ՋԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅԴԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 1 (114) — ՇԱԲԱԹ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1966
ՀԱՏԸ ԶԵՐՈՒԲԸ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
ملحق رقم ١ (١١٤) السبت ٢٩ يناير ١٩٦٦

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ամսօրեայ «Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի առաջին թիւն է որ լոյս կ'ընծայուի այսօր։

Համեստ ձեռնարկ մըն է ասիկա, նոյնպէս համեստ «Ջահակիր» ազգային-գրական-ընկերային շաբաթաթերթի կողքին, մարզական և երիտասարդական երկու առանձին յանձնախումբերով և առանձին ղեկավարութեամբ։

Համեստ է ձեռնարկը, սակայն ընթացիկ առումով՝ «համեստ» չէ մեր հետապնդածը, այլ — իբրեւ հայ մանաւանդ — մեծ է, դժնդակ, կենսական և պատասխանատու գործ։

Երիտասարդութեան համա՛ր է ասիկա։ Եւ երիտասարդութիւնը, որ ազգի մը ներկայ կեանն է և անոր ապագային ամբողջութիւնը, նաեւ ապագաներուն ամբողջութիւնը, — լուրջ հարց մըն է և լրջութեամբ դիտուող գործօն մը։

Երէց սերունդը, իր վաստակով ու տակաւին գործի գլուխ գտնուելու իր աշխատանքովը, մի՛շտ ալ սիրելի ու յարգելի է մեզի, ու այդպէս ալ պէտք է մնայ, պիտի մնայ։

Սակայն, ազգին վերանորոգման և յառաջդիմութեան համար՝ իր նահանջը կամ տեղատուութիւնը ապրող հին սերունդին վտիտացող ուսերուն պէտք չէ ձգել մեր գոյութիւնն ու կեանքը խճողող բեռները։ Անհրաժեշտ է, որ երիտասարդութիւնն ըլլայ յառաջապահ ուժերուն մեծ մասը և ոյժն զգայ իր մէջ՝ դիմակալելու ազգային, ընկերային, քաղաքացիական, արուեստի և նոյնիսկ քաղաքականութեան հարցերը, խնդիրները։

Այս տրամադրելութիւնը, բարեբախտաբար, զգալի՛ է այսօր նաև Սփիւռքի հայ երիտասարդութեան մօտ։ Համաշխարհային Բ. պատերազմէն ետք ծնող երիտասարդներն ու երիտասարդուհիները չե՛ն նմանիր — թող ոչ ոք վիրաւորուի ասկէ — նախապատերազմեան շրջանի երբեմն համակերպող, տրտում կամ նոյնիսկ կրաւորական (չըսելու համար՝ անտարբեր) երիտասարդութեան։ Արթուն է այսօրուան երիտասարդութիւնը բոլոր երկիրներուն մէջ, նաև մեր մէջ։ Եւ ասիկա՝ շնորհիւ յաղթանակող յառաջդիմական գաղափարներուն՝ քիչ մը ամէն տեղ, և շնորհիւ տեղական յեղափոխութիւններուն, ինչպէս այս երկրին մէջ յատկապէս։

Հայ երիտասարդութիւնը, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ, ո՛չ միայն գիտակից է իր ինքնութեան, իր իսկութեան, ո՛չ միայն իրազեկ է իր պատմութեան և կոչումին, այլ և պատրա՛ստ է գործ կատարելու։ Պատրա՛ստ է ժողովուրդ առաջնորդելու, հետզհետէ։

Այս իտէալին և այս պաշտօնին մէջ՝ բնական է որ համակարգուած կերպով ներկայանան գործելակերպն ու գործի առարկաները։

Առաջին հերթին՝ մենք ունինք տեղական մեր յեղափոխութիւնը, որ ինքզինք կերտելէն ետք, ահա՛ կը ձգտի ամբողջ Միջին Արեւելքի դիմագիծը փոխելու և ազդելու Ափրօասիական կեանքին վրայ։

Երկրորդ, մենք ունինք մեր մայր հայրենիք Ս. Հայաստանը, որուն երիտասարդութիւնը եւս այն չէ՛ ինչ որ էր 1952էն առաջ։ Ու մեր յարաբերութիւններն՝ այդ երիտասարդութեան հետ, բարեկամութեան կապերու գիծով։

Երրորդ, մենք ունինք մեր ասպարէզներուն հարցը, առօրեայ մեր աշխատանքային խնդիրը, որ մեզի կ'ապահովէ մեր գոյութիւնը բարելաւելու, բարձրացնելու և բեղմնաւոր կեանքի վերածելու։

Չորրորդ, մենք ունինք մեր ընկերային կեանքը, որ արդիական ըլլալով մէկտեղ, պիտի մերժէ մակերեսայնութիւնը ու պիտի ձգտի կառուցողականին, խորացումին, յաւերժականին և համամարդկայինին։

Եւ որովհետեւ, Սփորը և երիտասարդական ընկերային շարժումները լաւագոյն միջոցներն են, ապահով միջոցներն են մեզ

(Շարունակութիւնը տես էջ 6)

ՖՈՒԹՊՈԼ

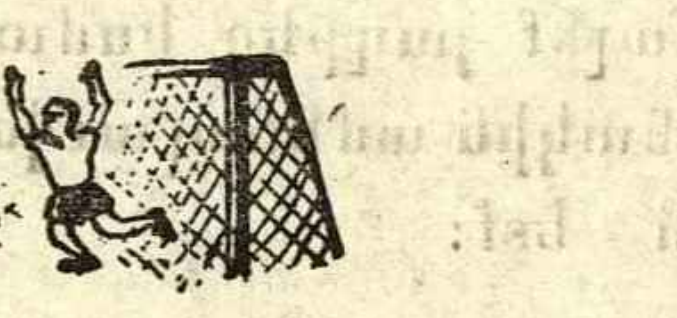

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԻՆ

72 ԵՐԿԻՐՆԵՐ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ

Ֆութպոլի Աշխարհի Ախոյեանական մրցումներու կայացման թուականը հետզհետէ կը մօտենայ։ Արդարեւ, 1966 թուականի ախոյեանութեան մրցաշարքն սկսած էր 1964ի Հոկտեմբերին, մասնակցութեամբ 72 երկիրներու։ Նախորդ 1962 թուականի ախոյեանական խաղերու սկզբնական շրջանի մասնակից երկիրներու թիւը 50 էր։

Ներկայ մրցաշարքի զատումի խաղերն սկսան շուրջ 15 ամիս առաջ և վերջ գտան 1965ի Դեկտեմբերին։ Որով՝ վերջին մրցաշարքին համար ընտրուեցան 16 խումբեր։ Նշենք նաև որ աշխարհի բաժակի ախոյեանութեան մրցումները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Յուլիսի 11—30ի շրջանին, Մեծն Բրիտանիոյ մէջ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ՄՐՑԱԿԻՑ 16 ԽՈՒՄԲԵՐԸ

Այս տարուան Ֆութպոլի Աշխարհի Ախոյեանութեան Բաժակին տիրանալու համար իրարու դէմ

(Շար. տես էջ 4)

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉՈՒՄԸ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Բացայայտ իրականութիւն է, որ Արաբական Արեւելքի երկիրներուն մէջ ընդհանրապէս, Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան, Լիբանանի և Սուրիոյ մէջ մասնաւորապէս, երիտասարդական ու մարզական կեանքի ղեկավարութեան և աստիճանական յառաջդիմութեան գործէն ներս, առաջնակարգ դեր ունին հայ մարզական կազմակերպութիւնները, իրենց անձնուէր առաջնորդներով ու զոհաբերող անդամ-անդամուհիներով։

Հայ երիտասարդական ու մարմնամարզական կազմակերպութիւններու բազմաթիւ եւ բազմատեսակ հանգամանքը աղէտ մը չէ բնաւ, ո՛չ հայ համայնքներուն եւ ո՛չ ալ մեր այս երկրորդ արաբական հայրենիքներուն համար։ Ընդհանրապէս, վերոյիշեալ կազմակերպութիւնները կը նկատուին սփիւռքահայութեան ամենէն ամուր և ամենէն հիմնական սիւները, պայմանաւ որ անոնց ղեկավարութիւնները տոգորուած ըլլան մարզական անկե՛ղծ և մաքրամաքո՛ւր ոգիով, ու իրենց գործունէութիւնը զերծ պահեն քաղաքական կամ կուսակցական շիլ ու նեղմիտ նկատումներէ։

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ԶՈՅԳ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ

Ուրբաթ 22 Յունուարին, ինչպէս որոշուած էր, զոյգ մրցումներ տեղի ունեցան Ժեզուիթներու մարզադաշտին վրայ։

Ա. մրցումը Հ.Մ.Ը.Մ.ի Բ. խումբին և «Էլ Սալամ» դպրոցի Բ. խումբին միջեւ կատարուեցաւ։ Այս մրցումը սկսաւ ժամը 2ին և երկու խումբերը զիրար ողջունելէ յետոյ սկսան միջակ խաղարկութիւն մը։ Սկիզբը «Էլ Սալամ» յարձակողականի անցաւ և 10րդ վայրկեանին կրցաւ նշանակել իր Ա. կէտը։ Այս տեսնելով՝ Հ.Մ.Ը.Մ. սկսաւ հակայարձակողականի և իր ճարպիկ խաղացողներէն Լեւոն Գավալճեան գնդակը զետեղեց «Էլ Սալամ»ի բերդին մէջ 19րդ վայրկեանին։ Այսպէսով վերջացաւ Ա. կիսախաղը 1ով 1 հաւասար արդիւնքով։

Բ. կիսախաղը սկսաւ արագ խաղարկութեամբ մը. շարունա-

(Շար. տես էջ 5)

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի Ֆութպոլի յաղթական Բ. խումբը

(աջ ծայրը՝ ղեկավար Փ. Մարաճկոյեան)

00714

Միջազգային Մարզաշխարհ

1965 ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԷՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

— Ափրիկեան բոլոր երկիրները կը քաշուին համաշխարհային Ֆետերասիոնէն:

— Անգլիի Ֆութպոլի խումբը Սուտան երկու մրցումներ կը խաղայ. առաջինը 1-0 կը յաղթէ, իսկ երկրորդը կը պարտուի 3-0:

— Անգլի եւ Զամալէք հաւասարեցան 2-2՝ Ֆութպոլի մրցումին, որուն ներկայ էր աւելի քան 40 հազար հանդիսատես:

— Զամալէք յաղթեց Իսմայիլի՝ 4-2, եղանակին ամենալաւ խաղարկութենէն ետք:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

— Զամալէք կը յաղթէ Անգլիի 3-1՝ վոլի պոլի մէջ եւ կը տիրանայ Եգիպտոսի բաժակին:

— Թահա Իսմայիլ՝ Անգլիի լաւ խաղացողներէն կը դարմանուի, եւ կը վերադառնայ դաշտ:

— Անգլի կը տիրանայ «Հէնտ Պոլի բաժակին եւ առաջին անգամ ըլլալով կը յաղթէ Կեզիրէին:

— Հոնվէտ հունգարական խումբը կը յաղթէ Զամալէքի 4-1, Ասիուտի մէջ:

— Եգիպտական պասքէթ պոլի խումբը կը յաղթէ չինական խումբին՝ 85-82:

— Մասրի կը հաւասարի «Թակպոր» ռուսական խումբին հետ՝ 1-1:

ՄԱՐՏ

— Եգիպտոսի կոփամարտիկները կը տիրանան առաջնութեան՝ Լիպիոյ մէջ կազմակերպուած մրցաշարքին:

— Ռեալ Մատրիտ դուրս կ'ելլէ Եւրոպայի մրցաշարքէն:

— Եգիպտոսի Ֆութպոլի խումբը պարտուելով Ուկանտայէն 5-1՝ դուրս կ'ելլէ Ափրիկեան երկիրներու մրցաշարքէն:

— Եգիպտացի «փինկ փոնկ» խաղացողները պարտութեան կը մատնեն «Աւստրալիա»յի մրցողները՝ 5-1, 3-1։

ԱՊՐԻԼ

— Համաշխարհային խառն Ֆութպոլի խումբը կը յաղթէ անգլիական խառն խումբին՝ 6-4։ Այս մրցումը եղած էր ի պատիւ Սըր ըՍթանլի Մադիուսի, որ խաղաց իր վերջին մրցումը։

— Եգիպտոս կը յաղթէ Յունաստանի՝ Ապլէքիզմի մէջ՝ 96-95:

ՄԱՅԻՍ

— Զամալէք Ա. կը հանդիսանայ եգիպտական Ֆութպոլի մրցաշարքին:

— Կեզիրէ Ա. կը հանդիսանայ եգիպտական պասքէթ պոլի մրցաշարքին՝ տասներորդ տարին ըլլալով։

— Մոհամէտ Ալի Գլայ կը յաղթէ Սոնի Լիսթընի առաջին վայրկեաններէն հանդիսանալով կրփամարտի Ա. ախոյեան։

— Իսմայիլի Ֆութպոլի խումբը կ'այցելէ Լիբանան, ուր կը խաղայ երեք մրցումներ՝ յաղթելով բոլորին։

(Շար. տես էջ 5)

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉՈՒՄԸ...

(Շար. Ա. էջէն)

Մայրայեղութիւններէ ալ պէտք է զգուշանանք, որպէսզի չմոլորինք շովինիզմի *տխուր հետեւանքներուն մէջ։ Հեռո՛ւ մեր մտքէն եւ մեր սրտէն այդ թթո՛ւ ազգայնականութիւնը, որ չափազանցութեան եւ այլամերժութեան միւս առանցքին վրայ կրնայ մեզ գամել։ Անուրանալի է նաեւ սա՛ աններքելի իրականութիւնը, — ինչո՛ւ չըսել, նաեւ սա՛ պատմական ճշմարտութիւնը, որ իբրեւ ՀԱ՛Յ մե՛նք աւելի գնահատելի ծառայութիւններ կրնանք մատուցանել մեզ հիւրընկալող հայրենիքներուն, քան՝ իբրեւ այլասերած ԲՆԻԿ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ, այն անխա՛խտ համոզումով, որ մեր ժողովուրդը, տառապած բայց անկոտրելի՛ եւ ստեղծագործ, անունով ու զգացումով ՀԱ՛Յ պահող անխորտակելի կամը՝ վերածնած ու վերածաղկող մեր հայրենիքին՝* Մայր Հայաստանի իրականութիւնն է, *որմէ կը ստանանք մեր աւիշը եւ մեր լոյսը։*

Քաղաքականութեան սահմաններէն դուրս ելլելով, եւ այդ գործը պատկան մարմիններուն ձգելով, հայ երիտասարդական ու մարմնամարզական կազմակերպութիւնները, անհրաժեշտ է, որ գլխաւորաբար մեր մատղաշ ու նորահաս սերունդներու ֆիզիքական, մտային, հոգեկան ու բարոյական դաստիարակութեամբը, իրա՛ւ եւ առո՛ղջ հայրենասիրութեան ուղղութեամբ։ Ազատ գործունէութիւնները մասնակի արդիւնքներ միայն կրնան տալ։ Համազգային առումով պատրաստուած ծրագիր մը միայն կրնայ փրկել մեր արդի երիտասարդութիւնը, որ արդէն իսկ, — *ցա՛ւ ի սիրտ հաստատենք այս տխո՛ւր իրականութիւնը* — սկսած է ուծացումի, խաքարումի եւ այլասերումի առաջին ախտանշանները ցոյց տալ, գրեթէ բոլոր ճակատներու վրայ եւ բոլոր հորիզոններու ներքեւ։

Պէտք է հնչեցնե՛նք ահազանգը, որովհետեւ մեր մատղաշ սերունդը վտանգաւոր քարսի մը մէջ կ'ապրի եւ անզգալաբար կը մօտենայ ահաւոր անդունդի մը եզրին։ Պէտք է շարժի՛ն երիտասարդական ու մարմնամարզական կազմակերպութիւնները, եւ արա՛գ շարժին, քանի ուշ չէ տակաւին։ Ատելութիւնը վերածելով սիրոյ ազնի՛ւ զգացումին, չար նախանձը՝ բարի մրցակցութեան ասպետական ոգիին, իրերահասկացողութեան եւ փոխադարձ վստահութեան վրայ խարսխելով իրենց գործունէութիւնը, հայ երիտասարդական ու մարմնամարզական կազմակերպութիւնները պարտին համակարգել եւ ներդաշնակել իրենց առաքելութիւնը, հայ արդի երիտասարդութիւնը դաստիարակելու նուիրակա՛ն եւ վսեմագո՛յն աշխատանքին մէջ, որ հիմը կը կազմէ ժողովուրդի մը ապագայ կառոյցքին, «ԱՌՈՂՋ ՄԻՏՔ՝ ԱՌՈՂՋ ՄԱՐՄՆԻ ՄԷՋ» խորիմա՛ստ այլ առաջնորդող նշանաբանով եւ կարգախօսով։

Ապա՝ խօսքէն դէպի գործ։

Ա՛յս պէտք է ըլլայ հիմնական ուղեգիծը Արաբական Արեւելքի լուսապայծա՛ռ հորիզոններուն տակ գործող հայ երիտասարդական կազմակերպութիւններուն, որոնք, գերագո՛յն այլ միահամո՛ւռ ճիգով եւ կեցուածքով, լաւագոյնս պարտին արժեւորել հայ արդի երիտասարդութեան կոչումը եւ առաքելութիւնը, պատմական նոր ժամանակներու համընթաց։

Պէյրութ
2 Յունուար 1966

ԳԷ. ՐԴ. ՏԱՐՕՆԻ

ՕՏԵՍԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԸ Ա.Մ.Հ.Ի ՄԷՋ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՕԼԻՄՓԻՔԸ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԽՈՐՀՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՏԵՍԱՅԻ ԽՈՒՄԲԻՆ՝ 3ՈՎ 2

Օտեսայի խումբը իր Ա. ելոյթը կ'ունենայ Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ Օլիմփիքի դէմ։

Մրցումը սկսելուն պէս՝ Օտեսա կ'անցնի յարձակողականի ու 3րդ վայրկեանին Օլիմփիքի յետապահներուն շուարումէն օգտուելով՝ Լորս Գուսեան յաջողեցաւ նշանակել Օտեսայի Ա. կէտը։

Օլիմփիք իր յարձակողականները շարունակեց՝ ի զուր. Ա. կիսախաղը վերջացաւ 1ով 0՝ ի նպաստ հիւրերուն։

Բ. կիսախաղին Օլիմփիք կազմակերպեց իր յարձակողականը ու 3րդ վայրկեանին Պատաուի Ապտէլ Ֆաթթահ նշանակեց հաւասարութեան կէտը. 16րդ վայրկեանին Պատաուի Ապտէլ Ֆաթթահի մէկ երկար փասը Էզզ էլ Տինին, որ կրցաւ յառաջանալ մէջտեղէն ու յաջողեցաւ նշանակել Օլիմփիքի Բ. կէտը, 3 վայրկեան յետոյ Էզզ էլ Տինի փասը Ֆարակին՝ շատ դիւրութեամբ նշանակեց Օլիմփիքի Գ. կէտը։ Խաղին վերջանալէն մօտաւորապէս 10 վայրկեան առաջ՝ Օտեսայի խաղացող Օրշունով բարձրացուց գնդակը եւ Լուպանովսքի գլխու գեղեցիկ հարուածով մը նշանակեց Օտեսայի Բ. կէտը։

Խաղը վերջացաւ ու Օլիմփիք յաղթական դուրս ելաւ 3-2 արդիւնքով։

ՕՏԵՍԱ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԱՀԼԻ-ԶԱՄԱԼԷՔ ԶՕԵԱԼ ԽՈՒՄԲԻՆ 3ՈՎ 1

Օտեսա իր Բ. ելոյթը կ'ունենայ Գահիրէի մէջ Ահլի-Զամալէք զօեալ խումբին դէմ։

Այս Բ. մրցումին հիւրերը աւելի լաւ եւ կշռուած խաղարկութիւն մը ցոյց կուտան ու կը յաջողին առաջին վայրկեաններուն իսկ նշանակել Ա. կէտը։

Գահիրէի զօեալ խումբը անմիջապէս կ'անցնի հակայարձակողականի՝ քանիցս, բայց զուր տեղը։

Հիւրերուն խաղը աւելի բարձր էր եւ զօեալ խումբը չէր կրնար խաղալ անձրեւին պատճառաւ ու Ա. կիսախաղը վերջանալէն մօտ 7 վայրկեան առաջ Ալի Մոհսէն փասը մը վերածեց կէտի ու Ա. կիսախաղը վերջացաւ 1ով 1։

Բ. կիսախաղին օդը բոլորովին փոխուած էր ի նպաստ Գահիրէցիներուն, որոնք սկսան արեւի ճառագայթներուն տակ քանի մը զօրաւոր յարձակողականներ ընել եւ միշտ հանդիպեցան զօրաւոր պաշտպանողականի մը. ասոր վրայ սկսան պաշտպանողականի, որպէսզի հաւասար մնան։

Օտեսան երբ տեսաւ զօեալ խումբին պաշտպանողական խաղը, աւելի զօրացուց իր յարձակողականը եւ յաջողեցաւ փենալթի մը ստանալ եւ Լորս Գուսեան յաջողեցաւ Բ. կէտը նշանակել ի նպաստ Օտեսայի։

Մրցումի վերջաւորութեան վերջին երկվայրկեանին Լուպանովսքի ստացաւ գեղեցիկ փաս մը ու վերածեց կէտի ու մրցումը վերջացաւ 3ով 1 ի՝ նպաստ Օտեսայի։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՊԱՐԱՆԱԽԱՂԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԷՌՆԵՍԹ ՆԱԶԱՐԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆ

Վերջերս Երեւանի մէջ տեղի ունեցան պարանախաղացութեան («աքրոպասի») խորհրդային Միութեան առաջնութեան մրցումները։ Երեւանի «Սպարտակ» մարմնամարզական ընկերութեան ներկայացուցիչ եւ մարմնամարզութեան պատուաւոր վարպետ Էռնեստ Նազարեանը (24 տարեկան) հիանալի եւ անսխալ կատարեց ցատկավարժութիւնները։ Չորս ելոյթներէ ետք Է. Նազարեան շահեցաւ 38.5 կէտ։ Այդ ցուցանիշը չկրցան գերազանցել եզրափակիչի 8 մասնակիցներէն ոեւէ մէկը։ Այսպէսով Երեւանի Պետական Համալսարանի ԱՍԲԵՐԱՆՏ Էռնեստ Նազարեանը առաջին անգամ ըլլալով նուաճեց խորհրդային Միութեան ախոյեանի ոսկեմետալը։

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ «ԱՐԱՐԱՏ» Ի ՖՈՒԹՊՈԼԻՍՏՆԵՐՈՒՆ

Յաղթողներուն ողջոյնի խօսք կ'ուղղէ աշխարհի հնգամարտի ախոյեան Ի. Նովիկով:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱՆՔՆԵՐ

Հաճոյքով տեղեկացանք, որ մեծապէս քաջալերուած ազգօգուտ Շաբաթաթերթիդ գտած բացառիկ յաջողութենէն, որոշած էք այսուհետեւ լոյս ընծայել նաեւ, ամէն ամիս, «Ջահակիր»ի յաւելուած մը՝ նուիրուած «երիտասարդութեան եւ մարմնակրթանքի»։

Յանուն Միութեանս անդամ-անդամուհիներուն, կը ներկայացնենք մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները ձեր այս հայրենանուէր նոր ձեռնարկին համար եւ սրտագինս կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի

Աղեքսանդրիա, 24-1-66

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

54ԱՄԵԱՅ ԿԻՆ ՄԸ ՅԱՂԹԵՑ 15ԱՄԵԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻԻ ՄԸ

Վերջերս Լեհաստանի մայրաքաղաք Վարշաւիոյ մէջ տեղի ունեցած աթլեթիզմի մրցումներուն ընթացքին 60 *մեթր վազքի առաջնութիւնը շահեցաւ* 54*ամեայ տիկին Ուելլա Զոպքազոնեան, միջոցը կտրելով* 7,8 *երկվայրկեանէն։ Երկրորդ կը հանդիսանայ Գոլօ Անոսքա՝* 8,9 *երկվայրկեան։ Արդարեւ Գոլոն* 15 *տարեկան է, որով երկու մրցակիցներու միջեւ* 39 *տարիներու տարբերութիւն մը կայ։*

«Ծերունի» ախոյեանուհին՝ 1932 *թուականին, Լոս Անճելըսի մէջ տեղի ունեցած ողիմպիական մրցումներու ընթացքին* 100 *մեթր վազքի առաջնութիւնը խլած էր։*

Տիկին Ուելլա Զոպքազոնեա կը յայտարարէ այս առթիւ, թէ իր այս յաջողութիւնը կը գտնէ իր յարատեւ փորձերուն եւ մարմնամարզութեան մէջ։

ՖՈՒԹ ՊՈԼ

— Պրազիլ ամէն կերպ կը խորհի որպէսզի Խորհրդային Միութեան լաւագոյն բերդապահը Եաշին (ինչպէս նաեւ աշխարհի) խաղայ Պրազիլի ազգային խումբէն՝ յաջորդ ողիմպիականին։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ ԼԻՊԻՈՅ ՄԷՋ

Լիբանանի Պասքեթպոլի Ֆետերասիոնը հրաւէր մը ստացաւ Լիպիայէն, մասնակցելու պասքէթպոլի միջազգային մրցումի մը, որ տեղի պիտի ունենայ Արեւմտեան Թրիփոլիի մէջ, յառաջիկայ Մարտի կիսուն, տեղւոյն միջազգային ցուցահանդէսի բացման առթիւ։

ԵԳԻՊՏՈՍ

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

ԱՄՀի Աթլեթիզմի Ֆետերասիոնը որոշում տուաւ Ս. Միութենէն մարզիչ մը բերել՝ ազգային աթլեթիզմի խումբը մարզելու համար։

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Պասքէթ պոլի ֆետերասիոնը, քաջալերուած ԱՄՀի պասքէթի խումբի շահած առաջնութենէն Ափրիկէի եւ Արաբական երկիրներու մրցաշարքերուն, որոշած է Մեքսիքայի ողիմպիականէն առաջ մրցումներ կազմակերպել Ֆինլանտայի եւ Խորհրդային Միութեան խումբերուն հետ՝ Մարտ ամսուան մէջ։

ՎՈԼԷՅ ՊՈԼ

Վոլէյ պոլի ֆետերասիոնը իր վերջին նիստին որոշում տուած է մասնակցիլ Մեքսիքայի ողիմպիականին՝ պատճառաբանելով թէ ազգային խումբը չունի այն մակարդակը, որ պատիւ բերէ ԱՄՀի. ամէն ջանք ի գործ պիտի դրուի, կարենալ պատրաստուելու համար 1972*ի ողիմպիականին. ասոր համար պիտի դիմէ բոլոր մարզիչներուն, որպէսզի օգտակար ըլլան խումբին։*

00715

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԻՑ ԱՆՑ

Դա լինում է կէս գիշերից անց, երբ քնած են լինում ոչ միայն մերոնք, տնեցիները, այլև մեր ամբողջ բակը, որ մի ուրոյն աշխարհ է իր հոգսերով ու ցաւերով, ուրախութիւններով ու տխրութիւններով։

Սովորութեանս համաձայն, ես լայն եմ բացում պատուհանիս փեղկերը, կանգնում նրա առջև և զգում, թէ ինչպէս հովն ալիք ալիք յորդում է ներս, մետաքսի սառնութեամբ քսւում ճակատովըս, շոյում իմ ծանրացած կոպերը և դիւրալի անդորրով պարուրում յոգնած մարմինըս։

Միակ ելեկտրալամպը, որ կախուած է ընդարձակ, ծառաշատ բակի կենտրոնում, բարձր սիւնից, հազիւ է լուսաւորում կալաչափ մի տարածութիւն, մնացած մասը թողնելով փափուկ, խշխշան ստուերների մէջ։

Վաղուց նկատել էի, որ երբ մեր բակում լռում է երեխաների աղմուկը և տնեցիները քաշւում են ներս, սիրահար մի զոյգ, հաւանօրէն փողոցները չափչփելուց յոգնած, գալիս նստում է ծառերի տակ և ստուերոտ մի անկիւնում մնում երկար, երկա՜ր...

Եւ այն բանից, որ նստում են իրարից հեռու, իւրաքանչիւրը նստարանի մի ծայրին, ենթադրում էի, որ խիստ ջահելներ պիտի լինէին, այսինքն այն հասակում, երբ սէրը մի նրբանուրբ երազ է թւում, որ ամենաչնչին հպումից կարող է ցնդել, վերանալ։

Նստում էին մեծ մասով լուռ, ասես իրարով արբած, իրարով հմայուած, միայն իրար նայելու, մէկ մէկու ներկայութիւնը զգալու տենչով։

Վերջապէս գալիս էր բաժանման պահը։ Հեռու հեռուից էլ կարելի էր զգալ, թէ որքան դժուար էր լինում այդ պահը նրանց համար։

Կանգնում էին ստուերների մէջ դէմ դիմաց, մէկ մէկու մատներից բռնած։ Երբ աղջիկն էր ուզում հեռանալ, տղան էր նրա ձեռքը քաշում, ետ պահում և երբ հեռանալ ուզողը տղան լինէր, աղջիկն էր քաշում նրա ձեռքը։ Ու մնում էին երկա՜ր, երկա՜ր, հիմա էլ ոտքի վրայ կանգնած, դէմ դիմաց, էլի լուռ ու անձայն։

Նուիրական մի տեսարան էր դա, որ, չէր կարող սիրտ չյուզել։

Բայց ահա մէկ օր էլ իմ մէջ հայրը գլուխ բարձրացրեց, այո՛, ծնողը։

Մի՞թէ սրանք իրենց գլխին մեծ չունեն, որոնք զբաղուեն, հետաքրքրուեն իրենց զաւակներով, հարց տան, իմանան, թէ ուրտե՞ղ են անցկացնում իրենց ժամանակը և ե՞րբ են վերադառնում։ Կարելի է ուշանալ,— դէ, մեզնից ո՞վ չի ուշացել։ Բայց այսպէս յաճա՞խ և մինչև կէս գիշե՞ր։

***

Մէկ անգամ, սովորականի պէս, պատուհանի մօտ կանգնած, ես սիրահար զոյգի կողմն էի նայում, երբ ալիք—ալիք ներս յորդացող հովի հետ մի ծանօթ ծիծաղ, հարազատ կարկաչ հասաւ ականջիս։

Ակամայ կասկած սողոսկեց սիրտս և ես ոտքերիս ծայրերի վրայ անաղմուկ անցայ ննջարան։

Մերոնք քնած էին, իսկ աւագ որդուս անկողինը... դատարկ էր։

— Մի՞թէ նա...

Մօտեցայ, ետ գցեցի վերմակը, թէև հեռուից էլ երևում էր, որ նրա տակը ոչ ոք չկայ։

Այո, չէի սխալւում։

Ես գլխահակ դուրս եկայ ննջարանից, զգոյշ փակեցի դուռը և ինձ թւաց, թէ նրա ետեւում մնաց իմ պայծառ ջահելութիւնը։

Այդ գիշեր, ինչպէս և յաջորդ օրերին, միայն մի հարց էր հոլովւում իմ մտքում։

— Տէր Աստուած, այս ե՞րբ մեծացաւ...

ԲԵՆԻԿ ՍԷՅՐԱՆԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՆՈՒԱՆԻ ԵՐԳԻՉ

ԺԱԳ ՊՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Սովետական Արուեստ» հայրենի գեղարուեստական ամսաթերթը գովասանքով կ'արտայայտուի վերջերս Երևան այցելած ֆրանսացի անուանի երգիչ Ժագ Պրելի մասին։ Թերթը կ'ըսէ.

«Ժագ Պրելի կատարած իւրաքանչիւր երգը իր բեմական մեկնաբանութիւնը ունի։ Էստրադային կատարման այսպիսի ոճը նորութիւն չէ. դրա ինքնատիպ մարմնաւորումը մենք տեսել ենք Իվ Մոնթանի, Շարլ Ազնաւուրի արուեստում։ Գրեթէ չհեռանալով միքրոֆոնից, նա կարողանում է ստեղծել կերպարների մի ամբողջ պատկերասրահ»։

«Ժագ Պրելի երգերն աչքի են ընկնում սոցիալական գործօն սրութեամբ։ Ինչի մասին էլ նա երգի՝ Փարիզի թէ նաւահանգստային բանուորների, ծերունիների թէ մանամբրձի, սուտ ճգնաւորների թէ գինովների, երբեք նա չի սահմանափակւում լիրիկական ոլորտով։ Նրա իւրաքանչիւր երգ՝ ընդհանրացուած կերպար է, մերկացնում, ծաղրում, ակտիւ գործողութեան կոչում։ Դրա մէջ է Ժագ Պրելի արուեստի իմաստը, քաղաքացիական նշանակութիւնը»։

ՊԱՏԱՆԻԻՆ ՍԻՒՆԱԿԸ

ԿԾԾԻ ՄԱՐԴԸ

Շատ հարուստ մարդ մը կար, որ արտակարգօրէն կծծի էր։ Ան որ զայն տեսնէր իր խեղճութեան մէջ, չէր կրնար մտածել թէ մեծ հարըստութեան տէր է։ Ո՞ւր էր անոր դրամը։ Զայն կը պահէր գանձանակի մը մէջ, ծառի մը ստորոտը թաղուած, անտառի մը եզերքը, իր տան մօտ։

Աղքատներուն չօգնելով, անտարբեր մնալով ուրիշներու տառապանքներուն, զրկումի կեանք մը կ'ապրէր ան։ Այդպէս, իր դրամը օգուտ մը չունէր, ընդհակառակն, տանջանք մը կը նշանակէր իրեն համար։ Գիշերը, միշտ այն գաղափարով որ մէկը կրնար զայն գողնալ, կ'երթար ծառին քով՝ ուր պահած էր, կը հանէր գանձը, կը համրէր եւ զայն կը թաղէր նորէն։ Բայց իր հանդարտութիւնը քիչ կը տեւէր։ Ուղղակի յաջորդ գիշերը, նոյն գաղափարը կը չարչարէր զինք. «Արդեօք դրամը դեռ հո՞ն է» եւ սարսափած կ'երթար ստուգելու։

Այնքան ու այնքան անգամներ գնաց հոն, որ արթնցուց հետաքրքրութիւնը գիւղացիի մը, որ հսկելով՝ ի վերջոյ գտաւ եւ վերցուց արժէքաւոր գանձանակը։

Երբ կծծին նկատեց գողութիւնը, գրեթէ խենթեցաւ։ Գիւղացի մը, որ հոնկէ կ'անցնէր, զայն այդ վիճակին մէջ տեսնելով, հարցուց.

— Ինչո՞ւ այդքան յուսահատութիւն։

Լալով ան պատասխանեց.

— Դրամս գողցան։

— Ո՞ւր էր ան։

— Թաղուած էր հոն, ծառին մօտ։

Զարմացած, գիւղացին պատասխանեց.

— Ինչո՞ւ տունիդ մէջ չէիր պահեր։ Աւելի ապահով եւ աւելի դիւրին պիտի ըլլար գործածել երբ ուզէիր։

— Գործածե՞լ, խե՞նթ ես։ Այդ գաղափարը բնաւ միտքէս չէ անցած։

— Եթէ այդպէս է, ըսաւ միւսը, պատճառ մը չկայ յուսահատելու։ Քար մը թաղէ անոր տեղը, եւ ան նոյն արժէքը պիտի ունենայ ինչ որ քու դրամդ...

Գիւղացին իրաւունք ունէր։ Դրամը միայն օգտակար է երբ լաւ գործածուի։ Կծծիի մը ձեռքին մէջ, ոչինչ կ'արժէ ան։

Փորթուկերէնէ թարգմանեց
ԶԱՐԵՀ ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ
Րիօ տը Ժանէյրօ, Պրազիլ

Աշխատակիցներս կը գրեն

Լիբանանահայ յայտնի գրող-վիպագիր Հայաստան՝ մրցելու գացած Հ.Մ.Մ.ի ֆութպոլի խումբին ընկերացող, մարզական քննադատ ընկեր Գ. Տարօնի, մեր թերթին բերելիք իր թանկագին աշխատակցութեան առթիւ՝ կը գրէ.—

1966 թուի այս Նո՛ր Այգաբացին, երբ, բովանդա՛կ մարդկութիւնը պահ մը կը մոռնայ իր մտահոգութիւնները եւ իր ցաւերը, ու յաղթականօրէն կը նայի դէպի պայծառ ապագան, ի՛նչպէս կ'ուզէք որ ընդառաջ չերթամ ձեր առաջարկին,— որ ինծ համար երբեք խնդրանք մը չի կրնար ըլլալ, այլ՝ գաղափարապաշտ իրենց ընկերոջ մը սրտագին յանձնարարականը—, եւ, ընդունման դժուարութիւններ տամ այդ գծով։

Սա պահուս, առաւօտ կանուխ, երբ կ'ողջունեմ Նոր Տարուան վարդաներեղ արշալոյսին այս առաջին ցոլքերը, Սաննինի գագաթներէն՝ դէպի Պէյրութի իմ բնակարանին պատշգամը կամրջող, բնութեան հետ հաշտ ու կեանքին հետ ընկեր, վայրկեան մը համար կը մոռնամ իմ բազմազբաղ վիճակը եւ իմ բազմակողմանի պարտաւորութիւնները, եւ կը վճռեմ իմ համեստ մասնակցութիւնը բերել ձեր նուիրական գործին, այն անխախտ համոզումով, որ ես ալ իմ կարգին իմ սեփական ուժերով, պիտի յաջողիմ քա՛ջեր ու վա՛ռ ջահերէն մէկը ըլլալ գաղափարանուէ՛ր, հաւատաւո՛ր եւ անխո՛նջ «Ճահակիր»ին։

Մայրիներու այս սպանջական երկրի գեղածիծաղ մայրաքաղաքէն՝ Պէյրութէն կ'ողջունեմ ջերմօրէն ձեր շաբաթաթերթը եւ անոր անմիջական շրջանակը՝ Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան Լիբանանի Շրջանին եւ անոր ղեկավար օրկանիզմներուն անունով։

Մեզի անխառն բերկրանք եւ անսահման ուրախութիւն պարգեւեց «Ճահակիր» շաբաթաթերթի կողքին, մարզական–երիտասարդական ամսօրեայ յաւելուած մը հրատարակելու ձեր խիստ կարեւոր որոշումը։ Վըստահ եմ, որ այսպիսով ամբողջացուցած կ'ըլլաք «Ճահակիր»ի հիմնական պակասներէն մին, ու անգամ մը եւս ցոյց կուտաք փաստօրէն երիտասարդութեան եւ սփիւռքին հանդէպ ձեր տածած անկեղծ սիրոյն ու անշահախնդիր կեցուածքին։

Մեր սրտագին ցանկութիւնն այն է, որ մեզի բոլորիս սիրելի «Ճահակիր» շաբաթաթերթը մնայ միշտ պատնէշին վրայ, գիտակից իր կոչումին եւ դերին։

Ծաղկուն վերելք ու յաջողակ ապագայ կը մաղթեմ Գահիրէի մէջ լոյս տեսնող այս հայ մամուլին՝ «Ճահակիր»ին, որուն նպաստակից կը դառնամ եւ ու օգնական։

Կը ներփակեմ յօդուածս, առաջինը, որ [illegible] աշխատակցութեան։

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

Հայազգի աշխարհահռչակ երգահան–երգիչ Շառլ Ազնաւուրի այս «ՍԷ ՖԻՆԻ» երգը լաւագոյն կերպով հայերէնի թարգմանող երեք անձերը պիտի ստանան մէկական նուէր։ Թարգմանութիւնը պէտք է ըլլայ յանգաւոր և նոյն չափերով։ Կրնան մասնակցիլ բոլորը, առանց տարիքի և սեռի խտրութեան։ Նուէրներն են՝

Ա. Երկու Եգիպտական ոսկի

Բ. Անուշահոտութիւն մը

Գ. «Շիրակ» գունատիպ երգարանը։

Պատասխանները ղրկել, ամենէն ուշը, 20 *Մարտ* 1966։

Concours TCHAHAKIR Sport et Jeunesse, B·P. 2111, Le Caire, R·A·U·

C'EST FINI.

Paroles, musique et interpretation
de Charles Aznavour

Je ne peux détacher mes yeux de ton visage
Et ne peux m'empêcher de penser à demain
Qui s'annonce déjà comme un mauvais orage
Qui lavera nos rires à l'eau de mon chagrin
J'ai le cœur déchiré et j'ai mal de comprendre
Que les mots que tu dis veulent tous dire adieu
Je regarde sans voir j'écoute sans entendre
Le chagrin me surprend debout silencieux
Je rêve de passé quand le présent t'emporte
Qu'il ne me reste plus qu'à te serrer la main
Je voudrais la garder mais nos amours sont mortes
A deux pas de mon coeur tu es déjà si loin
C'est fini... (7 fois)
C'est fini... (7 fois)
Se peut-il qu'un bonheur qui tenait tant de place
Et donnait tant de joie disparaisse à jamais
Ne laissant dans ta vie même jusqu'à la trace
Du moindre souvenir que l'amour nous a fait
Je ne sais comment faire et je ne sais que dire
Je veux paraître fort une dernière fois
Les larmes aux coins des yeux je me force à sourire
D'un sourire forcé qui ne te trompe pas
Trop lâche pour mourir bien qu'effrayé de vivre
Je compte sur l'oubli pour trouver le repos
Il faudra m'habituer dans les années à suivre
A des jours sans ta voix, à des nuits sans ta peau
C'est fini.

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

12 ԹԻՒԻ ՀԱՄԱՐ

Ա.Մ.Հ.	30 Ե.Դ.
ԼԻԲԱՆԱՆ	3 Լ.Լ.
ՍՈՒՐԻԱ	4 Ս.Լ.
ՄՆԱՑԵԱԼ	1.50 ՏՈԼԱՐ
ԵՐԿԻՐՆԵՐ	կամ 12 ՇԻԼԻՆ

ՕԴԱՑԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐՈՎ

առաքման պարագային բաժանորդագրութեան սակին վրայ կ'աւելնան.

Եւրոպա եւ	1.50 տոլար
Մերձ. Արեւելք	կամ 12 շիլին
Ամերիկաներ եւ	
Հեռաւոր Արեւելք	4 տոլար

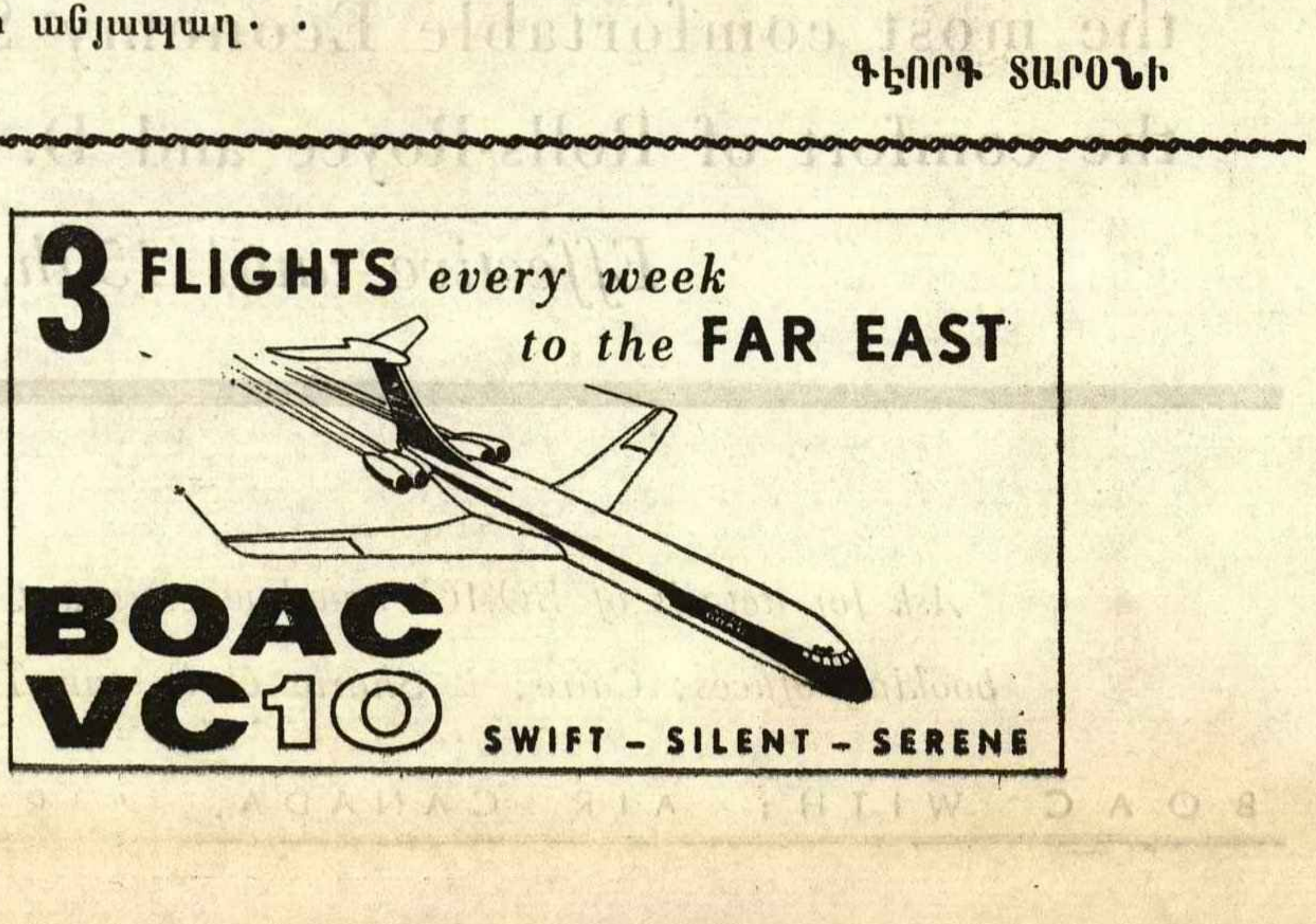

3 FLIGHTS every week to the FAR EAST
BOAC VC10
SWIFT – SILENT – SERENE

00716

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՅՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԽԱՐՈՒԿԱՀԱՆԴԷՍ

Կիրակի, 23 Յունուար 1966, կ. ե. ժամը 10էն սկսեալ, հոծ բազմութիւն մը տեղ գրաւած էր Աղեքս. Հ.Մ.Ը.Մ.ի վրանածածուկ պարտէզին մէջ։

Սկաուտական դրօշին բարեւումէն յետոյ՝ սկսաւ օրուան յայտագիրը։ Նախ տեղի ունեցան պարանաձգութիւն և այլ մրցումներ այրերու միջեւ, ապա հաւկիթով վազքի մրցում՝ տիկիններու միջեւ։ Կէսօրուան ժամը 1ին՝ ճաշի սպասարկութիւն, որ անթերի էր։ Ճաշերը պատրաստուած էին կայտերուն և սկաուտներուն կողմէ, հսկողութեան տակ իրենց խմբապետներուն և խմբապետուհիներուն։ Գեղարուեստական յայտագիր՝ պատրաստուած բոլոր խումբերուն կողմէ։ Գայլիկները, կայտերը և արծուիկները յաջորդաբար ներկայացուցին երեք թատերգութիւններ՝ «Վառեակը», «Զարթիկ հօրքուրենց տունը» և «Կօշիկ Ներկողը»։

Գեղարուեստական յայտագրէն յետոյ տեղի ունեցաւ բոլորէն սպասուած խարուկահանդէսը՝ սկաուտներուն ճարճատումով, որուն ընթացքին յանուն Աղեքս. Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական և կայտերու շարժման, փոխ աքելա Գէորգ Քիւփէլեան Պայրամի Տօնին առթիւ շնորհաւորութիւններ ուղղեց՝ ԱՄՀի կառավարութեան և անոր Նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէրին, մաղթելով երկար կեանք և յաջողութիւններ։ Ապա խօսք առաւ փոխ-աւագ պետ Խորէն Պէզիրճեան, որ անդրադարձաւ սկաուտական և կայտական շարժումներու կարեւորութեան՝ յօգուտ երիտասարդութեան։ Տեղի ունեցաւ աստիճանաբաշխում։ Աստիճան առին նախկին վարիչ աւագ Արա Կիւլեան՝ խմբապետ, Աշոտ Կիւլեան՝ Աքելա, Արթօ Արթինեան՝ փոխ աքելա (պաչերա), Մուրատ Բ. Մամուրեան՝ փոխ աքելա (վալու) արծուիկներէն, Օր. Զուարթ Եմինճեան ստացաւ փոխ խմբապետուհիի աստիճան՝ արծուիկներու շարժման։ Քննութեանց յաջողութեան նշանակներ առին կայտեր՝ Անահիտ Մամուրեան, Անի Կիւլեան, Նայիրի Սահակեան և սկաուտ Անդրանիկ Մկրեան։ Մրցանակներ ստացան արծուիկներ Լօրա Տէտէեան, Իզապէլ Սամչեան, Զապէլ Խունկանեան։ Անի Ճինկօզեան, Ռիթա Խունկանեան և Լիւսի Սահակեան։ Գայլիկներէն Գէորգ Րէիզեան արտասանեց։ Եղան վանական խաղեր խարոյկին շուրջ։ Պր. Կարօ Անսուրեանի շնորհակալական խօսքէն ետք, սկաուտական հրաժեշտի երգով հանդէսը փակուեցաւ։ Հանդէսին իրենց նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը բերին՝ ՊՊ. Յակոբ Եագուպեան, Տօքթ. Արթօ Փոլատեան (Դահիրէէն), Ճոնի Աբրահամեան (Փոթօ Վէնիւս), Մինաս Գալուստեան, Վահան Վարժապետեան, Ազատուհի Կիւլեան, Տիկ. Վարսենիկ Եմինճեան, Օր. Զապէլ Պասմաճեան։

Այս առթիւ կ'ողջունենք Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ը և անոր կից սկաուտական և կայտական միացեալ բաժիններն ու վարիչները, ինչպէս նաեւ ջանակիր անձնուէր երիտասարդներու հոյլը։

Նախկին Փոխ-Աքելա՝
ԳԷՈՐԳ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ

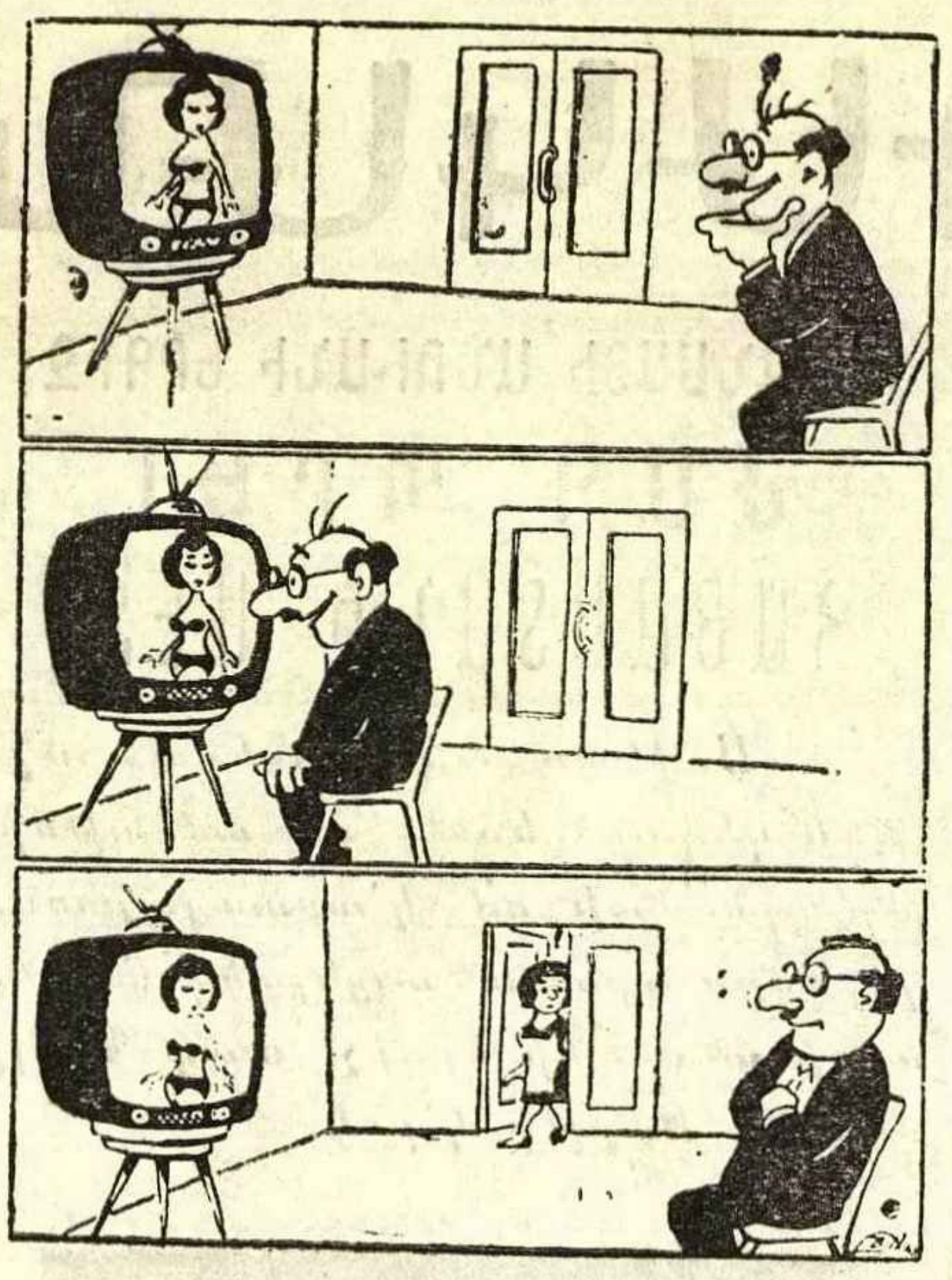

Առանց խօսքի…
(կատականկարներ Վ. Աբրոյեանի)

Նուիրատուութիւններ հանդէսի յաջողութեան առթիւ.

Պ. Մարտիրոս Կիւլեան, պ. Վահան Վարժապետեան, Օր. Զապէլ Պասմաճեան, Օր. Լիւսի Մամուրեան	100ական ե. գ.։
Պր. Արթօ Ռէիզեան	200 ե. գ.
Պր. Տիրան Ոսկեան	50 ե. գ.

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

ՊՐՈՏՈՒԷՅ, Նոր ԵՈՐՔ.— Պրոտուէյ անկասկած այլեւս դարձած է աշխարհի կեդրոնը երաժշտական թատերգութեան մէջ, ու Ամերիկացիք առուեստի այս ճիւղին մէջ մրցակից չունին, որովհետեւ Պրոտուէյի վրայ «միւզիքըլ»ի մը ձեռնարկել կը նշանակէ ծախսել մօտ կէս միլիոն տոլար, ու ո՞վ ունի կէս միլիոն։

Պրոտուէյի նորագոյն երաժշտական թատերգութիւնը կը կոչուի «Անեա», որ «Անասթասիա» թատերգութեան ու շարժանկարի միւզիքըլն է։ Գլխաւոր դերը կը խաղայ հայազգի յայտնի դերասան երգիչ Միքայէլ Քերմոյեան։ Ան կը խաղայ այն դերը, որ Եուլ Պրայնըր խաղաց շարժանկարին մէջ։ Միքայէլ Քերմոյեան շատ լաւ դերասան մըն է, ինչպէս նաեւ յաջող երգիչ։

× Պրոտուէյի կից «Օֆ Պրոտուէյ»ի վրայ կը ներկայացուին երկու թատերգութիւններ, որոնք կը կոչուին «Պակզ էն Վերոնիքա» ու այս երկու թատերգութեան մէջ, Լոռէն Սրապեան դեր ունի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ. — Համբաւաւոր երգիչ Շառլ Ազնաւուր և ամերիկեան ժողովրդային երգիչ հայազգի Արլէն Ֆրանսիս հանդիպում մը ունեցան թելեվիզիոնէն։

Ներկայացման հիւրամեծար Արլէն Ֆրանսիսի հարցումին պատասխանելով Շառլ Ազնաւուր ըսաւ.

— Ես կը նախընտրեմ սիրային տխուր երգերը՝ որովհետեւ անոնք պատմութիւններ կը պարունակեն։

ԼՈՒԻԶ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ ունի կարեւոր դեր մը Թէնըսի Ուիլեըմսի Իկուանայի Գիշերը անուն խաղին մէջ։ Ան կը մարմնաւորէ Հաննա Ճէլքէն, որ Նիւ Ինկլընտցի կին մըն է։ Խաղը կը ներկայացուի Ֆրեզնոյի Թատրոնին մէջ։

ԿՐԷԿ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ.— Տէր և Տիկ. Արամ Մազմանեանի, 9 ամեայ որդին Կրէկ Մազմանեան որ երաժշտական վարժարան կը յաճախէ, իր մեծ յաջողութեան համար պարգեւատրուած է ոսկեայ մետալով մը, կը գրէ «Մարմարա»։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ

(Շար. Ա. էջէն)

պիտի մրցին հետեւեալ 16 երկիրները.—

— Պրազիլիա— որպէս 1962ի ախոյեան։

— Անգլիա — որպէս Կազմակերպիչ։

— Մեքսիկա — Կեդրոնական Ամերիկայի ներկայացուցիչ։

— Արժանթին, Ուրուկուէյ, Չիլի — որպէս Հարաւային Ամերիկայի ներկայացուցիչներ։

— Հիւսիսային Քորէա — Ասիոյ ներկայացուցիչ։

— Փորթուկալ, Սպանիա, Ֆրանսա, Դաշնակցային Գերմանիա, Իտալիա, Զուիցերիա, Հունգարիա, Պուլկարիա և Խորհրդային Միութիւն — Եւրոպայի ներկայացուցիչներ։

Հիւսիսային Ամերիկան, Ափրիկէն և Ովկիանիան ներկայացուցիչներ չունին։

ՄՐՑՈՒՄԷՆ 6 ԱՄԻՍ ԱՌԱՋ՝ 7 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՄՈՒՏՔ

Հակառակ այն իրողութեան, որ տակաւին վեց ամիսներ կը բաժնեն Ֆութպոլի Աշխարհի Ախոյեանութեան Բաժակի մրցաշարքէն՝ արդարեւ կանխաւ տոմս գնուած է շուրջ չորս միլիոն լիբ. ոսկի արժողութեամբ։ Միւս կողմէ՝ երկու-քուկէս միլիոն լիբ. ոսկի կանխավճար կատարած են հեռուստատեսային (թելեվիզիոն) ընկերութիւնները։

Նշենք նաեւ որ Բրիտանիայէն բացի՝ տոմսեր վաճառուած են 89 երկիրներու մէջ։

ԲԱԺԱԿՆ ՈՒՆԻ 1850 ԿՐԱՄ ԶՈՒՏ ՈՍԿԻ

Աշխարհի Ախոյեանութեան բաժակն ունի 40 սանթիմեթր հասակ և չորս քիլօ ծանրութիւն, որուն 1859 կրամը՝ զուտ ոսկի է։ Ան ձեռակերտն է ֆրանսացի քանդակագործ Աբէլ Լաֆլորի։ Բաժակին վրայ քանդակուած է գեղանի աղջկայ նկար մը, որ անօթ մը կը բարձրացնէ գլխի վեր, որպէս յաղթութեան խորհրդանիշ։

[illegible]

BOAC
offers
SPECIAL EMIGRANT FARES
to
CANADA
by
BOAC VC 10 & ROLLS-ROYCE 707
and
AIR CANADA D.C. 8

MONTREAL L.E. 140.150 m/ms.
TORONTO L.E. 149.450 m/ms.

Travel Problems? Forget them. Leave it all to BOAC. From getting you to the aircraft on time, to looking after children, etc., BOAC takes care of you. Daytime or night-time relax in the most comfortable Economy Seat in the VC 10 or in the comfort of Rolls-Royce and D.C. 8 Jetliners.

Effective until 15 th. July 1966

FREE BAGGAGE
30 KGS.

Ask for details of BOAC's new low emigrant fares at your BOAC authorised travel agent, or at the BOAC booking offices: Cairo: 1, Sharia el Bustan Tel. 71441/7 ; Alexandria: 15, Midan Saad Zaghloul Tel. 36668

BOAC WITH: AIR CANADA, AIR INDIA, AIR CEYLON, E.A.A. AND QANTAS

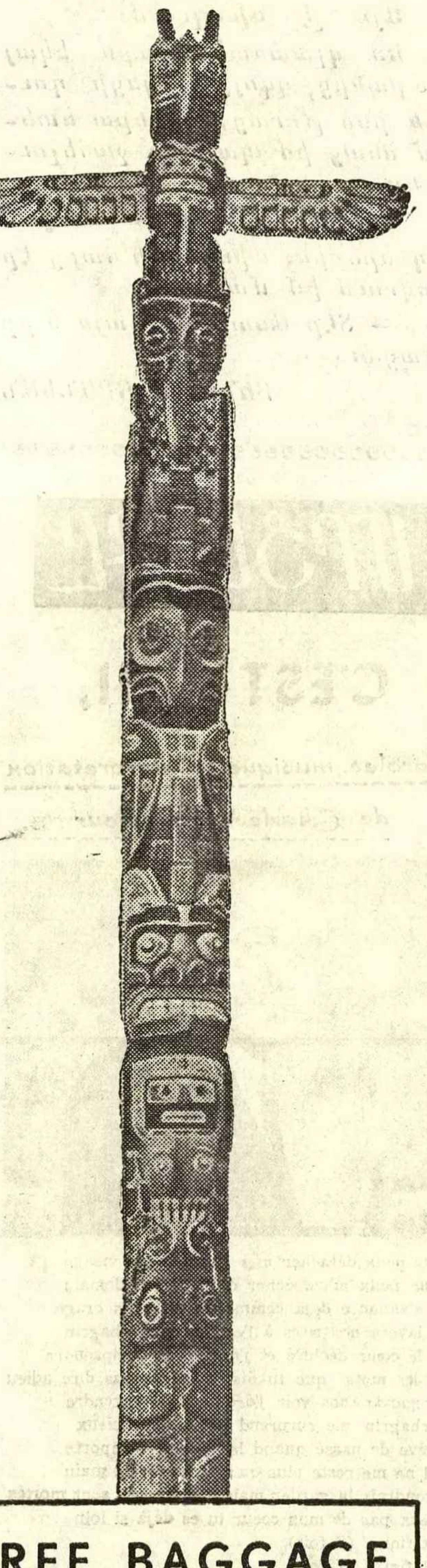

00717

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՄԱՐԶԱՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼԻՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ

Մտածա՞ծ էք երբեք, թէ ի՛նչքան դժուար պիտի ըլլար բացատրել ֆութպոլի խաղին ընդհանուր սկզբունքները հարաւային Ամերիկացի հնդիկի մը կամ Թիպեթցիի մը, որ ֆութպոլի գնդակ մը իսկ չէ տեսած: Դար մը առաջ սակայն, նոյնիսկ Անգլիոյ մէջ, բաղդատաբար քիչեր ծանօթ էին այս խաղին կամ քիչեր տեսած էին զայն։ Ջգախէժէ (ռետին) գնդակներու շրջանէն շատ առաջ, ֆութպոլը կը խաղցուէր օդով լեցուած խոզի միզափամփուշտով. բայց կը պատահէր որ փամփուշտը պայթէր. ուստի սկսան զայն ծածկել կաշիի կտորներով՝ ճարտարօրէն իրարու ագուցուած։ Դարեր շարունակ՝ այդպիսի գնդակով՝ կոշտ ու կոպիտ ֆութպոլ մը կը խաղցուէր փողոցներու մէջ։ Շատ կոշտ խաղ մը ըլլալու էր. խաղացողներէն այնքան շատեր կը վիրաւորուէին, որ օրէնքը արգիլեց ժողովուրդին զայն խաղալ։

Լայն առումով, արդի ֆութպոլը հասած է մեզի հին Հռոմէական խաղէ մը, որուն նպատակն էր գրաւել գնդակը և որևէ միջոցով տեղափոխել զայն հակառակորդին կռնակի գետնին վրայ նշանակուած գիծէ մը անդին։ Մինչև 1175 այդ խաղին մասին որեւէ արձանագրութիւն չունինք։ Աւելի ուշ Էտուըրտ Բ. և Ռիչըրտ Գ. արգիլեցին այդ խաղը, այն հիման վրայ՝ թէ անիկա անկումի կ'առաջնորդէր նետաձգութիւնը...։ Սակայն խաղացողները այնքան առինքնուած ըլլալու էին, որ թագաւորները շարունակ օրէնքներ կը հաստատէին արգիլելու համար այս խաղը: Ճէյմս Ա.ի իշխանութեան օրով օրէնք մը հրատարակուեցաւ «արգիլելու ամէն կոշտ ու բուռն մարզանք, ինչպէս ֆութպոլը՝ որ աւելի ատակ էր խաղացողները կաղեր դարձնելու քան թէ զօրացնելու»։ Անկասկած այդ բառերը տեղին էին...։ Սակայն, հակառակ թագաւորներու արգելիչ օրէնքներուն, տղաք կը շարունակէին զայն խաղալ։ Այս խաղին զարգացման յաջորդ հանգրուանն էր՝ խաղացողներուն փողոցները ձգելով կանաչ վայրեր և դաշտեր երթալը։ Իւրաքանչիւր քաղաք և դպրոց ունէր իր յատուկ օրէնքը, յարմարցուած իր դաշտին, ուր խաղացողները և հանդիսատեսները երբեմն իրարու կը խառնուէին։ Կարգ մը դպրոցներ, ինչպէս Իթըն և Ուինչեսթըր, տակաւին ունին իրենց մասնաւոր օրէնքները, և ուրիշ շատ դպրոցներ ալ կը հետևէին տեղական օրէնքներու, որոնք պատշաճեցուած են ըստ հոն խաղցուած ֆութպոլի տեսակներուն։ Ֆութպոլի այդ տեսակներէն մէկն էր հետեւեալը.— Բակ մըն է խաղավայրը՝ շրջապատուած պատերով, զոյգ մը սիւն, կը խաղան պզտիկ գնդակով և գնդակը պատին զարնելու պարագային խաղը կը շարունակուի։ Արդի ֆութպոլի բերդերը, որոնք ամբողջացուած են ցանցով մը, մտածուած էին անցեալ դարու վերջաւորութեան։ Նախ քան այդ՝ երկու սիւներ, իրար միացնող ժապաւէնով մը, կը ծառայէին իբրեւ «բերդ» և որքան կարկառելի կէտեր կը նշանակուէին...։ Մեզի շատ տարօրինակ պիտի թուէր տեսնել կարեւոր մրցում մը այդ օրերուն, հնաձև բերդեր, խաղացողները գլխարկով (շագուագ՝ պօրէն գոլխով կը զարնէին գնդակն),

(Շար. տես էջ 6)

ՈՂՋՈՅՆԻ ԳԻՐ

Վստահ եմ որ մեր գաղութին բոլոր պատանի-երիտասարդներն ու երիտասարդուհիները ուրախութեամբ պիտի ողջունեն հրատարակութիւնը «Ջահակիր Մարզական-Երիտասարդական»ին, որ կուգայ պակաս մը լեցնելու:

Անկէ առաջ, մեր մեծերը, մեր թերթերուն մէջ շատ քիչ կը խօսէին երիտասարդութեան մասին, անոր հոգերուն մասին, ընդհանրապէս գրելով զիրենք միայն հետաքրքրող նիւթերու վրայ: Հիմա որ այս գաղութին մէջ՝ նոր սերունդն ալ կ'ունենայ իր օրկանը, պիտի կարենանք, միշտ մեծերու հովանաւորութեամբ, հրապարակային վիճաբանութիւն բանալ մեր ուսանողական, ուսումնական, մարզական եւ այլ հարցերու մասին: Պիտի կարենանք խօսիլ մեր վարժարանային կեանքին մասին:

Ողջո՜յն «Ջահակիր Մարզական-Երիտասարդական»ին:

ՇԱՀԷՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ
(Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարէն եւ Գալուստեանցի)

ԶՈՅԳ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐ ...

(Շար. Ա. էջէն)

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի յաղթական Ա. խումբը

կական յարձակողականէ ետք «Էլ Սալամ»ի յետսապահը փառք մը ըլլալով՝ պատճառ եղաւ փենալթիի մը։ Այս առիթը օգտագործեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի խմբապետ Մարտիկ Պալաեան և զետեղեց գնդակը բերդապահին ծախ կողմ։ «Էլ Սալամ»ի խումբը կը ջանար հաւասարիլ, սակայն Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր խաղացողները ամէն ջանք ի գործ դրին պահելու այս կէտին առաւելութիւնը, մինչև մրցումին վերջը։

Արդիւնքն էր 2ով 1 ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Հ.ի: Այս մրցումէն ետք Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր խաղացողները ստացան ոսկի մետայլներ։

Բ. մրցումը Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ա. խումբին և «Էլ Սալամ» խումբին միջև էր։ Մրցումը սկսաւ ճիշդ ժամը 3ին. սկիզբը «Էլ Սալամ» յարձակողականի սկսաւ և շատ մը առիթներ կորսնցուց։ Այս տեսնելով Հ.Մ.Ը.Մ. սկսաւ յարձակողականի և 15րդ վայրկեանին Պերճ Գաբրիէլեանի օժրէն՝ Զօհրապ Գմզմեան ստանալով գնդակը, կը յառաջանայ դէպի բերդապահը կը զետեղէ ծախ անկիւնը, նշանակելով Ա. կէտը: Խաղը շարունակուեցաւ գրեթէ հաւասար ուժերով և Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը շատ մը առիթներ կորսնցուց։ «Էլ Սալամ» շարունակական յարձակողականէ ետք՝ 35րդ վայրկեանին Հ.Մ.Ը.Մ.ի բերդապահին սխալը օգտագործելով նշանակեց իր Ա. կէտը: Այս կէտը զարմանք պատճառեց բոլոր ներկաներուն, որոնք կը քաջալերէին Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը։ Վերջին հինգ վայրկեանին Հ.Մ.Ը.Մ.ի ճարպիկ խաղացող Զօհրապ Գմզմեան բարձր գնդակ մը ստանալով, արագ շարժումով մը կը զետեղէ բերդապահին աջ կողմը՝ նշանակելով Հ.Մ.Ը.Մ.ի Բ. կէտը։ Այսպէսով կը վերջանայ Ա. կիսախաղը ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.ի 2ով 1։

Բ. կիսախաղը սկսաւ ժամը 4ին։ Առաջին յարձակումէն՝ Պերճ Գաբրիէլեան գնդակը ստանալով կը յառաջանայ դէպի «Էլ Սալամ»ի բերդապահը։ Սակայն տեսնելով անոր յառաջանալը՝ խելացի կերպով գնդակը կը զետեղէ բերդին մէջ՝ նշանակելով Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գ. կէտը։

Այս կէտէն յետոյ ներկաները բուռն ոգեւորութեամբ կը քաջալերէին խաղացողները: «Էլ Սալամ» հիգ կ'ընէր հաւասարիլ։ Սակայն Հ.Մ.Ը.Մ.ի յետսապահները ձախողութեան մատնեցին «Էլ Սալամ»ի բոլոր ճիգերը։ Ճիշդ 35րդ վայրկեանին «Էլ Սալամ»ի յետսապահներու սխալին պատճառաւ իրաւարար սուլեց փենալթի մը ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.ին։ Այս առիթը կորսնցուց լաւ խաղացող Ժիրայր Տեփոյեան, որ փորձեց զետեղել Հ.Մ.Ը.Մ.ի Դ. կէտը, սակայն բերդապահը ճարպիկ կերպով նետուեցաւ գնդակին վրայ՝ պաշտպանելով իր բերդը վտանգ կէտէ մը. խաղը շարունակուեցաւ «Էլ Սալամ»ի յարձակողականով՝ մինչեւ խաղին վերջաւորութեան և այսպէսով մրցումը վերջացաւ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.ի՝ 3-1 արդիւնքով։

Մրցումէն ետք Հ.Մ.Ը.Մ.ի խմբապետ Աւետիս Տէմիրճեան ստացաւ բաժակը և բոլոր խաղացողներն ալ ոսկի մետայլներ։

Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի այս երկու խումբերու կազմութիւնը կը պարտինք երիտասարդ և ջանադիր տնօրէն Ժորժ Մարանկոզեանին, որ կրցաւ ի գին ամէն զոհողութեանց հաւաքել պատանիները ու երիտասարդները, որպէսզի ցոյց տայ մեզի՝ որ հայկական ֆութպոլը վերակազմուած է։ Նոյնպէս և այս երկու խումբերուն մարզիչները, Ա. խումբինը՝ Մուխթար Հիլմի և Բ. խումբինը՝ Թալաաթ Շաւաշսի, որոնք սիրայօժար կերպով կը մարզեն այս խումբերը։ Յաջողութիւն այս երկու խումբերուն, ինչպէս նաև իրենց վարիչներուն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՀԼԻՃ ԵՐԵՒԱՆԻ ԷՄՋ

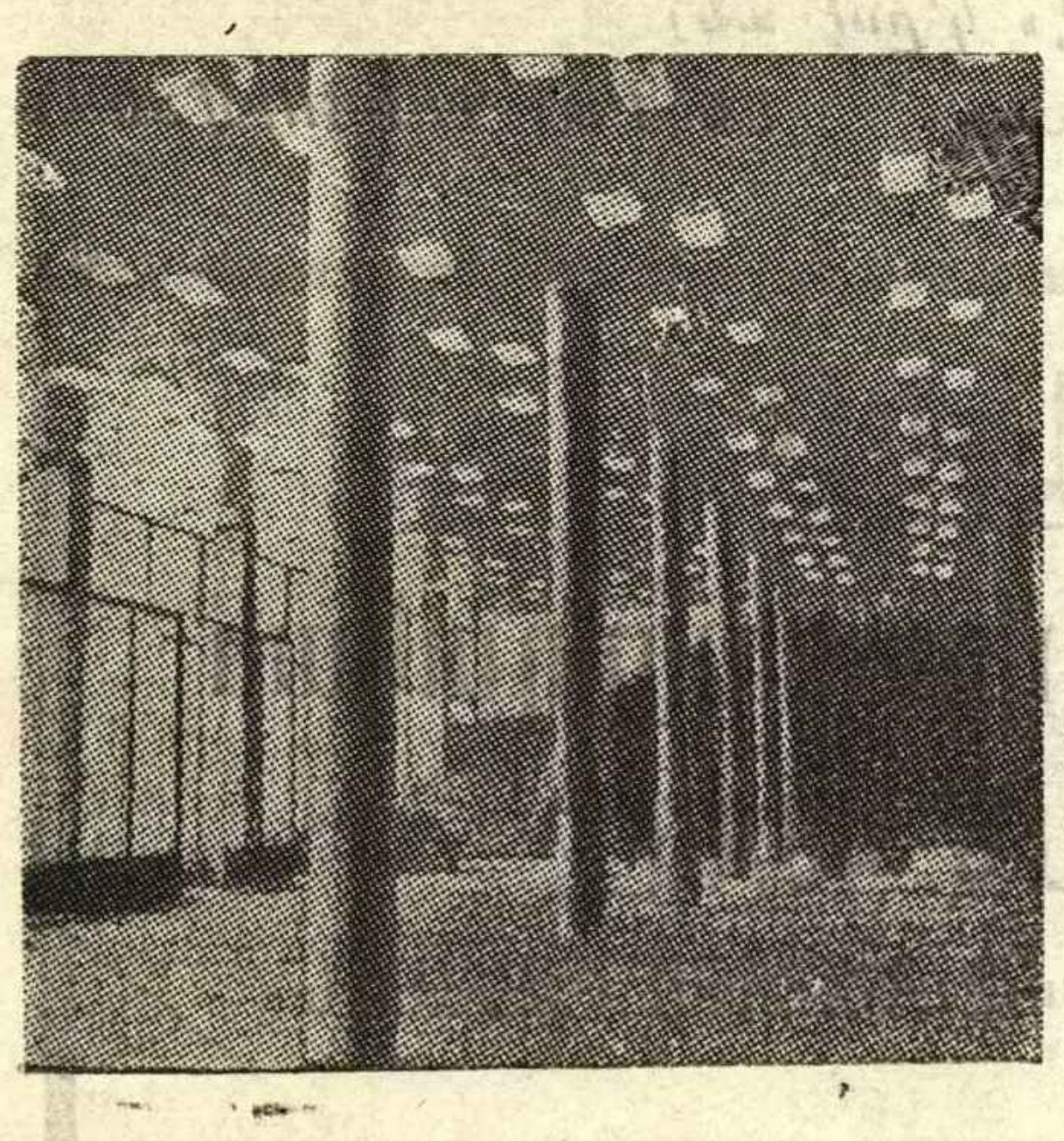

Երեւան մայրաքաղաքի աշխատաւորները Ս. Հայաստանի 45 ամեակի նախօրէին լաւ նուէր ըստացան։

Երեւանի գլխաւոր սթատի կողքին շահագործման յանձնուեցաւ հոյակապ շինութիւն մը՝ «Տինամօ» կամաւոր մարզական ընկերութեան նորակառոյց դահլիճը։ Ան աչքի կը զարնէ ճարտարապետական ոչ բարդ, բայց հիանալի լուծումով։ Ճարտարապետներ Ն. Ալաւերտեան եւ Կ. Ցակոբեան մտածած են բոլոր յարմարութիւններու մասին։

Հիմնական մեծ դահլիճը նախատեսուած է ուսումնամարզային պարապմունքներու, ինչպէս նաև պասքէթպոլի, վոլիպոլի, թենիսի, մարմնամարզի և մարզական այլ ձեւերու անցկացնելու համար։

Ահա եւ փոքր դահլիճը, ուր կը մարզուին կռփամարտիկները, ըմբիշները, սուսերամարտիկները, ծանրորդները։ Մարզական այս դահլիճը ունի առանձնասենեակներ տեսուչներու եւ բժիշկներու համար. ինչպէս նաեւ ցնցուղհանդերձարաններ եւ հանգիստի սենեակներ։

Դահլիճը ունի հանդիսականներու համար նախատեսուած մշտական 1.900 տեղ, իսկ հիմնական դահլիճը օգտագործելու պարագային, հնարաւոր է այդ թիւը կրկնապատկել՝ հասցնելով 3.700ի:

Այստեղ տեղի պիտի ունենան նաեւ համերգներ, ճատրակի մրցաշարքեր եւ մարզական այլ միջոցառումներ։

Նկարին մէջ. — «Տինամօ» կամաւոր մարզական ընկերութեան դահլիճի ճեմարանը։

1965 ՏԱՐՈՒԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԷՆ ...

(Շար. Բ. էջէն)

ՅՈՒՆԻՍ

— Ինթերնացիոնալէ իտալական ֆութպոլի խումբը կը տիրանայ Եւրոպայի բաժակին՝ յաղթելով Պենֆիքային՝ 1-0։

— Շազլի Թերսանայի ֆութպոլ խաղացող կ'ընտրուի՝ իբրեւ Եգիպտոսի ամենալաւ խաղացողը:

ՅՈՒԼԻՍ

— Արաբ լողորդ Հանա Մահմուտ Ա. կը հանդիսանայ Գափրիի (Իտալիա) մրցաշարքին։

— Քոնկօ Պրազավիլի մէջ կը սկսի Ափրիկեան երկիրներու մրցաշարքը, որուն մասնակցած են 2000 մարզիկ՝ 28 երկիրներէ։

— Զամալէք կը տիրանայ Թելեվիզիոնի բաժակին՝ հաւասարելով Թերսանայի։

ՕԳՈՍՏՈՍ

— Ահլիի լողորդներու խումբը Ա. կը հանդիսանայ Եգիպտոսի ընդհանուր մրցաշարքին։

— Իթթիհատ Սքանտարի Ա. կը հանդիսանայ Թելեվիզիոնի կազմակերպած ֆութպոլի Ամառնային մրցաշարքին։

— Գահիրէ կ'այցելէ Իրաքի ֆութպոլի խումբը։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

— Եգիպտոս կը կազմակերպէ Արաբական երկիրներու մրցաշարքը, որուն մասնակցեցան 13 երկիրներ: Եգիպտոս տիրացաւ գրեթէ բոլոր առաջնութիւններուն:

— Սթանլի Մաթիւս Գահիրէի մէջ կը խաղայ Զամալէք խումբին հետ՝ ի պատիւ Ռիֆաաթ Աթէիէ Զամալէքի խաղացողին՝ ընդդէմ Իսմայիլիի եւ կը հաւասարին 1-1։

— Գահիրէ կ'այցելէ Սէն Գրիստոֆան Պրազիլիայի ֆութպոլի խումբը Ահլիի հրաւէրով:

— Ինքնաշարժի արկածով կը մահանայ Իսմայիլիի ֆութպոլի խումբին պետ Ռէտա, սուգի մատնելով ֆութպոլի շրջանակը։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

— Նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէր Եգիպտոսի մարզական Ա. կարգի տիտղոսը կը շնորհէ վեթերան ֆութպոլ խաղացող Մուխթար էլ Թէշի։

— Ինքնաշարժի արկածի մը պատճառաւ կը վիրաւորուի համաշխարհային բարձրութիւն ցատկելու ռուս ախոյեան Վալերի Պրումել։

— Ս. Միութեան ֆութպոլի խումբը կը մտնէ համաշխարհային մրցաշարքին վերջին զտումին։

— Ապլեքիզմի խաղերու հանդիպում մը տեղի ունեցաւ Եգիպտոսի եւ Թուրքիոյ միջեւ:

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

— Ապլեքիզմի յաջող հանդիպում մը տեղի ունեցաւ Եգիպտոսի եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ:

— Փոխ-նախագահ Ապտէլ Հաքիմ Ամէր արտօնեց որ Ահլիի ֆութպոլի խումբը իր փորձերը կատարէ բանակի մասնագէտներու հսկողութեան տակ։

— Մոհամէտ Ալի Գլայ կը յաղթէ Փաթըրսընի եւ կը տիրանայ կոփամարտի ախոյեանի տիտղոսին։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

— Գահիրէ այցելեց Ինթերնացիոնալէ Իտալական խումբը եւ պարտութեան մատնեց Զամալէքը՝ 3-1. այս մրցումին ներկայ էր մօտ 55 հազար հանդիսականներ։

— Զամալէք կը տիրանայ Եգիպտական պասքէթ պոլի մրցաշարքի ախոյեանութեան՝ յաղթելով Կեզիրէի:

— Ապտէլ Ֆաթթահ Ապու Թալեպ ախոյեան կը հանդիսանայ Լոնտոնի սքուաշ ռաքէթի մրցաշարքին:

— Մահացաւ Մուխթար էլ Թէշ Ահլիի վեթերան խաղացողը եւ փոխ տնօրէն երիտասարդական նախարարութեան, սուգի մատնելով ամբողջ մարզիկ շրջանակը:

— Գահիրէ կ'այցելէն՝ առաջին անգամ ըլլալով՝ 4 օտար ֆութպոլի խումբեր, խաղալու համար բարեկամական մրցումներ։

հաւաքեց ՄԱՐՏԻԿ ՊԱԼԱԵԱՆ

00718

ՋԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԼԻԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԱՀԼԻ — ԻՍՄԱՅԻԼԻ ՀԱՒԱՍԱՐ 1ՈՎ 1

Անցեալ Ուրբաթ, 21 Յունուար, Ահլիի դաշտը լեցուած էր 40 հազար հանդիսականներով՝ երբ դաշտ իջան Ահլիի և Իսմայիլիի մարզիկները՝ բուռն ծափահարութիւններով։ Առաջին անգամ ըլլալով՝ Ջամալէքի ժողովուրդը ծափահարեց Ահլիի մարզիկները, ու քաջալերեց ամբողջ սրտով, որովհետեւ կ'ուզէր որ Ահլի պարտութեան մատնէր Իսմայիլին, որպէսզի հաւասարին Ջամալէքին՝ կէտադրութեամբ. բայց մրցումը վերջացաւ հաւասար 1ով 1, ու այսպէսով Իսմայիլի շահեցաւ 1 կէտ, ինչպէս նաև Ահլի շահեցաւ 1 կէտ։

Մրցումը սկսաւ շատ արագ երկուստեք և Ահլիի յարձակումները որևէ վտանգ չունէին ու Իսմայիլիի բերդապահը կը խաղար ինքնավստահ և ասիկա տեւեց գրեթէ 10 վայրկեան, նոյն արագութեամբ եւ անվտանգ։ Իսմայիլիի յարձակումները եղան ապարդիւն։ 18րդ վայրկեանին Ահլիի յառաջապահ Կամալ Մահմուտի փասը Միմի Շաապանի, որ իր կարգին բարձրացուց գնդակը Իսմայիլիի բերդին առջև. Մահամատէյն գլխու զօրաւոր հարուածով նշանակեց Ահլիի Ա. կէտը. Ժողովուրդին ուրախութիւնը չափ ու սահման չունէր, սակայն միայն 21րդ վայրկեանին Ահլիի յետապաշտպան Ապու Ղէտայի մէկ սխալով՝ գնդակը անցաւ Իսմայիլիի խաղացող Սայէտ Համէտին, ու զայն տուաւ Ամիրոյին ու կրկին անկէ առնելով՝ նշանակեց հաւասարութեան կէտը ուժգին հարուածով մը, զոր անկարելի էր բռնել. 37րդ վայրկեանին Ահլի կորսնցուց շատ վստահ կէտ մը, ու Ա. կիսախաղը վերջացաւ 1ով 1։

Բ. կիսախաղը գրեթէ խաղացուեցաւ նոյն ձեւով, և խաղը վերջացաւ 1ով 1։

ԻԹԹԻՀԱՏ ՍՈՒԷԶ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԹԵՐՍԱՆԱՅԻ 1ՈՎ 0

Մրցումը սկսաւ արագ և խանդավառութեամբ ու Թերսանա անցաւ յարձակողականի, սակայն ամէն փաս կ'ընդմիջուէր Սուէզի խաղացողներէն։ 20րդ վայրկեանին Շարշար գնդակը տեղաւորեց Թերսանայի բերդին մէջ՝ նշանակելով Ա. և վերջին կէտը ի նպաստ Սուէզի։

Ասոր վրայ Թերսանա ամէն ջանք ի գործ դրաւ, բայց Սուէզի բերդապահին ճարպիկութիւնը ու ճկունութիւնը ապահովեցին խումբին յաղթանակը և խաղը վերջացաւ։ 1ով 0։

ՓՈՐ ՍԱՅԻՏԻ ՄԱՍՐԻՆ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԳԱՆԱԼԻՆ 3ՈՎ 0

Փորթ Սայիտի խումբը անցաւ յարձակողականի, սակայն բոլոր իր յարձակումները ապարդիւն եղան։ 32րդ վայրկեանին Մասրիի խաղացող Շահինի մէկ փասը Ապտալի, իր կարգին՝ անցուած Մոհամէտ Պատաւիին, որ գեղեցիկ հարուածով մը նշանակեց Փոր Սայիտի Ա. կէտը։

Բ. կիսախաղի 23րդ վայրկեանին Մոհամէտ Պատաուի կը նշանակէ Մասրիի Բ. կէտը։ 37րդ վայրկեանին Շահին նոյն ձեւով կը յառաջանար ու կը նշանակէ Գ. կէտը ու մրցումը կը վերջանայ 3ով 0՝ ի նպաստ Փոր Սայիտի Մասրիին։

ՕԼԻՄՓԻՔ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԻԹԹԻՀԱՏ ՍԱՔԱՆՏԱՐԻԻ 3ՈՎ 1

Մրցումը սկսելուն Օլիմփիք կ'անցնի յարձակողականի, բայց ամէն անգամ ալ կը հանդիպէր զօրաւոր պատնէշի մը. Իթթիհատի խումբի մարզիկները չկիրարկեցին խմբային խաղարկութիւն, և ասիկա եղաւ Իթթիհատի պարտութեան գլխաւոր պատճառը։

Օլիմփիք կրցաւ առիթներէն օգտուիլ ու 3րդ վայրկեանին Պատաւի Ապտէլ Ֆաթթահի մէկ գեղեցիկ փասը Ֆարուքի, որ անմիջապէս հարուածեց ու տեղաւորեց գնդակը Իթթիհատի բերդին մէջ՝ նշանակելով Օլիմփիքի Ա. կէտը։ Ու 20րդ վայրկեանին Ֆուատ Մորսի կրցաւ հաւասարութեան կէտը նշանակել ու Ա. կիսախաղը վերջացաւ 1ով 1.

Բ. կիսախաղի 25րդ վայրկեանին Ֆարուքի փասը Մահմուտ Պատաուիին, որ իր կարգին նշանակեց Օլիմփիքի Բ. կէտը։ 32րդ վայրկեանին Էզզ Էլ Տին յաջողեցաւ գնդակով յառաջանալ ու հարուածեց Իթթիհատի բերդը։

Գնդակը զարնուելով բերդապահին, կրկին վերադարձաւ իրեն, և ինք նշանակեց Օլիմփիքի Գ. կէտը եւ մրցումը վերջացաւ 3ով 1 ի նպաստ Օլիմփիքի։

ՍԷՔՔԱ ՀԱՏԻՏ ԵՒ ՄԱՀԱԼԼԱ ՀԱՒԱՍԱՐ

Միջակ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին երկու խումբերն ալ եւ արդար էր որ այսպէս հաւասար վերջացնէին, այս հաւասարութիւնը կը պարտին երկու խումբի բերդապահներուն։ Մրցումը վերջացաւ հաւասար արդիւնքով, առանց որեւէ կէտ նշանակելու։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ ԿՈՒՏԱՆՔ

ՄԻՋ=ԵՐԿՐԱՅԻՆ ՇԱՀԵԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

(Շար. Ա. էջէն)

մեր վերոյիշեալ նպատակներուն առաջնորդող, ահա՛ կը առեղծենք այդ մարզը քաջալերող, այդ մարզը չեփորող, այդ մարզին պատգամախօսը հանդիսացող այս բեմը, — «Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդական ամսօրեան։

Ասիկա օրգանն է բոլոր երիտասարդներուն, մարզիկ թէ մտաւորական, մասնագէտ թէ արուեստագէտ, ԱՌԱՆՑ ԳԱՂԱՓԱՐԻ ԵՒ ԴԱՒԱՆԱՆՔԻ ԽՏՐՈՒԹԵԱՆ։ Մեզի համար ստորադասեալ հայ երիտասարդ չկայ, երբ գերադասուելու ախտէն ալ զերծ մնալ ուխտած ենք։

Ա՛յս գիտակցութեամբ և ա՛յս կամքով՝ յառա՛ջ։ Գործի՛։

Ողջո՛յն՝ երիտասարդութեան։

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ

(Շար. Ե. էջէն)

ծունկերէն վար հասնող տաբատներ հագած, առանց մերկ սրունք ցուցադրելու, հսկայ ոլոքապահներ (Shin—guards) իրենց գուլպաներուն, իսկ իրաւարարը գլխուն փեղոյր մը դրած և գաւազանը ձեռին...։ Հարիւրամեայ պատկեր մը կայ, որ կը ներկայացնէ ֆութպոլ խաղացող մը... աչքին «մոնոկլը» ակնոց մը՝ խաղի պահուն։ 1863ին կազմուեցաւ ֆութպոլի ընկերակցութիւնը։ Խումբերը համաձայնեցան իրարու դէմ մրցիլ նոյն օրէնքով։ Որդեգրուեցան աւելի տոկուն գնդակներ, համաչափ և համաձև կաշիէ պատեանով։

Անցեալ դարու կէսին վճռական պայքար մը տեղի ունեցաւ։ Գնդակը ձեռքով ևս խաղալ թէ ոչ։ Կարծիքի այս բաժանումը ի վերջոյ ծնունդ տուաւ — Soccer Rugger խաղերուն։ Քեմպրիճ, Շէֆիլտ, Լոնտոն, Նոթինկըմ և Լանքաշըրի կարգ մը քաղաքներուն մէջ ընդունուեցաւ ոչ ձեռքով խաղալու օրէնքը. Ֆութպոլի ընկերակցութեան կազմութենէն ի վեր երկրին բոլոր խումբերը հնազանդած են խաղին օրէնքներուն։ Զուտ Բրիտանական այս խաղը աստիճանաբար տարածուեցաւ ուրիշ երկիրներու մէջ։ Բրիտանացի զինուորներն ու նաւաստիները զայն ծանօթացուցին օտարներուն։ Յետոյ Գորինթիընզի, Գաժուըլզի, Միտըլ Սէքս Ուոնտըրըրզի նման խումբեր սկսան իրենց արտասահմանեան շրջագայութիւններուն։ Ասոր իբրև հետևանք, նախ Տանիմարքան, ապա Հոլանտան, Զուիցերիան, Իտալիան, Գերմանիան, և Ուրուկուէյը կազմեցին իրենց։ Ֆութպոլի ազգային ընկերակցութիւնները։ Այս լայնատարած զարգացումը պատճառ եղաւ «Ֆութպոլի ազգային ընկերակցութեան միջազգային Դաշնակցութիւն»ի կազմութեան՝ 1904ին, բաղկացած եօթն ընկերակցութիւններէ։ Ֆ.Ը.Մ.Դ.ը(Ֆ.Ի.Ֆ.Ա.)այսօր կը վարէ ֆութպոլը աւելի քան վաթսուն երկիրներու մէջ։ Ֆութպոլը, ներկայիս դարձած է աշխարհիս ամենէն ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ խաղը։

Քաղեց ՅԱԿՈԲ ՃԻՀԱՆԵԱՆ

Jusqu'au soir
aussi fraiehc qu'au matin
avec
POWDER CREAM
Mirande

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

★ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄՈՎ ★ ԻՏԱԼԱՑԻ ԽԱՐՏԵԱՇ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՆ

Շարժանկարի դերասանուհի Լօրա Էֆրիքեան, որուն «Դեռատի մայրապետը» ներկայացուեցաւ Հինգշաբթի, Սինեմա Գափիթոլի մէջ ժ. 15.30ին, և որ Պէյրութ եկաւ Երեքշաբթի, Շարժանկարի 5-րդ Փառատօնին առթիւ, անմիջապէս հետաքրքրութիւն ստեղծեց հայկական շրջանակներու մէջ։

Իր անունը ծանօթ չէր մեզի։ Գիտէինք թէ Էֆրիքեան անունով արժէքաւոր երաժիշտ մը ունինք Իտալիոյ մէջ, որ Վիվալտիի անծանօթ գործերը լոյսին բերած և գնահատանքի արժանացած էր։ Անոր աղջի՞կն էր արդեօք։ Հեռաձայնային խօսակցութեամբ մը հաստատեցինք թէ ճիշդ էր մեր ենթադրութիւնը։

Դերասանուհիին հետ յաջողեցանք ժամադրուիլ իտալական մշակութային կապի Տնօրէն Փրոֆեսոր Մաֆերայի տան մէջ, յաջողցնելու համար իրեն ի պատիւ ընդունելութիւն մը Հայկ. Ակումբին մէջ. բայց դժբախտաբար Լօրա չկրցաւ ընդունիլ մեր հրաւէրը և մեկնեցաւ Ուրբաթ օրն իսկ, ստիպուած ըլլալով ֆիլմ մը դարձնել իր խաղընկերոջ Հարաւային Ամերիկա մեկնելէն առաջ։

Մտերիմ շրջանակի մը մէջ առիթը ունեցանք երկար զրոյցի։ Լօրա ծնած է 1940 թուին և շատ կանուխէն սէր զգացած է բեմին հանդէպ։ Ան թատրոնը կը նախընտրէ շարժանկարէն և կը ստանձնէ միամիտ դերեր, տըրուած ըլլալով իր աղջնակի նուրբ և քնքուշ երեւոյթը, երկայն խարտեաշ մազերը, աչքերուն անմեղ արտայայտութիւնը։ Ան դերեր ստանձնած է «Ծունկի՝ առջեւ», «Ոճիրը չի վարձատրուիր», «Արցունք մը դէմքին վրայ» և «Դեռատի մայրապետը» ժապաւէններուն մէջ։

Լօրա հպարտութեամբ կ'ընդունի իր հայկական ծագումը, կը յիշէ իր մեծ հայրը, որ «Մուսա Տաղի հերոսներէն մէկը եղած է» կ'ըսէ ան։

«Ազգ» ՍԵԴՐԱԿ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ
Մարզական եւ Երիտասարդական
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Ընդհ. պատասխանատու-խմբագիր ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Պատասխանատու խմբագիր ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
Աշխատակիցներ ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՊԵՐՃ, ԿՐՊՈՅԵԱՆ ԷՏԻ, ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԳԱԲՐԻԷԼ, ՃԻՀԱՆԵԱՆ ՅԱԿՈԲ, ՊԱԼԱԵԱՆ ՄԱՐՏԻԿ, ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ՇԱՀԷՆ, ՊԱԼԱԵԱՆ ՎԱՀԷ։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Պատասխանատու խմբագիր ՆՈՒՊԱՐ ՔԻՒՖԷԼԵԱՆ
Աշխատակիցներ ՊԱԼԱԵԱՆ ՍԱԹԵՆԻԿ, [illegible], ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ, ԱՐԱՊԵԱՆ [illegible], ԹՈՒԱԹԼԵԱՆ ԴԱՒԻԹ, ԴՈԳՈՐԵԱՆ ԴԵՂԱՄ։

Բաժանորդագրութիւն — ԶԱՒԷՆ ՊԱԼԱԵԱՆ հեռ. 915013 եւ 59706։ Յայտարարութիւններ — ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆ հեռ. 915013 եւ 879030։ Թեքնիք աշխատողներ — ԾԱՌ ԻԿԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ, ՇԻՐԻՆԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԵՒ ՏԸՄԵԱՆ ԱՌՈՒՏ։

Խմբագրութեան հասցէ.— 25, RUE EL BEIDAK,OPERA,
LE CAIRE
Թղթակցութեան հասցէ.— B.P. 2111, LE CAIRE (RAU)
Հեռաձայն 915013 Տպաքանակ 3000։
Հեռագրական հասցէ.— TCHAHAKIR, — CAIRO

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

ԱՀԼԻԻ ԻԳԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ ՇԱՀԵՑԱՒ ԲԱԺԱԿԸ

Անցեալ Շաբաթ օր, Կէզիրէի դաշտը ժամադրավայրն էր պասքէթպոլը սիրող հասարակութեան։ Ահլիի և Հելիոպոլսոյ խումբերը դաշտ իջան, ու աւարտական մրցումը սկսաւ։ Երկու խումբի բոլոր անդամները պրկուած խաղարկութիւն ցոյց տուին մինչև Ա. կիսախաղը, որ վերջացաւ 19ով 17՝ ի նպաստ Ահլիին։

Բ. կիսախաղին՝ Ահլի իր խաղարկութիւնը փոխեց ու հետզհետէ նշանակեց քանի մը կէտեր։ Իր կարգին՝ Հելիոպոլսոյ խումբն ալ նշանակեց քանի մը կէտեր։ Ասիկա տեւեց քանի մը վայրկեան միայն ու Ահլիի խաղացողները աւելի լաւ կազմակերպուած՝ անցան զօրաւոր յարձակողականի ու նշանակեցին 12 կէտեր շարունակաբար, ու մրցումը վերջացաւ ի նպաստ Ահլիի՝ 64ով 40։ Ահլի տիրացաւ բաժակին։

06719

ՉԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

چاهاكير
جريدة اسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԷՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 2 (118) ՇԱԲԱԹ 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1966

ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒԲԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ٢ (١١٨) السبت ٢٦ فبراير ١٩٦٦

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻ
ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ֆութպոլի Աշխարհի Բաժակի մրցմանց Յանձնախումբը, իր վերջին ժողովին ընթացքին, որոշեց որդեգրել խումբերու աշխարհագրական դիրքին բաժանման բանաձևը։

16 ազգերը բաժնուեցան չորս աշխարհագրական խմբակներու, որոնց հիման վրայ տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւնը։ Որոշուեցաւ որ իր խմբակին մէջ առաջին ելլող խումբը խաղայ քառորդ ֆինալի մրցում մը միևնոյն քաղաքին մէջ, ուր գտնուած էր։ Իսկ երկրորդ դասաւորուող երկիրը պիտի տեղափոխուի ուրիշ քաղաք մը, հոն մրցելու համար այդ քաղաքի Ա. դասաւորուած խմբակին հետ։

Այս բանաձևը արդէն որդեգրուած էր 1958 թուին, Շուէտի մէջ և 1962-ին՝ Չիլիի մէջ։ Ան պիտի նպաստաւորէ խմբակի յաղթական խումբին, որ ազատ պիտի ըլլայ տեղափոխուելէ ութերորդին և քառորդ ֆինալներուն համար։

ԽՄԲԱԿՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄԸ

Անհաւասիկ պաշտօնական կազմը ֆութպոլի աշխարհի մրցման չորս խմբակներուն.

Ա. խմբակ.— Ուրուկուէյ, Անգլիա, Ֆրանսա, Մեքսիկա։

Բ. խմբակ.— Զուիցերիա, Արևմտեան Գերմանիա, Սպանիա, Արժանթին։

Գ. խմբակ.— Պրազիլ, Պուլկարիա, Հունգարիա, Փորթուկալ։

Դ. խմբակ.— Հիւս. Գորէա, ՍՍՌՄ, Չիլի և Իտալիա։

ՄՐՑՄԱՆ ՑԱՅՑԱԳԻՐԸ

Անհաւասիկ յայտագիրը Աշխարհի Բաժակի մրցման համար.

Անգլիա-Ուրուկուէյ 11 Յուլիսին՝ Ուեմպլէյի մէջ։

Ֆրանսա-Մեքսիկա 13 Յուլիսին՝ Ուայթ Սիթիի մէջ։

Ուրուկուէյ-Ֆրանսա 15 Յուլիսին՝ Ուեմպլիի մէջ։

Մեքսիկա-Անգլիա 16 Յուլիսին՝ Ուեմպլիի մէջ։

Ֆրանսա-Անգլիա 20 Յուլիսին՝ Ուեմպլիի մէջ։

Բ. ԽՄԲԱԿ

Արևմտեան Գերմանիա-Զուիցերիա 12 Յուլիսին՝ Ասթոն Վիլլայի մէջ։

Արժանթին-Սպանիա 13 Յուլիսին Ասթոն Վիլլայի մէջ։

Զուիցերիա-Սպանիա 15 Յուլիսին՝ Շեֆիլտի մէջ։

Արժանթին-Արևմտ. Գերմանիա 16 Յուլիսին՝ Ասթոն Վիլլայի մէջ։

(Շար. տես էջ 5)

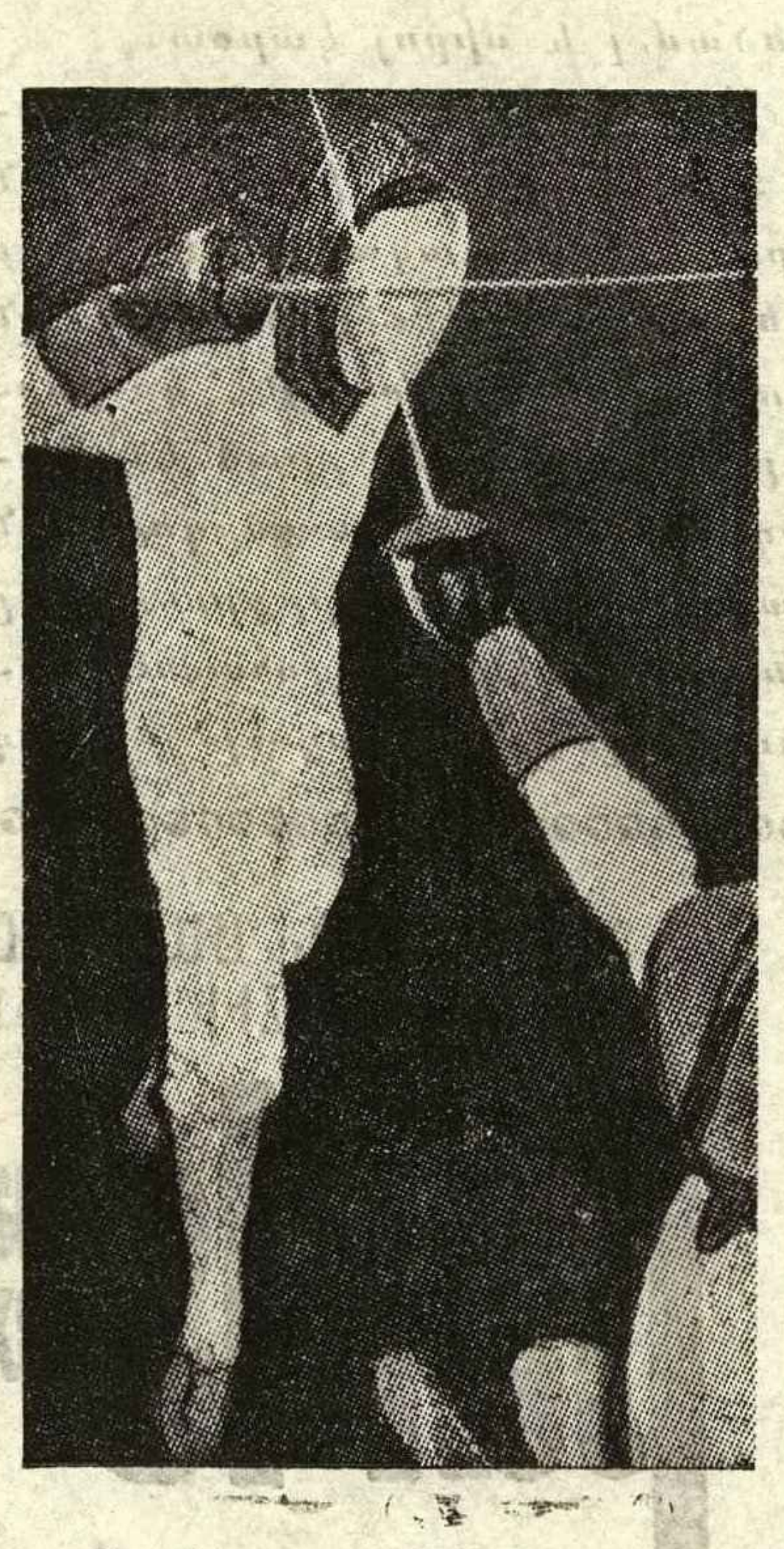

Ս. Հայաստանի ուժեղագոյն սուսերամարտիկներէն, խումբի անդամներ Գ. Մուշեղեանը և Հ. Աղապապեանը մարզումի պահուն։

Ս. Հայաստանի Սուսերամարտութեան խումբը՝ որ կը բաղկանայ 25 հոգիներէ (մրցողներ, ղեկավարներ եւայլն) պիտի ժամանէ Գահիրէ 20 Մարտին, Եգիպտոսի Ֆետերասիոնի հրաւէրով։

Խումբը պիտի ունենայ երկու ելոյթներ, մին Գահիրէի մէջ, իսկ միւսը Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Ս. Հայաստանի խումբին մաս կը կազմեն նաեւ սուսերամարտուհիներ, որոնք պիտի մրցին Եգիպտոսի զտեալ խումբին դէմ։

(Շար. տես էջ 5)

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՇԻՆԻՉ ՓՈԽՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ՄԵՐ «ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ»ԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻՒ)

Մարդը ընկերային էակ է ըլլալով, ապա կեանքով, վաւերացուած՝ ընկերային պայմանաւորութեամբ։ Ժան Ժագ Ռուսոյի սորվեցուցած, աւելի ճիշդը՝ բանաձեւած անյեղլի ճշմարտութիւն— օրէնքն է ասիկա։

Մարդիկ զիրար կը փնտռեն՝ նախ գործակցելու համար իրարու հետ եւ այդ գործակցութենէն երկուստեք օգուտ հանելու համար։ Ապա, հաստատուած է, որ առանց օգուտի ալ, այսինքն առանց շօշափելի շահու ևս՝ մարդիկ իրարու քով կուգան, իրարու ընկերակցութիւնը կը փնտռեն, որովհետև, ինչպէս Աւետարանն ալ կ'ըսէ, մարդ միայն «հացիւ» չ'ապրիր, այլեւ «բանիւ», Աստուծոյ կամ Անոր անունին կապուած անշօշափելի իրականութեանց «բանիւ»։

Պատմութիւնը մեզի կ'ուսուցանէ, որ յառաջդիմութենէ զուրկ մնացած են այն մարդիկը, նոյնիսկ ցեղեր, որոնք կղզիացած կամ աշխարհի միւս ժողովուրդներէն կտրուած ապրած են։ Հետեւաբար, ոչ միայն զարգանալու, հարստանալու և յառաջդիմելու համար, այլ նաև տաշուելու, կրթուելու, նրբանալու և ազնուանալու համար՝ մենք պարտինք մտնել ընկերութեան մէջ և գործել ընկերութեան մէջ։

Այս գիտակցութեամբ, այսօր, ոչ միայն նոյն երկրի զաւակները իրարու հետ սերտ կապ կը պահեն, որպէսզի առաւել արդիւնք ձեռք ձգուի, այլ տարբեր երկիրներու տարբեր ժողովուրդները իրարու հետ առեւտրական, տնտեսական, մշակութային, գաղափարական և զինուորական կապակցութիւններ կը ստեղծեն, աւելի՛ օգտուելու և զօրանալու համար։

Այս յարաբերութիւններուն ընթացքին, բնական է՝ մարդիկ զիրար կը սիրեն, իրարու կը գործակցին աւելի սերտօրէն և երկար ժամանակ։ Եւ ասկէ շահողը կ'ըլլայ մարդկութիւնը, կ'ապահովուի խաղաղութիւնը և կը կերտուի մարդուն երջանկութիւնը։

Եթէ, այսպէս, լայն ասպարէզի վրայ խիստ օգտակար բան մըն է մարդոց փոխյարաբերութիւնը, ապա առաւել չափով բարերար ու շինիչ միջոց մըն է նոյն ժողովուրդին պատկանող անհատներու փոխյարաբերութիւնը։

Մեր՝ հայ ժողովուրդի պարագային — քանի որ մայր հայրենիքէն դուրս, աշխարհի չորս ծագերը ցրուած հայրենակիցներ ունինք — խիստ կարեւոր և անհրաժեշտ կը հանդիսանայ կապի ու փոխյարաբերութեանց խնդիրը, յատկապէս հայեցիական մտահոգութիւններով։

Մեր մայր հայրենիք Ս. Հայաստանը, որ իր լոյսէն ու ջերմութենէն երկար ատեն զրկուած պահեց (ակամայ) սփիւռքահայութիւնը, ահա՛ տասնամեակէ մը աւելի է որ կը կատարէ հոգածու մօր դեր՝ նաև մեզի հանդէպ, տարուէ տարի աւելի ծաւալելով իր այդ գործունէութեան ծիրը։ Բայց այս յարաբերութիւնը դեռ շատ կը կարօտի խնամքի՝ որպէսզի իտէալ կոչենք զայն։ Այնուամենայնիւ՝ ապահով ուղիի մէջ ենք՝ դէպի լաւագոյնը։

Նոյնքան ապահով ուղիի մէջ մտած չեն սակայն գաղութէ գաղութ հայոց յարաբերութիւնները իրարու հետ։ Պատահական այցելութիւններ, որոնցմէ կը քաղուի մեծ օգուտ, և որոնք գոհացուցիչ չեն նկատուիր։ Ինչ լաւ պիտի ըլլար՝ եթէ գաղութները իրարու հետ (և մայր հայրենիքին հետ) սերտ փոխյարաբերութիւն ստեղծէին եկեղեցական, գեղարուեստական, ընկերային, առեւտրական, ճարտարարուեստական և մարզական-երիտասարդական գետիններու վրայ։

Ահա՛ այս ցանկութիւնն է, որ ուռճացաւ մեր շրջանակի երիտասարդական շարքերէն ներս և յատկապէս «Ջահակիր» Երիտասարդական-Մարզական ամսօրեայի զոյգ Յանձնախումբերուն ու իրենց գործակցող երիտասարդ տարրերուն մէջ։

(Շարունակութիւն տես էջ 2)

★ ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆ Կ'ԵՐԳԷ ★

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ՖՈԼՔԼՈՐԸ ՊԻՏԻ ՆԵՐՄՈՒԾԵՄ ԱՐԴԻ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵԹԷ ՅԱՋՈՂԻՄ, ՏԱՍՆԱՊԱՏԻԿ ԱՒԵԼԻ ՄԵԾ ՀԱՄԲԱՒ ՄԸ ՊԻՏԻ ՏԻՐԱՆԱՄ» Կ'ԸՍԷ «ՔԱԹԻ»Ի ԵՒ «ՃՈՐՃԻՆԱ»Ի ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՀԵՂԻՆԱԿԸ

Թ. Օքան, հայ ծանօթ արուեստագէտ Մարգ Արեանի մասին, կը գրէ.

«... Ամիսներէ ի վեր մեծ հիացումով կ'ունկնդրէինք Մարգ Արեանը։ Հսկայական ձայնի մը տէրը, կ'ենթադրէի թէ ինքն ալ պիտի ըլլար հսկայ մը, յաղթանդամ մը։ Շուարեցայ միայն, երբ դէմս տեսայ փոքրակազմ մէկը. պահ մը խորհեցայ, թէ արդեօք սխա՞լ ծանօթացուցին ինծի, թէ Մարգ Արեա՞նը չէ՞ր արդեօք դէմինս։ Բայց շուտով նկատեցի, թէ լսկական հսկայի մը հետ էր գործս երբ դէմ առ դէմ նստած սկսանք մեր խօսակցութեան։

Հարց տուի իրեն, թէ սիրահարա՞ծ էր երբեք և ճաշակա՞ծ էր մեծ սէրը, ինծի պատասխանեց. «Եղբայր, կարելի՞ է միթէ երգել առանց սիրահարած ըլլալու։ Երկու անգամ սիրեցի. Ճորճինան և Քաթին։ Սակայն, Քաթին աւելի շատ, և այդ պատճառաւ ալ իր անունը կրող երգը աւելի խոր և ապրումով գրեցի։ Գեղեցիկ աղջիկ մըն էր Քաթին։»

Յետոյ, շարունակեց.

«Ներկայիս երբեք չեմ մտածեր ամուսնութեան մասին։ Մարդ երբ երգիչ է, կը մոռնայ իր տունը, ակամայ կ'անտեսէ զայն ու ժամանակը ամբողջ կ'անցընէ երգահանդէսներով ու շրջապտոյտներով։ Եթէ ամուսնացած ըլլամ, աղջիկը չեմ կրնար երջանկացնել։ Այդ պատճառաւ ալ, աղջիկները թող խեր չսպասեն ինծմէ մինչև այն օրը, ուր իմ կեանքս պիտի կանոնաւորուի և պիտի կարենամ կապուիլ տունիս։

«Երաժշտութիւնը իմ կեանքս է։ Ծնողքս ուզեցին զիս բժիշկ ըլլալ կամ գիտութեան մարդ, բայց երբ անակնկալօրէն երգերս սկսան բռնուիլ, շատ զարմացան։ Հիմա, անոնք ալ չափազանց գոհ են այս վիճակէն։ Այժմ նոր կտորներ կը յօրինեմ, նոր սէրեր ու նոր եղանակներ և այսպէսով իմ կեանքս

(Շար. տես էջ 6)

00746

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԿՈՉ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՅԱՐԳԱՐԺԱՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒԹԵԱՆ

«Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի առաջին «Խօսք ին մէջ յայտարարած էինք, որ մեր այս ամսօրեայ յաւելուածը պիտի ծառայէ նաեւ իբրեւ բանբեր ուսանողութեան՝ վարժարաններու, անոր մարզական եւ մշակութային շարժման արձագանգելու առաջադրութեամբ:

Հետեւաբար, կոչ կ'ընենք հայ վարժարաններու յարգարժան տնօրէնութեանց եւ ուսուցչութեան, որ դիւրացնեն խմբագրութեանս գործը, հետզհետէ մեզի ղրկելով, ուսանողներու իսկ կողմէ խմբագրուած երիտասարդական լուրեր, ծրագիրներ, տեսակէտներ եւ ուղերձներ, որոնց համար կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնները:

ԽՄԲ. «ՋԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ
Փոստարկղ 2111, Գահիրէ, ԱՄՀ

ՇԻՆԻՉ ՓՈԽՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Ա. էջէն)

Եւ առաջադրուեցաւ, որ Երիտասարդնե՛րն ըլլան բաղձալի այդ փոխյարաբերութիւնները սկսողները, եւ այս անգամ հետեւողական ու ծրագրեալ աշխատանքով:

Ներկայ թիւի վերջի էջին մէջ խօսուած է այս շինիչ փոխյարաբերութեանց սիւնակին էութեան եւ պայմաններուն մասին, սիւնակ զոր կոչեցինք «ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ», բարեկամութիւնն ընդունելով շինարար ամէն քայլի սկզբնական ու թելադրիչ ոգին:

Ուրեմն, մեր կարելիութեանց սահմանին մէջ, Հայրենիքի եւ հայ բոլոր գաղութներու աշխարհացրիւ երիտասարդները, համեստ «Ջահակիր»ի կազմակերպութեամբը, պիտի կրնան իրարու կապուած մնալ, յօգուտ իրենց՝ անձնապէս, ապա ի շահ հայեցիութեան եւ մարդկայնութեան: Ճանապա՜րհ ..:

ՈՂՋՈՒՆՈՒՄ

ԵՒ

ԲԵՂՈՒՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐ

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ
ԱՇԽՈՅԺ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄԻՆ

ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ» Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

«Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի առաջին մրցանքի (նախորդ թիւով յայտարարուած) պայմանաժամը կը լրանայ 20 Մարտ 1966ին: Կը խնդրուի նկատի ունենալ:

ՀԱՅՐ «ՊԻԹԸԼԶ» ԱԼ Կ'ՈՒԶԷ ԵՐԳԵԼ

Համբաւաւոր Պիթըլզները, որոնք չորս հոգի են, հաւանաբար հինգ ըլլան մօտերս:

Արդարեւ, Պիթըլզներէն Ճոնի հայրը, որ 62 տարեկան է, որոշած է ընդգրկել երգի ասպարէզը: Առայժմ, անիկա, Լոնտոնի մօտակայ պանդոկներէն մէկուն մէջ սեղանի սպասներ կը լուայ:

— Բայց, կ'ըսէ ան, պատճառ մը չկայ որ իմ տղայէս աւելի քիչ շահիմ: Անիկա միլիոնատէր եղաւ, չէ՞: Լաւ ուրեմն: Ե՞ս ինչու չըլլամ: Գեղեցիկ ձայն ունիմ: Կրնամ ըսել նոյնիսկ թէ զաւակէս աւելի ազուոր է ձայնս:

Ճոն հինգ տարեկան էր երբ իր հայրն ու մայրը բաժնուեցան իրարմէ: Մայրը ինքնաշարժի մը արկածով մեռած է: Հայրը՝ իբրեւ նաւազ՝ մեկնած: Հայրը՝ Ֆրէտի, երկու վայրկեան միայն տեսած է իր որդին Ճոնը՝ անցեալ տարի: Եւ ճիշդ այդ օրն է, որ հայր Ֆրէտի փափաքեցաւ յանկարծ Եէ—Եէի նուիրուիլ:

— Պիտի ապացուցանեմ, թէ երիտասարդներէն աւելի լաւ կ'երգեմ, ըսած է ան եւ իմ սերունդս պիտի հպարտանայ ինձմով:

Ու հայր Պիթըլզ ձայնապնակ մը արձանագրեց: Իր այդ ձայնապնակը մինչեւ որ հրապարակուի, Ֆրէտի Լէննըն անգլիական հեռատեսիլէն ալ ելոյթներ կ'ունենայ: Հանդիսատեսները զայն որակած են արդէն «Հայր Եէ—Եէ» անունով: Բոլորն ալ կը յայտնեն թէ, արդարեւ «Հայր Եէ-Եէ» լաւ կ'երգէ, բայց այսուհանդերձ ան չի կրնար իր զաւկին չափ [illegible] մազեր ունենալ:

★ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ★

Երիտասարդութիւնը կը նմանի սրընթաց ջուրի հոսանքի մը. միշտ կը յառաջանայ: Սակայն միշտ ալ այդ հոսանքը իր եզրին ծաղկած դաշտեր, ծաղկուն այգիներ չի ձգեր. քիչ չէ թիւը այն հոսանքներուն, որոնք իրենց անցած տեղը կ'աւերեն ու կը քանդեն...:

Այս վերջին դասակարգին պատկանող երիտասարդութեան գլխաւոր թերութիւնը այն է, որ սխալ հասկցած են իրենց վստահուած առաքելութեան նպատակը:

Երիտասարդը հետաքրքիր է, մեծամիտ եւ սիրոյ կարօտ:

Ան կը փնտռէ եւ որեւէ միջոցաւ կ'ուզէ գիտնալ ինչ որ իրեն անորոշ է կամ գաղտնի: Եւ երբ իր հետաքրքրութիւնը ամենադոյզն չափով մ'իսկ կը գոհացնէ՝ կը կարծէ որ մեծ գիւտ մը ըրած է: Պատանութենէ երիտասարդութիւն թեւակոխողին հետաքրքրութիւնը ամէն գնով պէտք է գոհացուի մեծերուն կողմէ, գոհացուի՝ պարզ ու հասկնալի մեկնաբանութիւններով: Պէտք չէ ձգել որ ան որեւէ հարցի մօտենայ իր անձնական ճիգերով եւ մեկնաբանութեամբ. հոն է որ խաղաղ հոսանքին ընթացքը կրնայ խանգարուիլ եւ երիտասարդը կ'իյնայ այնպիսի մոլութեանց մէջ, ուրկէ դժուար թէ անվնաս դուրս գայ:

Երիտասարդը մեծամոլ եւ անձնասէր է: Պատանութենէ երիտասարդութեան փոխանցման շրջանին է, որ խնդրոյ առարկայ անհատը ամէն ինչ իր անձին շուրջ կը կեդրոնացնէ, կարծէք աշխարհի մէջ միայն իր անձը գոյութիւն ունենար, եւ այնպէս կը կարծէ, որ ամէն մարդ իր մասին կը խօսի: Հոս է որ ծնունդ կ'առնէ արհամարհանքը հանդէպ իրմէ պզտիկներուն եւ մանաւանդ իրմէ մեծերուն: Այնպէս կը կարծէ որ աշխարհի մէջ ինք առանձին մնացած է, եւ ոչ մէկը իր խնդիրները կը հասկնայ. ինք ուրիշ է:

Այս յախուռն՝ սակայն խարխափող տարիքը ունեցող երիտասարդը չի հանդուրժեր ո՛չ յանդիմանութեան եւ ոչ ալ խրատի. ան պէտք ունի, թերեւս ինքն ալ չի գիտեր, միայն սիրոյ ու գուրգուրանքի:

Ամէն տարիքէ աւելի երիտասարդութիւնը պէտք ունի այդ զգացումներուն:

Անոնցմով է որ երիտասարդը պիտի ճանչնայ կեանքին ճշմարիտ նպատակը. անոնցմով է որ երիտասարդը բարիին եւ չարին, լաւին ու վատին միջեւ զանազանութիւն պիտի դնէ, անոր բոլոր դժուարութիւնները պիտի հարթուին եւ պիտի կրնայ հասկնալ որ ամբողջ մարդկութեան մէկ մասնիկն է ինք:

Երէցները լաւ պէտք է ըմբռնեն, որ երիտասարդութիւնը իր հարազատ հունին մէջ կրնայ զետեղուիլ՝ զայն սիրելով եւ անոր վրայ գուրգուրալով:

ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ՀԱՅ ԵՐԳՉՈՒՀԻԻ ՄԱՍԻՆ

paris par express

ROSY ARMEN ET LÉNINE.

Les conquêtes de la petite Arménienne

M. Coquatrix, de l'Olympia, peut bien la snober (pas pour longtemps, sans doute) : Mikoyan lui a demandé un disque dédicacé, Khatchaturian a écrit une chanson pour elle. Les Français l'ignorent encore ; les Russes se sont battus (27 blessés) pour assister aux récitals qu'elle vient de donner dans toute l'U.R.S.S. C'est Rosy Armen, 24 ans, Française d'origine arménienne. L'O.R.T.F. diffuse en juin dernier une de ses chansons, « Retiens tes larmes » ; un producteur arménien l'entend, réclame le disque... et bientôt c'est une pétition populaire qui demande au gouvernement soviétique d'inviter Rosy Armen en personne.

Devant son prodigieux succès, le gouvernement a prié Rosy de rester, lui offrant appartement, voiture, chauffeur et pluie de contrats. Elle a refusé, elle est rentrée en France : elle veut conquérir aussi le pays qui est le sien. Cinq émissions de télévision et une tournée dans cent villes de province, déjà, l'y attendent.

ՃԻՆԱ ԼՈԼՈՊՐԻՃԻԴԱ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

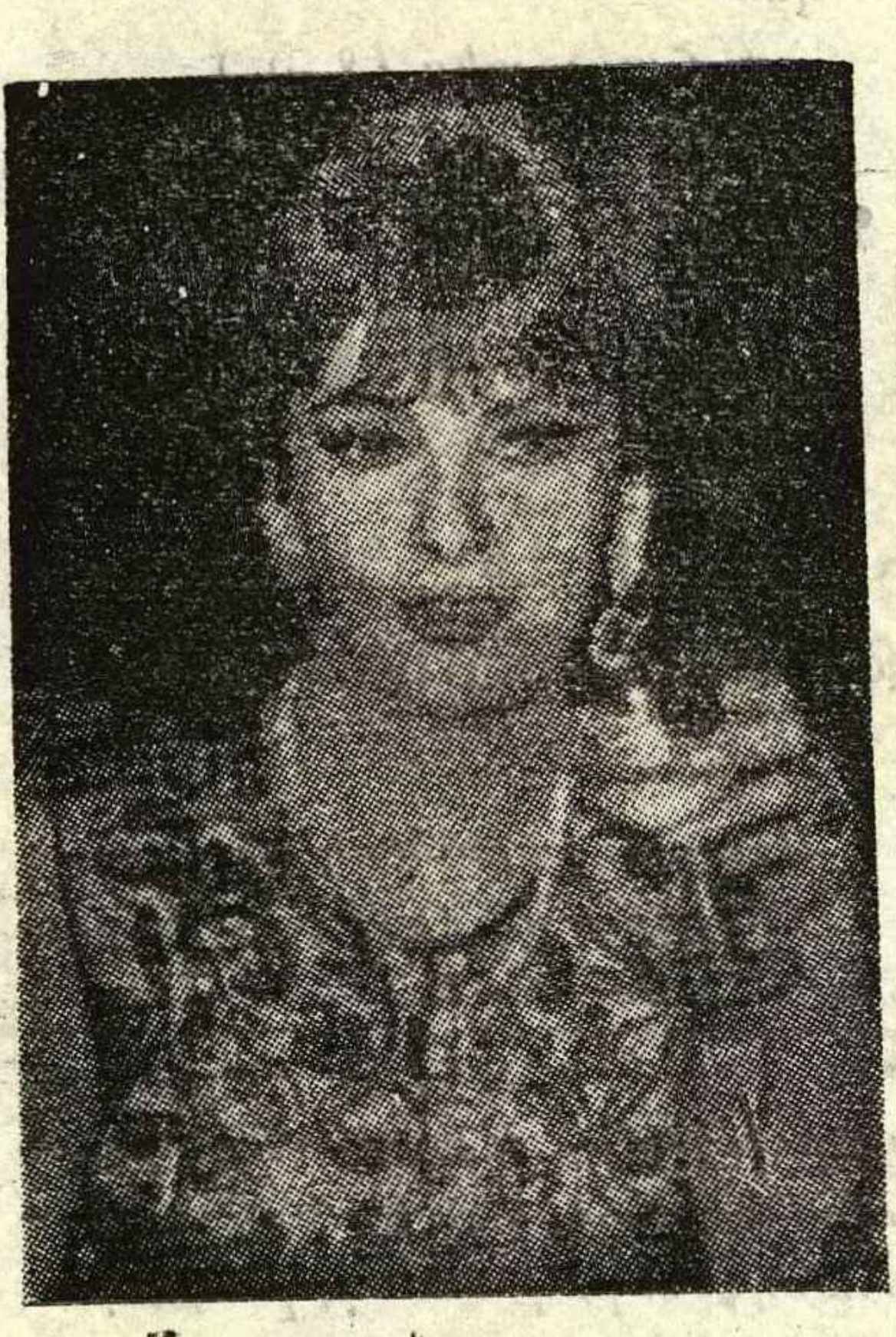

Իտալացի աշխարհահռչակ դերասանուհի Ճինա Լոլոպրիճիտա Գահիրէ հասաւ ամսոյս 19ին, «Օլիմփիք» օդանաւի ընկերութեան օդանաւով:

Ան Եգիպտոս հրաւիրուած էր ապրանքատար հսկայ նաւային ընկերութեան տէր եւ յոյն ծանօթ մեծահարուստ Արիստոտ Օնասիսի կողմէ: «Շեփըրտս» պանդոկը գիշերելէ ետք՝ յաջորդ օրը Փոր Սայիտ գնաց, ուրկէ առնելով Օնասիսի «Քրիսթինա» զբօսանաւը, ճամբայ ելաւ աշխարհի շրջանը ընելու համար:

ՄՈՐԻՍ ՈՒՈՒՏՐՈՒՖ

ՄՐՑԱՆԻՇ ԿՈՏՐԵՑ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԱՆՈՐ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՈՒԹՍՈՒՆԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑԱԾ ԵՆ

Այսօր Մորիս Ուուտրուֆ աշխարհի ամենէն հռչակաւոր աստղաբաշխն է: Անոր յաճախորդները կը կազմեն թագաւորներ, միլիոնատէրեր, առեւտրական ու քաղաքական դէմքեր, բարձրաստիճան կղերականներ, շարժանկարի համբաւաւոր աստղեր եւ թատերական ասպարէզի ականաւոր դէմքեր:

Ան գուշակեց Նախագահ Քենետիի սպանութիւնը, Ալճերիոյ պատերազմին վերջանալը, Վիեթնամի պատերազմը, Չըրչիլի մահը, եւայլն: Նախատեսեց ամուսնութեանց, ամուսնալուծմանց, մահերու եւ ծնունդներու թիւեր՝ արուեստի աշխարհին մէջ:

Ամէն շաբաթ կը ստանայ 5000 նամակներ՝ իր հետեւորդներէն:

Ահա անոր գուշակութիւնը 1966ին, Ֆրանսացիներուն համար.

1966ի վերջերը, Զօր. Տը Կոլ պիտի քաշուի քաղաքական բեմէն, իր ժողովրդականութիւնը զգալիօրէն կորսնցնելուն հետեւանքով:

Ամառուան ընթացքին ազդեցիկ անձնաւորութիւն մը պիտի վարէ քաղաքական մեքենան, կարճահասակ, գէր մարդ մը ասպարէզով փաստաբան:

Տը Կոլ պիտի վիրաւորուի մէկ սրունքէն՝ անկումի մը հետեւանքով:

1966ի վերջին շրջանին, Ֆրանսա պիտի հնարէ նոր ու ըսպաննող զէնք մը, որ զինք առաջին կարգի վրայ պիտի դասէ ռմբաձգութեան տեսակէտէն: Բովանդակ աշխարհ պիտի ապշի այդ գիւտէն:

Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ քաղաքական նմանումը պիտի աւելնայ ամառը, բայց անցողակի փոթորկի մը նման պիտի չքանայ ան:

Անսպասելի գայթակղութիւն մը ծայր պիտի տայ Ֆրանսայի եւ Միացեալ Նահանգներուն միջեւ, որ պիտի վերջանայ երկու երկիրներուն միջեւ ստեղծուող ոչ—շատ մտերիմ յարաբերութիւններով: Այդ մերձեցումը տեղի պիտի ունենայ Ամերիկայի Հանրապետութեան նոր նախագահի մը անուանումէն վերջ: Յառաջիկայ տարուան սկիզբը Նախագահ Ճոնսըն յանկարծ պիտի քաշուի իր պաշտօնէն, առողջական պատճառներով:

Բժշկական մարզի մէջ, Ֆրանսացի գիտուն մը միջազգային շնորհաւորութեան պիտի արժանանայ, խլիրդի դէմ պայքարին մէջ մեծ քայլ մը առնելով: Այդ միեւնոյն բժիշկը, որ կ'աշխատի Ֆրանսական հիւանդանոց մը, մեծ յառաջդիմութիւն մը պիտի արձանագրէ նաեւ լեւքեմիի դարմանումին մէջ:

1966ին, Ֆրանսայի հարաւ-արեւմտեան կողմը ողողումներ պիտի պատահին Յունուար եւ Փետրուար ամիսներուն, որուն հետեւանքով բազմաթիւ անձեր խեղդամահ պիտի ըլլան:

Փարիզի մօտերը, երկաթուղիի աղէտ մը տեղի պիտի ունենայ, որուն ցարդ նմանը չէ արձանագրուած:

Ֆրանսայի եւ դրացի երկիրներուն հետ կռիւներ ու վէճեր տեղի պիտի ունենան:

(Շար. տես էջ 6)

00747

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐԷՆ

Սուրբ է հայրենիքը։ Ան մեր հացն է, մայրական գիրկը, մեր մանկութիւնն է ան։ Մեր պապերուն գերեզմանը և մեր մանուկներուն զուարթ օրօրոցը։ Ան մեր տարեգիրքն է և մեր հին ու նոր քնարը։ Ան հայրական տան ծուխն է, որ մեր հրճուանքն ու վիշտը կը տանի աստղերուն։

Նուիրական է ան, որովհետեւ մեզ գրկող բազուկներն ու սիրող սրտերը այնտեղ հող դարձած են։

⁂

Հազար կեանք ունենամ, չեմ խնայեր և ոչ մէկը Հայաստանի մէկ ժայռին համար զոհելու ու կը սիրեմ քեզ, սուրբ հայրենիք։

⁂

Հայրենիքը լեզուն է. ան կը միացնէ անցեալն ու ներկան, ապագան, մեռածն ու ապրողը, ան կը յաւերժացնէ ազգը, կը շտեմարանէ ազգի հոգեկան գանձերը։

⁂

Հայրենիք... ուրկէ քաղցր ձայներով կը կանչեն քեզ, հազար ձեռքեր կը կանչեն քեզ, անկեղծ շրթներ կը յիշեն քեզ և կարօտի աչքերով կը սպասեն քեզի...։

⁂

Մասիսը կ'երեւի անմխիթացած գաղափարի պէս՝ վեհ մտածում մը, միտք, խոհ։ Եթէ Ասորեստանը կամ Բաբելոնը Արարատի կամ Արագածի պէս սար ունենային, չէին ոչնչանար իբրեւ ազգ։

⁂

Հայոց ժողովուրդի տան գմբէթն է Մասիսը։

⁂

Արագածի մայրական գիրկին մէջ և Արարատի նահապետական հայեացքի տակ կ'աճի ու հասակ կը նետէ հայ ժողովուրդը։

⁂

Ես տիեզերական վիշտը զգացած, հասկցած եմ հայութեան մեծ վիշտի միջոցաւ։

⁂

Հայոց երկիրը՝ լեռ, դաշտ, հովիտ, արտ, ժայռ ու գետ՝ երգ դարձած են հայու սրտին մէջ։

Եւ կ'երգէ հայը այդ երգերը. այդ երգը արտը կը հերկէ, սայլը կը քաշէ, գերանդին կը շարժէ, ցորենը կ'աղայ, լաւաշը կը թխէ։

⁂

Հայրենասիրութիւնը այն է, որ հայերը ամենուրեք իրարու պատկանին և միասին՝ հայրենիքին։

⁂

Հայաստանը աւեր ամայի է, բայց անոր հոյակապ աւերակներու հետքերէն օտար ուղեւորը կ'եզրակացնէ, որ այստեղ ժողովուրդը աստուածային հզօր թեւեր ունեցած է՝ ճախրելու գաղափարներու կատարեալ ոլորտին մէջ։

⁂

Տիեզե՛րք, գլուխ խոնարհէ հայ նահատակութեան առջեւ, ան քաւութեան նոխազը եղաւ քու ոճիրներուդ համար։

⁂

Մեծ եղեռնէն կաթիլ մըն է իւրաքանչիւր հայ մարդ։

Մեծ բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի արձանը Երեւանի մէջ։ Գործ՝ Սերկէյ Պաղտասարեանի։

Լուսանկար՝ Ա. ԷՔԷՔԵԱՆԻ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՓԱՌՔԵՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԲԵԼԵԱՆԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԸ

«Առաջին անգամ ինձ թէ՛ լաւ հայհոյել են
Եւ թէ անուանել տաղանդաւոր,
Բայց բախտաւորութիւնը նրանումն է որ
առաջ հայհոյել են, յետոյ գովել»

Մեծ է եղած նպաստը Յ. Աբէլեանի մեր երկու հազարամեայ պատմութիւն ունեցող հայ թատրոնին։ Ահա թէ ինչո՛ւ, 28 Դեկտեմբերին, Ալ. Միասնիկեանի անուան Պետական Օփերայի դահլիճը հաւաքուած էին արուեստագէտներ, ականաւոր մտաւորականներ ու գործիչներ և պատուիրակութիւններ՝ Վրաստանէն, Ատրպէյճանէն։ Անոնք հաւաքուած էին մեծ շուքով նշելու հայ թատրոնի ամենէն կարեւոր դէմքերէն Յովհ. Աբէլեանի ծննդեան հարիւրամեակը։ Յոբելենական յանձնաժողովի նախագահութեան անունով հանդիսութեան բացումը կատարեց Հայաստանի Մշակոյթի նախարար Ի. Խաչատրեանը։ Խօսք առաւ և Աբէլեանի գործին մասին հանգամանօրէն խօսեցաւ արուեստի ականաւոր գործիչ Մելիքսէթեանը։ Իրենց տպաւորութիւնները պատմեցին Աբէլեանի ժամանակակիցներ Ժամհէնը և Ջանիբէկեանը։

Ատրպէյճանի և Վրաստանի ներկայացուցիչները իրենց ելոյթներով անդրադարձան այն շնորհակալ նպաստին, որ բերած է Աբէլեան դրացի ժողովուրդներու թատրոններու զարգացման գործին։

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Դու փոքրիկ էիր,
Փոքրիկ մի աղջիկ,
Եւ սիրում էիր
Թռչուն ու ծաղիկ։

Ես չէի թռչում,
Ծաղիկ չէի ես,
Բայց լուռ ու թաքուն
Սիրում էի քեզ։

Սիրում էի ես
Աչքերդ ծաւի,
Բերում էի քեզ
Թռչուն ու ծաղիկ...

ՌՈՒԲԷՆ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ

ՍՐՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ...
ԽՕՍՔ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ...

Ցաւ մը ունէի, որ երկար ժամանակ սիրտս կը ճմլէր եւ միտքս կը զբաղեցնէր եւ միեւնոյն ժամանակ հայ երիտասարդի արժանապատուութիւնս կը վիրաւորէր։

Ոչ մէկուն համարձակեցայ այդ մասին խօսիլ՝ ջանալով անձնապէս գտնել լուծումը. իմ գտած լուծումներս ենթադրութիւններու վրայ հիմնուած էին եւ իմ կարծիքով ճշմարտութեան չէին համապատասխաներ։

Իմ մտասանջութիւնս հետեւեալն էր.

— Ինչո՞ւ հայ երիտասարդուհիները օտար երիտասարդներու մտերմութիւնը կը նախընտրէին...

Այս մտահոգութիւնը իմս ըլլալով մէկտեղ՝ կը կարծեմ, որ բոլոր հայ երիտասարդներունն է։ Հայ երիտասարդի արժանապատուութեան հասցուած վիրաւորանք մը։

Բարեկամներուս հետ նկատած ենք, որ մեզի ծանօթ երիտասարդուհիներ շատ քիչ անգամ ներկայ կ'ըլլան հայկական հաւաքոյթներու. սակայն շատ քիչ կը բացակային օտար «փարթի»ներէն, հասկնալի է, օտար ընկերակիցներու հետ։

Այս երեւոյթը շատ զօրաւոր ազդեցութիւն մը գործած էր էութեանս վրայ. չէի գիտեր զո՞վ մեղադրել, հայ պարմա՞նը թէ պարմանուհին։

Վերջապէս օր մը՝ այլեւս չկրցայ համբերել եւ օտար երիտասարդի հետ տեսած ինծի ծանօթ հայ օրիորդի մը մտերմաբար հարցուցի.

— Ի՞նչ է պատճառը, որ դուն կը սիրես օտարին մտերմութիւնը քան հայուն։

Օրիորդը յանկարծակիի չեկաւ, կարծես կը սպասէր այդպիսի հարցումի մը եւ առանց տատամսելու ըսաւ.

— Սիրելի բարեկամ, ես այդ հարցումին պիտի պատասխանեմ օրինակով մը։ Անգամ մը քեզի ծանօթ Ս...ը ինծի շարժանկարի հրաւիրեց։ Չմերժեցի, ու միասին գացինք. յաջորդ օրը, չեմ չափազանցներ, նի՛շդ յաջորդ օրը, ծնողքս յանդիմանեց զիս ըսելով որ «Ընտանածրս» չեղող անձի մը հետ ինչու դուրս ելած էի (այս ալ ուրիշ ցաւ մը)։ Ցարգելի բարեկամդ, չեմ գիտեր ի՛նչ բանէ գրդուած, անմիջապէս ատոր անոր ըսեր էր թէ ինծի հետ սինեմա գացած է, եւ լուրը ծնողացս ականջը հասած է։ Ի վերջոյ ես ալ երիտասարդ եմ, կը սիրեմ պտոյտը, շարժանկարը, պարը. քոյր կամ եղբայր չունիմ որ անոնց հետ դուրս ելլեմ։ Եւ այն օրուընէ ասդին՝ որոշեցի ընկերական հաւաքոյթներէ զատ, ուր մեծ թիւով երիտասարդ երիտասարդուհիներ կան առանձին ոչ մէկ հայ երիտասարդի հետ տեղ երթալ։ Գալով օտարին՝ դժբախտաբար այնպէս կը կարծէք, որ մեր մտերմութիւնը անոնց հետ կրնայ բարեկամութեան սահմանը անցնիլ երբեմն...։ Կը սխալիք։ Իմ օտարին տուած նախընտրութիւնս օտարասիրութիւն չէ՛, այլ այն՝ որ օտար երիտասարդը վարժուած է օրիորդներու հետ առանձին դուրս ելլել, եւ ինծի կամ միւսին հետ շարժանկար երթալ իրեն համար բացառիկ երեւոյթ մը չէ եւ ոչ ալ հպարտացուցիչ պարագայ մը։

Այս ըսաւ, ու զիս իմ մտածումներուս հետ առանձին ձգելով հեռացաւ։

Ճի՞շդ էր անոր տուած բացատրութիւնը, թէ ինքնարդարացում մը... Ես ճիշդ գտայ. չեմ գիտեր որ միւս երիտասարդները ի՛նչպէս պիտի ընդունին այս բացատրութիւնը. բայց ես ճիշդ գտայ եւ անկեղծ։

Այս արդարացի բացատրութեան վրայ հիմնուելով, կարելի՞ է առաջարկել հայ երիտասարդին, որ աւելի մարզական եւ ընկերական ոգի ցոյց տալով՝ նման երեւոյթներու տեղի չտայ....

ԹԱԳՒՈՐ ԱՐԱՊԵԱՆ

ԾԻԾԱՂԻ ՊՐԻՍՄԱԿՆԵՐ

ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆԷ

— Այս դարուն մէջ, ուր մենք մեռնելու կ'աշխատինք, ամէն բան դրամով կը գնուի, փառաց առեւտուրի համար յատկապէս խանութներ շինուած են եւ ազատ ես այդ խանութներն երթալով հարիւր տալ, կէս օխա փառք առնել ու երթալ։

— Փառքն ոսկիով կը գնուի, սիրելիս, եւ փառք ստանալէն ետքը, ոսկի վաստկիլն շատ դիւրին է։

— Կ'ատեմ այն զաւակները, որ իրենց հայրը կը սիրեն մի միայն անոր քսակը հասցնելու համար, սիրամարգի պէս զարդարուելու համար, կառքերով պտտելու, պարահանդէսներ երթալու համար։ Հայր մը սիրելու է հայր ըլլալուն համար, խնայուելու է հօր քսակին, խնայուելու է հօր մը սրտին։

— Կ'ուզէ՞ք մէկու մը բարի կամ չար ըլլալը հասկնալ, ձեռքերնիդ անոր գրպանը խոթեցէք, եւ եթէ որեւէ յանց մը չգտաք հոն, մի վախնաք այն մարդէն, որովհետեւ աշխարհիս ամենէն բարի մարդն է այն. իսկ երբ տեսնէք, որ մարդ մը առանց գրպանի *փանթալոն* մըն է հագեր, մօտեցէք եւ երկրպագութիւն ըրէք անոր, որովհետեւ անիկա սուրբ մըն է, եւ անանկ սուրբ մը, որ հիմա սրբոց մէջ ալ հազուագիւտ է։

— Ճշմարտութիւնն խօսիլը դժուար է, լսելը աւելի դժուար. իսկ զայն հասկցնելն ամենէն աւելի դժուար է, ուստի ո՞վ կ'ուզէ սորվիլ ասանկ մեռեալ լեզու մը, քանի որ նոր լեզուներ կան, ինչպէս են կեղծաւորութիւնն եւ իւր պարագաները, որոնց բառերն այնքան դիւրաթաւալ կը գլորին լեզուի ծայրն եւ անչափ ախորժելի են անմիտ ականջներու։

— Ստակ վաստկելու համար ստախօսութիւն պէտք է, սուտ երդում պէտք է, երբեմն ուրիշին կոկորդէն բռնել, սեղմել պէտք է, ով որ այս բաներուն չի հաւատար, կ'աղաչեմ, կը խնդրեմ, շնորհ ըրէ, ցցուէ մէկը ինծի, որ Աւետարանի հետեւելով ստակատէրներու, կառքերու, վարժապետներու, ձիերու եւ աղուոր *պէսլէմէներու* (աղախիններ) տէր եղած ըլլայ։

— Բարեկամք, հարուստ ըլլալու միջոցներէն մէկն ալ խարդախութիւնն է. եթէ պզտիկ խարդախ ըլլաս՝ պզտիկ հարուստ կ'ըլլաս։ Պզտիկ խարդախութեան վրայ մեծ հարստութիւն դիզելը թելի վրայ հիմնուած քարուկիր շէնքերու կը նմանի, քանի մը օր վերջը կը փլին։

— Տասնեւիններորդ լուսաւորեալ դարուս մէջ դիմակի գործածութիւնն սովորութիւն մը, պէտք մը դարձած է։ Մարդիկ սորված են ա՛լ իրենց դէմքը դիմակ անցունել, ինչպէս վարժուած են իրենց ոտքը գուլպայ եւ իրենց ձեռքը ձեռնոց անցունելու։

— Բայց ձեր դէմքերը, խեղճ եակներ, իրարու խաբելու պատճառներ չունին, ամէն չարութիւն կարող էք գործել առանց մեղադրուելու։ Բարի մարդիկ թող դիմակ անցունեն իրենց դէմքերուն, որովհետեւ բարին գործելն ամօթ է այսօր։

— Եթէ այն ատեն դրամ եղած ըլլար, Ադամ եւ Եւան Դրախտէն դուրս չէին ելներ։ Դրախտին դուռն կայնող պահապանին քանի մը դահեկան կու տային եւ մինչեւ այսօր Դրախտին մէջ կը մնային։

— Ցերեկ մը կին — թէեւ կարճատես եմ — որ [illegible] մի ոտներով դրամ հաւաքած եւ պատուաւորներու կարգն անցած մարդ մը [illegible] «[illegible], դուն լիրբին, անամօթին մէկն ես. միլիոնաւոր ոսկիներդ միլիոնաւոր անարգանքներով կը պահես. դուն պատուաւորներուն քով գործ չունիս. վար իջիր անկէ»։

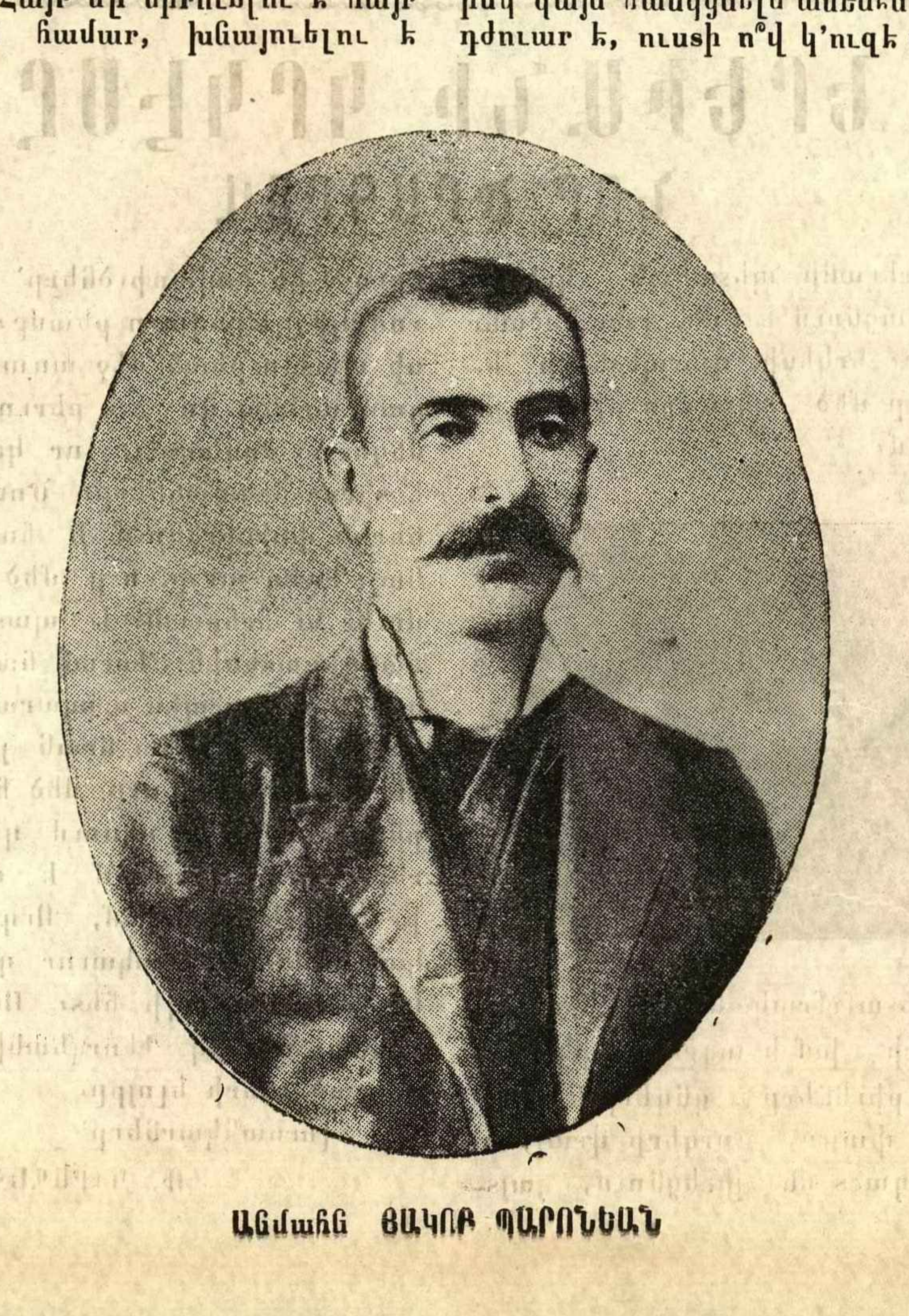

ԱՆՄԱՀՆ ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆ

00748

Միջազգային մարզաշխարհ

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ

ՃԱՏՐԱԿԻ ՍԻՐԱՀԱՐ ՄԸՆ Է ՆԱԵՒ

Ֆրանսական ամսաթերթ մը, Ժօռժ Էշէֆ, որ Ճատրակի միջազգային պաշտօնաթերթն է, հետեւեալը կը գրէ աշխարհահռչակ Շառլ Ազնաւուրի մասին.— Անշուշտ, մեր աստղերը Շառլ Ազնաւուր մը կամ Պրիժիթ Պարտօ մը չեն, այլ կը կոչուին Տիգրան Պետրոսեան կամ Նինա Կափրինտաշվիլի։ Հակառակ ասոր, չահեկան և պատշաճ կը նկատենք հրատարակելու հետեւեալ տեսակցութիւնը, զոր մեր աշխատակից և երգահան Ռոպէր Հիւկէ ունեցած է Շառլ Ազնաւուրի հետ։

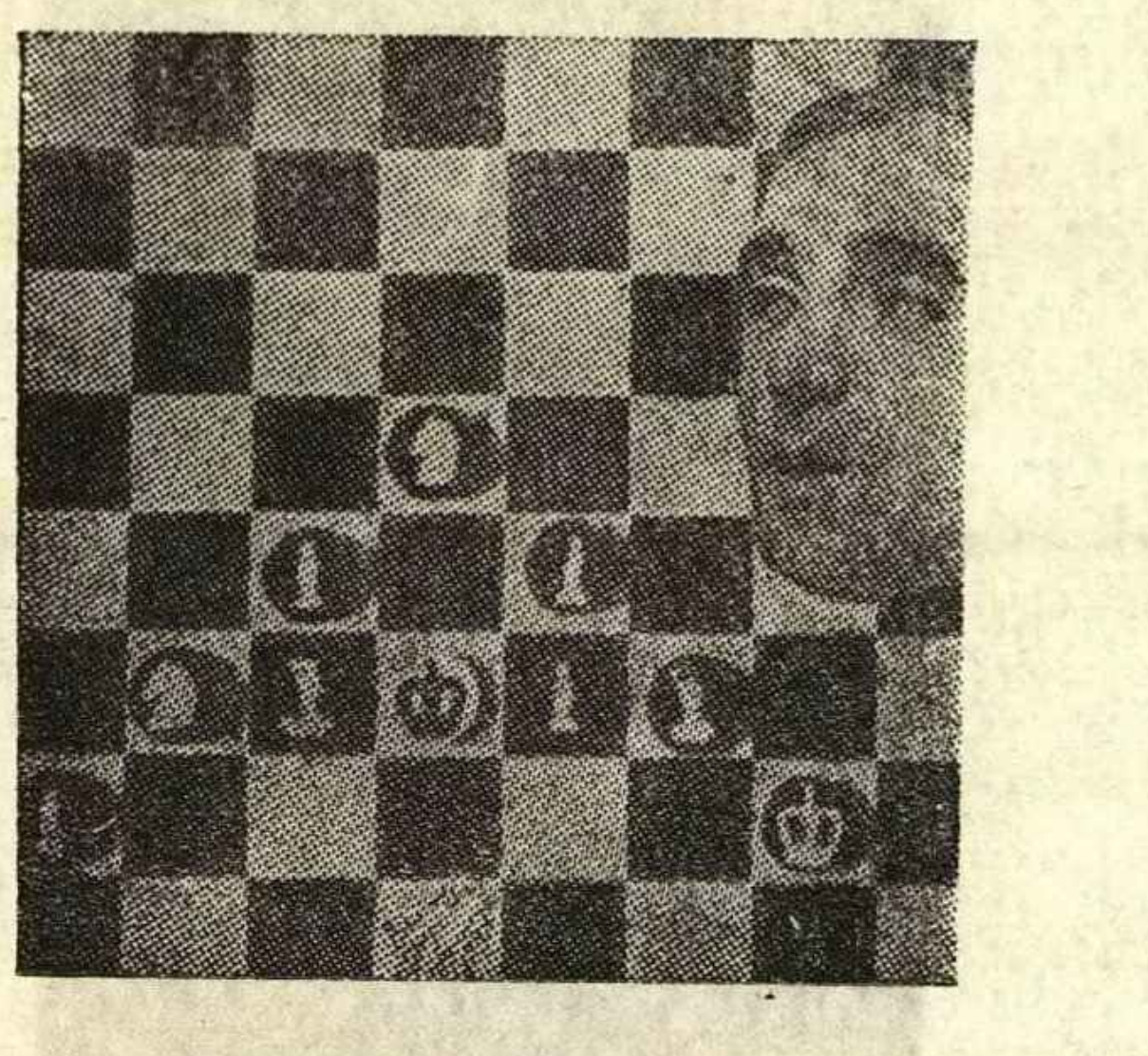

— Ազնաւուր քաջածանօթ է ֆրանսացի ճատրակ խաղացողներուն։ Մեզի ըսաւ որ դիպուածաւ հետաքրքրուած է ճատրակով. Սպանիոյ մէջ էր, և բոլոր երաժշտագէտները կ'ուզէին ճատրակ խաղալ։ Ես ալ ճատրակ մը գնեցի, ըսաւ, իր բոլոր մանրամասնութիւններով, և «չանթի հարուած մը» ունեցայ։ Օրական տասը, քսան, երեսուն փարթի կը խաղայինք, անընդհատ կը խաղայի, և բաւական յառաջդիմեցի։ Բայց և այնպէս կը խոստովանիմ թէ շատ համեստ խաղացող մըն եմ։

Հակառակ Ազնաւուրի այս խոնարհամտութեան, հաստատեցինք որ ան փորձ խաղացող մըն է, և մեզի ըսաւ այս առթիւ. ճատրակը մաքի ամբողջական ազատագրում մըն է, իրմով կը մոռնաք ձեր հոգերը, եւ, ինչ որ կարեւորագոյնն է, կը ջնջէ ձեր երկչոտութիւնը, թրաքը, երբ դուք բեմ կը մտնէք։ Ահա թէ ինչո՛ւ երգելէ առաջ, քանի մը փարթի ճատրակ կը խաղամ։ Կը սիրեմ ճամբորդութիւնները, և զարմացայ տեսնելով՝ որ Ֆրանսայէ դուրս, տարբեր երկիրներու մէջ, մեծ արժէք կ'ընծայեն ճատրակին։

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԸ

Տակաւին քանի տարի առաջ, ոչ ոք կը հետաքրքրուէր այն կարեւոր հարցով, որ կը կազմէ մանկութեան առաջին տարիներու մարմնակրթութիւնը. միայն քանի մը յառաջադէմ երկիրներու մէջ կը կիրարկէին մարզանքի մեթոտներ և լաւ արդիւնքներ ձեռք կը բերէին։

Մեծ հիւանդանոցներու մէջ, քննելով հարիւրաւոր նորածիններ որոնք կը տառապէին մկանային վատուժութիւնէ, ունէին խոշոր որովայն, ծազարածև փոսացած լանջք, կորացած սրունք, ծռած ողնասիւն, շնչառական դժուարութիւն, բժիշկներ հաստատեցին թէ մեծ չափով մարզանքի պակասն էր պատասխանատուն այս բոլորին։

Պզտիկները չէին գիտեր շնչել. ամէնքն ալ կռնակի վրայ պառկած՝ որովայնային շնչառութիւն ունէին, այն աստիճան, որ կրծոսկրը կ'իջնէր դէպի ողնասիւնը, կարծես առաձգական չուանով մը կապուած ըլլար, մինչդեռ պէտք էր որ վերջին աստիճան բարձրանար։ Բժիշկը մարզանքով յաջողեցաւ շնչելու հակադարձ շարժումը (reflexe) ընտեղծել անոնց մօտ, յետոյ դիւրաթեքութիւն տալ յօդերուն ու մկաններուն։

Երեխային մարմնամարզը աշխարհ եկած օրէն, ոչ միայն օգտակար է, այլ՝ անհրաժեշտ։ Պէտք է զայն կիրարկել բժիշկին գործակցութեամբ. անշուշտ նորածիններու յատուկ մարզանքի ոչ մէկ մեթոտ արդիւնք պիտի տար եթէ անոր չընկերանային նաև առողջարար սնունդ և առողջապահական պայմաններ. մարզանքը միւս կողմէ, սննդեղէններու լաւ իւրացումը կ'ապահովէ։

Ոսկրաթեքութեան կ'ընկերանայ մկանային տկարութիւն, D կենսանիւթերու պակաս, լանջային շնչառութեան անկարող է նորածինը, շատ անգամ քիթը խցուած ըլլալուն համար զանազան պատճառներով։ Նորածիններու խոշոր փորը շատ կաթ խմելու արդիւնք է, աղիքային խմորումները, փքուռոյց վիճակը (պալոնըման) մեծ քանակութեամբ ալիւրներ և բանջարեղէն կերցնելու հետեւանք են։

Բժշկական միջոցներով քիթը կը բանան, բայց երախան շնչել չի սորվիր։ D կենսանիւթ կուտան ոսկրաթեքութեան դէմ, բայց երեխան կը շարունակէ կորացած կռնակով և ծուռ սրունքով քալել. միայն մարմնամարզը կրնայ բնականոն էակի մը վերածել զայն։

Մկանային տկարութիւններ ալ կան, որ որոշ պատճառ մը չունին, ո՛չ ոսկրաթեքութեան, ո՛չ գէշ սննդառութեան, ո՛չ ալ վնասուած ջիղերու կարելի է վերագրել զանոնք. այս պարագային քանի մը շաբթուան յարատեւ մարզանքով լաւ արդիւնքներ ձեռք կը բերուին։

Շնորհիւ մարմնամարզին, որ կը սկսի երախային ծնած օրէն, կարելի կ'ըլլայ սրբագրել կարգ մը ոսկրային տձեւութիւններ, քանի դեռ ուշ չէ։ Ծնունդով խեղանդամութիւններ, ողնայարի շեղումներ դիւրաւ կը դարմանուին մարզանքով, մինչդեռ երբ ոսկորները կազմուած և կարծրացած են, դժուար է որևէ բան փոխել։

Փափաքելի է որ բոլոր մայրերը հասկնան թէ որքան կարեւոր է երախային մարմնամարզը և պէտք է սովորութիւն դառնայ տուներու մէջ, բժիշկին տուած ուղղութեան համաձայն։ Ս. Փ.

ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԾԱՆՐՈՐԴԸ

Փոքր չէ հայ մարզիկների դերը համաշխարհային սպորտային կեանքում։ Հայերն աշխարհին տուել են այնպիսի անուանի մարզիկներ, ինչպէս աշխարհի ախոյաններ՝ Սերգօ Համբարձումեանը, Տիգրան Պետրոսեանը, Հրանդ Շահինեանը, Ալբերտ Ազարեանը, Վլադիմիր Ենգիբարեանը, Իգոր Տէր Յովհաննիսեանը և շատ ուրիշներ։

Սովետահայ մարզիկի լաւագոյն ներկայացուցիչներից մէկն է աշխարհի և Եւրոպայի բազմակի ախոյեան՝ ծանրորդ Ռաֆայէլ Չմշկեանը։

Ռ. Չմշկեանը ծնուել է 1929 թ. Թբիլիսիում։ Սպորտով զբաղուել է 1946 թուականին ԽՍՀՄ և Վրաստանի հաւաքական թիմերի մարզիչ Պ. Ղումաշեանի մօտ։

Պատահական չէ, որ Չմշկեանը եղել է ծանր ատլետիկայով պարապող։

Մինչ այդ նա աշխատում էր աւտովերանորոգման արհեստանոցում, իբրև վարպետի աշակերտ։ Յաճախ, մեքենաները վերանորոգելիս, հարկ էր լինում փոխել, կամ տեղից հանել մեքենայի այս կամ այն ծանր մասը։

Ընկերներից մէկը, ճիշդ գնահատելով նրա իսկական բնածին ուժը, խորհուրդ է տալիս Չմշկեանին ծանր ատլետիկայով պարապել։

Ռաֆայէլ լսում է խորհուրդը։ Առաջին իսկ օրուանից նա իր վրայ է հրաւիրում մարզիչ Ղումաշեանի ուշադրութիւնը։ Սկսւում են յամառ պարապմունքները։ Ծանրորդն ասես օրէց օր է աճում և արդիւնքներն էլ չեն ուշանում։ Ծանրոցն աստիճանաբար աւելի ու աւելի հնազանդ է դառնում մարզիկին։

Դեռ պարապմունքների 2 տարին չլրացած, Չմշկեանը ձեռք է բերում սպորտի վարպետի կոչում. մի տարի յետոյ, 1949 թուականին, ԽՍՀՄ ախոյեանի կոչում, իսկ երեք ամիս յետոյ՝ առաջին անգամ ըլլալով հաստատում է աշխարհի մրցանիշը։

Կարծես անհնարին էր այդպիսի կարճ ժամանակում հասնել նման արդիւնքների, բայց նա անընդհատ առաջանում է դէպի սպորտային բարձունքներ։

Պ. Ղումաշեանը սկսում է աւելի շատ ժամանակ յատկացնել երիտասարդ մարզիկին։

1950 թուականին, Փարիզում ոգևորուած Չմշկեանի արդիւնքներով, Ղումաշեանը ջերմօրէն շնորհաւորում է իր աշակերտին Աշխարհի և Եւրոպայի մրցումներուն 2րդ տեղը գրաւելուն համար։

Փարիզից տուն վերադառնալով, Չմշկեանն ամիսներ շարունակ մշակում է իր տեխնիկան՝ ուշադրութեամբ լսելով մարզիչի խորհուրդները։

1951—52 թուականների ձմռանը ԽՍՀՄ ծանրորդների թիմը մեկնում է Կովկասեան լեռները՝ ողիմպիական խաղերին պատրաստուելու համար։ Չէ՞ որ այնտեղ Հելսինկիում, հանդիպելու էին աշխարհի լաւագոյնները, պէտք էր ուժեղ բարձր պահել աշխարհի մրցանիշակիրի և ախոյեանի կոչումը, իսկ դրա համար էլ մարզիկից պահանջւում են սպորտային պատրաստութիւն, մեծ վարպետութիւն, ինքնավստահութիւն, փորձ... և Չմշկեանը պարապում է։

Մօտենում են 15րդ ողիմպիական խաղերը։ Չմշկեանը 3 ձևում բարձրացնելով 336,5 քիլօ, սահմանում է աշխարհի նոր մրցանիշ և ստանում ողիմպիական խաղերի ախոյեանի կոչում։ Հելսինկիի ողիմպիական ստադիոնում հնչում է Խ. Միութեան հիմնը։ Հայ մարզիկը բարձրանում է թիւ 1 պատուանդանի վրայ, և հանդիսաւոր իրադրութեան պայմաններում նրան յանձնւում է ողիմպիական խաղերի ոսկէ մեդալը։

1954 թուականին ԽՍՀՄ հաւաքական թիմը մեկնում է Եգիպտոս և Լիբանան, որտեղ Չմշկեանը յաղթող է դուրս գալիս բոլոր հանդիպումներում։ Այնտեղ, յուզուած հայրենիքից հեռու գտնուող հայ երիտասարդների հետ հանդիպումներից, նա կարծես նոր ուժ է ստանում և Աղեքսանդրիայում սահմանում է համաշխարհային մրցանիշ։

Չմշկեանի համար մրցանիշեր սահմանելը կարծես սովորական բան էր դարձել։ Հանդիսատեսներն ու դատաւորները նրա ելոյթներին անհամբերութեամբ էին սպասում՝ համոզուած լինելով, որ այդ ուժեղ մարզիկը նոր ուղղում կը մտցնի համաշխարհային մրցանիշերի ցուցատախտակում։

1957 թուականին Թեհրանում անց է կացւում ծանր ատլետիկայի համաշխարհային մրցութիւն, որտեղ մրցանիշերի երեկոյթին նա նորից 2 նոր համաշխարհային մրցանիշ է սահմանում։

Շատ անգամ է Չմշկեանը սահմանել համաշխարհային մրցանիշեր, շատ անգամ է եղել Եւրոպայի և աշխարհի ախոյեան։ Նրան ծափահարել են Մոսկուայում, Փարիզում, Պերլինում, Վարշաւայում, Փրակայում, Հելսինքիում, Ստոկհոլմում, Գոթեբուրգում, Պէյրութում, Վիեննայում, Միւնիխում, Թեհրանում և այլ քաղաքներում։

Բոլոր յաջողութիւնների մասին մանրամասնօրէն պատմելու համար, բաւական է տալ մի ցուցակ։

Նա եղել է ԽՍՀՄ ախոյեան 2 անգամ։

Եւրոպայի ախոյեան՝ 4 անգամ։

Աշխարհի ախոյեան՝ 4 անգամ։

Աշխարհի մրցանիշակիր՝ 11 անգամ։

Ներկայումս Չմշկեանը վերսկսել է իր պարապմունքները և վստահ է որ 36 տարեկան հասակում կը կարողանայ հասնել համաշխարհային նոր յաջողութիւնների։

ՄԱՐԳԱՐ ԳՈՐԹԻՆԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ

Հրճուանքներու գագաթէն կը կարդամ ես՝ Հայաստան։
Պիտակը չէ մահամերձ, անապաստան հայո՛ւ տան,
Որ երբեմն տարուած՝ մաքառումով իր արդար,
Բացաւ երակն իր արեան՝ թշնամիին միշտ վատթար,
Տուաւ ի՛նչ որ ան կրնար, զոհողութեան սեղանին,
Միլիոնին հետ միասին, մասունքներու ընտրանին.
Փառքին, կեանքին համար լոկ, սա հմայող անունին,
Որ գրուած է կոնակին՝ պասքեթպոլիստ սա տղոց,
Մեր աշխարհի պատիւր, Երեւանէն եկած հոս։

Ու երբ հիմա յաղթական պայքարէն ետք ամէնքին,
Պռոնզագոյն մկանին, սեւանագոյն աչքերին.
Մարտնչումի ախորժակ, յօժարակամ դեռ ունին,
Ինչպէս թրենց պապերն հին՝ Հայաստանի նահատակ,
Որոնք ընդմիշտ կռուեցան, պայքարեցան շարունակ,
Մեծ անունին համար այս՝ բոյնին համար սա՛ տղոց,
Որոնց ոտքին տակ հիմա, ազատ հողը զերթ խարոյկ,
Ամրախարիսխ է նստած, ժայռերու հետ մարտնչող։
Գիտութեան հետ զինակից, աստղերուն ձեռք երկարող,
Հայաստանը դարձեր է, անհպելի, անվրդով,
Ուր պարտութիւն ա՛լ չկայ, այլ շարունակ յաղթանակ,
Որ սա՛ տղոց հոգւոյն մէջ, դարձեր է ալ՝ կեանքի ակ։

(Պէյրութ) Բ. ԱՇՏԻՇԱՏ

★ ԵՐԵՒԱՆԻ ԿՐԿԷՍԸ ★

ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ

Երեւանի պետական կրկէսը ներկայացնում է նոր, բազմաժանր ծրագիր։ Կրկէսի վարպետների ելոյթները մեծ տպաւորութիւն են թողնում։

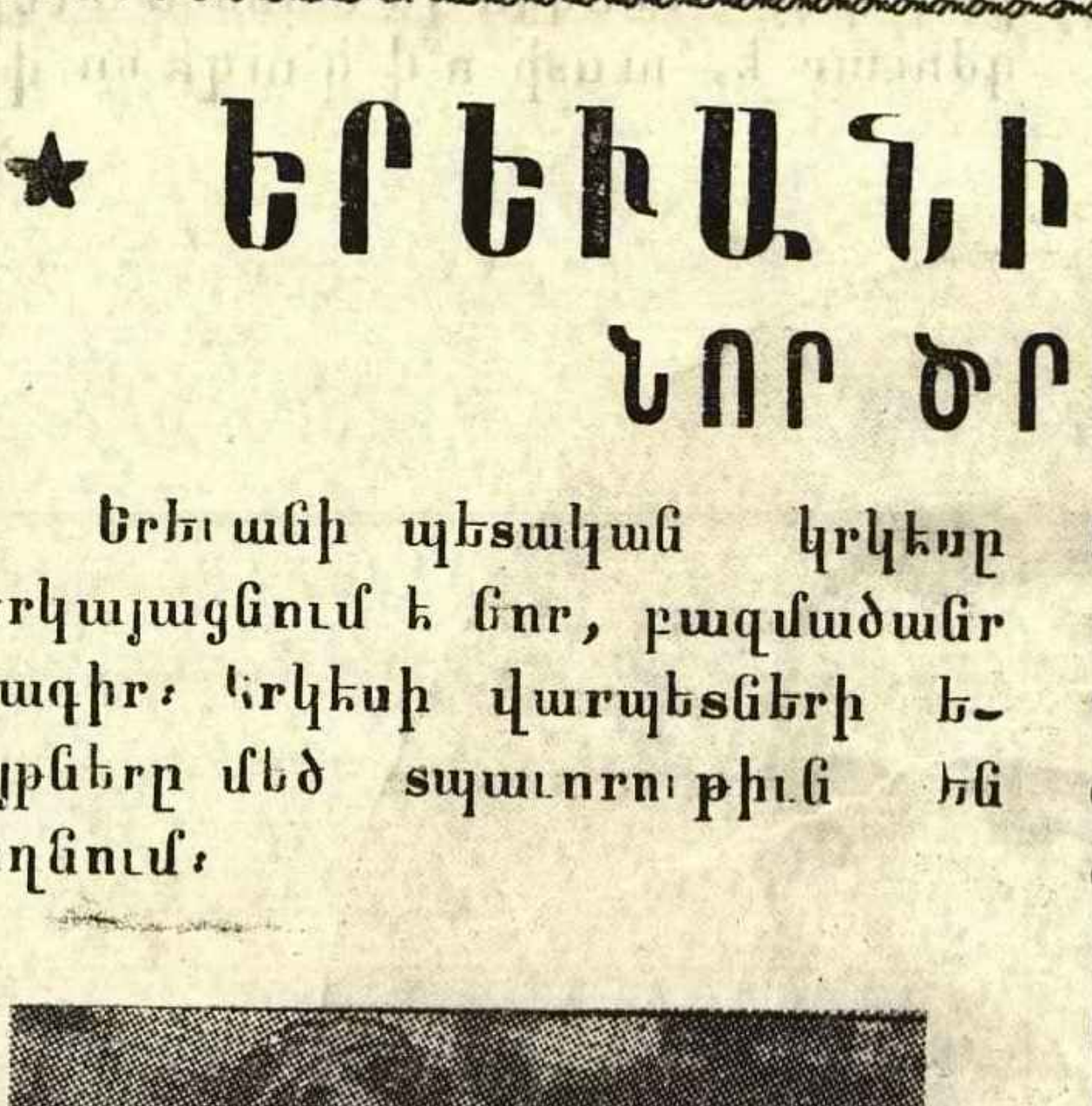

Հետաքրքրական են Ղազարեանների խմբի ակրոպատիկական վարժութիւնները ձողերի վրայ։ Կրկէսի փայտէ [illegible] վրայ, որ սառցադաշտ են յիշեցնում, յայտ-

Ներկայացնում են ծովառիւծները՝ Ն. Դուրովայի ղեկավարութեամբ։ Կրկէսի պատմութեան մէջ առաջին անգամ արենա դուրս է բերւում վարժեցուած ծովացուլը, որ կատարում է տիրոջ հրամանները։ Ծովառիւծներին փոխարինում է հանրաճանաչ Գոշա արջը, որը մեծ հիացմունք եւ հրճուանք է պատճառում հանդիսատեսին։ Գոշան հանդէս է գալիս մէկ որպէս անպարար, մէկ՝ հեծանւորդ։ Ահա նրան յանձնում են մոթոսիքլէթ, որը մեծ հաճոյքով ընդունում է եւ սկսում ղեկավարել։ Գոշան թողնում է արենան՝ իր սիրելի բարեկամ, Ուդմուրտական ԻՍՍՌ վաստակաւոր դերասան Ի. Կուդրեավցեւի հետ։ Ուշագրաւ է նաեւ Շուշիկ Գևորգեանի վարժեցրած շների ելոյթը։

Լուսանկարներ՝

Ռ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

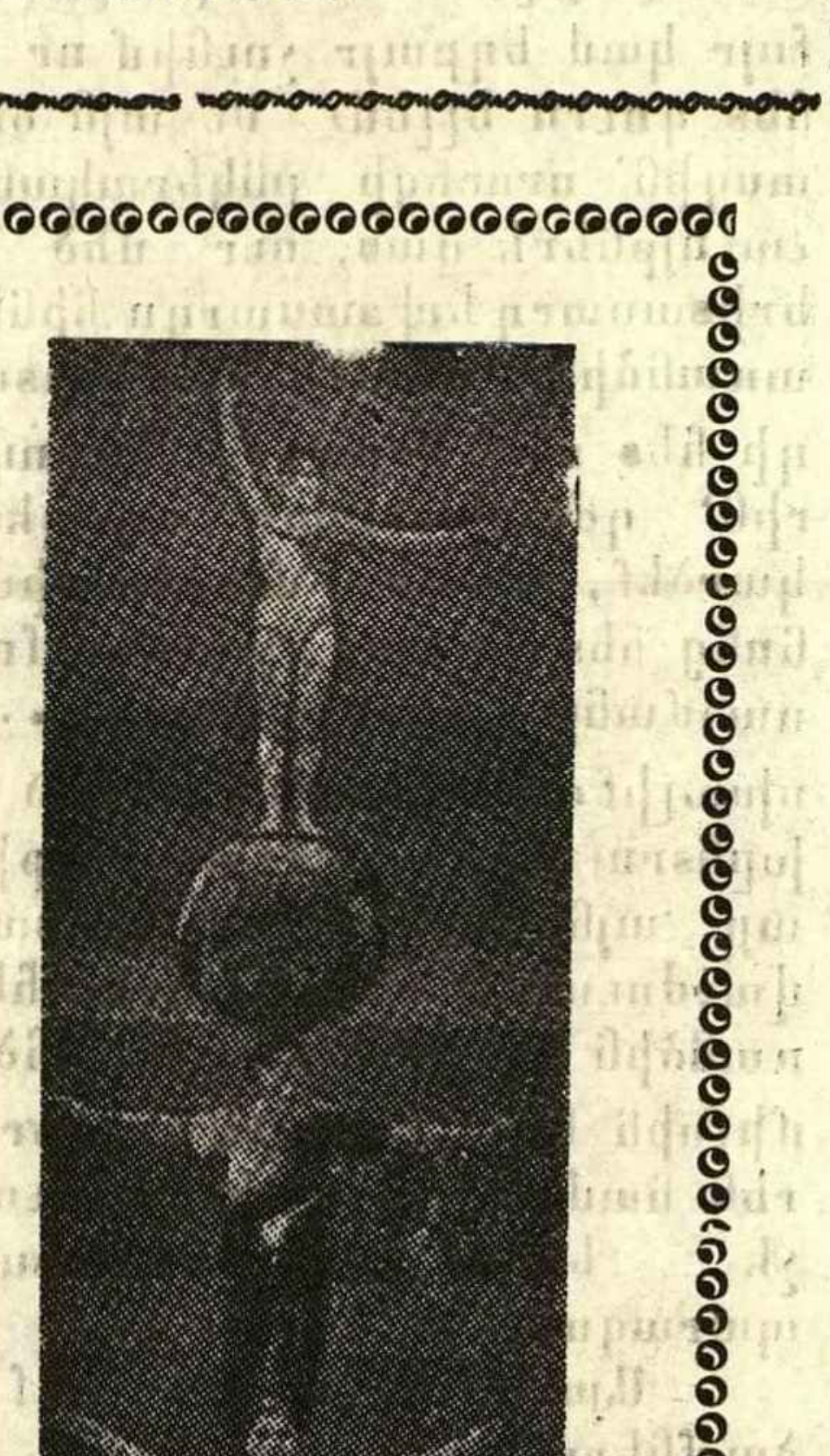

00749

Միջազգային Մարզաշխարհ

«ԹՈՐՓԵՏՕ»Ն ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒ ԳԱՅ

Խորհ. Միութեան «ԹՈՐՓԵՏՕ» Ֆութպոլի կազմը, որ 1965 թուի ախոյեանն է, Մարտի ընթացքին Լիբանան պիտի այցելէ՝ չորս հանդիպումներ ունենալու համար տեղական կազմերու հետ։

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Արեւմտ. Գերմանիա-Սպանիա 19 Յուլիսին՝ Շեֆիըլտի մէջ։

Գ. ԽՄԲԱԿ

Պուլկարիա—Պրազիլիա 12 Յուլիսին՝ Էվըրթընի մէջ:

Հունգարիա-Փորթուկալ 13 Յուլիսին՝ Մանչեսթըրի մէջ։

Պրազիլ — Հունգարիա 15 Յուլիսին՝ Էվըրթընի մէջ։

Փորթուկալ—Պուլկարիա 16 Յուլիսին՝ Մանչեսթըրի մէջ։

Փորթուկալ—Պրազիլիա 19 Յուլիսին՝ Մանչեսթըրի մէջ։

Դ. ԽՄԲԱԿ

ՍՍՌՄ-Հիւս. Գորէա 12 Յուլիսին՝ Միտլեսպուրկի մէջ։

Չիլի-Իտալիա 13 Յուլիսին՝ Սանտըրլէնտի մէջ։

Հիւս. Գորէա-Չիլի 15 Յուլիսին՝ Միտլեսպուրկի մէջ։

Իտալիա-ՍՍՌՄ 16 Յուլիսին՝ Սանտըրլէնտի մէջ։

Իտալիա—Հիւս. Գորէա 19 Յուլիսին՝ Միտլեսպուրկի մէջ։

Չիլի - ՍՍՌՄ 21 Յուլիսին՝ Սանտըրլէնտի մէջ։

ՔԱՌՈՐԴ ՖԻՆԱԼՆԵՐԸ

Բաժակի քառորդ ֆինալներու համար խաղերը տեղի պիտի ունենան 23 Յուլիսին։

Ուեմպլիի մէջ.- Խմբակ Ա.ի յաղթականը ընդդէմ խմբակ Բ.ի երկրորդին։

Շեֆիըլտի մէջ.- Խմբակ Բ.ի յաղթականը ընդդէմ խմբակ Ա.ի երկրորդին։

Էվըրթընի մէջ.- Խմբակ Գ.ի յաղթականը ընդդէմ խմբակ Դ.ի երկրորդին։

Սանտըրլէնտի մէջ.- Խմբակ Դ.ի յաղթականը ընդդէմ խմբակ Գ.ի երկրորդին։

Կէս-ֆինալները պիտի խաղցուին 25 Յուլիսին Էվըրթընի մէջ, առաջին և երրորդ քառորդ ֆինալիստներու միջև. 26 Յուլիսին՝ Ուեմպլիի մէջ երկրորդ և չորրորդ քառորդի յաղթականներուն միջև։

Երրորդ տեղը գրաւելու համար մրցումը տեղի պիտի ունենայ Ուեմպլիի մէջ՝ 28 Յուլիսին և ֆինալը Ուեմպլիի մէջ՝ 30 Յուլիսին։

ԼԻԲԱՆԱՆ

Լիբանանի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնի վարչութիւնը՝ քննեց ընդհանուր քարտուղարին պատրաստած ծրագիրը, այս տարուան առաջին դասի խումբերու ախոյեանութեան խաղերուն։

Ծրագրին համաձայն՝ երեք խմբաւորումներն են.—

Ա. խմբ. Ռասինկ, Սաֆա, Սաժես։

Բ. խմբ. Նըժմէ, Շէպիպէ, Անդրանիկ։

Գ. խմբ. Հ.Մ.Մ., Հ.Մ.Ը.Մ., Սալամ:

Խաղերը տեղի պիտի ունենան հետեւեալ յայտագրի համաձայն.—

* Ա. շաբաթուան ընթացքին Ռասինկ կը մրցի Սաֆայի հետ, Նըժմէ Շէպիպէի հետ և Հ.Մ.Մ. Հ.Մ.Ը.Մ.ի հետ։
* Բ. շաբաթ՝ Սաժէս—Ռասինկ, Անդրանիկ—Նըժմէ, Սալամ—Հ.Մ.Մ.։
* Գ. շաբաթ՝ Սաֆա—Սաժէս, Շէպիպէ—Անդրանիկ, Հ.Մ.Ը.Մ —Սալամ։

Այնուհետեւ, երեք շաբթուան ընթացքին, տեղի պիտի ունենան աւարտական խաղերը, որոնց առաջին հանդիսացողները պիտի մրցին մէկ խմբաւորումի մէջ, երկրորդները՝ երկրորդ խմբաւորումի մը մէջ և երրորդները՝ երրորդ խմբաւորումի մը մէջ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ ԵՒ ՖԵՏԵՐԱՍԻՈՆԻՆ ԱՌԱԾ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Վարչութիւնը հաւանութիւն յայտնեց այս ծրագրին, սակայն մրցումներու թուականները չճշդորոշեց։ Այս կապակցութեամբ, նախ պիտի համաձայնի Մարզարանի տնօրէնութեան հետ։

ՕՏԱՐ ԽՈՒՄԲԵՐ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒ ԳԱՆ

Լիբանանի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը արտօնեց Սաֆա խումբին, որպէսզի Աղեքսանդրիոյ հաւաքական խումբը Պէյրութ գայ և երեք մրցումներ ունենայ իր հետը, որոնք՝ տեղի պիտի ունենան 1,6 և 8 Մայիս՝ 1966-ին։

Նմանապէս արտօնեց Ռասինկ Քլիւպին որպէսզի հետեւեալ խումբերը հրաւիրելով մրցի անոնց հետ.—

* Եուկոսլաւական «Պէոկրատըրքիա» խումբը, որուն հետ միակ մրցում մը պիտի ունենայ։
* Ռումանիոյ ախոյեան «Ռափիտ»ի հետ երեք մրցումներ։
* Խորհրդային Միութեան ախոյեան «Թորփետօ»ի հետ՝ 4 մրցումներ, որոնք տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Մարտի 1—15։

ՓԵԼԷ ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՒ

Պրազիլի Ֆութպոլի հռչակաւոր սեւ խաղացողը Փելէ եւ Օր. Ռոզմարի Տոս Ռէյս Շոլպի ամուսնացան Սանթոսի մէջ 20 Փետր. 1966ին: Քաղաքական պսակին անմիջապէս յաջորդեց կրօնական արարողութիւնը։

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

(Շար. Ա. էջէն)

Խումբը Եգիպտոս պիտի մնայ մօտ 10 օրեր ու պիտի այցելէ երկրին տեսարժան վայրերը ու հնութիւնները։ Արական խումբին մրցումները տեղի պիտի ունենան (3 սեռի) հերոս Օսման Ապտէլ Հաֆիզ սրահին մէջ (Գահիրէի Սուսերամարտներու ակումբը):

Իգական խումբի մրցումը տեղի պիտի ունենայ հաւանաբար Սամանտարիի Սուսերամարտի ակումբին մէջ։

Ֆետերասիոնի քարտուղար Մոհամէտ Ապտէլ Ֆաթթահ Ապու Ֆատլ ըսած էր որ Ս. Հայաստանի սուսամարտի խումբը աշխարհի հզօրագոյններէն մէկն է։

ՀՄՄ ՅԱՂԹԵՑ «ԷՇՊԵԼ ԷՐԶ»ԻՆ

Շաբաթ 12 Փետրուար 1966-ին Սահակեան Լիսէի Կիւլպէնկեան դաշտին վրայ Հ.Մ.Մ. յաղթեց «Էշպէլ-Էրզ»ին (Ճիւնի) 39—23 կէտով։

Փոխ—վրէժի մրցում մըն էր այս, քանի որ անկէ ամիս մը առաջ «Էշպէլ—Էրզ» կը յաղթէր Հ.Մ.Մ.ի 33—32 արդիւնքով։

Իրաւարարութիւնը կը վարէին Պր. Յակոբ Աւճեան և Պր. Վահրամ Փարլագեան, որոնք անկողմնակալօրէն ու վարպետօրէն վարեցին սոյն հաճելի մրցումը, որ սկիզբէն մինչև վերջ եղաւ արագ ու տինամիք խաղ մը. Երկուստեք շատ կէտեր կորսուեցան, Ա. կիսախաղին «Էշպէլ—Էրզ» 14 էր, իսկ Հ.Մ.Մ.՝ 8։

Բ. կիսախաղին Հ.Մ.Մ. կը փոխէ խաղին ձեւը, որը շուտով իր արդիւնքը կու տայ՝ սքորը բարձրացնելով 22—14ի, իսկ խաղին վերջաւորութեան՝ 39—23ի, ու 16 կէտերու տարբերութեամբ Հ.Մ.Մ. յաղթական դուրս կու գայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿՈՉ ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս յայտարարեցինք Մեր Ամսօրեայի Ա. թիւին մէջ, «Ճահակիր» Մարզական-Երիտասարդականը կոչուած է արձագանգի բեմ ծառայելու ամբողջ աշխարհի հայ եւ միջազգային մարզական ու երիտասարդական շարժումներուն, առանց գաղափարի եւ դաւանանքի խտրութեան:

Արդ, կոչ կ'ընենք բոլոր կազմակերպութեանց յարգոյ վարիչներուն, մարզական եւ համերաշխ ոգիով գրութիւններ եւ տեղեկութիւններ ղրկելու մեզի, ծառայելու համար իրերաճանաչութեան եւ եղբայրութեան գաղափարին՝ երկրէ երկիր, հայրենիքէն սփիւռք եւ գաղութէ գաղութ:

Այս բաղձալի գործակցութեան համար, գործօն բոլոր ուժերուն կ'ուղղենք մեր կանխայայտ շնորհակալիքն ու մեր եղբայրական ողջոյնները.

ԽՄԲ. «ՃԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ
ՓՈՍՏԱՐԿՂ. 2111, Գահիրէ, ԱՄՀ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅ ՊԱՍՔԷԹՊՈԼԻՍՏՈՒՀԻՆԵՐ ԻՐԱՆԻ ԱԶԳ. ԽՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Վերջերս Իրանի պասքէթպոլի օրիորդաց խումբը մեկնեցաւ Անգարա, մասնակցելու համար շարք մը մրցումներու։ Իրանի Ազգային խումբին անդամ ընտրուած էր նաև Օր. Սաթենիկ Դումանեան։

Ան 17 տարեկան է. երեք տարիէն աւելի է որ կը մասնակցի պասքէթպոլի մրցումներուն և արդէն իսկ արժանացած է գնահատանքի՝ Ազգային խումբին մէջ:

Նմանապէս, Օր. Սմելլա Իսրայէլեան երկար ժամանակէ ի վեր եղած է Թեհրանի Ազգային խումբին անդամ և մասնակցած՝ զանազան մրցումներու։ Ան 18 տարեկան է և հինգ տարիէ ի վեր կը մասնակցի միջազգային մրցումներու։ Ներկայիս, Հ.Մ.Ա.Կ.ի Մարզական Միութեան օրիորդաց խումբի խմբավարն է ան:

ՊՐԱԶԻԼԻ ՍԱՆԹՈՍ-Ը ՊԷՅՐՈ՞ՒԹ ԿՈՒ ԳԱՅ

Բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան Ռասինկ և Պրազիլի «Սանթոս» խումբերուն միջև, այս վերջինը՝ միակ մրցումի մը համար գարնան Լիբանան հրաւիրելու։

Պրազիլիական նշանաւոր խումբը՝ 90 հազար լիբ. ոսկի կը պահանջէ այս միակ մրցումին համար։ Եթէ համաձայնութիւն գոյանայ՝ ֆութպոլասէրները միջազգային փայլուն խաղարկութիւն մը պիտի ըմբոշխնեն։ Պրազիլիական խումբին մաս կը կազմէ անուանի խաղացող Փելէն։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱՆՔ
ԵՒ
ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐ
«ՃԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԿԱԶՄԻՆ
ԱՐԱՄ ՕԳՆԱՅԵԱՆ

ԱՍԿԷ-ԱՆԿԷ

ՌԱԿՊԻ

Ֆրանսայի կազմակերպած միջազգային Ռակպիի մրցաշարքին՝ որ տեղի կ'ունենայ Փարիզի մէջ, Ֆրանսայի ազգային խումբը կը յաղթէ Իրլանտայի 11ով 6։

ԿՈՓԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԵՔՍ. ՕԼԻՄՓԻՔԸ ԿԸ ՏԻՐԱՆԱՅ ՄԱՐԱՋԽՏ ԱՄԷՐԻ ԲԱԺԱԿԻՆ

Յունուար 30ին տեղի ունեցաւ կոփամարտութեան աւարտական մրցումը Օլիմփիքի և Գահիրէի Թալաաթ Հարպի միջև, Աղեքսանդրիոյ Սթատին մէջ։ Այս մրցումին Օլիմփիք յաղթեց Թալաաթ Հարպին 18ով 17 ու տիրացաւ Մարաջախտ Ամէրի բաժակին, բ. տարին ըլլալով։

ԿՈԼՖ

Հարաւային Ափրիկէի կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը կու տայ հնդիկ Պապու Սուկուլումի որ մասնակցի Հարաւային Ափրիկէի ախոյեանութեան մրցումներուն։ Ա. անգամն է որ գունաւոր մարզիկ մը կը մասնակցի այսպիսի մրցաշարքի մը։

ՎՈԼԻ ՊՈԼ

ԶԱՄԱԼԷՔ ՏԻՐԱՑԱՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ԹԻԼԵՎԻԶԻՈՆԻ ԲԱԺԱԿՆԵՐՈՒՆ

Զամալէքի խումբը պարտութեան մատնեց Ահլին երկու անգամ. մին Թելեվիզիոնի տրամադրած բաժակի մրցումին՝ իսկ միւսը Եգիպտոսի ախոյեանութեան մրցումին։ Ա. մրցումին Ահլի յաղթեց 2ով 0։ Խաղացողները թեթեւ էին ու այս առիթէն օգտուելով Զամալէքի մարզիկները յաջողեցան 3 յաջորդական խաղերուն յաղթել ու տիրանալ Թելեվիզիոնի բաժակին 3ով 2։ Շաբաթ մը յետոյ տեղի ունեցաւ Եգիպտոսի ախոյեանութեան վերջնական մրցումը։ Զամալէք սկիզբէն ուժեղ խմբական խաղարկութիւն մը կիրարկեց, մինչ Ահլիի խաղացողները աւելի վստահած էին իրենց անհատական խաղարկութեան. ասիկա պատճառ եղաւ որ պարտուին 3ով 0, և կորսնցնեն բաժակն ու ախոյեանութիւնը։

Զամալէքի խմբապետ Նապիլ Քոթպ ստացաւ բաժակը Ապտէլ Մոհսէն Մորդակայէն՝ Ահլիի նախագահի ձեռքէն։

00750

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

Հաճոյքով կը յայտարարենք, որ «Ճահակիր» Մարզական—Երիտասարդական ամսօրեայի զոյգ Յանձնախումբերը նախաձեռնարկ կը հանդիսանան այսօր՝ «Բարեկամութեան սիւնակ»ի բացումին, հնարաւորութիւն տալու համար աշխարհացրիւ հայ երկու սեռի երիտասարդութեան (Մայր Հայրենիք և Սփիւռք), որ յարաբերութեան մէջ մտնեն իրարու հետ՝ յօգուտ իրենց անձին, ապա և մանաւանդ յօգուտ ազգային ու մարդկային բարի արդիւնքներու։ Ասոր հացի հետ՝ հայ երիտասարդը այսօր պէտք ունի, ապա նաև պա՛րտ է՝ անպայմա՛ն ուրիշ հայ երիտասարդին փոխանցել իր զգացումները, հոգերը, մտածումները, տեսիլքները, ձգտումները և հեռանկարները։

Մեր ժողովուրդին կենսունակութիւնը ապահովող լաւագոյն ուղին է Երիտասարդութեան ոգեկան և ընկերային Միութիւնը, մանաւանդ ոգեկան Միութիւնը։

Արդ, դիւրացնելու համար այս շինիչ գործը, պատրաստուած է հարցարան մը, զոր լեցնելէ ետք, այլ երկրի հայ երիտասարդներու հետ յարաբերութեան մէջ մտնել փափաքող երիտասարդ—երիտասարդուհիներ, զայն կը ղրկեն խմբագրութեանս, որ իր կարգին զայն յատուկ յանձնախումբի միջոցաւ — կ'ուղղէ իր տրամադրութեան տակ գտնուող հասցէներու, որոնց տէրերը կը համապատասխանեն (ուսումնական և այլ պայմաններով) թղթակցիլ ուզող անձին նախասիրութիւններուն։

Աւելորդ չըլլայ բացառաբար յիշել հարցարանի այն կէտը, ուր կայ անձին անունին ու հասցէին հրատարակութեան արտօնումը՝ թերթիս մասնաւոր սիւնակին մէջ, իբրև օրինակ կամ իբրև առաջնորդ՝ մեզի անծանօթ այլ հասցէներու։

Այսու կոչ կ'ընենք մեր երկու սեռի բոլոր երիտասարդներուն, կարևորութիւն ընծայել և մասնակցիլ Բարեկամութեան Սիւնակին, որուն օգուտները շուտով պիտի յայտնուին բոլորիս։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

★ ՀԱՐՑԱՐԱՆ ★

(ԼԵՑՆԵԼ ՄԱՔՈՒՐ ԳՐՈՒԱԾՔՈՎ)

Անուն եւ Մականուն . . . . .
Հօր անուն . . . . .
Ծննդավայր . . . . .
Ծննդեան թուական (կամաւոր) . . . .
Հպատակութիւն . . . . .
Ուսումնական աստիճան . . . .
Լեզուներ . . . . .
Լեզուն՝ որով կը փափաքիք թղթակցիլ . . . .
Զբաղում . . . .
Նախասիրութիւններ . . . . .

(Պատմագիտութիւն, Գրականութիւն,
Գիտութիւն, Երաժշտութիւն, Պարարուեստ,
Նկարչութիւն, Քանդակագործութիւն,
Ընկերային հարցեր, Առևտուր,
Ճարտարարուեստ, Դրոշմահաւաքում, Լուսանկարչութիւն)

Մարմնակրթանքի եւ Սփորի կը հետեւի՞ք . . . . .

Տեսական — Գործնական —
Ֆութպոլ, պասքէթպոլ, վոլիպոլ,
Հէնտպոլ, փինկ փոնկ, թենիս,
Լուղորդութիւն, աթլեթիզմ, հեծելարշաւ,
Ձիավարութիւն, որսորդութիւն, ձկնորսութիւն, սկաուտիզմ։

Նուագ, Երաժշտութիւն եւ Պար . . . . .

Տեսական — Գործնական.
Կ'երգէ՞ք. դասակա՞ն, ժողովրդակա՞ն.
Կը նուագէ՞ք — ի՞նչ գործիք
Կը պարէ՞ք — ի՞նչ պար

Այլ հակումներ . . . . .
Հասցէ. — . . . .
. . . .

(Կ'ուզէ՞ք որ տպուի թերթին մէջ)

Թղթատարական ծախքերու մասնակցութիւն *(միայն մէկ անգամ, նուազագոյնը 4 շիլին)* . . . . .

Հարցարանները (որոնց՝ կամաւոր կերպով՝ կը միացուի ենթակայի մէկ լուսանկարը) ղրկել հետևեալ հասցէին, նախընտրաբար ապահովագրեալ փոստով.—

Comité d'Amitié Journal «Tchahakir»
B.P. 2111 Le Caire, Egypte, R.A.U.

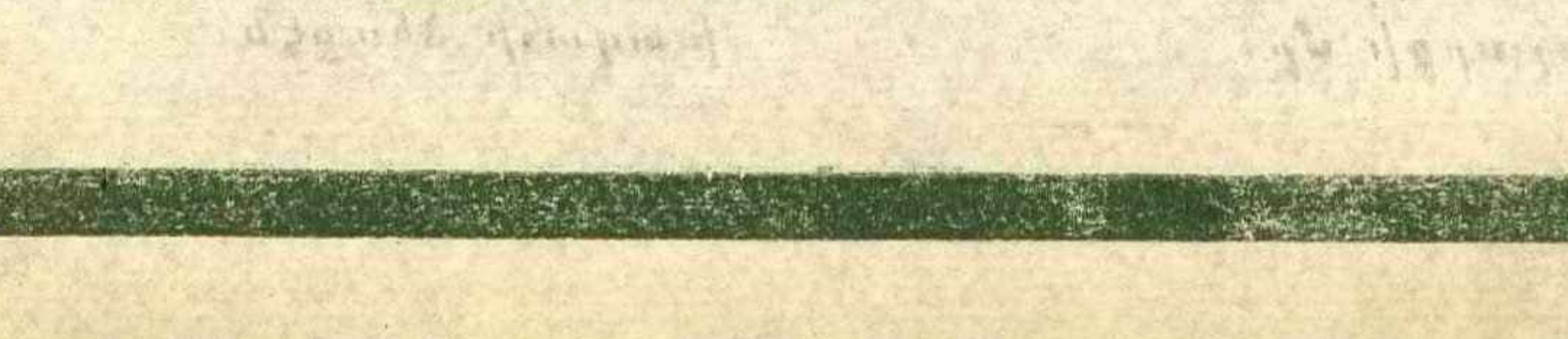

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԵՐ ՊԱՏՈՒԱԿԱԼ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ ՊՐ. ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻԻ ԽԻՍՏ ՇԱՀԵԿԱՆ ՅՕԴՈՒԱԾԸ՝ ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՃԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ամսօրեայ բացառիկի ա. թիւին երեւման առիթով և քաջալերելու համար երիտասարդ աշխատակիցներու ազգօգուտ գործունէութիւնը, եղած են հետևեալ նուիրատուութիւնները.—

Մարտիկ Թաթիկեան	500	ե.դ.
Արամ Օգնայեան	500	»
Պօղոս Սիմոնեան	500	»
Եդ. և Ճ. Այրասեան	100	»
Աւետիս Ն. Զաղըճեան	100	»
Գրիգոր Սիլահիպաշեան	100	»
Օննիկ Ալեքսանեան	100	»
Կարօ Վարժապետեան	100	»
Եդուարդ Զօրայեան	100	»
Տիկ. Արաքսի Օհանեան	50	»
Տիկ. Փայլիկ Սարաֆեան	50	»
Գէորգ Կէրիկեան	50	»
Վարդան Առաքելեան	50	»
Պօղոս Աղակիւլեան	25	»

ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆ

Կ'ԵՐԳԷ

(Շար. Ա. էջէն)

է որ կ'ապրիմ։ Եթէ նկատած էք, արեւելեան շունչ մը, դրոշմ մը կայ երգերուս մէջ։ Ասիկա, հաւանաբար յառաջ կուգայ արեւելքցիի ծագումէս։ Ասկէ զատ, Հայ փոլքլորիկ երաժշտութիւնն ալ կ'ուզեմ ներմուծել արդիական երաժշտութեան մէջ։ Եթէ գայ օրը ու յաջողիմ իմ այդ ծրագիրիս մէջ, այն ատեն տասնապատիկ աւելի մեծ պիտի ըլլայ համբաւս։ Ես, երաժշտութեամբ կ'ապրիմ ու երաժշտութեամբ ալ պիտի մեռնիմ»։

Հսկայաձայն, համակրելի այս մարդը մեծ համակրանք պատճառեց ինծի։ Ինչ ազգի որ ալ պատկանելու ըլլայ ան, երաժշտութիւնը այնպիսի բան մըն է, որ եթէ նոյնիսկ մարդ չհասկնայ դիմացինին լեզուն, նորէն ալ զանոնք սեղմ ու սերտ կապերով կը կապէ իրարու։ Մենք ալ այդպէս եղանք անով, միացեալ զգացումներու ազդեցութեանը ներքեւ։ Հարցուցի թէ ի՞նչ կը մտածէ քաղաքականութեան մասին։ «Ես, միայն և միայն երաժիշտ մըն եմ և քաղաքականութենէ երբեք, բայց երբեք չեմ խառնուիր... Առանձնապէս, ես փափաքող եմ, որ անհատները առանձին առանձին երջանիկ ըլլան բոլորն ալ։ Ինծի համար բոլորէն և ամէն բանէ վեր են սէրն ու երաժշտութիւնը և ես անոնցմով է որ կ'ապրիմ, ինչպէս ձուկը ծովուն ջուրով»։

Անուշիկ տղայ մըն էր. սիրեր էի զինքը։ Իր համբաւին ապաստանած՝ չէր հպարտանար ան ու գոռոզանար։ «Վերստին տեսնուինք ու միասին քանի մը գաւաթ օղի խմենք» ըսինք և այդ խոստումով ալ բաժնուեցանք իրարմէ, լուսադէմին։

(Ցապաւումներով)

«Մարմարա» **Թ.Օ.**

«Ճահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչն է Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ, Հելիոպոլիս փողոց թիւ 18, Ռամլէ, Քան Ցը Սեզար։

ՃԱՀԱԿԻՐ
Մարզական եւ Երիտասարդական
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Ընդհ. պատասխանատու-խմբագիր ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Պատասխանատու խմբագիր ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
Աշխատակիցներ ԱՐԹԻՆԵԱՆ ՊԵՐՃ, ԿՐՊՈՅԵԱՆ ԷՏԻ, ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԳԱԲՐԻԷԼ, ՃԻՀԱՆԵԱՆ ՅԱԿՈԲ, ՊԱԼԱԵԱՆ ՄԱՐՏԻԿ, ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ՇԱՀԷՆ, ՊԱԼԱԵԱՆ ՎԱՀԷ։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Պատասխանատու խմբագիր ՆՈՒՊԱՐ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ
Աշխատակիցներ ՊԱԼԱԵԱՆ ՍԱԹԵՆԻԿ, ՊԷԼՕԵԱՆ ՄԱՅՏԱ, ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ, ԱՐԱՊԵԱՆ ԹԷՈԴՈՐ, ԹՈՒԱԹԼԵԱՆ ԴԱՒԻԹ, ԳՈԳՈՐԵԱՆ ԳԵՂԱՄ։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ — ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ-ԱՐԴՈՒՁԱՐԴ — ԺԱԳԼԻՆ ԵՒ ՄԱՐՕ
ՍԻՆԵՄԱ, ԺՈՂՈՎՐԴ. ԵՐԳԻՉՆԵՐ ԵՒ ԺԱՊԱՒԷՆԻ ԱՍՏՂԵՐ
ՕՐ. ՀԻԼՏԱ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ

ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԿԱՐԻՉ ՍԻՄՈՆ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ, ՅՈՎՀ. ՏԸՆԿՃԵԱՆ
ՖՈԹՕ ՆԿԱՐՆԵՐ — ՍԹՈՒՏԻՕ ՆՇԱՆ — ՇԱՆԹ ՊԱԼԱԵԱՆ
ԳԼԻՇԷՆԵՐ — ԱԴԱՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բաժանորդագրութիւն — ԶԱՒԷՆ ՊԱԼԱԵԱՆ հեռ. 915013 եւ 59706: Յայտարարութիւններ — ՆԻՒԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆ հեռաձայն 915013 եւ 879030: Թեքնիք աշխատողներ — ԱՒ ՏԻՍ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆ, ԷՎ ՐՈՒԺԱՆ ՇԻՐԻՆԵԱՆ ԵՒ ՏԸՄԵԱՆ ԱՌԱՏ։

Խմբագրութեան հասցէ — 25, RUE EL BEIDAK, LE CAIRE
Թղթակցութեան հասցէ.— B.P. 2111, LE CAIRE (RAU)
Հեռաձայն 915013 Տպաքանակ 3000:
Հեռագրական հասցէ.— TCHAHAKIR, — CAIRO

ՍՐՏԱՆՑ ԿԸ ՄԱՂԹԵՄ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՆ ԱԶՆԻՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՈՐՈՆՑ ՁԵՌՆԱՐԿԱԾ Է «ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ»Ի ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՏԻԿ ԹԱԹԻԿԵԱՆ

ՄՈՐԻՍ ՈՒՈՒՏՐՈՒՖ (Շար. Բ. էջէն)

Մոն Պլանի փապուղիին խնդրին առնչութեամբ, լուրջ կռիւներ պիտի ծագին Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, բայց շուտով պիտի հարթուին անոնք:

Ֆութպոլի Ֆրանսական խումբ մը հսկայ յաջողութիւն մը ձեռք պիտի բերէ միջազգային գետնի վրայ եւ ինքնաշարժի մրցման մը մէջ Ֆրանսացի շարժավար մը աշխարհի ախոյեան պիտի հանդիսանայ:

Փետրուար եւ Մարտ ամիսներուն, Ասիական կոփի համաճարակ մը պիտի տիրէ երկրին մէջ:

Ճոնի Հոլիտէյի կինը՝ Սիլվի Վարդան զաւակ մը պիտի ծնի— աղջիկ մը— 1966ի վերջը, կամ 1967ի սկիզբը:

Ռոժէ Վատիմ եւ իր կինը՝ Ճէյն Ֆոնտա տարակարծութիւններ պիտի ունենան: Թէեւ ամուսնալուծումէ պիտի խօսին, բայց տեղի պիտի չունենայ: Ընդհակառակն, անոնք աւելի քան երբեք միացեալ զոյգ մը պիտի կազմեն:

1966ին համար, Պրիժիթ Պարտոյի առողջութիւնը պիտի խանգարուի եւ իր դարձուցած Ֆիլմը յապաղում պիտի կրէ: Հիւանդութիւնը ծանր պիտի չըլլայ եւ Ֆիլմը պիտի աւարտի որոշեալ թուականէն երեք շաբաթ վերջ:

Լիզ Թէյլըր պիտի յայտարարէ թէ 1966ի վերջերը պիտի քաշուի սպիտակ պաստառէն: Ռիչըրտ Պարթընի հետ ընտանեկան բարւոք վիճակ մը պիտի ունենայ եւ աւելի ժամանակ պիտի յատկացնէ իր ամուսնոյն, քան իր ասպարէզին:

Ֆարահ թագուհին մանչ զաւակ մը եւս պիտի ծնի Դեկտեմբերին:

Նախկին կայսրուհի Սուրայեա պիտի ամուսնանայ հարուստ Ֆրանսացիի մը հետ, որուն անունը բնաւ չէ յիշուած ցարդ իր կեանքին մէջ:

Շատ կը խօսուի Սպանիոյ թագաւորութեան մասին: Զոր. Ֆրանքօ պիտի քաշուի ու պիտի վերահաստատէ միապետութիւնը:

Ֆրանսա պատերազմ պիտի չունենայ:

Հնդկաստան եւ Փաքիստան վերստին երկպառակութիւններ պիտի ունենան 1966ին:

Չինաստան լրջօրէն պիտի սպառնայ աշխարհի խաղաղութեան Հնդկաչինի սահմանագլուխին վրայ կատարելիք ծանր յարձակումի մը առիթով:

Վիեթնամի պատերազմը պիտի աւարտի, Միացեալ Նահանգներու կողմէ անուանելիք նոր նախագահով մը:

Ճեքի Քենըտի դժգոհութիւն պիտի առթէ Ամերիկացիներուն, 1966ին իր մտադրած երկրորդ ամուսնութեան համար: Իր նոր ամուսինը՝ միլիոնատէր Ամերիկացի մը՝ գործնական պաշտօն մը պիտի չունենայ քաղաքական կեանքին մէջ: Եւ իրմէ շատ տարիքոտ մէկը պիտի ըլլայ ան:

3 FLIGHTS every week
to the FAR EAST
BOAC
VC10
SWIFT - SILENT - SERENE

ՋԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

جاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرويبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 3 (122) - ՇԱԲԱԹ 26 ՄԱՐՏ 1966 ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. ملحق رقم ٣ (١٢٢) السبت ٢٦ مـــارس ١٩٦٦

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Զարմանալի կը թուին զուգադիպութիւնները, բայց երբ քիչ մը խոր մօտեցումով առնենք երեւոյթը, դիւրաւ կը հաստատենք, որ մարդկութեան նոր կեանքն ու պայմանները, ապա նաեւ հայութեան առջեւ ցցուող նոր դժնդակութիւններն են, որ կը ստեղծեն ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ:

Անհրաժեշտութիւն՝ շարքերը սեղմելու, զօտեպնդուելու, մեր գոյութեան ու կեանքին մէջ աւելի կամք, կորով եւ գիտակցութիւն դնելու, եւ ասիկա, ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ, յատկապէս Երիտասարդութեան միջոցով, Երիտասարդութեան հետ եւ Երիտասարդութեան յառաջապահութեամբ:

Ֆրանսահայ մամուլին մէջ. աչքի առջեւ ունենալով ԺԱՖի (Ժէօնէս Արմենիէն տը Ֆրանս) վերջերս ունեցած ուշագրաւ գործունէութիւնը, յայտնի մտաւորականներ կը ջատագովեն Երիտասարդութիւնը եւ ինքնակերտ, ինքնուսոյց աշխատանքի մարզէն ետք կ'ուզեն որ երիտասարդները ըլլան հանրային եւ ազգային մեր գործերուն մէջ առաւելագոյն բաժինը վերցնողները

Ասիկա կ'ըսուէր եւ կը գրուէր ճի՛շդ այն օրերուն, երբ հրապարակ կը նետէինք «Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդական յաւելուածը եւ կը հաստատէինք «Բարեկամութեան Սիւնակ»ը:

Ճի՛շդ այդ օրերուն էր նաեւ, որ Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանի պետական Համալսարանի ուսանողութիւնը կը հիմնէր «Կռունկ» ակումբը, աշխարհի բոլոր հայ համալսարանական ուսանողութեան անդամները իրարու հետ կապի եւ շփման մէջ դնելով՝ բաղձալի բարիքներ քաղելու համար:

Հազիւ արձանագրած մեր ուրախութիւնը այս երեւոյթներուն համար, ահա՛ կը հասնի մեզի «Կոչ» մը եւս, այս անգամ Ամերիկայի Հայ Եկեղեցւոյ Երիտասարդական Կազմակերպութեան Կեդրոնական Յանձնախումբին կողմէ, նոյն բարի առաջադրութիւններով. «ծանօթանալ այլ երկիրներու հայ պատանիներուն...»: (Կոչը տես 8րդ էջ)

Ուրեմն պարզուած է դրօշը, կը հնչեն շեփորները: Կը մնայ ճամբայ ելլել ու քալել դէպի Նպատակը, դէպի նուիրական Նպատակակէտը:

* * *

ՔՆՆԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ՎՐԱՅ

Գրեց ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Եուկոսլաւիոյ բովանդա՛կ տարածքին վրայ, այսօր, քաղաքացիներու պարապումներուն և բանակայիններու գործունէութիւններուն կողքին, երեք ու կէս միլիոն մարդիկ կը հետեւին սփորի և մարմնակրթանքի, այսինքն՝ երկրի 19 միլիոն հաշուող բնակչութեան՝ հարիւրին 19ը:

Եուկոսլաւիոյ լաւագոյն մարզիկները, Ազգային խումբերու անդամները, յատկապէս՝ ֆութպոլի, պասքէթ պոլի և թենիսի խաղացողները, մարմնամարզիկները, կռփամարտիկները, ըմբիշները և հեծելաւորդները 1957ի և 1963ի միջև շահեցան 18 ոսկեայ մետալիոններ, 17 արծաթեայ եւ 19 պրոնզեայ մետալիոններ Եւրոպայի ախոյեանական խաղերու ընթացքին. 6 ոսկեայ, 9 արծաթեայ և 10 պրոնզեայ մետալիոններ՝ համաշխարհային ախոյեանական խաղերու ընթացքին ու մէկ ոսկեայ և մէկ արծաթեայ մետալիոն 1960 թուի Հռոմի Ողիմպիական խաղերուն ընթացքին:

Ամենէն աւելի ժողովրդականացած սփորի մարզերը, որոնք լայն չափի վրայ յաջողութիւն կը գտնեն և որոնք իրենց շուրջ համախմբած են ամենէն գործունեայ մարզիկները, հետեւեալներն են՝ ըստ կարգի և թիւերու պարզած պատկերով.— ՖՈՒԹՊՈԼ՝ 135.740 մարզիկ, ՀԱՆՏ ՊՈԼ 44,059, ՊԱՍՔԷԹՊՈԼ 18.813, ԿՌՓԱՄԱՐՏ 3.646, ՓԻՆԿ ՓՈՆԿ 13.278, ՎՈԼԻ ՊՈԼ 28.909 և ՆՇԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ՝ 401220:

Սփորի այս ճիւղերուն կողքին, մարզական հետեւեալ մարզերը եւս խոր հետաքրքրութիւն կը յառաջացնեն, բնակչութեան խաւերուն մէջ ԹԵՆԻՍ 6.121 մարզիկ, ԼՈՒՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ 15.791, ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ 2.982, ՀԵԾԵԼԱՐՇԱՒ 2 428, ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ 2.680, ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԹԻՒՆ 75.595 և ԴԱՀՈՒԿ 23.316:

Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբերուն անդամները փայլուն յաջողութեամբ մասնակցած են միջազգային մրցաշարքերու, հետեւեալ ճիւղերու մէջ. ԱԹԼԵԹԻԶՄ 16.817 մարզիկ, ՍԿԱՒԱՌԱԿԻ ԱՐՁԱԿՈՒՄ 303.983, ՄԱԿՈՒԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ 17.354, ԳՈՒՆՏԻ ԱՐՁԱԿՈՒՄ 55.112, ԾԱՆՐԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ 25.146, ԼԵՌՆԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ 142.159, ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԵՒ ՄՈԹՈՍԻՔԼԷԹԻ ՎԱՐՈՒՄ 72.411:

(Շար. տես էջ 6)

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երեքշաբթի, 22 Մարտ կէսօրուան ժամը 1ին Աէրոֆլոթով Մոսկուայէն Գահիրէ ժամանեց Ս. Հայաստանի սուսերամարտիկներու խառն խումբը, ղեկավարութեամբ Ս. Հայաստանի Սպորտային Ընկերակցութեան փոխ-նախագահ Ընկ. Լ. Հայրապետեանի:

Ա.Մ.Հ.ի սուսերամարտի Ֆետերասիոնին հրաւէրովը Ս. Հայաստանի խումբը տասը օրերու ընթացքին պիտի ունենայ բազմաթիւ մրցումներ Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ մէջ:

Երեքշաբթի երեկոյ Եգիպտական Ֆետերասիոնը ի պատիւ հայրենի հիւրերուն կազմակերպեց ընդունելութիւն մը որուն ընթացքին Ուսթազ Մոհամէտ Զուլֆիքար, Ա.Մ.Հ.ի կողմէ բարի գալուստ մաղթեց մեր հայրենի եղբայրներուն և քոյրերուն: Անոր պատասխանեց Ս. Հայաստանի Սուս. Ընկ. փոխ-նախագահ և խումբի պատուիրակութեան պետ Ընկ. Լեւոն Հայրապետեան, շեշտեց Արաբ և Սովետ ժողովուրդներու բարեկամութիւնը՝ որուն զօրացման ազդակներէն կը հանդիսանան այլազան ճիւղերու խումբերուն միջեւ յաճախակի հանդիպումները:

Ստեղծուած ջերմ մթնոլորտին մէջ հայ եւ արաբ մարզիկները սիրալիր եւ մտերմիկ զրոյցներ եւ ծանօթացում ունեցան իրարու հետ:

Խումբին ղեկավարները այցելեցին նաեւ Հ.Գ.Մ.ի սրահն ու «Արեւ»ի խմբագրատունը եւ հայ հասարակութեան հետ ունեցան ջերմ հանդիպում:

Չորեքշաբթի, 23 Մարտի կէսօրին տեղի ունեցաւ չքասուսերի առաջին հանդիպումը Ս. Հայաստանի սուսերամարտիկներու արական խումբին եւ Ա.Մ.Հ.ի Բ. խումբին միջեւ, ու վերջացաւ 9-7 արդիւնքով՝ ի նպաստ Ս. Հայաստանին: Նոյն օրը կէսօրէ ետք ժամը 5ին չքասուսերի Ս. Հայաստանի եւ ԱՄՀ.ի (Բ) աղջկանց խումբերը մրցեցան ու տուին 13-3 արդիւնք՝ ի նպաստ Հայաստանի աղջիկներուն: Պախթիարովա (4), Ադամեան (2), Վարդանեան (3) եւ Պալիկեան (4):

Նոյն օրը երեկոյեան ժամը 7ին դարձեալ չքասուսերի մրցում Ս. Հայաստանի եւ Ա.Մ.Հ.ի (Ա) արական խումբերուն միջեւ, որուն արդիւնքը դարձեալ եղաւ ի նպաստ հայաստանցիներուն, 9-7 (Խաչատրեան 2, Տէր Մարգարեան 1, Կանանեան 3 եւ Սահակեան 3):

Հինգշաբթի, 24 Մարտի մրցումները

Առաւօտեան ժամը 9էն սկսան չքասուսերի անհատական զտման մրցումները (իգական եւ արական), իսկ եզրափակիչ մրցումները (իգական եւ արական) տեղի ունեցան կէսօրէ ետք ժամը 3էն սկսեալ ու տեւեցին մինչեւ ժամը 9 ու տուին հետեւեալ արդիւնքները.—

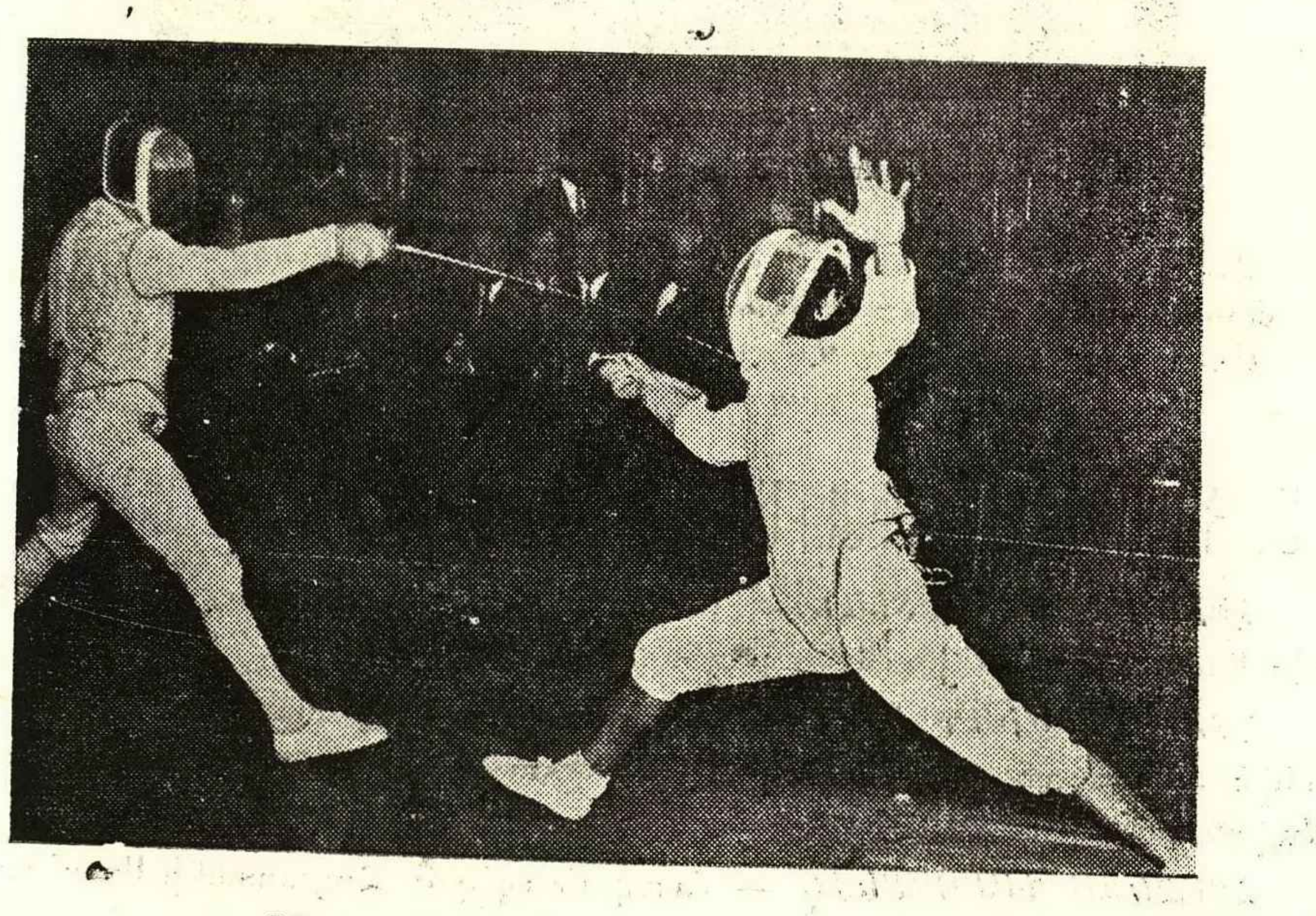

Չքասուսերի մրցումէն տեսարան մը
Սուսերամարտիկներ Ե. Խաչատրեան (Ս.Հ.) եւ Կ. Էլ Քալիուպի (Ա.Մ.Հ.)

Իգական — ա. Ադամեան(7), բ. Վարդանեան Ս.(6), գ. Պախթիարովա (5). դ. Վարդանեան Գ. (3), ե. Պալիկեան (3), զ. Ֆերիալ Ռամզի (3), է Ա.Ապու Քանտիլ(1):

Արական — ա. Էլ Համի Էլ Հիւսէյնի բ.Մ. Սոհէմ գ. Հազէմ դ. Սահակեան:

Ուրբաթ 25 Մարտի մրցումները
«Խոզասուսեր»

Առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ տեղի ունեցան անհատական զտումի մրցումները ու ժամը 11ին աւարտական մրցումները (արական) եւ տուին հետեւեալ արդիւնքները.

Խաչատրեան (6) Եհիա Սալէհ (5), Շէրիֆ, Գրիգորեան:

Կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Ա.Մ.Հ.ի (Ա) եւ (Բ) խումբերու միջեւ տեղի ունեցած մրցման արդիւնքը եղաւ ի նպաստ առաջին խումբին: Իսկ ժամը 6ին ԱՄՀ.ի (Բ) եւ Ս. Հայաստանի արական խումբերու մրցմանց արդիւնքը եղաւ 11-5, ի նպաստ Հայաստանի:(Խրամով 2, Պետրոսեան 3, Խաչատրեան 3, Գրիգորեան 3, Սապրի 2, Եահիա 1, Պաղտատի 1, Թահուն 1):

Մրցումներուն ընթացքին ցուցաբերուեցաւ սպորտային մաքուր եւ բարեկամական ոգի: Շնորհաւորելի են բոլոր մարզիկ-մարզիկուհիները:

Երեկոյեան ժամը 9,30ին հայրենի մարզիկները այցելեցին Հելիոպոլսոյ Հ.Մ.Ը.Մ.— Նուպարի մարզադաշտը, ուր տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն մը ի պատիւ հայրենի մարզիկներուն:

(Շար. տես էջ 2)

★ Ուզբեկիստանի Պալէի խումբը ★

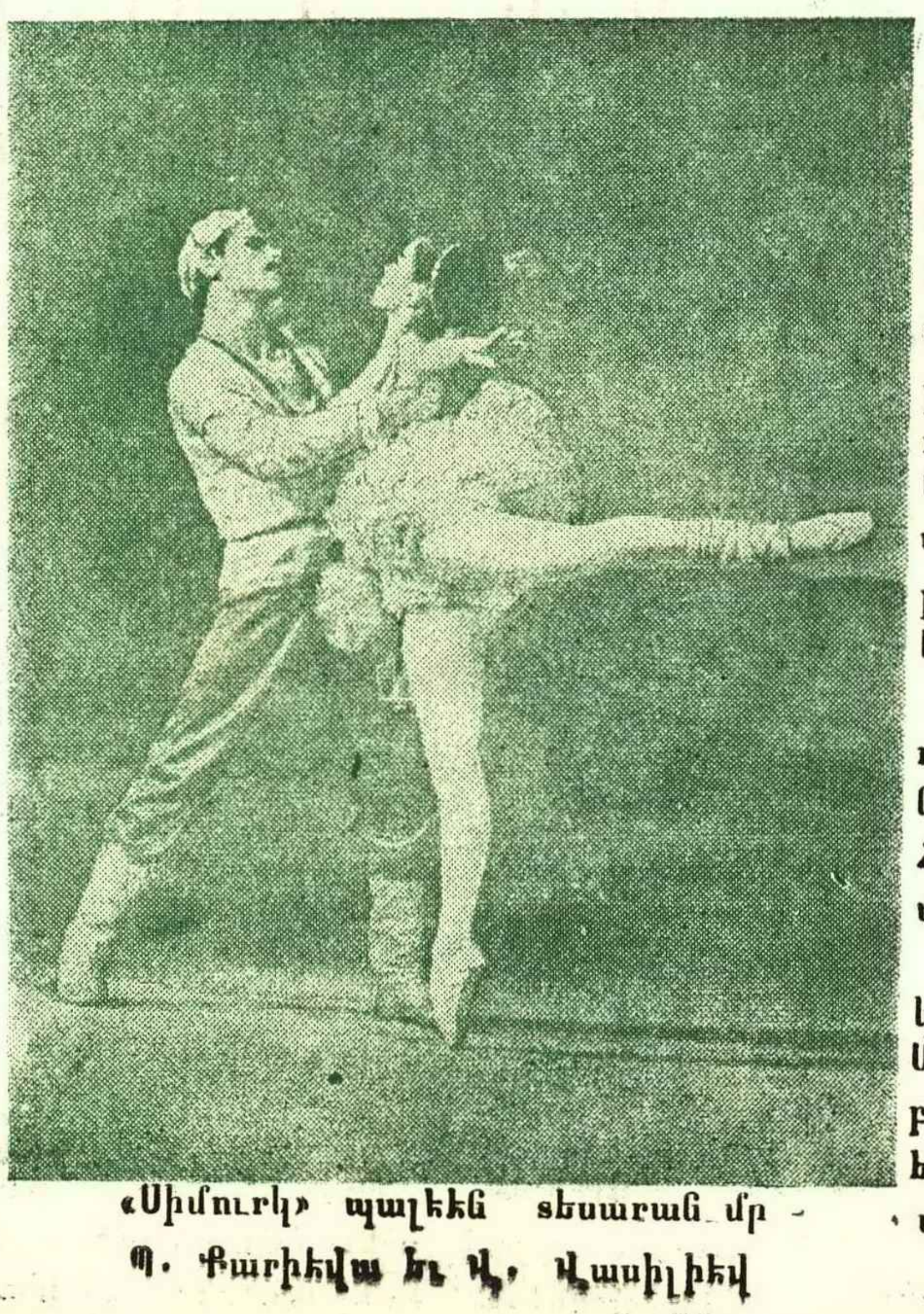

«Սիմուրկ» պալէէն տեսարան մը -
Պ. Քարիեվա եւ Վ. Վասիլիեւ

Անցեալ Մարտ 10էն ի վեր Պետական Օփերայի մէջ ներկայացումներ կուտայ Թաշքենդի (Ուզբեկ Ս.Ս.Հ.) Ալիշէր Նավոյիի Պետական Օփերայի եւ պալէի խումբը՝ բաղկացած շուրջ հարիւր հոգիներէ (ղեկավարներ, արուեստագէտներ եւ պաշտօնեաներ) գլխաւորութեամբ՝ Ուզբեկիստանի մշակոյթի նախարարուհիին:

Խումբին ղեկավարութեանը մաս կը կազմեն նաեւ Օփերայի տնօրէնը Հապիպ Ռահմանովիչ Ռահմանով:

Նուագախումբի ղեկավարներն են Բահրամ Սլիմովիչ Ինայաքով (Ուզբեկիստանի ժող. արտիստ) եւ Տիլպար Ապտէլ Ռահմանով:

(Շար. տես էջ 7)

00778

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒՆ

Հանդիպումները Ա.Մ.Հ.ի մէջ

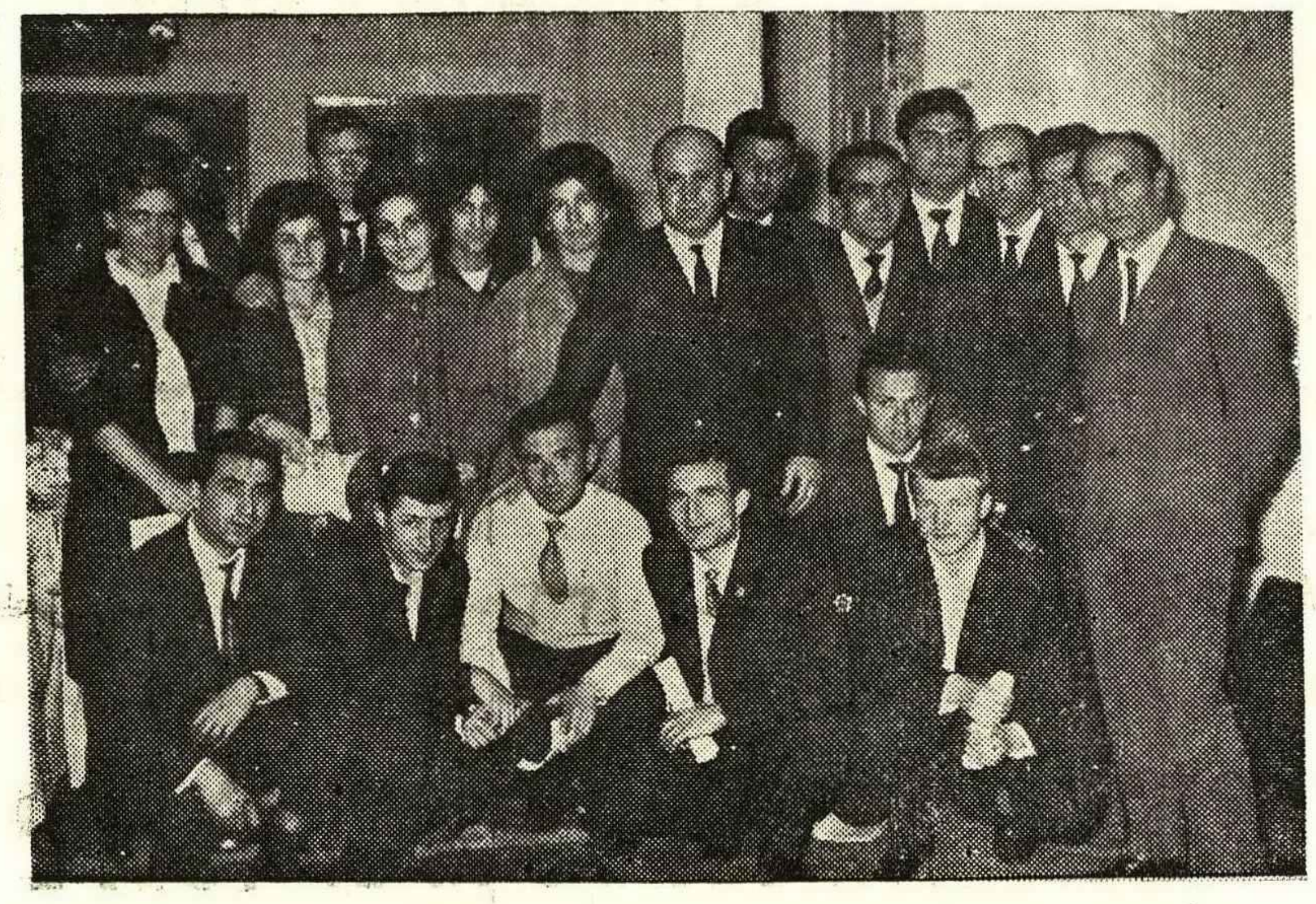

Ս. Հայաստանի Սուսերամարտիկներն ու իրենց ղեկավարները

Ձախէն աջ՝ Դր. Լեւոն Տէր Յակոբեան (Սուսերամարտի Ֆեդերասիոնի կողմէ ներկայացուցիչ), Սուսերամարտիկուհիներ Ս. Վարդանեան, Գ. Վարդանեան, Ս. Պապիկեան, Ա. Ադամեան, եւ եգիպտացի երկու մարզիկներ:

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԸ

ԼԵՒՈՆ ՀԱԲՐԱՊԵՏԵԱՆ — Ս. Հայաստանի Սպորտային ընկերութեան փոխ նախագահը եւ խումբին ընդհանուր ղեկավարը:

ԷՏՈՒԱՐՏ ԱՒԱԳԵԱՆ — Ս. Հայաստանի Սուսերամարտի Ֆեդերասիոնին նախագահը եւ բժշկական ինստիտուտի Ֆիզդաստիարակչութեան ամպիոնի վարիչ:

ՀՐԱՉԵԱՅ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ — Աւագ մարզիչ Ս. Հայաստանի Սուսերամարտի Ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի:

ԱԼԵՔ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ — Միջազգային իրաւարար եւ Սպորտի կեդրոնական դպրոցի տնօրէնը:

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

ՉՓԱՍՈՒՍԵՐ (ՖԼԷՕՐԷ) ԻԳԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ

Ռայիսա Պախթիարովա — ուսանողուհի
Գլարա Վարդանեան — ուսանողուհի
Սվեդլանա Վարդանեան — ուսանողուհի
Այտա Ադամեան — բանուորուհի
Սեդա Պապիկեան — սպորտային մարզիչ

ՉԲԱՍՈՒՍԵՐ (ՖԼԷՕՐԷ) ԱՐԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ

Վիգթոր Կանանեան — մարմնամարզի ուսանող
Միհրան Տէր Մարգարեան — ուսանող
Եուրիա Խաչատրեան — մարզիչ
Ռոմիկ Սահակեան — մարմնամարզ դպրոցին մարզիչը:

ԽՈՑԱՍՈՒՍԵՐ (ԷՓԷ) ԱՐԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ

Եուրիա Խաչատրեան — մարզիչ
Խրամով Կենաշի — մարզիչ (ամուսինը Ռ. Պախթիարովայի)
Ռուբէն Գրիգորեան — մարզիչ
Անտրէյ Պետրոսեան — ուսանող

ՓԹԱՍՈՒՍԵՐ (ՍԱՊՐԸ) ԱՐԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ

Մարտուն Մելքոնեան — ուսանող
Համիկ (Հմայեակ) Ալեանաքեան — Սպորտային խաղերու մանկական կեդրոնական դպրոցի մարզիչներէն
Լեւոն Ստեփանեան — մարզիչ
Եւգենի Ասատրեան — ուսանող:

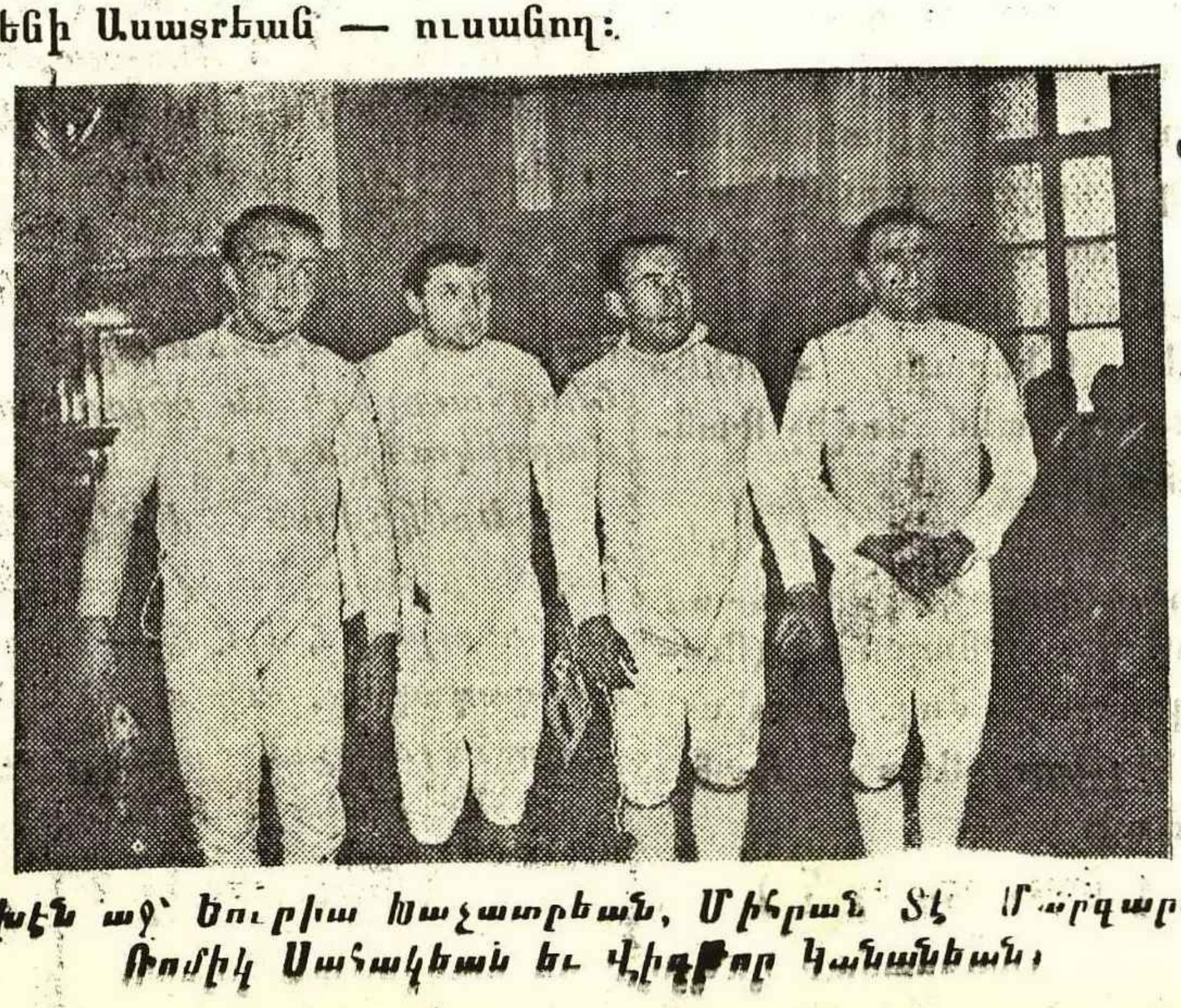

Ձախէն աջ՝ Եուրիա Խաչատրեան, Միհրան Տէր Մարգարեան, Ռոմիկ Սահակեան եւ Վիգթոր Կանանեան:

(Շար. Ա. էջէն)

Շաբաթ 26 Մարտի մրցումները

Փթասուսեր (սապրը) արական անհատական մրցումներ. Կ.Ա. ժամը 9էն սկսեալ, իսկ կէսօրէ ետք ժամը 5էն սկսեալ՝ Ա.Մ.Հ.ի (Ա) խումբը ընդդէմ (Բ) խումբի եւ ժամը 7էն սկսեալ Ս. Հայաստանի խումբը ընդդէմ Ա.Մ.Հ.ի (Բ) խումբին:

Գիշերուան ժամը 9ին խումբը պիտի այցելէ Գահիրէի զանազան մասերը:

Կիրակի 27 Մարտին Ս. Հայաստանի սուսերամարտիկները առաւօտուն պիտի մեկնին Փոր Սայիտ այցի ու նոյն օրը գիշերը պիտի վերադառնան Գահիրէ:

Երկուշաբթի 28 Մարտ 1966ի մրցումներ

Փթասուսերի մրցումները (արական) պիտի սկսին Կ.Ա. ժամը 9ին, իսկ կէսօրէ ետք ժամը 4.30ին իգական խումբերը կը մրցին (Ս. Հայաստան եւ Ա.Մ.Հ.-Ա. խումբ) խոցասուսեր:

Փակման հանդիսութիւն եւ մրցանակաբաշխութիւն:

Հայ հասարակութիւնը պարտի ներկայ գտնուիլ այս մրցումներուն քաջալերելու համար արաբ եւ հայ մարզիկները:

Երեքշաբթի 29 Մարտին Ս. Հայաստանի խումբը պիտի այցելէ Գահիրէի հնութիւններն ու տեսարժան վայրերը, իսկ երեկոյեան ժամը 8.30ին Հայկական Ընթերցասրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ ընդունելութիւն ի պատիւ Հայաստանի սուսերամարտիկներուն եւ ղեկավարներուն:

Չորեքշաբթի 30 Մարտի առաւօտեան Ս. Հայաստանի խումբը կը մեկնի Աղեքսանդրիա քանի մը հանդիպումներ ունենալու համար այնտեղ: Անոնք պիտի այցելեն նաեւ քաղաքին զանազան տեսարժան վայրերը:

Հինգշաբթի 31 Մարտի երեկոյեան պիտի այցելեն Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի մարզադաշտը, ուր ընդունելութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Ս. Հայաստանի մարզիկներուն եւ անոնց ղեկավարներուն:

Ուրբաթ 1 Ապրիլին առաւօտեան սուսերամարտիկները կը վերադառնան Գահիրէ, ուրկէ օդային գծով կը մեկնին Մոսկուա կէսօրէ ետք:

«Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի խմբագրութիւնը բարի գալուստ կը մաղթէ հայրենի քոյրերուն եւ եղբայրներուն:

Ա. Մ. Հ.Ի ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Հայ Սուսերամարտիկներուն մասին

Արաբ մեծ օրաթերթերէն «Ալ Ախպար» իր 24 Մարտ 1966ի թիւով, մեծ վերտառութեամբ կը գրէ.—

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՏԵԱԼԸ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄԱՏՆԷ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻԳԱԿԱՆ ԶՈՅԳ ԽՈՒՄԲԵՐԸ

Գեղեցիկ խաղարկութենէ մը ետք Ս. Հայաստանի արական խումբը յաղթեց Ա. Մ. Հ.ին՝ 9ով 7 արդիւնքով: Հայաստանի իգական խումբը իր կարգին շատ դիւրին յաղթանակ մը տարաւ Ա.Մ Հ.ի աղջիկներուն դէմ 13ով 3 արդիւնքով:

Այս առթիւ թերթը վեր կ'առնէ հայ մարզիկուհիներու ճկունութիւնն ու ճարտարութիւնները:

«Ալ-Մէսա», «Ալ-Ահրամ» եւ «Ալ-Ժումհուրիա» մեծ օրաթերթերն ալ մեծ վերտառութիւններով կը գրեն այս մրցումներուն մասին:

Այտա Ադամեանը, որ առաջնութիւնը շահեցաւ անհատական մրցումներուն՝ առանց երբեք պարտութեան, ցոյց տուաւ շատ խելացի եւ գեղեցիկ խաղարկութիւն («Ալ-Ահրամ», 25 Մարտ 1966):

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Հ.Մ.Մ.Ի ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿԻ ԱՐՇԱՒԸ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ՝ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի)

1966 Թուականը կը խորհրդանշէ 45ամեակը Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան հիմնադրութեան:

Քառասուն եւ հինգ տարի շարունակ, զինք ծնող ժողովուրդին եւ իր արաբական հայրենիք երուն ու վերածնած մեր մայր հայրենիքին անշահախնդրօրէն ծառայող Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը իր 45ամեայ տարեդարձի սեմին յաղթականօրէն կանգնած, ապագան կ'ողջունէ վառ յոյսերով եւ աշխատանքի մանրայատուկ կարգախօսերով:

Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան բաբախող սիրտն ու խոկացող միտքը՝ Հ.Մ.Մ.ի Լիբանանի Շրջանը, հաւատարիմ իր դաւանանքին եւ իր կոչումին, կը շարունակէ նուիրակերտումը իր կազմակերպութեան յարաճուն վերելքին, յօգուտ հայ երիտասարդութեան դաստիարակման ու ազգապահպանման վսեմ գործերուն:

Հ.Մ.Մ.ի Լիբանանի Շրջանի կեդրոնը՝ Հ.Մ.Մ. Պէյրութ, որ 1965ի պատմական Թուականի ընթացքին իրականացուց երկու գեղեցկագոյն նպատակներ. — սեփական տան մը իրագործումը եւ միութեան մարզական պատուիրակութեան եւ ֆութպոլային թիմին շրջապտոյտը դէպի Մայր Հայաստան եւ Խորհրդային Միութիւն, 1965–1966 նոր եղանակի սկզբնաւորութենէն մինչեւ այսօր, ցոյց տուաւ բազմաբեղուն գործունէութիւն, սփորի, մշակոյթի եւ ընկերային կեանքի բնագաւառներէն ներս հաւասարապէս:

Ձախէն աջ՝ Նազարէթ Աչապահեան, Յակոբ Տէր Ստեփանեան, Նազարէթ Գեւոնեան եւ իր խօսեցեալը:

Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի ֆութպոլային թիմը իր մարզական եղանակին բացումը կատարեց միջազգային հանդիպումի մը ընթացքին ընդունելով Արեւմտեան Պերլինի համալսարանականներու խառն խումբը:

Պասքէթպոլի եւ փինկ-փոնկի թիմերը ունեցան եւ կ'ունենան իրենց յաճախակի մրցախաղերը:

Հ.Մ.Մ.ի տան մէջ տեղի ունեցաւ քերմէս պազար, նախագահութեամբ՝ պատուական եւ զոհաբերող հա՛յ զոյգին՝ Տէր եւ Տիկին ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի եւ արձանագրեց գերազանց յաջողութիւն:

(Շար. տես էջ 8)

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ ԳՈՂՑՈՒԱԾ

Լոնտոնի սրահներէն մէկուն մէջ ցուցադրուած աշխարհի Ֆութպոլի բաժակը — ճարտարապետ Ժիւլ Ռիմէի անուան — գողցուած է անցեալ Կիրակի: Անոր արժէքը 20 հազար սթերլին էր, պատրաստուած 1930ին, ամբողջութեամբ ոսկի է: Անոր շուրջ պիտի մրցէին 16 ազգերու խումբեր՝ յառաջիկայ Յուլիսին, Անգլիոյ չորս քաղաքներուն մէջ:

Այս յանդուգն գողութեան հեղինակը երեւան հանելու համար Սգոթլանտ Եարտ պետական ոստիկանութեան դիմում կատարուած է:

Ֆութպոլի Բրիտանական Ֆետերասիոնը առաջարկած է պաշտօնապէս Ֆութպոլի միջազգային ընկերութեան Ֆետերասիոնին (կեդրոն՝ Ցիւրիխ), անցեալ Կիրակի Լոնտոնի մէջ գողցուած Ժիւլ Ռիմէի անուան աշխարհի բաժակին տեղ նոր մը գնել:

Լոնտոնի ոսկերիչներու սիրուած ընկերակցութիւնը առաջարկած է Ֆութպոլի աշխարհի բաժակին համար նոր խորհրդանիշ մը որդեգրել, որուն գծագրութիւնն ու ճանդակումը պիտի վստահուի բրիտանացի վարպետներու:

Ընկերակցութիւնը, որ հիմնուած է 12րդ դարուն, իր մէկ բանբերին բերնով յայտարարեց որ այս նոր բաժակը պիտի յաւերժացնէ Ժիւլ Ռիմէի անունը: Կարծիք կը յայտնուի որ առանց նշանաւոր այդ խորհրդանիշին անունը աղարտելու՝ պէտք է մեր ժամանակաշրջանը լաւագոյնս պատկերացնող բաժակ մը պատրաստ ըլլայ մնացեալ քանի մը ամսուան ընթացքին:

⁂

Թղթակիցները տեղեկացուցին որ դեռ մինչեւ Մարտ 24, Ժիւլ Ռիմէի աշխարհի Ֆութպոլի բաժակը գտնուած չէր՝ հակառակ Սգոթլանտ Եարտի ճիգերուն եւ հակառակքայն

(Շար. տես էջ 8)

00779

Միջազգային մարզաշխարհ

ՊԱՐԱՆԱԽԱՂԱՑՈՒԹԵԱՆ
ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Դաշնակահարուհիները յաջորդաբար կը փոխարինէին զիրար։ Անոնցմէ մէկը կը նուագէր Մենտելսոնի, երկրորդը՝ Կրիկի, երրորդը՝ Արենսկիի, Փալաշուիլի, Կոմիտասի ստեղծագործութիւններէն։ Հոգեպարար մեղեդիներու ներքեւ՝ ընդարձակ գորգերու վրայ ելոյթ կ'ունենային ՍՍՌՄի 19րդ ագրոպատիկ ախոյեանական մրցումներուն մասնակցողները։ Չորս օր շարունակ Երեւանի «Աշխատանք» մարզական ընկերութեան մարզադահլիճը տրամադրուած էր միութենական եղբայրական հանրապետութիւններու և Մոսկուա ու Լենինկրատ քաղաքներու մօտ 200 մարզիկներուն, որոնք մրցման մէջ մտած էին երկրի այս տարուան խմբական և անհատական առաջնութիւնները նուաճելու համար։

Եւ միայն վերջին օրը պարզուեցաւ, թէ որոնք պիտի դառնային 33 ոսկեայ, արծաթեայ եւ պրոնզեայ մետայլներուն տէրերը։ Ոսկեայ մետայլներէն առաջինը եւ ՍՍՌՄի ախոյեանի կոչումը նուաճեց Երեւանի պետական համալսարանի մեքենագիտա-ուսողական ճիւղի թեկնածու, սփորի պատուաւոր վարպետ Էռնեստ Նազարեան։ Ագրոպատիկ ոստումներէն վերջինը, որ եւ վճռեց

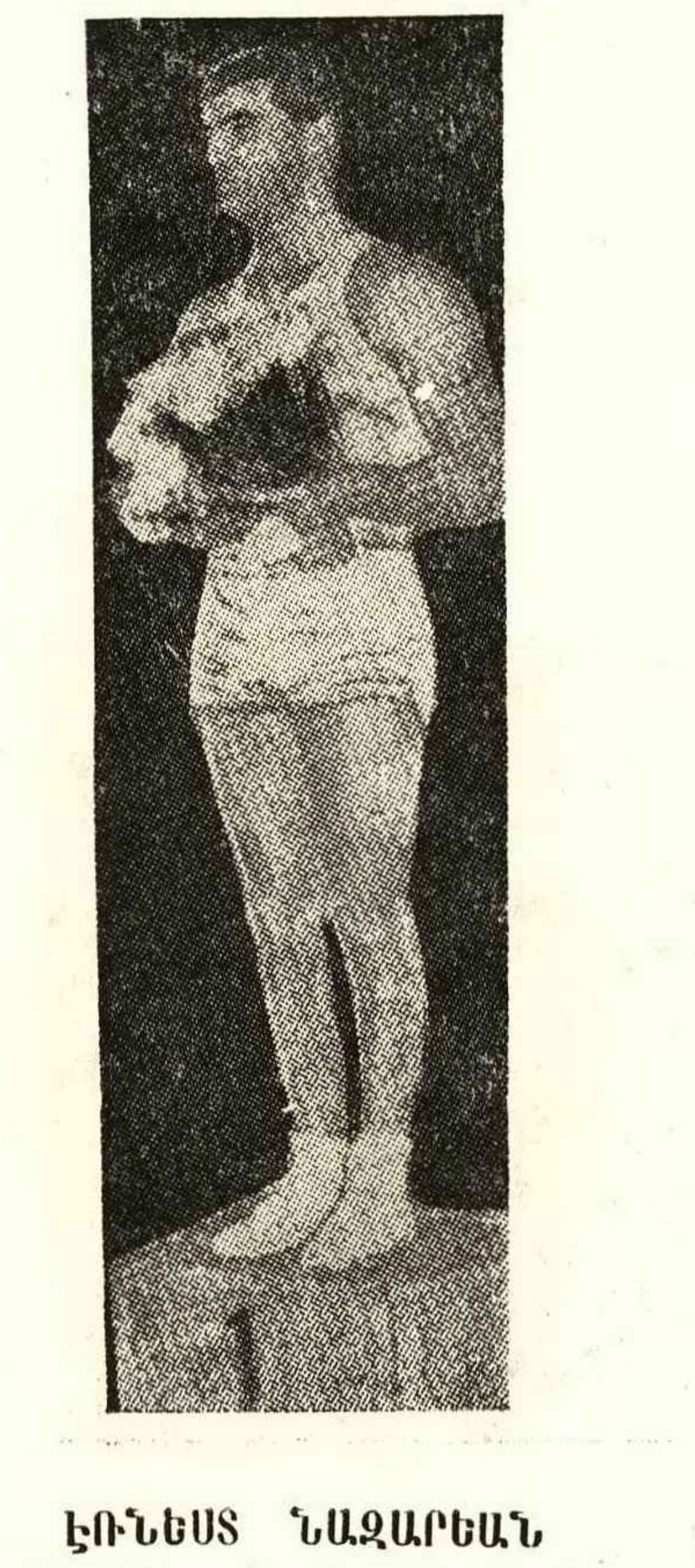

ԷՌՆԵՍՏ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Ս. Միութեան ախոյեան

առաջին տեղի հարցը, Նազարեան կատարեց «Կռունկ» հայկական ժողովրդական մեղեդիին ներքեւ։

Երկրորդ տեղը եւ արծաթեայ մետայլը ստացաւ Ն. Միկավան (ՌՍՖՍՌ), պրոնզեայ մետայլին արժանացաւ Վ. Կրաշենինիկով։

Կանանց ագրոպատիկ ոստումներուն մէջ յաղթող դուրս եկաւ 20ամեայ Ն. Սուլովա (ՌՍՖՍՌ)։ Ան վաստկեցաւ ամենաբարձր միաւորը՝ 9,9։

— Երեւանը ես երբեք չեմ մոռնար, յուզումով, ուրախութեան արցունքն աչքերուն, ըսաւ Սուլովա, տարիներու երազս իրականացաւ այստեղ..

Ապա, տեղի ունեցաւ մրցումներու հանդիսաւոր փակումը։ Առաջին, երկրորդ եւ երրորդ տեղերը գրաւող մարզիկներուն համապատասխանաբար յանձնըւեցան ոսկեայ, արծաթեայ եւ պրոնզեայ մետայլներ։

Վկայականներով պարգեւատրըւեցան նաեւ նոր ախոյեաններու մարզիչները եւ մրցումներու ընթացքին աչքի զարնող դատաւորները։ Այսպիսի երկու վկայականներու արժանացաւ Է. Նազարեանի ուսուցիչ՝ Հայկական ՍՍՌ վաստակաւոր մարզիչ, համամիութենական կարգի դատաւոր Զ. Աբրահամեան։

ՍՍՌՄի պետական քայլերգի հնչիւններուն տակ երկրի նոր ախոյեանները իջեցուցին մրցումներու դրօշը։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Մեզմէ շատերուն կողմէ, Սկաուտութիւնը դժբախտաբար լաւ չէ հասկցուած, և այդ պատճառաւ ալ յաճախ անտեսուած են այն կազմակերպութիւններն ու անհատները, որոնք կը ջանան ծառայել այս մարզին մէջ։

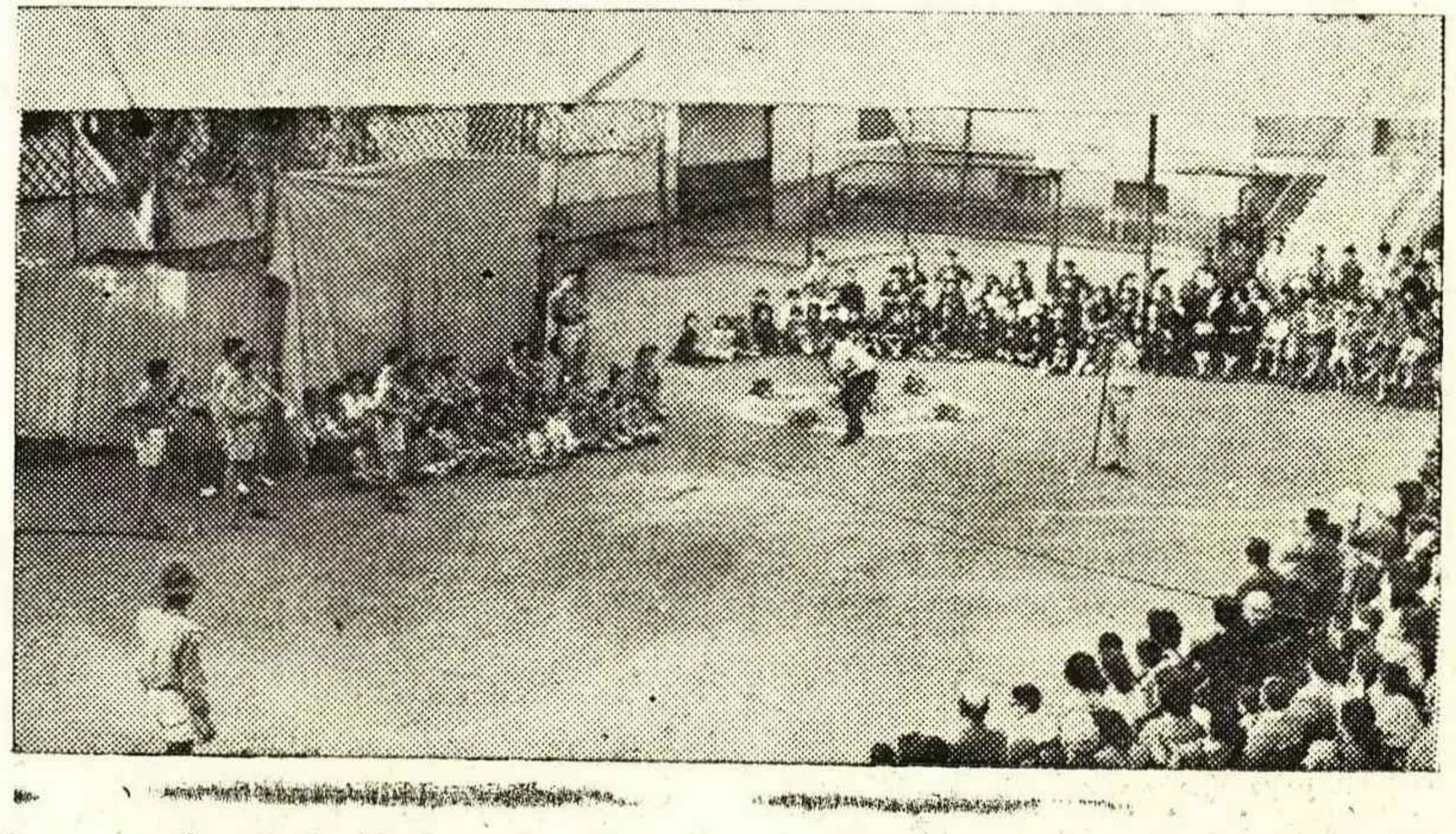

Սկաուտական հանդէս մը Գալուստեան Ազգ. Վարժարանին մէջ։

Եթէ պէտք է բացարձակ անկեղծ ըլլալ. ինչ որ է «Ջահակիր»ին սկզբունքը, ընդունինք որ սկաուտական կազմակերպութիւններն ու անոնց անշահախնդիր ծառայողները յաճախ հանդիպած են դժուարութիւններու, խոչընդոտներու և նոյնիսկ հակառակորդներու։

Ցաւալին հոն է որ այս դժուարութիւնները, խոչընդոտներն ու հակառակորդները երեւան ելած են մեր եգիպտահայ գաղութին մէջ՝ աւելի այս վերջին տասնեակ մը տարիներու շրջանին։

Ինչո՞ւ այս երեւոյթը։ Անհատներ, որոնք գործած են և կը գործեն սկաուտական շարժումին դէմ, կամ նոյնիսկ անոնք՝ որոնք անտարբեր են սկաուտութեան հանդէպ, թերեւս չեն ունեցած սկաուտական դաստիարակութիւն։

Եւ նախընտրելի է որ այսօրուան կացութիւնը այդպէս նկատենք։ Որովհետեւ եթէ ուզենք հակառակը խորհիլ, այսինքն թէ՝ ունեցած ենք և ներկայիս ալ ունինք սկաուտներուն առջեւ պատ քաշողներ, որոնք ապրած են ըսկաուտական կեանքը, մենք մեզ շատ աւելի դժբախտ պիտի զգանք։

Այսինքն՝ եթէ բժշկական համալսարանի մը շրջանաւարտը, բժշկութեան հանդէպ գաղափար չունենալ ձեւացնելով բժշկութեան առաւելութիւնները անտեսել ուզէ և աւելորդ նկատէ այդ համալսարաններն ու անոնց ոչնչացման գործակցի, մենք այդպիսին կրնանք միայն անհաւատարակչիս անուանել։ Նոյնն է պարագան ըսկաուտութեան շարքերէն շրջանաւարտներուն։

Մեզմէ աւելի զարգացած և յառաջադէմ ազգերու սկաուտական շարքերուն մէջ կը տեսնենք, տարիքով մեծ մարդիկ, բժիշկներ, փաստաբաններ, վաճառականութեան մէջ մեծ յաջողութիւն ունեցած մարդիկ, նոյնիսկ կառավարական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ ու զինուորականներ,

(Շար. տես էջ 6)

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ

Գրեց ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

Դժբախտաբար չկայ կազմակերպուած հայ մարզական կեդրոն մը, որ հաւաքէ եւ օրը օրին մարզասէրներու հետաքրքրութեանը յանձնէ Հայաստանի եւ նաեւ աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ ցրուած —եւ ինչո՞ւ չէ-դիրք բռնած հայածնունդ երիտասարդներու սփիւռքի աշխարհին մէջ ձեռք բերած լաւ կամ նուազ լաւ արդիւնքները։

Այսպէս, եթէ անձնապէս, շնորհիւ Երեւանէն ստացած թերթերուս, գիտեմ թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ Հայաստանի մարզաշխարհին մէջ, բոլորովին անծանօթ է ինծի ամերիկահայ մարզական կեանքը։

Միացեալ Նահանգներու սփիւռքի ովկիանոսին մէջ հայ մարզիկներ ունի՞ն տեսանելի դիրքեր. չեմ գիտեր եւ հաւանաբար ընթերցողներս ալ նոյն կացութեան մէջ են։ Բաղդատութիւններ, մէկ երկրէն միւսը հետաքրքրական կրնան ըլլալ ու քաջալերիչ։

Չորս տարին անգամ մը Ողիմպիական խաղերու ընթացքին Ամերիկայի կամ ուրիշ երկիրներու մարզիկներու ցանկին վրայ, երբ հանդիպինք «եան» վերջաւորութեամբ անունի մը, անմիջապէս զայն հայ կը մկրտենք եւ ա՛լ աւելի խանդավառութեամբ մանաւանդ, երբ ենթական առաջին հանդիսացողներուն մէջն է։ Այսպէս եղաւ, եթէ չեմ սխալիր, Հռոմի մէջ ամենազուտ *Նորտիք* թիփով խարտեաշ մարզիկի մը համար։

Ամերիկահայ սփիւռքի մասին, վստահ ալ չեմ որ ամերիկահայ միակ օրաթերթի մը ընթերցումը կարենայ լուսաւորել մեզ։ Բոլորն ալ ըլլալով կուսակցական թերթեր, կու տան տեղեկութիւններ միայն իրենց կողմիններուն մասին։ Պէտք է բոլոր թերթերն ալ ձեռք անցընել եւ ատոր համար անձնապէս ժամանակ ու միջոց չունիմ հիմակուհիմա։

Պէտք է գիտնալ սակայն, թէ Ամերիկայի մէջ կայ հայ մարզական կեանք մը։ Վերջերս միայն ձեռքս անցաւ հայ երիտասարդութեան Նիւ Պրիթէյնի մէջ կազմակերպած տարեկան 32-րդ «Ողիմպիական խաղերու» արդիւնքները, որոնց մասնակից եղած են Միացեալ Նահանգներու եւ Գանատայի տասնըմէկ մասնաճիւղերէն մարզիկներ։

Ստորեւ կու տամ ախոյեաններու աթլէթիզմի մէջ ձեռք բերած արդիւնքներուն ամենէն խօսունները, մեթրի վերածելէ ետք ամերիկեան չափերը։

ՑԱՏԿԵԼ

Բարձր՝ Ասատրեան	1.65
Երկար՝ Յարութիւնեան	5.78
Երեք քայլ՝ Մարգարեան	10.35
Ձողով՝ Գոհեան	3.48

ՆԵՏԵԼ

Երկաթ՝ (հինգուկէս քիլօ) Տէրտէրեան	13.84
Նիզակ՝ Գոհեան	47.67
Սկաւառակ՝ Տէրտէրեան	38.82

ՎԱԶԵԼ

100 եարտ՝ (91 մեթր 50) Մելիքեան	10''2
220 եարտ՝ (200 մեթրէն քիչ մը աւելի) Պոհիկեան	23''4
440 եարտ՝ Պոհիկեան	54''7
880 եարտ՝ Փարիզեան	2'18'
Մղոն (1609 մեթր)՝ Փարիզեան	5'18''

Աղջիկներու միջեւ եղած մրցումներու ընթացքին Մոնրէալէն (Գանատա) Ա. Սարգիսեան 100 եարտան վազած է 12'' 4-էն եւ երկարութիւն ցատկած է 4 մեթր 23։

Ոչինչ արտասովոր այս չափանիշներուն մէջ, մանաւանդ որ տեղեակ չեմ մասնակցողներու տարիքին, կարենալ դատելու համար։

(Շար. տես էջ 5)

ԿՈՓԱՄԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐԸ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՇԽԱՐՀԸ ԿԸ ՍՏՈՐԱԳՆԱՀԱՏԷ ԳԼԷՅԻ ՈՒԺԸ

ԼԱՍ ՎԵԿԱՍ. — Երբ Քասիուս Գլէյ մրցումէն յաղթական դուրս գալէ յետոյ վրան *«Մէհմէտ Ալի»* գրուած էշոֆմանը հագաւ՝ մարզասրահը գտնուող բազմութենէն բողոքի արտայայտութիւններով դիմաւորուեցաւ։ Մինչդեռ նոյն բազմութիւնը ջերմապէս կը ծափահարէր Ֆլոյտ Փաթըրսընը հակառակ անոր որ պարտուած էր ան։

Միւս կողմէ կոփամարտի մասնագէտներ անորոշութեան մատնուած են։ Անոնք չեն ուզեր ընդունիլ Գլէյի իրաւ արժէքը։

1963ին Թայմ շաբաթաթերթը կողքին վրայ հրատարակած էր անոր նկարը եւ գրած էր թէ ան կոփամարտի ախոյեաններուն ամենէն լաւն էր։ Բայց այդ շրջանին քրիստոնեայ աշխարհը չէր գիտեր թէ Գլէյ Մահմետական է։

ԿՈՓԱՄԱՐՏԸ ՊԷՏՔ Է ԱՐԳԻԼԵԼ

Նիւ Եորք Թայմզ ակնարկելով վերջին մրցումին, կը գրէ. Փրոֆէսիոնէլ պոքսը սփոր չէ։ Երբ դրամի սիրոյն մէկը, մարեցնելու եւ ուշակորոյս դարձնելու աստիճան կը ծեծէ ուրիշ մը՝ անոր սփոր չեն ըսեր։ Եւ շատ մը մարդիկ ալ դրամ վճարելով կը դիտեն այդ արիւնոտ խաղը։ Մենք կ'ուզենք որ արգիլուի կոփամարտը։

ԻՆՁ Կ'ԸՍԷ ԹԷՐԷԼ

Թէրէլ որ հաւանաբար Մայիսին Նիւ Եորքի մէջ պիտի մրցի Գլէյի դէմ, ըսաւ.— Կը գնահատեմ Գլէյի կարողութիւնը՝ բայց բուն խօսքս պիտի ըսեմ ռինկին վրայ։

ՃՕ ԼՈՒԻՍԻ ԵՒ ԳԼԷՅԻ ՄԻՋԵՒ

Մրցումէն առաջ երբ Ճօ Լուիս Գլէյի փորձին գացած էր, Գլէյ յանկարծ հարցուցած էր անոր-

— Հէյ, քու ամենէն լաւ շրջանիդ կրնայի՞ քեզ ծեծել։

Սև Ռումբը այս անսպասելի հարցումին հետեւեալ պատասխանը տուած է.

— Զգէ այդ մասին մտածելը, եթէ նոյնիսկ երազիդ մէջ նման բան մը տեսնէիր, պէտք էր որ ներողութիւն խնդրէիր։

ԼԻՍԹԸՆ ՌԻՆԿ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Լիսթըն որ Գլէյի դէմ երկու անգամ ծանր պարտութեան մատնուեցաւ՝ յայտնեց թէ մօտերս ռինկ պիտի վերադառնայ։

Գլէյ յայտարարեց թէ բարեկամ երկիրներէ հրաւէրներ ստացած ըլլալով՝ մօտերս պիտի այցելէ Իտալիա, ուրկէ պիտի անցնի Թուրքիա Փաքիստան եւ Սէուտական Արաբիա։

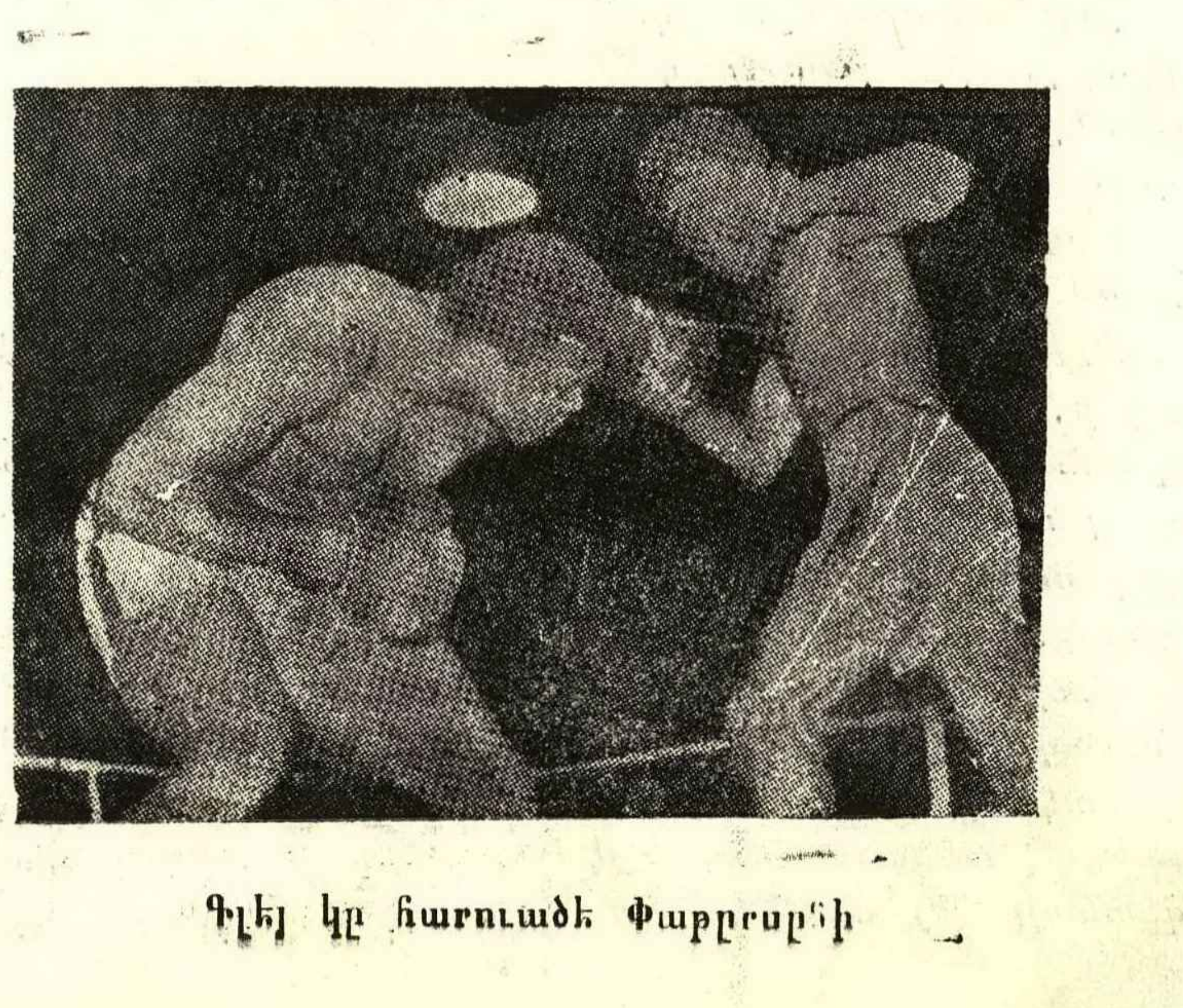

Գլէյ կը հարուածէ Փաթըրսընի

00780

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԱՐՏԱՏՊՈՒԱԾ «ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ»էն

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Եթէ ընդունինք — եւ կ'ընդունինք անկասկած — որ երիտասարդութիւնը հի՛մն է ժողովուրդին, քանի ի՛րմով կ'ապահովուի իր անմիջական ապագան, հետեւաբար ե՛ւ իր շարունակութիւնը, պէտք է ուրեմն զինքը, այս երիտասարդութիւնը մօտէն ճանչնանք՝ իրեն խօսելու, հետը լեզու գտնելու, վերջապէս իրեն օգտակար ըլլալու կարելիութեան համար։

Այս մասին ես պիտի ուզէի նկատի առնել ծաղիկ երիտասարդութիւնը միայն. 15էն 22ը։ Որովհետեւ սերունդները այլեւս ա՜յնքան արագօրէն իրարմէ կը զատուին, եւ որովհետեւ դեռ կը յիշեմ խօսքը աղջկան մը՝ որ տակաւին իր քսանը չէր անցուցած.— «Գիտե՞ս, պարո՛ն, ըսաւ ան ինծի, տասնըհինգ կամ տասնըեօթը տարեկան աղջիկները զիս արդէն նախորդ սերունդի մը պատկանող կը նկատեն»:

Եթէ այս դիտողութիւնը ընդհանուր չնկատուի իսկ, ան գոյութիւն ունի սակայն՝ եւ, հետեւաբար, կարելի չէ զայն արհամարհել, անգիտանալ, առանց սխալ մը գործելու։

Ի՞նչ կը խորհին իրենց ներկային ու ապագային մասին մեր այն երիտասարդ աղջիկներն ու մանչերը՝ որ 16էն 22 տարեկան են այսօր.— ի՛նչ աշխատանք ունին այժմ, ու կը խորհին կատարել ապագային.— հայ վարժարաններուն աշակերտներն ու շրջանաւարտները ի՛նչ չափով ընթերցասէր են, եւ ի՛նչ կը կարդան, եւ ո՛ր լեզուով՝ առ հասարակ.— ի՛նչ կը խորհին իրենց ծնողներուն մասին, նաեւ հայրենիքին ու ազգութեան մասին ալ:

Այս հարցերուն վրայ՝ ո՛վ կատարած է անքէթ *մը, լայն ու քիչ թէ շատ ընդհանուր արժէքի հասնող կենդանի ուսում մը։ Գոնէ ես չեմ հանդիպած ինծի դրկուող հայկական մամուլին մէջ։ Չեմ կարծեր թէ ոեւէ մէկը ուղղակի երիտասարդներուն դիմած ըլլայ իրենց մտածումները քաղելու համար։ Կը թուի, թէ անոնց մասին կարծիք կազմելու համար կը գոհանանք առ հասարակ մեր զաւակներն ու իրենց ընկերները միայն օրինակ առնելով, կամ՝ աւելի առաջ երթալով, ոմանք իրենց յաճախած հայկական ակումբներէն ալ դատելով։ Կը բաւէ՞։ Չեմ խորհիր։*

Որովհետեւ, մանաւանդ մեր օրերուն, մէկ զաւակէ միւսը, մէկ ակումբէ միւսը զանազանութիւնը կրնայ զգալի ըլլալ: Ամէն պարագայի տակ, ա՛յսպէս կազմուած կարծիքները ամբողջական վկայութիւն մը չեն կրնար սեպուիլ։ Այս հաւաստումին եկած եմ, օրինակ, երբ շատ անգամ կը գրեն, կը խօսին ընկերութեան մէջ, կամ բեմերէն՝ թէ ներկայ երիտասարդութիւնը ընթերցասէր չէ։ Ես անձամբ գիտեմ, սակայն, երիտասարդ աղջիկներ ու մանչեր, որ մեզմէ շատ աւելի կը կարդան գրական ու գեղարուեստի լուրջ գործեր, սիրով, շահագրգռութեամբ կը հետեւին միտքի ու արուեստի շարժումներուն. ճազը, արդիական կոչուող նուագը կը սիրեն, այո՛, բայց դասականը՝ աւելիով: Առանց ճշմարիտ շահեկանութեան չէ նաեւ գիտնալը, այս մասին, ծնողներուն դերը, պատասխանատուութիւնը, ի՛նչ սէր կրցած են տալ իրենց զաւակներուն՝ հացին, բնակութեան ու հագուստին հետ. անքէթը՝ *քննութիւնը եզրակացուցիչ վկայութիւններ կրնայ տալ այս կալուածին մէջն ալ։*

Եթէ կարենանք ստանալ այս հարցերուն քիչ թէ շատ ճշմարիտ պատասխանները, կարելի պիտի ըլլայ օգտակար կարծիքներ տալ, ծրագիրներ իսկ մշակել մեր նոր սերունդին ապուններուն, կեանքին, ապագային համար, եւ մինչեւ անգամ մեր դպրոցներուն ի սպաս։ Կը խորհիմ, թէ մեծ ծառայութիւն մը պիտի կատարէ առաջադրուած անքէթը*։*

Բայց ո՛վ կրնայ կատարել, ո՛վ պէտք է կատարէ զայն։ Ըստ ինծի, հայ թերթի մը մէկ խմբագիրը՝ որ ըլլայ ուշիմ, անաչառ, առարկայական տրամադրութեամբ։ Ինչպէս օտար թերթերը յաճախ կ'ընեն, զանազան նիւթերու եւ խնդիրներու շուրջ։

Պիտի առարկուի, թէ հայ խմբագիրը ծանրաբեռնուած է, ժամանակ չունի: Բայց եթէ ան համոզուի գործին օգտակարութեանը մասին, իր զոհաբերումի ոգին եւ գիտակցութիւնը զինքը սիրով պիտի մղէին այս աշխատանքին ալ, որ սովորականէն դուրս, նոր ճամբաներ փնտռելու, գտնելու առաւելութիւնը եւս ունի։

Աղեքսանդրիա **ՍՏԵՓԱՆ ՇԱՀՊԱԶ**

ԾԱՆՕԹ «ԵՐ. Հ.»։— Ուրախ ենք որ մեր մտաւորական աշխատակիցը, երկար լռութենէ մը ետք, մեզի կը բերէ կենսական հարց մը։ Ժամանակն է որ իրապէս հետաքրքրուինք երիտասարդ սերունդով եւ զանոնք այպանելէ աւելի ճշդենք այն արժէքները որով կը յատկանշուի իրենց ժամանակաշրջանը։

Մենք խմբագրական մը գրի առած էինք արդէն՝ երբ ստացանք իրաւաբան Շահպազի սոյն գրութիւնը։ Այդ մեծ ուրախութիւն պատճառեց մեզի, քանի որ նոյն հարցին մէկ տարբեր կողմը էինք առած նկատողութեան։

Կը յուսանք մեր նոր շրջանին մօտենալ եւ հարց տալ զանազան շրջանակներու պատկանող երիտասարդ-երիտասարդուհիներու, աւելի մօտէն տեղեակ ըլլալու համար անոնց տեսակէտներուն՝ անհատական, ազգային, քաղաքացիական եւ այլն։

★ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ՍԱՌՈՅՑԻ ՎՐԱՅ ★

Գունագեղ աֆիշները վաղուց ազդարարում էին ուկրաինական «Պալէն սառոյցի վրայ» գեղարւեստական մարզական անսամբլի հրախաղերի մասին:

Անա եւ հանդիպումը: Դեկտեմբերի 7ին «Տինամօ» մարզական նոր դահլիճում սկսուեցին երիտասարդ կոլեկտիւի ելոյթները՝ ՍՍՌՄ ժողովրդական դերասանուհի Վ. Վրոնսկու ղեկավարութեամբ։

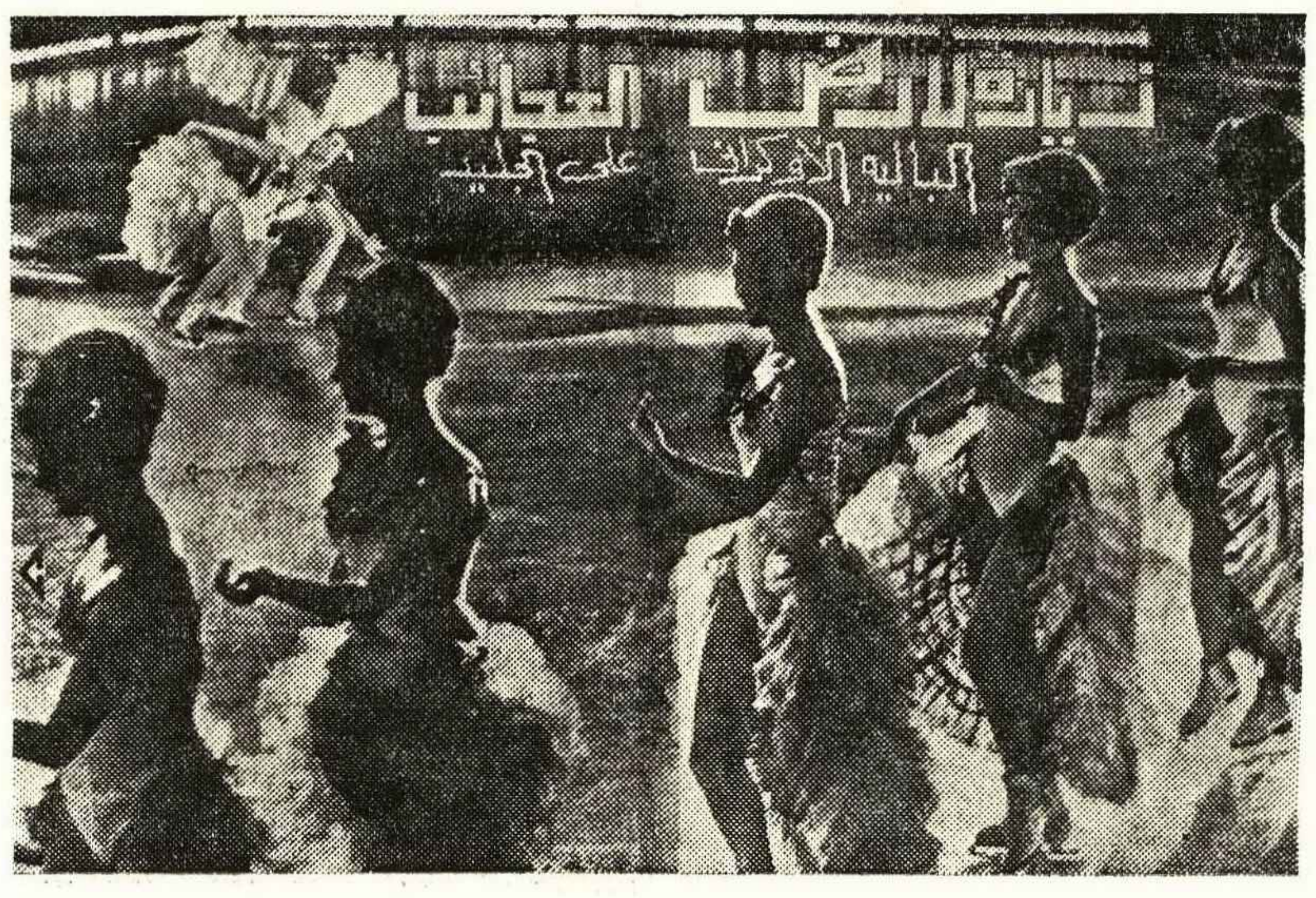

«ԳՈՒՊԱ» ՊԱՐԸ

Երեւանցիները ծանօթացան հիւրերի ինքնատիպ եւ արտայայտիչ արուեստին:

Կոկոլի «Ծննդեան օրուայ գիշերը» հիանալի հեքեաթը կախարդեց հանդիսատեսներին: Փայլփլում են, տանեակ աստղիկներ, լուսինը (դերասանուհի Ե. Սերգեեւա), կախարդուհի Սոլոխան (Ուկրաինական ՍՍՌ վաստակաւոր դերասանուհի Ս. Սմիռնովա), Դիակը (դերասան Գ. Բլինով) եւ դարբին Վակուլան (Ուկրաինական ՍՍՌ վաստակաւոր դերասան Գ. Տեպպօ): Սառոյցի վրայ պտտւում է սատանան (դերասան Վ. Բելիցկի)։

Հին օրերի հեքեաթային հրաշքներին փոխարինում են ժամանակակից հրաշալիքները։ Բազմաստեակ ու բազմածանր են պարային պատկերները: Այստեղ տիեզերագնացը հանդիպում է Վեներային, իսկ ծովերի տիրակալը՝ Նեպտուն, տեղափոխւում է Կախովկայի ծովը...:

Շուպերտի «Սերենադը» գրաւում է խոհականութեամբ ու լիրիզմով: Ճկուն ու գեղեցիկ է «Ռիթմիկ պարը»։ Այդ համարները կատարեց Ուկրաինական ՍՍՌ վաստակաւոր դերասանուհի Ի. Լիսիչենկոն։

Իսկ որքա՜ն հրամանատարութիւն եւ անկեղծ հումոր կայ «Բոնցֆամարս» զաւեշտական պատկերում (դերասաններ Վ. Պուշկին, Յու. Կաշիրցեւ, Ս. Օրեխով)։

«Հրաշալիքների աշխարհում» հետաքրքիր ներկայացումը աւարտուեց հոյակապ վալսով՝ ամբողջ խմբի կատարմամբ։

Ծափահարութիւնները երկար ժամանակ չէին լռում։

Ուկրաինական «Պալէն սառոյցի վրայ» մէկ ամսով գրնացուել է Երեւանում: (Հ. Հ. Գ.)

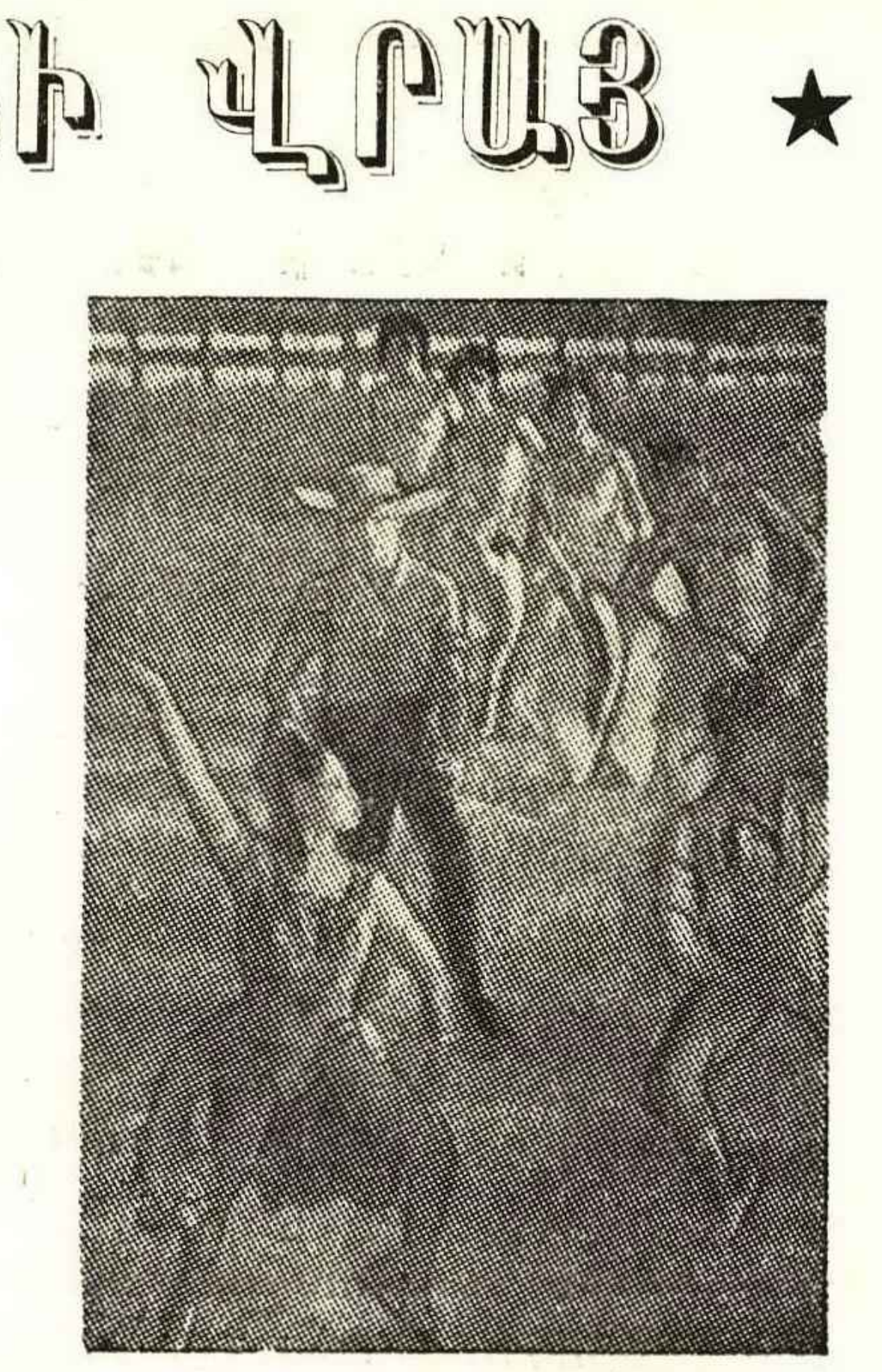

«ԳՈՒՊԱ» ՊԱՐԸ

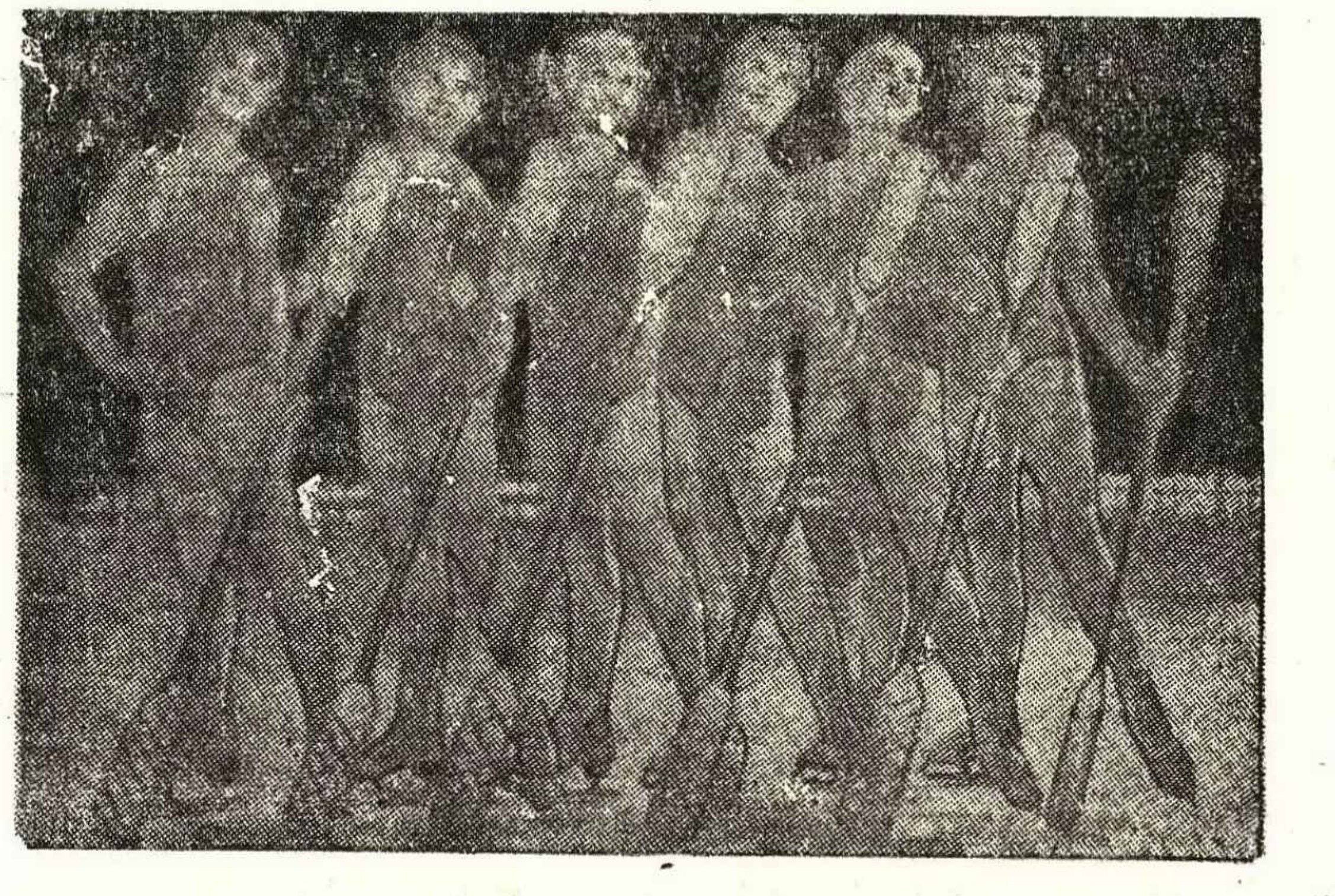

«ՋՐՕՍԱՆԱՒԻՐ» ՊԱՐԸ

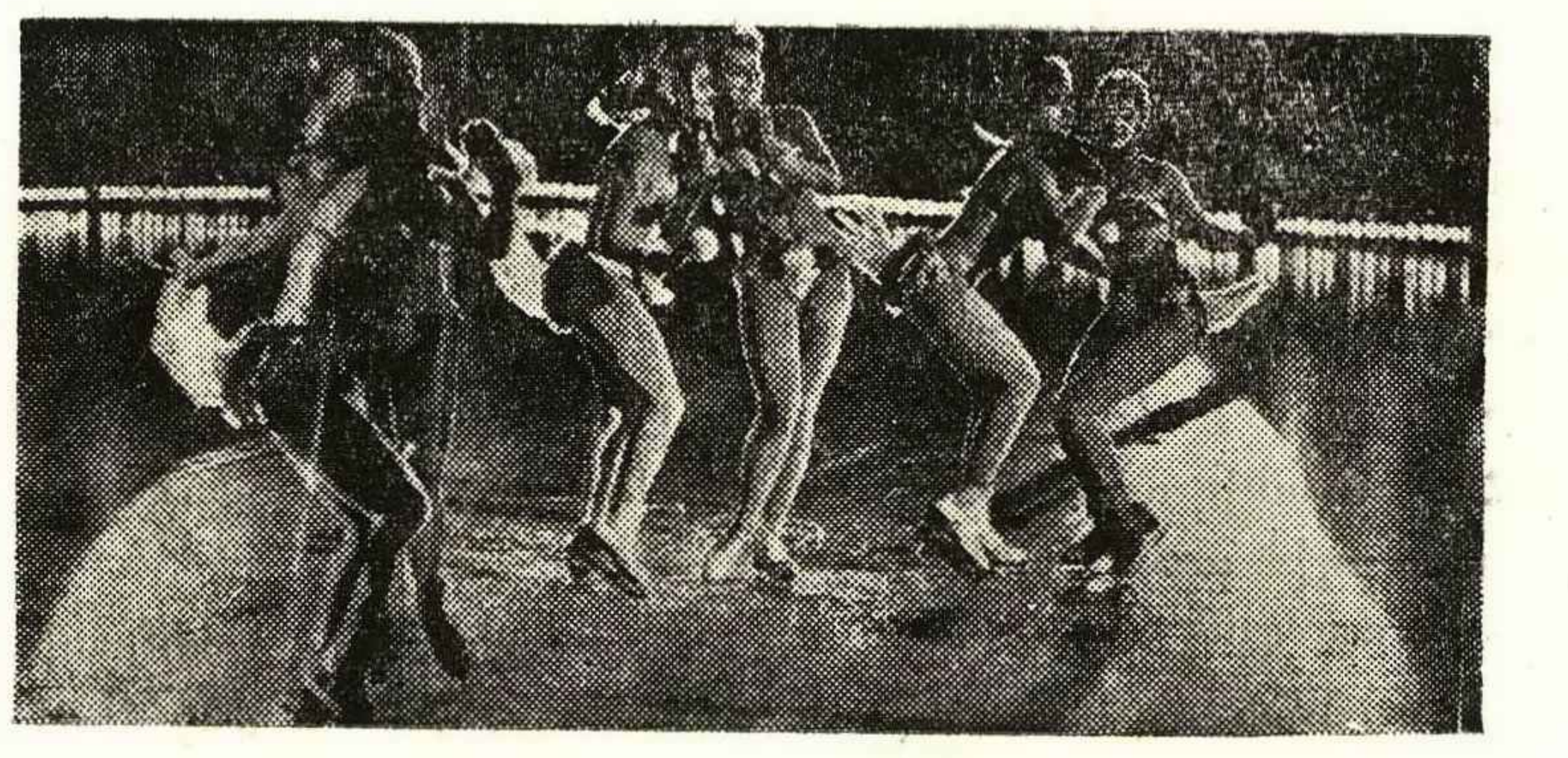

«ԴԱՍՏԻՍՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՌԵԱԿՆԵՐՈՒ» ՊԱՐԸ

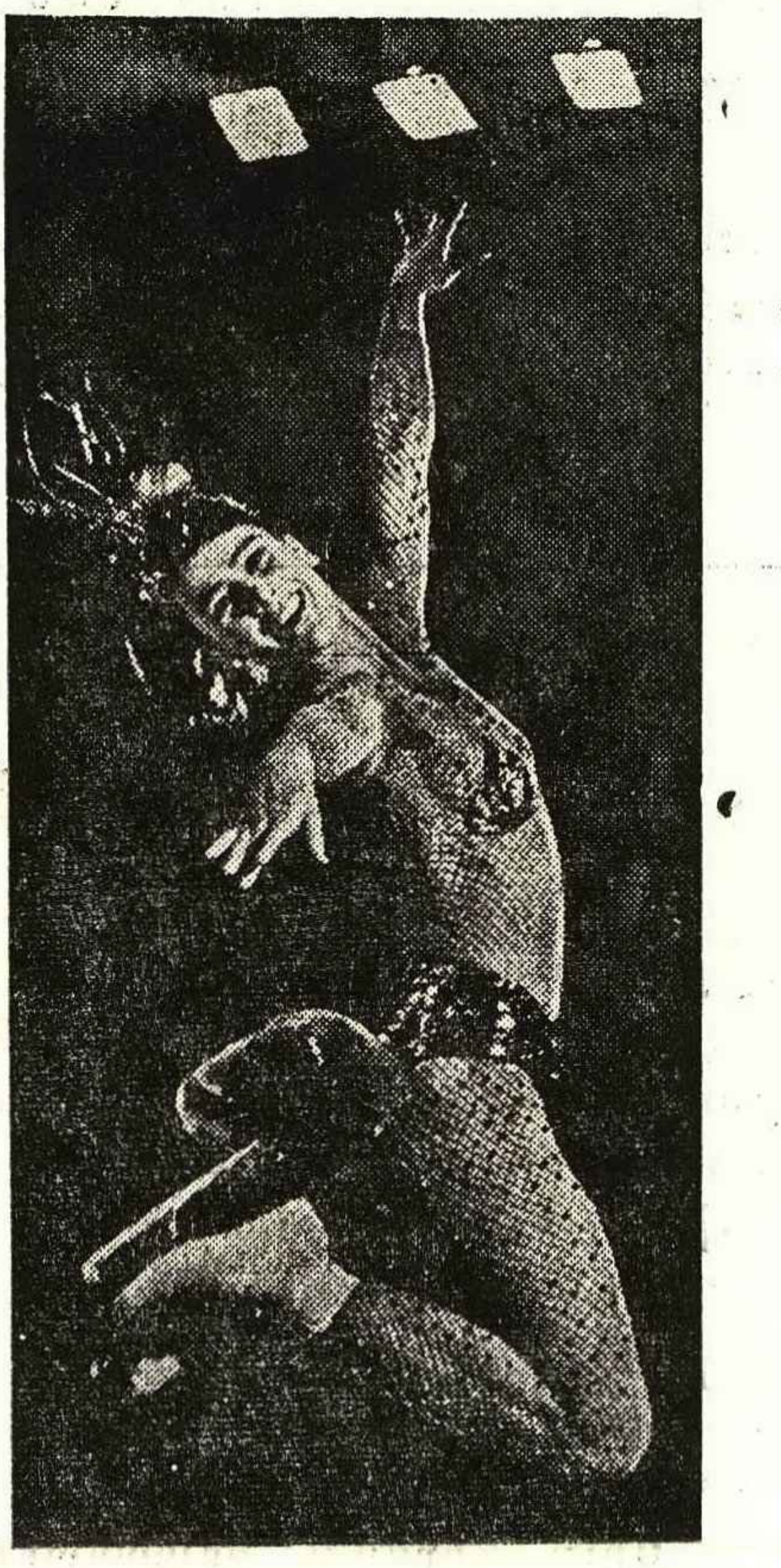

«ՈՍԿԷՋՈՒԿԸ» ՊԱՐԸ

ՄԵՐ ԱՐԴԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԸ

Հանճարը ոչ ազգութիւն ունի եւ ոչ կրօնք, եւ իբրեւ ոսկի՝ իր արժէքը կը գտնէ ամէն տեղ՝ Հանճարի ծնունդ եղող բանաստեղծութիւն մը լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ Անգլիայէն, թէպէտ անոր հեղինակը ոլաւ ըլլայ։ Իսկ մենք հանճարահանդէսի մը մէջ ցուցադրելու համար քանի՞ քերթուած ունինք: Մենք դժբախտաբար ոսկի կ'անուանենք ինչ որ պղինձ է եւ սակայն ոսկիի պէս կը հնչէ ժողովրդեան ականջներուն։ Բանաստեղծութիւնը, [illegible] ոտանաւոր թէ արձակ, կա՛մ ընտիր ըլլալու է եւ կամ ծնած ըլլալու չէ։ Կը ճանչնամ երիտասարդներ, որոնք երբ մարդ մը գովել ուզեն, եւ դիպուածը առաքինի բառը դնէ տողին վերջը, յիշեալ մարդը գինետունէ գինետուն կը պտըտցնեն եւ մեծ առաքինի գինեմոլ մը կը ներկայացնեն, ինչո՞ւ. — Վասն զի ոտանաւորը նոյնայանգ ընելու համար *առաքինին գինի* աւելի ի՞նչ բառ կրնայ յարմարիլ:

Բայց մարդը կեանքին մէջ գինի դրած չէ բերանը, որո՞ւն հոգը. առանց գրպարտելու ոտանաւոր գրելը դիւրի՞ն բան է: Այս բան չէ, սպանութեան ալ կը դիմեն. բառերուն գլխէն, մէջքէն, կամ պոչէն կը կտրեն. ըսելը *սել* կը փոխուի, նուէրը՝ երբ ոտանաւորի մէջ ներկայանալ ուզէ, գլուխը կը բանայ եւ *ուէր* կը ներկայանայ հոն։ Աւելին կայ. երբ արեւուն ծագումը ծանուցանել ուզեն, ամէնքը մէկէն վարդամատն արշալոյսին կը դիմեն. ո՞ր մէկուն երթայ խեղճը, եթէ հազար մաս ալ ունենար՝ չէր կրնար ամէնքը գոհ ընել: Փափկիկ, լուսին, արինք, մարգագետին, սոխակ իրարու ձեռքէ կը յափշտակուին: Երբ բանաստեղծութեան գիրք մը կարդալ ուզես՝ կը տեսնես, որ թուղթերը իրենք իրենցմէ կը դառնան. վասնզի իւրաքանչիւր էջին մէջ զեփիւռը կը փչէ. չմոռնանք ըսել, որ եթէ առանց հովանոցի զանոնք կարդալու ելլես, եղիպտացի կը դառնաս, այնչափ կ'այրիս արեւէն: Փա՜ռք տուր Աստուծոյ, եթէ հոն եղած սիւքէն մսելով չհիւանդանաս։ Դեռ քանի մը շաբաթ առաջ մէկը «Մասիս»ի մէջ ջրհեղեղ մը նկարագրած էր, ուր մազ մնացեր էր, որ Նոյ Նահապետն ալ խեղդուէր:

ՅԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՖՈՏՕ ՆԻՐԱԶ
Հ.295089 ՊԷՅՐՈՒԹ

00781

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Ա Ռ Ի Ւ Ծ Ը

Առիւծի նկարագրին վրայ զանազան հրաշավէպեր հիւսուած են: Անոր վերագրուած են մարդկային քանի մը առաքինութիւններ, վեհանձնութիւն, ազնուութիւն եւ երախտագիտութիւն:

Անվարան կարելի է ըսել, որ առիւծը չունի վագրին, ընձառիւծին եւ յովազին վայրագութիւնը եւ թէ չ'սպաններ՝ սպաննելու հաճոյքին համար, ինչպէս կ'ընեն միւսները:

Անհաւատալի դէպք մը, որ պատահած է Հարաւ. Ափրիկէի մէջ.—

Երեսուն տարեկան ափրիկեցի մը իբրեւ բեռնակիր կ'ընկերանար անգլիացի որսորդի մը: Հանգիստի պահն էր եւ ափրիկեցին կը քնանար՝ երբ յանկարծ առիւծ մը խուժեց կայանէն ներս, իր ակռաներուն մէջ առաւ տարաբախտ մարդը եւ արագ քայլերով հեռացաւ:

Բեռնակիրին արձակած աղաղակներէն արթնցաւ անգլիացին եւ օգնութեան հասնելու համար՝ իր հրացանին երկու փողերը ուղղեց դէպի առիւծին կողմը. բայց ափրիկեցին չսպաննելու համար՝ օդին մէջ պարպեց: Առիւծը արդէն երկու հարիւր մեթրէն աւելի տեղ կտրած էր՝ երբ անձկութեամբ թողուց իր որսը եւ մացառներուն մէջ անհետացաւ: Սեւամորթը քանի մը թեթեւ վէրքերով ազատեցաւ:

Վագր մը, սակայն, իր զոհը յափշտակել տանելէ առաջ՝ պիտի սպաննէր զայն: Ինչո՞ւ համար առիւծը այդքան փափկութեամբ վարուած էր: Կարելի է խորհիլ, թէ ան կ'ուզէր ողջ որս մը տանիլ իր կորիւններուն, զանոնք որսորդութեան վարժեցնելու կամ զուարճացնելու համար: Ուրիշ դէպք մը՝ որ պատահած է հռոմէական մեծ կայսրութեան ժամանակ.—

Անգամ մը Անտրոգլէս անուն գերի մը բանտէն փախուստ տալով պահուըտեցաւ քարայրի մը մէջ: Ան յանկարծ լսեց վայրի կենդանիի մը ձայնը. սաստիկ վախցաւ, ուզեց փախչիլ, սակայն դրան առջեւ տեսաւ մեծ առիւծ մը, որ դէպի իրեն կուգար: Գերին սկսաւ դողալ: Առիւծը կը մռնչէր. երբ ան Անտրոգլէսը տեսաւ, սկսաւ մեղմացնել ձայնը, կարծէք օգնութիւն կը խնդրէր...

Առիւծը Անտրոգլէսին մօտեցաւ ծանր քայլերով. երբ մօտեցաւ՝ բարձրացուց իր մէկ թաթը: Անտրոգլէս բռնեց անոր թաթը ու անմիջապէս հասկցաւ անոր ցաւին պատճառը. պզտիկ փուշ մըն էր, որ մտած էր անոր թաթին մէջ: Անտրոգլէս փափկութեամբ հանեց փուշը ու անմիջապէս առիւծը ուղիղ ոտքի կեցաւ: Ան դարձաւ գերիին շուրջ ու լզեց անոր ձեռքերը, կարծես շնորհակալութիւն կը յայտնէր: Անտրոգլէս անմիջապէս բերաւ քիչ մը ուտելիք ու սկսաւ առիւծին հետ միասին ուտել: Այս երկուքը իրարու հետ մնացին շուրջ երկու ամիս: Եւ երբ օր մը, Անտրոգլէս կը քալէր անտառներուն մէջ, ձերբակալուեցաւ եւ քաղաք տարուելով բանտարկուեցաւ:

Անտրոգլէս գիտէր, թէ իրեն ի՛նչ ճակատագիր վիճակուած էր. զինք պիտի նետէին կրկէսի մը մէջ՝ անօթի առիւծներու առջեւ: Ան կը զգար, որ իր կեանքին վերջին օրերը հասած էին: Այս վախերուն մէջն էր, երբ երկու զինուորներ եկան ու զինքը առաջնորդեցին կրկէս: Անտրոգլէս գլխիկոր կը քալէր. բազմահազար հանդիսականներ եկած էին իր մահուան ականատես ըլլալու: Ինք գիտէր որ ո՛չ մէկը պիտի օգնէր իրեն, ու մահը անխուսափելի էր:

Կրկէսին դռները բացուեցան, Անտրոգլէսի կեանքին վերջին վայրկեաններն էին: Անօթի առիւծ մը ձգուեցաւ կրկէսէն ներս. անոր բարձրագոչ մռնչիւնը լսուեցաւ ամէն կողմ... Յանկարծ անսովոր լռութիւն մը տիրեց ժողովուրդին մէջ...: Անօթի գազանը կանգ առաւ, իր որսին առջեւ, վեր բարձրացուց իր ծանր թաթերը ու նստաւ Անտրոգլէսի մօտ... վերյիշելով հին օրերը:

Հանդիսատես ժողովուրդը զարմացաւ. բացագանչութիւններ արձակեց, իսկ հռոմայեցի զինուորը հրամայեց Անտրոգլէսին՝ բացատրելու այս երեւոյթին պատճառը:

Անտրոգլէս ըսաւ.

— Հասկցէ՛ք ուրեմն, որ այս գազանն ու ես հին բարեկամներ ենք. ես անոր թաթէն հանեցի փուշը եւ ան չմոռցաւ զիս:

Ժողովուրդը երբ այս լսեց, աղաղակեց. «Ազատութի՛ւն Անտրոգլէսին»:

Անտրոգլէս չհաւատաց իր աչքերուն. ճիշդ այն վայրկեանին, երբ մինակ կը զգար եւ չէր գտներ իրեն օգնութեան հասնող ոեւէ մէկը, ահա վայրի գազան մը իր կողմը սիրաշահիլ կուտայ ի՛ր իսկ մահը տեսնելով զուարճանալու հաւաքուած ժողովուրդը:

Անտրոգլէս ազատ կ'արձակուի, եւ առիւծն ալ անոր խնամքին կը յանձնուի:

Պէտք է ընդունիլ, որ «կենդանիներու թագաւոր» առիւծն անգամ զուրկ չէ ազնուութեան ու երախտագիտութեան զգացումներէն:

ՊԵՏՐՈՍ Մ. ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

◆

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԵՐԳԻԾԱՆՔ

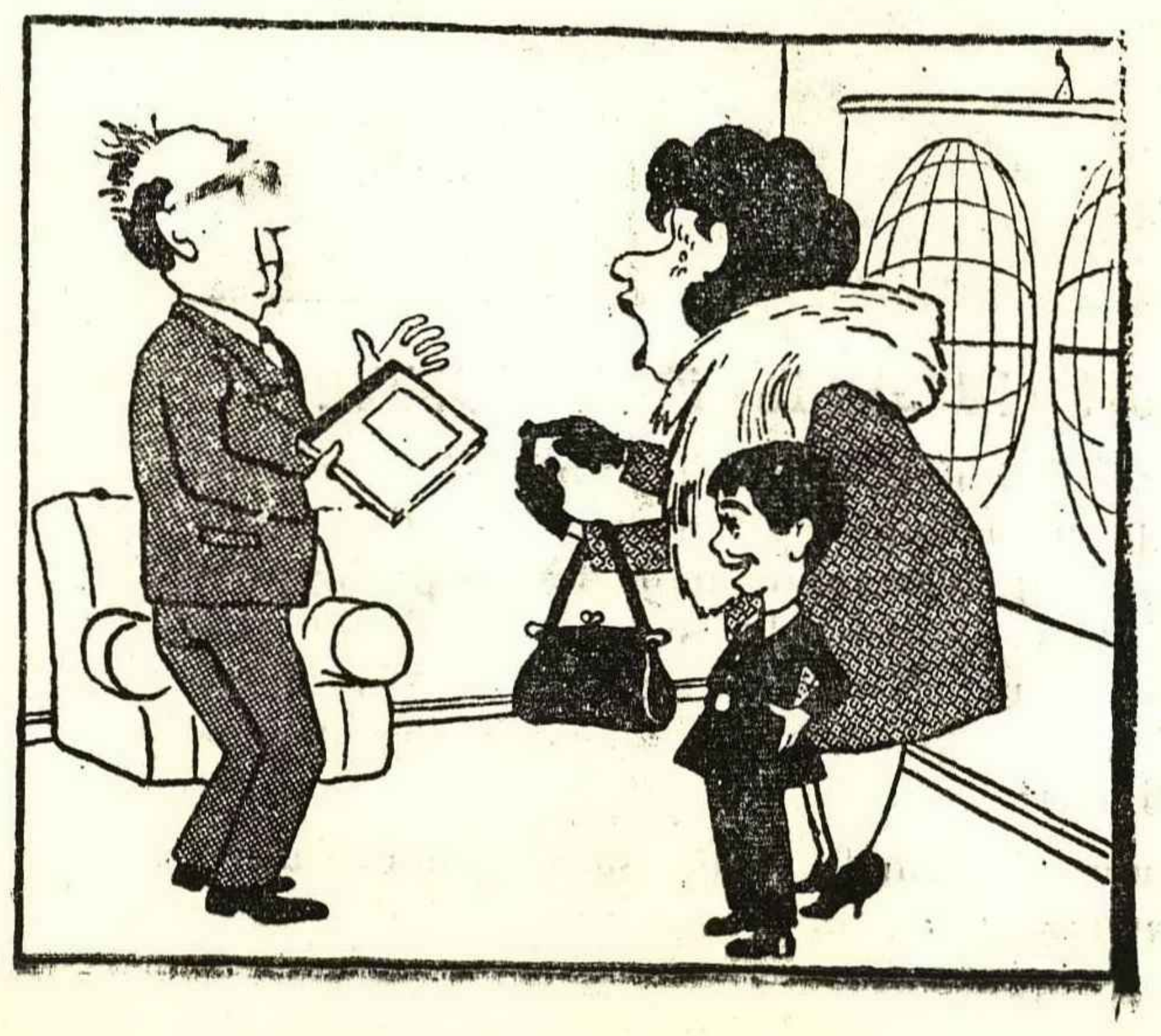

— Իմ զաւակս ընդամէնը ծեծած ու անարգած է փոքրիկները, դասերը պատրաստած չէ, առաւօտները ուշ եկած է դպրոց, արհամարհոտ կեցուածք ունեցած է տնօրէնին եւ ուսուցիչներուն հանդէպ, եւ այսպիսի փոքր բաներու համար զիս դպրո՞ց կանչած էք...:

★ ՍԻԼՎԻ ՎԱՐԴԱՆ ԵՒ ՃՈՆԻ ՀՈԼԻՏԷՅ ★ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՆ ԷԼԻԶԱՊԷԹ Բ. ԹԱԳՈՒՀԻԷՆ

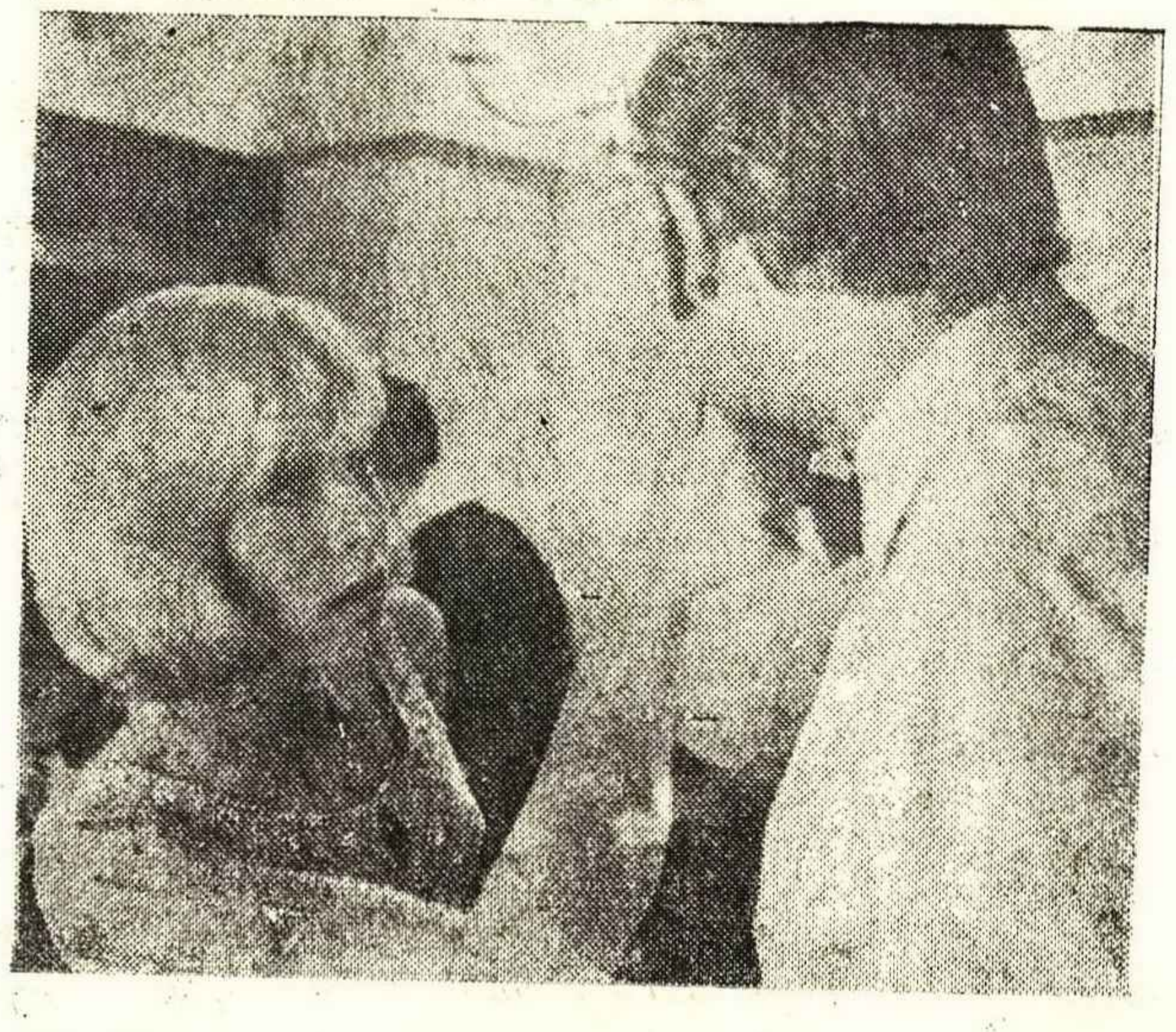

Սիլվի վերջին քննութենէ մը կ'անցընէ իր ամուսինը՝ պալատ ներկայանալէ առաջ

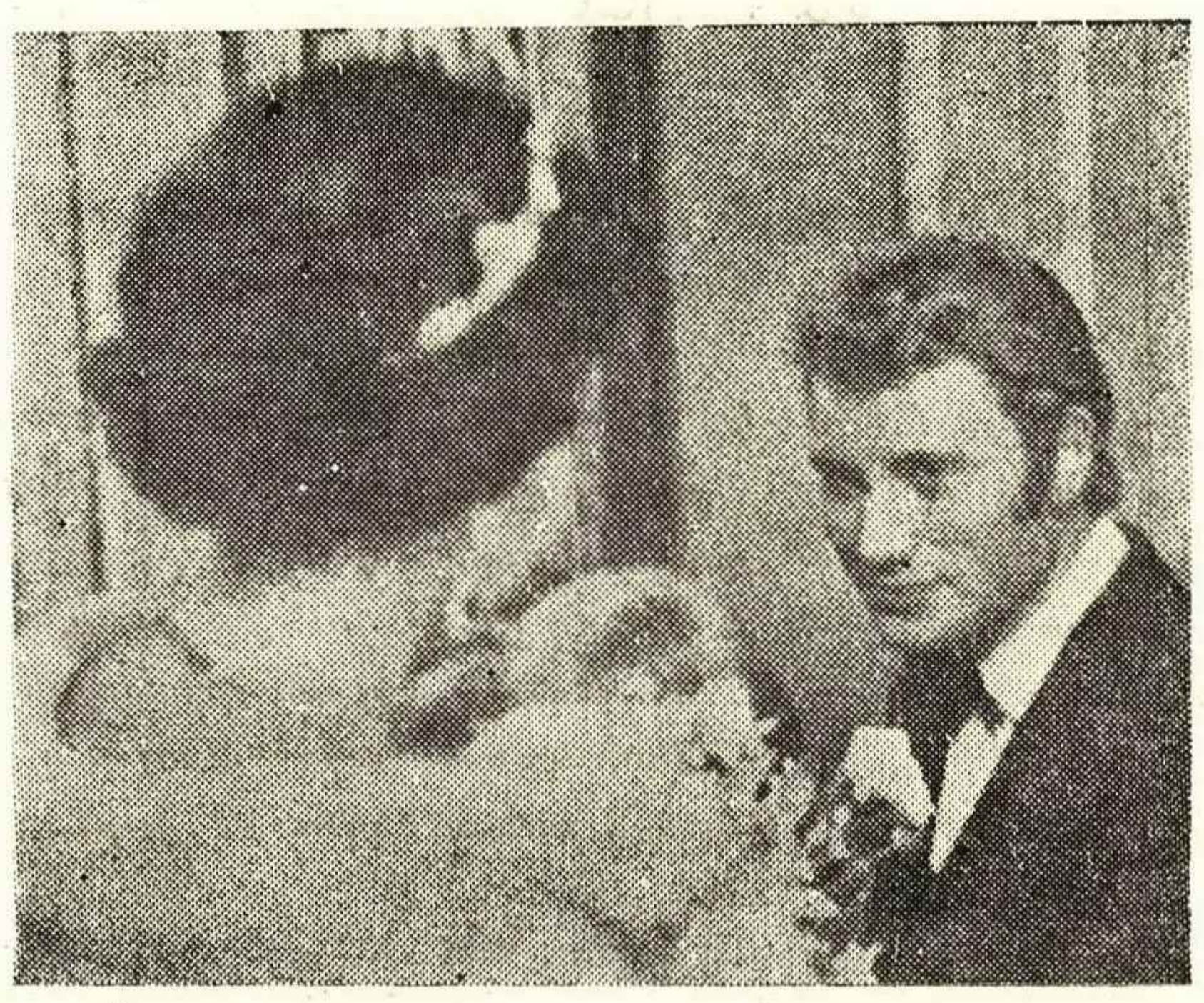

Ճոնի կը յայտնէ որ թագուհին ֆրանսերէնով խօսեցաւ իրեն՝ առանց որեւէ անհարազատ շեշտի:

«Պիթըլզ»ները երբ Անգլիոյ Թագուհիին կողմէ պարգեւատրուեցան եւ ազնուական տիտղոսի արժանացան, շատերուս զարմանք եւ ոմանց ալ ընդվզում պատճառեց այդ դէպքը:

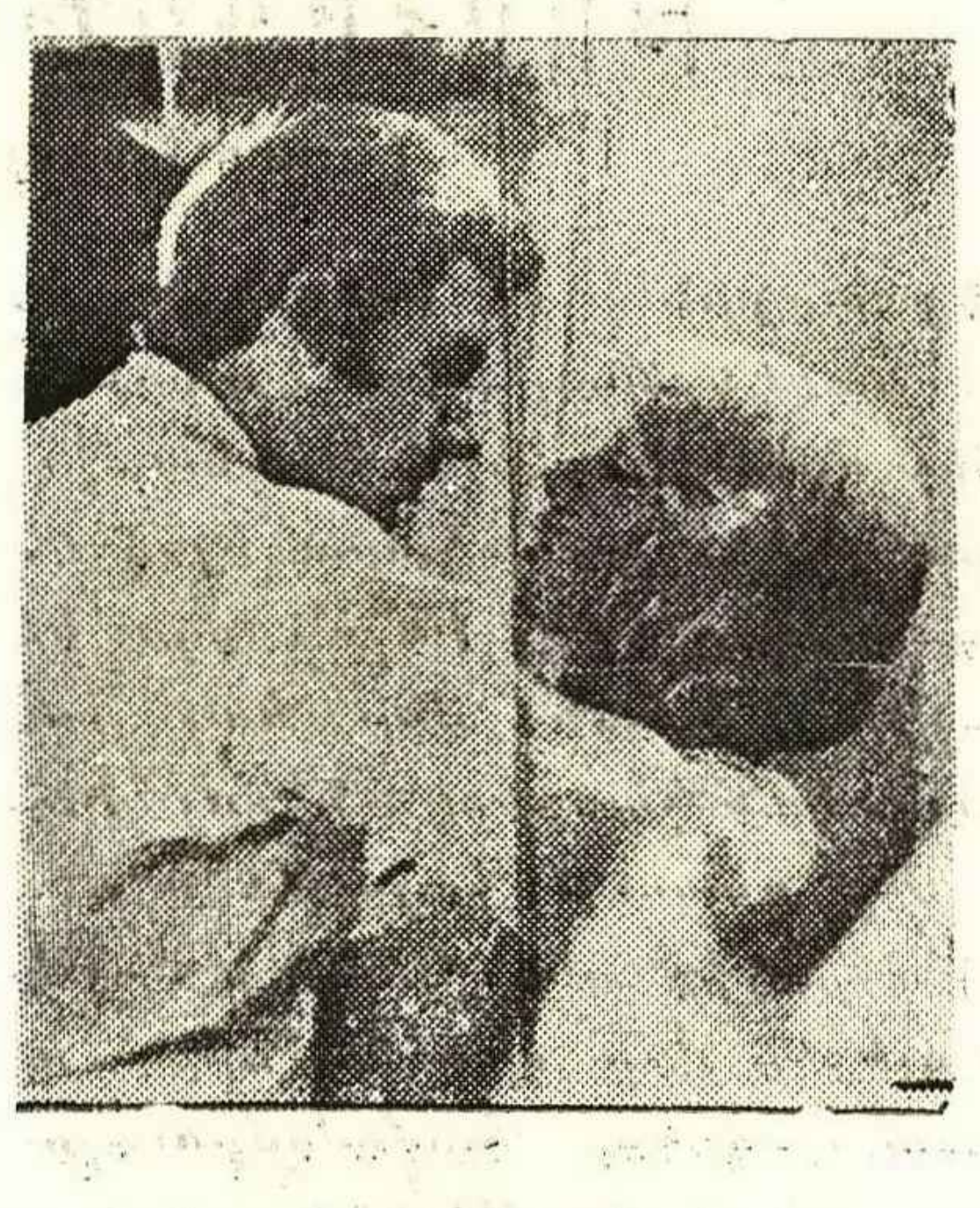

Բրիտանական պալատի ընդունելութենէն առաջ՝ Սիլվի (անգլերէն) եւ Ճոնի (ֆրանսերէն) երգեցին «Փալլատիում»ի բեմէն:

Նկարին մէջ՝ Սիլվի վերադառնալով իր խցիկը ինկաւ Ճոնիի բազուկներուն մէջ. «Այնքան շփոթած էի որ ո՛չ թագուհին եւ ո՛չ ալ իր օթեակը տեսայ» ըսաւ ան արտասուալից:

Լոնտոնեան գլխաւոր պողոտաներուն վրայ շատեր կարդացին «Պիթըլզ»ները երկրին դրամ կը բերեն» նշանատախտակները:

Վերջերս Սիլվի Վարդան եւ Ճոնի Հոլիտէյ ալ Անգլիոյ Թագուհիին կողմէ մեծ շուքով ընդունուեցան:

Եւրոպական մամուլը իր առաջին էջերուն վրայ արձագանգ հանդիսացաւ այդ պատիւին, որ այնքան բացառիկ չէր նկատուեր:

Լոնտոնի մէջ ոչ ոքի զարմանք պատճառեց Էլիզապէթ Թագուհիի տեսակցութիւնը Սիլվի Վարդանի եւ Ճոնի Հոլիտէյի հետ:

Մորիս Էտէլման, Աշխատաւորական կուսակցութեան երեսփոխաններէն, չի վարանիր Հէրըլտ Ուիլսընի վերագրելու Անգլիոյ արքունիքին «Նիու լուք»ը...

— Ուիլսընն է որ Թագուհիին խորհուրդ կու տայ ընդունիլ Թատրոնի, շարժանկարի եւ միւզիք հոլերու յաջող եւ շատ դրամ բերող աստղերը: Ուիլսըն շատ պարզ մարդ մըն է, չի սիրեր փափկակերութիւնը եւ իբրեւ ըմպելի ալ գարեջուրով կը գոհանայ: Իր երկրին եւ Լոնտոնեան կեանքի մէջ ան է որ կը պարտադրէ նաեւ արդիական ոճ մը.

Մեծ յաջողութիւն վայելող այս գրագէտ երեսփոխանը, լրջօրէն չ'առներ սակայն, դարուս վերջաւորութենէն իսկ առաջ Լորտերու ժողովին մէջ «Պիթըլզ»ներու աթոռներ շնորհող մարգարէութիւնները:

Արդուզարդի վերջին հպում՝ Թագուհիին ներկայանալէն առաջ:

Սիլվի սրբած է արցունքները, սակայն մտահոգ է: Խոնարհութիւն ընելու համար դասատու չէ ունեցած, այլ մինակը փորձած է ատիկա հայելիին առջեւ:

Վերջին վայրկեանին Ճոնի հարցուց թէ «ի՞նչ տիտղոս կը գործածեն թագուհիին, Ն. Վեհափառութի՞ւն:

— Պիթըլզներուն պէս «Մատամ» կանչէ, բառը «Մամ» ա տասանելով, կը պատասխանէ իր քովը կեցող ազնուականը:

◆

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ

ԵՍ ՔԻՉ ԲԱՆ ԵՄ ԿԵԱՆՔԻՑ ԽՆԴՐՈՒՄ

Ես քիչ բան եմ կեանքից խնդրում.
Արեգակի պայծառ մի շող,
Հայրենիքի մի բուռ սուրբ հող,
Գարնան շշուկ՝ սիրտ փոթորկող,
Ձերմակ շուշան՝ թերթերին ցող,
Մանկուց սիրած երգի մի տող,
Մայրական խօսք՝ սիրտդ շոյող:

ԱՐՇԱՒԻՐ ԴԱՐԲՆԻ

◆

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԸ

(*Շար Գ. էջէն*)

Ամերիկայի համար մանաւանդ շատ միջակ արդիւնքներ են ասոնք, որոնք սակայն, որքան ալ ըլլայ, ցոյց կու տան որոշ աշխատանք մը, տեւական մարզումներ: Արդէն հաւանաբար այս տարեկան «Ողիմպիական»ներուն կազմակերպութեան նպատակը աւելի երիտասարդները իրարու մօտ բերել է քան մրցանիշներ կոտրել:

Ուզեցի հրատարակել այս արդիւնքները այն յոյսով, թէ մէջտեղ կ'ելլեն ուրիշ աղբիւրներէ եւս այլեւայլ հետաքրքիր տեղեկութիւններ՝ Ամերիկահայերու մարզական կեանքին մասին:

ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

Լիոն

◆

21 ՄԱՐՏ «ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՕՐ»ԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԴԵՂՁԵՐԸ

Ագարակապան մը, որ չորս զաւակ ունէր, օր մը տուն բերաւ հինգ աղուոր դեղձեր: Զանոնք տեսնելով, տղաքը ապշեցան:

— Ի՜նչ աղուոր եւ բուրումնաւէտ են:

Իր կնոջ տալով մէկը, մարդը բաժնեց մնացեալը՝ զաւակներուն միջեւ: Կէսօրէն ետք, տուն վերադառնալով, հարցուց.

— Ուրեմն զաւակներս, կերա՞ք դեղձերը:

— Ես իմս կերայ, ըսաւ ամենէն մեծը: Շատ համով էր: Կուտը պահեցի, որպէսզի զայն ցանեմ:

— Շատ լաւ, ըսաւ հայրը: Յայտնի է որ երկրագործի զաւակ ես: Պարտաւոր ենք միշտ ապագային մասին մտածել:

— Իսկ դո՞ւն, հարցուց ամենակրտսերին:

— Ես ալ դեղձս կերայ, եւ մօրս դեղձին կէսն ալ կերայ:

— Շատակե՜ր: Կը յուսամ որ սրբագրուիս քանի մեծնաս: Հիմա կը ներեմ...

Երրորդը պատմեց որ, առնելով պզտիկին նետած կուտը կոտրած էր զայն եւ մէջի տեսակ մը ընկոյզը կերած էր: Իր դեղձին գալով, ծախած էր զայն եւ այդ դրամով կը փափաքէր աւելի հետաքրքրական բան մը գնել երբ քաղաք երթար:

— Այո, ըսաւ հայրը, դուն լաւ տրամաբանած ես: Բայց պիտի նախընտրէի որ նուազ հաշուագէտ ըլլայիր:

Չորրորդ զաւակը՝ Անտոն լուռ կը մնար:

— Չսիրեցի՞ր դեղձը, հարցուց հայրը:

— Զայն չկերայ, հայր: Զայն տարի մեր ընկերոջ, Յովհաննէսին որ հիւանդ է: Ան շատ ուրախ եղաւ:

— Հիմա, զաւակներս, անկեղծութիւնով ըսէք. ո՞վ ամենէն լաւ գործածեց դեղձը որ ձեզի տուի.

— Անտո՜նը, պատասխանեցին ամէնքը—

Հայրը համաձայն եղաւ, յուզուած գրկելով զաւակը:

Փորթուկերէնէ թարգմանեց

ԶԱՐԵՀ ՊԱԼԸՃԵԱՆ

00782

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՔՆՆԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՎՐԱՅ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Արտա-դպրոցական հաստատութիւններու մէջ, մարմնակրթանքին անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցառումները կը հանեն տարբեր աղբիւրներէ. պետական օժանդակութիւն, համադաշնակցային, հանրապետական և համայնքային օրկանիզմներու տարեկան մասնավճարներ, տնտեսական հաստատութիւններու նիւթական յատկացումներ և մարզական մրցաշարքերէ գոյացած հասոյթներ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆԸ ՁԿՐՑԱՒ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԱԽՈՅԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱԼ

Սթեֆան Հորվաթ, երեսուն երկու տարեկան, մարզիչներու դըպրոցին ուսանող, ըմբշամարտութիւն ընել սկսած է 13 տարի առաջ, եւ այդ թուականէն ի վեր ունեցած է հազար մրցում։ Երեք անգամ Պալքանեան երկիրներու ախոյեան, 1959ին՝ առաջին է Միջերկրականեան մարզախաղերու, 1961–62ին՝ աշխարհի երկրորդը, իսկ 1963ին՝ Հելսինկֆորսի համաշխարհային Ողիմպիականին, թեթեւ դասի մէջ առաջին։ Այս տարի սակայն չկրցաւ Եուկոսլաւիոյ ախոյեան հանդիսանալ։ Պատկերին մէջ՝ Սթեֆան Հորվաթ՝ յաղթանակներու պարգեւներուն հետ։

Այն իրողութիւնը, որ Եուկոսլաւ երիտասարդ հանրապետութեան կերտումէն ետք և 16 տարիներու ընթացքին, մարզական 85 հաստատութիւններ կառուցուած Եուկոսլաւիոյ հողին վրայ, լաւագոյն փաստն է այս երկրին մէջ սփորի ու մարմնակրթանքի հանդէպ ցոյց տրուած ուշադրութեան և յանգանքին։ 1961 թուին, մարմնակրթանքի համար գոյութիւն ունէին 11.911 մարզադաշտեր և մարմնակրթանքի կեդրոններ, մինչ, 1949 թուին, հազիւ 5.541ի կը հասնէին անոնք։

Սփորի հետեւեալ ճիւղերը իրենց տրամադրութեան տակ ունին առաւելագոյն մարզադաշտերը **ՖՈՒԹՊՈԼ** 2.785 *հատ,* **ՎՈԼԻ ՊՈԼ** 2.617, **ՀԱՆՏ ՊՈԼ** 1.548, **ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ** 1.332 *սրահներ,* **ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ** 693, **ԾԱՆՐԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ** 404, **ՆՇԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ** 444, **ԱԹԼԵԹԻԶՄ** 304, **ԹԵՆԻՍ** 223 *և պարապումներու համար* 836։

Սփորի առաջնակարգ ճիւղերուն կարգին, զանգուածային մարզերը կ'արժանանան արտակարգ ուշադրութեան։ Երիտասարդական ամենէն տարածուն և ամենէն անուանի կազմակերպութիւնը մարմնակրթանքի «ՓԱՐԹԻԶԱՆ» լիկան է, որ մինչեւ 1962 թուականը կը հաշուէր 172.044 անդամներ։ Այս կազմակերպութեան անդամ երիտասարդները սփորի ճիւղերուն կը հետեւին իրենց նախասիրութիւններուն համաձայն. մարմնամարզ, աթլեթիզմ, վազք, լողորդութիւն և ֆութպոլ։

Եուկոսլաւիոյ կառավարութեան մասնաւոր որոշումով, երկրին բոլոր աշխատաւորները և աշխատաւորուհիները, օրական ութը ժամուան աշխատանքին կէս ժամը պարտադրաբար կը յատկացնեն մարմնակրթանքի։ Աշխատաւորական լիկայի մարզական բաժանմունքը ունի 463.700 երկսեռ անդամներ, այսինքն՝ բնակչութեան աշխատող զանգուածին՝ հարիւրին 12,45ը։

1961 թուին, Եուկոսլաւիոյ 92 հազար ուսանողներուն 40.543ը կը հետեւէին սփորի տարբեր ճիւղերուն, այսինքն անոնց հարիւրին՝ 99ը։ Բազմաթիւ համալսարանական ուսանողներ մաս կը կազմեն երկրի մարզական կազմակերպութիւններուն և կարգ մը պարագաներուն Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբերուն։

Շատ յաճախ, այն երիտասարդները, որոնք սկսած են սփորի հետեւիլ իրենց զինուորական ծառայութեան ընթացքին, աւելի ետք մասնակցած են Ազգային խումբերուն և հաստատած են մրցանիշներ յատկապէս՝ աթլեթիզմի մէջ. անոնց մէջ ամենէն անուանի մարզիկներն են. **ԿԻՒՊԻՇԱՆ** *գունդի արձակում,* **ԿԵԿԸՏԻՆ** *մարմնամարզ,* **ՕԹԵՆՀԱՅՄԸՐ**՝ 1.500 *մ. վազք,* **ՑԹՐԻԹԻՖ**՝ *լողորդութիւն,* **ՄԻՀԱԼԻՉ**՝ *վազք և մարաթոն և* **ԿՈԼԻՉ**՝ *սկաւառակի արձակում։*

Մինչեւ այսօր, հետեւեալ մարզիկները արժանացած են Եուկոսլաւիոյ **ԹԻՒ 1 ՄԱՐԶԻԿԻ** *տիտղոսին —*

1957ին՝ **ՖՐԱՆՔԱ ՄԻՀԱԼԻՉ**՝ *աթլեթիզմ,* 1958ին **ՍՎԵԹՈԶԱՐ ԿԼԻԿՈՐԻՉ**՝ *ճատրակ,* 1959ին՝ **ըՍԹԱՆՔՕ ԼՈՐՃԸՐ**՝ *աթլեթիզմ,* 1960ին՝ **ՌԱՏԻՎՈՅ ՔՈՐԱՉ** *պասքէթպոլ,* 1961ին՝ **ՄԻՐՕ ՑԵՐԱՐ**՝ *մարմնամարզ,* 1962ին՝ **ՄԻԼԱՆ ԿԱԼԻՉ**՝ *ֆութպոլ և* 1963ին՝ *կրկին* **ՄԻՐՕ ՑԵՐԱՐ**՝ *մարմնամարզ։*

Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլի ամենէն մեծ մարզադաշտը, իր յարակից աթլեթիզմի կեդրոններով ու հրապարակներով և փորձերու յարմար խաղավայրերով, կը գտնուի մայրաքաղաք Պելկրատի մէջ։ Վաթսուն հազար հանդիսականներ կրնան հանգիստ կերպով տեղ գրաւել այս մարզադաշտին մէջ։

Այժմ, Եուկոսլաւիոյ կեդրոնական կառավարութեան արտօնութեամբ և Սփորի ու Երիտասարդութեան Նախարարութեան նախաձեռնութեամբ, դարձեալ Պելկրատի մէջ կը կառուցուի աւելի մեծ մարզադաշտ մը, որ պիտի կրնայ հարիւր հազար հանդիսականներ ընդունիլ։

Ինչպէս աշխարհի յառաջացած բոլոր երկիրներուն, նոյնպէս ալ **ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐ** *Եուկոսլաւիոյ մէջ, սփորը և մարմնակրթանքը կը զարգանան, կը ծաղկին ու կը բարգաւաճին յարաճուն կերպով և կողք կողքի, յօգուտ առողջ մարմի մէջ՝ առողջ միտք ունեցող երկսեռ երիտասարդութեան կազմաւորման և դաստիարակման։*

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ, 1966,

ՅԱՋՈՐԴԻՒ
ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ՖՈՒԹՊՈԼԸ ԱՅՍՕՐ

ԾԱՂԿԱՁՈՐԷՆ ՄԵՔՍԻԳՕ

Երբ միջազգային ողիմպիական կոմիտէի որոշմամբ 1968ի ողիմպիական խաղերու մրցասպարէզ ընտրեց Մեքսիգայի մայրաքաղաք Մեքսիգօն, մարզական աշխարհին մէջ որոշ իրարանցում սկսաւ։ Բազմաթիւ մարզիկներ, մասնաւորաբար մարզիչներ, այն կարծիքը յայտնեցին, որ ծովու մակերեւոյթէն անհամեմատ բարձրադիր Մեքսիգօն կրնայ որոշ դժուարութիւններ ստեղծել մարզիկներու համար՝ մարզական տարբեր բնագաւառներու մէջ ձեռք բերուած համաշխարհային մրցանիշները յաղթահարելու գծով։ Ճիշդ է որ, ապագայի ողիմպիական քաղաքին մէջ վերջերս տեղի ունեցած միջազգային փորձնական մրցումներու արդիւնքները հանգստացուցին ամենայոռետես մարզիչները, բայց բան մը եւս պարզուեցաւ, որ Մեքսիգօն, այնուամենայնիւ, իր իւրայատուկ կլիմայական առանձնայատկութիւններով մարզիկներէն կը պահանջէ լաւ մարզուած ըլլալ։ Սովետական Միութեան ողիմպիական կոմիտէն, նկատի ունենալով այդ պարագան, ՍՍՌՄի ողիմպիական հաւաքականի մարզման համար ընտրեց Հայաստանի բարձրադիր վայրերէն մէկը՝ գեղատեսիլ Ծաղկաձորը։ Հիմա Ծաղկաձորին մէջ կը դրուին ապագայ մարզական աւանի հիմքը. գլխաւոր ճարտարապետն է Ն. Ղազարեան. ան յայտարարեց.

Մեքսիգոյի բարձրութիւնը 2.240 մեթր է։ Ծաղկաձորի ամենաբարձր կէտը ծովու մակերեւոյթէն 1980 մեթր բարձրութիւն ունի։ Անիկա Սովետական Միութեան մէջ ամենայարմար վայրն է։ Մարզական աւանի ընդհանուր մակերեսը կ'անցնի 63 հեկտարը։ Կեդրոնը պիտի տարածուի մարզասպարէզը՝ 400 մեթր երկարութեամբ 6 վազքուղիներով։ Անոր մէջտեղը պիտի գտնուի ֆութպոլի գեղեցիկ դաշտը։ Պիտի կառուցուին 8 հրապարակներ՝ վոլիպոլի, պասքէթպոլի, ձեռնագնդակի համար։ Հեծանուորդներու համար պիտի պատրաստուի Սովետական Միութեան մէջ առաջին փակ հրապարակը՝ 250 մեթր երկարութեամբ, 18 մեթր լայնութեամբ։ Ջրային սփորով զբաղողներու համար պիտի կառուցուին լողաւազաններ։ Մարզահրապարակներու թիւը պիտի հասնի 33ի։ Պիտի կառուցուի նաև 200 տեղնոց երեք հիւրանոց, մէկ ճաշարան՝ 600 հոգինոց։ Մարզական աւանը պիտի ունենայ հիւանդանոց՝ հանգիստի կազմակերպման ժամանակակից հնարաւորութիւններ։ Միութեան մարզիկները կրնան հաստատ համոզուած ըլլալ, որ Մեքսիգոյի ողիմպիական խաղերէն մէկ տարի առաջ Ծաղկաձորի մարզական աւանին մէջ պիտի կրնան մարզուելու սկսիլ։

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

որոնք տարիներ ու տարիներ կը շարունակեն մնալ այդ դաստիարակիչ միջավայրին մէջ, դաստիարակուելով ու դաստիարակելով իրենց յաջորդները։ Ինչո՞ւ այս երեւոյթը չտեսնենք մեր հայ ըսկաուտական շարքերէն ներս։ Ինչո՞ւ մեր գաղութահայութեան ազգային վարիչ մարմինները չեն քաջալերեր մեր պատանիներն ու երիտասարդները՝ համախմբուելու սկաուտական միութիւններու շուրջ պատրաստուելու և պատրաստելու մեր ներկայ ու ապագայ սերունդին համար պատիւ բերող քաղաքացիներ։ Մանաւանդ՝ որ այսօրուան մեր բարեխնամ եգիպտական կառավարութիւնը չխղնար՝ օգնել այն բոլոր գործերուն, որոնք կը պատրաստեն վաղուան գիտակից քաղաքացին։

Մեծ ազգերու կառավարութիւններ, գիտակից սկաուտական դաստիարակութեան անհրաժեշտութեան, կը պարտաւորեն որ դպրոցներու մէջ կազմուին աշակերտական սկաուտական շարքեր։

Մինչ մեր ազգային վարժարաններուն մէջ, ուսուցիչներու կողմէ անհատական զոհողութիւններով կազմուած՝ ազգին պատիւ բերող խումբեր կը ձուլուին անհատներու կողմէ, որոնք իրենք իրենց տուած են գաղութահայութիւնը առաջնորդողի կամ հոգածուի հովեր։

Ո՛վ ուսուցիչներ, դուք որ պատասխանատու էք մեր մատաղ սերունդին դաստիարակութեան, ինչո՞ւ կը լռէք։ Բաւ եղէք ազգին մէջ գտնուած սկաուտութեան թշնամիներուն դէմ «զէնք պարպելու»՝ գրելու և խօսելու ամէն անոնց դէմ՝ որոնք մեր ապագայ սերունդին բարոյական ամբողջական դաստիարակութեան ի վնաս կը գործեն։

Սորվեցուցած ձեր Ա Բ Գ ը հասցուցէք ՆԻ Օ Ֆի, տալով մեր զաւակներուն նաեւ սկաուտական կորովի դաստիարակութիւն։

Որքան երջանիկ պիտի ըլլայի ես գիտնալ եթէ մեր այսօրուան սկաուտական շարժումին մասին այս խորհրդածութիւններուս սխալ ըլլալը ապացուցանելու համարձակութեամբ, այս սիւնակներուն մէջ յօդուածներ, նկարներ երեւային։ Եւ այս ուղղութեամբ գործել սկսիլը արդէն պիտի ըլլար իմ և ինծի պէս մտածողներուն մխիթարանքը։

Վստահ եմ որ «Ջահակիր»ի երիտասարդական բաժնի պատուարժան խմբագրութիւնը սիրով պիտի հրատարակէ այն բոլոր ազգօգուտ գրութիւնները, որոնք պիտի կարդացուին այս սկաուտական սիւնակներէն, մեր պատանի ու երիտասարդ ընթերցողներուն կողմէ։

Այսօր միակ մխիթարանքը՝ որ կրնանք ունենալ, այն է թէ մեր Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական շարժումի ժրաջան վարիչները, եթէ ուզեն, կրնան ընդլայնել իրենց գործունէութեան շրջանը ու պատճառ ըլլան վերակազմելու զանազան մարզարաններու և դպրոցներու մէջ սկաուտական խումբերը ու փոխյարաբերութիւններու և մաքուր գաղափարներու փոխանակութիւններով բարձրացնել Հ.Մ.Ը.Մ.ի պատիւը, յիշելով իրենց անցեալը երբ Եգիպտոսի մէջ ունէինք Շուպրայի, Հելիոպոլսոյ և Աղեքսանդրիոյ երեք սկաուտական խումբերը, որոնք կը կառավարուէին գիտակից ու անշահախնդիր, նուիրուած անձնաւորութիւններու կողմէ, որոնց արժանի յաջորդներն են այսօրուան Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական շարժումին վարիչները։

Պատի՛ւ բոլոր անոնց, որոնք կը պահեն իրենց նշանաբանը՝ «բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր»ը։

ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Գահիրէ, 15-2-66

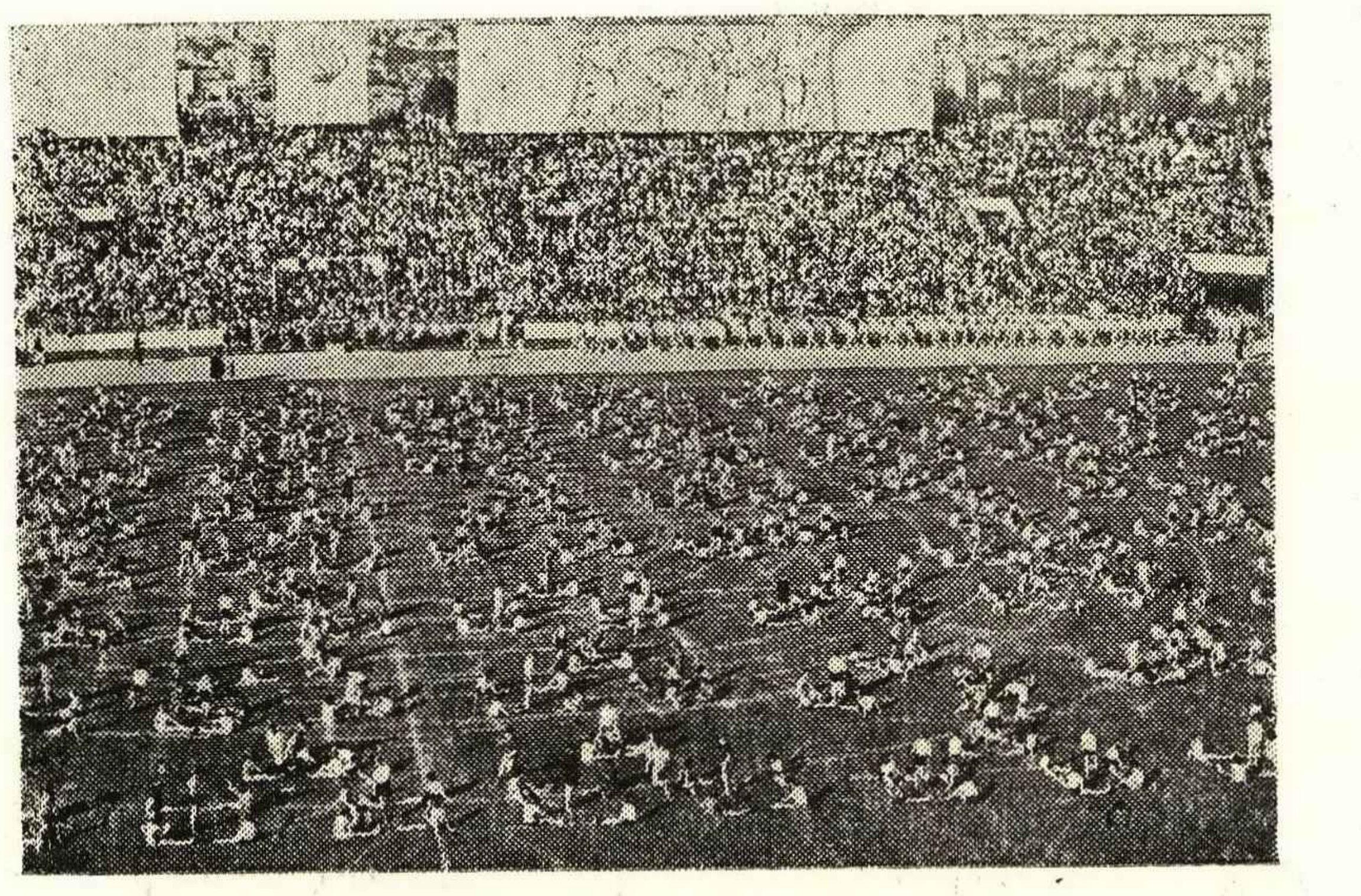

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆՔԻ «ՓԱՐԹԻԶԱՆ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մարմնամարզական ամենէն մեծ կազմակերպութիւնը՝ «փարթիզան» ընկերութիւնը, որ 1926ին կը հաշուէր 172.044 անդամ, պատեհութիւն կու տայ երիտասարդութեան, բաց իրենց ընտրութեան եւ մասնագէտներու հսկողութեան տակ, մարզական զանազան փորձերու հետեւելու, սկսելով մարմնամարզէն, մարզարաններու մէջ, մինչեւ երկրարշաւ (Գրոս-Գանթրի) եւ բանակումներ բնութեան մէջ։

Նկարին մէջ՝ «Երիտասարդութեան Փառատօն»ի հաւաքական մարզափորձերէն տեսարան մը։

00783

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՏՕՆԸ

Ժամանակէ մը ի վեր, Մայրերու Տօնը (այժմ Ընտանիքի Տօն) կը նշուի մեր մէջ ալ։ Սակայն, 1914էն շատ առաջ, երբ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու կողմէ անիկա պաշտօնական տօն հռչակուեցաւ, Նախագահ Ուտրօ Ուիլսընի օրով, ոչ-պաշտօնապէս ալ կը տօնուէր մարդոց և իրենց մայրերուն կողմէ, փոխադարձ անհուն սիրով, և պատկառանքով։

Անտարակոյս, անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր այդ մեծ ու նուիրական սէրը գոյութիւն ունեցած է։

Սակայն Քրիստոսի ու քրիստոնէութեան երեւումով՝ կինն ու մայրը մանաւանդ, գտան իրենց արժանի դիրքը, իրենց ամրակուռ պատուանդանը, մանաւանդ Մարիամ Աստուածամօր անբիծ ու անարատ հմայքին տակ։ Աստուածամայրը իսկապէս մայրութեան գերատիպար խորհրդանշանն է։

Ինչքա՜ն խոր ու անոյշ կը հնչէ ականջներուս մայր խորիմաստ բառը։ Անտարակոյս մայրութիւնը համակ սէր, նուիրում. և զոհաբերութիւն է, և ըսել թէ այն անհուն սէրն ու խանդաղատանքը նոյն անզուգական էակը, այնքա՜ն խղճմտօրէն և հաւատարմօրէն կուտայ՝ յաճախ իր անձին սպառումովը, ի խնդիր իր զաւակաց առաքինի ու բարւոք դաստիարակութեան ու զարգացման։

Մեծ մարդիկ կը ծնին ու կը դիեցուին գիտակից մայրերէ։

Հայ մայրը, մանաւանդ, դարերու մեր գերմարդկային մաքառումներուն, ահաւոր ու կործանարար փոթորիկներուն մէջէն, պահեց հայ մարդը, իր հարազատ իսկութեանը ու քրիստոնէական առաքինութեանց մէջ։

Շատ յաճախ, կրկնուած տեսութիւն մըն է այն, թէ մեր Առաքելական Ս. եկեղեցին և մեր բարձր դպրութիւնն էին մեզ պահպանողը ցարդ։

Եւ սակայն, նոյնքան մեծ ու անժխտելի ճշմարտութիւն մըն է դարձեալ, որ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ աջ բազուկը հանդիսացած են հայ կինն ու մայրը, սկսեալ Ս. Վարդանանց օրերու «տիկնայք փափկասունք»էն մինչեւ մեր օրերու Շաքէները և ուրիշ աննման հայուհիներ։ Ասիկա անուրանալի իրողութիւն մըն է։

Այսօր ալ հայ մայրը, յատկապէս սփիւռքի տարածքին, ունի խիստ անհրաժեշտ ու նախախնամական դեր մը։

Դժբախտաբար կարգ մը մայրեր, իրենց դերին իրաւ գիտակցութիւնը չունին, ու կը տարուբերին աշխարհի չորս հովերուն, մինչեւ հեռաւոր հորիզոններն՝ Գանատաներու կամ Աւստրալիաներու մէջ, փոխանակ իրենց զաւակները առաջնորդելու մեր պապերուն աւետեաց երկիրը, մայր հայրենիք։ Իցիւ թէ այդ մայրերը գիտակցէին իրենց նուիրական կոչման և հանգիստ կարծուած կեանքի մը փոխարէն, փնտռէին ու գտնէին դարձեալ երանական մեծ գործը մայրութեան, որ է՝ կերտել ու կոփել հայ տղան ու աղջիկը, մէկ խօսքով հայ նոր սերունդը, ազգային առողջ ու քրիստոնէական դաստիարակութեամբ, որպէսզի չեղծանի հայ մարդուն ազգային մաքուր ու հարազատ դիմագիծը ու չնսեմանան անոր բարոյական-հոգեկան անստգիւտ արժանիքները։

Այս յոյսերով և ակնկալութիւններով աւելցուն, հայ մայրը, դեռ եւս, շատ մեծ դեր ունի կատարելիք ներկայ իրականութեան մէջ, աւելի պայծառ ապագայի մը գիտակցութեամբ կամ հեռանկարով։

ԱՍԱՏՈՒՐ ՊԷՉԻՐՃԵԱՆ
Աղեքսանդրիա

Ուզբեկիստանի պալէի խումբը

(Տարունակութիւն Ա. էջէն)

Պալէի խումբը յաջողապէս բեմադրեց Ցեյկինի «Տոն Ժուան»ը, Պրովինի «Սեմուրկ»ը, Չայքովսկիի «Կարապներու լիճ»ը, ինչպէս նաեւ Չայքովսկիի «Ֆրանչեսգա տի Րիմինի»ն, Ռաւելի «Պոլերօ»ն, ինչպէս նաեւ Ուզբեկ ժողովրդական պարեր ու երաժշտական կտորներ։

Անուանի դերասաններ Կալիա Իսմայիլովա և Ր. Թանկուրիեւ

Ս. Միութեան ժող. արթիստ Կալիա Իսմայիլովա

Պարերու ղեկավարութիւնը ստանձնած են ՊՊ. Անաթոլի Քուզնեցով (Ռուսլ. վաստակաւոր արտիստ) եւ Իպրահիմ Եուսուփով:

Առաջին մենակատարուհիներն, որոնք փայլուն խաղարկութիւն ցուցաբերեցին իրենց ելոյթներուն ընթացքին, անհրաժեշտ է յիշատակել Կալիա Իսմայիլովան (Ս. Միութեան ժող. արտիստ) եւ Իպրահիմ Եուսուփովը։

Առաջին մենակատարուհիներն, որոնք փայլուն խաղարկութիւն

Վալենթինա Փրասքուրիենա

ցուցաբերեցին բոլոր իրենց ելոյթներուն ընթացքին, անհրաժեշտ է յիշատակել Կալիա Իսմայիլովան (Ս. Միութեան ժող. արտիստ), Պեռնարա Քարիեւա (Ուզբ. ժող. դերասան), Ռահապ Թանկուլիեւ (Ուզբ. վաստակաւոր դերասան), Վիթալի Վասիլիեւ (առաջին մենակատար), Վալենթինա Փրասֆուրիենա, (Ուզբ. վաստակաւոր արտիստուհի):

Յաջող խաղարկութիւն ունեցան նաեւ մենակատարներ Սեվիլիա Խայպուլլայեւա, Պայազ Օսմանկուլով, Շիքրէթ Պուրխանով, Անուար Ապտիւլրահիմանով, Օլիա Շեյխիսլամով եւ Նատիժտա Պոքրովա:

«Մարդը որ ժպտում է» պալէէն (Վ. Հիւկօ)

Այս առթիւ ուրախութեամբ ծանօթացանք հայրենակից ընկեր Համլէթ Քոչարեանին, որ մօտ ութ տարիներ առաջ հրաւէր ստացած ըլլալով Երեւանէն մեկնած է Թաշքենդ, մաս կազմելու համար այս պալէի խումբին: Ընկեր Քոչարեան, որ այժմ երեսուն եւ հինգ տարեկան համակրելի երիտասարդ մըն է, հայր սիրունիկ աղջկայ մը, երկու տարի յետոյ պիտի սկսի ստանալ հանգստեան թոշակ ու պիտի վերադառնայ իր ծնողացը մօտ, Երեւան։

Արժանի է յիշել նաեւ որ բեմադրիչներէն Իպրահիմ Եուսուփով այժմ կ'աշխատի Արամ Խաչատուրեանի «Սպարտակ» պալէի վրայ։

Խումբին վերջին ներկայացումները տեղի պիտի ունենան այսօր Շաբաթ եւ Երկուշաբթի 28 Մարտ 1966ին։

Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք բոլորին:

Չայքովսկիի «Կարապի լիճը»՝ Պեռնարա Քարիեւա և Վիթալի Վասիլիեւ

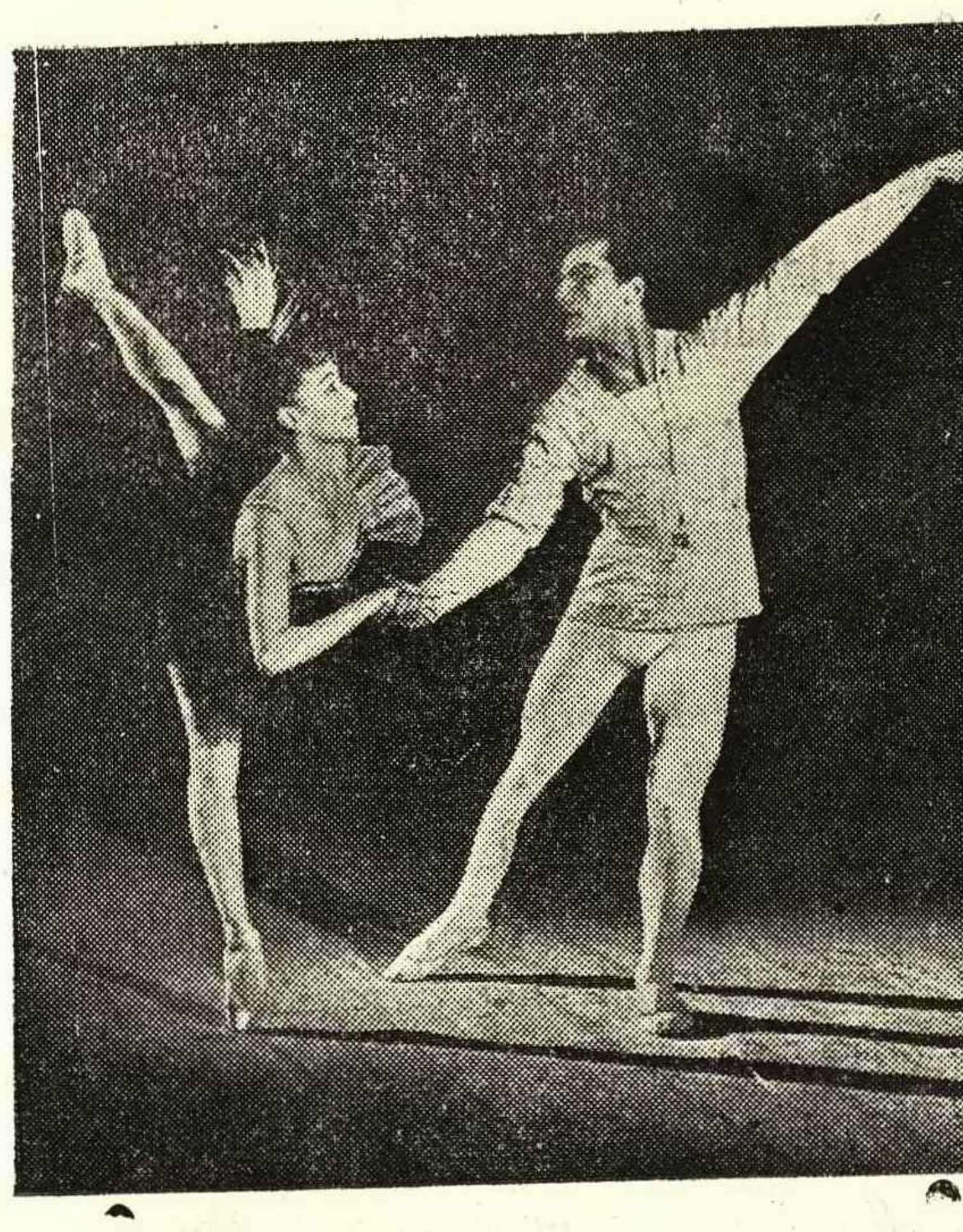

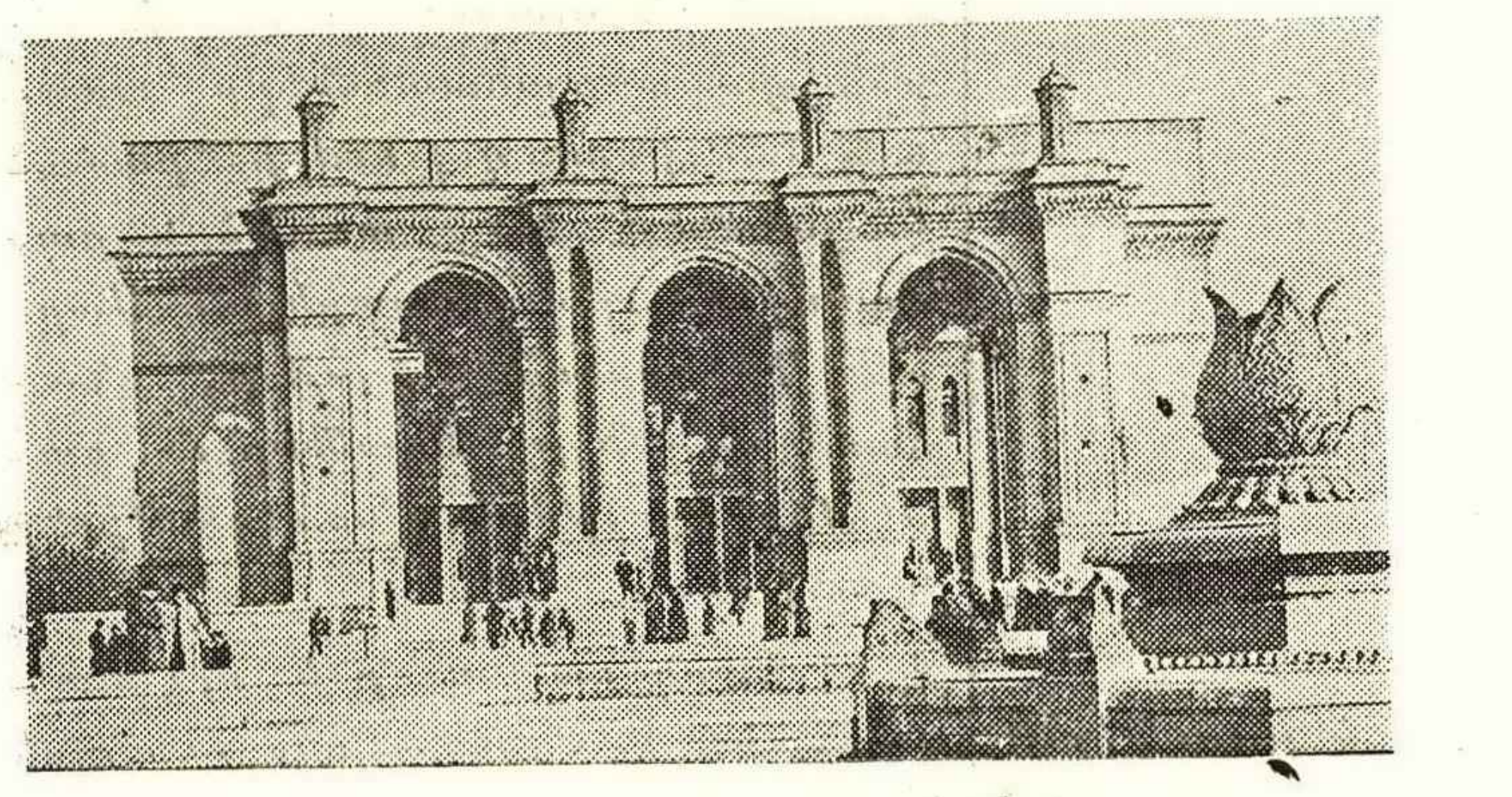

«Ալիշէր Նաւոյի»ի անուան Օփերայի և Պալէի Թատրոնը Թաշքենդի մէջ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԱՀԼԻ-ԶԱՄԱԼԷՔ ՄԻՋԱԴԷՊԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը իր վերջին նիստին որոշեց որ Ահլի-Զամալէք կիսատ մրցումին Զամալէք յաղթական նկատուի 2ով 0 եւ ազդարարութիւն տուաւ Ահլիի 4 խաղացողներուն՝ Ռիֆաաթ էլ Ֆանակիլիի, Թահայի, Ապուղէտայի եւ Մարաուանի։

— Ֆետերասիոնի որոշումով Ա.Մ.Հ.ի Ֆութպոլի խումբը պիտի մասնակցի Արաբ երկիրներու բաժակի մրցմանը, որ տեղի պիտի ունենայ Իրաքի մէջ՝ Ապրիլի ընթացքին։

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿ

Փետրուար 26ին բարեկամական մրցում մը տեղի ունեցաւ Հայ Գեղ. Միութեան եւ Հայկ. Ընթերցասրահի խումբերուն միջեւ: Այս մրցումէն Հայկ. Ընթերցասրահի խումբը յաղթական դուրս եկաւ 3ով 1 արդիւնքով:

Գեղարուեստասիրացի երիտասարդական խումբը կը բաղկանար Ժիրայր Տէփոյեանէ, Թոնի Յովսէփեանէ, Յոլակ Պապիկեանէ եւ Վարուժան Թորիկեանէ։

Հայկական Ընթերցասրահի երիտասարդական խումբի կազմն էր Հայկ Աղակիւլեան, Գաբրիէլ Հաճէթեան, Նուպար Մուսաեան եւ Մարտիկ Պալաեան։

Մրցումներէն վերջ տեղի ունեցաւ պարանցիկ երեկոյթ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Չորեքշաբթի, 9 Մարտ 1966ին՝ տեղի ունեցաւ մարզական ասուլիս մը Գահիրէի Սովետական Մշակութային կեդրոնին մէջ։

Խօսք առին Պարոնայք Բոկոմոլով եւ Կարշքով (Սովետ Միութեան փորձառու մարզիկներ) վեր առնելով Սովետ Միութեան մարզիկներու բերած պատուաբեր արդիւնքները եւ մասնաւորաբար աշխարհի բարձրութիւն ցատկելու ախոյեան Պրումելի եւ մարմնամարզիկներու յաջողութիւնները։

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

ՍՏԵՓԱՆ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ ՉԻԼԻԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻ ՄԱՐԶԻՉ

Չիլիի պասքէթ պոլի Ֆետերասիոնը իր վերջին նիստին որոշում տուաւ նշանակել մեր հայրենակից Սպանդարեանը իբր Ազգային խումբի մարզիչ։ Սպանդարեան կը գտնուի Չիլի ու արդէն գործի լծուած է։ Ան կը մարզէ խումբը 1967ի ողիմպիականին համար։

— Եգիպտական պասքէթ պոլի Ֆետերասիոնը մեծ թափով կը պատրաստուի մասնակցելու Մեքսիքայի ողիմպիականին:

— Հիւսէյն Մոնթասէր կ'ընտրուի ընդհանուր պատասխանատու փորձերու, Տոքթոր Հասան Մոստաֆա թէքնիք պատասխանատու, Մոհամէտ Հապիպ արական խումբի մարզիչ՝ օգնական ունենալով Ֆարուք Հապիպը, իսկ իգական խումբի մարզիչ Մոհամետ Ալի էլ Ռաշիտի, օգնական ունենալով Ապտէլ Ֆաթթահ էլ Ղարապան:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆ 10 ԶՕՐԱՒՈՐԱԳՈՅՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ

Մարզական «Էքիփ» Ֆրանսական թերթին համաձայն Եւրոպայի մարզական 10 զօրաւորագոյն երկիրներն են՝ 1965 տարեշրջանին.

Ա. Խորհրդային Միութիւն՝ 167 կէտ, Բ. Արեւմտեան Գերմանիա՝ 94 կէտ, Գ. Ֆրանսա՝ 93 կէտ, Դ. Անգլիա՝ 82 կէտ, Ե. Իտալիա՝ 75 կէտ, Զ. Արեւելեան Գերմանիա՝ 70 կէտ, Է. Լեհաստան՝ 67 կէտ, Ը. Չեխոսլովաքիա՝ 65 կէտ, Թ. Հունգարիա՝ 64 կէտ. Ժ. Իտալիա՝ 58 կէտ:

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

Խորհրդային Միութիւնը առաջին անգամ ըլլալով կը կազմակերպէ սուսերամարտութեան համաշխարհային մրցաշարքը, որ տեղի պիտի ունենայ Մոսկուայի մարզական պալատին մէջ, 6էն 16 Յուլիս 1966: Սուսերամարտութեան համաշխարհային Ֆետերասիոնը տուած է իր համաձայնութիւնը։

ԺԱՄԱՆՑ

1.— Ո՞ր ժապաւէնին մէջ առաջին անգամ ըլլալով Շարլի Շափլին խօսելով կատարեց իր դերը:

2.— Ո՞ր հռչակաւոր դերասանուհին յետոյ իշխանուհի եղաւ։

3.— Ի՞նչ է Ճեմս Տինի վերջին ժապաւէնին անունը։

4.— Ո՞ր թուականին Ուալթ Տիզնիյ ներկայացուց առաջին գունաւոր գծաժապաւէնը:

5.— Քսաներորդ դարուն Անգլիա ունեցած է հինգ թագուհիներ, որո՞նք են:

6.— Ո՞ր թուականը որոշուած է «Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան» օր:

7 — Որո՞ւն անունով կոչուած է Էվերեստ լեռը:

8.— Ո՞ւր կը գտնուի համաշխարհային դրամատունը։

9.— Ո՞ւր տեղի ունեցան 1956ի ողիմպիական խաղերը:

10. — Ո՞ր քաղաքին մէջ կառուցուած է «Հոլիվուտ»ը։

Քաղեց ՍԱԹԵՆԻԿ ՊԱԼԱԵԱՆ

(Պատասխանները տեսնել էջ 8)

00784

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԿՈՉ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ

Առ ի գիտութիւն կը հաղորդենք թէ Armenian Guardian անգլերէն լեզուով պարբերականը պաշտօնաթերթն է Ամերիկայի Հայ Եկեղեցւոյ Երիտասարդական կազմակերպութեան՝ Ամերիկայի Հայ Եկեղեցւոյ Թեմին հովանիին տակ, ուր կեդրոնն է Նիւ-Եորք։

Մեր Երիտասարդ ընթերցողները կը փափաքին ծանօթանալ այլ երկիրներու մէջ գտնուող նոյն տարիքը ունեցող հայ պատանիներու հետ։

Ուրեմն, կը փափաքինք ունենալ թղթակից մը, որ պարբերաբար, անգլերէն լեզուով, տեղեկատուութիւն տար Armenian Guardian-ին Երիտասարդութիւնը հետաքրքրող ձեր համայնքին գործունէութեան մասին։

Մեր կանխայայտ շնորհակալութիւնները կը յայտնենք անոր՝ որ պիտի ստանձնէ պատուակալ թղթակիցի պաշտօնը։

Սարկաւագ Մկրտիչ Մուրատեան

Central Council, Armenian Church Youth Organisation of America
630 Second Avenue, New York, N. Y. — 10016, U. S. A.

Յ. Գ.— Եգիպտահայ Մշակութային Միութիւններէն կը խնդրուի հետեւանք տալ վերոգրեալ կոչին։

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

Ստորեւ անգամ մը եւս կու տանք «Բարեկամութեան Սիւնակ»ին հարցարանը, զոր լեցնելէ ետք, այլ երկրի հայ երիտասարդներու հետ յարաբերութեան մէջ մտնել փափաքող երիտասարդ—երիտասարդուհիներ, զայն կը ղրկեն խմբագրութեանս, որ իր կարգին զայն — յատուկ յանձնախումբի միջոցաւ — կ'ուղղէ իր տրամադրութեան տակ գտնուող հասցէներու, որոնց տէրերը կը համապատասխանեն (ուսումնական և այլ պայմաններով) թղթակցիլ ուզող անձին նախասիրութիւններուն։

★ ՀԱՐՑԱՐԱՆ ★

(ԼԵՑՆԵԼ ՄԱՔՈՒՐ ԳՐՈՒԱԾՔՈՎ)

Անուն եւ Մականուն . . . . .
Հօր անուն . . . . .
Ծննդավայր . . . . .
Ծննդեան թուական (կամաւոր) . . . .
Հպատակութիւն . . . . .
Ուսումնական աստիճան . . . . .
Լեզուներ . . . . .
Լեզուն՝ որով կը փափաքիք թղթակցիլ . . . .
Զբաղում . . . . .
Նախասիրութիւններ . . . . .
(Պատմագիտութիւն, Գրականութիւն,
Գիտութիւն, Երաժշտութիւն, Պարարուեստ,
Նկարչութիւն, Քանդակագործութիւն,
Ընկերային հարցեր, Առեւտուր,
Ճարտարարուեստ, Դրոշմահաւաքում, Լուսանկարչութիւն)
Մարմնակրթանքի եւ Սփորի կը հետեւի՞ք . . . . .
Տեսական — Գործնական —
ֆութպոլ, պասքէթպոլ, վոլիպոլ,
Հէնտպոլ, փինկ փոնկ, թենիս,
Լողորդութիւն, աթլեթիզմ, հեծելարշաւ,
Ձիավարութիւն, որսորդութիւն, ձկնորսութիւն, սկաուտիզմ։
Նուագ, Երաժշտութիւն եւ Պար . . . . .
Տեսական — Գործնական.
Կ'երգէ՞ք. դասակա՞ն, ժողովրդակա՞ն.
Կը նուագէ՞ք — ի՞նչ գործիք
Կը պարէ՞ք — ի՞նչ պար
Այլ հակումներ . . . .
Հասցէ. — . . . .
. . . .
(Կ'ուզէ՞ք որ տպուի թերթին մէջ)
Թղթատարական ծախսերու մասնակցութիւն (միայն մէկ անգամ, նուազագոյնը 4 շիլին) . . . . .

Հարցարանները (որոնց՝ կամաւոր կերպով՝ կը միացուի ենթակայի մէկ լուսանկարը) ղրկել հետեւեալ հասցէին, նախընտրաբար ապահովագրեալ փոստով.—

Comité d'Amitié Journal «Tchahakir»
B.P. 2111, Le Caire, Egypte, R.A.U.

Հ.Մ.Մ.Ի ՀԱՆԵԼՈՒԿ ԱՐՇԱՒԸ

(Շար. Բ. էջէն)

Ներքին դասախօսութիւններու, հրապարակային հանդիսութիւններու և շաբաթական հանդիպումներու շարքը պատկառելիօրէն երկար է ու պերճիմաստ։

Աշխոյժը և եռանդը ցայտուն են յատկապէս Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Ակումբային Դիւանի միութենանուէր ու հաւատաւոր տղոց մօտ, որոնց մշակութային յանձնախումբը, 3 Մարտ 1966, Հինգշաբթի օր երեկոյեան կազմակերպեց Հ.Մ.Մ.ի ՄԻՀՐԱՆ ՍԵՖԵՐԵԱՆ Գրադարանին բացման հանդիսութիւնը, իսկ իր կարգին, ընկերային յանձնախումբը կազմակերպեց ինքնաշարժի հանելուկ-արշաւ մը, 6 Մարտ 1966, Կիրակի օր։

Առաջին անգամն է որ ինքնաշարժի այս հանելուկ արշաւը տեղի կ'ունենար Հ.Մ.Մ.եան ծիրէն ներս։ Հակառակ այս իրողութեան սակայն, մարզական այս ձեռնարկը վերջ գտաւ փայլուն յաջողութեամբ մը։

Արշաւին իրենց մասնակցութիւնը բերին շուրջ երկու տասնեակ ինքնաշարժներ, առանձին խումբերով։ Բոլոր մասնակցողներն ալ ուրախ էին, որ նման մրցախաղի մը հետեւելու կարելիութիւնը կը տրուէր իրենց Հ.Մ.Մ.ի ակումբային դիւանի ընկերային յանձնախումբին կողմէ։

Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի ինքնաշարժի այս հանելուկ-արշաւը կայացաւ մայրաքաղաքի և արուարձաններու տարածքին վրայ ու տեւեց շուրջ չորս ժամ, մինչեւ որ մրցակիցները առիթը ունեցան յաջորդաբար լուծելու մրցանքի հանելուկ-հարցումները։

Առաջին հանդիսացաւ Յակոբ Տէր Ստեփանեանի գլխաւորած խումբը։

Իսկ բովանդա՛կ մրցումի տեւողութեան, ինքնայատուկ արագութեամբ և կարողութեամբ հանելուկ-հարցումները լուծող խումբը, որ կը գլխաւորէր Սարգիս Գրիգորեան, թեքնիք սխալներու և յարգելի պատճառներու հետեւանքով չկրցաւ իրեն արժանի տեղը գրաւել, հակառակ խումբի բոլոր անդամներուն ցոյց բերած պայքարի մաքրամաքուր ոգիին։

Նկատի ունենալով այս իրողութիւնը, Հ.Մ.Մ.ի Ակումբային դիւանի ընկերային յանձնախումբին պատասխանատուները, առաջին հանդիսացող խումբին բաժակը յանձնելէ ետք, առանձին բաժակով մը պարգեւատրեցին Սարգիս Գրիգորեանի խումբը, գնահատելով անոր անդամներուն բարի մրցակցութեան գիտակցութիւնը և ժեթոտը։

Պարգեւատրումը և մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցան նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 6էն սկսեալ, կազմակերպուած ընկերային խրախճանք-պարանցիկի մը ընթացքին Միութեան Տան սրահին մէջ, մասնակցութեամբ՝ առաջնակարգ Նուագախումբի։

Շնորհաւորելի են Հ.Մ.Մ.ի Ընկերային Դիւանի անդամները և հանելուկ-արշաւին մասնակցողները, իրենց այս գեղեցիկ յաջողութեան համար։

ԹՂԹԱԿԻՑ

«ԺԱՄԱՆՑ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

1.— Մեծն տիքթաթորը
2.— Կրէյս Քելի
3.— «Հսկան»
4.— 1932
5.— Վիքթորիա, Ալեքսանդրա, Մարի, Էլիզապէթ Ա. և Բ.
6.— 24 Հոկտեմբեր
7.— Ուաշինկթըն
8.— Ճորճ Էվերեստ
9.— Մել [illegible]
10— Լոս Անճելըս

★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ ՆՈՐ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

Պատկեր մը «Փարիզը Օգոստոս ամսուան մէջ» ժապաւէնէն

Շարժանկարի սիրահարները առիթը ունեցան հաղորդակից ըլլալու Շառլ Ազնաւուրի արուեստին. զայն տեսնելէ յետոյ «Սատանան եւ տասը պատուիրանները» ֆիլմի մէկ յարադիպական դերակատարման մէջ։

Այս անգամ, հանրայայտ արտիստը կը մեկնաբանէ Ժագ Լանգմանի մէկ վէպէն ներշնչուած եւ Ժան Կաբրիէլ Ալպիքոքի բեմադրութեամբ իրագործուած «Ամերիկայի մուկը» Ֆրանսական ֆիլմին գլխաւոր դերը։ Ֆիլմի հերոսը, հարստանալու համար Հարաւային Ամերիկա եկած Ֆրանսացի մը, յարատեւելով պատուաւոր աշխատանքի մը մէջ, որ սակայն ապարդիւն կը մնայ, ան դէմ առ դէմ կու գայ դառն եւ մերկ իրականութեան հետ, տեսնելով իր երազին աստիճանաբար չքացումը։ Հակառակ իր ընկերային քննադատական բնոյթին, այս ֆիլմը համոզիչ չէ։ Ըստ մեր կարծիքին, շարժանկարի միակ յատկանիշը մեկնաբանութիւնն ու Փարակուայի, Չիլիի եւ Պոլիվիոյ գեղանկարչական սքանչելի վայրերու նկարահանումներն են։

Շառլ Ազնաւուր կրկին մեզի կ'ապացուցանէ կատարեալ դերասանի մը յատկութիւնները իր ներքին ապրումներով եւ խիստ ճշմարտացի յայտնաբերումներով։

Այն տպաւորութիւնը կ'ունենանք թէ, այս շարժանկարը գրուած եւ իրագործուած է Շառլ Ազնաւուրի համար։ Անոր կողքին գնահատեցինք տաղանդաւոր դերասանուհի Մարի Լաֆորէն։

⁂

«Փարիզը Օգոստոս ամսուան մէջ»... Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ գրեթէ ամայութիւն է, կիզիչ արեւին տակ, փարիզցիներու գիւղ մեկնումի եւ զբօսաշրջիկներու ժամանման եռուզեռին մէջ, կ'իրականանայ պարզ եւ յուզիչ սիրոյ պատմութիւն մը — պատմութիւնը Փլանքէի — «Սամարիթէն» իւնիվերսալ մեծ խանութին մէջ ձկնորսական իրերու ճիւղի փոքր վաճառողի մը եւ լոնտոնցի հրապուրիչ երիտասարդուհի Փաթրիսիայի, որուն ան հանդիպած է Սէն գետի քարափներէն մէկուն վրայ։

Ընթերցողը գուշակեց անշուշտ, թէ Հանրի Փլանքէն — դերը գրուած կարծես զայն մեկնաբանողի ֆիզիքական ու հոգեկան չափերուն համապատասխան — Շառլ Ազնաւուրն է, ինչպէս միշտ իր սկար եւ յուզիչ էութեամբ։ Դերասանուհի Սուզան Համփշայր կը մարմնաւորէ անգլուհի Փաթրիսիան։

Պատկեր մը Ազնաւուրի նոր ժապաւէնէն

«Փաթ» սկզբնաւորութեան կը կարծէր, թէ Սէնի եզերքներուն վրայ պիտի ապրի արձակուրդի մը անցողական ռոմանը։ Սակայն Փլանքէի հետ հանդիպումը անոր կը հասկցնէ իսկական սէրը։ Բայց ինչպէս սիրոյ այնքան պատմութիւններուն մէջ, կը մօտենայ բաժանման պահը։ Ան պէտք է վերադառնայ Լոնտոն։ Իսկ Հանրի անխախտ կը հաւատայ իր ապրած երազին ու չ'ուզեր նկատի առնել թէ — ինչպէս երգը կ'ըսէ — «Կեանքը միշտ կը բաժնէ անոնք, որ զիրար կը սիրեն»։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ ԳՈՂՑՈՒԱԾ

(Շար. Բ. էջէն)

գտնողին խոստացուած վարձատրութեան։ Անանուն բազմաթիւ տեղեկատուութիւններ, ուղղուած մարմիններուն, ոչ մէկ արդիւնքի յանգեցան։

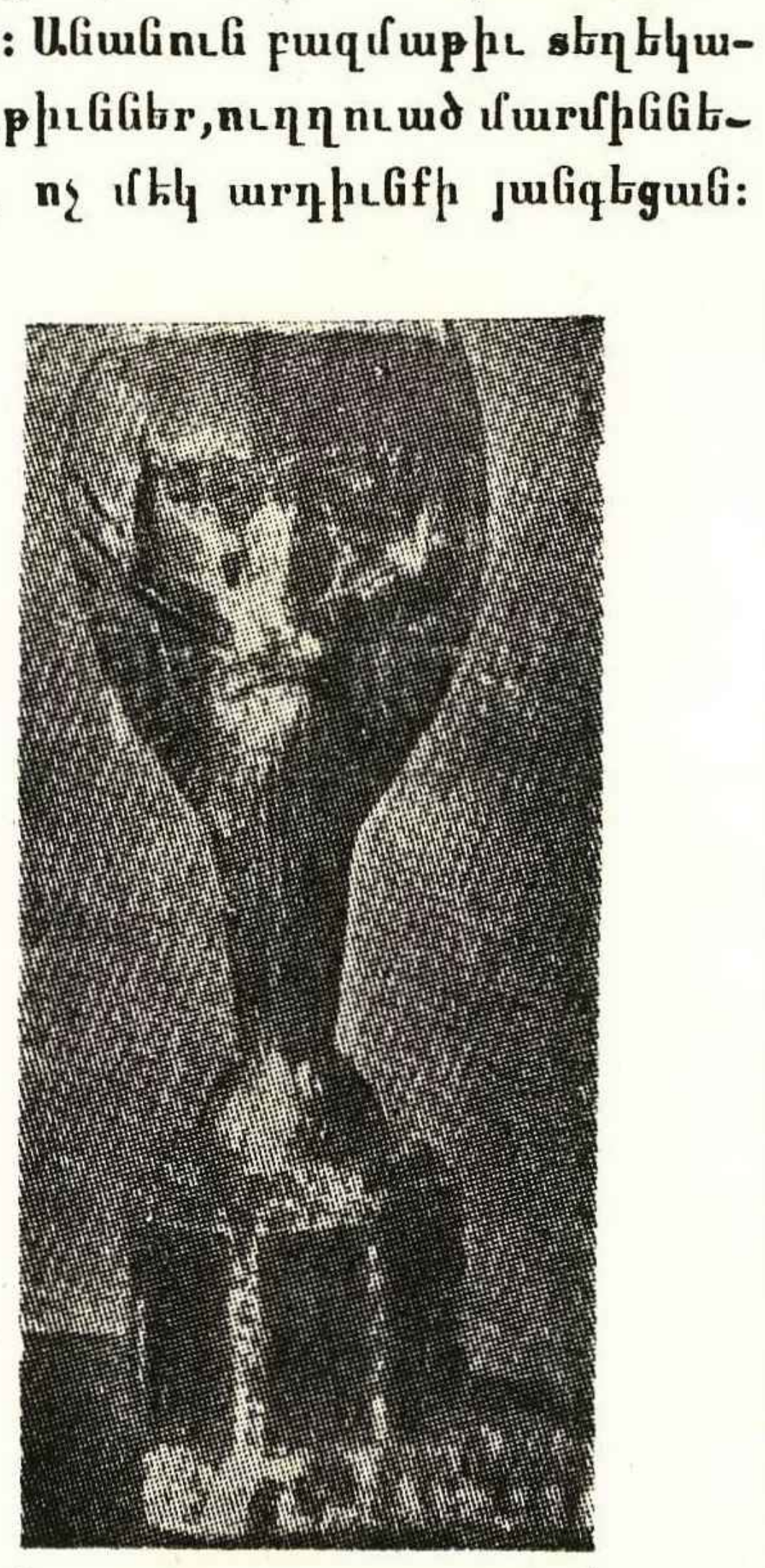

Բաժակը վստահուած էր Դրօշմահաւաքութեան ցուցահանդէսի տնօրէն Սեսիլ Ռիչըրտսընի. ան խոշոր նուէր մը խոստացած է գտնողին առանց քանակը որոշելու։ Բաժակը ապահովագրող ընկերութիւնը իր կարգին 3000 ոսկի պարգեւ խոստացած է այս մեծ արժէքով իրեղէնը բերողին։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԽԱՂԱՑՈՂ ԷՍԱՄ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Եգիպտացի խաղացող Էսամ Խորհրդային Միութիւն մեկնեցաւ ուսանելու համար։ Քանի մը շաբաթ յետոյ ան մաս կազմեց Փոլիթեքնիք խումբին և իր Ա. մրցումը խաղաց Խորհրդային Միութեան զտեալ խումբին դէմ։ Ան յաջողեցաւ ինքզինքը արժեցնել. ու Խորհրդային Միութեան թերթերը գրեցին իր մասին։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

Կը յիշեցնենք մեր սիրելի ընթերցողներուն, յատկապէս երիտասարդ-երիտասարդուհիներուն, որ Շառլ Ազնաւուրի «Սէ Ֆինի» երգին հայերէն յանգաւոր թարգմանութեան մրցանքին վերջին պայմանաժամն է 31 Մարտ 1966։

«Ջահակիր» Շաբաթաթերթին մէջ պիտի յայտարարուի հինգ անդամներէ բաղկացած Գնահատիչ Յանձնախումբին (ժիւրի) կազմը։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالأرمن)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 4 (127)—ՇԱԲԱԹ 30 ԱՊՐԻԼ 1966 ՀԱՏԸ ԶԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. ملحق رقم ٤ (١٢٧) السبت ٣٠ أبريل ١٩٦٦

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հ.Մ.Մ.Ի ՄԻՋ-ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ

35ՐԴ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ

Զատկուան երեք օրերու ընթացքին, Հալէպահայութիւնն ու շրջանի մարզասէր հասարակութիւնը, ըմբոշխնեցին վայելքը մարզական տարբեր խաղերու գեղեցիկ ցուցադրումներու որոնք տեղի ունեցան Հ.Մ.Մ.ի Միջ — Մասնաճիւղային 35րդ խաղերուն առիթով:

Դրօշակի փոխանակում. աջին Ընկ. Յարութիւն Տիգրանեան (Պէյրութի խմբապետ) ձախին Հ.Մ.Մ.ի Հալէպի բերդապահ Ընկ. Գէորգ:

Հալէպն էր այս անգամ, որ ժամադրավայրը դարձած էր Միջին Արեւելքի տարբեր քաղաքներու Հ.Մ.Մ.ական նոր սերունդի մարզիկներուն:

Մարզական տարբեր դաշտերու վրայ, խուռներամ հասարակութեան ներկայութեան, տեղի ունեցան փինկ-փոնկի, պասքեթ պոլի և ֆութպոլի Ա. և Բ. կազմերու հետաքրքրական մրցումները:

Երկուշաբթի 11 Ապրիլ, 1966, կ.ե. ժամը 3ին, տասնեակ հազարաւոր մարզասէրներու ներկայութեան, տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Մ.ի 35րդ Միջ—Մասնաճիւղային խաղերու ֆութպոլի մէջ-շրջանային հանդիպումը, Հալէպի քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, նահանգապետ Ն.Վ. Ապտուլ Ղանի Սաղտաուիի բարձր հովանաւորութեան ներքեւ:

Պատուոյ թրիպիւնին վրայ տեղ գրաւած էին քաղաքական և զինուորական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, տարբեր համայնքներու հոգեւոր ներկայացուցիչներ, Հ.Մ.Մ.ի քոյր մասնաճիւղերու վարչութեանց պատասխանատուներ, տեղական հայ և արաբ մարզական միութեանց և մամուլի, ռատիոյի ու հեռուստատեսութեան ներկայացուցիչներ:

ՍՈՒՐԻԱ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳՐԱՒ 3 ԲՈԼՈՐ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ֆութպոլի աւարտական մրցումը տեղի ունեցաւ Հալէպի և Պէյրութի առաջին խումբերուն միջեւ: Այդ խիստ հետաքրքրական հանդիպումը վերջ գտաւ Հալէպի Հ.Մ.Մ.ի յաղթանակով, 3-2 արդիւնքով:

Նախապէս տեղի ունեցած էր Դամասկոսի և Պուրճ Համուտի Հ.Մ.Մ.—Մասիսի ֆուտպոլի Բ. խումբերու աւարտական մրցումը, Դամասկոսի Հ.Մ.Մ.ի յաղթանակով (4—0):

(Շար. տես էջ 9)

Ֆութպոլի խումբերուն տողանցքը աջին Հ.Մ.Մ. Պէյրութ, ձախին Հ.Մ.Մ. Հալէպ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՃԱՏՐԱԿԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱԽՈՅԵԱՆԸ

ՊՈՐԻՍ ՍՓԱՍՔԻԻ ԴԷՄ

Ամբողջ Սովետ Միութիւնը, բայց մանաւանդ Ռուսիոյ և Հայաստանի ժողովուրդը կը պատրաստուի այս օրերս հետեւելու ամիսներէ ի վեր սպասուած դէպքի մը ելեւէջներուն: Այդ դէ՞պքը: Պետրոսեան — Սփասքի ճատրակի մրցումը սկսաւ Ապրիլ 11ի Երկուշաբթի օր Մոսկուայի Թատերասրահներէն մէկուն մէջ, ժամը 16.30ին, տեղական ժամով:

Ճատրակը Հայաստանի մէջ կ'ըսեն շախմաս, Ֆրանսայի մէջ echec — գիտութի՞ւն մըն է, արուե՞ստ մը, թէ խա՞ղ մը: Որն որ ըլլայ, ճատրակը կը նկատուի իսկական սփոր մը, մտքի սփոր մը, բազմաթիւ երկիրներու մէջ և Ս. Միութեան ժողովուրդները շատ մեծ հետաքրքրութեամբ և կրքոտ ոգեւորութեամբ կը հետեւին

(Շար. տես էջ 9)

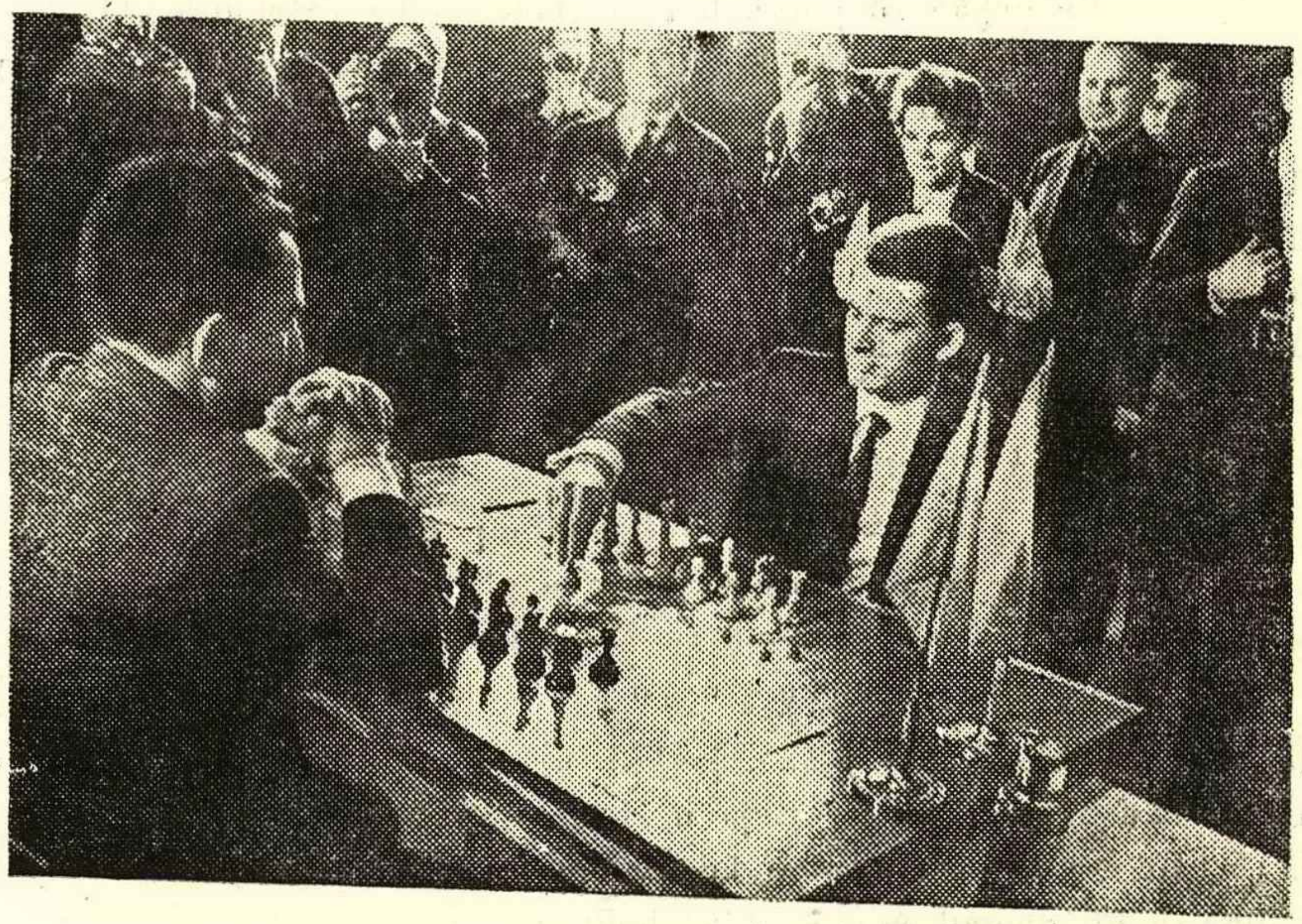

Առաջին շարժումը՝ Տիգրան Պետրոսեան-Պորիս Սփասքի մրցումին (Աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին շուրջ), որ Ապրիլ 11ին սկսաւ Մոսկուայի էսթրատային թատրոնին մէջ: Մրցումը կը բովանդակէ 24 խաղ եւ պիտի վերջանայ Յունիս 4ին:

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՀՄՄ «ԿԱՅԾ»Ի ՋՈՅԳ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ս. Զատկուան օրը Հ.Մ.Մ. Կայծ մրցեցաւ Պուրճ-Համմուտի (Լեռնալիբանանի) լաւագոյն կազմերէն «Էլ-Ալէմ» (դրօշակ) ի դէմ, Հ.Մ.Մ. Կայծի տղաքը հաւաքական եւ տոկուն խաղարկութեամբ մը տարին յաղթանակը 5ով 1, միջնախաղ՝ 4-0 ի նպաստ Կայծի:

Երկուշաբթի 11 Ապրիլին Հ.Մ.Մ. Կայծ կ'երթար մրցելու Սայտա, տեղւոյն Նատի «Դահաբուր»ի ֆութպոլի կազմին դէմ, որ 15 տարուան մարզական կեանք մը ունի:

Խաղը կը սկսի Կայծի տղոց արագ խաղարկութեամբ. հակառակ կողմերու ճնշումներուն՝ մինչեւ կիսախաղ ոչ մէկ արդիւնք:

Բ. կիսախաղին Կայծ կը ցուցաբերէ աւելի տաք և արագ խաղարկութիւն մը և 15 վայրկեան ետք Փանոսի բացած մէկ փասը Ժոզէֆը կէտի կը վերածէր, որ կ'ըլլար յաղթանակին ալ կէտը:

Նոյն օրը Կայծ Բ. կը յաղթէր «Դահաբուր»ի Բ. խումբին՝ 2-0:

Կը քաջալերենք Հ.Մ.Մ. Կայծի նոր դիւանը և անոր կը մաղթենք յարատեւ և յաղթանակներով լեցուն շրջան մը:

Բանուորական Տօնին առթիւ

Խմբագրութիւնս կը շնորհաւորէ «Ճահակիր»ի երիտասարդ, ուսանող, պաշտօնեայ, մարզիկ եւ բանուոր ընթերցողները՝ Մայիս 1ի Բանուորական տօնին առթիւ ու կը մաղթէ քաջառողջութիւն եւ յառաջդիմութիւն:

Հ.Ե.Ը.Ի

ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐԸ

Բարեգործականի 60-ամեակին առթիւ՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Պէյրութի եւ շրջաններու կողմէ կազմակերպուած Նաւասարդեան խաղերու եզրափակիչ հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ 11 Ապրիլ 1966 կ.ե. ժամը 3էն սկսեալ՝ Պէյրութի Մարզարանին մէջ հազարաւոր ժողովուրդի առջեւ:

Լիբանանի նախկին վարչապետ եւ խաղերու հովանաւոր Պր. Ռաշիտ Քարամէ, կրօնական եւ հասարակական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, օրուան թագուհի Տիկ. Նինա Ծիտէճեան, պատուոյ Տիկիններ եւ Օրիորդներ տեղ գրաւած էին պատուոյ թրիպիւնին մէջ:

Առողջ ու կայտառ մարզիկներ եւ ուսանող — ուսանողուհիներ՝ դանիական, շուէտական մարզանքներ և կենդանի պատկերներ ու հաւաքական պարեր հրամցուցին ներկաներուն՝ յաջողութեամբ:

Ընդհանուր տողանցքէն առաջ՝ հեծելանիւի, արգելարշաւի, փինկ-փոնկի, պասքէթպոլի մրցաշարքեր տեղի ունեցան՝ զանազան ակումբներու կամ դաշտերու մէջ:

Նոյն օրը երեկոյեան՝ Զարեհ-Նուպար Ակումբին մէջ տեղի ունեցաւ, յաղթականներուն բաժակ յանձնելու առթիւ պարահանդէս:

«ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ» ԵՒ «ԿԱՄՔ»

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Շաբաթ, 16 Ապրիլ 1966, երեկոյեան՝ Նուպարի դաշտին վրայ տեղի ունեցան պասքէթ պոլի զոյգ մրցումներ Աղեքսանդրիոյ «Կամք»ին և Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին միջեւ: Ա. մրցումին մասնակցեցան «Կամք»ի և Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի էգական խումբերը: Երկուստեք հետաքրքրական խաղարկութենէ մը ետք, «Կամք»ի աղջիկները յաղթեցին Հ.Մ.Ը.Մ.ի նորավարժ խումբին՝ 40-23ով. կիսախաղին 25-45 արդիւնքով:

Բ. մրցումը տեղի ունեցաւ նոյն ակումբներուն արական ը. խումբերուն միջեւ: Երկուստեք հաւասար խաղարկութեամբ վերջացաւ կիսախաղը՝ 23-23 արդիւնքով: Բ. կիսախաղին «Կամք» ցոյց տուաւ գերազանց խաղարկութիւն և յաղթեց 59-36 արդիւնքով:

(Շար. տես էջ 10)

Պր. Կարօ Վարժապետեան կը շնորհաւորէ յաղթական խումբին պետը: Նկարին մէջտեղը Առաջնորդ Ս. Հայրը, աջ ծայրը Պր. Ժո-ժ Մարանկոզեան:

00818

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

«Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի առաջին թիւին (29 Յունուար 1966) մէջ մրցանքի դրուած էր Շառլ Ազնաւուրի «C'est Fini» երգին հայերէն թարգմանութիւնը:

Ստացուեցան բազմաթիւ թարգմանութիւններ՝ Ա.Մ.Հ.էն, արտասահմանէն եւ Հայաստանէն:

Գնահատիչ յանձնախումբը — բաղկացած ընկերներ Հայկ Ժամկոչեանէ, Եղ. Յակոբեանէ, Նուպար Քիւփելեանէ եւ Վահան Չէչենեանէ — տուաւ իր վճիռը Չորեքշաբթի, 27 Ապրիլին եւ արդիւնքը եղաւ հետեւեալը.

Գեղամ Բարսեղեան (Երեւանէն) Ա. մրցանակ, 2 եղ. ոսկի
Պայծառ Երկաթ (Երեւանէն) Բ. մրցանակ, սրուակ մը անուշահոտութիւն
Հայկ Կարինեան (Աղէքս.) Գ. մրցանակ, «Շիրակ» գունատիպ երգարան.

Յիշատակութեան արժանի եղան Վարդանոյշ Նուրեան եւ Էլիզ Նուրեան:

Կը շնորհաւորենք մրցանակաւորները եւ միւսները:

Ստորեւ կը հրատարակենք Ա. եւ Բ. հանդիսացած թարգմանութիւնները:

* * *

Է՛Լ ՉԿԱՅ

Բնագրից թարգմանեց

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ **ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ**

Չեմ կարող պոկել ես հայեացքն իմ քո դէմքից,
Չեմ կարող չտեսնել ապագան վշտաբեր
Որ արդէն գալիս է մրրկի պէս սպառնալից,
Գալիս է ջնջելու իմ վշտով խինդը մեր:

Խոցել է իմ սիրտը եւ զգում եմ ցաւօք
Որ բոլոր քո բառերն ինձ հրաժեշտ են յայտնում.
Նայում եմ՝ չեմ տեսնում, չեմ լսում ես իրօք,
Կանգնած եմ ես անձայն վշտիս դէմ անհատնում:

Ապրում եմ անցեալով, երբ գնում ես հիմա,
Մնում է ինձ սեղմել ձեռքը քո թանկագին,
Այն պահել չեմ կարող, սէրը մեր է՛լ չկայ.
Այնքա՜ն մօտ, բայց հեռո՜ւ կանգնած ես իմ կողքին:
Է՛լ չկայ
Է՛լ չկայ (7 անգամ.)

Ա՜խ, ինչպէ՞ս կարող է չքանալ առյաւէտ
Ցոլքը քո յորդառատ, լոյսը քո բերկրալի,
Այդ ինչպէ՞ս չմնաց քո կեանքում այսօր գէթ
Մի փոքր յիշատակ սիրուց մեր անցեալի:

Չգիտեմ ինչ անել, ինչ ասել, խենթի պէս,
Ուզում եմ երեւալ ես անվախ ու արի,
Արցունքը՝ աչքերիս փորձում եմ ժպտալ ես
Այնպիսի մի ժպտով որ երբեք չի խաբի:

Սարսափած փախչում եմ ե՛ւ մահից ե՛ւ կեանքից,
Ուզում եմ մոռանա՜լ, մոռանա՜լ ամէն ինչ,
Կարենալ չլսել ձայնը քո արտալից
Եւ ապրել գիշերներ առանց քո սիրոյ ջինջ:
Է՛լ չկայ...

* * *

ԵՒ ՎԵՐՋ ՎԵՐՋ...

Չեմ կարող անջատել աչերս քո դէմքից.
Չեմ կարող հրաժարուել այն մտքից որ վաղը
Երեւում է արդէն ինչպէս մի չար մրրիկ
Պիտ լուա արցունքով մեր ծաղր ու ծիծաղը:
Վիրաւոր է սիրտս, իմանալ չեմ ուզում
Բառերդ բոլոր որք խօսքեր են հրաժեշտի
Նայում եմ չեմ տեսնում, լսում՝ չեմ հասկանում,
Շղթայուած կսկիծով կանգնել եմ լուռ ոտի:
Կ'երազեմ անցեալը, ներկան տանում է քեզ,
Միայն ձեռքդ սեղմել մնում է ինձ այլեւս:
Ուզում եմ պահել այն, մեռածէ մեր սէրը,
Երկու քայլ միայն, չկայ քո ստուերը...
Ու վերջ վերջ
Վերջ վերջ վերջ:
Բայց ի՞նչպէս կը լինի, բախտն այն չէն ուրախ
Որ կտար ժպիտներ, չքանայ առյաւէտ.
Չի թողնի քո կեանքում գոնէ մի հետք, աւա՜ղ
Ցուշը նուազագոյն, սիրոյ երանաւէտ:
Չը գիտեմ ինչ անել. չը գիտեմ ինչ ասել..
Կ'ուզեմ լինել ուժեղ, մի վերջին անգամ էլ
Արցունքն աչքերիս ստիպել ինձ ժպտել,
Ժպիտով բռնի, որ քեզ չի հրապուրեր...
Երկչոտ՝ մահուան դէմ... ապրել սա՛րսափահար...
Լա՛ւն է, մոռանալ, անդորրութեան համար.
Ու ես պէտք է վարժուեմ, այսուհետեւ, կեանքին,
Օր ու գիշեր ապրեմ առանց քո փաղաքշանքին
Ու վերջ վերջ
Վերջ վերջ վերջ:

Երեւան 8—3—1966

թարգմանեց **Պ. ԵՐԿԱԹ**

* * *

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ ՁԱՅՆԸ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՎՍԵՄ ՋԱՀԱԿԻՐԸ

Հայ լրագրական շարժումը միշտ գործօն դեր ունեցած է մեր ազգային իրականութեան մէջ եւ միշտ ալ ջանացած է լաւապէս կատարել իրեն վստահուած առաքելութիւնը:

Բայց այս առաքելութիւնը՝ ընդհանրապէս ազգային եւ քաղաքական, կարծէք բնաւ նկատի չէ առած թէ ազգայինին աւիւնը եւ ապագայի մայր երակը՝ հայ երիտասարդութիւնն է:

Այո՛, հայ լրագրական շարժումը մինչեւ հիմա որեւէ լուրջ աշխատանք չէ տարած հայ երիտասարդը գոհացնելու եւ անոր մէջ ազգային ոգին միշտ անմար պահելու՝ կենսական պահանջը իրականացնելու համար:

Հոգիով երիտասարդութենէ վաղուց հեռացած մարդոց կողմէ գրուած երկարապատում «քարոզներ»ը, քաղաքական կամ գրական թերթերու մէջ, բնաւ չեն խօսած արդի երիտասարդի սրտին ու ա՛լ աւելի խորացուցած են փոսը «հիներուն» եւ «նորերուն» միջեւ:

Վաճառականական ցանկութիւններով երիտասարդական թերթ հրատարակողները՝ ամօթալի, ապիկար եւ անմարսելի նիւթերով, միայն մէկ թիւ աւելի ծախելու նպատակաւ՝ վարկաբեկած են հայ երիտասարդութիւնը ու մեծերուն առիթ ընծայած են որ աւելի ատեն այսպիսի նիւթերէ ու նկարներէ ախորժող երիտասարդութիւն մը, որ իր անունով խօսող այսպիսի թերթեր կը գնէ ու կը կարդայ:

Հայ արդի երիտասարդութիւնը գիտէ ինքնաքննադատութիւնը, իր ազգային պարտականութիւնը եւ իր սիրած նիւթերը: Ան կրնայ հրատարակել իր թերթը, իր հարազատ օրկանը՝ որ կը խօսի այսօրուան արմենական ամէն արդի երիտասարդի սրտին:

— Այսօրուան երիտասարդները, գուցէ ըսեն ոմանք, պոռչտուքներու մէջ միայն վարպետ են ու ըմբոստութեան կենդանի գլուխ գործոց մը:

Առանց արդարացնելու «պոռչտուքներու համակիրները», կ'ըսենք թէ պոռչտուքն ալ «դարուն պահանջք»ն է, եւ կ'աւելցնենք՝ դիմացինէն յքուածներու, ինքնապարտադրութեան միջոց մը:

Սակայն թող գիտնան այսպիսի պատճառաբանողները՝ թէ արդի երիտասարդը եւ մանաւանդ հա՛յ արդի երիտասարդը՝ իրենց կարծածին պէս, միայն «ճահիլ», «թեթեւ» եւ «պոռալու վարպետ» մը չէ. հայ արդի երիտասարդը՝ համագործակցութեան եւ հաւաքական ըմբռնողութեան ու աշխատանքի տիպար ներկայացուցիչն է:

— Փա՞ստ:

— Ջահակիր երիտասարդականը:

Երկու սեռէ խմբագրական կորովի կազմ մը, որ միայն երկու թիւերու մէջ իսկ փաստեց՝ թէ ափ մը երիտասարդութիւն կրնայ գլուխ հանել հսկայական գործ մը՝ որ դիւրաւ կը մրցակցի տարիներով այս գործին նուիրուած եւ այլազան մասնագիտական (թեքնիք) ու նիւթական դիւրութիւններ վայելող օտար թերթերու հետ:

Մեզի համար կարեւորը այս չէ:

Մեզի համար կարեւորը՝ համագործակցութեան եւ իրերահասկացողութեան գնահատելի ոգին է ու մանաւանդ ազգային շունչը որ իր հարազատ կայանը գտած է այս երիտասարդ մամուլին մէջ:

Կանաչ ջահակիրը արդէն իսկ ընդունուած է իբրեւ քսաներորդ դարու հայ արդի երիտասարդութեան՝ արժանաւոր ու եռանդուն ջահակիրը:

Թէեւ Նեղոսի դալար ափերէն ծնունդ առաւ ան ասկէ երեք ամիսներ առաջ, սակայն Նեղոսի ափերուն կամ Սէնի եզերքին եւ կամ մայրիներու դալար հովանիին ներքեւ՝ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ՄԷԿ ԼԵԶՈՒ, ՄԷԿ ՄԱՐՄԻՆ, ՄԷԿ ՍԻՐՏ ԵՒ ՄԷԿ ՀՈԳԻ:

Հայ գիտակից երիտասարդութիւնը՝ շնորհիւ Կանաչ ջահակիրին, ունի այլեւս իր լուսաւոր ու առաջնորդող փարոսը:

Հաւաքուի՛նք այս փարոսին շուրջ ու համերաշխութեամբ լծուինք երիտասարդավայել եռանդով լուրջ աշխատանքի՝ կերտելու համար յաղթական ու պայծառ ապագան:

Դիմե՛նք Ջահակիրին՝ մեր երիտասարդական խնդիրներուն լուծում մը գտնելու համար: Աշխատի՛նք համերաշխութիւն ապահովել մեր երէց, բայց միշտ երիտասարդ ազգայիններուն եւ արդի երիտասարդութեան միջեւ:

Ձեռք երկարենք Ջահակիրի շրջանակի երկու սեռէ ոյժերուն եւ ալ աւելի նպաստենք Ջահակիր երիտասարդականի ու հայ երիտասարդութեան վերելքին:

Հայ երիտասարդը ունի շատ ըսելիքներ, թէ՛ մեծերուն եւ թէ իր նմաններուն եւ մանաւանդ ունի այս ամէնը ըսելու կենսական պահանջը:

Թող Ջահակիրի այս սիւնակը, հայ երիտասարդին ձայնը լսելի դարձնէ ամէն հայու՝ ուր որ ալ ըլլայ ան:

Ջահակիր երիտասարդականի կոչը թող հասած համարուի «հարազատ հողի» մէջ:

Ծառայութեան եւ գաղափարապաշտութեան մեր ոգին մեզ մղեց՝ Լիբանանէն ձեռք երկարելու մեր եգիպտահայ կորովի ընկերներուն, այն յոյսով թէ՝ կըրնանք մեր կարգին աշխատանքի բաժին մը բերել յօգուտ հայ արդի երիտասարդութեան եւ մեր ազգային գերագոյն նպատակներուն ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ:

ՍԱՄՕ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Պէյրութ, 11 Ապրիլ 1966

* * *

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԸ

Դպրոցական տարեշրջանի ամենէն թանկագին, ամենէն արդիւնաբեր ամիսները անցան: Մեր առջեւ շատ քիչ ժամանակ ունինք մինչեւ քննութեան օրերը: Ժամանակն է (քիչ մը ուշ), որ հաճոյքի տրամադրած մեր ժամերը սկսինք պակսեցնել, եւ նուիրուիլ վերաքաղերու: Թող մեր աչքին դիմաց ուրւագծուին մեր քննութիւններուն մօտալուտ օրերը եւ ոչ թէ քաղաքին շարժանկարներուն անունները: Գիտնանք այս օրերուն յարգը, որովհետեւ հեռու չեն տաք ու նեղացուցիչ օդերը: Անցած դասերը արդէն ամբողջովին մարսած պէտք է ըլլանք, որպէսզի այդ տաք օրերուն՝ միայն օրուան դասերով զբաղինք, եւ հանգիստ մտքով ներկայանանք քննութեան:

Անոնք, որոնք մինչեւ հիմա իրենց հաճոյքին շատ ժամանակ տրամադրելով չկրցան պէտք եղածին չափ հետեւիլ դասերուն եւ տկար արդիւնքով մը դուրս եկան, ահաւասիկ ունին իրենց վերջին առիթը. թող լծուին լուրջ աշխատանքի, թող չմտածեն անցեալին մասին. նոր եռանդով աշխատելով՝ կրնան մեծ յոյսով ապագային նայիլ:

Իսկ եթէ կան ուսանողներ, որոնք իրենց յոյսը դրած են քննութեան վերջին օրերուն, թող իրենք զիրենք չխաբեն, որովհետեւ իրենք եւս համոզուած պէտք է ըլլան՝ որ այդ անօգուտ է: Ինչպէս ըսի, օդերը պիտի տաքնան եւ այս տաք օրերուն դժուար է երկու ժամ անդադար աշխատիլ: Եւ ծոյլ աշակերտին համար օրական 12 ժամ պէտք է... ուրեմն ձախողութիւնը անխուսափելի է: Հետեւանք՝ ամբողջ տարի մը կորուստ: Ի՞նչ է մեղքը այսպիսի աշակերտի մը ծնողքին, որ ո՛վ գիտէ ի՛նչ դժուարութիւններ յանձն առնելով, ինչ զրկանքներու ենթարկուելով վճարեց ամսականները, հագցուց ու կերակրեց իր զաւակը

(Շար. տես. էջ 8)

* * *

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

Այս շահախնդիր դարաշրջանին՝ բարեկամական շրջանակ կազմել, ճշմարիտ բարեկամներ գտնել փորձառութիւն եւ արուեստագիտութիւն կը պահանջէ:

Երեք տեսակ բարեկամութիւն կայ. շահու եւ անձնասիրութեան վրայ հիմնուած բարեկամութիւն, հետեւողական բարեկամութիւն եւ ի վերջոյ անկեղծ եւ անձնազոհ բարեկամութիւն:

Դժբախտաբար այս շրջանին ամէն մարդ նախ իր անձին շահը նկատի կ'առնէ, կը մտածէ որ ասոր կամ անոր հետ բարեկամութիւն մշակելով ի՞նչ կը շահի իր անձը. եւ եթէ որեւէ շահ չի գտներ եւ կամ երբ դիմացինը կը դադրի իրեն օգտակար ըլլալէ՝ կը ձգէ ու կը հեռանայ:

Հեռու այդպիսի բարեկամներէ:

Երկրորդ խումբին կը պատկանին կամքով տկար անձերը, որոնք առանձին ոչ մէկ գործի կրնան ձեռնարկել, վախկոտ են, շատ ամչկոտ եւ կամ կամակատար:

Անոնք իրենցմէ աւելի քաջ եւ ուժով բարեկամներ կը փնտռեն՝ անոնց շուքին տակ պահուըտելու համար:

Այդպիսիները պէտք է ամէն գնով ձերբազատուին ստորակայութեան զգացումէն, եւ ատիկա կ'ըլլայ կամքի մարզումով եւ նախաձեռնութեան ոգին զօրացնելով:

Այդպիսի բարեկամներու պէտ՛ք է օգնել՝ ի շահ հայ երիտասարդութեան:

Երրորդ տեսակի բարեկամութիւնը հիմնուած է անկեղծ եւ անձնազոհ սիրոյ զգացումին վրայ: Ճշմարիտ բարեկամներ շատ քիչ կան. հազուագիւտ է անկեղծ բարեկամը. այդ է պատճառը որ ըսուած է «ճշմարիտ բարեկամները գիրքերն են»:

(Շար. տես էջ 10)

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՀԱՅ ԸՄԲԻՇՆԵՐ

Քանի որ ժամանակէ մը ի վեր կը փորձեմ ներկայացնել Հայաստանի մարզական կեանքէն դրուագներ, պէտք չէ անտեսեմ ամենահին մարզաձեւ մը, ըմբշամարտը:

Մինչ Սփիւռքի հայ տղոց համար ըմբշամարտը կը մնայ, շատ տեղեր, գրեթէ անծանօթ սփոր մը, Հայաստանի մէջ, ըլլայ ազատ ոճով, ըլլայ դասական, ան ունի ոչ միայն ներկայ իր սիրողները ու ախոյեանները, այլեւ իր վեթերանները ու միջազգային արժէքով նախկին վարպետները:

Զարմանալի չէ արդէն այդ, քանի որ ըմբշամարտը, առանց պէտք ունենալու երթալ մինչեւ պատմութեան խորերը, եղած է ու կը մնայ, ըլլայ Կովկասի մէջ, ըլլայ Փոքր Ասիա, ուժ չափելու ամենաժողովրդական ձեւ մը:

Չէ՞ որ Թուրքերը մինչեւ վերջերս միջազգային մարզաշխարհին մէջ կիւլեշին շնորհիւ էր որ քիչ մը յարգանք կը վայելէին: Սակայն, Մանչեսթըրի ու Թամփէրէի (Ֆինլանտա) մէջ տեղի ունեցած աշխարհի ախոյեանութեանց ընթացքին արձանագրուած արդիւնքներէն դատելով, Թուրքերուն մինչեւ արդ ցոյց տուած առաւելութիւնը վերջ գտած կարելի է նկատել, գոնէ հիմակուհիմա. դասական (կրէգօրոմէն) ձեւին մէջ մանաւանդ, Թուրք ըմբիշները բոլորովին անհետացած են պատուոյ տեղերէն ու առաջնութիւնը, այդ ձեւին մէջ, անցած է սովետ մարզիկներուն:

Անշուշտ նպատակս այսօր Թուրքերուն կրած անյաջողութիւններուն վրայ արցունք թափել տալ չէ, այլ ըսել միայն թէ ինչ է, վերիվերոյ, Հայաստանի ըմբիշներուն կացութիւնը միջազգային չափանիշով: Եթէ ճշդեմ իրենց դրութիւնը համամիութենական գետնի վրայ, արդէն յայտնի կ'ըլլայ իրենց արժէքը միջազգային տեսակէտով, քանի որ սովետ ըմբիշները աշխարհի լաւագոյններէն են:

Սովետ Միութեան ազատ ոճով ըմբշամարտի այս տարուան ախոյեանութեան մէկ մասը տեղի ունեցաւ, ամրան վերջը, Երեւանի մէջ: Ոչ մէկ հայ անուն ախոյեանի պատուանդանին բարձրագոյն աստիճանին վրայ, բայց երկրորդ մրցանակ մը, թեթեւագոյն կշիռ, Փաւել Մալեանի համար:

Ազատ ոճի մէջ Հայաստանի լաւագոյն ներկայացուցիչներ իրաւունք ստացան մարզուելու Սովետ Միութեան ներկայացուցչական կազմին մէջ: Անոնք են Մալեան, Ալպարեան, Ա. Սարգիսեան եւ Դաւիթ Մուշեղեան: Մուշեղեան ընտանիքը ըմբիշներու ընտանիք է. Նուբիկ Մուշեղեան եղած է հռչակաւոր ախոյեան մը եւ ամենաերիտասարդը, Անդրանիկը կը խոստանայ եւս:

Իսկ դասական ոճի ասպարէզին մէջ, խոստմնալից երիտասարդ մը, թեթեւագոյն կշիռի մէջ եւս. անունն է Ժ. Զաքարեան, 19 տարեկան, որ խլեց Ս. Միութեան երիտասարդներու ախոյեանութիւնը, ստացաւ մասնաւոր մրցանակ մը իր շատ բարձր թեքնիքին համար եւ դասաւորուեցաւ չորրորդ, Միութեան ընդհանուր ախոյեանութեան մէջ:

Հայաստանի ըմբիշները նուազ զօրաւոր ըլլալ կը թուին դասական ոճի մէջ քան ազատ ոճի: Այսպէս արհեստակցական Միութիւններու ընդհանուր ըսպարտակիատին մէջ (Մոսկուա), այս տարի Հայաստան դասակարգին մէջ 14-րդ միայն ելաւ, մինչ ազատ ոճի մէջ 7-րդ էր:

⁂

Վերջացնելէ առաջ հարկ է շեշտել, թէ ըմբշամարտի հայ մարզիչները լաւ համբաւ կը վայելեն ամբողջ Ս. Միութեան մէջ: Այսպէս Արգամի Կարապետեան Ռուսական Դաշնակցային Հանրապետութեան ներկայացուցչական կազմին աւագ մարզիչն է, իսկ Արամ Եալթիրեան Ուքրանիոյ հաւաքականին մարզիչներէն մին է:

ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

ԹԵՀՐԱՆ

"ԱՐԱՐԱՏ„Ի ՄԱՐԶԻԿՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

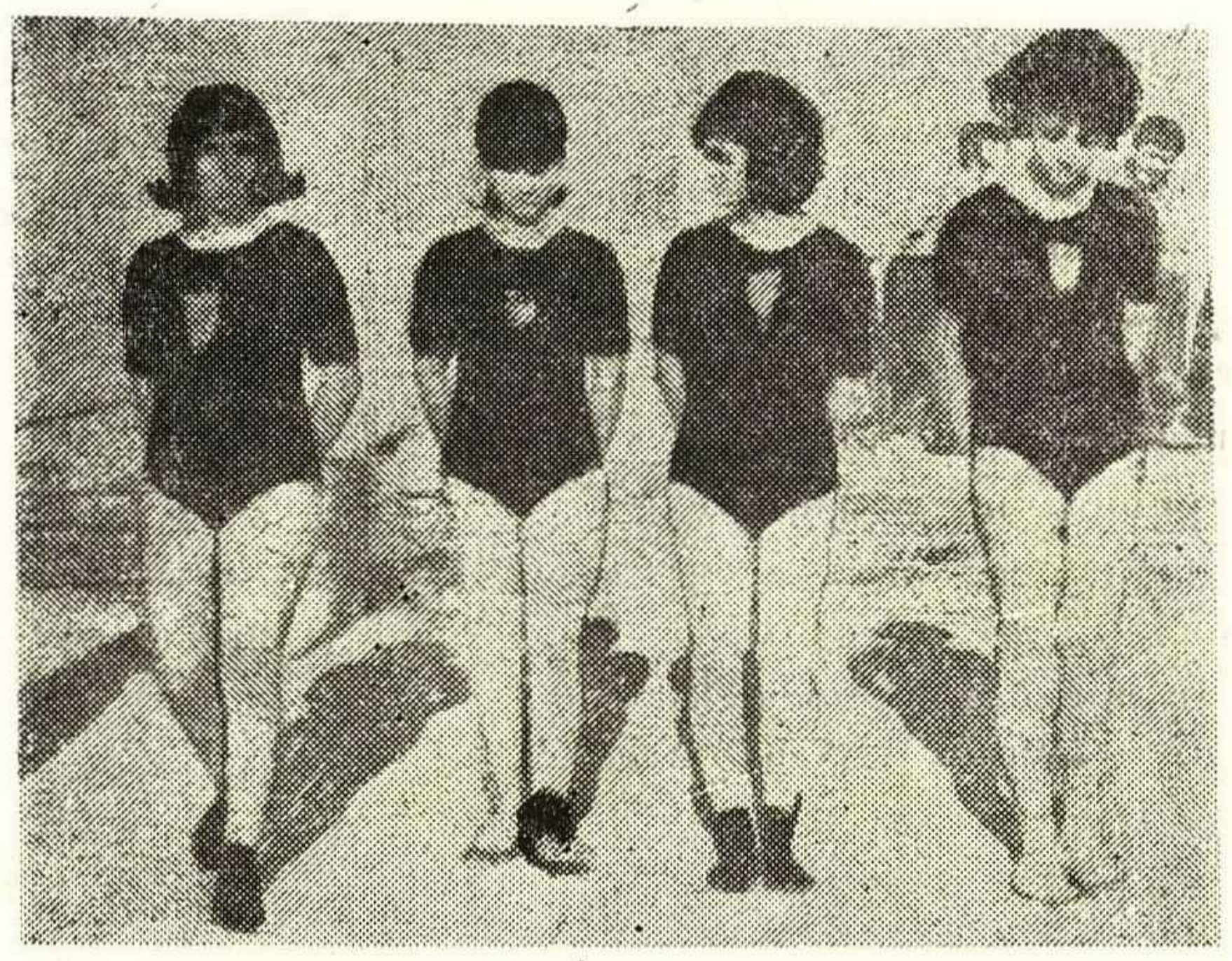

1966 Յունուար 8ին, տեղի ունեցան Թեհրանի օրիորդաց մրցումները, մասնակցութեամբ 34 մարզիկուհիներու, որոնցմէ 5 հոգին «Արարատ» կազմակերպութեան վերոյիշեալ անդամներն են.—

1. Օր. Անահիտ Մուրատեան
2. Օր. Վերոնիկ Աբրահամեան
3. Օր. Ռիթա Մարգարեան
4. Օր. Էմմա Միրզախանեան
5. Օր. Աննա Պալայեան

Յիշեալ մրցութեան ընթացքին, ընդհանուր վեց շահողներէն 4ը մեր մարզիկուհիներն էին:

Ստորեւ կուտանք մրցումին արդիւնքները:

ԱԶԱՏ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Առաջին՝ օր. Ռիթա Մարգարեան՝ 8,8 միաւորով:

ԱՆՀԱՒԱՍԱՐ ԶՈՒԳԱՓԱՅՏ

Առաջին՝ օր. Աննա Պալայեան՝ 8,8 միաւորով:

Երրորդ՝ օր. Ռիթա Մարգարեան՝ 7,9 միաւորով: Վեցերորդ՝ օր. Էմմա Միրզախանեան՝ 7,6 միաւորով:

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ ՓԱՅՏ

Ա. Օր. Ռիթա Մարգարեան՝ 8,966 միաւոր:

Բ. Օր. Էմմա Միրզախանեան՝ 8,750 միաւոր:

Իսկ չորրորդ տեղը գրաւած է Օր. Աննա Պալայեանը՝ 8,633 միաւորով:

ՑԵՆԱՅԱՏԿ

Երկրորդ տեղը գրաւեց օր. Ռիթա Մարգարեանը՝ 34,166 միաւորով, չորրորդ տեղը՝ օր. Աննա Պալայեանը՝ 32,166 միաւորով եւ վեցերորդ տեղը՝ օր. Էմմա Միրզախանեանը՝ 30,082 միաւորով:

Կը շնորհաւորենք մեր մարզիկները եւ յուսով ենք, որ օրէցօր նոր յաջողութիւններու պիտի տիրանան:

«Հ.Մ.Ը.Մ.»Ի ՄԱՐԶԻԿԻՆ

Ուժով եղի՛ր, իմ տղաս, հըպարտ եղի՛ր այդ ոյժով,
Որ մարմինին ցոլացումն է հոգւոյն մէջ անվրդով,
Գիտցի՛ր որ ցեղը. որուն ծընար զաւակը խոնարհ՝
Ունեցաւ մե՜ծ անցեալ մը տարիներն անհամար:

Կը բըխի միտքը ոյժէն՝ իմացութեան շունչին տակ,
Պրկէ՛ մկաններդ, եղի՛ր ազնիւ, մաքուր, ո՜վ հայկակ,
Ու խաղին մէջ յաղթական՝ եղի՛ր կեանքին մէջ ալ հեշտ՝
Բընաւ երբեք պարտըւած՝ լուսածարաւ ու համեստ:

Գիտցի՛ր նաեւ թէ ամէն յաղթանակի բալիշո՛վ
Կը բարձրանա՜ս ու քեզ հետ կը բարձրանա՜յ լուսաթով
Հայրենապանծ գաղափարը որուն մէջ սրտագին
Պիտի զըտուիս գաղտնօրէն, ինչպէս բովին մէջ ոսկին:

Արհամարհել ալ գիտցիր մարմինդ, եղի՛ր անձնուրաց,
Ո՛չ թէ միայն երբ կարմիր երդումին ժամն է հնչած,
Այլ ամէն օր, որպէսզի մընան ձիրքերդ անկորուստ,
Իբրեւ սիրոյ հեքեաթի մը գոհարները հարուստ:

Որովհետեւ ի՞նչ է որ մարմինն.— հողին տակ աճիւն.
Զայն ծառացնել արեւի պայծառութեան մէջ անհուն
Պարտքըդ ըլլայ. գեղուղէշ իբրեւ սօսի՝ ուր Աստուած
Գեղեցկութեան բոցին հետ իր ոյժին շունչն է դրած:

ԱՐՍԷՆ ԵՐԿԱԹ

Հ.Մ.Ը.Մ. Հելիոպոլսոյ Մասնաճիւղի 25 Նոյեմբեր 1939ի Թէյասեղանին առթիւ արտասանուած:

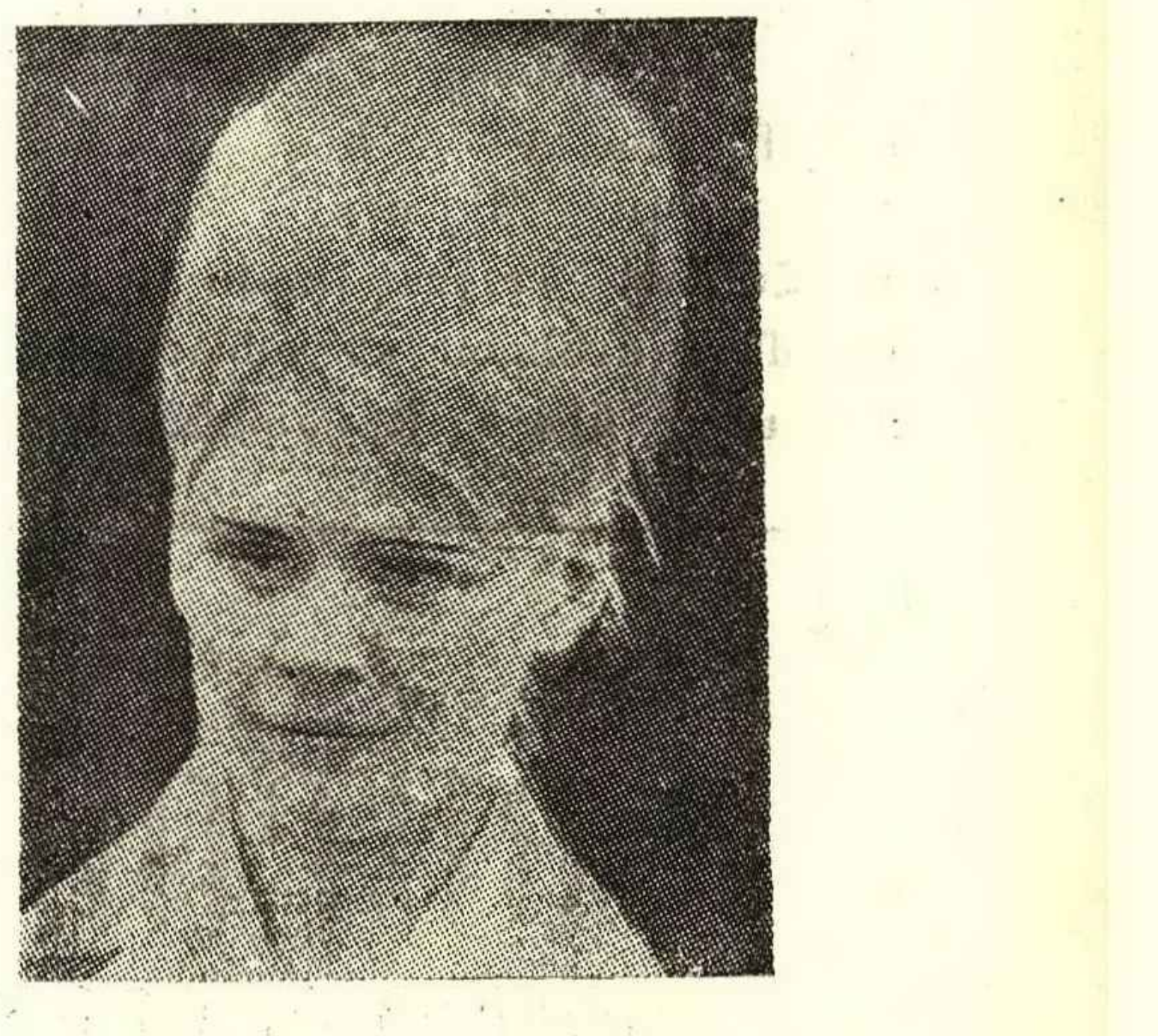

Հարց մի տաք թէ ո՞վ է այս դերասանուհին եւ կամ ո՛ր դերին մէջ տեսած էք զինք: Արդարեւ 20 տարու Մարիթա Ռալֆը որ մասնագիտութեամբ ատամնաբոյժ է, Գերմանիոյ — եւ շատ հաւանաբար աշխարհի — առաջին իրաւարարուհին է, որ հանրածանօթ դարձած է իր արդար վճիռներուն համար: Կին իրաւարարները արդեօ՞ք աւելի հեղինակաւոր կ'ըլլան խաղավայրին վրայ:

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

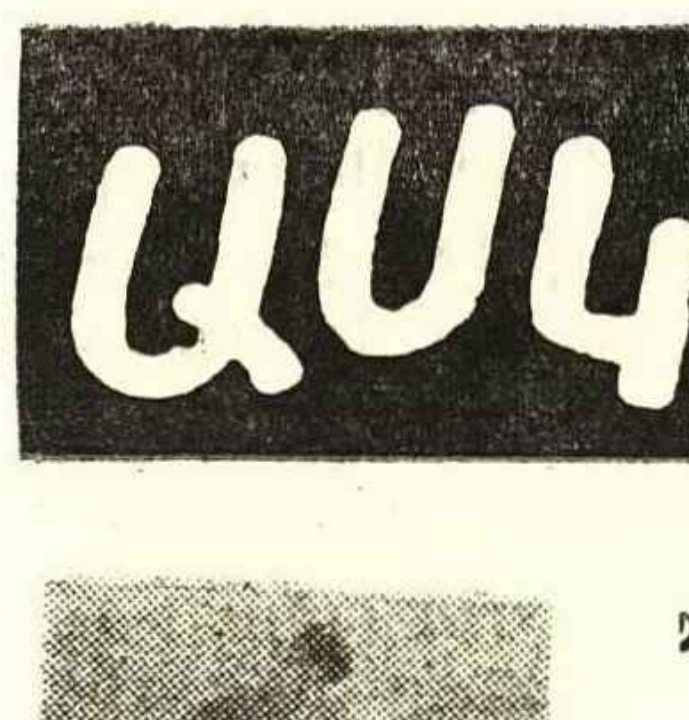

ՖՈՒԹՊՈԼ

— Պրազիլիոյ ազգային խումբին խաղացողները մերժեցին Գերմանական ընկերութեան մը նուիրած Գերմանիոյ մէջ շինուած ֆութպոլի կօշիկները եւ պնդեցին գործածել Պրազիլիոյ մէջ շինուածները:

— Եգիպտոսի միջազգային իրաւարար Ալի Անտիլ ընտրուած է միւս միջազգային իրաւարարներու հետ՝ Եւրոպայի համաշխարհային բաժակի մրցումները իրաւարարելու:

Ալի Անտիլ պէտք է Լոնտոն հասնի 9 Յուլիսէն առաջ: Յաջողութիւն իրեն:

— Պրազիլիա ամէն ջանք կ'ընէ, որպէսզի աշխարհի ֆութպոլի բաժակը պահէ յաջորդ ողիմպիականին (3րդ անգամ) եւ ասոր համար ֆետերասիոնը հրաւիրած է ազգային խումբին մարզիչները (1958ի եւ 1962ի), որպէսզի նոր եւ երիտասարդ ուժեր մաս կազմեն ազգային խումբին, որովհետեւ քանի մը լաւ խաղացողներ ազգային խումբէն քաշուած են զանազան պատճառներով:

Նկատի ունին 3 լաւ մարզիկներ՝ Տոսթ, Ֆլավիօ եւ Կէրսոն. երեքն ալ յառաջապահներ են. ասոնց կ'ընկերանան նախկին խաղացողներէն անոնք, որոնք Պրազիլեան ներկայացուցին,— Կիլմար, Պէլինի, Տակալմա, Սանթոս, Մաուրօ, Կարէնչիա եւ Փէլէ:

— Պոնիֆիքայի լաւագոյն խաղացողը նորոգած է իր համաձայնութիւնը եւ մաս պիտի կազմէ խումբին մինչեւ 1969, փոխան 20 հազար սթերլինի:

ԼՈՒՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Ահլիի եւ Հելիոպոլսոյ լուղորդութեան խումբերը միասնաբար հրաւիրած են Օսլոյի լուղորդութեան զտեալ խումբը՝ մրցելու համար իրենց զտեալ խումբին հետ, Յուլիս ամսուան մէջ:

Օսլոյի խումբին մաս պիտի կազմեն նաեւ լուղորդուհիներ ու ասիկա առիթ մը պիտի ըլլայ, որ մեր լուղորդուհիները հանդիպում ունենան հիւրերուն հետ, 1958էն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով:

— Յունաստան՝ կազմակերպիչը ըլլալով Միջերկրական ծովու մրցաշարքին, մասնակցութեան հրաւէր ուղարկած է Եգիպտոսի լուղորդութեան ֆետերասիոնին: Այս մրցաշարքը 20 տարեկանէն վար տարիք ունեցողներուն համար է եւ տեղի պիտի ունենայ 6 եւ 7 Օգոստոսին:

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

ՆՈՐ ՄՐՑԱՆՇՆԵՐ ԻԳԱԿԱՆ ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼԻՆ ՄԷՋ

Բ. բաժնի Ահլիի իգական խումբը չարաչար պարտութեան կը մատնէ Ուայ Էմ Սի Էյի խումբը 105ով 0 (Ա. կիսախաղ 63ով 0):

Եգիպտոսի պասքէթ պոլի պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով իգական խումբ մը կ'անցնի 100 կէտը:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՌԷՅՍԻՆԿԸ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏԻ 104ՈՎ 95

Սպանիոյ Ռէալ Մատրիտը իր Ա. պարտութիւնը կրեց Ֆրանսայի Ռէյսինկէն 104ով 95, Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքին:

— Աղեքսանդրիոյ մէջ արական խումբի մարզիչ ընտրուած է Ֆուատ Ապուլ Խէր՝ օգնական ունենալով Մոհամատ Հասան, իսկ իգական խումբին՝ Կապի Գաբաճակը:

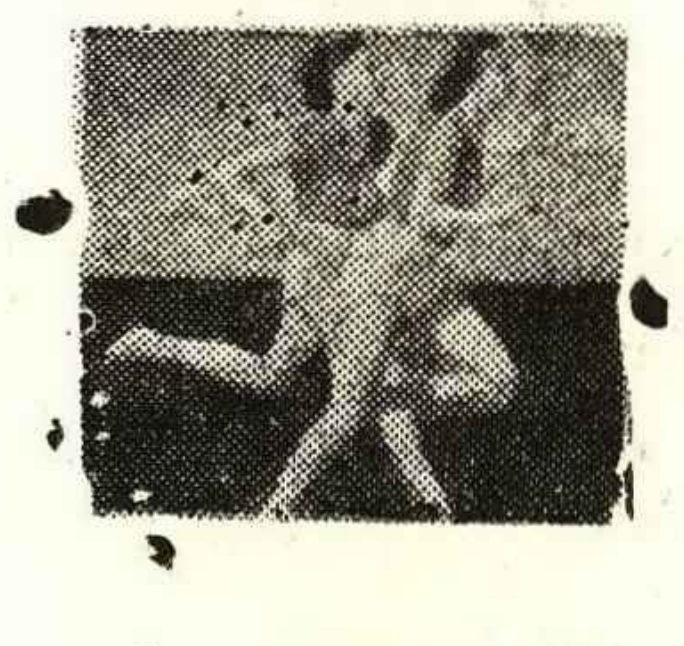

ԱԹԼԷԹԻԶՄ

Նոր մրցանիշներ Վանգուվըրի Աթլեթիք մրցումներուն.—

Տօրիս Պրաուն վազեց 1 մղոն 4,52 վայրկեանէն:

Օւա Մորիս վազեց 300 եարտը 35,9 երկվայրկեանէն:

Սիսի Դարմըր վազեց 500 եարտը 1.23.6 վայրկեանէն:

Մրցումները տեղի ունեցան Վանգուվըրի գոց դաշտին վրայ:

— Դուպացի Վիկթորեա, որ Թոքիոյի ողիմպիականին շահեցաւ արծաթ մետայլը 100 մեթր վազքի մէջ, յամառօրէն կը պատրաստուի յաջորդ ողիմպիականին՝ ստանալու համար ոսկեայ մետայլը:

— Գինիայի ֆետերասիոնը հրաւիրած է միջազգային երկար վազքի ախոյեանները մասնակցելու իր ազգային աթլեթիք մրցումներուն, որ տեղի պիտի ունենան Յուլիս 2ին Նայրոպիի մէջ:

00820

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ, ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ

Հայաստանի մարզիկները իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն ողիմպիական խաղերուն, Եւրոպայի ու աշխարհի ախոյեանութեան խաղերուն ու մեծ վարպետութիւն կը ցուցաբերեն։ Սփորի վաստակաւոր վարպետներ՝ Սերգօ Համբարձումեանի, Ալպեր Ազարեանի, Հրանդ Շահինեանի անունները համրածանօթ են։ Հայ մարզիկները սերտ կապեր կը պահեն 20 երկիրներու իրենց ընկերներուն հետ։ Մարզական միջազգային հանդիպումները տարուէ տարի կը ծաւալին Հայաստանի մէջ։

Երեւանի «Արարատ»ին ֆութպոլիստները սերտ բարեկամութեամբ կապուած են Մերձաւոր Արեւելքի շատ մը երկիրներու ֆութպոլիստներուն հետ։ Հայ ֆութպոլիստները 1964ին այցելեցին Սուրիա ու Լիբանան, ուր բարեկամական հանդիպումներ ունեցան տեղական խումբերու հետ։ Իսկ սուրիացի ու լիբանանցի ֆութպոլիստները 1965ին փոխադարձ այցելութեան գացին Հայաստան, ուր ճակատեցան տեղական լաւագոյն կազմերուն հետ։

Հայ հնգամարտիկները, որոնց գլուխը կը գտնուի չորս անգամ աշխարհի ախոյեանութիւնը շահած Իկոր Նովիկովը, համաշխարհային հռչակ կը վայելեն։ Արտասահմանի մէջ լաւ ծանօթ են նաեւ հայ պասքեթպոլիստները։ Անցեալ տարի անոնք եղան Պէյրութ, Դամասկոս ու Հալէպ, ուր բազմաթիւ հանդիպումներ ունեցան տեղական խումբերուն հետ։ Արտասահմանեան մամուլը բարձր գնահատեց անոնց խաղը։

1965ի ընթացքին Հայաստան այցելեցին 330 օտար մարզիկներ, իսկ 60 հայ մարզիկներ ալ արտասահման գացին։ Վերջապէս, Հայաստանի 20 մարզիկները արտասահման գացին, Սովետ Միութեան հաւաքական խումբերուն մէջ։

ՌԻԿԱ ՔԱՂԱՔԻ ՊԱՍՔԵԹՊՈԼԻ ԻԳԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Վերջերս Խորհրդային Միութեան Ռիկա քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ պասքեթպոլի Եւրոպայի բաժակի ախոյեանութեան աւարտական մրցումը, Ռիկայի Թէ.Թէ.Թէ. եւ Չեխոսլովաքիոյ ՍԼՈՎԱՆ ՕՐՊԻՍ աղջկանց խումբերուն միջեւ։ Մրցումը աւարտեցաւ խորհրդայիններու յաղթանակով, 62—39 արդիւնքով։

Նկարին մէջ՝ Եւրոպայի ախոյեան Ռիկայի Թէ. Թէ. Թէ. խումբը։

ԻՏԱԼԱՑԻ ՄԱՐԶԻՉ ՄՈՊԻԼԻ ԿԸ ԽՕՍԻ

ԿԱՐՊԻՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Կը յիշեն մեր ընթերցողները, երբ Ժագ Հայրապետեան «Թերճիւման»ի ուղղեալ իր նամակին մէջ Կարպիս Զաքարեանին մտերմաբար յանձնարարեց իր ձեռնոցները կախել իբրեւ յիշատակ, Կարպիս Զաքարեան ըսելէ ետք թէ ինք տակաւին ֆորմի մէջ կը գտնուի, յանձնարարեց իր մասին հարցնել կռփամարտի այն հեղինակաւոր անձերուն, որոնք այսօր հետեւած են իր աշխատութեան եւ գիտեն իր այսօրուան կարողութիւնը։

ԿԱՐՊԻՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆ ԹԷ ԻԲՐԵՒ ԿՌՓԱՄԱՐՏԻԿ ԵՒ ԹԷ ԻԲՐԵՒ ՄԱՐԴ ԻՐԱՒ ԱՐԺԷՔ ՄԸՆ Է Կ՚ԸՍԷ ԻՏԱԼԱՑԻ ՄԱՐԶԻՉԸ

Հետեւելով իր խնդրանքին յարմար նկատեցինք տեսակցութիւն մը ունենալ իտալացի մարզիչ Մոպիլիի հետ, որ Պոքսի Ֆետերասիոնին կողմէ հրաւիրուած էր Իտալիայէն։

Մարզիչ Մոպիլի Իսթանպուլի մէջ մօտէն հետեւած էր Կարպիս Զաքարեանի աշխատութիւններուն։ Թարգմանի մը օժանդակութեամբ իրեն յայտնեցինք Ժագ Հայրապետեանի յանձնարարութիւնը եւ ուզեցինք գիտնալ իր կարծիքը։

Մոպիլի հետեւեալ խօսքերով պատասխանեց.

— Նոր ճանչցայ Կարպիսը։ Անոր համբաւը Իտալիոյ մէջ կը սկսի 1950ին։ Այդ օրերուն ես Իսթանպուլ ղրկեր էի Վեքոլի անուն կռփամարտիկը, որուն վրայ մեծ վստահութիւն ունէի։ Այդ օրերուն ես կը մարզէի նաեւ Ֆեքրուչչին, հետեւաբար անձամբ չէի կրցած Իսթանպուլ գալ։ Արդիւնքին տեղեկացայ իմ մարզիկէս՝ երբ ան վերադարձաւ։ Կարպիս յաջողած էր յաղթել անոր։ Անկէ յետոյ մօտէն հետեւեցայ Կարպիսի մարզական կեանքին։ Իտալիոյ մէջ ունինք մարզական թերթեր, ուր կրնաք հետեւիլ համաշխարհային կռփամարտին։ Ես այդ թերթէն հետեւեցայ եւ իմացայ թէ Կարպիս գացած էր մինչեւ Արժանթին եւ կռուած շատ մը համբաւներու հետ։ Ֆրանսայի մէջ ձեռնոց հագած էր աշխարհի ախոյեաններու դէմ եւ իր կռփամարտի գիտութիւնը զարգացած էր այդ երկիրներուն մէջ։ Իր մրցակիցներուն մէջ Եւրոպայի ախոյեաններ ալ կային։ Ան «Ռինկ» հանդէսին կողմէ Եւրոպայի դասաւորման մէջ առնուած էր։

Այս բոլորը, քիչ կռփամարտիկի վիճակուած են աշխարհի վրայ։ Կարպիս բացառիկ արժէք մըն է եւ զայն շատ աւելի գնահատեցի երբ մօտէն ճանչցայ զինք։ Երկու ամիսէ ի վեր Թուրքիա կը գտնուիմ. հետեւեցայ իր փորձերուն, հաւատացէք, զարմացայ։ Կռփամարտիկ մը երբ փորձի միջոցին այսպէս կ՚աշխատի, հաւատացէք հարիւրին 90 համեմատութեամբ յաղթական դուրս կու գայ ռինկէն, եթէ անակընկալ մը չպատահի։

Պաշտօնիս բերումով շրջեցայ Թուրքիոյ բոլոր մասերը, ոչ մէկ տեղ տեսայ մարզիչ մը, որ Կարպիսին չափ ծանօթութիւն ունենայ։ Եթէ հարկ ըլլայ խօսիլ թէքնիք բառերով, Կարպիսին պարապը լրացնելիք կռփամարտիկ չեմ տեսներ Թուրքիոյ մէջ։

ԺԱԳ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Երբ ես 1950ին ճանչցած ըլլայի զայն, Իտալիոյ մէջ կը մարզէի զինքը եւ նուազագոյն Եւրոպայի ախոյեան կ՚ըլլար ան։ Մեր իտալացի կռփամարտիկները զօրաւոր հարուած ունին, բայց խելքով չեն գործեր։ Կարպիս շատ թէքնիք կռփամարտիկ մըն է, իր մեծագոյն յաջողութիւնը այն է, որ այսքան տարի կռուելէ ետք յաջողած է պահել իր դէմքին գիծերը։ Եւրոպայի մէջ այսքան կռուած կռփամարտիկի մը դէմքը կը ձեւափոխուի։ Այս ալ ցոյց կու տայ թէ որքան խելացի կը կռուի ան։

Կարպիս իր այսօրուան *ֆորմով* եւ վիճակով Իտալիոյ մէջ, բացի Պէնվէնութթիէ եւ Մացինիէ, բոլորին կը յաղթէ։ Երբ Իտալիա վերադառնամ, Կարպիսին համար մրցում մը պիտի կազմակերպեմ։ Իր հաւանական հակառակորդը կրնայ Մացինին ըլլալ։ Եթէ իրականանայ այդ մրցումը, Կարպիս կրնայ շահիլ այնքան դրամ, որքան չէ կրցած շահիլ մինչեւ այսօր։ Այդ մրցումը չափազանց բազմածախս կ՚ըլլայ Թուրքիոյ մէջ։

Հոս կը տեսնենք որ Կարպիսը կ՚ուզեն բարոյապէս զգետնել. ինչո՞ւ, չեմ հասկցած տակաւին։ Դարձեալ կ՚ըսեմ. Կարպիս իրապէս մեծ կռփամարտիկ մըն է։ Եւ տարիքն ալ պէտք չէ յառաջացած նկատել։ Ես կրնամ համրել աւելի

(*Շար. տես էջ* 5)

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՅ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Վերջերս միայն առիթը ունեցայ ծանօթանալու Յարութիւն Մաղաքեանի հետ։ Մեր տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Լիոնի մարզադաշտերէն մէկուն մէջ, ուր Մաղաքեան եկած էր մարմնամարզի Ֆրանսական նոր յայտագիրը մեկնաբանելու այդ շրջանի մարզիչներուն։

Օգտուելով դադարի պահէն մը, կրցայ հանել մը վայրկեան խօսիլ իրեն հետ։

Արդէն (Յարութիւն) Մաղաքեան 1963-էն ի վեր տնօրէնն է ոչ միայն Ֆրանսական ազգային խումբին պատրաստութեան եւ այդ խումբին անդամներու ընտրութեան, այլ նաեւ Ֆրանսայի մէջ մարմնամարզի կազմակերպութեան։

Տնօր պաշտօն մը, որուն յաջողութեան համար անձնապէս պատասխանատու է թէ՛ Մարմնամարզի Ֆրանսական Դաշնակցութեան առջեւ՝ որուն կողմէ նշանակուած է եւ թէ Մարզական Նախարարութեան առջեւ, որուն վճարովի պաշտօնեան է։

40 ՏԱՐԵԿԱՆ

Մէկ օրէն միւսը չէ անցուած, որ մեր ազգակից այդպիսի կարեւոր պաշտօնի կոչուած է։ Երկար ժամանակ մարզիչի պաշտօն վարած է Թուլոնի մէջ, ուր յաջողած է պատրաստել մէկէ աւելի կարող ախոյեաններ։

Մաղաքեան ծնած է Վիենի մէջ 1925 Նոյ. 11-ին, Վիեն, Ռոնի գետի ափին հայաշատ վայր մըն է։ Իր ծնողաց հետ փոխադրուած է յետոյ Ռոման քաղաքը, Վիենէն ոչ շատ հեռու։

Ռոմանի մէջ է որ ինքզինքը տուած է մարմնամարզի, եղած է Ֆրանսայի *ակադեմիկ* ախոյեան *ժիւնիոր* դասակարգի մէջ։ 1951-ին ընդունուած է մարմնամարզի Ֆրանսական ազգային կազմին մէջ ու մրցած Զուիցերիոյ եւ Սաարի դէմ։ Դժբախտաբար ողնայարի խախտում մը՝ վերջ տուած է իր մարզական գործօն կեանքին։

ՄԵԾ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴ ՄԸ

Այդ արկածը չէ խափանած իր սէրը դէպի մարմնամարզը եւ պաշտօնապէս եաք ընդգրկած է մարզիչի ասպարէզը եւ քիչ ժամանակուան մէջ հասած է այս օրուան դիրքին, որ իսկապէս բարձրագոյնն է մարզիչի մը համար։

Մաղաքեան իր պաշտօնին բերումով մեծ ճանապարհորդ մըն է։ Երբ զինք տեսայ, Ֆրանսայի մէջ ընկնական շրջապտոյտ մը կը վերջացնէր։ Երկու օր ետք՝ Ալժիրն (Աֆրիկէ) պիտի մեկնէր, հոն եւս խափէլ մարմնամարզիկներուն բացատրելու մարզուելու լաւագոյն ձեւերը։

Ապրիլին պիտի ընկերանայ իր մարզիկներուն մէկ խմբին, որոնք Գերմանիոյ մէջ պիտի մրցին, Մայիսի սկիզբը պիտի ըլլայ Ֆինլ եւ Կրագնոսար, ուր Ֆրանսայի մարմնամարզիկներ հանդիպում մը պիտի ունենան խորհրդային մարզիկներուն հետ։

Մաղաքեան առաջին անգամը չէ որ կը մեկնի Խորհրդ. Միութիւն. 1963-ին, Ֆրանսական Մարզական Նախարարութեան կողմէ ղրկուած էր արդէն անգամ մը, հոն ամիս մը ուսումնասիրական շրջան մը համար։

ՈՎ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՐԴԷ ԱԶԱՐԵԱՆԻ

Այդ առիթով Մաղաքեան եղած է Երեւան, ուր ծանօթացած է «ազգի» հայ մեծ վարպետներուն՝ Շահինեանի եւ Ազարեանի հետ, երկուքն ալ աշխարհի ողիմպիական ախոյեաններ։

— Երկուքն ալ, իրենց տարիքին բերմամբ, դժբախտաբար այլեւս անցեալին կը պատկանին, բայց Մաղաքեան, Իրենց պաշտօնն է ն՛մա նոր ախոյեաններ պատրաստել, երաշխաւորեց մարզիչը։

Ո՞վ են հայ երիտասարդ մարմնամարզիկներուն ամէնէն արժէքաւորները,

Մաղաքեան յիշեց Աղաւուրեանը, Ծախարեանը։

Ե՛ս յ Մաղաքեան կուզէ [illegible] ինձմէ եւ իր վերոյին մարզարան՝ բացատրելու համար Ֆրանսական մարզիչներուն, թէ ինչպէ՞ս պէտք է մարզել իրենց աշակերտները։

Յարութիւն (Արթ՛ըր) Մաղաքեան կը խօսի հայերէն։

«ԱՅԳ» Վ. Մ.

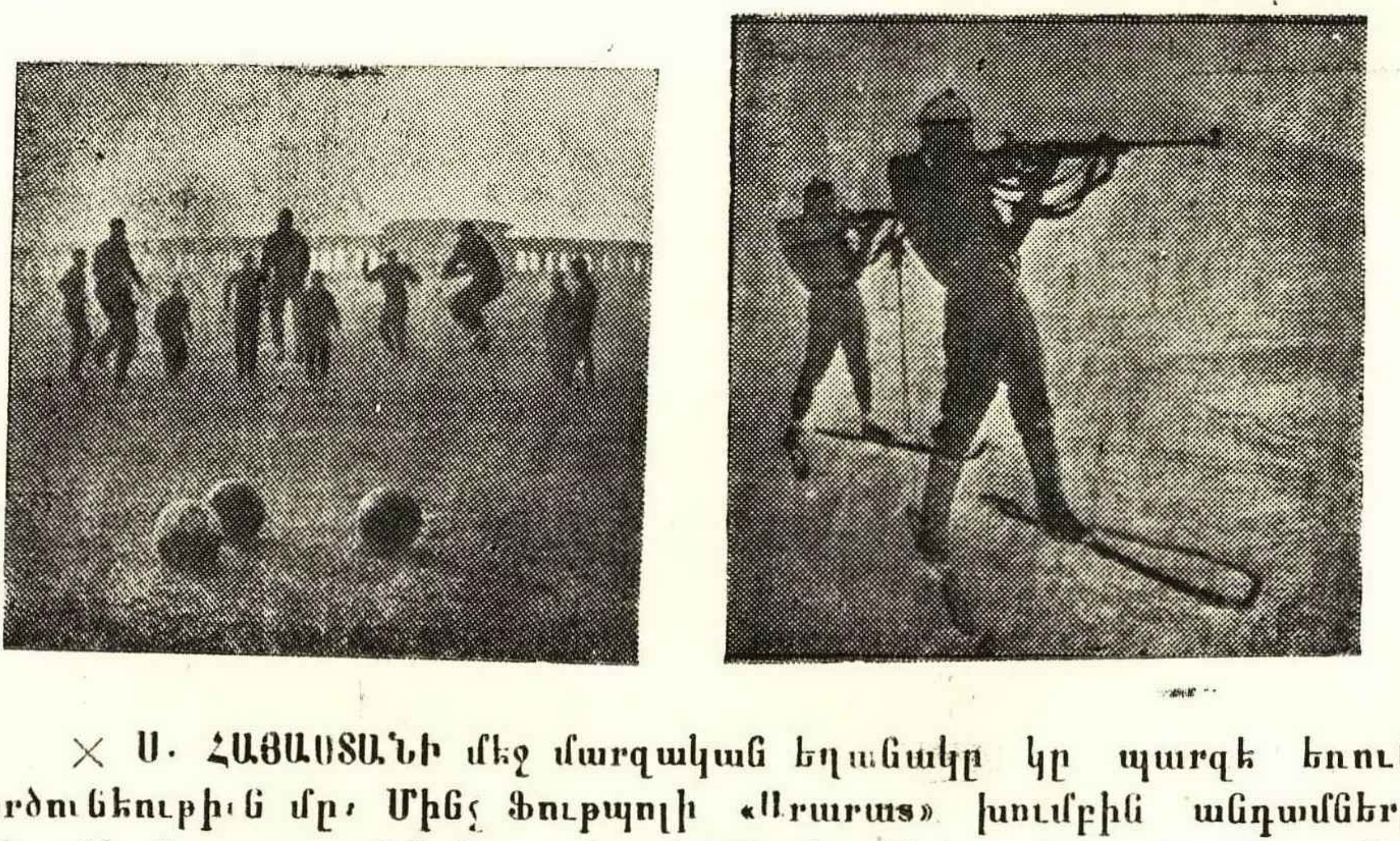

× Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ մէջ մարզական եղանակը կը պարզէ եռուն գործունէութիւն մը, Մինչ Ֆութպոլի «Արարատ» խումբին անդամները Երեւանի մարզադաշտին վրայ սկսած են փորձերու, հայ Դեմաշառուներ կը մարզուին Շիրակի բարձրաւանդակին վրայ, պատրաստուելով Ս. Միութեան ձմեռնային Սպարտակիադայի մրցումներուն։

00821

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՋԱՀԱԿԻՐ»-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻՆ

ՃԱՆՉՆԱՆՔ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐԸ

ՀԱՒԱՏԱՒՈՐ ՆԿԱՐԻՉԸ՝ ԿԱՐՕ ՃՐՃՐԵԱՆ

Կարօ Ճրճրեան

Անսահման ուրախութեամբ եւ հոգեկան անխառն բերկրանքով կը հաստատենք այն իրողութիւնը թէ՝ սփիւռքահայ նորահաս սերունդին մօտ, տակաւ կը բարձրանայ թիւը այն երիտասարդներուն եւ երիտասարդուհիներուն, որոնք բառին բովանդա՛կ իմաստով կը սիրեն արուեստն ու գրականութիւնը ու մասնաւորապէս՝ հա՛յ մշակոյթը:

Արուեստասէր ու գրասէր այս ընտիր հոյլին կը պատկանի նաեւ լիբանանահայ մեր երիտասարդ ու ինքնատիպ արուեստագէտը՝ Կարօ Ճրճրեան։

Պատուակա՛ն հայորդի, Կարօ Ճրճրեան, նոյնքա՛ն, պատուական ու հաւատաւոր է նաեւ արուեստի ու յատկապէս՝ նկարչութեան ծիրէն ներս, ուր, իր առանձնայատուկ գիծերով ու աշխատանքի սեփական դրութեամբ, հուրայատուկ բնաշխարհ մը կերտելու գործը յառաջ կը տանի այժմ, համբերատարութեամբ, հետեւողականութեամբ ու լաւատեսութեամբ։

Բարեկեցիկ ընտանիքի մը՝ Տէր եւ Տիկին Արամ Ճրճրեանի զաւակ՝ Կարօ ծնած է 1935 թուին Պէյրութի մէջ:

Մխիթարեան հայրերու կրթական հաստատութենէն ներս, ուսանող ու պատանի Կարոյին ուշադրութիւնը կը գրաւեն առաւելաբար դպրոցական գրքերու նկարներուն գոյները եւ գիծերը։ Այս պարագան չի վրիպիր նաեւ իր դաստիարակներուն տեսողութենէն ու Մխիթարեաններու կրթական յարկին տակ, դանդաղ բայց վստահ քայլերով կը կազմաւորուի, կը զօրանայ ու կը յառաջդիմէ վաղուան կանքով լեցուն ու կեանքով ուրախ հաւատաւոր նկարիչը՝ Կարօն:

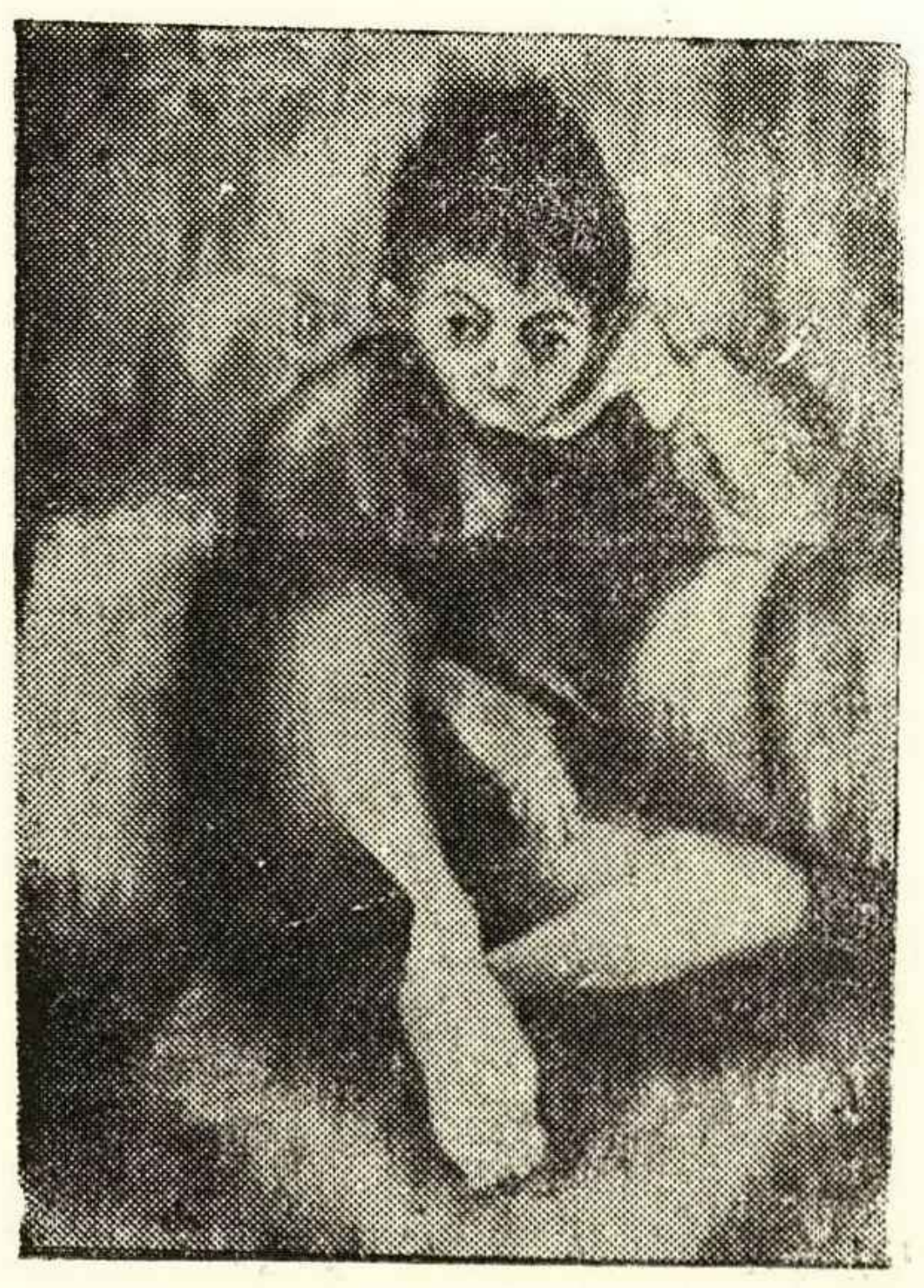

Տղայական ներաշխարհ

Դպրոցը աւարտելէ ետք, Կարօ կը ստանձնէ ղեկավարութիւնը իր հօր վաճառատան, որ կը գտնուի Լիբանանի խորհրդարանի անմիջական կողքին, ու գործի ասպարէզ նետուելով հանդերձ, ունենալով ուրեմն՝ լրիւ գիտակցութիւնը իր ամբողջական պատասխանատուութեան, իր կապը երբեք չի խզեր արուեստին հետ, որուն այս անգամին կը կապուի ամրօրէն, անոր լուսաւոր պտոյտներուն ընդմէջէն քիչ ետք յաղթականօրէն քալելու վսեմ առաջադրութեամբ։

Առաջին իսկ հերթին ան կը հետաքրքրուի միջնադարեան ու արդի հայ եւ միջազգային նկարչութեամբ, կ'այցելէ գրեթէ կազմակերպուած բոլոր ցուցահանդէսներուն, ու որպէս եզրակացութիւն՝ կ'ընտրէ աշխատանքի անձնական իր ոճը։

Իր զբաղումին բերումով, Կարօ տեւական յարաբերութեան մէջ է ռամիկ ժողովուրդին հետ: Կ'ըմբռնէ անոր կեանքին պայմանները, ցաւերը, խինդերը, կը զգայ անոր հրճուանքները, կը տեսնէ անոր հեռանկարները ու մտական կապ մը կը հաստատէ այսպէսով անոր հոգեկան ներաշխարհին հետ. անմիջական արդիւնք ասոր Որպէս, ան, իր գոյներով ու գիծերով, լեզու կուտայ իր նկարներուն, արտայայտելու համար կեանքի պարելակերպը, վիշտը, թախիծն ու տառապանքը:

10 Օգոստոս 1965 թուականը, անմոռանալի օր մը պիտի ըլլայ երիտասարդ արուեստագէտին համար։

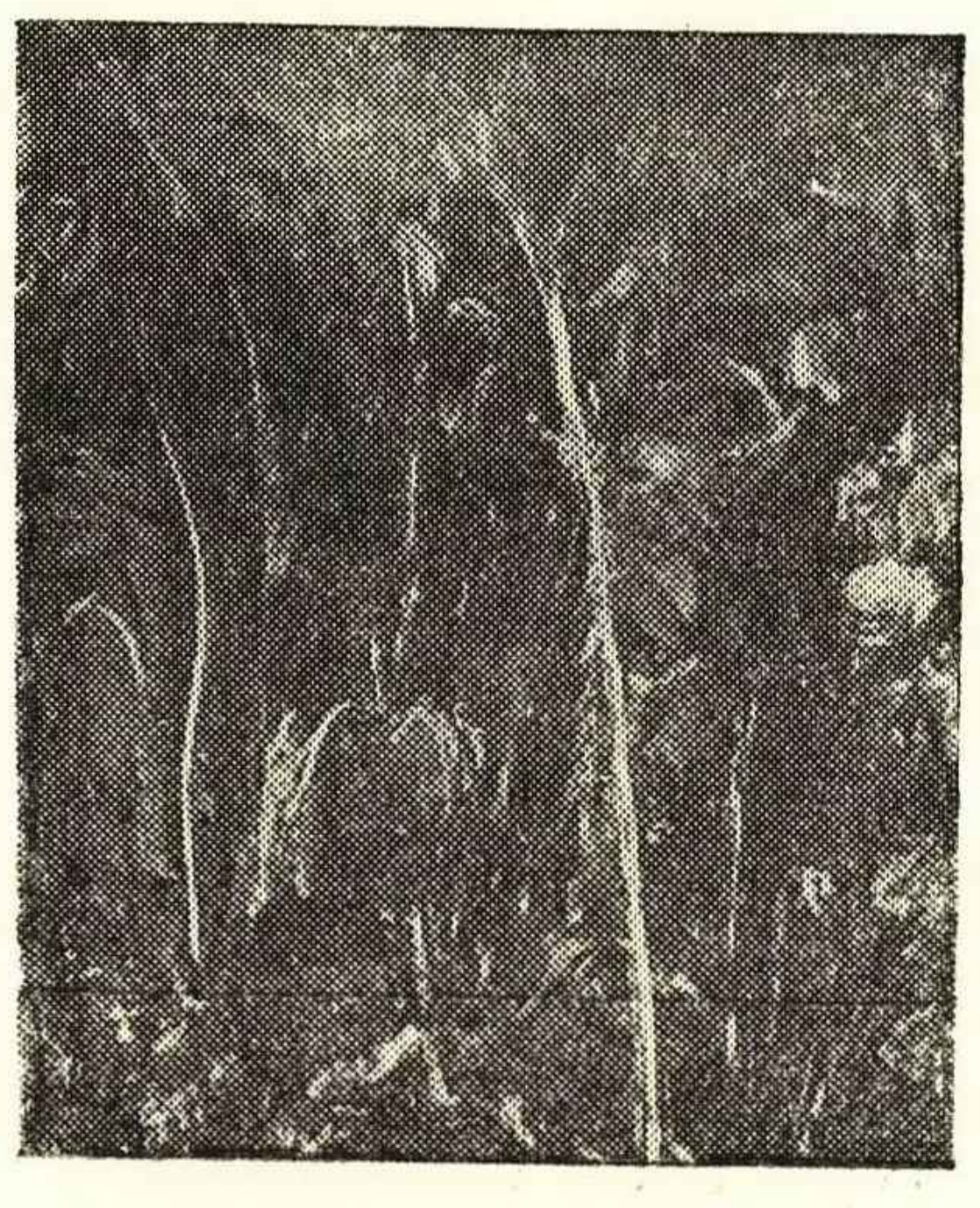

Գարնանային կակաչներ

Արդարեւ, այդ օրը, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի Վարչութեան կազմակերպութեամբ, Կարօ Ճրճրեան տուաւ իր անդրանիկ ցուցահանդէսը, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Նոր Տան հանդիսասրահին մէջ։

Դիմանկարներ, բնանկարներ եւ նաթիւր — մորթեր, իրենց վառ գոյներով ներկայացուած են հանդիսականներուն եւ այցելուներուն:

Այդ գեղեցի՛կ այլ առինքնո՛ղ պահուն, հոն են այն ապրումները, այն զգացումները եւ այն ուսումնասիրութիւնները, որոնք Կարոյին են եղած տարիներ շարունակ։

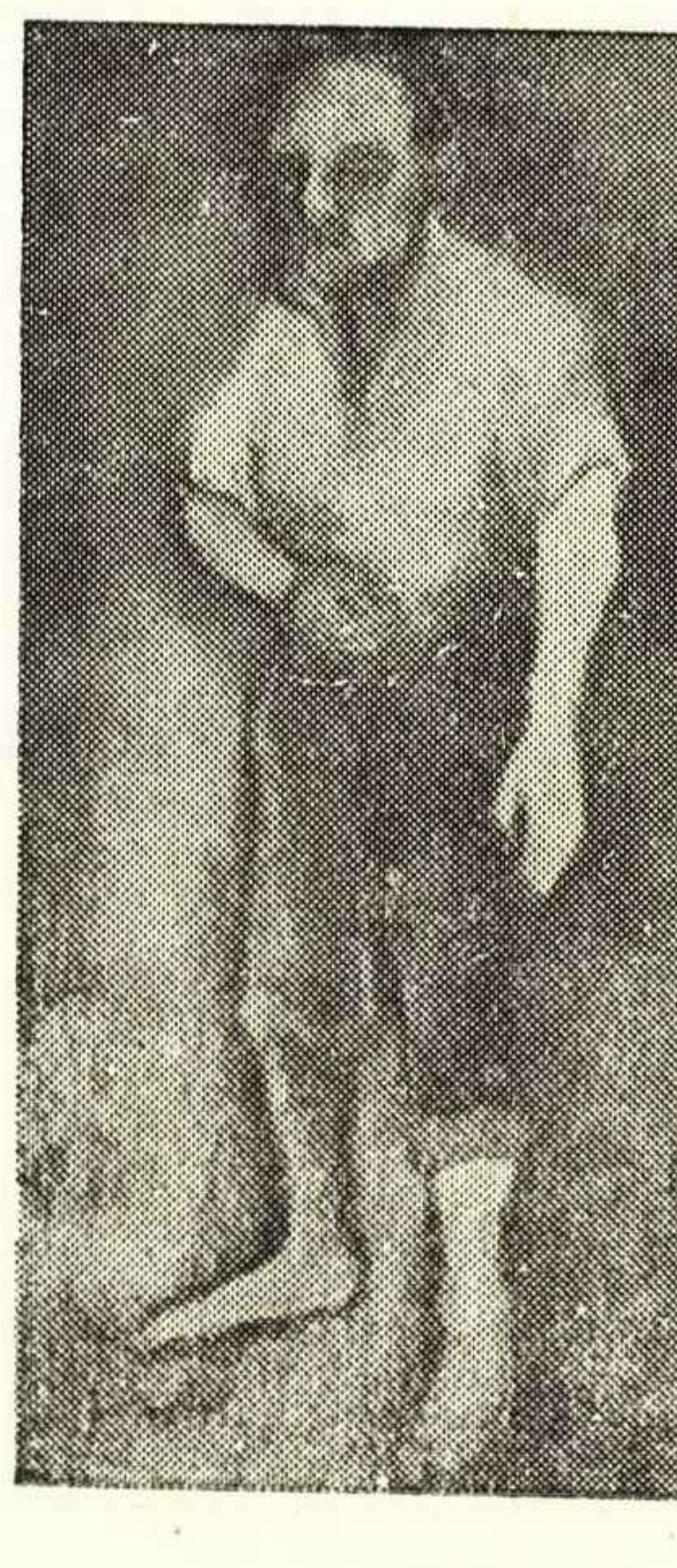

Ակամայ յուսաբեկում

Հոն է Կարօն, ի՛նք, հեղինա՛կը, իր կենդանի նկարներով, ու ի տես իր այս անդրանիկ յաջողութեան, արուեստի՛ յաջողութեան, ինքնավստահ ու յաղթական կը նայի դէպի առաջ, կը դիտէ իր ապագան, զոր կը յուսայ պարարտացնել ու եռանդաւորել աւելի փայլո՛ւն, աւելի հզօ՛ր եւ աւելի անո՛ւշ դափնեպսակներով:

Լուսաւոր ճանապարհը եւ արդիւնաբեր գործունէութեան բերրի դաշտը հաւասարապէս բաց են Կարօ Ճրճրեանի առջեւ: Արուեստի իր գործերը, բարձր կը գնահատուին սփիւռքահայ թէ հայրենի արուեստագէտներու կողմէ հաւասարապէս:

Մինչեւ այսօր իր լաւագոյն գործերը պէտք է նկատել *«Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց»*ը, *«Ապրիլեան եղեռն»*ը, *«Լիբանանի Մայրիներ»*ը *«Խորհող»*ը, *Րաֆֆիի «Կայծերուն ընթերցում»*ը, *«Արամ Խաչատրեան»*ը, *«Գարնանային կակաչներ»*ը ու *«Ասեղնագործ աղջիկ»*ը։

Սրտագի՛ն յաջողութիւն լիբանանահայ այս հաւատաւո՛ր նկարիչին՝ Կարօ Ճրճրեանին:

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ

ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒՀԻՆ ԱՔՍՈՐՈՒԵՑԱՒ ԲՈՐՈՏՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

Քոյր Ժպիտի մեծաւորուհիները անզուսպ ու մեկին որոշում մը տուին։ Քոյր Ժպիտ նախկին Պելճիքական Գոնկօ մեկնեցաւ, ուր պիտի դարմանէ բորոտները:

Քոյր Ժպիտ այսպէս պատժուեցաւ, խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած ըլլալուն համար։

Այս մանկամարդ Տոմինիկեան պելճիքացի կրօնաւորուհին երեք շաբթուան ընթացքին 400 հազար տիսք ծախեց Ամերիկայի իր յօրինած թուխսի երգերէն «Տոմինիք» անունով, եւ Էլվիս Փրեսլին ալ գլեց անցաւ։ Իր համակիրները միլիոնաւոր նամակներ ղրկեցին Պելճիքայի Ֆիշերմոն վանքը։ Ատարիչներ միլիոններ առաջարկեցին, գէթ ամերիկեան հեռատեսիլէն ժամուան մը ելոյթի համար:

Ու երբ հանրութիւնը պահանջեց որ յուսանկարը առնուի՝ իր խոշոր կիթառովը միասին, Մոնսենեօր Լէոն Սիւէնենս իրապէս վախցաւ։ Հանրութիւնը կը մոռնար թէ Քոյր Ժպիտ կրօնաւորուհի մըն էր: Մոնսենեօրը նախ, վանքէն հանեց Քոյր Ժպիտը եւ Լուվէնի Համալսարանը ղրկեց զայն: Բայց համակիրները գտան Քոյր Քուիսքը եւ իր ստորագրութիւնը ուզեցին:

Այս անգամ Մոնսենեօր Սիւէնենս զայրացաւ եւ Քոյր Ժպիտը Գոնկօ աքսորեց:

ԿԱՐՊԻՍ ՋԱՔԱՐԵԱՆ

(Շար. Դ. էջէն)

տարիքոտ աշխարհի ախոյեաններ, Օրինակ Ռոպինսոնը, Արչի Մուրը, Ճօ Վալքոթը։

Իբրեւ եզրակացութիւն, կ'ուզեմ ձեր թերթին միջոցով մարզասէրներուն հաղորդել թէ Կարպիս՝ թ'է իբրեւ մարզիկ եւ թ'է իբրեւ մարդ իրաւ արժէք մըն է եւ բացառիկ արժէք մը, պէտք է արժեւորել զայն։ Այդ գործը նաեւ պարտականութիւն է ձեզի համար:

Կ. ԽԱՐՃԵԱՆ

ՌՈՄԷՆ ՌՈԼԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Փարիզեան օրաթերթ «Գոմպա» ի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ Ջ. Մարքաս կը գրէր հետեւեալը, առնելով «Ռոմէն Ռոլանի յուշեր»էն:

«Երբ Տրէյֆիւսի դատին առթիւ գործուած ոճրապարտ անարդարութիւնը ինծի ընդվզում կը պատճառէր, այդ իբր միակ եւ անջատ դէպք մը չէի նկատեր ես, այլ կը դասէի զայն բազմաթիւ այն ոճիրներու կարգին, որոնց պատիժը կամ հատուցումը կ'ըմբռնէի նոյնիսկ ի գին ընկերային հիմնական յեղաշրջումի մը։

Իմ շուրջս գտնուողներուն մեծ մասը սակայն, անոնք որոնք Տրէյֆիւսի այդ անջատ պարագային առթիւ կրակ ու բոց կը ժայթքէին, շատ հեռու էին արդարութեան մասին այդպիսի ըմբռնում մ'ունենալէ։

Պէտք խոստովանիմ ձեզի. հաւատացէք որ ասկէ դուրս տեղի ունեցող մնացեալ բոլոր անօրէնութիւնները իրենց շատ քիչ հոգ միայն կը պատճառէին, իսկ ընկերային յեղաշրջումը իրենց զարմին բնաւ չէր գար: Այս անգամ, սակայն, իբրեւ փորձաքար կար ամենէն անզուսպ չարագործութիւններէն մէկը, Հայերուն Սեն Պարթելեմին... այօրինակ ամբողջ ժողովուրդի մը կանխամտածուած եւ կատարեալ պաղարիւնութեամբ գործադրուած սպանութիւնը։

Չկար կառավարութիւն մը, որ տեղեակ չըլլար ատոր, կամ լսած չըլլար անոր մասին, չպատմէր ատոր, ջարդերէն առնուազն ամիս մը առաջ։ Մինչդեռ քաղաքական պատճառներով անոնցմէ ոչ մէկը փորձ մը ըրաւ կամ ուզեց ոչինչ ընել ատոր առաջքը առնելու համար:

Ես տեսայ ուրեմն կարգ մը մարդիկ, որոնք քանի մը ամիս վերջը, վշտէ ու կատաղութենէ մըղլած ոռի՛ր պիտի ոռնային Տրէյֆիւսի համար, երբ սակայն անոնց կը խօսուէր հայերուն մասին, անոնք խուլ պիտի ձեւանային կամ ժպտէին անտարբեր, կարծես այդ ներքին ոստիկանական սովորական խնդիր մը եղած ըլլար, որուն արժանի էին ջարդուողները:

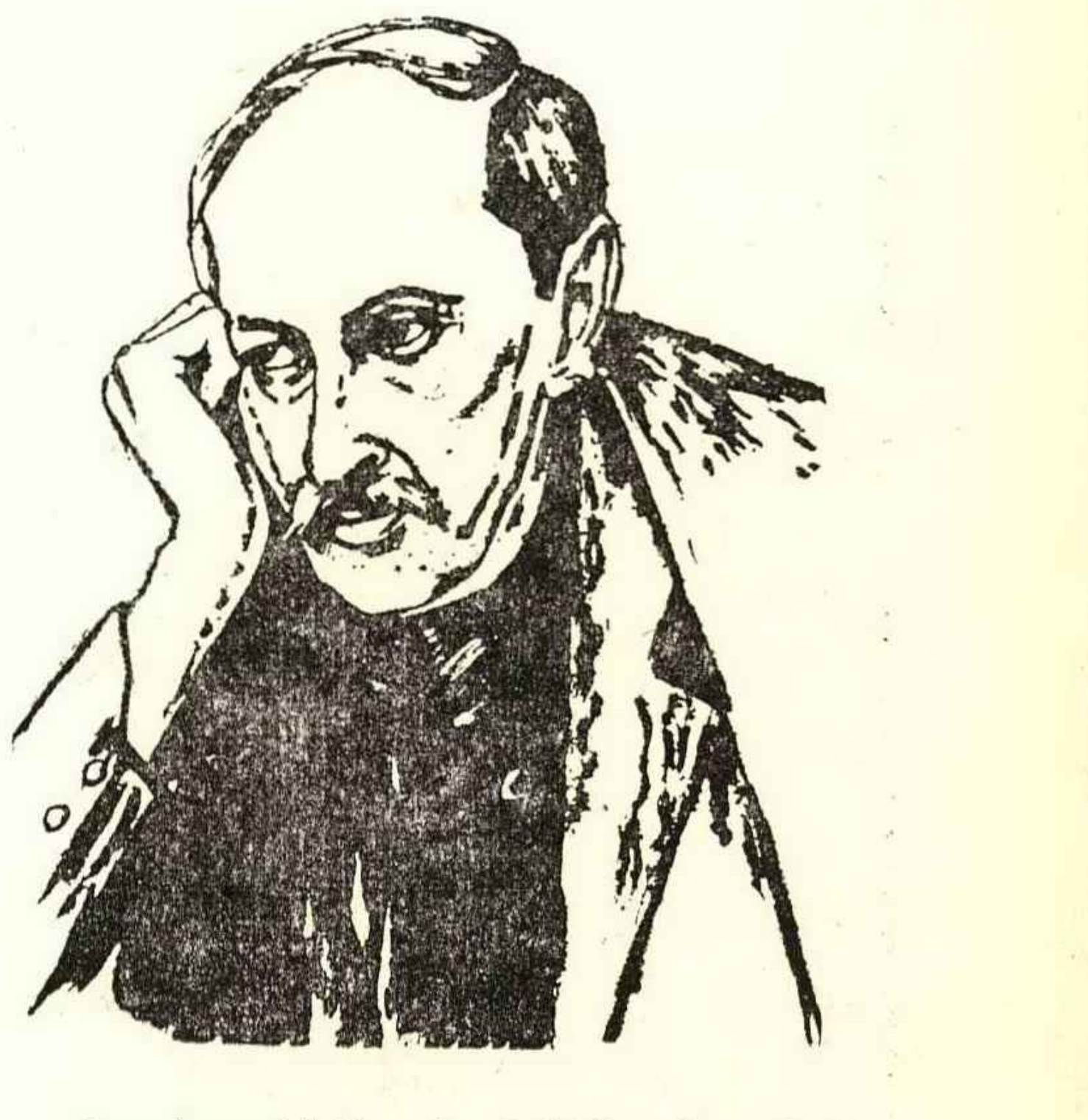

Կը կարծէ՞ք թէ ինծի կարելի ըլլայ մոռնալ այդ բոլորը։

Իսկ յետագային ատով պիտի չչափէի այլեւս այդ պարկեշտ մարդոց ցոյց տուած ընդվզումին արժէքը, անոնց՝ որ իրենց լռութեամբ հայերուն զարհուրելի սպանդին մեղսակից ըլլալէ վերջ, պատրաստ էին նոյնիսկ կրակի տալ Ֆրանսան, փրկելու համար անմեղ Տրէյֆիւսը»:

Ջ. Մարքաս իր կողմէ կ'աւելցնէ հետեւեալ տողերը.—

«Ռոմէն Ռոլան կը պահանջէ արդարութիւն Տրէյֆիւսի համար ու արդարութիւն նաեւ Հայաստանի համար, որովհետեւ արդարութիւնը անբաժանելի է։ Դեռ միշտ գոյութիւն ունին Տրէյֆիւսներ, գոյութիւն ունին նաեւ հայեր։ Սակայն Ռոլանի ձայնը չի լսուիր այլեւս»:

★ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ ՄԱՐԿԱՐԷԹ ★

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԱՍՏՂ

ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԼԻՋԷՆ ԱՒԵԼԻ ՎՃԱՐՈՒՄ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՅ

Հոլիվուտ զարմանքով իմացաւ լուրը։ Մարկարէթ իշխանուհին Փիթըր Թաունզէնտի հետ ֆիլմ մը պիտի դարձնէ. այն մարդուն հետ, որ իր առաջին սէրը եղաւ և որմէ բաժնուեցաւ մօտաւորապէս տասը տարի առաջ՝ պետական պարտադրանքով:

Պայմանագրութիւնները դեռ չեն կնքուած: Բայց լուրջ է խնդիրը և յառաջիկայ ամիսներուն պիտի գործադրուի ծրագիրը։

Վերջերս Մարկարէթ իշխանուհին Հոլիվուտ այցելեց, ուր Փալլատիումի ընդարձակ սրահներուն մէջ պարահանդէս մը սարքուեցաւ ի պատիւ իրեն։ Բարեսիրական Ուէյֆ պարահանդէսն էր այն, զոր իր բարձր ներկայութեամբ պատուեց Անգլիոյ Թագուհիին քոյրը, և որուն ներկայ եղաւ բովանդակ Հոլիվուտ։

Մարկարէթ նախագահեց այդ պարահանդէսին, քսան հոգինոց սեղանի մը գլուխն անցած։ Իր սեղանին կից կը գտնուէր արտադրիչ Ծօ Փասթերնաքի սեղանը, որ ցարդ պատրաստած է Մեթրօ Կոլտուին Մէյըրի հաշւոյն տասնեակներով ֆիլմեր։

Ծօ Փասթերնաք ճաշկերոյթի ընթացքին, ակնապիշ կը դիտէր իշխանուհին, որովհետեւ գաղափար մը ծնած էր գլխուն մէջ,

(Շար. տես էջ 7)

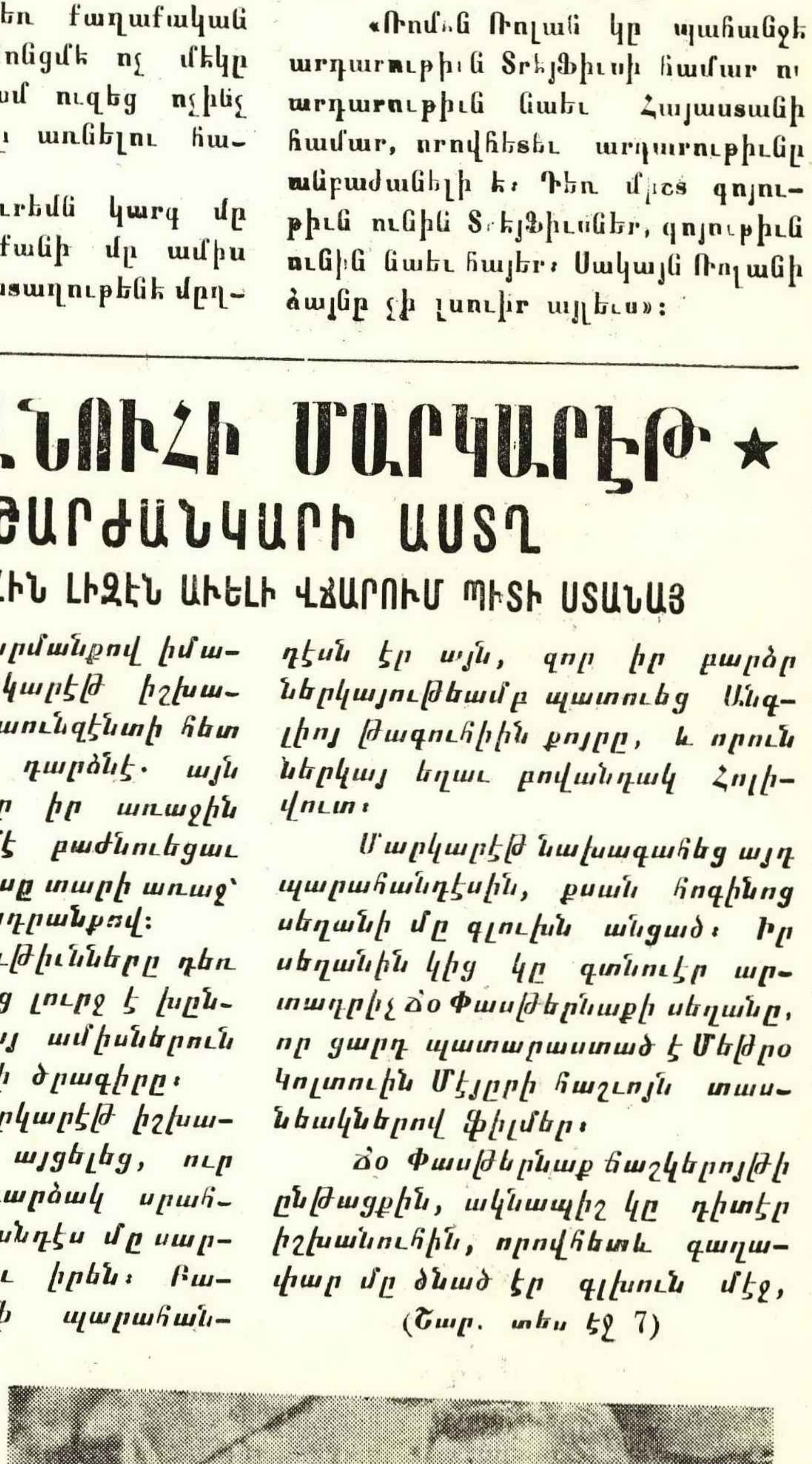

→ Մարկարէթ եւ Փոլ Նիւման

00822

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՃԱՐԺՈՒՄ

ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐԸ

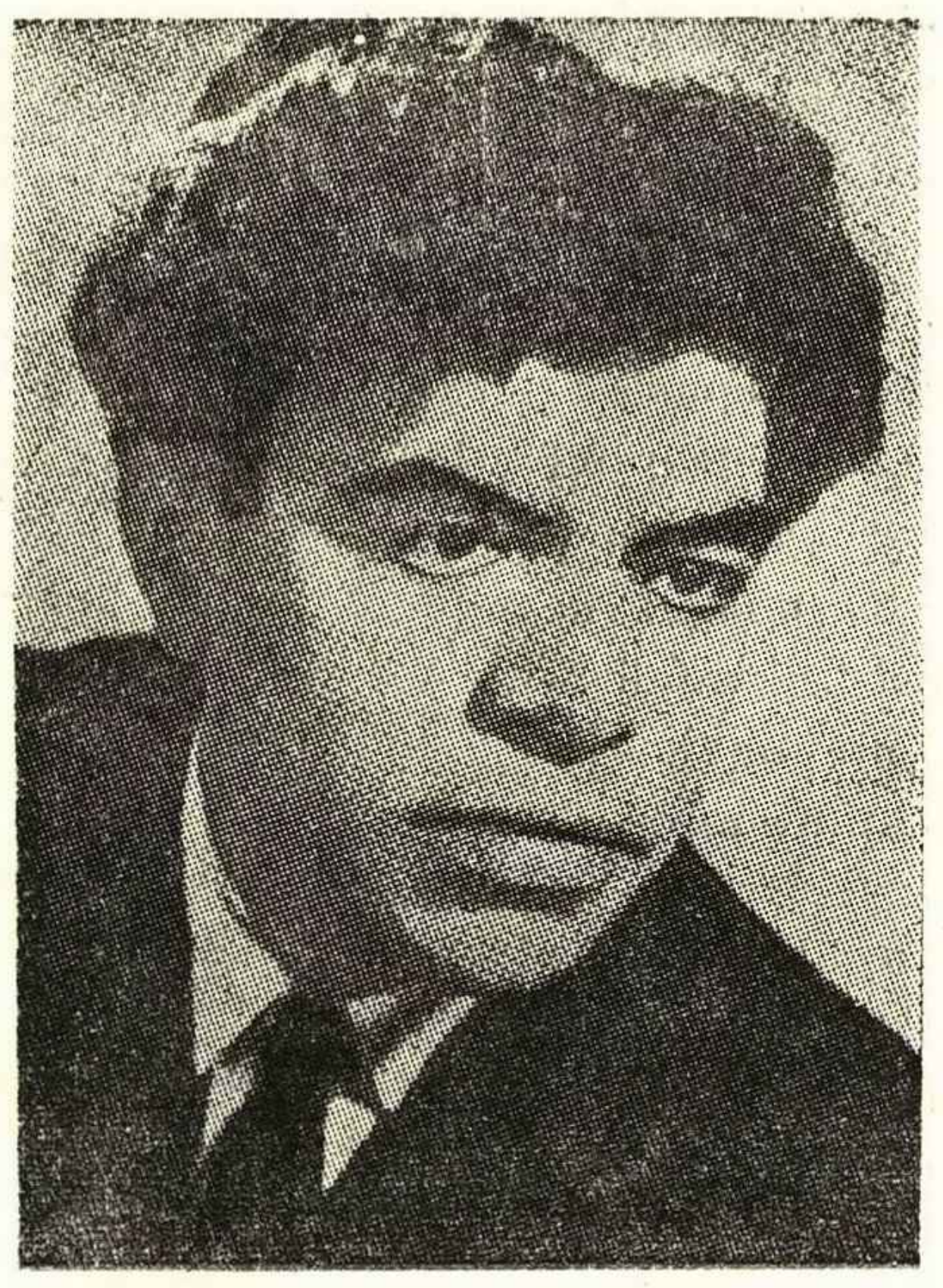

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ

Լոկ իրենց յատուկ բիւր անուններից
գալիս է բոյրը հին—հին դարերի,
անգին քարերի,
պարտէզի, շոգի ու խոնաւութեան,
երկնքի, հողի ու խոնարհութեան,
մինչդեռ փէշերից՝
բոյր թարմ հացի,
հոտը խնձորի կամ սերկեւիլի,
որ քուն են առնում նրանց կոթերի ու գաւտերի մէջ՝
հայրական տնից բերած սնդուկում···
Ու մեր հացերը նախ նրանց տաքուկ շնչով են եփւում:
Իսկ եթէ նրանց գլխաշորերից դեղ—դարման սարքուէր՝
անպարկեշտութիւն կոչուած ախտը հին կը յուծուէր ի սպառ···
Թխսկանի նման խիստ դիւրագրգիռ՝
միաժամանակ նրանք բարութեան դասագիրք են բաց...
Բարեխառն՝ գօտուց հեռու ապրելով՝
մենք միշտ բարեխառն օդ ենք ներշնչում մեր տների մէջ՝
շնորհիւ··· նրանց հաւասարմութեան·
Եւ ամեն անգամ նրանք մտնում են անկողինն իրենց,
ինչպէս մտնում են՝ սրբացած տաճար,
իսկ եթէ նրանց այդ նոյն բանն ասես՝
կը խաչակնքեն երկիւղածօրէն,
այդ համարելով՝ սրբապղծութիւն···
Ու երիտասարդ նրանց ձեռքերը նուրբ են առաւել,
քան իրենց որդի քաղաքը նոյնիսկ·
մինչդեռ մայրական ու մամիկական ձեռքերը նրանց
գնալով անվերջ փոխւում են փոխւում
ու նմանւում են··· երկրի կեղեւին.
սարեր կան այնտեղ, ձորեր, անդունդներ՝
կոշտուկի տեսքով,
կնճիռի տեսքով,
տեսքով խորշոմի···
Խորանի նման լեցուն են նրանք տաք մասունքներով՝
որ միշտ կարող են Դաւիթ դուրս բերել ինն ամիսը մէկ,
ու կոչուել «զաւակ» կամ «խաչ» ինչ նրանք
սիրով են կրում բովանդակ կեանքում···
Անցնելով փշոտ ճանապարհները առի եւ փախի՝
բոբիկ ոտքերին կծկել են նրանք
իրենց մայրենի գետակն ու առուն,
ցաւից մշուշուած իրենց աչքերում
տարել են իրենց ծուխը ծխանի
եւ իրենց յոգնած շալակին առել
ոչ միայն մանչին կամ մի մագաղաթ,
այլ մի բովանդակ բնիկ հայրենիք՝
մի ծանր, ծանր, ծանր հայրենիք՝
իրենց կանացի թիկունքին կապած
այն կուզի նման կամ այն սապատի,
որ շտկւում է լոկ գերեզմանում···
Ինչեր չեն տեսել նրանք այս վերջին հազարամեակում...
յաճախ են նրանք իրենց պաշտպանել
տաք խաչերկաթով
կամ եռման կաթով·
Նրանց հայրենի անխիղճ ու բարի քարափներն անտակ
ու կամուրջները չար ու ողորմած
մէկ անգամ չէ, որ նրանց փրկել են անպատւութիւնից,
որպէսզի ապրած դժոխքից յետոյ
մարտիրոսացած մտնեն դռներից այն արքայութեան,
որ եթէ չկայ ու չի էլ եղել,
ապա անպայման ստեղծել էր պիտի
հենց սրանց համար:
Իսկ եթէ մահը եղել է անզօր
ու ժամանակին չի տարել սրանց,
ու եթէ նրանք ընկել են հարեմ՝
առեւանգիչի, լլկողի համար ծնել են նրանք
միայն··· ապուշներ եւ կամ··· դահիճներ···

ԾԵՐՈՒՆԱԶԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱՐԲՈՒ ԼԵՆԿԹԻՄՈՒՐԸ

Թաքար արիւնարբու եւ մարդակեր բռնակալին՝ *Լենկթիմուրի* մասին հայ ժողովրդի մէջ մնացել են բազմաթիւ ժողովրդական զրոյցներ եւ ազգային աւանդութիւններ, որոնցից մէկն էլ այս է.— Վան քաղաքի բնակչութիւնը կոտորելուց յետոյ, Լենկթիմուրը իր արիւնկզակ բանակներով Վանի ծովու հիւսիսային ափերից առաջանալով մօտեցաւ ծովափնեայ Արճէշ քաղաքին եւ բանակ զարկեց։ Բռնակալի երիտասարդ որդին՝ *Շահրուխը* ծանր հիւանդացել էր եւ տառապում էր տաքութեան մէջ։ Բանակի *հէքիմները* անկարող են լինում բժշկել նրան:

Լենկթիմուրին յայտնում են որ զաւակին կարող է բժշկել միայն Մեծոփայ վանքի ծերունազարդ եւ սրբակենցաղ վանահայրը, որին գտնում ու բերում են մեծ բռնակալի վրանը: Գահի վրայ բազմած Լենկթիմուրը երբ տեսնում է սպիտակամօրուս եւ պատկառելի վանահօր, ոտքի կանգնում է, մօտենում եւ համբուրում է նրա աջը։ Վանահայրն էլ համբուրում է Լենկթիմուրի կուրծքի ձախակողմը: Բռնակալը ժպիտը դէմքին եւ երկիւղած՝ հարցնում է.— Ո՛վ սուրբ մարդ, ինչո՞ւ համբուրեցիր իմ կուրծքը:

Վանահայրը պատասխանում է·— Ո՛վ Արքայ զօրաւոր, ես համբուրեցի քո սիրտը, վասնզի մեր Սուրբ Գրքի մէջ գրուած է որ *«Սիրտք թագաւորաց ի ձեռին Աստուծոյ են»*:

Այս պատասխանը մեծ հաճոյք է պատճառում բռնակալին, որ ասում է·— Ո՛վ սուրբ մարդ, ես քեզ կանչել եմ, որ քո աղօթքով բժշկես իմ երիտասարդ որդուն: Նա մի քանի օր է որ հիւանդ է եւ տաքութեան մէջ տառապում է։

— Ո՛վ Արքայ զօրաւոր, երբ զաւակդ հաւատում է Քրիստոսի զօրութեան եւ յոյս ունի, որ իմ աղօթքով կ'առողջանայ՝ ես պատրաստ եմ կատարել նախ իմ մարդկային պարտականութիւնը եւ ապա Արքայի հրամանը։ Պատկառելի վանահօր տանում են այն վրանը, ուր հիւանդ պառկած էր Լենկթիմուրի որդին՝ Շահրուխը: Հիւանդը վանահօր տեսնելուն պէս նստում է անկողնում եւ փորձում է բարձրանալ՝ նրա աջը համբուրելու համար· բայց վանահայրը մօտենում, նրան գրկում է գորովանքով եւ պառկեցնում ։ Ապա գրպանից հանում է մագաղաթի վրայ գրուած փոքրադիր *Նարեկը*՝ *«Մատեան Ողբերգութեան»*, եւ սկսում է կարդալ բժշկութեան յատուկ եօթն գլուխները: Լենկթիմուրն ու աւագանին խորին երկիւղածութեամբ դիտում էին այս արարողութիւնը, որ խոր տպաւորութիւն էր թողել ամենքի վրայ։

Վերջացնելուց յետոյ վանահայրը հիւանդին ասում է խոր ներշնչումով ու վստահութեամբ·— Զաւակս, այս գիշեր տաքութիւնդ իջնելու է. վաղն առաւօտ կը նստիս անկողնումդ եւ այս Սուրբ Գիրքը օրուան մէջ եօթն անգամ կը համբուրես ու կը դնես բարձիդ տակ։ Երկրորդ օրը վրանում ման կը գաս եւ դարձեալ օրական եօթն անգամ կը համբուրես այս Սուրբ Գիրքը եւ կը դնես բարձիդ տակ։ Երրորդ օրը, ես կը գամ եւ քեզ կը տեսնեմ ձիու վրայ նստած՝ առողջ եւ ուրախ։

Վանահայրը գնում է վանք եւ երրորդ օր կէսօրին վերադառնում: Շահրուխը ոտքի վրայ էր։ Վազում ընդառաջում եւ համբուրում է վանահօր ձեռքը: Ապա ձիու վրայ նստած զբօսնում է վրանի մօտակայքում, մինչ Լենկթիմուրը տեսնում էր այս բոլորը եւ յուզումից չէր կարող խօսել։ Շահրուխն եկաւ, ձիուց իջաւ եւ կանգնեց հօր կողքին: Ապա գնաց վրանի տակից բերեց Նարեկը եւ յանձնեց վանահօր:

Լենկթիմուրը հրամայեց, որ մէկ տոպրակ ոսկի բերեն եւ տան վանահօր՝ իբր վարձատրութիւն իր կատարած ծառայութեան: Երբ վանահայրը ոսկու անունը լսեց՝ յուզումով եւ դառնացած ասաց· «Ի՞նչ եմ անելու ես անմեղ մարդկանց արիւնով ներկուած ոսկիները։ Ես զաւակիդ բժշկեցի՝ կատարելով իմ մարդկային պարտականութիւնը: Տէ՛ր Արքայ, ես գնահատում եմ քո հայրական սէրն ու նուիրումը զաւակիդ հանդէպ։ Սակայն ես՝ ծառայ Աստուծոյ եւ մարդոց՝ պիտի հարց տամ քեզ, ի՞նչպէս քո խիղճը թոյլ է տալիս, որ դու միլիոնաւոր մարդկանց եւ նրանց զաւակներին կոտորել ես: Չէ՞ որ նրանք էլ քեզ նման հայրեր են եղել եւ քո զաւակի նման՝ զաւակներ են ունեցել: Մի՞թէ քո սիրտը քար կամ երկաթ է: Ահա թէ ինչու համբուրեցի ես քո սիրտը։

(*Շար· տես էջ* 7).

ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆ ԻՐ ՄԱՍԻՆ

★★

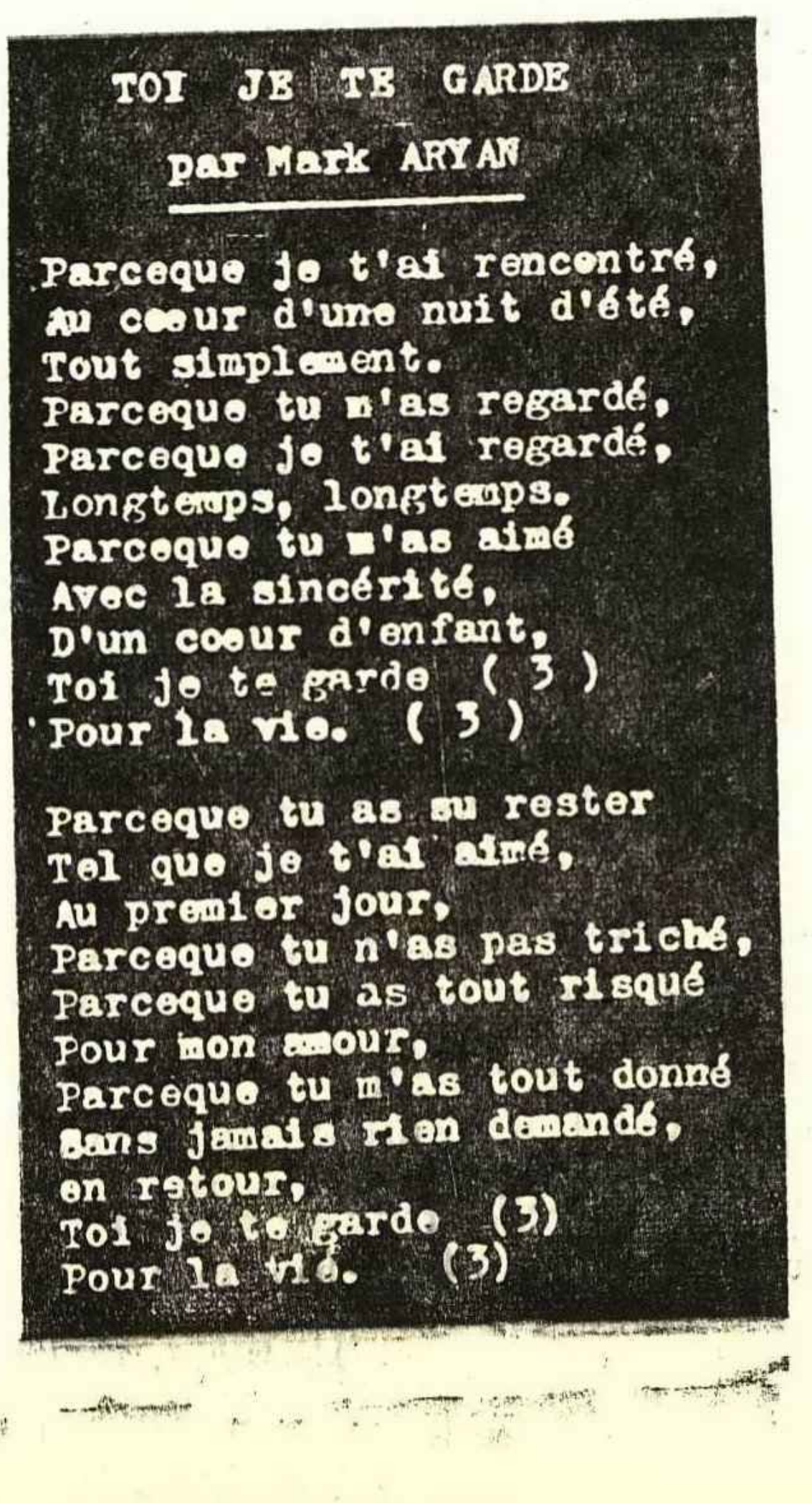

TOI JE TE GARDE
par Mark ARYAN

Parceque je t'ai rencontré,
Au coeur d'une nuit d'été,
Tout simplement.
Parceque tu m'as regardé,
Parceque je t'ai regardé,
Longtemps, longtemps.
Parceque tu m'as aimé
Avec la sincérité,
D'un coeur d'enfant,
Toi je te garde (3)
Pour la vie. (3)

Parceque tu as su rester
Tel que je t'ai aimé,
Au premier jour,
Parceque tu n'as pas triché,
Parceque tu as tout risqué
Pour mon amour,
Parceque tu m'as tout donné
Sans jamais rien demandé,
en retour,
Toi je te garde (3)
Pour la vie. (3)

× *Մալաթիացի հօրմէ մը և մօրմէ ծնած եմ* 1936*ին, Ֆրանսայի մէջ։*

× *Թուրքիոյ և Լիբանանի մէջ շահած ժողովրդականութիւնս զարմանք կը պատճառեն ինծի։*

× *Կեանքի մէջ, ինծի համար ամենէն կարևոր և արժէք ներկայացնող բանն է, մարդուս ինքնօգնութեամբ զարգանալն ու մշակոյթի տէր դառնալը։*

× *Մշակոյթին յարգ ընծայելուս համար ալ, չհետևեցայ ձաւար շինող հօրս օրինակին և ուղղուեցայ դէպի այն ասպարէզը, զոր կը սիրէի· ու երգիչ դարձայ։*

× *Առաջին սկաւառակս, որուն անունը «Պալլատ» էր, պատրաստուեցաւ* 5·000 *օրինակ միայն։ Եւ սակայն, Պելճիքայի մէջ աննախընթաց ընդունելութեան մը արժանանալով, շուտով պատրաստուեցաւ երկրորդ հրատարակութիւնը՝ այս անգամ* 25·000 *օրինակով, որուն չուշացաւ յաջորդել երրորդը՝* 50·000*ով, բայց այսօր կրկին անգտանելի է ան հրապարակի վրայ։*

× *«Ի՛չօն փէօ տ'ամուր»ը, որ այնքան սիրուած է այլուր, երբեք չէր բռնուած Պելճիքայի մէջ։*

× *Կը գնահատեմ Ատամոն։ Միայն թէ, յօրինողութեան տեսակէտէն, պէտք չէ մեր երկուքն ալ նոյնը և հաւասար դասել։ Ատամոն, իր երգերուն միայն եղանակներն է որ կը ստեղծէ։ Իսկ ես՝ թէ եղանակը կը դաշնաւորեմ, թէ մեղեդիին բաժանումները կը կատարեմ, բոլոր փարթիսիոնները կը պատրաստեմ։ Աւելին, նուագախումբն ալ ես անձնապէս կը պատրաստեմ ու կը վարեմ։*

× *Բուն համբաւս սկսաւ տարածուիլ «Քաթի»ի շնորհիւ. Ֆրանսան, որ նախապէս մերժած էր զիս, հիմա այլևս կը յափշտակէ սկաւառակներս։ Այդ պատճառաւ ալ, տեղին պիտի ըլլար ըսել, թէ «Մարգ Արեանը ծնունդ առաւ Քաթիով»։*

× *Ինքնաշարժ մը ունիմ «Ալֆա Ռոմէոյ» վաճառանիշով և* «2600» *տիպով։*

× *Ամենասիրած երգիչներս են Շառլ Ազնաւուր, Էտիթ Փիաֆ և Իվ Մոնթան։*

× *Փարիզի մէջ, երբ առաջին անգամ ըլլալով բեմ պիտի բարձրանայի, հարցուցեր էին ինծի— «Այս երեսո՞վ պիտի երգես...»։ Գիտէի, թէ վայելուչ չէի։ Սիրտս մզմզացած էր, ու պատասխանեցի.— «Ոչ, սրտովս···»։*

× *Շատ կարևորութիւն չեմ ընծայեր դրամին։ Նկատելով որ նեղ օրերը անցած են այլևս, ապրուստիս համար անհրաժեշտ դրամը կը շահիմ և ատիկա ալ կը բաւէ ինծի։*

× *Յիսունէ աւելի յօրինումներ ունիմ։ Բոլորն ալ կը սիրեմ։ Եւ սակայն, անոնց մէջէն ամենաշատ սիրածներս են «Թուա ժը թը կարտ»ը, «Թիլ է ին փըթիթ ֆիյ»ը և «Ժօն Ժուր»ը, որոնց վրայ կը գուրգուրամ աչքիս լոյսին պէս։*

× *Ամուրի եմ. կը մտածեմ ամուսնութեան մասին։ Եւ սակայն, եթէ ամուսնանալու ըլլամ, համակիրներէս շատերը կը կորսնցնեմ։ Եւ ճիշդ այս պատճառաւ ալ չեմ ամուսնանար։*

00823

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

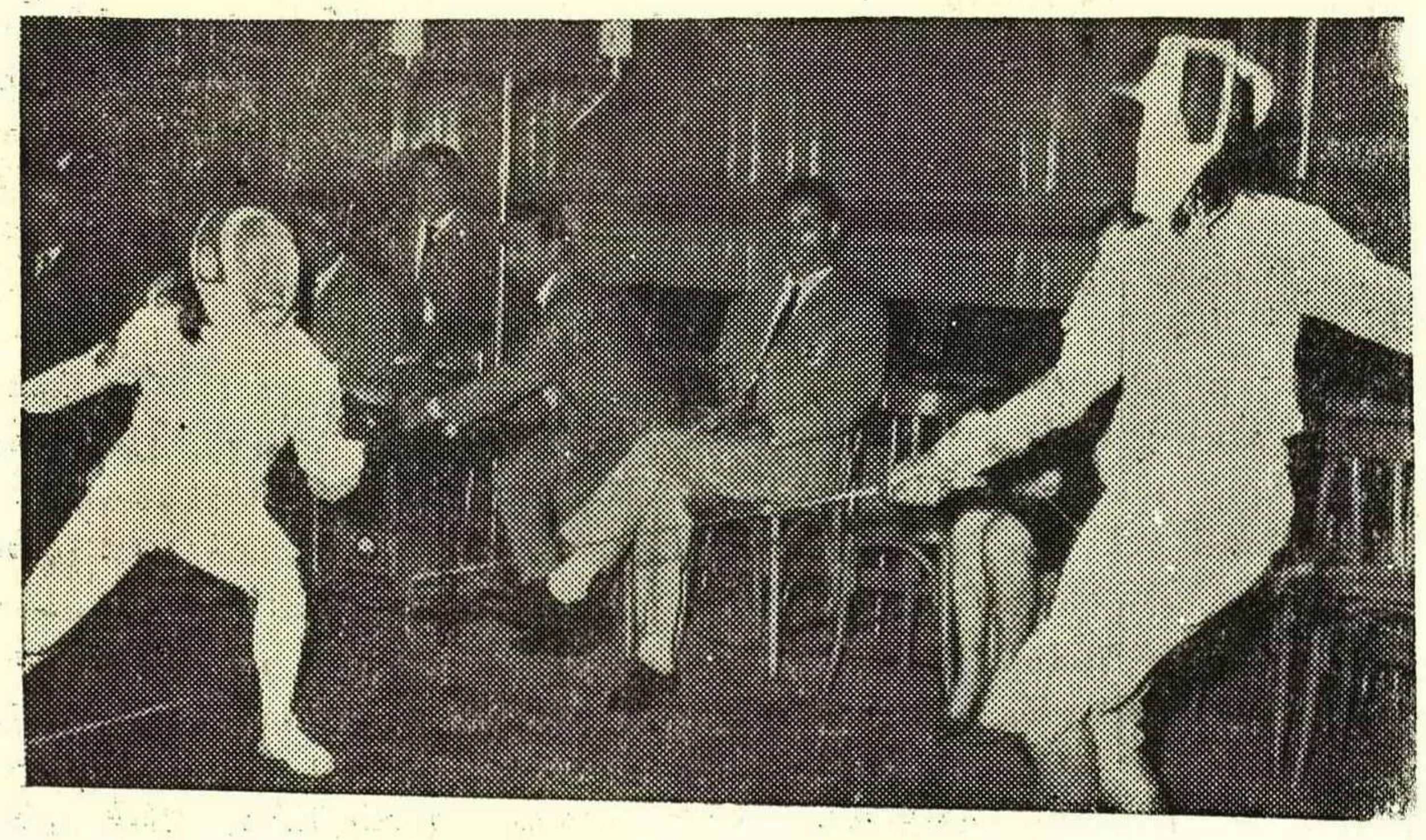
Երկու մրցող սուսերամարտիկուհիները դէմ դիմաց. ձախին Պապիկեան Սեդա, որուն թեւին կ'երեւի Ս. Հայաստանի շքանշանը կրող երիզը

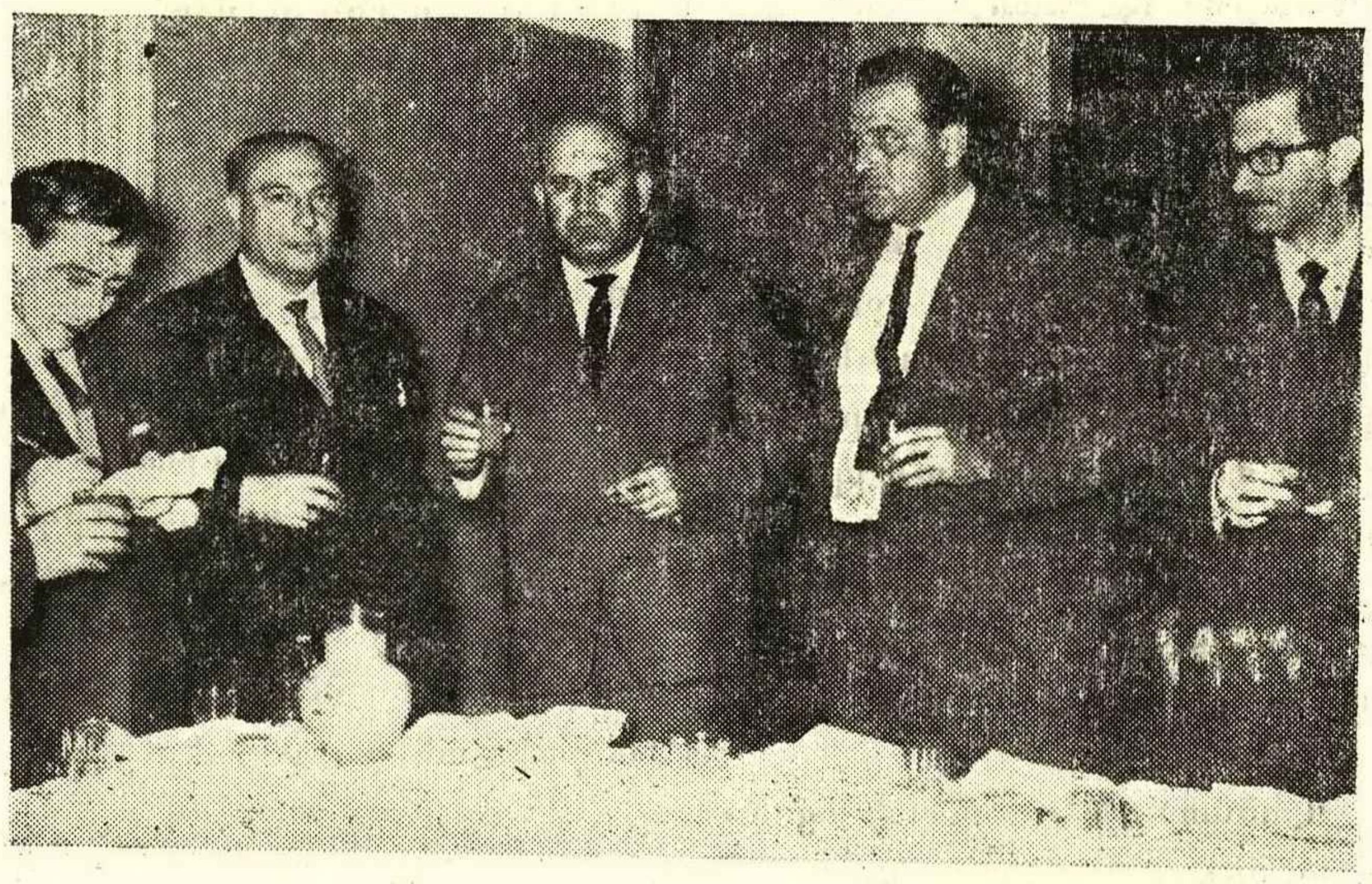
«Ջահակիր»ի կազմակերպած մամլոյ ասուլիսէն ետք ընդունելութեան պահուն. ձախէն աջ՝ Իվանովսկի (Թասսի թղթակիցը), Ս. Պալեան, Լ. Հայրապետեան (Ալէկ Մուրատեան, եւ Ա. Սափունեան (Արեւ)։

Եգիպ. Ֆետերասիոնի շէնքին առջեւ աջէն ձախ Ընկերներ Պետրոս Մուսեան (Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պէյրութի ղեկավարներէն), Լեւոն Հայրապետեան, Էտուար Աւագեան եւ թերթիս խմբագիրը։

Խումբին ղեկավարները «Ջահակիր» Մարզականի երիտասարդ խմբագիրներուն հետ

Մրցանակաբաշխութեան պահուն

ՕԴԱՆԱՒԱԿԱՅԱՆԻՆ ՄԷՋ

Տեսարան մը Հայկական Ընթերցասրահի ընդունելութիւն-պարահանդէսէն:

Հայաստանի մարզիկները ու Հայկական Ընթերցասրահի երիտասարդներ հրաժեշտի պահուն

Օդանաւի կամրջակին վրայ

Օդանաւակայանին մէջ, վերջին ողջագուրումը։

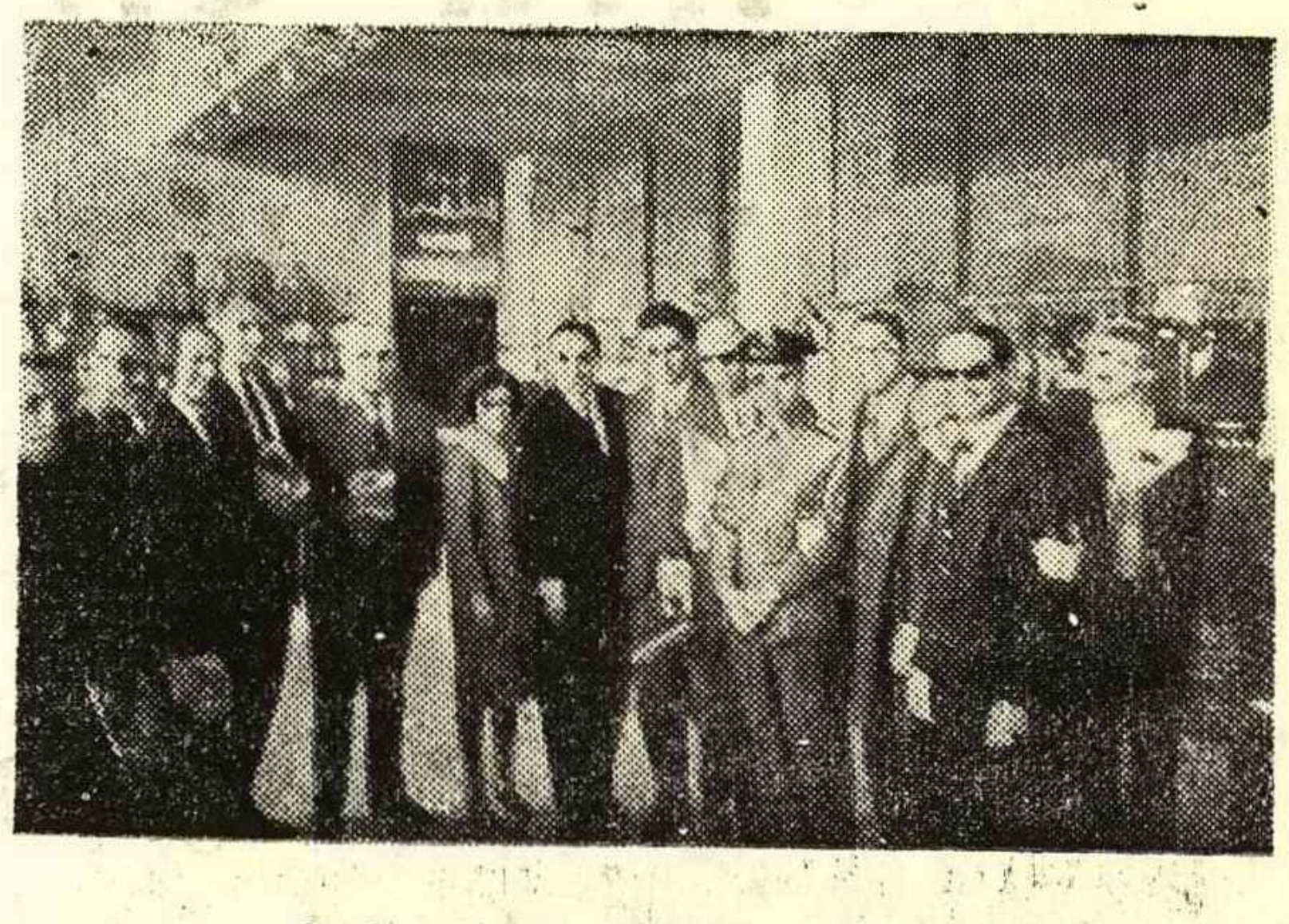
Եգիպտոսի Ֆետերասիոնի ղեկավարները մաքսատան մէջ, նկարուած հայրենի ղեկավարներու եւ մարզիկներու հետ։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

Աղեքսանդրիոյ Սկաուտական եւ կայտական միացեալ յանձնախումբը գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր տօնելու Սկաուտական եղբայրութեան օրը, Երեքշաբթի 22 Մարտ 1966ին:

Այս առթիւ կազմակերպուած էր տողանցք մը՝ մասնակցութեամբ բոլոր սկաուտական խումբերուն, ինչպէս նաեւ խարոյկահանդէս մը Աղեքսանդրիոյ սրտին մէջ։ Մեր Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական խումբն ալ հրաւիրուած ըլլալով, սիրայօժար կերպով իր մասնակցութիւնը բերաւ այդ տօնակատարութեան, եւ ուրախ ենք յայտնելու թէ միակ հայ խումբն էր որ կը մասնակցէր տողանցքին. Նոյնպէս պատիւ ունինք նշելու, թէ յանձնախումբը նկատի առնելով մեր սկաուտական խումբին օրինակելիութիւնը, որոշեց որ մեր խումբը գլխաւորէ տողանցքը, քալելով դրօշակիրներէն անմիջապէս ետք։ Ինչպէս միշտ այս անգամ ալ Հ.Մ.Ը.Մ.(Աղեքս.)խումբը պատիւը ունեցաւ հայ անունը բարձր պահելու։

Կ. Ա.

ԱՐԱՄ ԿՈՍՏԱՆՏԻՆԵԱՆ ԿՈՏՐԵՑ

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԻՇ ՄԸ

Շաբաթ, 19 Մարտին Դուէի մէջ (Լիլի մօտ փոքր քաղաք մը), Արամ Կոստանտինեան, 31 տարեկան, երկու զաւակներու հայր, 144 քիլօ ծանրութիւն օդ մէյով [illegible] է ատ ծանօթ՝ Փաբ՛րենի նախկին ազգային մրցանիշը (142,500):

Արամի լաւագոյն արդիւնքն է 405 քիլօ (սեղմում՝ 140, պոկում՝ 115, հրում՝ 150): Ան արդէն մաս կը կազմէ Ֆրանսայի ազգային խումբին:

06824

ԾԵՐՈՒՆԱԶԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱՐԲՈՒ ԼԵՆԿԹԻՄՈՒՐԸ

(*Շարունակութիւն Զ. էջէն*)

«Դու եթէ հաւատացիր եւ ես էլ բժշկեցի քո սիրասուն զաւակին՝ աղօթելով առ Աստուած եւ կարդալով այս Սուրբ Գիրքը, ասացէք Տէ՛ր Արքայ, դու ինչո՞ւ կոտորեցիր ինձ նման բիւրաւոր անզօր եւ անմեղ հոգեւորականներին։ Ինչո՞ւ քալանեցիք ու քանդեցիք մեր հազարաւոր եկեղեցիներն ու վանքերը եւ տարաք նրանց Սուրբ Մատեանները։ Ահա այժմ, ես 65 տարեկան ծերունի վարդապետս, ձեր առջեւ կանգնել եմ եւ խօսում եմ հայրաբար ու համարձակ. վասնզի ես վախենում եմ միայն Աստծուց, ես քեզնից չեմ վախենում։ Կարող ես հիմա քո վրանի առջեւ, քո սիրասուն զաւակի աչքի առջեւ՝ գլուխս կտրել, նահատակել ինձ. եւ թող իմ արիւնով ներկուի այս Սուրբ Գիրքը, որով ես բժշկեցի քո որդուն»։

Վանահօր այս խօսքերի ազդեցութեան տակ կուչ էր եկել, սմքել ու խեղճացել էր աշխարհակալ արիւնարբու բռնակալը, երբ յանկարծ Շահռուխը աղիողորմ ձայնով բացագանչեց եւ վազելով գրկեց հօրն ու ասաց.— Հա՛յր... հա՛յր... նա ճիշդ է ասում.. նա սուրբ մարդ է... նրա վրայ ձեռք չբարձրացնես եւ ծանր խօսքեր չասես...։ Անյաղթ եւ անպարտելի Լենկթիմուրը իրեն յաղթուած զգաց. շշմել ու զգածուել էր վանահօր խօսքերից։ Իր կաղ ոտքով կամաց կամաց մօտեցաւ վանահօր՝ լռութեամբ համբուրեց նրա ձեռքը, վանահայրն էլ համբուրեց նրա սիրտը եւ դանդաղ ու հանդիսաւոր կերպով սկսեց հեռանալ, երբ բռնակալը մեղմ ձայնով կանչեց.— Ո՛վ սուրբ մարդ, ես հայոց եկեղեցիներից ու վանքերից 65 ջորաբեռ գրչագիր Սուրբ Մատեաններ եմ քալանել։ Այդ բոլորն էլ կը տամ քեզ, որ տանես քո վանքում պահես։ Է՛յ քարվան բաշի, հայոց վանքերի եւ եկեղեցիների Սուրբ Գրքերի պարկերը բարցէք ջորիների վրայ եւ այս սուրբ մարդու հետ տարէք իր վանքը։

Վանահայրն ուրախացաւ. ինքն էլ նստեց մի ջորու վրայ եւ *Հայ արցունքով ու արիւնով օծուած մագաղաթեայ Սուրբ Մատեանների* կարաւանը մօտեցաւ վանքին։ Զանգակները ղօղանջեցին եւ եկեղեցական թափորը «*Հրաշափառ*» շարականը երգելով՝ ընդառաջ ելաւ Հայոց Գրչագիր, մագաղաթեայ Սրբազան Մատեանների կարաւանին եւ սրբակենցաղ վանահօր։ Սա՛ վարձատրեց քարվան բաշին եւ ջորեպաններին եւ օրհնելով ճանապարհ դրեց նրանց։

ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ

(*ՍՐՏԱԳԻՆ ՄԱՂԹԱՆՔ ԵՒ ՀԱՅՑՈՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ԾՐՋԱՆԱԽԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ*)

Սիրելի երիտասարդ, Այսօր հայ ժողովուրդը ջերմօրէն կը շնորհաւորէ իր արժանաւոր եւ անբիծ զաւակին՝ քու տարիներու ժրաջան աշխատանքիդ յաջողութեամբ պսակումը, որ է ստացած բարձրագոյն վկայականդ, եւ կեանքի ասպարէզ նետուելդ նախօրեակին, քեզի սրտանց կը մաղթէ մեծամեծ յաջողութիւններ եւ նորանոր նուաճումներ՝ քու նոր ասպարէզիդ մէջ։

Գիտենք ամէնքս եւ վստահ ենք, որ դուն չես կրնար օտարանալ, որովհետեւ քու ծնողներդ քաջ նահապետական հայ ընտանիքի շունչով են մեծցուցած, զոհելով ոչ միայն իրենց կարելին, այլ եւ անկարելին։

Համեստ աշխատաւոր ծնողքդ, գիշերներ լուսցնելով իր հնամաշ աթոռին վրայ, մէկ փափաք ունեցած է միայն, ա՛յն է՝ հասցնել քեզ կատարելին, զանէ քեզի խնայելու համար իրեն վիճակուած տաժանակիր աշխատանքը։

Եւ այսօր կատարուած է այդ հրաշքը, կանգնած է այդ մեծ երազին շէնքը, երեք մեծ սիւներու վրայ։

Առաջին — ծնողական անսահման զոհողութիւն։

Երկրորդ — Տիպար, ժրաջան եւ անխոնջ աշակերտի հոգիդ։

Երրորդ — որ լրացուցիչ եւ ամէնէն զօրաւոր սիւնն է, Եգիպտական քարեխնամ եւ արդարադատ կառավարութիւնը եւ բոլորիս սիրելի ու Աստուածանուէր Նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէ՛րը, որ լայնօրէն բանալով ուսման դռները բոլորին առջեւ անխտիր, մեծագոյն ազդակը եղաւ այդ երազին իրականացման։

Այսօր հայ մշակոյթը մասնաւորապէս եւ հայ տառապեալ ժողովուրդը ընդհանրապէս, չըսելու համար ստիպողական պարտականութիւն, կ'ըսեմ՝ զոնէ ձեր պաշտպանութեան ու խնամքին կը յանձնէ իր դարաւոր վէրքերը դարմանելու դժուարին եւ յոգնեցուցիչ գործը։

Անշուշտ թէ ամէն հայ անհատ պարտի բաժին մը վերցնել այդ մեծ դատին յաջողութեան համար, բայց ի հարկէ իր կարելիութեան չափով։

Սակայն դուք, որ զինուած էք բարձրագոյն ուսման եւ համալսարանական կրթութեան հարուստ զէնքերով, կոչուած էք վերցնելու զոհաբերութեան ամենամեծ բաժինը, իրականացնելու համար դարերու այն երազը, որուն համար աշխարհի վրայ եւ ոչ մէկ ազգ տուաւ այնքան զոհ եւ թափեց այնքան արիւն ու արցունք՝ որքան մեր դժբախտ հայ ազգը՝ համեմատելով մեր թիւին։

Չանանք մեղմել անհուն եւ դարաւոր վիշտը այս տառապեալ ժողովուրդին, ցո՛յց տուէք աշխարհին՝ թէ հայ անունով՝ անիրաւուած իր բիւր բիւրաւոր նահատակներուն ոսկորները Տէր Զօրի անապատի աւազներուն վրայ անթաղ, Քրիստոնեայ ազգ մը կայ, որ իր անվիճելիօրէն արդար, անուրանալի դատին լուծման կը սպասէ յիսուն երկար տարիներէ ի վեր. եւ ըսէք, տակաւին մինչեւ ե՞րբ համբերել, մինչեւ ե՞րբ լռել, հասկցուցէք այդ քրիստոնեայ մեծ ազգերուն՝ որ եթէ տակաւին իրենք շարունակեն լռել, այդ անմարդկայնօրէն խոշտանգուած անթաղ մեռելները, մէկ ու կէս միլիոն խողխողուած ու ջախջախուած այդ մարդկային ոսկրակոյտերը՝ իրենց քաջարի ժառանգորդներով պիտի պոռան եւ հաշիւ պահանջեն այդ մարդկային տարրական զգացումներէ իսկ դատարկուած մեծերու երեսին ըսելով.— Ո՞ւր է մեր հեղեղանման հոսած արեան դատը. ո՞ւր է հազարներով, եռացած կիրի աւազաններուն մէջ այրած անմեղ մանուկներուն դատը. ո՞ւր է խումբերով սրբապղծուած եւ ապա մահերու պէս այրած դեռատի հայ աղջիկներուն դատը. ո՞ւր են, ո՞ւր, ըսէք պարոնայք քրիստոնեայ մեծ ազգեր։

Այո՛, սիրելի հայ երիտասարդ, այս բոլոր կորսուած իրաւունքները վերագրաւելու դժուարին պայքարին մէջ՝ դուք երիտասարդ համալսարանականներդ՝ ղեկավար հրամանատարներ եւ մենք ժողովուրդս միշտ ձեր կողքին, ձեր անխոնջ եւ պարտաճանաչ զինուորները պիտի ըլլանք։

Մենք վստահ ենք, որ ձեզ նման վշտի ու ցաւի ծնունդ գիտակից հայ երիտասարդութեան կարելիութեան սահմանին մէջն է մեր դարերու երազին իրականացումը՝ թէեւ դժուար եւ կարօտ մեծ զոհողութիւններու. կը բաւէ միայն ըլլալ միաբան. զուրգուրանք եւ յարգանք տածենք իրարու հանդէպ, ըլլանք մէկ սիրտ, մէկ հոգի, նպատակակէտ ունենալով ազգային շահը ամէն բանէ վեր։

Ուրեմն, սիրելի հայ երիտասարդներ, ձեր կեանքի զոյգ պայքարներուն՝ ազգային եւ անհատական յաջողութեան ջերմ ու լուսաւոր մաղթանքներով կը վերջացնեմ խօսքս, ըսելով՝ կեցցէ՛ նուիրեալ եւ գիտակից մեր նոր սերունդը, կեցցէ՛ արդարադատ եւ քարեխնամ եգիպտական կառավարութիւնը. կեցցէ՛ երեսուն միլիոն եգիպտացիներու սիրելի եւ համարաբական աշխարհի մեծ հերոս Նախագահ Կամալ Ապտէլ Նասէրը։

ՄԿՐՏԻՉ ՄԷԼՔՈՆԵԱՆ

Գահիրէ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԸ

(*Շար. Բ. էջէն*)

Ի՛նչ ցաւ եւ ի՛նչ յուսախաբութիւն այդ ծնողքին, որ ինչ մեծ յոյսեր կապած էր իր զաւկին...։

Եթէ այդպիսի ուսանողներ կան՝ թող աճապարեն՝ որքան շուտ ուշ չէ։

Տիպար աշակերտը տարեշրջանի սկիզբի օրէն իսկ ուշադրութիւն կ'ընէ իրեն տրուած դասաւանդութիւններուն եւ բացատրութիւններուն. դպրոցականի մը հոգն ու զբաղումը ի՞նչ է, եթէ ոչ իր դասերը։

Ինչո՞ւ մենք մեր պարտականութիւնները ժամանակին չկատարենք, ինչո՞ւ լաւ արդիւնքներ չունենանք, ինչո՞ւ մեր ծնողքը չուրախացնենք, ինչո՞ւ մեր ազգին պատուաբեր զաւակները չըլլանք, ինչո՞ւ աշխարհին մէջ մենք ալ տեղ մը չգրաւենք։

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

BOAC
offers
SPECIAL EMIGRANT FARES
to
CANADA
by
BOAC VC 10 & ROLLS-ROYCE 707
and
AIR CANADA D.C. 8

MONTREAL L.E. 140.150 m/ms.
TORONTO L.E. 149.450 m/ms.

Travel Problems? Forget them. Leave it all to BOAC. From getting you to the aircraft on time, to looking after children, etc., BOAC takes care of you. Daytime or night-time relax in the most comfortable Economy Seat in the VC 10 or in the comfort of Rolls-Royce and D.C. 8 Jetliners.

Effective until 15 th. July 1966

FREE BAGGAGE
30 KGS.

Ask for details of BOAC's new low emigrant fares at your BOAC authorised travel agent, or at the BOAC booking offices: Cairo: 1, Sharia el Bustan Tel. 714417 ; Alexandria: 15, Midan Saad Zaghloul Tel. 36668

BOAC WITH AIR CANADA, AIR INDIA, AIR CEYLON, E.A.A. AND QANTAS

00825

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Գալուստեան եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարաններու Հոգաբարձութիւն, Տիկնանց Խնամակալութիւն, Ուսուցչութիւն եւ աշակերտութիւն, նաեւ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Ծնողք — Ուսուցիչ Միութիւն, միասնաբար կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 1 Մայիս 1966, Ամենայն Սրբոց Գերեզմանատան Մատրան մէջ, Հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի բազմավաստակ ուսուցիչ ողբացեալ

ԱՐԱՐԱՏ ՔՐԻՍԵԱՆ Ի

մահուան առաջին տարելիցին առթիւ։

ԱՆՊԱՏԻԺ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

> «Ահաւոր բան մը այնտեղ, ազգ մը ամբողջ
> կը խողխողեն, ո՜հ գթութիւն, գթութիւն...»
>
> Վ. ԹԷՔԷԵԱՆ

Տաժանագինօրէն ահաւոր, աներեւակայելի, ու դաժան էր։ Յիսուն եւ մէկ տարիներ առաջ բովանդակ Հայութեան կէսին, այսինքն Արեւմտահայութեան, անցուցած սեւ ու անլուր օրերը։

Եւ ըսել թէ այս կոտորածը ամբողջ ազգի մը, որ կրնանք ըսել առանց կեղծ հպարտութեան, արժանաւորագոյններէն էր, եւ է համայն մարդկութեան, այս տաղանդաւոր, առաքինի, ժողովուրդը հայոց, կ'անձնատուէր, կը մահացուէր, կ'անէացուէր, ամենէն սարսափազդու ու վայրագային միջոցներով, քսաներորդ «լուսաւոր» կոչեցեալ դարուն մէջ։ Չակերտեցինք «լուսաւոր»ը, որովհետեւ կարծէք օր ցերեկով չէ որ տեղի կ'ունենար անորակելի Եղեռնը, եւ ուր «քաղաքակիրթ» կոչուած Եւրոպան, իր աչքերուն, սեւ ու անթափանցելի թաշկինակ մը կապած ու ականջները խուլօրէն ամրապինդ փակած, չէր տեսներ, աւելի ճիշդ, չէր ուզեր տեսնել, ու լսել, այս անլուր ողբերգութիւնը, դիւցազնական ազգի մը։ Եթէ ոչ՝ ինչպէս բացատրել իր գրեթէ մեղսակցութիւնը:

Միթէ սոյն անօրէն սարսափը լուսինին կամ երկրէս միլիոններով մղոն հեռակայ մոլորակներուն մէ՞ջ տեղի ունեցաւ։

Եւ սակայն Աստուածային անիմանալի եւ անուրանալի արդարութիւնը չէր կրնար թողուլ որ ազնուագոյն ազգ մը, եթէ ոչ ազնուագոյնը ազգերուն, անէանար ու սրբուէր ի սպառ երկրագունդիս երեսէն։

Փա՜ռք Նախախնամութեան, Ամենակալ Զօրութեան. շնորհիւ անոր ահարկու եւ ճշմարիտ Արդարութեան, մեր նենգ ու անարգ ոսոխը՝ Թուրքը՝ չհասաւ իր այնքա՜ն փայփայած քստմնելի նպատակին։

Հայութիւնը բազում ինքնապաշտպան կռիւներով (Վան, Ուրֆա, Շ. Գարահիսար, Մուսա լեռ, եւայլն) գիտցաւ Թշնամիին սուղ արժեցնել, իր թանկագին ու անկորնչելի կեանքը։

Ու պատահեցաւ անհաւատալին ու անպատմելին. բազմաչարչար ու այլեւս կորած նկատուած ազգ մը գիտցաւ ինքզինքը պարտադրել ու ծառանալ անագորոյն Թշնամիոյն դիմաց, իր Անդրանիկով, Քեռիներով, Սմբատներով, Սեպուհներով եւ այլ բազում կտրիճներով... և տանիլ փառահեղ յաղթանակներ՝ Ղարաքիլիսէի, Բաշ-Ապարանի եւ Սարդարապատի մէջ:

Սակայն, Լօզանի վեհաժողովին, գլխաւորութեամբ Անգլիոյ, հայկական հարցը կը թաղուէր եւ կը սուզուէր Մոսուլի քարիւղահորերուն խորը...։

Մինչ այդ՝ կը ծնէր, կը ծաղկէր, կը շէննար ու կը բարգաւաճէր հայութեան միակ իրաւ յոյսն ու ապաւէնը՝ Սովետական Հայաստանը, որ իր հսկայ վերելքով, քունը փախցուց ոչ միայն մեր դարաւոր ոսոխին, այլեւ իր... շա՜տ սիրելի բարեկամներուն։

Ներկայ հայութեան առջեւ առաջնահերթ գծի վրայ կուգայ հայկական դատը, իր ամբողջ ողբերգութեամբ։

Հարկ է որ ազգովին փարինք եւ անսպառ յարատեւութեամբ, կամքով, կորովով սիրով եւ նուիրումով, կարելի ու անկարելի բոլոր միջոցներով, պայքարինք մեր Սրբազան ու Անժամանցելի դատին հետապնդումին ու վերջնական յաղթանակին։

Նահատակները մեզի կը նային սեւեռաբիբ։

Յիսուն եւ մէկ տարիներ առաջ հայութեան ճակատագիրը չփոթ ու դժխեմ էր, այսօր Ներկան պայծառ, իսկ ապագան ա՛լ աւելի լուսապայծառ ու շէնշող է։

Աստուածային օգնութեամբ, մեր Սուրբ Նահատակներուն Գողգոթան ի զուր անցած պիտի չըլլայ և իրաւունքն ու արդարութիւնը պիտի յաղթանակեն:

ԱՍԱՏՈՒՐ ՊԷՉԻՐՃԵԱՆ

Աղեքսանդրիա

ԱՊՐԻԼ 24

1915 Ապրիլ 24ը հայ ժողովուրդին համար հանդիսացաւ դժբախտ եւ եղերական թուական մը:

Թուրքերու նպատակն էր հայ ժողովուրդը ոչնչացնել: Սակայն, չյաջողեցան իրագործել իրենց ոճրածին ծրագիրը, որովհետեւ մենք մեր ՀԱՒԱՏՔՈՎ, մեր ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՎ ու ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՎ, կրկին ԲԱԶՄԱՑԱՆՔ, ԶԱՐԳԱՑԱՆՔ, եւ ԳՈՅԱՏԵՒԵՑԻՆՔ:

Ի՞նչ կը մտածէինք մենք աշակերտներս ամէն Ապրիլ 24ին:

Ամէն Ապրիլ 24ի նախօրեակին անհամբեր կը սպասէինք՝ որ պարոն տնօրէնը յայտարարէ — վաղը վարժարանը փակ է, Ապրիլ 24ի առիթով:

Եւ աշակերտներս գոհ կը մեկնէինք, որ օր մը եւս արձակուրդ շահեցանք։

Բայց հիմա երբ Ապրիլ 24ի առիթով կը փակուին մեր վարժարանները, պէտք է վայրկեան մը ամփոփուինք եւ մտածենք թէ ինչ կը խորհրդանշէ Ապրիլ 24ը։

Ապրիլ 24ը մէկուկէս միլիոն նահատակներու սգատօնն է: Այդ ահաւոր օրէն սկսեալ էր, որ թուրքը ջարդեց մէկ ու կէս միլիոն հայութիւնը: Տէր Զօրի անապատները հայու արիւնով ողողուեցան եւ հայոց դիակներով ծածկուեցան, ինչպէս Եփրատ գետը։

Ապրիլ 24ին որքա՜ն հայեր ու եղբայրներ մորթուեցան, որքա՜ն մայրեր ու աղջիկներ առեւանգուեցան, հրկիզուեցան կամ իրենց մանկիկներով միասին գետը նետուեցան:

Թուրք չէթէներ կը յարձակէին լախտերով կամ դանակներով եւ կը ջարդէին հայ կալանաւորները: Մեռածները կը լեցնէին փոսանձաւներու մէջ եւ կը խցէին զանոնք՝ խարոյկ վառելով, որպէսզի եթէ ողջ մնացողներ կան՝ շնչահեղձ ըլլան...։

Յիշենք այս բոլորը եւ երբեք չմոռնանք:

Իսկ այսօր Յիսնամեակ մը անցած է տանիկին ցեղասպանութենէն։

Յիսնամեակ, որ կը տօնուի համայն հայ ժողովուրդին ու եղբայր ժողովուրդներու առաջադէմ տարրերու կողմէ՝ հաւատքով ու վճռակամութեամբ։

Յիսնամեակ՝ որուն նուիրական այլ զօր հնչիւնները կը լեցնեն Աշխարհը ամբողջ: Անօրինակ, աննախնթաց եւ նախամծրագրեալ ցեղասպանութիւն մըն էր Ապրիլեան Եղեռնը, որ թէեւ չյաջողեցաւ իր անդրադարձին նպատակին մէջ, բայց տուաւ ցլացիչ հարուած մը բազմադարեան եւ արդէն բազմաչարչար հայ ժողովուրդի ողնահարին:

Արիւնաքամ եղաւ ժողովուրդ մը՝ որ հանչցած էր բարձր մշակոյթն ու քաղաքակրթութիւնը եւ տարածած զանոնք այլ ժողովուրդներու մէջ։

Յիսնամեակի այս օրերուն գէթ, անհրաժեշտ է՝ բոլորիս համար ալ, չկորսնցնել մեր պայծառատեսութիւնը եւ ճանչնալ մեր ժողովուրդի ապագայի ուղին, հայկական դատի յաղթանակի ուղին։

Մեր մայրերը եւ քոյրերը, որոնք նահատակուեցան. ունին մեզի իրենց սրբազան պատգամը այս սգատօնին առթիւ.

— Մենք մեռանք մեր կրօնքին, մեր հայութեան եւ մեր լեզուին համար: Ուստի պահեցէք այս երեք նուիրական սրբութիւնները։ Սիրեցէք ձեր լեզուն, ձեր ազգը, ձեր հայրենիքը:

Ուստի, այս սրբազան տօնին առթիւ, ուխտե՛նք հաւատարիմ մնալ մեր նահատակ ծնողներու սրբազան կտակին:

Պէյրութ ՄԱՏԼԷՆ Մ. ՄՈՒՇԵԱՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ճատրակի խոշոր հանդիպումներուն: Հեռատեսիլ, ռատիօ, մամուլ, շարժման մէջ կը մնանին ամէն անգամ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՐՔԱՅ

Գիտէք թերեւս որ ճատրակի աշխարհի ախոյեանը հայ մըն է։ Տիգրան Պետրոսեան, իսկական «Տիգրան Մեծ» մը իր մասնագիտութեան մէջ։ Իր թագին տիրացաւ 1963ին Մոսկուայի Վարիէթէ թատրոնին մէջ, Միխայէլ Պոթվինիքի վրայ տարած յաղթանակովը (12.5ի դէմ 9.50 կէտով)։

Հայաստան 1963ին, այս յաղթանակին առթիւ ապրեցաւ անօրինակօրէն խանդավառ պահեր: Մրցումը տեւեց Մարտ 23էն մինչեւ Մայիս 20 և Երեւանի մէջ գրեթէ վայրկեան առ վայրկեան հետեւեցան մրցման բոլոր մանրամասնութիւններուն և երբ յաղթանակը ժամանեց Տիգրանի, Արարատեան գինին ու քոնեակը հոսեցան առատօրէն...

Քանի մը շաբաթ ետք, երբ Պետրոսեան այցելեց Հայաստան, գտաւ արքայական ընդունելութիւն մը օդակայանէն մինչեւ Երեւան։ Ծափահարութիւնները ապսպրուած չէին, կը բխէին ժողովուրդին սրտէն։

ՊԷՏՔ Է ՊԱՇՏՊԱՆԷ ԻՐ ԹԱԳԸ

Երեք տարիէ ի վեր ուրեմն Տիգրան Պետրոսեան աշխարհի ախոյեանն է։ Կը մօտենայ ահա թուականը, ուր հայ արքան պէտք է պաշտպանէ իր թագը յաւակնոտի մը դէմ, որուն անունն է Բորիս Սփասքի։ Ճատրակի Միջազգային Դաշնակցութեան օրէնքն է այս։

Դիպուա՛ծ մը չէ որ Սփասքի նշանակուած է թեկնածու։ Հասնելու համար այս շատ փընտռուած պատուին, Մոսկուայի շրջանի այս «միջազգային մեծ վարպետը» — այս ալ տիտղոս մըն է — բազմաթիւ մրցումներու մասնակցեցաւ միեւնոյն նպատակը հետապնդող շատ մը միջազգային յաւակնոտներու դէմ։

Զատումի վերջնական մրցումը տեղի ունեցաւ անցեալ Նոյեմբերին Թիֆլիսի մէջ։ Հոն, Սփասքի յաղթեց Միխայէլ Տալի։ Ռիկացի աշխարհի այս նախկին ախոյեանը պարտուեցաւ 12 խաղերէ վերջ և Սփասքի իրաւունք ստացաւ չափուելու Պետրոսեանի հետ։

Սփասքի—Պետրոսեան մրցման յաղթականը պիտի ըլլայ ուրեմն աշխարհի ախոյեան։

Մրցումը որ հաւանաբար տեւէ մինչեւ Մայիսի սկիզբները, պիտի բաղկանայ 24 խաղէ։ Յաղթողը պէտք է շահի առ նուազն 12,5 կէտ. եթէ հանդիպումը վերջանայ 12ի դէմ 12ով, այսինքն հաւասար, Պետրոսեան կը մնայ ախոյեան։

ԱԽՈՅԵԱՆԸ ԵՒ ՅԱՒԱԿՆՈՏԸ

Ո՞վ է Պետրոսեան։ Տիգրան ծնած է Թիֆլիս, 1929ին: Պզտիկուց կորսնցնելէ ետք իր ծնողքը, Հայաստանի մէջ է որ ստացած է իր ուսումը։ Հետեւած է մանաւանդ փիլիսոփայութեան եւ... ճատրակի։ 1959ին և 61ին Սով. Միութեան ախոյեան է հռչակուած։ Իսկ աշխարհի ախոյեանութեան թեկնածութեան մրցաշարքին մէջ, 1953ին 5րդ է ելած, 56ին 3րդ, 59ին 3րդ, 62ին առաջին և անկէ ալ՝ ախոյեան:

Տիգրան Պետրոսեան կը բնակի Մոսկուայի Պլյուշչիքա փողոցին մէջ։ Ունի մանչ զաւակ մը՝ Վարդանիկ.

Վերջերս կոչուեցաւ ճատրակի ուսուցման փրոֆեսոր Մոսկուայի Համալսարանին մէջ: Մօտ քսան տարիէ ի վեր — հիմա 37 տարեկան է — Պետրոսեան աշխարհի շատ վարպետ խաղացողներէն մէկն է. Անդամ է Մոսկուայի Սպարտակ ակումբին ու նաեւ անկեղծ խանդավառութեամբ կը հետեւի Երեւանի «Արարատ» խումբի ֆութպոլի ելոյթներուն։

Ո՞վ է Սփասքի։ Ծնած է 1937 Յունուարին: 29 տարեկան է ուրեմն։ Կ'ըսուի թէ հինգ տարեկան հասակին արդէն ճատրակ կը խաղար... 18 տարեկանին պատանիներու աշխարհի ախոյեանն էր։

Բորիս Սփասքի պիտի ըլլայ շատ վտանգաւոր հակառակորդ մը Պետրոսեանի համար և մասնագէտներէն շատեր կը կարծեն թէ Հայը պիտի յաղթուի։

Կը մաղթենք անշուշտ որ այդպէս չըլլայ և Հայերս այս խաղին մէջ միջազգային գետնի վրայ ունեցած համբաւը անգամ մը եւս հաստատուի մեծ յաղթանակով մը.

Ճատրակի մէջ Հայաստանցիներու համբաւը մեծ է։ Այս առթիւ յիշենք նաեւ որ ճատրակի ծանօթ զոմբոզիթորներ են Ամիրեան (Երեւան), Պօղոսեանց (Մոսկուա) եւ մանաւանդ Հենրիկ Գասպարեան։ 56ամեայ այս վարպետին գործերը մեծ հեղինակութիւն կը վայելեն միջազգային գետնի վրայ։ Երկու տարի առաջ իր երկհատոր երկը ռուսերէն լեզուով հրատարակուեցաւ Պուէնոս Այրէսի մէջ։

Հենրիկ Գասպարեան յիսունէ աւելի մրցանակներ ստացած է իր էթիւտներուն համար։

Լիոն *ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ*

Հ.Մ.Մ.Ի ՄԻՋ—ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ

35 ՐԴ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Մրցումէն տեսարան մը

Վերոյիշեալ զոյգ մրցումներու յաղթականներուն բաժակները յանձնուեցան քաղաքապետարանի մարզադաշտին վրայ։

Նշենք որ փինկ—փոնկի և պասքեթպոլի Ա. եւ Բ. խումբերու մրցումներուն առաջնութիւնը խլեցին նաեւ Հալէպի Հ.Մ.Մ.—ականները։

Նոյն օրը երեկոյեան ժամը 9էն սկսեալ, Հալէպի Գազինօ Գաբրիի մէջ տեղի ունեցաւ ընկերա — ընտանեկան պարահանդէս երեկոյ մը, Հ.Մ.Մ.ի 35րդ Միջ—Մասնաճիւղային մրցումներու եզրափակիչ հանդիսութեան առթիւ։

Առաջնակարգ նուագախումբը, գեղարուեստական ճոխ յայտագիրն ու հաճելի անակնկալները՝ ստեղծած էին արտակարգ ջերմ մթնոլորտ մը։

Երեկոյթին խօսք առաւ Հալէպի Հ.Մ.Մ.ի Վարչութեան Ատենապետ Ընկ. Ժան Տէր Գէորգեան, և Կազմակերպիչ Մարմնի անունով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Սուրիոյ բարեխնամ կառավարութեան և շրջաններու վարչութիւններուն, իրենց ցուցաբերած աջակցութեան համար։

Յետոյ տեղի ունեցաւ պասքեթպոլի և փինկ-փոնկի ախոյեան խումբերու բաժակներուն յանձնումը։

Առաւօտեան առաջին ժամերուն ներկաները բաժնուեցան սոյն յիշատակելի երեկոյթէն, իրենց հետ տանելով լաւագոյն տպաւորութիւններ։

Հ.Մ.Մ.—եան փառապանծ կազմակերպութիւնը, իր 35րդ Միջ—Մասնաճիւղային խաղերով, անգամ մը եւս եկաւ ապացուցանելու թէ սփիւռքահայ իրականութեան մէջ, ան կը հանդիսանայ հայ նորահաս սերունդի առողջ դաստիարակութեան կարեւորագոյն կռուաններէն մէկը:

Ապրի՛ Հ.Մ.Մ.—եան կենսայորդ երիտասարդութիւնը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

00826

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

«ՀՄԸՄ—ՆՈՒՊԱՐ» ԵՒ «ԿԱՄՔ»

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

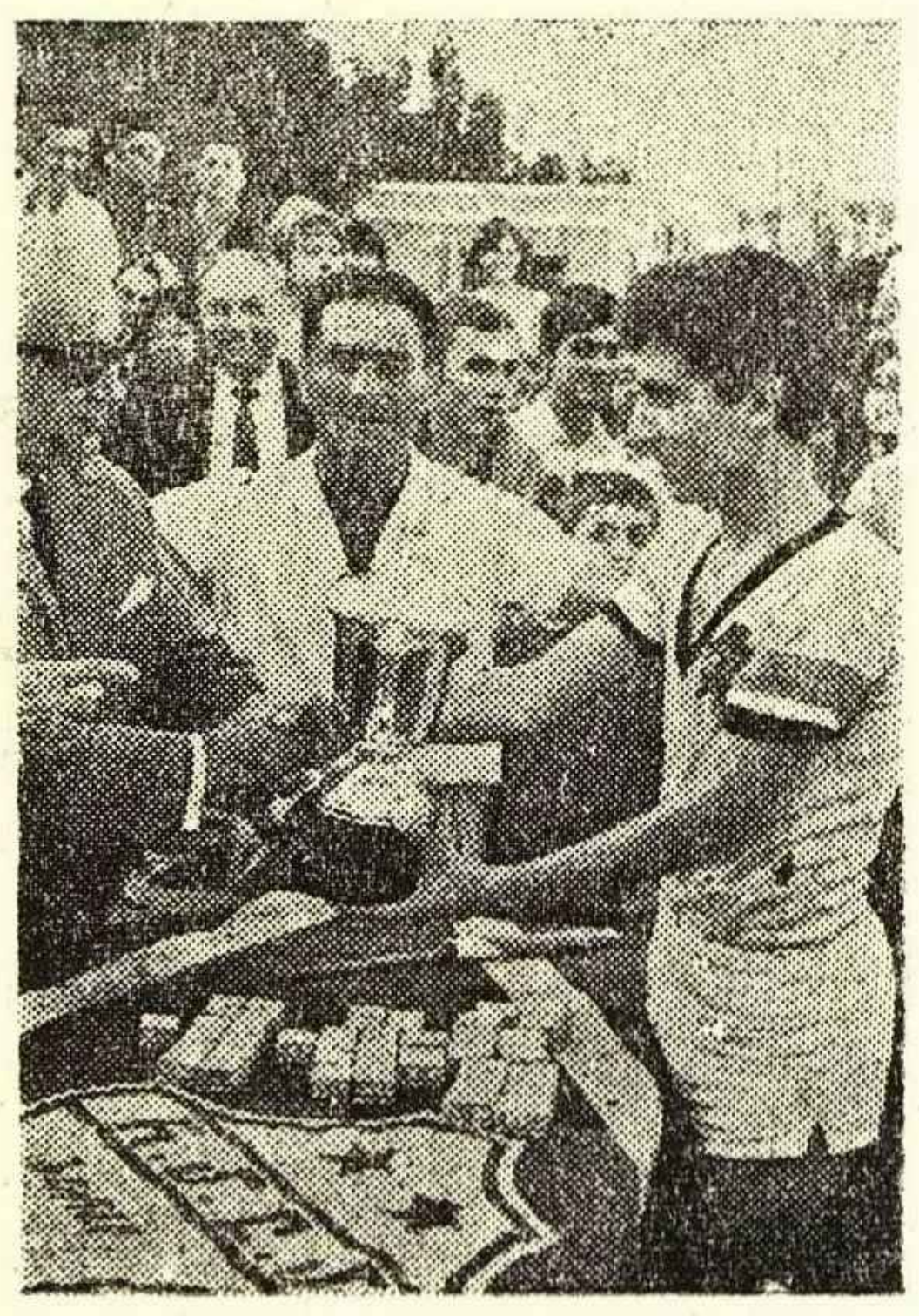

Բաժակին յանձնումը՝ խմբապետ Աւետիս Տէմիրճեանին — աջին Պր. Կարօ Վարժապետեան, իսկ կեդրոնը Ֆութպոլի խումբերուն ընդհ. պատասխանատու տօքթ. Պր. Ժորժ Մառանկոզեան։

Իրաւարարն էր Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան:

⁂

Կիրակի, 17 Ապրիլ 1966, կ. ե. ժամը 3ին Հելիոպոլիս՝ ժեզուիթներու դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ «Կամք» Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպար ֆութպոլի բարեկամական հանդիպումը, «Կարօ Վարժապետեան» բաժակին համար։ Մրցումը կը հովանաւորէր Առաջնորդ Տ. Մամբրէ Ս. Արք. Սիրունեան։ Ներկայ էին 300է աւելի հանդիսատեսներ։

Ա. կիսախաղին առաջին 20 վայրկեանը՝ խաղը «Կամք»ի կողմի դաշտին վրայ էր։ Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը խաղար յարձակողական և 15րդ վայրկեանին գահիրէցիներէն աջ ուինկը՝ Պերճ Գաբրիէլեան ճարպիկ հարուածով մը կրցաւ նշանակել Ա. կէտը։ «Կամք»ը ասիկա տեսնելով յոյսը չկտրեց, և սկսաւ իր կարգին յարձակողականի։ Սակայն Հ.Մ.Ը.Մ.ի յետապահները և բերդապահը կրցան ի դերև հանել անոր ճիգերը։ 30րդ վայրկեանին «Կամք»էն Պերճ Միքճեանի հարուածովը կը նշանակուի հաւասարութեան կէտը, և Ա. կիսախաղը կը վերջանայ 1–1 արդիւնքով։ Բ. կիսախաղին սկիզբը Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը բախտաւորուեցաւ փենալթիով մը, զոր Վահան Աղակիւլեան վերածեց կոլի։ Շատ չանցած «Կամք»ի խումբն ալ փենալթիի մը արժանացաւ և Անտոն Քուրտեան վերածեց կոլի։

Այս 2–2 արդիւնքը շատ չը տեւեց, որովհետեւ, հանգիստ և հանդարտ խաղի մը մէջ յանկարծ Վահան Աղակիւլեան կրցաւ խորամանկ հարուածով մը նշանակել 3րդ կէտը՝ «Կամք»ի բերդապահը շուարեցնելէ ետք։ Քանի մը վայրկեան ետք դարձեալ Վահան՝ 4րդ կէտը նշանակեց ու մրցումը վերջացաւ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.–Նուպարի՝ 4–2 արդիւնքով։ Այս ձեւով Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը տիրացաւ իր Գ. բաժակին՝ այս տարի, ստանալով նաեւ յաղթութեան մետայլներ։

Ծ. Ժ.

Յ.Գ.— Կիրակի, 1 Մայիս 1966, ժեզուիթներու դաշտին վրայ՝ կ. ե. 1.30էն սկսեալ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի ֆութպոլի Բ. խումբը պիտի մրցի Հ.Մ.Ը.Մ.ի 40էն վեր խաղացողներուն հետ բաժակի մը շուրջ, ապա Ա. խումբը պիտի մրցի Շուպրայի Սենթ-Փոլ Ա. խումբին հետ։

ՄԱՐԿԱՐԷԹ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

(Շար. Ե. էջէն)

Մարկարէթ Իշխանուհին

քանի մը օրէ ի վեր։ Այդ գաղափարը կը կայանար Մարկարէթի և Թաունզէնտի ֆիլմ մը դարձնել տալ, որ պիտի պատկերացնէր անոնց սիրային կեանքէն դրուագներ։

Արդարև, Միացեալ Նահանգներու մէջ, ինչպէս ամենուրեք, յիշողութեան մէջ թարմ է տակաւին երիտասարդ իշխանուհիին սիրային հովուերգութիւնը Փիթըր Թաունզէնտի հետ, զոր կը սիրէր և որուն հետ չկրցաւ ամուսնանալ, Փիթըր՝ որ արքունի պարզ ախոռապետ մըն էր, զուրկ՝ հարստութենէ և տիտղոսէ: Ակներև է որ նման ֆիլմ մը անսահման յաջողութիւն մը պիտի գտնէ։

Առաջին ակնարկով, անտարակոյս որ դժուար կ'երևի այդ ֆիլմին իրագործումը։

— Եթէ հարկ ըլլայ, ըսած է Ծօ, Մարկարէթի պիտի առաջարկեմ միլիոն մը՝ մէկ ֆիլմի համար, զոր կը ստանայ Լիզ Թէյլըր։ Իսկ եթէ չուզէ դրամ ստանալ, կրնայ այդ գումարը իր ուզածին պէս նուիրել մէկու մը։ Փալլատիումի գիշերը շատ գեղեցիկ գտայ զայն, հակառակ որ հարբուխ էր։ Քիթը սրբելու ատեն իսկ, շատ շնորհալի էր։

★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★

Կը յուսամ համոզել զայն. պիտի յայտնեմ, թէ իրմէ աւելի լաւ մէկը չի կրնար մարմնաւորել պատմական սիրոյ մը անցեալը։ Իր ամուսինն ալ բաւական լայնախոհ պիտի ըլլայ հասկնալու իրաց վիճակը։ Արդէն Մարկարէթ շատ երջանիկ է իր ամուսինովը: Իր կարգին, Փիթըր Թաունզէնտ ալ շատ երջանիկ է իր կնոջը հետ։ Որով, պատճառ մը չկայ որ նախկին սիրահարները հանդիպում չունենան իրարու հետ, որքան ատեն որ իրարու բարեկամներ մնացած են։ «Մարկարէթ և Թոնի՝ երկուքն ալ շատ կը հետաքրքրուին սինեմայով»։

Ճիշդ է: Երբ Մարկարէթ իր Հոլիվուտ ժամանումին առթիւ ներկայացուեցաւ Ծօ Փասթերնաքի, խնդրեց Ուիլեըմ Ուայլըրէն որպէսզի «փարթի» մը կազմակերպէ, որուն ընթացքին կարենայ ծանօթանալ Հոլիվուտի բոլոր աստղերուն հետ։ Պիվըրլի Հիլլի մէջ «Պիսթրօ» ճաշարանը տրուած երեկոյթը իմի հաւաքեց Հոլիվուտի մեծագոյն աստղերը. Սթիվ Մաք Քուին, Ճէյմս Սթիւըրթ, Ճին Քելլի, Ֆրետ Աստէր, Ռոք Հըտսըն, Ճուտի Կարլընտ, Մարլոն Պրանտօ, Պոպ Հոփ, Կրէկըրի Փէք, Ֆրանք Սինաթրա։ Այդ ճաշկերոյթին յաջորդ օրը, Մարկարէթ կէսօրէ վերջը անցուց Եունիվըրսալի սթիւտիոներուն մէջ։ Ներկայացուեցաւ Փոլ Նիւմէնի և Ալֆրէտ Հիչքոքի, մինչ Թոնի իր աչքը կը սևեռէր քամերային և իբրև առաջնորդ կ'ընտրէր Շըրլի Մագ Լէյնը։

Մարկարէթ կը փափաքի շաբաթներ մնալ Հոլիվուտի մէջ։ Գաղտնաբար խնդրած է որ վիլլա մը վարձեն իրեն համար Պիվըրլի Հիլլի մէջ. իր ընկերուհիներէն Լէյտի Քէվընտիլ այցելած էր բազմաթիւ վիլլաներ։

Մարկարէթ, արդարև, հոգին կու տար ֆիլմ դարձնելու: Հիչքոքի առջև չէ կրցած զսպել իր հիացումը՝ եւ պզտիկ աղջկան մը պէս սկսած է խաղալ ու զուարճանալ սթիւտիոյին՝ խմորով շինուած խաւաքարտէ քաղաքներուն մէջ։ Ծօ Փասթերնաքի ծրագիրը իրականանալու համար, կը բաւէ միայն որպէսզի իշխանուհին քանի մը շաբաթ Հոլիվուտ մնայ՝ ֆիլմ դարձնելու համար։ Թերևս ալ այդ ֆիլմը կրնայ դարձուիլ Եւրոպա, ինչպէս այս միջոցիս կը դարձուին ամերիկեան միւս ֆիլմերը: Առայս, Ծօ Փասթերնաք պիտի հարկադրուի վաւերաթուղթ մը յղել Մարկարէթի, որպէսզի ան իր արտօնութիւնը յայտնէ:Սորայա ալ նման վաւերագիր մը ստացաւ և ընդունեց, նախքան ֆիլմը դարձնելու սկսիլը:

Թոնի բանաստեղծութիւն մը կ'արտասանէ Շըրլի Մագ Լէյնի

Տարակոյս չկայ, թէ Անգլիոյ մէջ ոչ ոք պիտի հաւանի, որ թագուհիին քոյրը ֆիլմ դարձնէ։ Բայց առաջին անգամը չէ որ Մարկարէթ անգլիացիներուն կամքին հակառակ կը շարժի և կամ անհաճոյ կը թուի իր քրոջ:

Կը յիշուի, թէ Թոնիի հետ իր ամուսնութիւնը բողոքներու դուռ բացաւ բովանդակ Անգլիոյ մէջ: Մարկարէթ կարևորութիւն չտուաւ և հիմա այդ դժգոհ Անգլիացիք իրաւունք կուտան իրեն Թոնիի հետ ամուսնացած ըլլալուն համար։

Կը մնայ համոզել Փիթըր Թաունզէնտը։ Փիթըր զուգադիպութեամբ մը Նիւ Եորք կը գտնուի, ուր տարիներէ ի վեր հաստատուած է և ուր կը զբաղի գինիի առևտուրով։ Թերևս ալ դժուար չըլլայ համոզելը զայն, որովհետև իր խզումէն ետք աշխարհի շրջանը ըրաւ Թաունզէնտ մոռնալու համար իր վիշտը և իր կեանքին եղելագրութիւնը ծախելու մտօք՝ բազմաթիւ միջազգային մակազիններու։ Եւ նոյնիսկ այդ ճամբորդութեան մասին ֆիլմ մըն ալ դարձուցած էր այն կնոջ հետ, որուն հետ պիտի ամուսնանար հետագային։

Սան Ֆրանչիսքոյի Հիլթոնին մէջ ընթրիքի ընթացքին երկու հազար հրաւիրեալներ կը դիտեն, մինչ Մարկարէթ եւ Թոնի աշխարհի մէջ միայնակ կը կարծեն ըլլալ։

Թերևս պիտի խորհիք, թէ անհաւատալի բան է, որ արքայական իշխանուհի մը՝ թագուհիին քոյրը էկրան բարձրանայ։ Բայց այս երևոյթը իր նախընթացները ունեցած է: Ո՞վ կրնար ըսել թէ թագուհիին հօրեղբայրը՝ Ուինտսորի Դուքսը, օր մը, պիտի կանգնէր քամերային առջև...

Եւ սակայն, Ուինտսորի Դուքսը անգլիացի բեմադրիչի մը հետ իր կեանքին սիրային դրուագները կը դարձնէ այժմ։ Ո՞վ կրնար ըսել թէ Սորայա՝ կայսրուհի ըլլալէ վերջ ֆիլմ պիտի դարձնէր։ Եւ սակայն դարձուց «Կնոջ մը երեք դիմագիծերը» և կը պատրաստուի դեռ ուրիշներ ալ դարձնել։

Ֆիւքսթենպէրկի Իրա իշխանուհին ալ շատ գրաւուած է ճերմակ պաստառով։ Անցեալները գեղեցկութեան մրցումի մը ներկայացաւ՝ բիւլոթով մը և յայտարարեց թէ կը փնտռէ շարժանկարի գործակալ մը, որ զինք մղէ դէպի պաստառ: Որովհետև վճռաբար մտադրած է ֆիլմ դարձնել։

Նոյնիսկ Ճէքի Քենետի ընդունեցաւ ֆիլմ դարձնել. ՄԱԿ-ի հսկողութեան տակ դարձուած ֆիլմի մը պիտի մասնակցի և իր իսկ կեանքն է, որ պիտի մարմնաւորէ դերին մէջ Նախագահ Քենետիի ի յիշատակ:

Որով, Մարկարէթի և Թաունզէնտի միասին ֆիլմ դարձնելը առաջին ակնարկով հեռու է յիմարական գաղափար մը նկատուելէ։

«Փարի Մաչ»

Fly
to
NAIROBI
and
DAR ES SALAAM
BOAC
VC10
SWIFT - SILENT - SERENE

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Բ. էջէն)

Բարեկամութիւնը սէր, գուրգուրանք, անձնազոհութիւն, համակրութիւն և իրերահասկացողութիւն կը նշանակէ։

Այդպիսի բարեկամութիւններն են որ իրարու կը միացնեն բոլորովին օտար անձեր և երկիրներ:

Եւ հա՛յ երիտասարդէն այդպիսի բարեկամութիւն կը սպասուի։

Հայ երիտասարդը տարբեր պէտք է ըլլայ բոլոր միւսներէն, որովհետև անոր տարբեր ճակատագիր վիճակուած է։ Խօսքս արտասահմանի երիտասարդներուն համար է: Հայրենիքէն հեռու, մայր հողէն ու ազգային սրբութիւններէն անջատ, սփիւռքի հայ երիտասարդին պարտականութիւնները շատ են ու դժուար. և եթէ անոնք ճշմարիտ բարեկամութիւն չմշակեն իրարու հանդէպ՝ դժուար թէ կարենան իրենց վրայ դրուած յոյսերը իրականացնել:

Սիրելի՛ հայ ընկերներս, անկեղծ բարեկամութիւնը ամենանուիրական բանն է աշխարհի վրայ. հայ երիտասարդներս այդպիսի բարեկամութեան օրինակները պէտք է հանդիսանանք։

ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ ԿՈՒԶԷ

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, թղթկց. անգլ. և հայերէնով, Նախ. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և Սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պասաուի փողոց Էլիաս Թապէթ շէնք թիւ 33, Պէյրութ. Լիբանան։

«Ջահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ,
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Ռամլէ, Քան Տր Սեզար:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(12 ԹԻՒԻ ՀԱՄԱՐ)

Ա. Մ. Հ.	30 Ե.Դ.
ԼԻԲԱՆԱՆ	3 Լ.Լ.
ՍՈՒՐԻԱ	4 Ս.Լ.
ՄՆԱՑԵԱԼ	1.50 ՏՈԼԱՐ
ԵՐԿԻՐՆԵՐ	կամ 12 ՇԻԼԻՆ

ՕԴԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐՈՎ

առաքման պարագային բաժանորդագրութեան սակին վրայ կ'աւելնան

Եւրոպա եւ 1.50 տոլար
Մերձ. Արեւելք կամ 12 շիլին
Ամերիկաներ եւ
Հեռաւոր Արեւելք 4 տոլար

00827

دار شوشنة للطباعة

ՃԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

جاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م." - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél. 915013
Adresse Télégraphique : TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 5 (131)—ՇԱԲԱԹ 28 ՄԱՅԻՍ 1966

ՀԱՏԸ ՉԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ٥ (١٣١) السبت ٢٨ مايو ١٩٦٦

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԵԼՔԸ

Դժուար է սփիւռքահայ իրականութիւնը իր ամբողջութեան մէջ և ճշգրտօրէն պատկերացնել, երևան հանելու համար 1945էն յետոյ, կեանքի բեմին վրայ յայտնուող երիտասարդութեան ձգտումներուն, իտէալներուն գէթ հիմնական գիծերը։

Բ. Համաշխարհային պատերազմը փաստօրէն հայկական պատերազմ մը չէր, ըսել կ'ուզեմ՝ հայոց հայրենիքին և հայ ժողովուրդին վրայ ուղղակիօրէն կատարուած յարձակումի մը նկարագիրը չունէր. բայց բազմաթիւ տեսակէտներէ վճռական ազդեցութիւն գործեց մեր ժողովուրդի քաղաքական, տնտեսական և բարոյական կեանքի կազմութեան վրայ։

Հայ մարդոց աչքին, հայ քաղաքական դատը շատ յստակ և շօշափելի տուեալներով ներկայացաւ ու ռոմանթիք դատողութիւնը տեղի տուաւ իրապաշտ ըմբռնումներու առջև։ Կոյրերն իսկ համոզելու չափով, յայտնուեցաւ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱԳԾԷՆ ՀԵՌԱՑՆԵԼ ՈՒ ԱՆՋԱՏԵԼ ՁԳՏՈՂ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՁԱԽՈՂԱՆՔԸ ԵՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ։ Արուեստական և բռնազբօսիկ կերպով միայն, զինադադարէն քանի մը տարի յետոյ, հին քաղաքական տեսակէտը սկսաւ վերստին ձև ու մարմին առնել, հայ կեանքէն բոլորովին դուրս և օտար տուեալներու հիման վրայ միայն։

Պատերազմը ստեղծեց նաև հիմնական փոփոխութիւններ հայ մարդու ուղեղին մէջ, հայ ժողովուրդի ստեղծագործական կարողութիւններուն և արժանիքներուն մասին։ Ինքնավստահութեան զգալի տկարացում մը յառաջացուցած էին Ա. համաշխարհային պատերազմը և անոր յաջորդող աղէտները։ Պակսիլ սկսած էր հաւատքը մեր ազգային ուժերուն և արժանիքներուն նկատմամբ։ Ձէինք յաջողած ազատագրուիլ պարտուողի, տևական ձախողանքներ կրող մարդու հոգեկան տկարութենէն ու դադրած էինք մեր ինքնագովութիւններուն իսկ հաւատք ընծայելէ։

1939-45ի պատերազմը ամբողջովին յեղաշրջեց այս տրամադրութիւնները։ Պատերազմի ընթացքին իր ժողովուրդին ցուցադրած հերոսական գործերը, կռուի մէջ ի յայտ բերած տոկունութիւնը, կորովը, կեանքի բոլոր ասպարէզներուն մէջ իր զաւակներուն գրաւած առաջնակարգ դիրքերը՝ ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՈՎ ՎԱՐԱԿԵՑԻՆ ՄԵԶ ԲՈԼՈՐՍ։ Հայ արժէքներու ցուցադրութիւնը և անկէ բխող հպարտութիւնը հիմնապէս յեղաշրջեցին նաև այդ օրերու հայ երիտասարդութեան ոգին, իր ազգութեան և հայրենիքի մասին ունեցած նախկին կարծիքը։

Պէտք է խոստովանիլ, որ համատարած էր, հայ երիտասարդութեան կորուստի, հայ կեանքէն խուսափումի վախը մինչև վերջին պատերազմը։ ԱՅԴ ՎԱԽԸ ՓԱՐԱՏԵՑԱՒ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ։ Զօրաւոր և ուժգին հոսանք մը, իր ազգութեան ու հայրենիքին աւելի սերտօրէն փարելու, լայն հպարտութեան ալիք մը տարածուեցաւ հայ երիտասարդութեան

(Շար. տես էջ 8)

Հ.Մ.Մ. ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼԻ Ա. ԽՈՒՄԲԸ

Ձախէն աջ ծունկի՝ Զաւէն Տէմիրճեան (խմբապետ), Անդրանիկ Քէշիշեան, Գէորգ Առաքելեան, Վաչիկ Տէմիրճեան։ Ոտքի՝ Երուանդ Գէսքէնեան, Ժանօ Գուտճեան, Պետրոս Սահակեան, Պետրոս Անուրլեան եւ Շահէ Գանթարճեան, շրջապատուած ղեկավարներով։

ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հայ անուանի երգիչին խորիմաստ յայտարարութիւնները «ՋԱՀԱԿԻՐ»ին

- ՀՊԱՐՏ ԵՄ ՀԱՅ ԸԼԼԱԼՈՒՍ ՀԱՄԱՐ.
- ՀԱՅՐԸ ԵՒ ՄԱՅՐԸ ՉՍԻՐՈՂ ԶԱՒԱԿԸ ԿԱՄ ՈՃՐԱԳՈՐԾ Է ԵՒ ԿԱՄ ԽԵՆԹ.
- ՈՒՐԱԽ ԵՄ ՈՐ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԴԻ Է.
- ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԵՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆ. ԱՆ ՄԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ Է.
- ԿՈՄԻՏԱՍԸ ՇԱՏ ԿԸ ՍԻՐԵՄ ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ՍԱՅԱԹ ՆՈՎԱՆ.

Մայիս 10ին, նախկին լիբանանահայ (այժմ Ֆրանսահպատակ) աշխարհահռչակ յօրինող եւ երգիչ Մարգ Արեան,իր հօր ժագ Մարգարեանի հետ Լիբանան ժամանեց։

Մայիս 10էն 14, Գազինօ Տիւ Լիպանի եւ Էփի Գլապի մէջ ունեցաւ չորս ելոյթներ, որոնք խանդավառ ընդունելութեան արժանացան։ Բոլոր թերթերը մեծ գովեստով արտայայտուեցան այս հայ բազմաշնորհ երգիչին մասին։

Ստորեւ կուտանք Լիբանանի մեր աշխատակիցներուն տեսակցութիւնը Մարգ Արեանի հետ՝ յանուն «Ջահակիր» Երիտասարդական-Մարզականին։

ԱԶՆԻՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ

Գոհացնելու համար «Ջահակիր»ի երիտասարդ և արուեստասէր ընթերցողները, որոնք երկու առիթներով կարդացած էին արդէն Մարգ Արեանի մասին, հետաքրքրական հանդիպում մը ունեցանք երիտասարդ երգիչին հետ «Էփի Գլապ»ին մէջ, ուր անուանի երգիչը ամէն գիշեր ելոյթ կ'ունենայ Մայիս 11էն սկսեալ։

Մարգ ժպիտով ընդունեց մեզ և հանդարտ անկիւն մը առաջնորդեց, ուր կրցանք երկարօրէն և մտերմօրէն խօսակցիլ մօտ մէկ ժամ։ Առաջին վայրկեաններէն սկսեալ Մարգ իր ազնիւ և ընկերական հանգամանքով ստեղծեց շատ հետաքրքրական մթնոլորտ և փաստեց թէ արուեստագէտը կամ աշխարհահռչակ երգիչը չի դադրիր ազնիւ և մտերիմ ընկերային էակ մը ըլլալէ։

Երիտասարդ մը, որ ամենայն հպարտութեամբ ու հաճոյքով կը խոստովանի թէ կը պատկանի «պզտիկ ազգի մը՝ որ ունի հարուստ մշակոյթ»։

Մարգ ազդուած ոճով մը կ'ըսէ. «հայրը և մայրը չսիրող զաւակը կամ ոճրագործ է և կամ խենթ»։

ԵՐԳԵԼԷ ԱՌԱՋ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԳՐԷՐ

«15–18 տարեկանիս, կ'ըսէ Մարգ, բանաստեղծութիւններ կը կարդայի ու կը գրէի, բայց կամաց կամաց սկսայ աշխատիլ ժողովրդային եղանակներու վրայ և ուրիշներուն տալ որպէսզի անոնք երգեն՝ գիտնալով թէ բեմին վրայ չէի կրնար ելլել…։ Օր մըն ալ այնպէս պատահեցաւ որ իմ յօրինած երգերէս մէկը երգեցի ու այսօր երգիչ եմ»։

Մարգ համեստութեամբ կը խոստովանի՝ թէ նոյնիսկ հիմա, երբեմն ինք իրեն կ'ըսէ, բեմին վրայ գտնուած պահուն. «այստեղ ի՞նչ գործ ունիմ»։ Բայց Մարգ գիտէ, ինչպէս միլիոնաւոր մարդիկ, թէ ինք պարզ երգիչ մը չէ,այլ անմահներու կարգին անցած է։

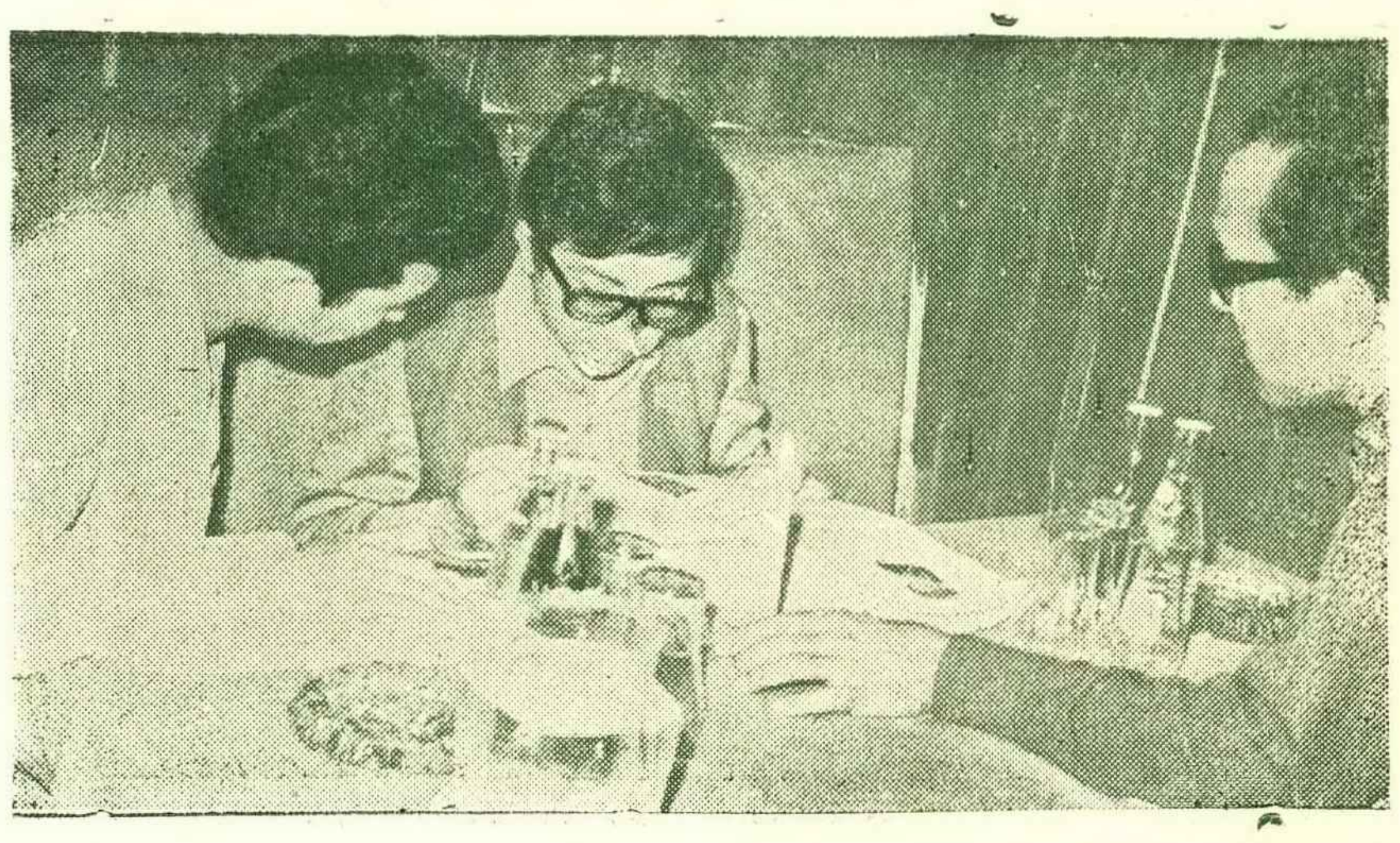

Մարգ Արեանի հետ՝ Պէյրութի Էփի-Քլապին մէջ իրենց ունեցած մտերիմ հանդիպումի ընթացքին, Պէյրութի մեր երկու երիտասարդ թղթակիցները՝ Սամօ Սարգիսեան եւ Սարգիս Գրիգորեան, հայ անուանի երգիչին տուած են մեր ամսաթերթի այն երկու թիւերը ուր գրուած էին իր մասին։

Մեր նկարը, Մարգ Արեան, մոմի լոյսին տակ «Ջահակիր» կը կարդայ։ Աջին՝ Սամօ Սարգիսեան իսկ դէմը՝ Սարգիս Գրիգորեան։

— Ձեր երգերուն բառե՞րը թէ եղանակները աւելի կը նպաստեն ձեր յաջողութեան։

— Եղանակը կարևոր է, բայց բառերն ալ կարևոր են։ Իմ բառերս և եղանակներս ես կը գրեմ ու կ'ուզեմ որ զգացումներս փոխանակեմ ունկնդիրներուս։ Երգերըս յաճախ կը ներկայացնեն կեանքս. օրինակի համար «Քաթի»ն գիշերուան մը սիրաբանութիւնն է…։ Ես ուրախ եմ որ «Քաթի»ն և միւս երգերս մեծ ընդունելութեան արժանացան ամենուրեք, ուրախ եմ դարձեալ որ իմ զգացումներս կ'ապրեցնեն ուրիշները. ուրեմն՝ խօսքերս մտերիմ և անկեղծ են։

— Քանի՞ երգ ունիք և ֆրանսերէնէ զատ քանի՞ լեզուներով կ'երգէք։

(Շար. տես էջ 5)

« ՀԱՅՈՑ ԱՌԻՒԾԸ »

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆ

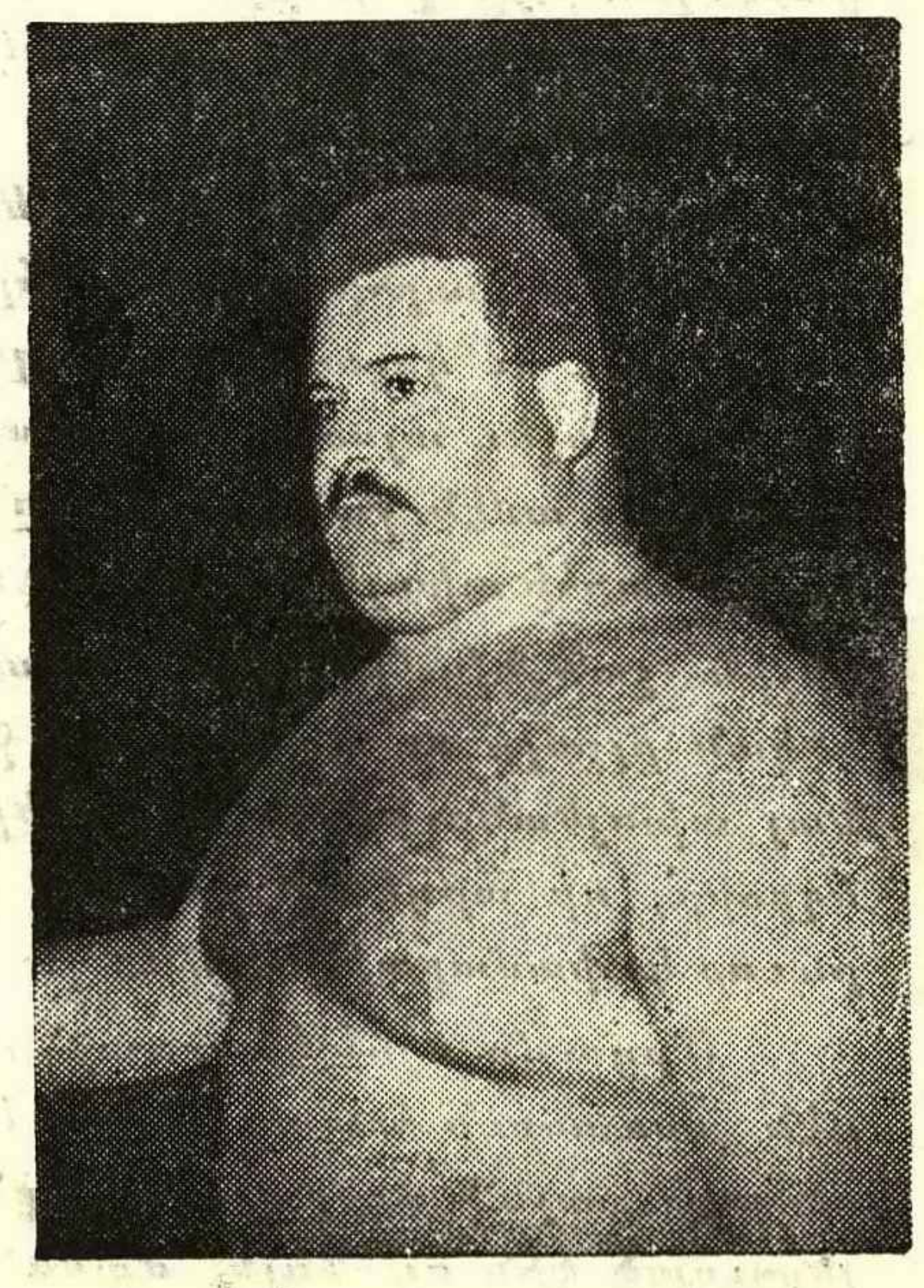

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԸՄԲԻՇԸ

որուն մասին կարդալ էջ 8

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԲՈՑԱՎԱՌ ՈՂՋՈՅՆ

Հ.Մ.Մ.ԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՔԱՌԱՍՈՒՆՀԻՆԳԱՄԵԱԿԻՆ

Այն դերը, որ արտասահմանի այս հորիզոններուն՝ վստահուած է հայ երիտասարդական թէ մարզական կազմակերպութիւններուն, խիստ դաժան է և խիստ դժուար բայց միևնոյն ժամանակ՝ անչափելիօրէն նուիրական և անժխտելիօրէն պատմական։

Զոյգ հակամարտ և իրերամերժ իրողութիւններ, կողք-կողքի և համահաւասար գետնի վրայ։

Դժուար է և դժուար, որովհետեւ արտասահմանեան նո՛ր ժամանակներու ստեղծած անհա՛շտ պայմաններուն ներքեւ, զանգուածային գործունէութիւն է անհրաժեշտ, ոչ միայն կենդանի, այլեւ՝ արդիւնաւոր վիճակի մէջ պահելու համար կազմակերպութիւնը և բիւրեղացած մթնոլորտի մը հովանիին ներքեւ դաստիարակելու նոր սերունդը։

Իսկ նուիրական և անհրաժեշտ, որովհետեւ մեզ հիւրընկալող երկիրներն ու ժողովուրդները, ասկից առաջ գիտակցած են մեր կարողութիւններուն ու յատկութիւններուն, ու հետեւաբար, այսուհետեւ ալ, անոնք, ծանօթացման նոր կէտ մը պէտք է աւելցնեն իրենց մտքին մէջ։

Հազուագիւտ կազմակերպութիւններ միայն կրցած են յաջողիլ՝ մէջէն եզր մը գտնել այս երկու ճամբաներուն միջեւ, ու քալել անկէց՝ որ դէպի լուսաւոր և բերրի դաշտը կը հասցնէ ու կ'առաջնորդէ։

Ոմանք՝ իրենց գոյութիւնը ապահոված են քանի մը տարիներու համրանքին համար միայն։

Իսկ ուրիշներ՝ հազիւ թէ երեւցած, մարած են աստղի նման։

Առաջիններուն պարագլուխի դիրքերուն վրայ կը մնայ Հ.Մ.Մ.ը, միութիւն մը՝ որ անփշրելի ժայռի մը նման, կուրծք տուած է ամենէն սաստիկ փոթորիկներուն իսկ։

Ո՛չ մէկ հարուած, ո՛չ մէկ արշաւանք եւ ո՛չ մէկ խաչակրութիւն, իրենց ամենէն կատաղի պահերուն իսկ, մարզականի մը իսկ չեն յաջողած երբեք Մեսրոպեան ու Ոսկեայ գիրերով խորհրդանշուած այս կազմակերպութիւնը խախտել իր նպատակակէտէն, զայն հեռացնել իր բլանաւորած աշխատանքէն, եւ ի վերջոյ, զայն յանձնել պատմութեան։

Իր գոյութեան 45 տարիներու բովանդա՛կ տեւողութեան, Հ.Մ.Մ. մնացած է պատնէշին վրայ, ու այժմ, իր 45ամեակի այս օրերուն, ան, աւելի քան երբեք, կառչած կը մնայ իր անխոցելի պատնէշին ու իր դաւանած Հաւատոյ Հանգանակին, գաղափարա՛յն թէ մարզական գուպարներուն ներս հաւասարապէս՝ մաքրամաքուր ոգիով առաջնորդուելով։

Իր 45ամեակի սեմին Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը կը հաւատայ՝ թէ ինք կոչում եւ առաքելութիւն ունի հայ իրականութենէն ներս, մինչեւ ամբողջական, վերջնական ու փառապանծ յաղթանակը մեր անմահացած հայ ժողովուրդին։ **Հ.Մ.Մ.ը՝ ՄԻԱՑՈՂ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ ԸՆՏԱՆԻՔ ՄԸՆ Է։**

Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը ընտանիք մըն է, հաւաքակա՛ն, միաձո՛յլ ներդաշնա՛կ և մեծ ընտանիք մը։

Մեր կազմակերպութեան 45-ամեայ հոլովոյթին հետ, փաստուած և հաստատուած անայլայլ իրականութիւն մըն է ասիկա։

(Շար. տես էջ 4)

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի

ԵՐԹԻ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԽԱՂԱՑԱՆԿԸ

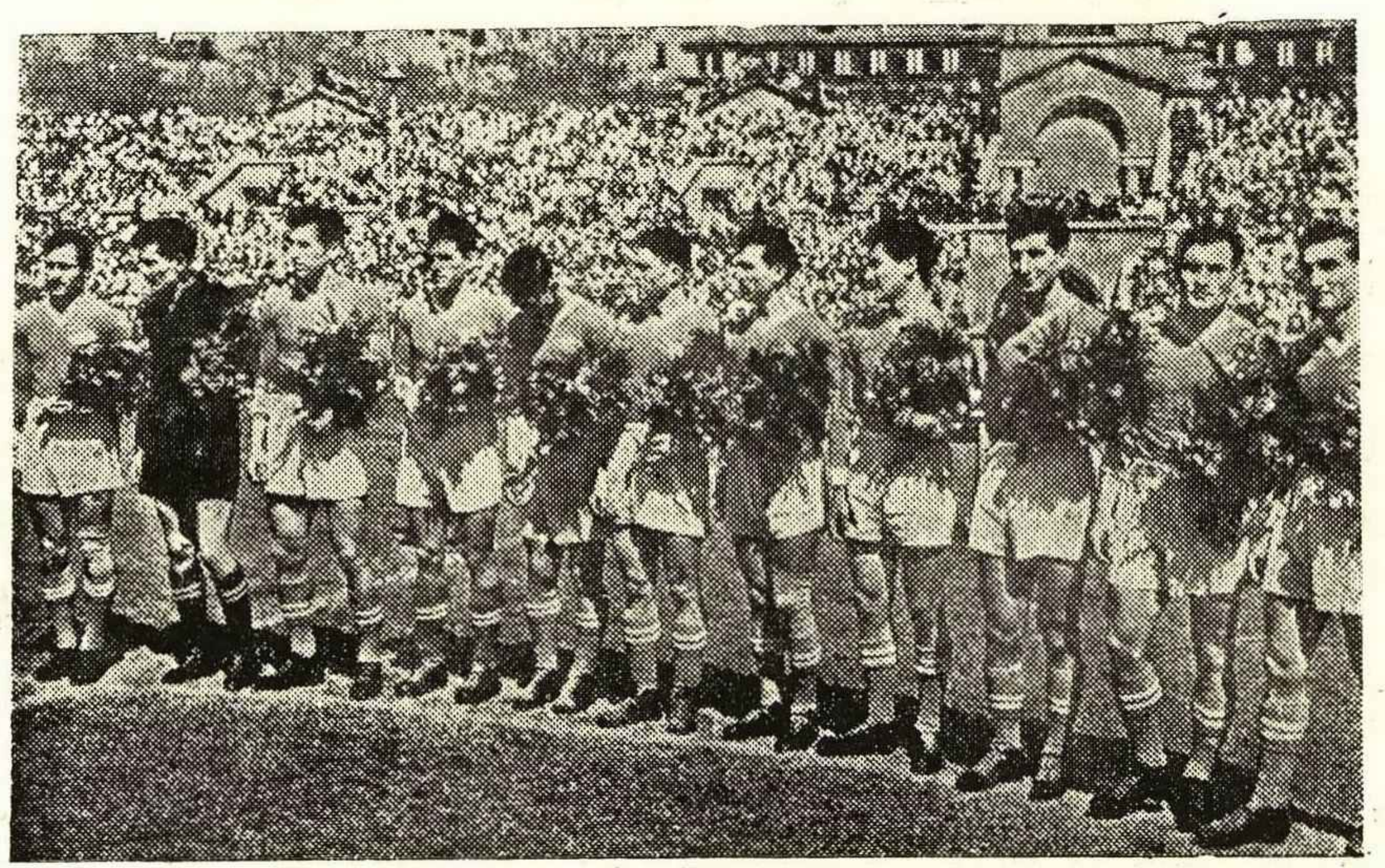

ԵՐԵՒԱՆԻ «ԱՐԱՐԱՏ» ԻՆ ԿԱԶՄԸ

Հայաստանի ախոյեան կազմ «ԱՐԱՐԱՏ» ֆութպոլի խումբը, Խորհրդային Միութեան առաջին դասի ախոյեանութեան գծով, երթի մրցաշարքին համար տակաւին ունի հետեւեալ խաղերը.

Յունիս 2ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ԼՈԿՈՄՈԹԻՎ-Մոսկուա, Մոսկուայի մէջ։

Յունիս 8ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՇԱԽՏԻՈՐ։

Յունիս 14ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՏԻՆԱՄՕ-Քիեւ, Երեւանի մէջ։

Յունիս 19ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՉԵՐՆՈՄՈՐԷՑ (Սեւ ծովու նաւատորմիղ)-Օտեսա, Երեւանի մէջ,

Յունիս 27ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — Ե.Կ.Ս.Ա., Երեւանի մէջ։

Յուլիս 2ին.–ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՏԻՆԱՄՕ-Մոսկուա, Մոսկուայի մէջ։

Յուլիս 8ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՆԵՖԹԻԱՆԻՔ-Պաքու, Երեւանի մէջ։

Յուլիս 20ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՀԱՅՐԱԹ։

Յուլիս 28ին.– ԱՐԱՐԱՏ-Երեւան — ՊԱԽՏԱԿՈՐ։

ԱՐԱՐԱՏ-Երեւանի վերոյիշեալ խաղերը կ'ըլլան Խորհրդային Միութեան ֆութպոլի առաջին բաժանմունքի ախոյեանութեան երթի մրցաշարքի շրջագծէն ներս։ Դարձի մրցաշարքի խաղերը կը սկսին Օգոստոսի կիսուն։ Մինչեւ այսօր՝ «ԱՐԱՐԱՏ» ունեցաւ ինը խաղ.—

1.– Ապրիլ 10ին.– Երեւանի մէջ, Քույպիշեւ քաղաքի ԿՐԻԼԵԱ ՍՈՎԵՏՈՎ խումբին դէմ՝ 0–0։

2.– Ապրիլ 15ին.– Երեւանի մէջ, Մինսք քաղաքի ՏԻՆԱՄՕին դէմ՝ 3–1։

3.– Ապրիլ 21ին.– Դարձեալ Երեւանի մէջ, Մոսկուայի ԹՈՐՓԵՏՕին դէմ՝ 1–1.

4.– Ապրիլ 28ին.– Երեւանի մէջ, Օտեսայի Բ.Ս.Ա.ի (բանակի խումբ) դէմ՝ 3—0։

5.– Մայիս 2ին.– Լենինկրատի մէջ, Լենինկրատի ԶԵՆԻԹ խումբին դէմ՝ 0–1 (պարտութիւն)։

6.– Մայիս 8ին.– Երեւանի մէջ Թիֆլիսի ՏԻՆԱՄՕին դէմ՝ 1–0

7.– Մայիս 13ին.– Երեւանի մէջ, Քիեւի ԹՈՐՓԵՏՕին դէմ 1–0.

8.– Մայիս 19ին.– Երեւանի մէջ, Ռոստովի Բ.Ս.Ա.ի (բանակի խումբ) դէմ Արարատ պարտուեցաւ։

9.– Մայիս 27ին.– Մոսկուայի մէջ, Մոսկուայի ՍՊԱՐՏԱԿին դէմ՝ որուն արդիւնքը տակաւին չենք ստացած։

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

ԶԵՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՑԱՏՔԵԼ ՄԵԿ ՔԱՅԼ (ԻԳ.)

Մէրի Ռանտ Թոքիոյի ախոյեանը որ նախապէս ցատքած էր 6մ.67 սմ., երկրորդ կը հանդիսանայ 6մ.53ով իսկ Թաթիանա (Ս.Մ.) որ գ. տեղը գրաւած էր Թոքիոյի մէջ, այս անգամ առաջնութիւնը կը շահի 6մ.65 ցատքելով։

ԳՈՒՆՏ ԱՐՁԱԿԵԼ (ԻԳ.)

Մարկրիթա (Արև. Գերմանիա) գունտը կ'արձակէ 17մ.30 գրաւելով ա. տեղը, մինչ Թամարա Փրայս (Ս.Մ.) աշխարհի ախոյեանը երկրորդ կը հանդիսանայ արձակելով միայն 17 մեթր։

ԶԵՌԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՔ ՔԱՅԼ (ԻԳ.)

Գոչինա (Ռումանիա) կը հաստատէ նոր մրցանիշ՝ ցատքելով 16մ.43 սմ.։

ԳԼԷՅ ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

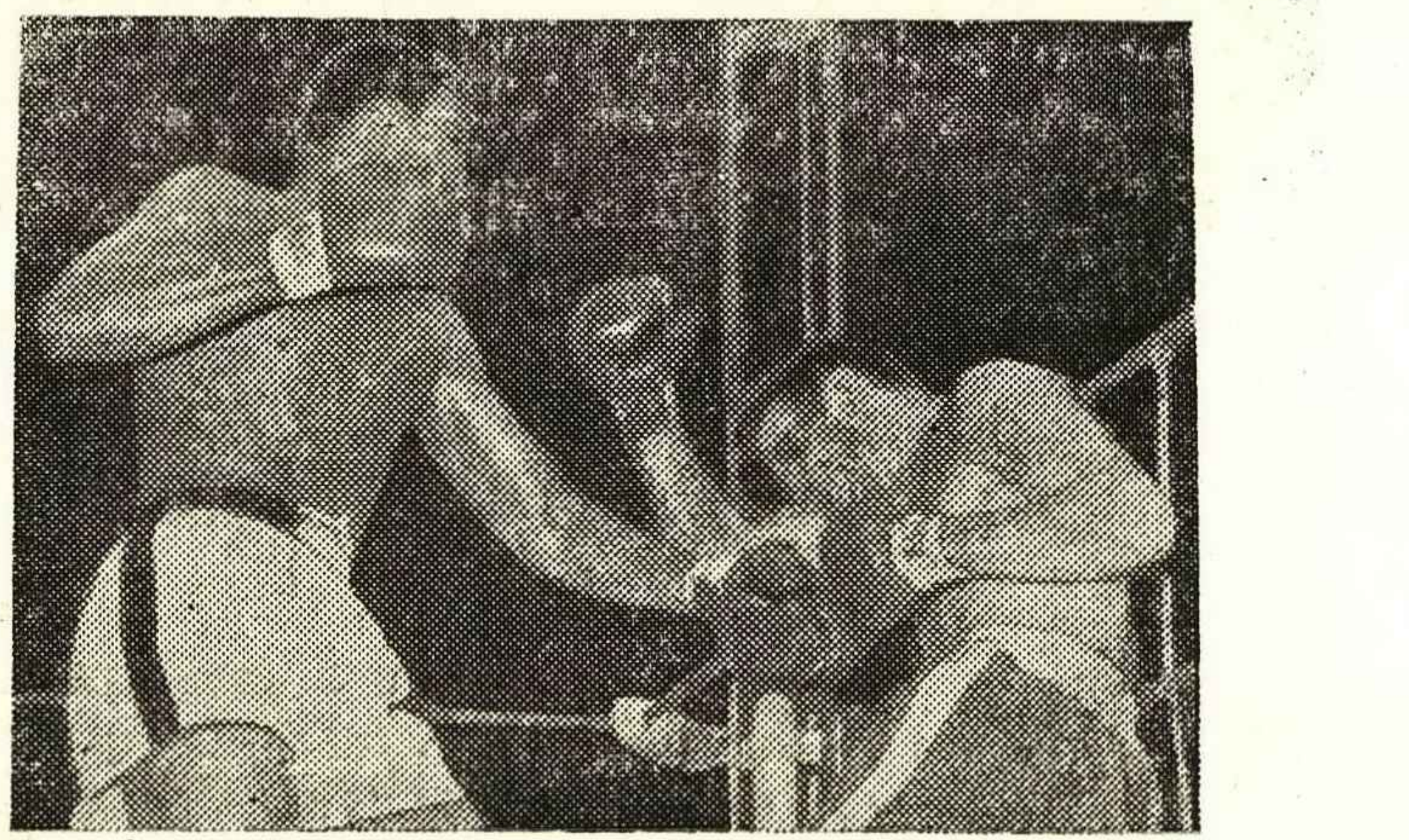

Գլէյ կը հարուածէ Գուփըրին

Անցեալ Շաբաթ գիշեր Լոնտոնի Արսենալ ակումբին մէջ տեղի ունեցաւ կռփամարտի աշխարհի ախոյեանական մրցումը, աշխարհի ախոյեան Գլէյի և Անգլիոյ ախոյեան Գուփըրի միջեւ։

Ասկէ չորս տարի առաջ՝ Գլէյ հանդիպում մը ունեցած էր Գուփըրի հետ, որ միակն էր որ կրցած էր Գլէյը վար ձգել. սակայն այդ մրցումին Գլէյ յաղթական դուրս եկած էր։

1964ին Գլէյ յաղթելէ ետք Լիսթընի՝ աշխարհի ախոյեան հռչակուեցաւ ու կրցաւ իր տիտղոսը պահել մինչեւ այսօր։ Ան յայտարարեց որ ամէն ջանք պիտի ընէ, որ աշխարհի ախոյեանութիւնը ուրիշին չանցնի մինչեւ իր 30 տարեկան ըլլալը ու ապա պիտի ջանայ ախոյեանութիւնը անցընել իր եղբօրը, որ արդէն բաւական զօրաւոր կռփամարտիկ մըն է։

Մրցումը սկսելէն առաջ՝ արդէն քառասուն հազար հոգի Արսենալի դաշտն ու բոլոր անցքերը լեցուցած էին ու նոյն ժամանակ հազարաւորներ պիտի կարողանային դիտել այս մրցումը Մ. Նահանգներու, Գանատայի և Մեքսիկոյի մէջ՝ արուեստական լուսինի «Ըրլի Պըրտ»ի միջոցաւ։

Մրցումը սկսաւ գիշերուան ճիշդ 10.32ին. Գուփըր անմիջապէս անցաւ արագ բայց անվնաս յարձակողականի ու այսպէս շարունակուեցաւ մինչեւ Գ. ռաունտը։ Դ. ռաունտին Գլէյ սկսաւ կիրարկել իր խաղարկութիւնը ու անցաւ հակայարձակողականի և յաջողեցաւ իր շարունակական հարուածները իջեցնել Գուփըրի երեսին, առանց որ Գուփըր կարենայ ոչ մէկ հարուած հասցնել Գլէյի։

Ե. ռաունտին Գլէյ աւելի աշխոյժօրէն կը շարժէր Գուփըրի շուրջ և ոչ մէկ երկվայրկեան չդադրեցուց իր այս շարժումները ու կրցաւ քանի մը զօրաւոր հարուածներ իջեցնել Գուփըրի դէմքին, հակառակ որ Գուփըր ինքն էր յարձակողը։

Զ. ռաունտին Գլէյ մտադրած էր վերջացնել խաղը ու սկսաւ իր զօրաւոր հարուածները իջեցնելու Գուփըրի աչքին և յօնքը վիրաւորել։ Գուփըրի դէմքը արդէն արիւնով ծածկուած էր, ու իրաւարարը ստիպուած եղաւ վերջացնել մրցումը։ Անգամ մը եւս Գլէյ հռչակուեցաւ աշխարհի ախոյեան։

Այս մրցումը որ տեղի ունեցաւ անգլիական օրէնքներուն համաձայն, տեւեց 16 վայրկեան և 38 երկվայրկեան՝ որուն համար Գլէյ ստացաւ 280 հազար տոլար, մինչ Գուփըր՝ 112 հազար։

Աշխարհի ախոյեանական առաջին մրցում մըն է, որ տեղի ունեցաւ Անգլիոյ մէջ 1908էն ասդին։

Մրցումի ամբողջ տեւողութեան՝ Գլէյ շարժման մէջ էր ու կարծես կը պարէր, իր ծանրութիւնը 79 քկրմ. և տարիքը 24 է, մինչ Գուփըր 75 քկրմ. և 32 տարեկան։

Նորանոր յաջողութիւններ այս երիտասարդ ախոյեանին։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

◆

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԶԻՆԵԱԼ ՈՅԺԵՐՈՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ԱՓՍԷ ՄԸ ՆՈՒԻՐԵՑ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆԻՆ

Մոհամմէտ Ալի Գլէյ որ 24 Մայիսին Գահիրէ ժամանեց, Հինգշաբթի օր Քուպպէի Հանրապետական պալատի տոմարին մէջ արձանագրեց, իր Ա.Մ.Հ. այցելութեանը առիթով։

Գլէյ այցելեց նաեւ Գահիրէի Մարզաւանը ու ընդունուեցաւ զօր. Մոհամմէտ Խալիլ Էլ-Տիպէն։ Զօրաց մարզ. միութեան ընդհ. քարտուղարը Գլէյի նուիրեց արծաթեայ գեղեցիկ ափսէ մը իբր յիշատակ։

Գլէյ յայտարարեց որ Ա.Մ.Հ.էն վերջ, Ասնան Էլ-Հաքիմի հրաւէրով, երկու օրուան այցելութիւն մը պիտի կատարէ Լիբանան։

◆

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Եգիպտական բանակի հրետանիի խումբը, որմէ կը խաղան հանրածանօթ Թալաաթ Թէվֆիքն ու Սամի Սալահը, 24 Մայիսին տիրացաւ հետեւազօրաց Ոյժի Պասքէթ Պոլի բաժակին, պարտութեան մատնելով Զինարուեստական Բաժնի խումբը 78–69։

Ա.Մ.Հ. ֆետերասիոնը Եգիպտոս հրաւիրած էր Սովետ Բանակի զտեալը, բարեկամական հանդիպումներ ունենալու տեղւոյս զտեալ խումբին հետ։

Ս. Միութեան ֆետերասիոնը ընդունած է այս հրաւէրը սակայն Ս. Բանակի զտեալը փոխարինած է Մոսկուայի Տինամոյով որ Ս. Միութեան ախոյեանն է այժմ։

«ՏԻՆԱՄՕ» Յուլիսին կը ժամանէ Ա.Մ.Հ., չորս մրցումներ խաղալու։

00855

ՄԵՆՔ

Երիտասարդութիւնը միշտ ալ ունեցած է իւրայատուկ լեզու ու յատկանշական շարժում մը պատմութեան բոլոր դարաշրջաններուն։

Բայց քսաներորդ դարը, առիթը ընծայեց երիտասարդութեան, որ բոլորովին նոր ու քիչ մը զարմանալի ոճով մը ինքզինք «պարտադրէ» ընկերութեան:

Ձեռքերը ծալելով չէ որ այսօրուան երիտասարդութիւնը կ'ուզէ լսելի դարձնել իր ձայնը (նոյնիսկ եթէ ագռաւի ձայնին նմանի) և ինք զինք ցոյց տալ աշխարհին, («սա անհամ աշխարհին»)։ Ան վճռականօրէն կ'աշխատի. և այս աշխատանքին արժէքը կը կայանայ այն տինամիք շարժումին մէջ, որ կը յատկանշէ արդի երիտասարդութեան թափը:

«Եզակի թափ մը, որ կը մղէ անհամ ծայրայեղութեան», պիտի ըսեն շատ շատեր՝ հայրեր, մայրեր ու «հին»եր, որոնց ձայնը պիտի մարէր 15—25 տարեկան «որդիներու» պոռչտուքներուն պատճառով, քանի որ նորերը բողոքելու, մանաւանդ պոռալով բողոքելու պատրաստ պիտի ըսեն. «Մենք գիտենք մեր ըրածը և ուրիշները (այսինքն մեծերը) մեզ չեն հասկնար»։

Ուրե՞մն։

— Ուրեմն,- պիտի պատասխանէր մեր այսօրուան մոտեռնը, ուսերը շարժելով,— մենք մեր ուզած ձեւով կ'ապրինք ու կը վայելենք կեանքը։

Սիրելի ընթերցող, կարծեմ թէ կարճ կապելու ժամանակը հասաւ, քանի որ պաղարիւն պատասխան մը պիտի բարկացնէ նոյնիսկ ամենէն արդի ու լայնախոհ հայրն ու մայրը։

Բայց խնդիրը կարճ կապելով չենք կրնար լուծել. Եւ այս տողերը միայն խնդրին մէկ փոքր մասը կու տան մեզի։

Երիտասարդութիւնը կարող է ամէն գործ յաջողցնել, պայմանաւ որ անոր «մենք»ը ու այդ «մենք»ին պարտադրած ոճը յարգուին։

Ծնողներն ու մեծերը գիտնալով այս, մասամբ մը սկսած են աշխատանքի՝ որպէսզի երիտասարդութեան թափը, օդին մէջ կորսուելու տեղ, ընկերութեան օգտակար գործերու ծառայէ։

Բայց դեռ կան տղաք ու աղջիկներ, որոնք իրենց գիտցածէն չեն շեղած։ Ու կան ծնողներ՝ որոնք ատելի ծայրայեղութեամբ մը կը պաշտպանեն իրենց «մենք»ը ու ածականներու հեղեղներով կ'ուզեն լռեցնել նորերը՝ «անմիտ», «նահիլ», «բեբեւ» նորերը։

Կրնանք եզրակացնել՝ թէ իրարհասկացողութեան պակասն է որ կը մղէ երկու «մենք»երը հաստատ ու անզիջող մնալ իրենց դիրքերուն վրայ։

Երիտասարդութիւնը ունի իր ըսելիքը՝ զոր պէտք է լսենք։

Աշխարհն ալ իր կարգին (մեր մեծերու միջոցով) ունի տալիք կարևոր ու կենսական դասեր, ամէն պատանիի ու երիտասարդի։

Այս սիւնակին մէջ պիտի աշխատինք տալ, երիտասարդութիւնը աշխարհին ներկայացնող յօդուածներ, ինչպէս նաև 15-25 տարեկան պարոններն ու օրիորդները հետաքրքրող նիւթեր ու վերջապէս աշխարհը երիտասարդութեան ծանօթացնող գրութիւններ։

Սիւնակ մը, որ ամէն անձ կրնայ կարդալ։

Սիւնակ մը, որ սիրով կ'ընդունի ամէն քննադատութիւն։

Երիտասարդ պատասխանատու մը, որ մարզական ոգիով, երիտասարդական խանդով ու քիչ թէ շատ անփորձութեամբ պիտի աշխատի տալ իր լաւագոյնը՝ յօգուտ ազգին ու անոր ապագայի մեծ յոյսին՝ Երիտասարդութեան։

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՄՐՏԱԳԻՆ ԽՕՍՔ

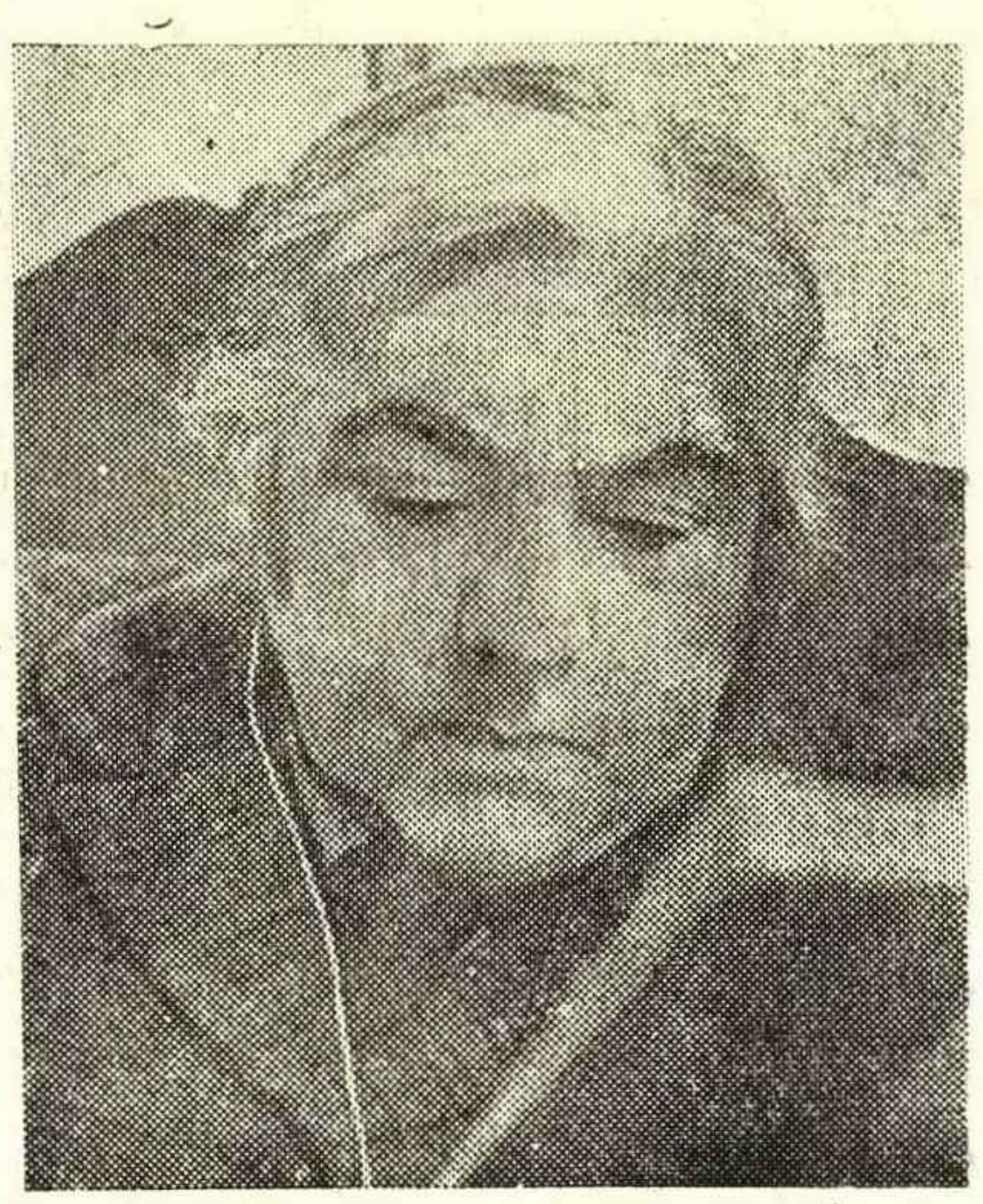

ՄԱՐԻԵՏՏԱ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

Տեսել և հետևել եմ հայ ժողովրդի արտասովոր աճին ու զարգացմանը, ժողովուրդ, որն ասես այժմ իրեն է վերադարձրել անտիկ աշխարհի ամենակուլտուրական ժողովուրդներից մէկի իր հնադարեան փառքը: Եւ հիմա այս տողերը ես գրում եմ Երեւանում, որը դարձել է Սովետական Միութեան գեղեցկագոյն քաղաքներից մէկը։ Եւ ինչպիսի լայն, արևային ճանապարհ է ձգւում դէպի գալիքը՝ Հայաստանի առջևով, որքա՜ն շատ բան դեռևս մենք պէտք է անենք հարազատ ժողովրդի համար։ Եւ նրան, և մեզանից իւրաքանչիւրին ցանկանում եմ այդ ճանապարհով ընթանալ միշտ աւելի հեռու ու հեռու դէպի արև ու դէպի երջանկութիւն՝ նոյնպիսի մեծ ստեղծագործական այրմամբ։

ՄԱՐԻԵՏՏԱ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՄԵՐ ՄՐՑԱՆՔԻՆ ՂՐԿՈՒԱԾ Գ. ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ (ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ «ՍԷ ՖԻՆԻ» Ի)

ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Չեմ կրնար հեռացնել քու դէմքըդ աչքերէս
Ու չեմ կարող վանել եկող վաղը մտքէս,
Ան մրրիկ հեղեղով հանդէս շուտով կուգայ
Որ վշտիս արցունքին մեր խնդուքը լուայ.
Իմ սիրտն է բզքտուած և հասկնալս ալ ցաւ
Թէ քու բոլոր բառեր կ'ըսեն մընաք բարեաւ
Չեմ լսեր ոչ մէկ ձայն, չեմ տեսներ ինչպէս կոյր
Հոգ մ'յանկարծ կ'ընկճէ զիս մինչ ոտքի եմ և լուռ.
Երբ անցեալ կ'երազեմ կը տանի քեզ ներկան
Ի՞նչ մնաց ալ ինծի–ձեռքըդ սեղմել միայն
Կ'ուզէի պահել զայն լոկ սէրոյս ողջ ատեն
Դուն սըրտէս քայլ մ'անդին, շատ հեռու ես արդէն
Վերջացաւ (7 անգամ)
Վերջացաւ (7 անգամ)
Երջանկութիւնն մ'անհուն ի՞նչպէս թէ կարելի
Այդքան յոյզեր առթող առ յաւէտ կորսուի
Ու ծգէ կեանքիդ մէջ ստուեր մը, ոչ մէկ հետք
Գէթ յիշատակներէն մեր այդ սիրոյն անհետ.
Չեմ գիտեր թէ ինչպէ՛ս ինչ ընել կամ խօսիլ
Վերջին անգամ գոնէ քաջ կ'ուզեմ երեւիլ
Աչքերուս ծայր արտօսր կը ճգնիմ ես ժպտիլ
Բռնազբօսիկ ժպտով բայց ո՞վ կրնայ խաբուիլ
Զգուած թէեւ կեանքէն, վատ չեմ ուզեր մեռնիլ
Մոռացութեան ծոցին պիտի երթամ հանգչիլ
Ու Պէտք է սովորիմ գալ տարիներու հետ
Օրերու՝ ձայնէդ զուրկ, ցայգերու զերծ գրկէդ···
Վերջացաւ···

Աղեքսանդրիա

Թարգմ. ՀԱՅԿ ԿԱՐԻՆԵԱՆ

Երեւանի Հեռատեսիլի Նոր Ֆիլմերը

◆◆ ◆◆

ԱՐԵՒԱՎԱՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՐԳԵՐԸ

◆◆ ◆◆

ՇԻՐԱԿԻ ՄԵՂԵԴԻՆԵՐԸ

◆◆ ◆◆

ՀԱՐԻՒՐ ՄԷԿ ՕՐ

Երևանի հեռուստատեսութեան (թելեվիզիոն) սինէ—ըսթուտիոն կը շարունակէ կարճամեթրաժ ֆիլմերու նկարահանումները, որոնք մեծ ընդունելութիւն կը գտնեն հեռուստադիտողներու կողմէ:

Այս օրերուն՝ քննարկուեցան վերջին ժամանակաշրջանին նկարահանուած քանի մը կարճամեթրաժ սինեֆիլմեր. Հայաստանի քաղցրահամ պտուղներուն և զանոնք մշակողներուն նուիրուած է «Արևավառ Հայաստանի միրգերը» գունաւոր ֆիլմը. Քննարկման ներկայացուած է նաև «Շիրակի Մեղեդիները» ֆիլմը, որ կը վերապատմէ հայ ժողովուրդի աւանդական սովորութիւնները: Այս ֆիլմին մէջ ելոյթ կ'ունենայ Սևանի անուան մշակութային պալատի երգի—պարի անսամպլը և իր մենակատարները. Գետակի ափին՝ բորբոքած է թէժ կրակը, հարսանեկան պատրաստութեան մէջ են բոլորը. Ահա ծիակառքերը, որոնք կը բերեն նորապսակներն ու հարսնևորները. Կենացներ, երգ ու պար. Սրինգի հեզանոյշ մեղեդին ու դափը կ'աշխուժացնեն հրաւիրեալները:

«Հարիւր մէկ օր» հեռուստատեսային ֆիլմը նուիրուած է Հայաստանի պարի պետական անսամպլի արտասահմանեան երկիրներ կատարած շրջագայութեան. Ալճերիոյ, Մարոքի, Իրանի և այլ վայրերու բեմերուն վրայ փոթորկուող հայկական երգն ու պարը խանդավառած են բոլորը.

ՀՍԿԱՅԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ ՄԸ

UN NOM GIGANTESQUE:

★ ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ★

CHARLES AZNAVOUR

Շառլ Ազնաւուրի մասին խօսիլ կը նշանակէ խօսիլ միւզիք հոլի եւ երգի համոյթին մասին: Արդարեւ շատ քիչ յաջողութիւններ կը բաղդատուին անոնց հետ, զորս ունեցաւ այս 41 տարեկան փոքրահասակ մարդը, եւ որ իր ժանգոտած ձայնով, անկարգ շարժուձեւով եւ ապաշնորհ կերպարանքով կը յաջողի իր միակ անձին ներկայութեամբ՝ ամբողջ սրահը իր կախարդանքին տակ պահել: Խորհրդաւոր գաղտնի՞ք մը: Չեմ կարծեր, բայց առօրեայ կեանքը դիտելու անօրինակ կարողութիւն մը: Ազնաւուր (վէտէտ) չէ ծնած, ընդհակառակն, բոլոր սկսնակներուն վերապահուած ամենադժուար պահերը ճաշակած է ան, ուրախութիւն, ցաւ, յուսախաբութիւն, յոյսի նշոյլ, որ շուտով կը մարի արուեստագէտներ պաշտօնի կոչող տնօրէնի մը մերժումին դիմաց···: Ապա կայ նաեւ բախտը, աշխատանքը, մոլեգնութիւնը եւ կիրքը հանդէպ արհեստի մը, զոր կը սիրեն ամէն բանէ աւելի: Բարդոյթ մըն է եւ պարզ է, հետաքրքրական եւ հասարակ է, բայց այս պզտիկ մանրամասնութիւններն են, որոնք Շառլը մեծ Ազնաւուրին վերածեցին:

ԿԱՐՃ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղափոխուինք նախ Հիւշէթ փողոցը, ապա Գարտինալ լը Մուան փողոցը, ուր Ազնաւուրեան ընտանիքը (ճիշդ անունը ընտանիքին) պզտիկ ճաշարան մը ունի: Այս բոլորը տեղի կ'ունենան 1934ին, եւ ճաշարանի պզտիկ գործ մը կրնար յաջողիլ, եթէ տարբեր ձեւով ղեկավարուած ըլլար: Սակայն, հայր Ազնաւուր հայ հին երգող մը ըլլալուն, միայն իր բարեկամները եւ մանաւանդ արուեստագիտական շրջանակ մը կրնային զինք խանդավառել: Ճաշարանին մէջ միշտ ուրախ ու զուարթ մթնոլորտ մը կը տիրէ: Բայց պէտք է ըսել որ նուազն ու հաշուակալութիւնը համընթաց չեն քալեր:

Փոքրիկներ Շառլ եւ Այտա՝ շատ կանուխէն կը զգան իրենց պատասխանատուութիւնը, բայց իրենք դեռ շատ երիտասարդ են ամէն բանով զբաղելու համար. ասկէ զատ՝ Շառլ ինքն ալ երգերով հրապուրուած, կ'ուզէ դէպի արուեստագիտական ասպարէզ ուղղել իր քայլերը: Եւ անոր ճշգրիտ սկզբնական շրջանը իրապէս զուարճալի է: Օր մը կը ներկայանայ Փըթի Մոնտ հռչակաւոր թատրոնը, ո՛չ թէ իբրեւ դերասան կամ երգիչ, այլ՝ կովկասեան պարեր պարող մը: Ուրեմն, ամէն բանէ առաջ՝ Շառլ ժողովրդական պարող մըն է:

Քիչ ժամանակ ետք, շարժանկարային նախաքայլեր. բայց, ան դեռ հեռու է իր իրական պաշտօնը գտնելէ: Արդարեւ, զինք սեւ կը ներկեն, որովհետեւ այդ ժապաւէնին մէջ սեւամորթ մը պիտի ներկայացնէր: Տասը տարեկանէն սկսեալ Շառլ գէշ աղէկ կեանքը կը վաստկի: Թատերարուեստի դպրոցը արձանագրուելէ ետք, Շառլ ժամանակ չ'ունենար դասերուն հետեւելու: Ան ասդին անդին կը թափառի՝ փորձելով տեւական գործ մը գտնել. Կանգուն մնալու համար՝ ան բազմաթիւ դժուարութիւններու կը հանդիպի. ահա պատերազմը կը պայթի եւ թատրոններու դռները կը փակուին···: Նպաստաւոր ոչ մէկ կարգադրութիւն. Շառլ կը սկսի փողոցէ փողոց լրագիր ծախել: Բարեբախտաբար թատրոնները հետզհետէ կը վերաբացուին եւ Շառլ արդէն պատանի, կ'որոշէ իր քրոջ ճամբուն հետեւիլ եւ անոր նման գիշերային ակումբներու մէջ երգել:

«Զազու»ի աշխոյժ շրջանն է, եւ Շառլ մինչեւ այսօր կը յիշէ իր կերպարանքը. կարճ եւ նեղ պզտիկ տաբատ, երկար բաճկոն եւ ծոծրակը ծածկող մազեր: Վերջապէս կը գտնէ քանի մը գործեր, բայց բաւական դժուարութեամբ՝ որովհետեւ ամէն տեղ չեն դադրեր իրեն ըսելէ, որ գէշ ձայն մը ունի եւ ֆիզիքական միջակ կերպարանք մը: Չի յուսահատիր: Գիշերները *գապարէն* ելած ատեն փոխադրութեան միջոց չկայ···: Զուարճալի եւ վաւերական մանրավէպ··· Շառլ իր տեղափոխութիւնը կը կատարէր չմշկանիւներով: Ո՛չ մէկը կ'ուզէ հաւատալ իր տաղանդին, եւ ինք, բաւական աւելի յամառ, կատաղի պայքարի մը կը ձեռնարկէ եւ ինքն իրեն կը խոստանայ *ՄԷԿԸ* դառնալ: Հասակը բարձրացնել անկարելի է, բայց քթին կորութիւնը կրնար անհետացնել, կը բաւէր ատոր համար գտնել գեղագէտ վարպետ վիրաբոյժ մը: Գալով ձայնին, կը բաւէր հանրութիւնը անոր վարժեցնել, որպէսզի

(Շար. տես էջ 7)

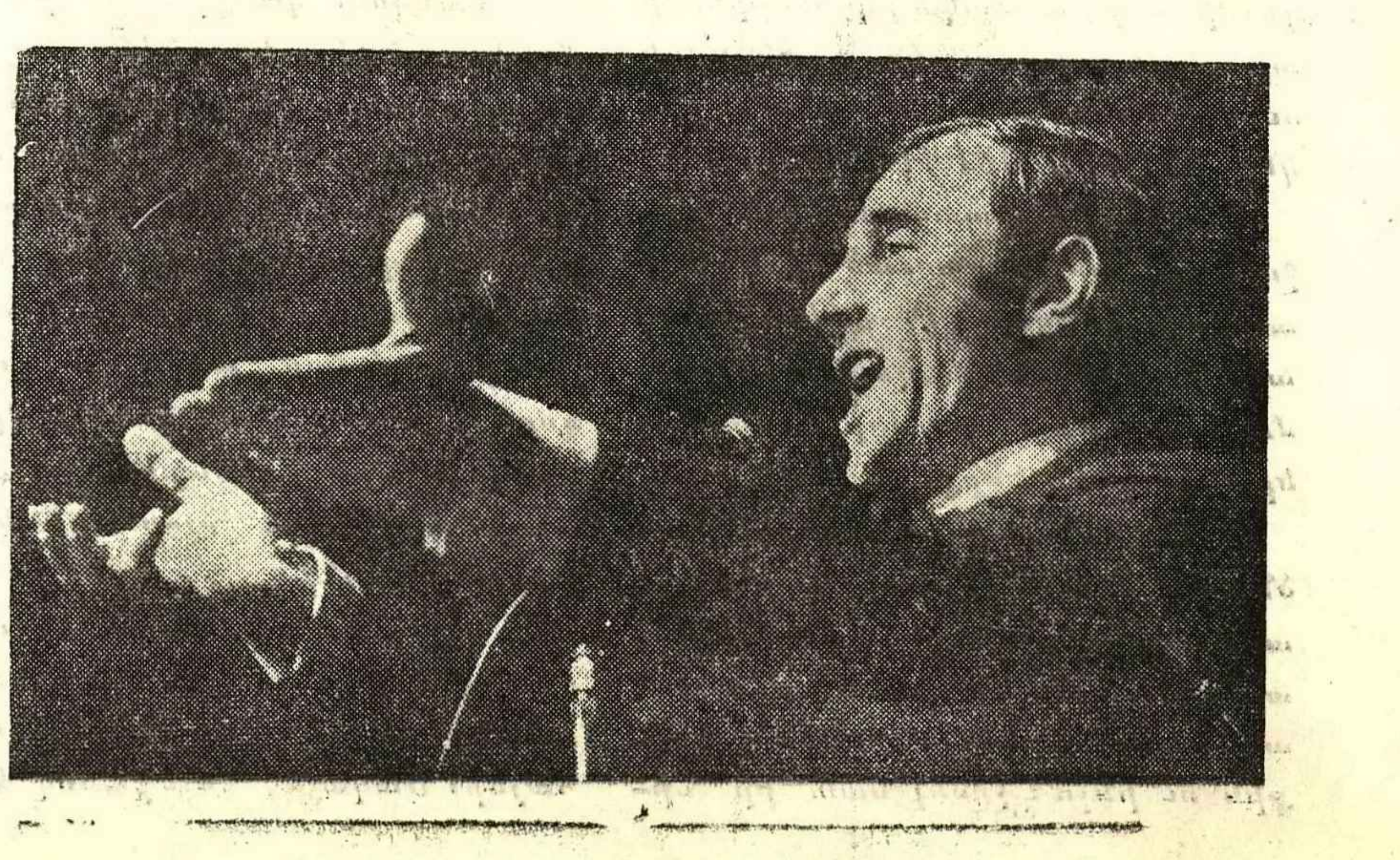

00856

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԿՈՓԱՄԱՐՏԻԿ ԿԱՐՊԻՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Կոփամարտիկ Կարպիս Զաքարեան, որ Ֆրանսա գացած էր կարգ մը մրցումներ կատարելու նպատակաւ, յաղթելէ ետք գերման Քրեմէրի, բժիշկներու յանձնարարութեամբ չկատարեց իր երկրորդ մրցումը:

Համակրելի կոփամարտիկը զանազան հարցումներու պատասխանելով՝ արտայայտուեցաւ նաև Ֆրանսայի իր աշխատութիւններուն և մրցումին մասին:

«Քսանըհինգ օր Սալ Օքինաբէնի մէջ մենէյճըր Լիփսի և Ժաք Հայրապետեանի հսկողութեան տակ փորձերս կատարեցի, այդ առթիւ ձեռնոց անցուցի նաև ամերիկացի սևամորթ Ճոնիի հետ: Սիրք տ'Իվէրի մէջ օղակ բարձրացայ նաև Քրեմէրի հետ: Քրեմէր շատ զօրաւոր հարուածներով յարձակողական խաղ մը ունէր: Ձախ բռունցքիս շնորհիւ յաջողեցայ կեցնել անոր յարձակողականները, բայց չորրորդ ռաունտին ան փաուլ մը ըրաւ և գլխու հարուած մը տուաւ ձախ յօնքիս, որ պայթեցաւ: Անկէ յետոյ ամէն ռաունտի վերջաւորութեան, դադարի շրջանին կը դարմանուէր յօնքս, բայց հակառակ այդ վիճակիս՝ մեծ տարբերութեամբ շահեցայ խաղը: Ֆրանսացի մարզասէրները գնահատեցին և ծափահարեցին խաղս, բայց ինչպէս գրուած էր, բժիշկները բացարձակ կերպով արգիլեցին յաջորդ մրցումը, թէ՛ յօնքս և թէ ձախ դաստակս ի վիճակի չէին նոր մրցումի մը:

Շուկըր Ռոպինսըն Կարպիս Զաքարեանի հետ

Գալով Ռոպինսընի պարագային, Փարիզի նոյն մարզասրահին մէջ կը կատարէինք մեր փորձերը: Հոն իրարու հանդիպեցանք, բայց միասին փորձ չըրինք: Շատ համակրելի և ճենթըլմէն կոփամարտիկ մըն է: Անշուշտ այստեղի մարզասէրները կը տարակուսին թէ ես կրնամ մրցիլ աշխարհի նախկին ախոյեանի մը հետ: Իմ տպաւորութիւնս այն եղաւ, որ Ռոպինսըն շատ մեծ համբաւ և անուն ունի թէև, բայց նախկին Ռոպինսընը չէ այլևս, տարիքը 43 է: Իր մենէյճըրը՝ Կենկոֆորտ պիտի հաղորդէ մեզի իրենց պայմանները, որոնք հաւանաբար շատ ծանր պիտի ըլլան: Եթէ համաձայնինք, մարզասէրները առիթ պիտի ունենան տեսնելու Ռոպինսընը և ես դէմ յանդիման»:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Մ. Ի ՀԱՆԵԼՈՒԿԱՐՇԱՒԸ

Հ.Մ.Մ.ի Հանելուկարշաւը (Ռալլի փէփըր) տեղի ունեցաւ Կիրակի 15 Մայիսին, որուն առաջնութիւնը շահեցաւ Գրիգոր Ճերէճեանի խումբը, որ տիրացաւ տրամադրուած արժէքաւոր մրցանակներուն:

ԲՈՑԱՎԱՌ ՈՂՋՈՅՆ

Հ.Մ.Մ.—ԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՔԱՌԱՍՈՒՆՀԻՆԳ ԱՄԵԱԿԻՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Քառասուն և հինգ տարիներ առաջ, Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը սփիւռքահայ խաւերուն մէջ ճիւղաւորուած և արմատաւորուած է ամէն բանէ առաջ, և ամէն բանէ վեր՝ զինք ծնող բազմաչարչար, բայց ստեղծագործ այլ իմաստուն հա՛յ ժողովուրդին հաւատարմօրէն ծառայելու և անոր ազգային արժանիքներն ու բարոյական արժէքները, մայր հողէն դուրս իսկ, իրենց անաղա՛րտ վիճակին մէջ պահելու վսեմագոյն նախանձախնդրութեամբ:

Քառասուն և հինգ տարի շարունակ Հ.Մ.Մ.ը երբեք չէ թերացած իր պարտաւորութիւններուն և իր առաքելութեան մէջ:

Քառասուն և հինգ տարիներու ընթացքին, Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը, մի՛շտ անկեղծ սէր տածելով հանդէպ իր երկրորդ ասպնջական հայրենիքներուն, նպատակադրած է յարաճուն յարաբերութիւններ ստեղծել հայրենիքեան և անդրհայրենիքեան հայ իրականութիւններուն միջև, և ի պատիւ իրեն, ճակատաբաց կրնանք յայտարարել այսօր, թէ՝ ի՛նքն է որ առաջին անգամ ըլլալով կառուցանեց կամուրջը ընդմէջ՝ հայո՛ւն Սփիւռքին եւ հայո՛ւն Մայր Հայրենիքին, եւ զայն, անսահման երախտագիտութեամբ՝ ան նուիրեց ի՛ր ժողովուրդին, հա՛յ հայրենակարօտ զանգուածներուն:

Յաւակնութիւնը չունինք որևէ ժամանակի համար յոխորտալու այս առինքնո՛ղ յաջողութիւններով, և զանոնք վերջակէտ մը նկատելով, տեղ քայլի մէջ պահելու մեր շարժումը, երիտասարդական երկսեռ խաւերուն, մարզական մաքուր մթնոլորտի մը ներքև ՀԻՄՆԱԿԱՆՕՐԷՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՈՒ ԱՌՈՂՋ դաստիարակութիւն ջամբող մեր Շարժումը:

Որովհետեւ՝ Հ.Մ.Մ.ը անխա՛խտ համոզումը ունի այն իրողութեան, որ եթէ անցեալին, հայութեան հերոսները եղած են անոնք, որոնք, ԱԶԱՏ ԱՊՐԵԼՈՒ դրօշակը անվեհեր բռնած, անհաւասար մարտեր են մղած լեռներու եւ կիրճերու մէջ, այսօր մեր ժողովուրդի հերոսները անոնք են, որոնք աշխարհի քիչ մը ամէն կողմերը... բոլոր դիրքերու եւ բոլոր հատուածներու վրայ, սարսո՛ղ ուժգնութեամբ մեզի սպառնացող սպիտակ ջարդին դիմաց, տարբեր միջոցներով կը ծառայեն ու կը ձգտին հայը հայով հա՛յ պահելու գերագո՛յն եւ նուիրական միակ նպատակակէտին:

Հայ գաղթաշխարհին մէջ Հ.Մ.Մ.ը, այդ նպատակակէտի իրագործման համար, ինքնահաւանութիւնը չունինք ըսելու թէ՝ սատարող գլխաւոր ուժն է, այլ՝ այդ գծով՝ իր համեստ բաժինը բերելով հանդերձ, կը հանդիսանայ առաջին կարգի ազգանուէ՛ր ու հայրենանուէ՛ր կազմակերպութիւն մը:

Իր փառապանծ 45ամեակի սեմին յաղթականօրէն կանգնած, Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութիւնը անգամ մը համար ևս կը վերանորոգէ իր ուխտը. հանդէպ Սփիւռքին, հանդէպ երիտասարդութեան, հանդէպ իր երկրորդ հայրենիքներուն և հանդէպ հայութեան ու անոր վերածնած Մա՛յր Հայրենիքին:

Ողջո՜յն, բոցավա՛ռ ողջո՜յն Հ.Մ.Մ.եան երկսեռ երիտասարդութեան:

Ողջո՜յն Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան պանծալի 45ամեակին:

Փա՜ռք անմահացած հա՛յ ժողովուրդին և հայութեան մայր կեդրոն վերածնած Հայաստանին:

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ, 16 Մարտ 1966

ՃԱՆՉՆԱՆՔ Հ.Մ.Մ.Ի ՂԵԿԱՎԱՐ ԴԷՄՔԵՐԷՆ՝ ԱԶԳԱՍԷՐ, ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՈՒ ՄԱՐԶԱՍԷՐ ՀԱՅԸ

ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Լիբանանի մարզական շարժումէն ներս թէ ակումբներու գործունէութեան մէջ, կան դէմքեր, որոնք իրենց իւրայատուկ զոհաբերական ոգիով ու միութենական անշահախնդիր աշխատանքներով կ'արժանանան բոլորին անվերապա՛հ գնահատանքին ու իրենց շուրջ կը ստեղծեն համակրանքի ջերմ մթնոլորտ մը, անդամներուն թէ համակիրներուն մօտ:

Այդ դէմքերը, իրենց անհատական ճիգերն ու ջանքերը կը դնեն նժարի մէջ, որպէսզի՝ իրենց գլխաւորած շարժումները և իրենց Միութիւնները անպայմանօրէն հասնին բանաձևուած նպատակակէտին, որպէսզի մշտադալար աղբիւրէ մը բխող վճիտ ջուրը իր ճամբուն վրայ պատահական խոչընդոտներու չհանդիպի, որպէսզի ան սահուն կերպով հոսի իր բնական ուղիէն, հոգիներու, սրտերու և մտքերու մէջ ազգային ձայն ու դաստիարակութեան շունչ ներմուծելու համար:

Իրենց նուիրական ու ազնուական աշխատանքին համար, այդ դէմքերը միշտ ալ պատիւի ու գնահատանքի տեղ մը գրաւած են մարզական կեանքի տարեգրութեանց մէջ:

Անոնց շարքին, կրնանք անվարան դասել անխա՛խտ համոզումի տէր, անսակա՛րկ նուիրումի ախոյեան պատուակա՛ն հայորդի ու արժանաւո՛ր Հ.Մ.Մ.ական՝ ընկեր ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆը:

Ամբողջ երիտասարդական շրջան մը, ան, մկրտուած՝ Հ.Մ.Մ.ի աւիշով, մեծցած է սփիւռքահայ այս քառասունըհինգամեայ կազմակերպութեան կարմիր և ճերմակ երանգներուն ներքև:

Ընկեր Սարգիս Սարգիսեան ծնած է Հ.Մ.Մ.ի հետ և մեծցած անոր դրօշին ներքև ու մինչև այսօր ալ, ան կ'ապրի ու վճռած է ապրիլ իր սիրելի՛ միութեան կողքին ու ինչո՞ւ չըսել նաև իր սիրելի՛ միութեան՝ Հ.Մ.Մ.ի համար:

Այս վերջին տասնամեակին յատկապէս, ան հաւատարմաբար ծառայած է մարզական ու երիտասարդական մեր կազմակերպութեան դատին, օրինակելի և բացառիկ նուիրուածութեամբ:

Լիբանանի մարզական շարժումէն ներս ու մասնաւորապէս լիբանանահայ երիտասարդական միութիւններու մօտ լաւապէս ճանչցուած և ամենուրեք յարգուած անձնաւորութիւն մըն է ընկեր Ս. Սարգիսեանն այսօր: Ամէն հատուածի, ամէն հոսանքի և ամէն դաւանանքի, ինչպէս նաև ամէն ազգութեան պատկանող մարզական կեանքի առաջնորդներ, մարզիկներ ու սփորի սիրահարներ խո՛ր ակնածանք կը տածեն հանդէպ մեր պատուակա՛ն ընկերոջ, որովհետև անոր անձնաւորութեան մէջ, անոնք կրցած են գնահատել ու ծափողջունել զոհողութեան ոգին, այլասիրութեան գաղափարը, մարզական մաքրամաքուր մրցակցութեան կորովը և առողջ տեսակէտներու յղացումն ու պաշտպանումը: Եւ այս բոլորը գլրապէս ու գործնականապէս, բոլոր ժամանակներու համար ու յարատևօրէն: Ահա՛ առաքինութիւններ, որոնք կ'արժէ մատնանշել:

Աննկուն կամքի և անդրդուելի սկզբունքի տէր ընկեր Սարգիս Սարգիսեանը, իր բարոյական ուժի տրամադրման կը միացնէ նաև իր անձնական յամա՛ռ աշխատանքին արդար արդիւնքը եղող նիւթական վաստակին տրամադրումը, յատկապէս՝ երբ առաջ տարուած գործը, հաւաքական գետնի վրայ, ստեղծագո՛րծ, շինարա՛ր և օգտաշա՛տ ըլլալու բոլոր առաւելութիւններն ունի:

Ճիշդ է, թէ մայրիներու այս ասպնջական երկրին մէջ, մենք ունինք բազմաթիւ մեծահարուստ հայեր: Սակայն, նոյնքանով և առաւելով ճիշդ է, թէ՝ անոնցմէ ոևէ մէկը չունի ազգասիրութեան, հայրենասիրութեան և զոհաբերութեան այն տիպա՛ր ընթացքը, որ անժխտելի՛ սեփականութիւնն է ընկեր Սարգիս Սարգիսեանին:

Ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի մասին երբ կը խօսինք, մեզի անհրաժեշտ են բազմաթիւ սիւնակներ: Սակայն, առանց երկար գրելու ալ, իր ՑՈՒՑԱԲԵՐԱԾ ԳՈՐԾԸ ինքնի՛ն բաւ է փաստելու համար այն համոզումն ու զոհաբերութեան ոգին, որոնք տիրական են իր մօտ հաւասարապէս:

Լիբանանահայ մարզիկներու և մարզական միութիւններու իր բերած նպաստը մէկ կողմ թողլով, «ՋԱՀԱԿԻՐ»ի այս Երիտասարդական ու Մարզական ամսօրեային մէջ ճակատաբաց ու ի պատիւ ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի կրնանք յայտարարել թէ՝ ինք եղաւ գլխաւոր ուժը եւ կեդրոնական դէմքը, որ բարոյապէս ու նիւթապէս նուիրելով, իրականացուց Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի մարզական պատուիրակութեան եւ Ֆութպոլի առաջին խումբին շրջապտոյտը դէպի Մա՛յր Հայաստան եւ Խորհրդային Միութիւն:

Ընկեր Սարգիս Սարգիսեան խանդավառ է Հ.Մ.Մ.ի բոլոր Շրջաններով ու մասնաճիւղերով և անոնց ձեռք ձգած յաջողութիւններով, որոնք մի՛շտ ալ կրնան կրկնուիլ իր ու իր անմիջական գործակիցներուն ներդաշնակ ջանքերով:

Այս խո՛ր հաւատքով, Գահիրէի մեր այս հայկական մամուլի էջերէն ջերմօրէն կ'ողջունենք ընկեր Սարգիս Սարգիսեանը, իրեն մաղթելով քաջառողջութիւն և արևշատութիւն, իր ազնիւ նպատակներուն և սրբազա՛ն իտէալներուն ամբողջական յաղթանակին լուսաւո՛ր ճանապարհին վրայ:

Պէյրութ ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ՁԻԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՈՀՏ. ԵՀԻԱ ՏԻՐԱՑԱՒ ԲԱԺԱԿԻՆ

Հելիոպոլսոյ Լիսէ «Էլ-Հորրիէ» վարժարանը իր տարեկան հանդէսը տուաւ 2 Մայիս 1966ին: Ներկայ էր Կրթութեան և Դաստիարակութեան փոխ-նախարարը: Վարժարանին աշակերտներն ու աշակերտուհիները խնամուած ելոյթներ ունեցան:

Այս հանդէսին լաւագոյն ելոյթն էր ձիավարութեան մրցում մը ուսանողներու և ուսանողուհիներու միջև:

Մոհտ. Եհիա Էլ Աթյի ուսանողը արժանացաւ բաժակին:

Ա. Նկարին մէջ կ'երևի ան՝ բաժակը ստացած պահուն, փոխ-նախարարի ձեռքէն:

Բ. Նկարը կը ներկայացնէ իր յատկանշական մէկ ոստումը, զոր կատարած է 30 երկվայրկեանի մէջ, անսխալ կերպով:

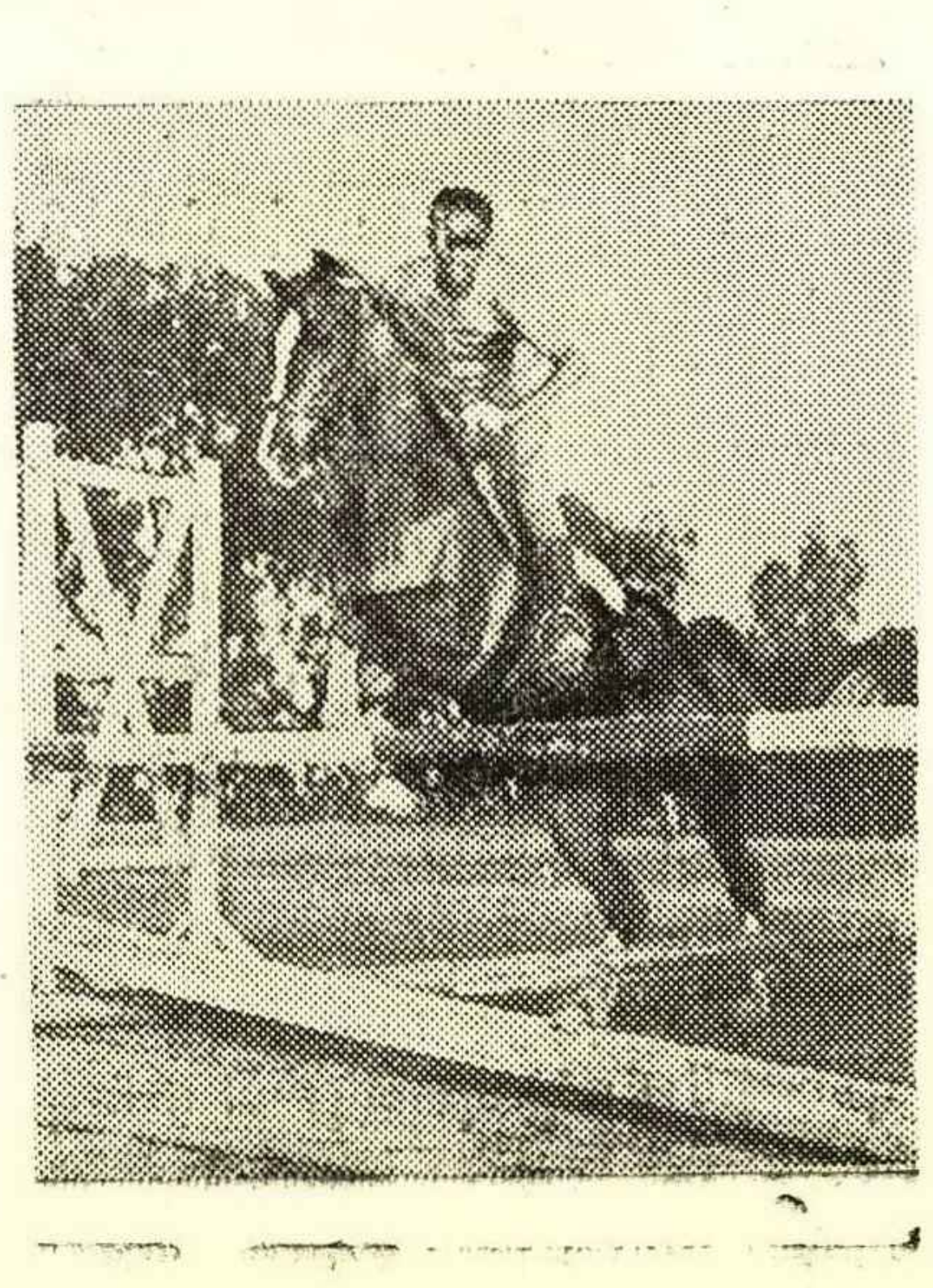

00857

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՃԱՐԺՈՒՄ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԻԼԻԱ ԷՀՐԵՆՊՈՒՐԿ

Էական տարբերութիւններ կան՝ մէկ կողմէն մեր և սոցիալիստական այլ երկիրներու, միւս կողմէն դրամատիրական երկիրներու հասարակական կառուցուածքի միջեւ: Բայց կան նաև քանի մը երեւոյթներ, որոնք ընդհանուր են բոլորին համար:

Այդ երեւոյթները կապուած են ճշգրիտ գիտութիւններու չտեսնըւած աճի, ուրաքանչիւր անհատ մարդու կեանքին մէջ արուեստի դերին որոշ «մտավախութեան»,

սփորով հրապուրուելու, իրենց աշխատանքին կապուած ըլլալու, և համամարդկային զարգացման նկատմամբ ունեցած որոշ սահմանափակուածութեան, անցած տասնամեակներու շատ մը երեւոյթներուն քննադատական վերաբերմունքի, կեանքին մէջ հեշտ(դիւրին) ապրելու և կեանքին ընթացքը ըմբռնելու դժուարութեան հետ:

Բոլոր այն երկիրներուն մէջ, ուր եղած եմ, նկատած եմ՝ որ երիտասարդութեան ամենէն աւելի գործօն, ամենէն աւելի մտածող մասը կը ձգտի իւրացնել բնական գիտութիւնները՝ ոչ միայն այն պատճառով որ անոնք երիտասարդ մարդոց առջեւ աւելի լայն հորիզոններ կը բանան, այլեւ անոր համար՝ որ այդ գիտութիւններն ապացուցանելի են և ուսողութեան օրէնքներն ամէն տասնամեակին չեն փոխուիր: Բայց և այնպէս, այդ երիտասարդ մտաւորականութեան լաւագոյն մասին մէջն ալ նկատելի է հոգեկան մեծ չփոթանք, որ իմ կարծիքով, կը բխի մարդու անհամաչափ զարգացումէն:

Եթէ Տանթէի դարաշրջանին՝ իմացութիւնը (մտածումը) գերազանցէր գիտելիքները, տիեզերքի մասին «չքոլասթիք» դատողութիւններով լեցուն «Աստուածային կատակերգութիւնը» մեզ կը զարմացնէ իմացութեան խորութեամբ. ապա, բոլոր այն երկիրներուն մէջ, ուր եղած եմ վերջին տասը տարուան մէջ, հանդիպած եմ իրենց սիրած մարզին գիտելիքովը զինուած շատ մը երիտասարդ մարդոց, որոնք սակայն, իմացութեան (մըտածման), կամ աւելի ճիշդ է ըսել խղճի հարցերուն մէջ անօգնական են:

Անոնք, եթէ խօսքն աշխատանքի մասին է, լիովին զարգացած են և յաճախ չափէն աւելի հմուտ մասնագէտներ: Բայց իրենց անձնական կեանքին մէջ երբեմն չուառած են, երբեմն ալ՝ կոպիտ. անոնց կը պակսի զգացումներու մշակոյթը: Ամենուրեք գիտելիքները առաջ անցած են մտածումէն. ատիկա լաւ գիտեն այն աղջիկները, որոնք իրենց զգացումներով քիչ մը աւելի զարգացած են քան պատանիները, և որոնք՝ միեւնոյն ժամանակ՝ վախով կը մտածեն այն մասին, թէ իրենք ինչպէս պէտք է ապրին հիանալի ճարտարագէտի հետ, որ չի հասկնար այն՝ ինչ որ կը հասկնար անցեալ հարիւրամեակի մարդը:

Չնայած որոշ վայրերու մէջ կարելի է հանդիպիլ տարբեր կրօնքներու նկատմամբ եղած հետաքրքրութեան, և չնայած եկեղեցիին չշմեցուց արդիականացման, առաջին հերթին հռոմէական կաթողիկէ եկեղեցին (Վատիկանի մայր եկեղեցիի նիստերը կը յիշեցնեն ո՛չ գիտական համաժողովները, ոչ ալ խորհրդարանական նիստեր), — ինծի կը թուի՝ որ կրօնքը չի կրնար հոգին առաջ տանողի յաւակնութիւնն ունենալ:

Մեր դարուն երկրորդ կէսին մարդու զգացողական դաստիարակութեան մը պէտք է զբաղի արուեստը: Եւ եթէ արուեստը դատապարտուած չէ մահուան, ապա իրեն պէտք է վերապահէ ա՛յն դերը՝ զոր ունեցած է անցեալին: Այն երկիրներուն մէջ, ուր նկարիչներ ու գրողներ եղած են՝ կը հասկնան որ իրենք կամ պէտք է դառնան վաղուան մարդուն հոգեկան աշխարհին հետախոյզները, կամ թէ քաղաքական հանրածանօթ դրոյթներու, փիլիսոփայական քարացած օրէնքներու եւ պարզունակ օգտապաշտ բարոյախօսութեան պարտաբոյծ վերապատմիչները:

Ծեր մարդն ունի միայն մէկ հաւատք. հաւատք իր թոռներուն վրայ: Եւ ես կ'ուզեմ հաւատալ, որ այն երիտասարդ մարդիկը, որոնք շուտով պիտի փոխարինեն անցնող սերունդը, կարող են դառնալ ոչ միայն դէպքերու, իրադարձութիւններու, այլ նաեւ մարդոց հոգեկան աշխարհին ստեղծիչները:

ԻԼԻԱ ԷՀՐԵՆՊՈՒՐԿԻ 75-ԱՄԵԱԿԸ

Նշանաւոր գրող Իլիա Էհրենպուրկի ծննդեան 75ամեակը լայնօրէն նշուեցաւ Խորհ. Միութեան մէջ: Խորհ. Գրողներու Միութեան վարչութիւնը այս առթիւ ողջոյնի գիր մը ուղղեց գրողին, իսկ Խորհ. թերթերն ու հանդէսները յօդուածներ հրատարակեցին անոր մասին:

Այս յօդուածներուն մէջ կը նշուին Էհրենպուրկի գրական վարպետութիւնը և անոր մեծ արժանիքները՝ ժողովուրդին առջեւ: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներուն, Էհրենպուրկ աչքառու դեր մը խաղաց նացի բռնագրաւիչներուն դէմ ժողովուրդին մղած պայքարին մէջ: Իր յօդուածները պարունակող թերթերը ձեռքէ-ձեռք կը խլուէին այն ատեն: Խորհրդային ամենամեծ շաբաթաթերթ «Օկոնիոկ» կը նշէ Էհրենպուրկի գործին դերը կեանքի մէջ, այն իրողութիւնը, թէ անիկա երբեք անտարբեր չի մնար և եռանդուն կերպով կը հետեւի իրադարձութիւններուն:

Էհրենպուրկ իր 76րդ տարիքին մէջ մտաւ, բայց գրիչը ձեռքէն չի ձգեր: Ծանօթ է իր հետեւեալ յայտարարութիւնը. «Կեանքիս յուշերը աւարտեցի, բայց կեանքս միշտ կը շարունակուի: Այնքան ատեն որ կ'ապրիմ, գրելէ պիտի չդադրիմ»:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

★ ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ ★

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

— Առաջին ձայնապնակս «Պալլատ»ն էր, որ հրապարակ ելաւ Պելճիքայի մէջ երեք տարի առաջ: Վերջը «Քաթին» պատրաստեցի, որ շուտով «սիւքսէ» առաւ և կամաց կամաց գրեցի միւս երգերս, ու այսօր 24 երգ ունիմ, որոնք ձայնապնակի վերածած եմ և մօտ օրէն քանի մը նոր երգեր ձայնապնակի պիտի վերածեմ: «Օր մը» ու «Քաթի» երգերուս հայերէն ձայնապնակները հրապարակ պիտի ելլեն քանի մը ամիսէն: Ֆրանսերէնէ զատ կ'երգեմ՝ գերմաներէն, իտալերէն, սպաներէն և այլ լեզուներով:

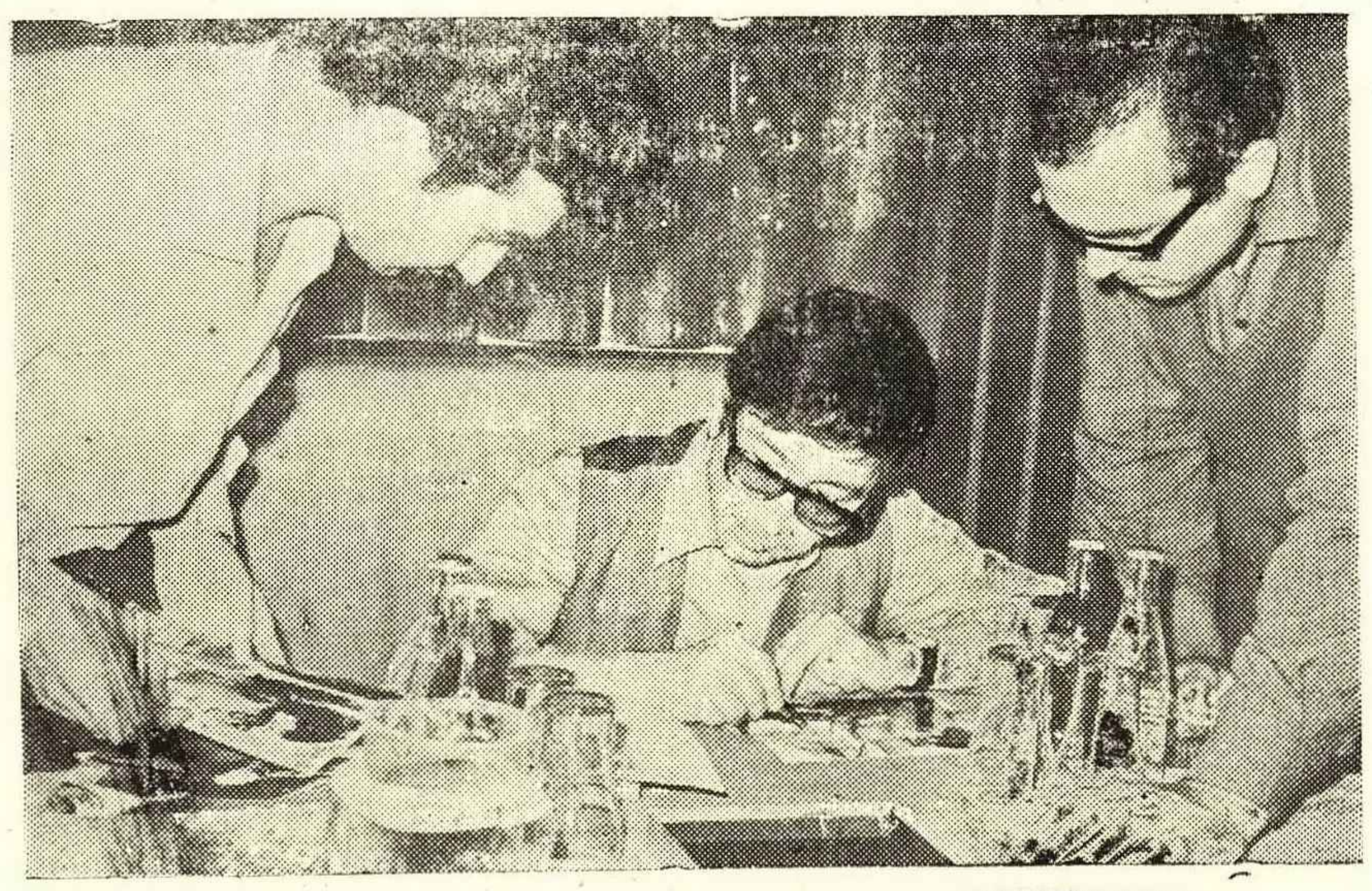

Պէյրութի մեր երկու երիտասարդ թղթակիցներուն հետ իր ունեցած տեսակցութեան աւարտին, Մարգ Արեան իր գեղեցիկ նկարը սիրով կը մակագրէ «Ջահակիր»ի երիտասարդ ընթերցողներուն համար, հայերէն, մաքուր ոճով եւ հայկական ջերմ զգացումով:

Մեր նկարը, Մարգ Արեան ստորագրելու պահուն: Իր աջին՝ Սամօ Սարգիսեան, իսկ ձախին՝ Սարգիս Գրիգորեան:

ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

— Հայու նկարագիրս կը յայտնըւի, կ'ըսէ Մարգ Արեան, երգերուս և ձայնիս մէջ: Երգերս ունին արեւելեան և մասնաւորապէս հայկական դրոշմ ու յաջողած եմ արեւմուտքին ներկայացնել ու սիրցնել հայ ժողովրդային երաժշտութենէն ազդուած իմ երգերս:

Կոմիտասը շատ կը սիրեմ, ինչպէս նաեւ մեր հին եղանակները. Սայեաթ Նովան կը սիրեմ, սակայն չեմ խորացած իր արուեստի ուսումնասիրութեան մէջ:

— Հայաստան պիտի այցելէ՞ք:

— Այո՛: քանի որ մեր մայր հայրենիքն է և արդէն երգերս տարածուած են նաեւ հոն:

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը հայ երիտասարդութեան մասին:

— Հայ երիտասարդութիւնը արդիական է, բայց և այնպէս հայերուն մօտ բարոյականը (սանս մորալ) աւելի զօրաւոր է և ընտանեկան պահանջքները տարբեր են եւրոպականներէն: Իմ ընտանիքս ինձմէ աւելի հայ է, հայրս ինծի հայերէն բանաստեղծութիւններ կը կարդայ ու ես կը սիրեմ մտիկ ընել: Այս ընտանեկան մթնոլորտը հայութեան առաւելութիւնն է: Կ'ուզեմ հայ աղջիկ առնել: Քիչ առաջ հայ երիտասարդներու հետ էի և կարծէք թէ արցունքներ զգացի, բայց չկրցայ դուրս տալ զգացումներս...

ԱԶՆԱՒՈՒՐ, ՊԻԹԸԼԶ ԵՒ ԻՐԱԿԱՆ ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆԸ

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը Շարլ Ազնաւուրի մասին:

— Մեծ երգող մըն է Ազնաւուրը: Ան տիրացած է երգի բարձր թեքնիքին: Ես անձամբ չեմ ճանչնար զինքը, բայց պէտք է օր մը հանդիպինք իրարու: Ազնաւուրի երգերը լաւ են, բայց քիչ մը երկար:

Հոս Մարգ Արեան, որ նախապէս տեսած էր մեր քով «Ջահակիր»ի երիտասարդական ամսօրեային երկրորդ և չորրորդ թիւերը, կը տեսնէ «Սէ փինի»ին թարգմանութիւնը և կ'ըսէ՝ «տեսէք որքան երկար է»:

— Ձեզ երկրորդ Ազնաւուր կը կոչեն, միշտ երկրորդ Ազնաւուր պիտի մնա՞ք:

— Մեր ձայները իրարու կը նմանին. արդէն Ազնաւուր ալ հայ է, բայց բնականաբար մօտ ատենէն Մարգ Արեան պիտի ըլլամ:

— Պիթըլզները և այդ տեսակի եղանակները ո՞րքա՞ն կրնան տեւել:

— Պիթըլզները լաւ եղանակներ կը գրեն, բայց կը կարծեմ թէ նորաձեւութեան խնդիր է և մօտան քանի մը տարի կը տեւէ. բայց, Ազնաւուրի մը կամ Շարլ Թրենէյի մը չափ չեն կրնար տեւել, քանի որ անմահ երգը ուրիշ է:

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՐԳԸ ԵՒ ՔԱԹԻԻ ՀԱՄԲՈՅՐԸ

Մարգ Արեան ըսաւ թէ՝ «Սի ժաւէ սիւ» երգը, որ վերջերս ձայնապնակի վերածուեցաւ, տասը տարի առաջ գրուած երգ մըն էր և միայն այս տարի է որ ձայնապնակի վերածեց զայն:

— Ձեր կեանքին մէջ պատահած մանրավէպ մը կը պատմէ՞ք «Ջահակիր»ի ընթերցողներուն:

— Մեր գործին մէջ շատ «անեգտոտներ» կը պատահին, բայց պատմեմ վերջերս պատահածը: Այս սրահին մէջ կ'երգէի և «Քաթի» երգած ժամանակս զգացի համբոյր մը ու վայրկեանի մը համար կարծեցի թէ շուարեցայ, բայց վերջը ինքզինքս գտայ. երգը վերջանալէն ետք ըսին. «Մա՛րգ, «Քաթի» ըսած ատենդ աղջիկ մը մօտեցաւ միքրոյին և համբուրեց քեզ, ու այդ աղջկան անունը Քաթի էր...»:

Մօտաւորապէս ժամ մը անցած էր և նուագախումբի տղաքը՝ ամէն մէկը իր ուզած ձեւովը, սկսած էին փորձի, սպասելով որ Մարգ բաժնուէր մեզմէ և բոլորը մէկ սկսէին ընդհանուր փորձի:

Մարգ Արեան դեռ հանդարտօրէն կը պատասխանէր մեր վերջին հարցումներուն: Ան սիրով ստորագրեց «Ջահակիր»ին նուիրած իր նկարը և անգամ մը եւս մեզի հետ ձեռնուելէ ետք, հեռացաւ մեզմէ: Քանի մը վայրկեան յետոյ, փորձը սկսած էր՝ երբ դուրս ելանք «Էփի Գլապ»էն, մեծապէս տպաւորուած այս հետաքրքրական տեսակցութենէն:

ՍԱՄՕ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՍԱՐԳԻՍ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

Qu'un peu d'amour

paroles et musique de MARC ARYAN

Je ne veux pas savoir
Je ne veux pas savoir
ce que fut ton passé
je ne veux pas savoir
si déjà tu as aimé
si tu as adoré
je ne te demande rien
je ne te demande rien
non non non non
qu'un peu d'amour
qu'un peu d'amour
je ne veux pas savoir
si tu as murmuré
des chéris passionés
si tes lèvres ont gardé
la trace des baisers
qu'on ne peut oublier
je ne te demande rien
je ne te demande rien
non non non non
qu'un peu d'amour
qu'un peu d'amour

Հայազգի սիրուած երգահան-երգիչ Մարգ Արեանի այս Qu'un peu d'amour երգը լաւագոյն կերպով հայերէնի թարգմանող երեք անձերը պիտի ստանան մէկական նուէր: Թարգմանութիւնը պէտք է ըլլայ յանգաւոր և նոյն չափերով: Կրնան մասնակցիլ բոլորը, առանց տարիքի և սեռի խտրութեան. Նուէրներն են՝

Ա. Երկու Եգիպտական ոսկի
Բ. Անուշահոտութիւն մը
Գ. «Շիրակ» գունատիպ երգարանը:

Պատասխանները ղրկել ամենէն ուշը, 20 Յուլիս 1966:

Concours TCHAHAKIR
Sport et Jeunesse,
B.P. 2111,
Le Caire, R.A.U.

00858

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՎԱԳՐԸ

Հնդկաստանի մէջ ապրող վագրը կը կոչեն «պենկալեան վագր»։ Ան՝ իր ճարպիկութեամբ, խորամանկութեամբ ու յանդգնութեամբ կը գերազանցէ առիւծը։

Կ'ուզեմ պատմել դէպք մը, որ պատահած է Հնդկաստանի գիւղերէն մէկուն մէջ։

Այր եւ կին մը կային, որոնք 14 տարեկան մանչ եւ չորս տարեկան աղջիկ զաւակներ ունէին։

Առտու մը, մայրը դաշտ կ'երթայ իր ամուսնոյն օգնելու համար, տունը կը ձգէ իր երկու զաւակները։

Ու երբ իրիկունը տուն կը վերադառնայ, սարսափելի տեսարան մը կը պարզուի իր աչքերուն առջեւ։ Վագր մը տունին մէջտեղը նստած կ'ուտէր աղջիկը, եւ երբ կը տեսնէ մայրը, կ'առնէ աղջկան մնացած մասը ու պատուհանէն դուրս կը փախչի։ Սենեակին մէջտեղ կը գտնեն տղուն գլուխն ու ոսկորները...։ Այս արտասովոր տեսարանին առջեւ մայրը զարհուրած կը նուաղի։ Բժիշկ կու գայ ու դեղեր կը յանձնարարէ։ Երեք շաբաթ չանցած, իրիկուն մը երբ հայրը տուն կը վերադառնայ, կը տեսնէ նոյն վագրը՝ այս անգամ կնոջ դիակին քով... կը սարսափի, տեղէն չի կրնար շարժիլ, քարացած կը մնայ. վագրը գործը լրացնելէ ետք՝ պատուհանէն դուրս կ'ելլէ։

Երեւակայեցէ՛ք վագր մը ընտանիք մը ամբողջ կը լափէ. ուրեմն՝ վագրերու խումբը ի՛նչ վնասներ կրնայ հասցնել։

Հնդկաստանի մէջ կան փիղեր, որոնց պարտականութիւնը վագրեր որսալ է։ Մարդիկ կ'ընտրեն ա՛յն փիղերը, որոնք հսկայ են մարմինով, վարժ են զօրաւոր ձայներու եւ հրացանի պայթումներու։ Փիղերուն վրայ կը դնեն պզտիկ տնակներ, որոնց մէջ կը նստին որսորդները։

Ամէն կողմէ կը սկսին պաշարել վագրերը. պաշարուած վագրերը կատղած կը սկսին կռուիլ փիղերուն հետ։ Ասոնք կը յարձակին փիղերուն ետեւէն, եւ ամէն ճիգ կ'ընեն որպէսզի անոնց կռնակին տնակները մէջինններով վար ձգեն։ Երբ չեն յաջողիր, ջղայնացած՝ կը սկսին փիղին մարմինը ճանկռտել, մինչ այդ՝ որսորդները արդէն իրենց հրացաններով կը զգետնեն վագրերը։

Հնդկաստանի մէջ կը գտնուին կրկէսներ, որոնք կը պատրաստուին հնդիկ իշխաններու կողմէ եւ կը գործեն ժողովրդական մասնաւոր տօներու առթիւ։

Անձամբ տեսած մէկը կը պատմէ, թէ այս կրկէսները շրջապատուած կ'ըլլան երկաթէ ձողերով՝ քանի մը հարիւր քառակուսի քիլոմեթր տարածութեան մը վրայ։

Կռիւը տեղի կ'ունենայ վագրի մը եւ երկու ընձառիւծներու միջեւ։ Նախ կռուող կենդանիները, անօթի վիճակի մէջ, վանդակներով կը բերեն։ Զանոնք կը զրգռեն խայթոցներով, բաւական մը կատղեցնելէ ետք, կը բանան վանդակները ու կը նետեն միսի կտոր մը (կէս հորթ)։

Վագրը անմիջապէս բերնին մէջ կ'առնէ միսը, երկու ընձառիւծները սողոսկելով կը մտածեն միսին կտորը յափշտակելու մասին. ընձառիւծներէն մէկը յանկարծ կը յարձակի ու կը փախցնէ միսին կտորը, ու կը սկսի անմիջապէս լափել՝ մինչ վագրը զբաղած է միւսին հետ կռուելով. յանկարծ երեքը զետին կը փռուին դաշտին մէջ՝ կարծէք հանգիստ առնելու համար։

Քանի մը վայրկեան ետք՝ վագրը ոստումով մը միսին կտորը առնող ընձառիւծին կոկորդին կը փակի, հոս է, որ կը սկսի պատերազմը, մահու ու կենաց խնդիր է այլեւս։ Մէկ ժամ անցնելէ ետք՝ վագրը իր թաթերուն մէջ կ'առնէ մնացած միսին կտորը բեր յաղթական, ու վիրաւոր վիճակին մէջ՝ տխուր աչքերով կը նայի ընձառիւծներուն, երբ անոնք կեանքի վերջին վայրկեանները կ'ապրին։

Վագրը շատ աւելի վտանգաւոր եւ անգութ է քան առիւծը։

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

ՉԱՅՔՈՎՍՔԻԻ «ԱՌԱՋԻՆ ՎԻՇՏԸ»

Ռուս համբաւաւոր երաժշտագէտ Չայքովսքի գրասայլի մը մէջ պառկած պահուն կը տեսնէ աղջնակ մը, գրկին՝ պուպրիկ, որ կը խաղայ արահետի մը վրայ՝ ընկերակցութեամբ իր պաշտպանին։ Յաջորդ օր, երաժշտագէտը դարձեալ կը հանդիպի աղջնակին, որ այս անգամ առանց պուպրիկի եկած էր։ Չայքովսքի տեսնելով աղջնակին տխրութիւնը, կը հարցնէ անոր պատճառը, եւ աղջնակը՝

— Պուպրիկս մեռաւ, լուր չունի՞ս, կը պատասխանէ հարազատ միամտութեամբ։

Այս կեանքի նրբին այս դէպքը, վճիտ արտայայտութիւնը աղջնակին, անշունչ պուպրիկի մը նշանակութիւնը՝ աղջնակին համար, կը յուզեն ու կը խռովեն մեծ երգահանին զգայուն հոգին, — եւ կը ստեղծուի «Ալպոմ մանուկներու համար»ը։

ՈՒՆԿՆ ԴԻՐ, ՈՒՆԿՆ ԴԻՐ...

«Ունկնդրեցէք այս տխուր պատմութիւնը, — Նաթաշան ունէր շատ գեղեցիկ պուպրիկ մը։ Ան իր ամբողջ երջանկութիւնն էր։

«Եթէ պուպրիկը կարենար լեզու առնել, հետաքրքրական բաներ պիտի պատմէր իրենց մտերիմ կեանքին մասին։ Պիտի պատմէր՝ թէ իր մայրը քաղցրագոյնը եւ ազնուագոյնն էր մայրերուն, թէ կը պաշտէր զայն։ Ան պիտի պատմէր թէ իր փոքրիկ մայրը պարիկի իր պզտիկ մատներով կը պատրաստէր այնքան քաղցր կարկանդակներ։

«Հպարտութեամբ պիտի պատմէր թէ ինքն էր մտերիմ զրուցակիցը անոր եւ ինք կրնար մխիթարել զայն։

«Այս գեղեցիկ պուպրիկը, որ Նաթաշային ամբողջ աշխարհն էր, այս գեղեցիկ պուպրիկը՝ որ այնքան երջանկութիւն կ'ընծայէր մանուկի մը կեանքին, մեռաւ, այո՛, մեռա՛ւ, փոքրիկ բարեկամուհիի մը անզգուշութեան հետեւանքով։

«Իր պուպրիկին մահուընէն ետք, Նաթաշան անմխիթար է։ Վիշտը կը կրծէ իր փոքրիկ սիրտը, ինչպէս զիղջը կը կրծէ իր բարեկամուհիին սիրտը։ Այս վերջինը միա՛յն կը մտածէ հատուցանելու ակամայ ոճիրը, որ ծանրօրէն կը կշռէ իր խղճմտանքին վրայ։ Իր մօրը աջակցութեամբ կը պատրաստէ երաժշտական երեկոյթ մը եւ կը կազմակերպէ սքանչելի անակնկալ մը, որ պիտի վերադարձնէ ժպիտը իր բարեկամուհիին շրթներուն...

«Երաժշտութիւնը այնքան գեղեցիկ է, պարերը այնքան խանդավառ, որ Նաթաշա կը մոռնայ իր վիշտը եւ կը զուարճանայ խօաքար...»։

00859

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԵՐԳՉՈՒՀԻ ՄԱՐԻԱ ԳԱԼԼԱՍ

Ոմանք դէմ են իրեն, ոմանք՝ թեր. բայց ան «Լա Գալլաս»ն է, մեծ երգչուհին եւ աշխարհահռչակ աստղը։

Ստորեւ քանի մը հետաքրքրական գիծեր Լա Գալլասի նկարագրէն ու կենցաղէն։

Լա Գալլաս, 43 տարեկան երգչուհին, դուստրն է յոյն դեղագործի մը։ Ծնած է 1923ին, Նիւ Եորքի մէջ։ Իր ասպարէզին սկսած է շատ կանուխէն, Յունաստանի մէջ, ապա անցած է Միացեալ Նահանգներ։ Փառքի հասած է Իտալիոյ մէջ, կոչուելով «Սքալա»յի թագուհին։ Յետոյ նուաճած է Ամերիկան։ Մեծ յաղթանակ մը տարած է Մեթրոփոլիթըն օփերայի մէջ։

Իր նախընտրած դերն է «Նորմա»ն։ Ձայն երգած է ամբողջ աշխարհի ամենամեծ բեմերուն վրայ, Հռոմի, Շիգակոյի եւ Նիւ Եորքի մէջ։

⁂

Գալլաս շատ քմայքոտ Փրիմա Տոննա մըն է։ Ան Հռոմի մէջ մերժած է երգել հանրապետութեան նախագահին ներկայութեան։ Անարգած է Միլանոյի իր ունկնդիրները։ Անգամ մը թենոր երգիչ մը ճանկռտած է Նիւ Եորքի մէջ եւ Մեթրոփոլիթըն օփերան ձգած է մեծ աղմուկ-խրարանցումով։ Աթէնքի մէջ ճանկռտած է երգիչ մը, որ զինք շատ գէշ գտած էր։

⁂

Գալլաս ունի երկաթեայ կամք։ Ան միայն իր ձայնը չի կրթեր, այլ նաեւ՝ մարմինը։ Եօթը տարուան մէջ պակսած է 47 քիլօ, տրուած ըլլալով որ շատ գէր էր եւ ապա թեթեւօրէն վերսկսած գիրնալ, իր երգի ուսուցչին խորհուրդով։

⁂

Գալլաս կը սիրէ Օնասիսը։ Անոնց մէջեւ ամուսնութեան հարց չկայ, բայց բաժնուած է իր ամուսինէն, Օնասիսին համար։

ՊԱԼԱՏՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

ՖԱՐԱՀ ՏԻՊԱ ԿԸ ՁՂՋԱՅ

ԻՐԱՆԻ ՇԱՀԻՆ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒՆ

Թեհրանի սիրամարգերու հրաշագեղ պալատին մէջ, փողոցը, պողոտաներուն վրայ եւ մայրաքաղաքին ամենէն անծանօթ վայրերուն մէջ իսկ կը խօսուի «դժբախտ թագուհի»ին մասին։

Երբ 1959ին, Ֆարահ Տիպա ամուսնացաւ Շահին հետ, իր բոլոր փափաքները կրնար իրականացնել։ Երիտասարդ աղջիկ մըն էր ան՝ այն ատեն, որուն բախտին կ'ըղձային բոլոր իրեն հասակակից մանկամարդուհիները։ Բայց այս վերջինները եթէ գիտնային բուն իրողութիւնը, այդքան ալ պիտի չփափաքէին անոր կացութեան։ Ֆարահի նախկին ընկերուհիներէն մին հետեւեալ յայտնութիւնը ըրած է.

— Շահը կին մը եւ կեանքի ընկերուհի մը չէր որ կ'ուզէր, այլ՝ գահին ժառանգորդ մը։ Որով, Ֆարահ այդ ժառանգորդը ապահովող գործիքը եղաւ պարզապէս։

Ֆարահ, հակառակորդ մը ունի այժմ, իշխանուհի Աշրէֆը, Շահին երկուորեակ քոյրը։

Իրանի մէջ, Աշրէֆ իշխանուհին կ'որակեն «սեւ յովազը», որ իր եղբօրը չափ ազդեցիկ է։ Շահին եւ Ֆարահին ամուսնութենէն քիչ ետք, Աշրէֆ հասկցուց Ֆարահի, թէ Իրան աղքատ երկիր մըն՝ է որով յիմարական ծախսեր պէտք չէ ընէր։ Ֆարահ, Ֆրանսայի ճարտարապետական վարժարանի ուսանող եղած ատեն, Փարիզի մէջ համեստ կահաւորումով սենեակ մը կը բնակէր, ու երբ ամուսնացաւ, երբեք նուէր չպահանջեց Շահէն, որ սակայն, հակառակ իր կամքին, ողողեց զայն թանկարժէք ընծաներով, երբ առաջին անգամ հանդիպեցաւ անոր։ Ֆարահի փափաքածը ոչ թէ նուէրներ՝ այլ Շահին սէրն էր միայն։ Անկեղծօրէն սիրահարած էր կայսեր ու կը հաւատար թէ կը սիրուէր։

Այսօր, Ֆարահի կրած դառնութեանց մէջ մեծ բաժին մը ունի Աշրէֆ իշխանուհին։ Նախկին իշխանուհիներ՝ Սիւրէյա եւ Ֆաուզիէ երբեք չվնասեցին Աշրէֆի վայելած ժողովրդականութեան եւ իշխանութեան։ Մինչդեռ Ֆարահ՝ Արեւմտեան թագուհիի մը տիպարն ըլլալով հանդերձ, բոլորովին տարբեր վեհապետուհի մը եղաւ։ Իրանի կիները «բարեսիրտ թագուհի»ն կ'որակեն զայն, որովհետեւ անոնց համար կ'աշխատի ու կը մաքառի պարզապէս։ Ֆարահ պնդեց՝ որպէս զի Իրան օժտուի լաւագոյն հիւանդանոցներով եւ մայրանոցներով։ Իր իշխանութիւնը բանեցուց՝ որպէս զի հիւանդապահուհիները լաւագոյնս վարձատրուին նիւթապէս եւ օժտուին աշխատանքի լաւագոյն պայմաններով։ Ֆարահ ուզեց որ իրանցի կիները Անգլուհիներու եւ Ֆրանսուհիներու նման հաւասար իրաւունքներ վայելեն։

Աշրէֆի ժողովրդականութիւնը սկսաւ նսեմանալ Ֆարահի վայելած համակրանքին քով, որ օր ըստ օրէ կ'աճէր։ Ճարտարապետական Ֆրանս. վարժարանի իր ընկերուհիներէն մէկուն ըսած էր Ֆարահ.

— Շահին հետ կ'ամուսնանամ, բայց բնաւ պիտի չընդունիմ որ հարեմի կնոջ մը նման վերաբերուին ինծի հետ, որոնք իսկական բանտարկեալներու կեանք մը կը վարեն։ Կը փափաքիմ եւրոպացի կնոջ մը պէս ապրիլ, վայելել ազատութիւնս։

Ինչպէս յայտարարեց Ֆաուզիէ, խեղճ Ֆարահ անգիտացաւ թէ որքա՞ն վտանգաւոր էր իր այդ մտածումն ու գաղափարը։ 1960ի Յունիս ամսուն, հակառակ իր յղի վիճակին, խիստ առանձին մնացած էր ու կը զանգատէր թէ Շահը ատեն չունէր իրմով զբաղելու եւ թէ՝ արգելափակուած էր պալատին մէջ։ Ինչպէս գրած էր Փարիզի իր մէկ ընկերուհիին, կը կասկածէր որ Շահը իրեն հետ ամուսնացած էր լոկ քաղաքական պատճառներով։

Ամուսինը իրմէ քան տարու մեծ էր եւ այնքա՞ն զբաղած պետութեան աշխատանքներով, որ շատ քիչ ատեն միայն կրնար յատկացնել իրեն, այն ալ՝ լոկ արձակուրդներուն։ Զաւակները խլուած էին Ֆարահի ձեռքէն եւ կը դաստիարակուէին Շահին կողմէ նշանակուած ազնուականներու կողմէ։ Ֆարահի արտօնուած էր տեսնել զանոնք միայն գիշերները՝ «գիշեր բարի» մը ըսելու համար միայն անոնց։

Ֆարահ Տիպա ո՛չ երջանիկ եւ ոչ ալ հարուստ թագուհի մը եղաւ։ Որովհետեւ արեւու պէս պայծառ իրողութիւն մըն է, թէ Շահը կ'ուզէր կին մը, որ իրեն զաւակ մը պարգեւէր։

Թեհրանի մէջ շրջող զրոյցներու համաձայն, Շահը միշտ սիրած է ու դեռ կը սիրէ Սիւրէյեան։ Եթէ ժողովուրդը գահաժառանգ մը չուզէր, Սիւրէյա այսօր Շահին քով պիտի ըլլար՝ ու պիտի գրաւէր Ֆարահ Տիպային տեղը։ Իր նամակին մէջ Ֆարահ կ'եզրակացնէր դառնութեամբ.

— Երանի՛ թէ կարենայի հինգ տարի առաջուան շրջանիս վերադառնալ...։ Այնքան պիտի չ'աճապարէի Իրանի թագուհի ըլլալու...։

Քաղեց Զ. ԱՐՄԷՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Դո՛ւ, արեւոս ի՛մ Հայաստան,
Արեւից ես ծնունդ առել,
Չար հողմերը քանի անգամ
Բախտիդ երկնում ամպ են դառել:
ԿՐԿՆԵՐԳ
Դու ծաղկել ես երգ ու խինդով,
Սուրբ լեզուդ է անուշ հնչում,
Քո գալիքի լոյս հաւատով
Պանդուխտներիդ տուն ես կանչում:
Դու՛ հասել ես մի բարձունքի՝
Ճամբայ գտած համբորդի պէս,
Եղբայրական ռուս մեծ ազգի
Ձեռքն է եղել հովանի քեզ:
Վերածնուած ի՛մ Հայաստան,
Կառոյցներով ո՞ւր ես հասել…
Գաղափարն է քո ապագան,
Եւ նրան ես աչքդ յառել:
ԿՐԿՆԵՐԳ
Դու ծաղկել ես երգ ու խինդով,
Սուրբ լեզուդ է անոյշ հնչում,
Քո գալիքի լոյս հաւատով
Պանդուխտներիդ տուն ես կանչում:

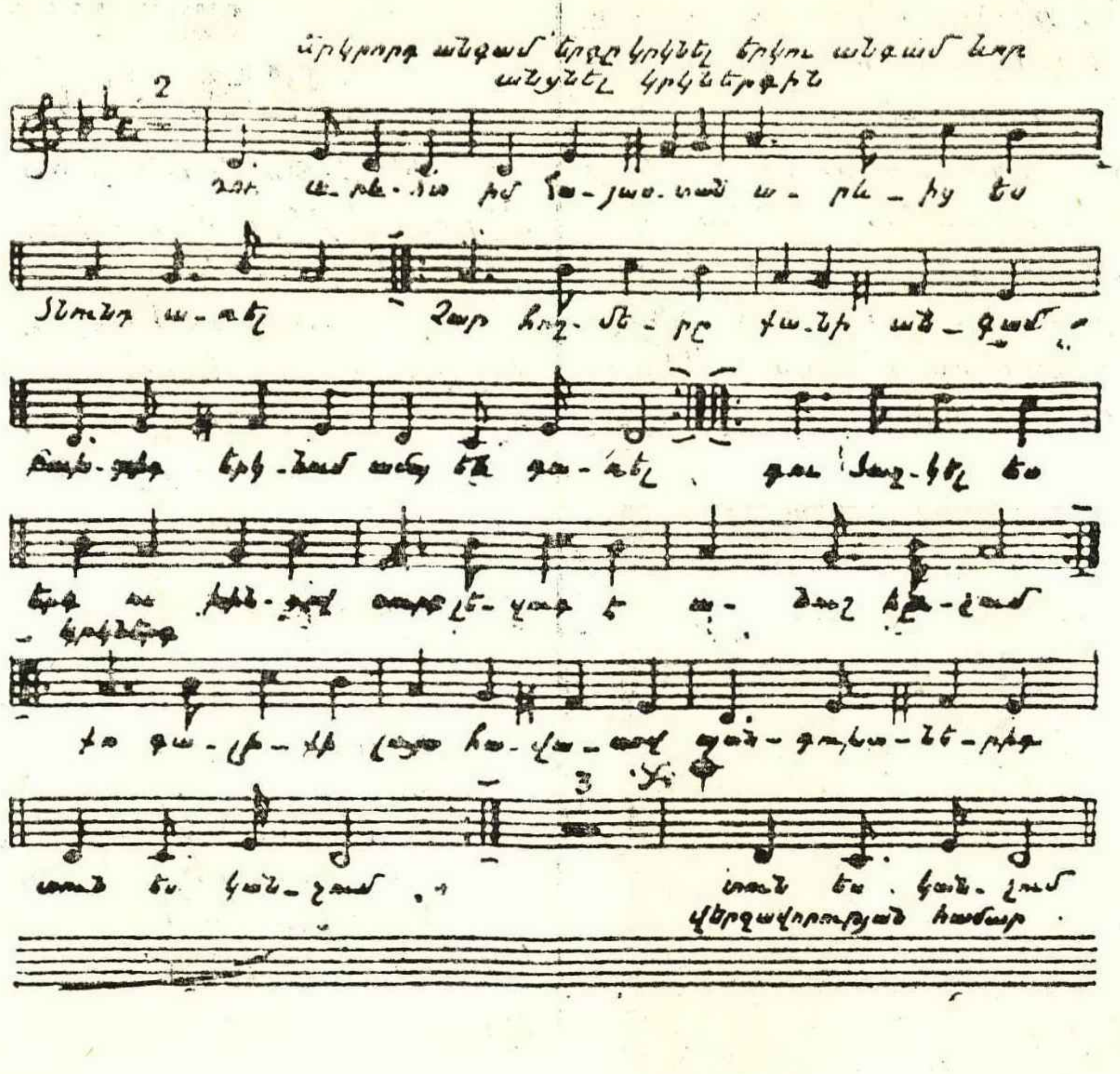

★ ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ★

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

անիկա ըլլայ ինքնատպութիւն մը, անհատականութեան յատկանիշ մը։

Ապա, Շառլ կը ծանօթանայ դաշնակահարի մը. այս հանդիպումը Ազնաւուրի ասպարէզին մէջ անկիւնադարձ մը կը հանդիսանայ։ Խնդրոյ առարկայ դաշնակահարը Փիեր Ռոշն է։ Անմիջապէս երգի շրջապտոյտի մը կը ձեռնարկեն միասին՝ «Ռոշ եւ Ազնաւուր» անունով։ Սկիզբի օրէն իսկ մեր երկու տղաքը պզտիկ հռչակ մը կը շահին։ «Գոմփանիոն տը լա շանսոն»ի եւ Էտիթ Փիաֆի հետ շրջապտոյտի կը մեկնին։ Շառլ, որ սկսած էր որոշ գումար մը շահիլ, վերջապէս կը յաջողի իր առաջին ինքնաշարժը գնել։ Ամէն ինչ լաւ կ'ընթանար, երբ դժուարութիւնը դարձեալ մէջտեղ կուգայ։ Ռոշ եւ Ազնաւուր կը բաժնուին իրարմէ եւ Շառլ կ'որոշէ առանձին շարունակել այն ասպարէզը, զոր այնքան կը սիրէր։ Նոր սկզբնաւորութիւնները դիւրին չեն ըլլար։ Մեծ բարեբախտութեամբ՝ Փիաֆ իրեն քարտուղար կ'առնէ Շառլը. եւ ասիկա կ'օգնէ, որ ան մօտէն յարաբերութեան մէջ մտնէ արհեստակիցներուն հետ։ Կը ծանօթանայ Ժագ Փիլզի եւ Ժիլպեր Պիգոյի։ Ազնաւուր չարաչար կ'աշխատի եւ շատ գեղեցիկ երգ մը կը յօրինէ Կրեգոյի համար՝ «Կ'ատեմ Կիրակիները» վերնագրով։

Վերջապէս կը սկսին խօսիլ Շառլի տաղանդին մասին եւ Պրունօ Գոքաթրի ի վերջոյ կ'որոշէ անոր առաջին առիթը տալ «Օլիմփիա»յի յայտագրին մէջ։ Հրաշքը կը կատարուի… Բոլոր անոնք, որոնք մինչեւ վերջերը չէին ճանչցած Ազնաւուրը, զայն կը գտնեն անձնաւորութիւն մը, տաղանդաւոր մը, եւ չեմ գիտեր ինչ մը… եւ կ'ընդունին որ ան կրնայ պատուաւոր կերպով մուտք գործել ասպարէզին մէջ։ Այդ օրէն սկսեալ, մենք գիտենք պզտիկ *հայուն* վերելքը։ Քանի մը տարուան ընթացքին եղած է աւելի քան թիւ «մէկ»ը, «երեւոյթ» մը երգերու տարեգրութեան մէջ։ Շառլ Ազնաւուր սքանչելի կերպով կը ներկայացնէ զուարթ, զգայուն կամ իրապաշտ երգ մը։ Գրելու եւ յօրինելու համար ան կը ներշնչուի առօրեայ պատահարներէն, կ'օգտագործէ գործնական բառերը, այս է պատճառը որ ամէն ոք քիչ մը ինքզինք կը գտնէ անոր երգերուն մէջ։ Վերջապէս, որպէս դերասան՝ Ազնաւուր համոզիչ ապացոյցներ տուած է։

ԱԶՆԱՒՈՒՐ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ

— Ո՞ւր կը սիրէք ապրիլ:

— Ամէն տեղ, բայց ոչ քաղաքի մէջ. կը սիրեմ օրերս անցընել ծովեզերքը կամ գիւղակի մը մէջ։

— Ի՞նչ է ձեր ըմբռնումը երգի մասին:

— Կը սիրեմ եղանակ մը գրել, որ մատչելի ըլլայ բոլորին։ Խօսքերը չեմ ջանար «դասաւորել», կը կարծեմ՝ որ նախընտրելի է գործածել պարզ բառը, որ աւելի հարազատ է, աւելի ուղիղ, աւելի ճշգրիտ:

— Ի՞նչպէս կը գրէք ձեր երգերը…

— Կը սկսիմ գտնել երկու կամ երեք երաժշտական նախադասութիւններ, եւ կը շարունակեմ. ապա՝ կ'արձանագրեմ իմ մագնիթոֆոնիս վրայ, մինչեւ ծայր կ'երթամ, սխալներս ու փոքր մանրամասնութիւնները կը սրբագրեմ միայն վերջաւորութեան։

— Նախասիրած երգ մը ունի՞ք։

— Ո՛չ, սիրելի զաւակ մը չունիմ, սակայն ընդհանրապէս տկարութիւն մը ունիմ վերջին ծնածին հանդէպ, որ անմիջապէս շարքին մէջ կը մտնէ։

— Երբ ժապաւէն մը կը դարձնէք, երգի մասին կը մտածէ՞ք:

— Անշուշտ, մէկը միւսը չ'արգիլեր, միշտ դաշնակ մը ունիմ հանգստեան սենեակիս մէջ. երբ աշխատաւորները տեսարանները կը զետեղեն, ես երգով կը զբաղիմ:

— Հռչակի հանդէպ զգայո՞ւն էք:

— Այո, ես շատ կ'ուրախանամ երբ զիս ճանչնան փողոցին մէջ, բայց չեմ սիրեր ամբոխը։

— Ի՞նչ են ձեր ծրագիրները։

— 1966ին շարժանկարի բազմաթիւ ծրագիրներ ունիմ։ Գամպոնի մէջ ժապաւէն մը, ինչպէս նաեւ Գայաթի մէջ (Cayatte). կը կարծեմ թէ յաճախ Փարիզէն պիտի չըլլամ:

— Ի՞նչ պիտի ընէք երբ օր մը հանրութիւնը յոգնի ձեզմէ:

— Անկասկած շատ դժբախտ պիտի զգամ ես զիս, բայց դարձեալ ինծի պիտի մնայ երաժշտութիւնը, եւ ես պիտի գրեմ բազմաթիւ վալս միւզիքներ, ինչպէս որ կ'ընէի իմ ասպարէզիս սկզբնաւորութեան դժուար օրերուն:

Շառլ Ազնաւուր բանաստեղծութեան, երաժշտութեան եւ դերասանութեան *գոգթէյլ* մըն է… մեծ արուեստագէտ մը…

Պ. Թ.

Ֆրանսերէնէ թարգմանեց
ՀԻԼՏԱ Ս. ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ

00860

ՄԱՆՐԱՎԷՊ

Եգիպտոսի արշաւանքի ընթացքին, Նափոլէոն շատ անգամ դժուարացաւ իր զօրավարները համոզել, որ գործադրեն իր տուած հրամանները։

Օր մը, որոշեց, որ հետազօտիչ խումբ մը երթայ և թշնամիին թիկունքը հետազօտէ։ Առաւօտուն հրամանը արձակեց և երեկոյեան՝ գործողութեան արդիւնքին կը սպասէր։

Զօրավար Քլեպէրը իր մօտ կանչելով հարցուց՝ թէ ի՞նչ եղած է արդիւնքը։

— Հետազօտութիւնը տեղի չունեցաւ, պատասխանեց զօրավարը։

— Ինչո՞ւ, զարմացած հարցուց Նափոլէոն։

— Որովհետև, անօգուտ և վտանգաւոր նկատեցի, պատասխանեց զօրավարը։

Նափոլէոն ինքնիրմէ ելած գոչեց.

— Գիտէ՞ք մեր միջեւ գոյութիւն ունեցող տարբերութիւնը։

— Գիտեմ։ Գլուխի մը տարբերութիւնն է, կատակելով ըսաւ Քլեպէր, որ իսկապէս, մէկ գլուխի չափ, հասակով աւելի բարձր էր Նափոլէոնէն։

— Է՛հ, ուրեմն, գիտցած եղէք, որ երկրորդ անգամ եթէ հրամանս չգործադրուի, այդ տարբերութիւնը պիտի ջնջեմ, յարեց Նափոլէոն։

★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★

ՀԵՆՐԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Շարժանկարի տաղանդաւոր դերաբաշխ վաղամեռիկ Հենրիկ Յովհաննէսեան բացառիկ սրամիտ, նաև կատակասէր անձնաւորութիւն մը եղած է։ 1941ին, երբ Սունդուկեան անուան թատրոնի գեղարուեստական ղեկավարութիւնը ստանձնեց Վաղարշ Վաղարշեան, որոշեց ամրապնդել աշխատանքային կարգապահութիւնը։ Առաջին օրն իսկ անոր կը զեկուցեն.

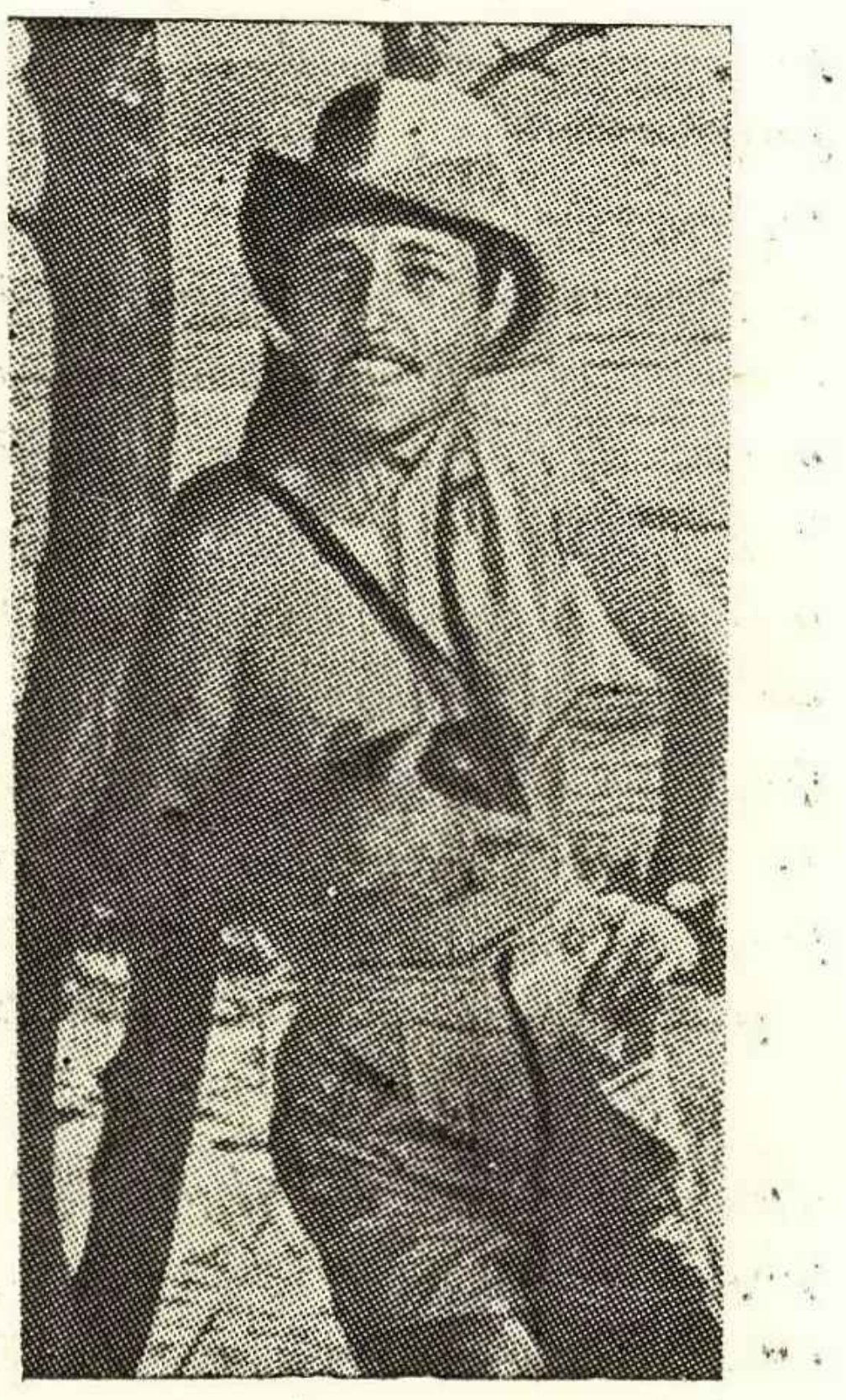

— Հենրիկ Յովհաննէսեան գործի գալու ուշացաւ, ինչպէս միշտ։

— Հո՛ս կանչեցէք։

Հենրիկ կը ներկայանայ՝ կծկուած պսպղուն աչքերով։ Բաւականաչափ կշտամբելէ ետք, Վաղարշեան կը հարցնէ.

— Ո՞րքան աշխատավարձ կը ստանաս։

— 600, հանդարտօրէն կը պատասխանէ Հենրիկ։

Վաղարշեան կը սեղմէ զանգակի կոճակը։ Կը մտնէ քարտուղարուհին։

— Գրեցէք հետեւեալ հրամանը. այսօրուընէ սկսեալ Հենրիկ Յովհաննէսեանի աշխատավարձը 500 ռուբլի պիտի ըլլայ։

Հրամանը կը փակցնեն պատին վրայ։

Աշխատանքը վերջանալէ ետք Վաղարշեան կ'ուզէ տուն երթալ: Վարը, յայտարարութիւններու տախտակին առջեւ, ան կը նկատէ, որ խումբ մը երիտասարդ դերասաններ կը շնորհաւորեն և կը սեղմեն Յովհաննէսեանի ձեռքը։ Կը հետաքրքրուի։ Կը պարզուի, որ Հենրիկի աշխատավարձը 400 ռուբլի է եղեր, այսուհետեւ՝ հրամանի համաձայն, ան պիտի ստանայ 500 ռուբլի։

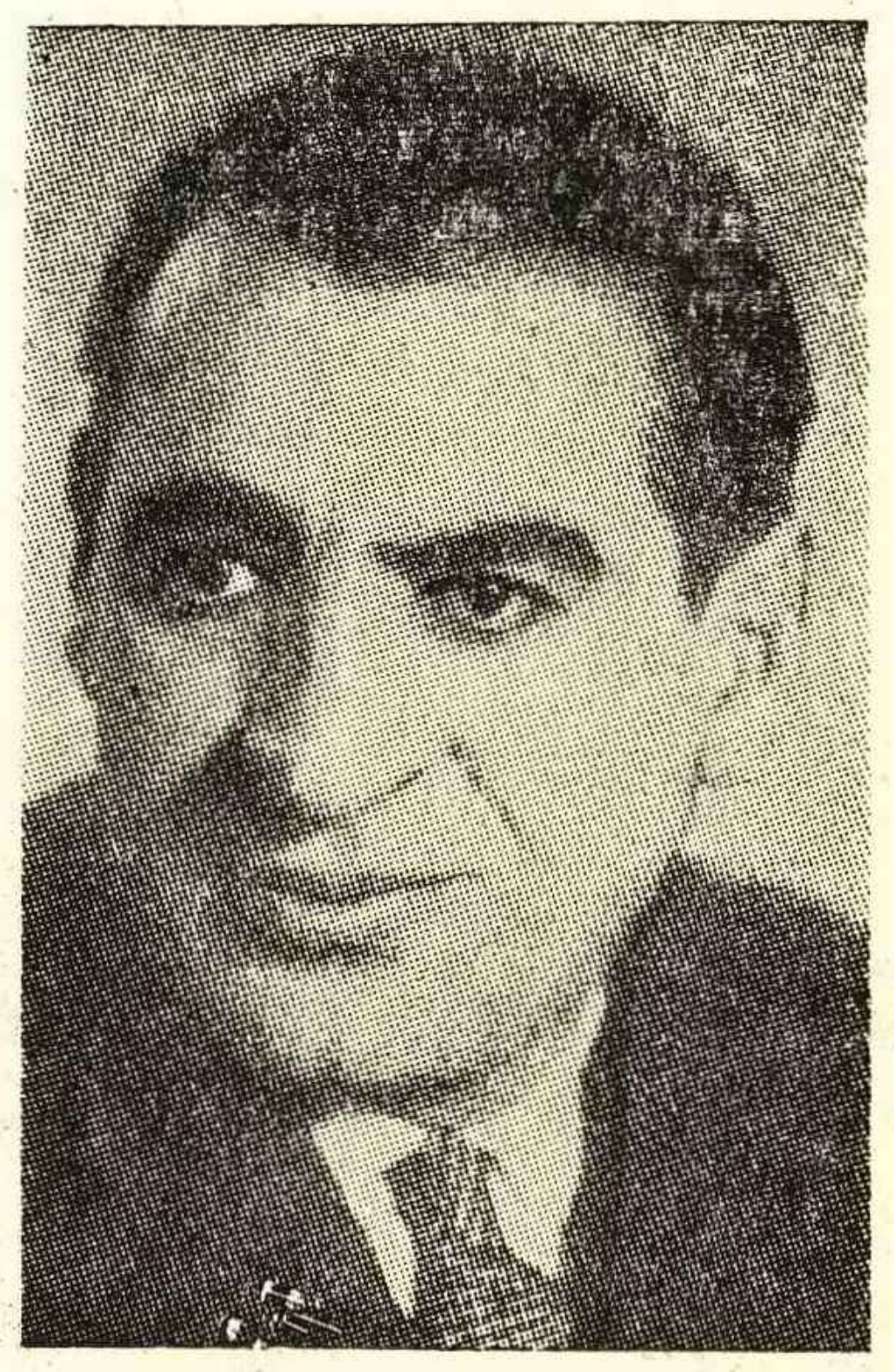

Այս պատմութիւնը այնքան հաճելի կը թուի Վաղարշեանին, որ ինքն ալ կը ծիծաղի և կը շնորհաւորէ Յովհաննէսեանը։

⁂

Ներկայացումներէն մէկուն ատեն, երիտասարդ, սահմանափակ կարողութիւններու տէր դերասան մը, մօտենալով հայ մեծ դերասան Յովհաննէս Աբելեանի և ցոյց տալով սև բուրդէ հիւսուածեղէնի մէջ պարուրուած իր ոտքերը, կ'ըսէ.

— Վարպետ, տեսէք, Համլէթի ի՛նչ ոտքեր են։

Երկար չի մտածեր Աբելեան.

— Համլէթի համար գլուխ պէտք է, գլուխ և ո՛չ թէ ոտքեր։

«Պիոներ» ԳԷՈՐԳ ԱՊԱՃԵԱՆ

ՍԻԼՎԻ ՎԱՐԴԱՆ

ՄԱՅՐ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՄՕՏԵՐՍ

Ձմեռնային սփորներու համար Սիլվի Վարդան, ամուսնոյն՝ Ճոնիի հետ Մերիպէլ մեկնած էր։ Վերադարձին իր բնականոն կերպարանքը ստացած էր արդէն Սիլվի, որուն առողջական վիճակը սակայն կը մտահոգէր իր շրջապատը։ Ճոնի Հոլիտէյ շատ ուրախ է, որ հայր պիտի ըլլայ։ Այս առթիւ Սիլվի հետեւեալը ըսած է.

— Պարզամիտ պիտի թըւիմ թերեւս, բայց չէի կրնար ըմբռնել, թէ կնոջ մը համար ի՛նչ մեծ ուրախութիւն է զաւկի մը սպասելը: Կեանքը շատ ուրախ օրեր ապրեցուց ինծի մինչեւ հիմա։ Ունեցայ բեմական յաջողութիւններ, ճամբորդութիւն, յետոյ սիրեցի Ճոնին և սիրուեցայ: Երջանկութիւնս կատարեալ ըլլալուն համար՝ մանկիկ մը կը պակսէր։ Այն զաւակը, զոր աշխարհ պիտի բերեմ, ինծի կը ներշնչէ այն տպաւորութիւնը, թէ օգտակար դեր մը պիտի կատարեմ, կեանքս բանի մը պիտի ծառայէ և պիտի կրնամ նուիրուիլ մանկիկիս։ Անզաւակ ամոլի մը կեանքը զուրկ է արժէքէ։ Հիմա է, որ կը զգամ «սէր» բառին մոգական իմաստն ու տարողութիւնը։ Նոր և ցարդ ինծի անծանօթ զգացում մը վերիվայր կը շրջէ ներաշխարհս։

Մայրական զգացումն է ան: Ճոնիի հետ իմ ապրելակերպս իսկ փոխուած է։ Անոր հետ կը խօսակցինք ապագայի մասին, ծրագիրներ պիտի շինենք մեր մանկիկին մասին, որուն վրայ պիտի հակինք և որուն ապագան պիտի կերտենք: Ճոնի և ես, կը մաղթենք որ մանչ ըլլայ մեր առաջին զաւակը, որ եթէ հօրը նմանի՝ շատ ուրախ պիտի ըլլամ։ Ճոնի չափազանց հաճելի և գուրգուրոտ վերաբերում մը ունի ինծի հանդէպ. չի գիտեր, թէ ինչ ընէ։

Իր ընկերներուն վարուելակերպն իսկ փոխուած է ինծի հանդէպ։ Նախապէս, աննշան մէկն էի՝ Ճոնիի կինը, բայց այժմ, անոնք բոլորն ալ կը ջանան ինծի հաճելի ըլլալ. Երբ, օրինակի համար, մեր սպասուհին՝ Ժանին դուրս ելած ըլլայ, ու ես թէյ մը ուզեմ, Ճոնիի ընկերը իսկոյն խոհանոց կը վազէ՝ թէյը պատրաստելու համար։

Որկրամոլ եմ ի բնէ։ Երբ հոգիս կարկանդակ մը ուզէ, դարձեալ Ճոնիի մէկ ընկերը իսկոյն կը վազէ մօտակայ ծաղարան մը և կարկանդակներ գրկած՝ կը վերադառնայ։ Գալով Ճոնիի, անգնահատելի է իր վարմունքը։ Պտոյտի ելած օրերուն, գուրգուրանքով կը տեղաւորէ զիս ինքնաշարժին մէջ և դանդաղ կը քշէ։ Իրապէս սքանչելի է զաւկի մը սպասելը։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԱԶԱՏ ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆ

(ՀԱՅՈՑ ԱՌԻՒԾԸ)

Լիբանանահայ երիտասարդ ախոյեան Տիգրան Նազիրեան ծնած է 1937ին Պէյրութի մէջ։ Փոքր տարիքէն՝ հայրը զայն յանձնած է ազատ ըմբշամարտի աշխարհի ախոյեան Իսկէնտէր Տոպրիչին (պուլկարացի) որ տեսնելով հայ պատանիին խանդը, զայն կազմաւորած ու կոփած է և հետագայ տարիներու ախոյեանը պատրաստած։

Տիգրան Նազիրեան 1962ին դառնալով Լիբանանի իրական ախոյեանը, Թերթերով, Թռուցիկներով և հեռատեսիլով հրապարակային կոչ կ'ուղղէ աշխարհի բոլոր ախոյեաններուն։ Միայն մէկ լիբանանցի մը կը յանդգնի պատասխանել այդ կոչին՝ Էլի Պիժանի, որ խաղին երրորդ վայրկեանին արդէն կը յանձնուէր։

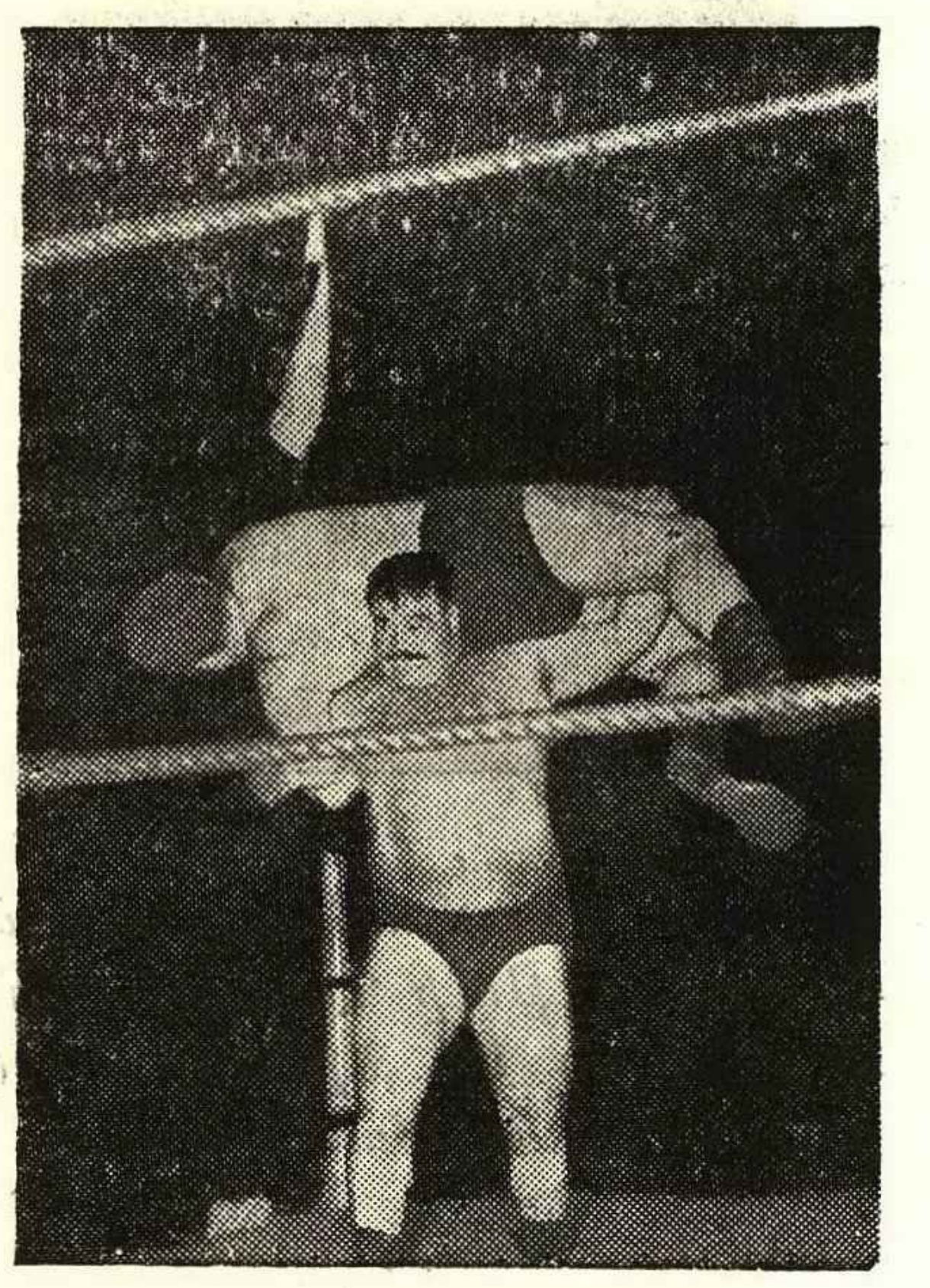

Նազիրեան կ'զգետնէ Անգլիոյ ախոյեան Պիկ Պիլ Վեռնան

Ռինկին վրայ՝ հայ ախոյեանը առաջին անգամ մրցած է Արիսթօ անունով պուլկարացիի մը հետ և յաղթած։ Այս մրցումէն ետք՝ յաղթանակի շղթային վրայ նոր օղակներ կ'աւելնան։ Իր դէմ մրցողներու ցանկին վրայ կան նշանաւոր ախոյեաններու անուններ, որոնց դէմ փառաւոր յաղթանակներ տարած է. գերմանացի Հանց Միւլլըր, իտալացի Միշել Գարոն, ամերիկաբնակ յոյն Հանրի Գարփոզիլոս, գանատացի Ճիմ Աթլաս։ 1963–64ին մրցած է Եւրոպայի ախոյեան Էլ Գափրոլի հետ և անկէ խլած ախոյեանական գօտին։

Յոյն ըմբիշ Սիմաքոս հրաւէր կարդացած է Նազիրեանին, սակայն երկրորդ վայրկեանին իսկ հիւանդանոց փոխադրուած։ Աշխարհի ախոյեաններէն Ճիմի Տոլայի դէմ (բուն անունով Հոնորէ Տորէ Ջօրէ, և որուն մարդասպան մականունը կուտան) երեք մրցում ունեցած է. առաջինին Տիգրան վիրաւորուած է, սակայն բ. և գ. մրցումներուն 35 վայրկեանէն յաղթական դուրս եկած է։

Այս եղանակին մրցեցաւ Թուրքիոյ ախոյեան Մուսթաֆա Գարատաղլիի դէմ, և զայն կոտրեց 9րդ վայրկեանին։ Քուէյթի մէջ ճակատեցաւ 147 քկ. կշռող արժանթինցի ըմբիշի մը հետ, որուն կրցաւ յաղթել, հակառակ ռինկին խորտակուելուն։

Վերջին մրցումը խաղաց Անգլիոյ ախոյեան Պիկ Պիլ Վեռնայի դէմ (117 քկ.)։ հինգ ռաունտնոց խաղը մէկուկէս ռաունտէն վերջացուց հայ ախոյեանը։

Տիգրան Նազիրեան երկար տարիներ պիտի խօսեցնէ իր մասին։ 1962ին ան ստացաւ Լիբանանի բոլոր ծանրութեանց ախոյեանի գօտին ու տիտղոսը։ Լիբանանի ու Մերձաւոր Արեւելքի միակ իրաւ ախոյեանն է, որուն համար հայ ժողովուրդը զայն անուանեց «Հայոց Առիւծը»։

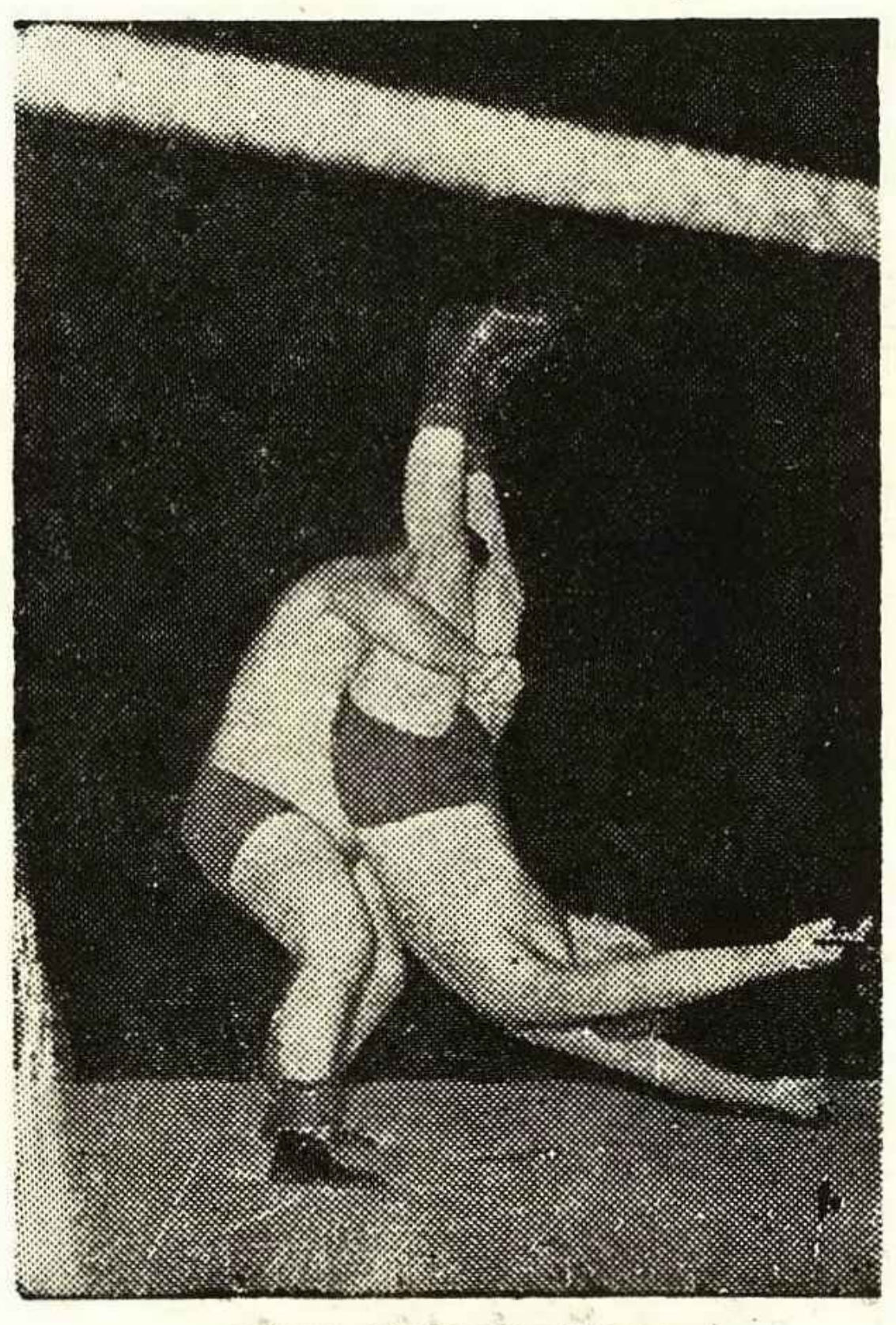

Անգլիոյ ախոյեանը խաղալիքի մը նման Նազիրեանի ձեռքերուն մէջ

Ռինկի վրայ անզիջող առիւծը սովորական կեանքին մէջ հեզաճար, խղճամիտ, տկարներուն և անկարներուն միշտ օգնող և բարեկամ անձնաւորութիւն մըն է։ Նոր սերունդի պաշտամունքին առարկան է. բոլոր պատանիները կ'ուզեն անոր նմանիլ։

Մաքուր լիբանանցի և պատուաւոր մարզիկ մըն է «Հայոց Առիւծ» Տիգրան Նազիրեանը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԵԼՔԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

շրջանակներուն մէջ։ Իր ազգութիւնով պարծենալու, առանց զգուշութեան և ամօթի իբրև հայ երևնալու ձգտում մը կազմուեցաւ անոնց հոգիէն ներս։

Իրական յեղաշրջում մըն էր կատարուածը, որ իր շօշափելի արտայայտութիւնը պիտի ստանար ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՍՏԵՂԾՈՒՄՈՎ. Այդ յեղաշրջումին արտայայտիչ յատկանշերէն մէկը միասնականութեան ըմբռնումն էր, երկրորդը՝ հայրենասիրութիւնն էր, երրորդը՝ ազգային հպարտութիւնն էր, չորրորդը՝ հանրային կեանքի գործօն մասնակցութեան կամքը։ Պատերազմէն առաջ Ֆրանսայի մէջ ապրող հայ երիտասարդութեան մէջ այս ձգտումներէն ոչ մէկը երևցած էր։ Նոյնիսկ երիտասարդական որևէ կազմակերպութիւն գոյութիւն չունէր։ Երիտասարդները ցրուած, լուծուած էին կուսակցական կազմակերպութիւններու մէջ և առանց տրտունջի, գանգատի, անհանգստութեան կը կրէին չափահասներու, ՀԻՆ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒԾԸ։ Այս հաստատումին հերքումը չի կազմեր անշուշտ ՋՈՄ անունով ծանօթ խմբակ մը՝ որ աւելի շատ աղմկարար ու ցուցամոլ նկարագիր ունէր, քան թէ լուրջ, հիմնաւորուած և խորունկ գաղափարական հոսանքի մը յատկանիշները։

Մեր գաղութին պատմութիւնը խղճմտօրէն ներկայացնողները, ամենէն նշանակելի ու հետաքրքիր երևոյթներէն մէկը պիտի տեսնեն անտարակոյս «ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» կազմութեան մէջ։ Ձեզ գիտեր ինչպէ՞ս, զինադադարի առաջին օրերուն իսկ, քանի մը հազար երիտասարդներ՝ Ֆրանսայի հայաբնակ բոլոր շրջաններուն մէջ ցրուած, կը համախմբուէին, կը կազմակերպուէին մէկ ընդհանուր, լայն շարժումի մը մէջ։ Անօրինակ հրապոյրով և ձգողական ուժի մը կերպարանքով կ'երևէր հայ անունը անոնց աչքին։ Իրենց մայրենի լեզուին իսկ անծանօթ երիտասարդներ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄԻՆ ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՄԲ, հայ կեանքին մէջ գործ մը տեսնելու, դեր մը կատարելու ցանկութիւնով վարակուած էին։ Անօրինակ եռանդ մը ցոյց կուտային իրենց յանձնարարուած աշխատանքը կատարելու։ Օտար շրջանակներէ խուսափելու պահանջը կը զգային իրենց երիտասարդական ձգտումներու գոհացման համար, զբաղման և ժամանցի ձևեր ստեղծելու հայ կեանքին մէջ իսկ, մղումը ցոյց կուտային աւելի լաւ ճանչնալու ազգային պատմութիւնը, բացառիկ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտային մանաւանդ հայրենիքի կապուած խնդիրներուն։

... Բացատրութիւնը պարզ է։ Որովհետև ինչպէս ըսինք, պատերազմը ստեղծած էր հայ երիտասարդութեան մօտ հայրենասիրական և ազգային զօրաւոր զգացում մը ու իբրև հետևանք, հայ հանրային կեանքին մասնակցելու ուժեղ ձգտում մը։

Ինչպէ՞ս և ինչո՞ւ ստեղծուեցաւ այդ զգացումը պատերազմի տարիներուն։ Պատերազմի կապուած ո՞ր երևոյթին, ո՞ր դէպքերուն հետևանքն էր այդ զգացումին արտայայտութիւնը։ Դժուար է այս պահուս, ամբողջական և համոզիչ պատասխան մը տալ այս հարցերուն, քանի մը նախադասութիւններով։

Երևոյթին մեկնութեան բացատրութեան մէջ անպայման մեծ տեղ կը գրաւեն, հիթլերական բռնատիրութեան ստեղծած հակազդեցութիւնը, հայ ռեզիստաններու հերոսական պայքարը Ֆրանսայի ազատագրութեան ի խնդիր, բայց մանաւանդ հայրենի ժողովուրդին բերած մասնակցութեան արտասովոր և տպաւորիչ մեծութիւնը պատերազմին։

Հայ կեանքին վրայ պատերազմին գործած մէկ անդրադարձումն էր պարզապէս երիտասարդական միութիւններու կազմութիւնը։

«Զ» — Կ'արտատպենք Փարիզի «Բիւրակն»ի այս խմբագրականը, տեղական յիշատակութեանց յապաւումով։ Ատրագծումները մերն են։

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԷՆ

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. Թղթկց. անգլ. և հայերէնով. Նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր։ Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լուղորդ է։ Կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր։

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկբ. 3, Մոնթրէալ,(15,)Գանատա։

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, Թղթկց. անգլ. և հայերէնով, Նխս. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և Սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պատաուի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, Թիւ 33, Պէյրութ. Լիբանան։

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՅՈՒԼԻՍԻՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ
ԳԼԷՅ ԸՆԴԴԷՄ ՄԻԼՏԷՆՊԷՐԿԷՐԻ

Գերմանացի ախոյեան Քառլ Միլտէնպէրկէրի և Գասիուս Գլէյի միջև ախոյեանական մրցումը հաւանաբար տեղի ունենայ Լոնտոնի մէջ յառաջիկայ Յուլիսին, նկատելով որ Ֆութպոլի աշխարհի ախոյեանական մրցումներուն բազմաթիւ օտար այցելուներ պիտի գտնուին այդ ամսուան ընթացքին։

Անցեալ շաբաթուան մրցումէն գոյացած է 400.000 Անգլ. Սթերլին մուտք, ներառեալ Միաց. Նահանգներու, Անգլիոյ և Եւրոպայի հեռատեսիլներէն գանձուած գումարները։

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿ

ՇՈՒԵՏ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցած մրցումներուն արդիւնքները.
ՇՈՒԵՏ ախոյեան (միանձ և երկանձ արական մրցումներ)
ՌՈՒՄԱՆԻԱ (իգական խմբական մրցումներ)
Ս. ՄԻՈՒԹԻՒՆ (իգական միանձ մրցումներ)
ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ — խառն երկանձ մրցումներուն պարտութեան կը մատնէ Անգլիան 3ով 1։

ՖՈՒԹՊՈԼ

Եգիպտոսի բաժակի աւարտական մրցումին, իր խումբէն կարգ մը անդամներուն ունեցած անվայել արարքներուն համար, Թերսանա ակումբի վարչութիւնը իր վերջին նիստին առաւ հետևեալ որոշումները.

1.— Խմբապետ Մուսթաֆա Ռիատը փոխարինել ուրիշով մը, որ հաւանաբար ըլլայ բերդապահ Պահան և որ ամենահին, լուրջ ու խոհեմ մարզիկն է խումբին։

2.— Չորս յաջորդական մրցումներուն կախակայել յառաջապահ Խայրին, յարձակում գործած ըլլալուն համար Ահլիի յառաջապահ Ուսամայի։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«Կոմսոմոլ» ներու 15րդ համաժողովի փակման հանդիսութեանց առիթով, Մոսկուայի Սթատին մէջ տեղի ունեցան սպորտային ամէն կարգի խաղեր։

Աթլեթիզմի մէջ ձեռք բերուեցան նշանակելի արդիւնքներ։

Վալերի Սվորքցով յաջողեցաւ բարձրութիւն ցատքել 2մ.19 սմ.

Եաննիս Լուսիս նիզակը արձակեց 83մ.66 սմ.

Իրինա Փրես իգական 80մ. արգելարշաւին արձանագրեց 11 երկվ. իսկ իգական 100 մեթր վազքին՝ 11.5 երկվ.

Եղանակիս Աննախընթաց Մրցաշարքը

ԳԱՀԻՐԷԻ Հ.Մ.Ը.Մ. - ՆՈՒՊԱՐԻ ՀՐԱՒԷՐՈՎ

ՅՈՒՆԻՍ 23 ԷՆ 2 ՅՈՒԼԻՍ 1966

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Հ.Մ.Մ.Ի

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԸ

Պիտի մրցի Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԱՋՈՐԴՈՎ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(12 ԹԻՒԻ ՀԱՄԱՐ)

Ա.Մ.Հ.	30 Ե.Դ.
ԼԻԲԱՆԱՆ	3 Լ.Լ.
ՍՈՒՐԻԱ	4 Ս.Լ.
ՄՆԱՑԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐ	1.50 ՏՈԼԱՐ կամ 12 ՇԻԼԻՆ

ՕԴԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐՈՎ

առաքման պարագային բաժանորդագրութեան սակին վրայ կ'աւելնան.

Եւրոպա եւ Մերձ. Արեւելք	1.50 տոլար կամ 12 շիլին
Ամերիկաներ եւ Հեռաւոր Արեւելք	4 տոլար

16.626 ՕՏԱՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ ԿԸ ՅԱՃԱԽԵՆ Ա.Մ.Հ.Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զանազան երկիրներէ Ա.Մ.Հ. եկած օտար ուսանողներու թիւն է 16.626, որոնք կը յաճախեն մեր համալսարանները, հիմնարկներն ու վարժարանները։ Անոնց 55 առ հարիւրը, (9212 ուսանողներ) արաբական երկիրներէ եկած են։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م." - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالارمن)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél.915013
Adresse Télégraphique : TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 6 (135) - ՇԱԲԱԹ 25 ՅՈՒՆԻՍ 1966

ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ٦ (١٣٥) السبت ٢٥ يونيه ١٩٦٦

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ճատրակի Աշխարհի Կրկնակի Ախոյեան Հռչակուեցաւ

«Ջահակիր»ի աշխատակից ՎԱՀԱՆ ԱՆՏՈՆԵԱՆ Կիրովականէն կը գրէ

Անցեալ Հինգշաբթի, 9 Յունիս, վերջացան ճատրակի աշխարհի առաջնութեան մրցումները, որոնք կը կատարուէին աշխարհի ախոյեան Տիգրան Պետրոսեանի և ախոյեանութեան յաւակնորդ Բորիս Սփասքիի միջև, մօտ երկու ամիսէ ի վեր։

Նկատի ունենալով՝ որ ճատրակը շատ տարածուած խաղ մը չէ Եգիպտոսի մէջ, «Ջահակիր»ի ընթերցողներուն աւելի մատչելի դարձնելու համար այս հաղորդումը, կ՚արժէ զայն աւելի պարզ կերպով ներկայացնել։

Ճատրակի առաջնութեան մրցումները կը կատարուին երեք տարին անգամ մը։ 1948—1963, այսինքն 15 տարի, առաջնութիւնը իր ձեռքը պահեց սովետական վարպետ Բոթվիննիքը։ Մինչև 1963, կար այսպիսի օրէնք. եթէ յաւակնորդը յաղթէր աշխարհի ախոյեանին, այս վերջինը յաջորդ տարի իրաւունք ունէր փոխ-վրէժի մրցում պահանջելու և եթէ այս անգամ յաղթէր՝ աշխարհի առաջնութեան թագը կը շարունակէր իր մօտ պահել։

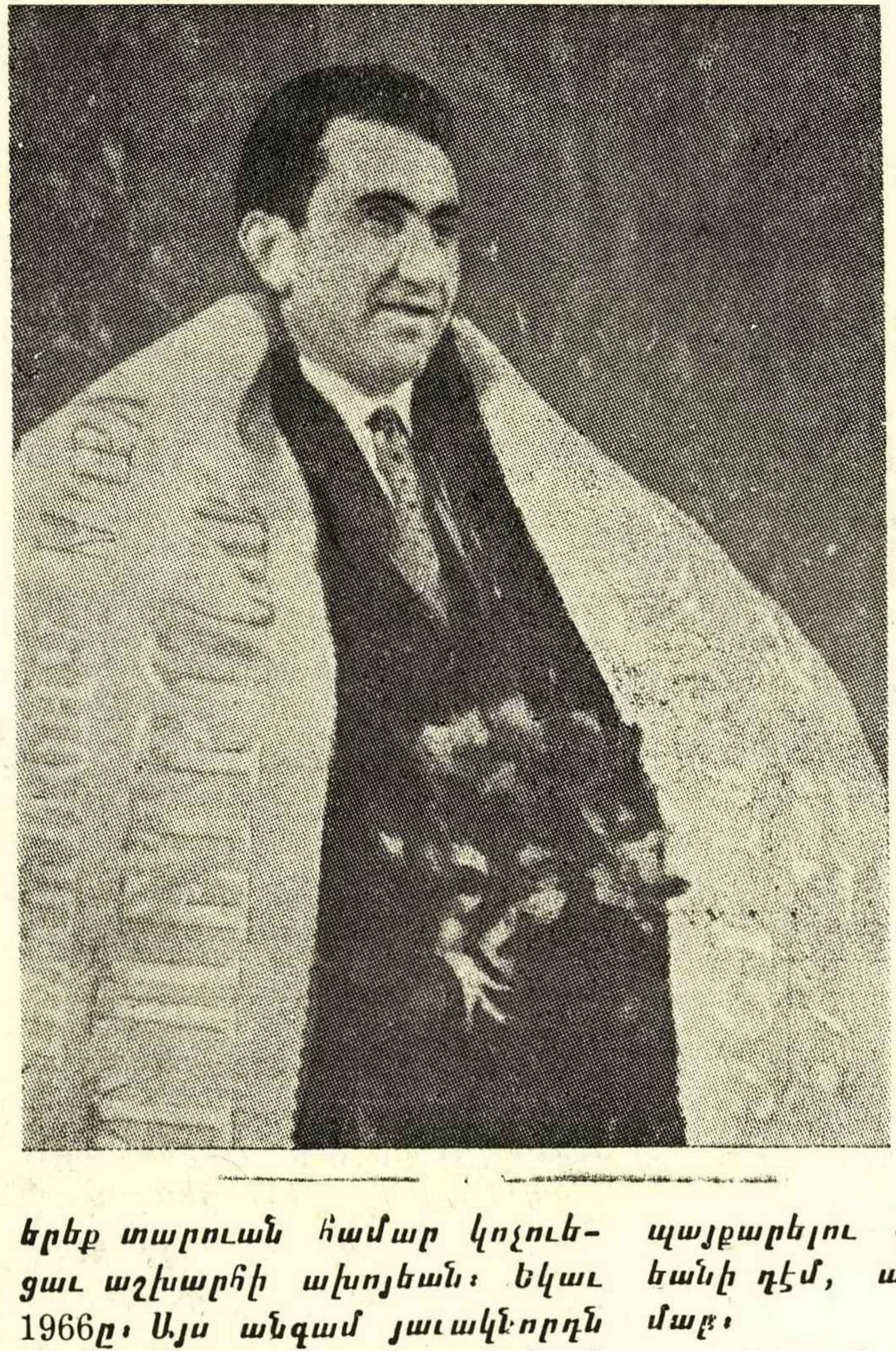

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ճատրակի Աշխարհի Ախոյեանի վերարկուն ուսին

1963ին Բոթվիննիքի դէմ աշխարհի առաջնութեան յաւակնորդ հանդիսացաւ Տիգրան Պետրոսեանը, որ եւ յաղթեց նախկին ախոյեանին։ Փոխ-վրէժի օրէնքը վերցուած ըլլալով, Պետրոսեան երեք տարուան համար կոչուեցաւ աշխարհի ախոյեան։ Եկաւ 1966ը։ Այս անգամ յաւակնորդն էր Բորիս Սփասքի, որ յաղթած ըլլալով Թալի, Քերեսի և Կելերի նման խաղացողներու, ութ ուժեղագոյններու մէջ հանդիսացած էր առաջին և իրաւունք ստացած պայքարելու Տիգրան Պետրոսեանի դէմ, առաջնութեան համար։

Տիգրան Պետրոսեան ծնած է 1929ին, իսկ Բորիս Սփասքի 1937ին։ Շատեր մեծ յոյսեր դրած

(Շար. տես էջ 2)

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պէյրութի Սահակեան Լիսէն ունի շատ մը գեղեցիկ աւանդութիւններ, որոնք լիբանանահայ գաղութին պատմութեան մէջ կը գրաւեն իւրայատուկ տեղ և կ՚արժանանան ժողովուրդի արդար գնահատանքին ու քաջալերութեան։

Այս տարի Սահակեանը չունէր իր սեփական դաշտը, ուր տարիներէ ի վեր պատրաստուեցան ֆիզիքապէս զօրաւոր և տոկուն մարզիկներ ու պատանիներ, բայց՝ ան ունէր իր հզօր կամքը և յառաջդիմելու աննկուն վճռակամութիւնը։ Արդարև Սահակեանը ներկայացուց իր տարեկան մարզահանդէսը, Պէյրութի քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, 12 Յունիս 1966, կէսօրէ ետք ժամը 3ին։

Ազգային դէմքեր, հայ և օտար անձնաւորութիւններ, ծնողներ, և բարեկամներ կանուխէն լեցուցած էին քաղաքապետարանի դաշտին մեծ ամփիթէատրները:

Ժամը 3ին ժամանեց օրուան հովանաւոր և ազգային ու մարզական շրջանակներուն ծանօթ և սիրուած անձնաւորութիւնը, արժանաւոր հայորդի՝ Տիար Սարգիս Սարգիսեան՝ ընկերակցութեամբ իր ազնուափայլ տիկնոջ։ Պատուական հայ զոյգին հետ դաշտ ժամանեցին նաև մեր Մայր Հայրենիքի ներկայացուցիչ՝ Պր. Նորայր Աւետեան և իր տիկինը, օրուան թագուհի՝ Օր. Անահիտ Ահաժօթ։

Մարզիչ պր. Սարգիս Աւագեանի ազդանշանով և ընկերակցութեամբ նուագախումբին կը սկսի սան-սանուհիներու տողանցքը։ Պատուոյ թրիպիւնին առջեւ, ամէն խումբ կ՚արժանանայ երկարատեւ ծափերու։ Զորս խումբերը կը շարուին դաշտին մէջտեղ ու «պատուի առ»ի արարողութեամբ իրենց ուխտը կ՚ընեն և հաւատարմութիւն կը յայտնեն լիբանանեան դրօշին, մինչ լիբանանեան քայլերգը կը նուագուի։

Մարզահանդէսի բացումէն ետք, սան-սանուհիները կը ներկայացնեն Սահակեանի մարզերգը, որ ծափողջիւններով կը գնահատուի։ Մարզահանդէսի մրցակցութիւնները կը սկսին մանկապարտէզի փոքրիկ աշակերտ-աշակերտուհիներուն կողմէ, որոնք բաժնուած էին երկու գոյներու՝ կարմիր և կապոյտ։ Այս խաղերը և անմեղ մրցակցութիւնները մեծ հաճոյք կը պատճառեն թէ՝ մասնակցող փոքրերուն և թէ ներկայ հասարակութեան։ Յետոյ կը սկսի մեծերու միջեւ մարզական մաքուր ոգիով լեցուն մըրցակցութիւն՝ կարմիրներու և կապոյտներու։

Վազք (60 և 100 մեթր), տակառարշաւ, խմբական խաղեր, գնդակի խաղ եւայլն:

Աղջիկներ բուրգեր կը կազմեն ցուցաբերելով մարմնական

(Շար. տես էջ 7)

ԿԱՐՕՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅ ԵՐԳՉՈՒՀԻ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ)

Գրեց ՎԱՀԱՆ ՄԻՐԱՔԵԱՆ
Հայ ՍՍՌ վաստակաւոր արուեստագէտ

1965ի սկիզբներուն էր: Սովետական Միութեան ժողովրդական արուեստագէտ Պօղոս (Պաւել) Լիսիցեան մեզ՝ խումբ մը երիտասարդ երգիչներու, տարած էր Իտալիա, ուր պիտի պարապէինք Միլանի «Լա Սգալա» հռչակաւոր օփերային թատրոնի մէջ:

Միանգամայն հասկնալի է, որ այնտեղ ապրող մեր հայրենակիցները չէին կրնար անտարբեր գտնուիլ մեզ նկատմամբ։ Անոնք կը հրաւիրէին մեզ, կը խնդրէին պատմել Երեւանի, մեր արուեստի նուաճումներուն մասին: Ամէն մէկ խօսք, տեղեկութիւն, անոնց աչքերուն մէջ կրակ կը վառէր, անոնց աչքերը կ՚արցունքոտէին։

Երգչուհին Տոննա Աննայի դերով

Այդպիսի հրաւէրներէն մէկուն ընթացքին, երբ «Հայ Տան» մէջ տեղուոյն գործիչ Տիգրան Ալեքսանեանի՝ Սովետական Հայաստանի մասին դասախօսութեան ունկնդիր եղանք, ան՝ Պօղոս Լիսիցեանը եւ զիս ներկայացուց հանդիսականներուն: Այդ պահուն մեզի մօտեցաւ երիտասարդ տիկին մը՝ իր ամուսինին հետ, ըսաւ որ ինքն ալ կ՚երգէ եւ մեզ հրաւիրեց իրենց տունը:

Լուիզա կ՚ուսումնասիրէ իր դերը

... Ու սենեակը լեցուեցաւ Կոմիտասի «Քելէր ցոլէր»ով, Աշոտ Սաթեանի «Աղջկան Երգ»ով: Այնքան հմայիչ, այնքա՜ն գրաւիչ, այնքա՜ն հայկական... Ապա Տեզտեմոնայի դերերգը՝ «Օթելլո»էն ցնցող տպաւորութիւն թողուց։ Ասիկա պարզապէս յայտնութիւն էր։

Տանտիրուհին, որ միաժամանակ սուրճ պատրաստելու հոգը ըստանձնած էր, մեղաւորի նայուածքով եւ քիչ մը միամտօրէն կը ժպտէր:

— Դուք չնաշխարհիկ ձայն ունիք,— արտայայտելով հիացումս՝ խնդրեցի որ ժապաւէնը անգամ մըն ալ դարձնէ: Մինչ մեղեդիները կը հոսէին, ես զինք երեւակայեցի բեմին վրայ, քնարական սոփրանոյի դերով, բաղձացած օփերայի մէջ, երեւակայեցի վեհ, գրաւիչ։

(Շար. տես էջ 8)

★ ՎԱՀԱՆ ՄԻՐԱՔԵԱՆ ★

ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԵՐԳԻՉԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վահան Միրաքեան այն միակ սովետահայ երգիչն է, որ կը մասնակցի Չայքովսքիի անուան միջազգային մրցանքին (երգի բաժին), և որուն ընթացքին ունեցած իր յաջող ելոյթներով կրցաւ ինքզինք պարտադրել խստապահանջ դատական կազմին և ներկայ ունկնդիրներուն։

Մրցանքի առաջին և երկրորդ շրջանները յաջողութեամբ անցընելէ ետք, Միրաքեան իրաւունք ստացաւ մասնակցելու Չայքովսքիի անուան միջազգային մրցակցութեան պսակաւորի տիտղոսի աւարտական մրցման։

Վահան Միրաքեանի անունը ծանօթ է ոչ միայն Մոսկուայի երաժշտասէրներուն, այլեւ՝ Վրաստանի, Ուքրայինայի, Էսթոնիայի, Ֆրանսայի, Աւստրիոյ և Իտալիոյ, ուր հրաւիրուած և համերգներ տուած է վերջին երեք տարիներու ընթացքին։

Մասնագէտներու կարծիքը այն է. որ երիտասարդ երգիչ Միրաքեան մեծապէս օգտուած է հռչակաւոր Լա Սգալայի թատրոնի դասընթացքներէն, ղեկավարուած՝ փրոֆ. Պարրասի կողմէ։

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՋՏԵԱԼ ԽՈՒՄԲԻ ԿԱԶՄԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

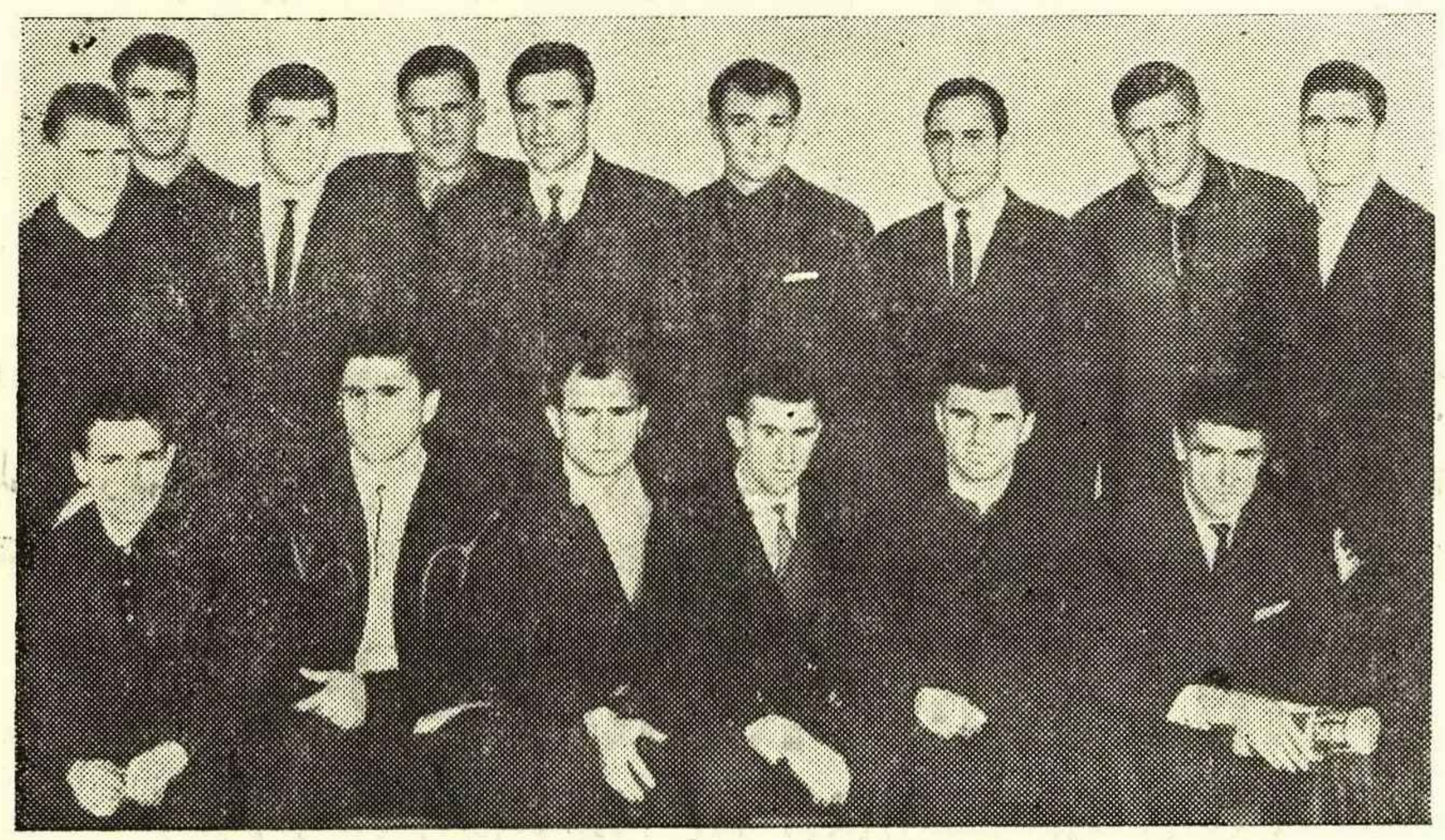

Լոնտոնի Աշխարհի Բաժակի աւարտական մրցումներուն մասնակցող Խ. Միութեան խումբը։ Ձախէն աջ (նստած) Հալիմզեան Հուսայինով, Անզոր Բավազաշվիլի, Միխայիլ Մէսխի, Իկոր Չիսլենքօ, Սլավա Մեթրեվելի, Վալերի Վորոնին. (ոտքի) Անաթոլի Պանիշեվսքի, Ժուան Ուսաթոր, Վլատիմիր Փանոմարեով, Վիքթոր Փանետելնիք, Լեւ Եաշին, Օլեկ Բոփայեւ, Վիքթոր Կեթմանով, Ալպերդ Շեսթերնիով և Վալանթին Աֆոնին։

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ ՀԱՒԱՍԱՐ՝ 3ՈՎ 3

Աշխարհի Բաժակի նախապատրաստական մրցում մը տեղի ունեցաւ Լենինի սթատին մէջ Խորհրդային Միութեան և Ֆրանսայի խումբերուն միջեւ և այս մրցումը վերջացաւ հաւասար արդիւնքով՝ 3ով 3։

ՊՐԱԶԻԼ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՓԵՐՈՒԻ՝ 4ՈՎ 0

Պրազիլի խումբը, որ շատ մեծ յոյս ունի Աշխարհի բաժակը շահելու, շատ դիւրութեամբ յաղթեց Փերուի խումբին՝ 4ով 0։

Փերուի խումբը կրցաւ լաւ խաղարկութիւն մը ցուցաբերել և իր յարձակողականը բաւական զօրաւոր էր և ասիկա տեւեց միայն 20 վայրկեան. անկէ յետոյ Պրազիլի խումբը իր խաղարկութիւնը սկսաւ և Փերուի խումբի պաշտպանողականը չկրցաւ կասեցնել Պրազիլի յարձակողականը՝ կազմուած Պարանայէ, Փէլէէ, Սէրվիլիոյէ և Կարինչիայէ, որոնց կ'օգնէր Ջերզօ և Լիմա։

Պրազիլ նշանակեց իր կէտերը Ա. և Բ. կիսախաղերուն՝ հաւասարապէս։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼԸ ՈՒՐՈՒԿՈՒԷՅԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Մոնթէվիտէոյի Հնչակեան Ուսանողաց Միութեան ֆութպոլի Ա. խումբը, որ կը մասնակցի Հայկ. Մարզական Կազմակերպութեան հովանաւորած Ախոյեանական Խաղերուն, զոյգ փայլուն յաղթանակներ արձանագրած է և առաջին տեղը կը գրաւէ։

Վերոյիշեալ խաղերուն կը մասնակցին վեց հայկական խումբեր։ Հնչ. Ուս. Միութիւն, Արմենիա Երիտ. Միութիւն, Երեւան Մշակութային Միութիւն, Երիտ. Լիկա, Մարաշի Հայր. Միութիւն և Հայուեաց Բարեսիրաց Միութիւն։ Մինչև 29 Մայիս 1966 թուական Հնչ. Ուս. Միութեան խումբը 4 կէտ ամբողջացուցած ըլլալով կը գրաւէ Ա. տեղը։

Ահաւասիկ պաշտօնական դասաւորումը.—

Միութիւն	Խաղ	Յաղ.	Հաւաս.	Պարտ.	Կ.Ն.	Կ.Դ.	Կէտ
Հնչ. Ուսանողաց	2	2	0	0	5	0	4
Հայուեաց Բարես.	2	1	1	0	3	2	3
Երեւան Մշակթ.	2	1	0	1	3	1	2
Արմենիա Երիտ.	2	1	0	1	1	1	2
Մարաշի Հայրկց.	2	1	1	1	2	5	1
Երիտ. Լիկա	2	0	0	2	0	5	0

Ինչպէս կը տեսնուի Մոնթէվիտէոյի Հնչ. Ուս. Միութեան ֆութպոլի Ա. խումբը անպարտելի է և իր բերդը անյաղթ, կը գրաւէ առաջին տեղը ընդհ. դասաւորման ցուցակին մէջ։ Այս եղանակին արդէն Ուս. խումբը պիտի մասնակցի Ուրուկուէյի ֆութպոլի ֆետերասիոնի խաղերուն։ Անգերազանցելի աշխատանք կը թափեն մեր երիտասարդները Հնչակեան պատիւը ու Հայուն անունը բարձր պահելու համար։

Մասնաւոր շնորհաւորական խօսքեր ունինք ընկերներ Զոհրապ Տէր Գրիգորեանի և Սանթիակօ Աճէմեանի, որոնք տիւ ու գիշեր իրենց սուղ ժամերը կը զոհեն Հնչ. Ուս. Միութեան երիտասարդները մարզելու։

Ապրի՛ք երիտասարդ ընկերներ։

Ա.Ս.Գ.

Ջամալէֆ եւ Ահլի դէմ դիմաց

Գահիրէի կառավարիչ Սաատ էլ Տին Զայետ յայտարարեց, որ որոշուած է Սեպտեմբերին ֆութպոլի մրցում մը կազմակերպել Ահլիի և Ջամալէքի խումբերուն միջեւ Ահլիի դաշտին վրայ։ Այս մրցումը մաս պիտի կազմէ «Հիւսէյն Հէկազի» բաժակի խաղերուն և որուն հասոյթը պիտի յատկացուի ապահովութեան այն ոյժերուն, որոնք խաղերու ընթացքին կարգապահութեանը կը հսկեն։

Ըստ կառավարիչի յայտարարութեան՝ Պեկում Աղա Խան և իշխան Սատր էլ Տին Խան երկու հազար ոսկի նուիրած են վերոյիշեալ երկու ակումբներուն, որոնց պատուոյ անդամ պիտի հռչակուին նուիրատուները։

ՈՒԻՄՊԵԼՏՈՆԻ ՄԷՋ ԻՍՄԱՅԻԼ ԷԼ ՇԱՖԷԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Ուիմպըլտոնի մէջ տեղի ունեցած թենիսի միջազգային ախոյեանական մրցումներուն՝ եգիպտացի ախոյեան Իսմայիլ էլ Շաֆէի 20 Յունիսին յաղթեց անգլիացի Սթանլէյ Մաթիւսի՝ 6–2, 9–8, 6–4 և 7-5ով։

* * *

Հայաստանի մէջ

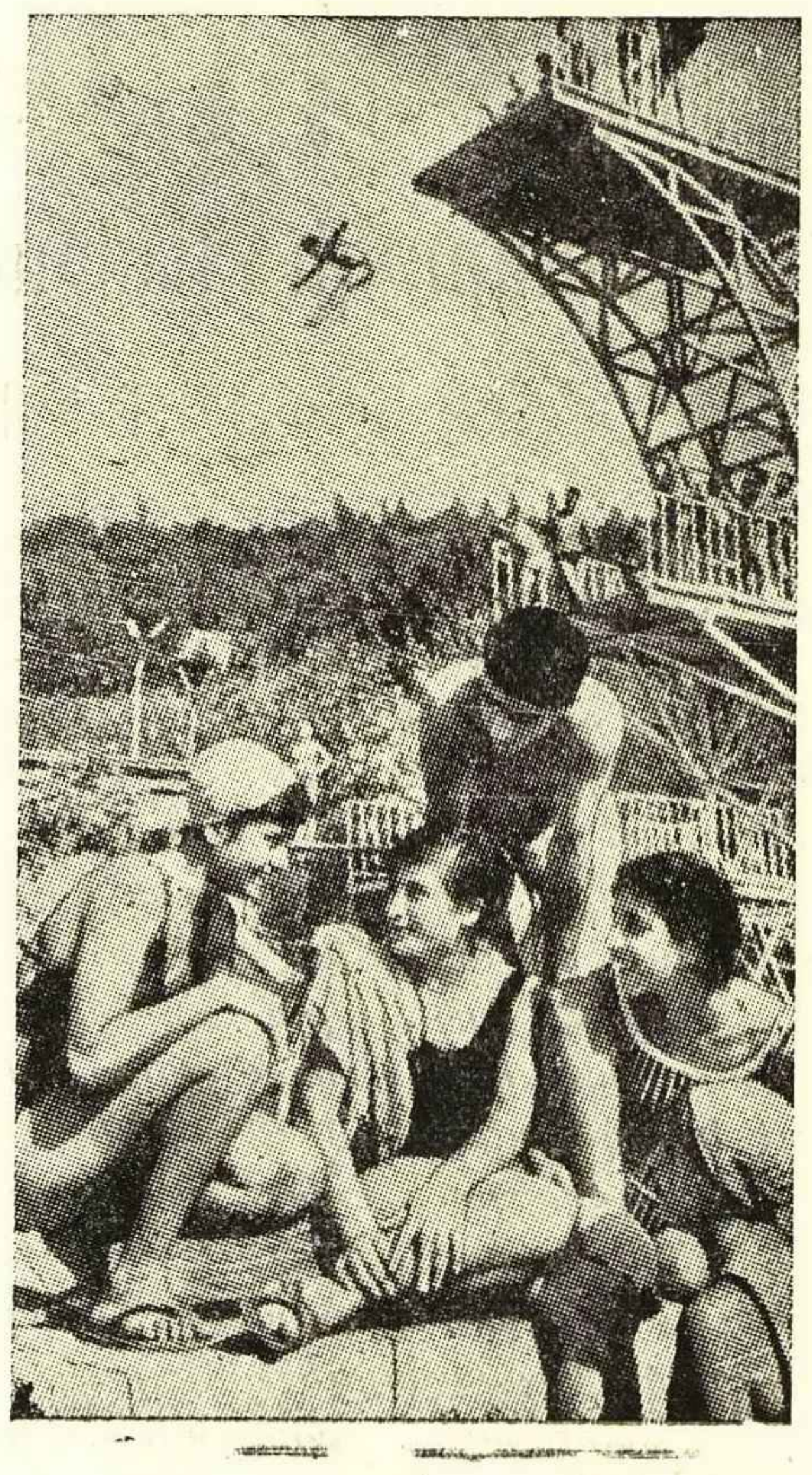

Երեւանի ամառնային լողավազանում մեծ սիրով են անցկացնում իրենց լողի պարապմունքները հանրապետական սպորտդպրոցի սաները: Լուսանկար՝ Զ. Սարգսեանի

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆ

(Շար. Ա. էջէն)

էին Սփասքիի վրայ, որպէս աւելի երիտասարդ և առողջ։

Մրցումները սկսան Ապրիլ 11ին՝ Մոսկուայի մէջ։ Մրցաշարքը բաղկացած էր 24 խաղերէ, և ամէն Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը կը կայանային հերթական խաղերը։ Այս առթիւ, Հայաստանի հեռուստատեսութեան կայանը իր ամենօրեայ յայտագիրներուն մէջ բաժին յատկացուցած էր խաղի ընթացքի հաղորդման եւ մեկնաբանութեան համար։ Այսպէս օրինակ. կը ներկայացուի համերգ մը կամ Ֆիլմ մը, եւ յանկարծ այդ համերգը կամ Ֆիլմը կ'ընդհատուի ու հեռուստատեսութեան պաստառին վրայ կը ցուցադրուի ճատրակի քարդը և մեկնաբանը, որ Մոսկուայէն ստացուած վերջին քայլերը ցուցատախտակին վրայ կը նշանակէ, իր կողմէ ենթադրութիւններ և քննադատութիւններ կ'ընէ։ Մեկնաբանը մեզի ցոյց կու տայ այն տասը քայլերը, որոնք մրցակիցները կատարած են վերջին կէս ժամուան ընթացքին, և ապա կը շարունակուի համերգի կամ Ֆիլմի ցուցադրումը, մինչև ճատրակային նոր հաղորդում։ Միւս կողմէ, Հայաստանի բոլոր քաղաքներուն և գիւղերուն մէջ, հանրային պարտէզներու և ակումբներու մէջ կանգնեցուած էին տախտակներ, որոնց վրայ մեկնաբաններ կը կրկնէին Պետրոսեանի և Սփասքիի կատարած քայլերը։ Հազարաւոր ժողովուրդ կը հետևէր այս խաղերուն, ուրախանալու համար մեր հայրենակցի յաջողութիւններով և քաջալերելու համար զայն՝ ծանր վայրկեաններուն։ Շնորհաւորական կամ քաջալերական հազարաւոր հեռագիրներ կը ղրկուէին Մոսկուա՝ Տիգրան Պետրոսեանին, որպէս զի խրախուսուի անիկա և կարենայ երկրորդ անգամ տանիլ առաջնութիւնը։

Միջազգային վարպետ Սալօ Ֆլոր Հայաստանի «Գրական Թերթ»ին գրած իր մէկ յօդուածին մէջ կը նկարագրէ հայ ժողովուրդին անսահման ուրախութիւնը իր զաւակին՝ Տիգրան Պետրոսեանի տարած յաղթանակներուն համար։ Եւ Սալօ Ֆլոր իրաւունք կու տայ «անցեալին տառապած հայ ժողովուրդին, որ հակառակ իր փոքր թիւին կրցած է հասցնել Պետրոսեան մը, և կ'ուրախանայ անոր յաղթանակով»։

Հայ գրող Սերօ Խանզադեան կը նկարագրէ գիւղացի հովիւի մը շահագրգռուածութիւնը ճատրակի նկատմամբ։ Հովիւը ճատրակէն չի հասկնար, բայց այն կը համարէ «պատուի հարց», քանի որ առաջնութիւնը պահպանելու համար կը պայքարի իր հայրենակիցը, մեր բոլորին հայրենակիցը՝ Տիգրան Պետրոսեանը։

Առաջին վեց խաղերը վերջացան ոչ-ոքիներով, այսինքն հաւասար։ Եօթներորդ խաղին, զոր ճատրակի մեկնաբանները մրցաշարքի ամենագեղեցիկը կը նկատեն, Պետրոսեան գրանցեց իր առաջին յաղթանակը և հաշիւը դարձաւ 4–3։ 8րդ և 9րդ խաղերը դարձ'ալ հաւասար վերջացան, իսկ 10րդ խաղին Պետրոսեան տարաւ իր երկրորդ յաղթանակը։ Հաշիւը դարձաւ 6–4։ 11րդ խաղին, թէև Պետրոսեան ունէր մէկ զինուորի առաւելութիւն՝ ի'նք առաջարկեց ոչ-ոքի։ 12րդ խաղին, մինչ ամէն ոք իր երրորդ յաղթանակին կը սպասէր, Պետրոսեան անուշադիր քայլ մը ընելով՝ խաղը վերջացուց ոչ-ոքի։ Այսպէսով՝ մրցաշարքի առաջին կէսին հաշիւը դարձաւ 7-5՝ յօգուտ Պետրոսեանի։

Մրցաշարքի երկրորդ կէսին, Պետրոսեան կրեց երկու պարտութիւն եւ հաշիւը 19րդ խաղին՝ դարձաւ 9,5—9,5։ Այդ պարտութիւնները 13րդ եւ 19րդ խաղերուն էին։ Սփասքի շատ ուրախացաւ ի հարկէ՝ որ 19րդ խաղին հաշիւը հաւասարեցուց. մնացած հինգ խաղերէն ան պէտք է ապահովէր 3 միաւոր, որպէս զի Պետրոսեանի գլխէն խլէր առաջնութեան թագը, իսկ Պետրոսեանին կը մնար վաստկիլ 2,5 միաւոր, որովհետև օրէնքին համաձայն, աշխարհի ախոյեանը 12 միաւոր ստանալու ժամանակ, այսինքն երբ հաւասար արդիւնքով վերջացնէր մրցախաղը յաւակնորդին հետ, առաջնութիւնը իրեն կը մնար։

19րդ խաղին կրած պարտութեան վրայ, Պետրոսեանի հայրենակիցները շատ ազդուած էին, և այդ օրը ոչ ոք կ'ուզէր յիշել կամ յիշեցնել ճատրակին անունը։ Ոմանք իրենց յոյսը այլեւս կտրած էին, քանի որ Պետրոսեան պաղարիւն երիտասարդ չէր և կը տառապէր սրտի արագ բաբախումներով։

20րդ խաղին սակայն, Պետրոսեան արդարացուց ինքզինք և արձանագրեց իր երրորդ յաղթանակը։ Հաշիւը դարձաւ 10,5-9,5։ Զարմանալի է որ Պետրոսեան իր երեք յաղթանակներն ալ տարաւ Երկուշաբթի օրերուն։ 21րդ խաղը արձանագրուեցաւ ոչ—ոքի։ 22րդ խաղին Պետրոսեան արձանագրեց իր ճակատագրական յաղթանակը, որով ճատրակի առաջնութեան թագը յաջորդ երեք տարիներուն համար պահեց իր գլխին։ Այդ օրը և յաջորդ օրը Հայաստանի մէջ տօն էր։

23րդ խաղը շահեցաւ Սփասքի, իսկ 24րդը՝ վերջինը արձանագրուեցաւ ոչ—ոքի արդիւնքով։ Պետրոսեան յաղթանակը տարաւ 12,5—11,5 արդիւնքով։

Թերթերը գրեցին, որ ճատրակի պատմութեան վերջին 30 տարուան մէջ առաջին անգամն է որ աշխարհի ախոյեան մը պարտութիւն չի կրեր իր յաւակնորդէն և երկրորդ շրջանին համար կը պահէ առաջնութիւնը, այսինքն մինչև 1969ը։

Կը շնորհաւորենք մեր հայրենակիցը և կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ։

Սա պիտի ուզէի աւելցնել, որ Եգիպտոսէն Հայաստան ներգաղթած երիտասարդներ և պատանիներ, որոնք այդտեղ ճատրակի մասին գաղափար չունէին կամ միայն քայլերը գիտէին, այսօր սքանչելի ճատրակասէրներ են և իրենց ազատ ժամերուն թավլուի փոխարէն ճատրակ կը խաղան։ Փափաքելի էր՝ որ նոյնը ընէին եգիպտահայ պատանիները։

ՎԱՀԱՆ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

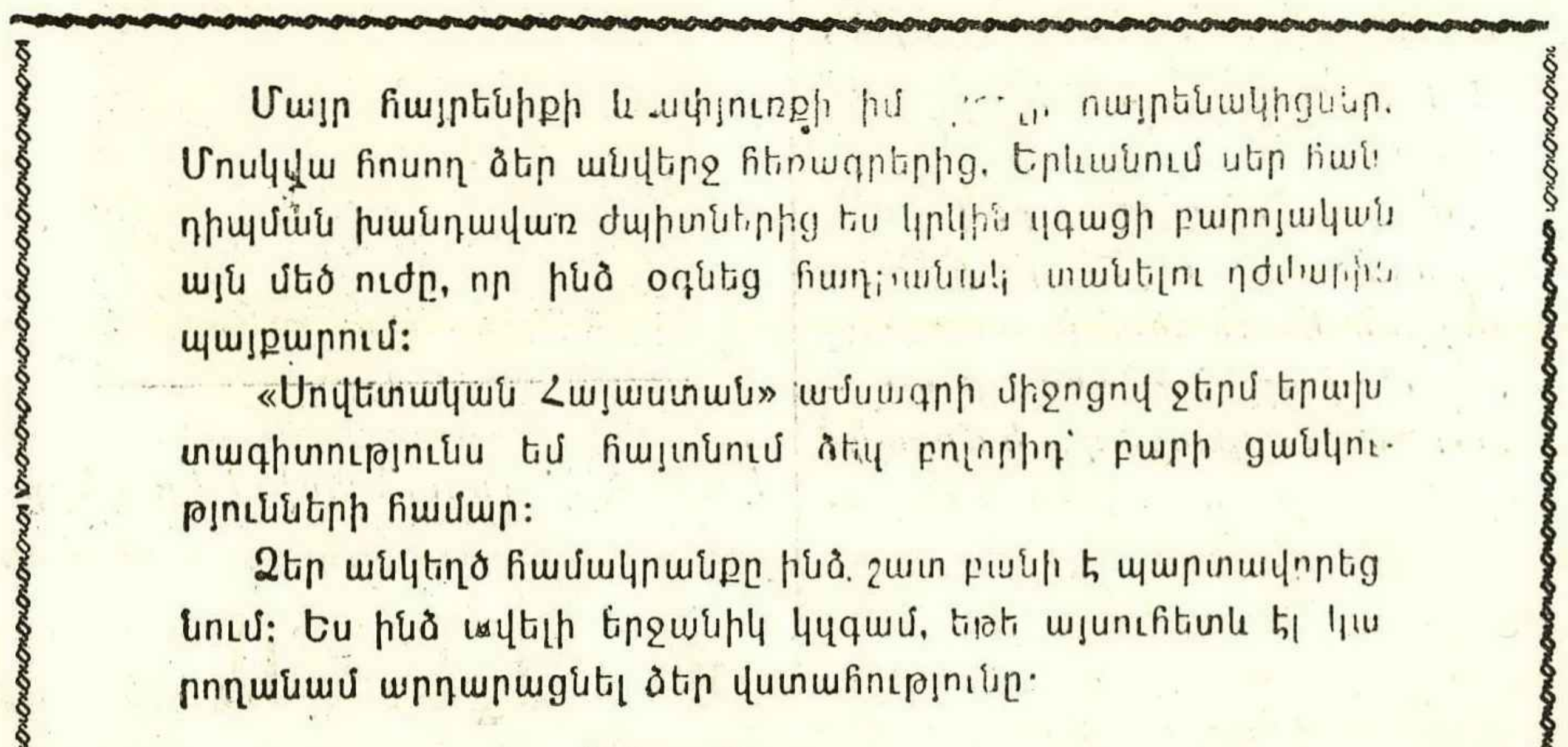

Մայր հայրենիքի և սփյուռքի իմ [illegible] հայրենակիցներ.

Մոսկվա հոսող ձեր անվերջ հեռագրերից, Երևանում մեր հանդիպման խանդավառ ժպիտներից ես կրկին զգացի բարոյական այն մեծ ուժը, որ ինձ օգնեց հաղթանակ տանելու դժվարին պայքարում:

«Սովետական Հայաստան» ամսագրի միջոցով ջերմ երախտագիտությունս եմ հայտնում ձեզ բոլորիդ՝ բարի ցանկությունների համար:

Ձեր անկեղծ համակրանքը ինձ շատ բանի է պարտավորեցնում: Ես ինձ ավելի երջանիկ կզգամ, եթե այսուհետև էլ կարողանամ արդարացնել ձեր վստահությունը:

Պետրոսյան

00889

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՇՈՒՇԱՆԻԿԸ

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Իր առաջին ճիչը Փարիզի ծննդատուններէն մէկուն մէջ արձակեց այս երախան։ Անոր ծնողներն ուրախ էին:

Հիւանդանոցին մէջ մօրը հարցուցին։

—Ի՞նչ անուն պիտի տաք ձեր աղջկան, տիկի՛ն,

—Շուշանիկ։

—Թիւրիմացութիւն: Բայց այդ անունը ֆրանսական չէ։ Մենք իրաւունք չունինք նման անուն արձանագրել մեր տոմարին մէջ։

—Ինչպէ՞ս թէ...

—Քիչ մըն ալ մտածեցէք, տիկի՛ն:

—Սխալելու հարց չկայ: Ձեզի յստակօրէն կ'ըսեմ՝ որ իմ երախայիս անունը Շուշանիկ պիտի ըլլայ։

—Լաւ կ'ըլլայ՝ եթէ հօրն ալ հարցնենք։

—Կրնա՛ք, անշուշտ։

Եւ կու գայ նորածինի հայրը։ Շէկ պեխեր ունի, ժպտուն աչքեր։ Կը խօսի ֆրանսերէն այնպէս, ինչպէս կրնայ խօսիլ ուէ զարգացած ֆրանսացի։

—Ձեր տիկինը կ'ըսէ, որ ձեր աղջիկը պիտի կոչուի տարօրինակ անունով մը Շը... շը...

—Բնաւ տարօրինակ չէ այդ անունը, եթէ գիտնաք՝ որ ինչ գեղեցիկ ծաղիկի անուն է...

—Բայց, պարո՛ն, մենք մեր տոմարին մէջ չենք կրնար արձանագրել ֆրանսական չեղող անուն. դուք Ֆրանսացիներ էք, պարտաւոր էք ձեր աղջկան տալ ֆրանսական անուն, գէ՞շ է Ժիւլիէթը, Ժանէթը...

—Հակառակ չեմ։ Սիրուն են այդ անունները, բայց մի՛ մոռնաք, որ ֆրանսական քաղաքացի ըլլալով հանդերձ՝ ես հայ եմ:

—Ատիկա մեզ չի հետաքրքրեր։ Մեզի հրահանգուած է օտար անուն չարձանագրել:

Բայց Շուշանիկի հայրը չյուսահատեցաւ: Ծննդատունէն շիտակ Փարիզի գերագոյն դատաւորին քով գնաց։

Գերագոյն դատաւորի սպասման սրահին մէջ յուզումի պահեր ապրեցաւ ան։ Արդեօք իրեն պիտի չտրուի՞ իր աղջիկը հայկական անունով կոչելու իրաւունքը։

Անոր հայրն ու մայրը ծնած էին հեռաւոր Վանի մէջ, ինքը՝ Ֆրանսա: Շատ պատմութիւններ լսած է հայրենի հողին մասին։

Պաշտօնեան ներս կը հրաւիրէ զինք։

Շուշանիկի հայրը կը բացատրէ ամէն ինչ:

—Իսկ ի՞նչ է ձեր անունը:

—Իմ անո՞ւնս. Փօլ։

—Այդ ինչպէ՞ս պատահած է, որ ձեր հայրը Հայաստան ծնած ըլլալով հանդերձ կրցած է ըմբռնել մեր երկրին օրէնքները և ձեզի տըւած է ֆրանսական անուն, իսկ դուք այս երկրին մէջ ծնելով՝ կ'ուզէք ձեր երախային հայկական անուն տալ:

—Պարո՛ն գերագոյն դատաւոր, իմ հայրս այս երկիրը եկած է իբրև գաղթական, ապրած է որպէս գաղթական, ուսում չէ ստացած, օրէնքները չէ գիտցած, վախցած է ամէն բանէ, զիս Փօլ անուանած է։ Ես գաղթական չեմ։ Ուսած եմ այս երկրին մէջ, որուն քաղաքացին եմ։ Կը կատարեմ քաղաքացիի իմ պարտականութիւններս։ Գիտեմ երկրի օրէնքները, ատոր համար ալ կ'ուզեմ իմ աղջիկս Շուշան անուանել: Շուշան: Ասիկա իմ կորսուած քըրոջս անունն է:

—Օրէնքը չի թոյլատրեր, պարո՛ն Փօլ, կը շեշտէ դատաւորը, օրէնքը չի թոյլատրել, բայց քանի որ այդքան կը պնդէք, բայց քանի որ այսքան կը սիրէք ձեր չճանչցած քոյրը, կը թոյլատրեմ որ անուանէք ձեր զաւակը ձեր ցանկացած անունով։

—Ցտեսութիւն։

Թէպէտ հեռու, թէպէտ Փարիզի մէջ, թէպէտ օտար ափերու վրայ՝ տակաւին կը ծնին շուշանիկները, քանի կայ այսօրուան Երեւանը, այսօրուան Հայաստանը։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՄԵԾԵՐՈՒՆ ՈՒԶԱԾԸ

Խօսած ենք երիտասարդին ուզածին մասին ու բնականօրէն պէտք է խօսիլ մեծերու ուզածին մասին, քանի որ երկու «խումբերն» ալ ունին իրենց պահանջները։

Ծնողքներ, երէց ազգականներ ու բարեկամներ, դրացի ծերուկներ ու վերջապէս բոլորովին օտար մարդիկ կ'ուզեն յարգուիլ երիտասարդ-երիտասարդուհիներէն որոնք իրենց «պզտիկներն» են թէ՛ տարիքով և թէ՛ փորձառութեամբ (չըսելու համար խելքով)։

Այս կարծիքը ընդունելի է երբ բառը «մեծը» ծայրայեղ չէ և գիտէ համակերպիլ «նորին» ու համակերպեցնել այսօրուան «արդի»ն։

Ասկէ առաջ ըսած էինք թէ այսօրուան արդին դիւրաւ կրնանք սիրաշահել, իր պատանեկութեան ժամանակ ու երիտասարդութեան սեմին, երբ անշահախնդիրօրէն կը մօտենանք անոր, կ'ըսենք անոր մեր ըսելիքը բայց միշտ յարգելով ժամանակին պայմանները ու տղուն կամ աղջկան ներքին հոգեվիճակը, նկարագիրը և խառնուածքը։

Այսօր, թողելով մեծերուն ուզածը, պիտի խօսինք նաև թէ «մեծը» ինչպէ՞ս կրնայ համակերպիլ նորին։

«Այս առուն, բարակ առուն,
Դարձել է յորդ — վարարուն,
Բերել է չքեղ գարուն.
Այս առուն, բարակ առուն»։

Սարմենի այս տողերը կը ներկայացնեն հայրենի առուներու ոյժը։ Այս ոյժը կրնանք նմանցնել երիտասարդութեան, որ միշտ ալ բերած է չքեղ գարուն, ու մեծ կարողութիւններ ունի բերելու չքեղ ու պայծառ գարուններ և ապագաներ։

Առուն բարակ եղած ատեն, երբ ճամբայ բանանք անոր, ան կը բերէ չքեղ գարուններ ու դալար ապագաներ։ Ո՞վ չ'ուզեր այսպիսի գարուններ ու ապագաներ։ Վստահ ենք, թէ ամէն հայրերն ու մայրերը ուրիշ բան պիտի չուզեին։

Բա՞յց:

Բայց առանց ճամբայ բանալու այդ բարակ առուին, մենք ո՛չ թէ նուազ չքեղ գարուններ պիտի ունենանք, այլ հեղեղներ ու վնասակար հոսանքներ։

Ուրեմն համակերպելու լաւագոյն միջոցը այդ բարակ առուին պզտիկ ճամբայ մը բանալն է, որպէսզի ան ինքն իրեն ճամբայ բանալու մասին չմտածէ, քանի որ այդ ճամբան երբեմն անգտանելի կ'ըլլայ և երբեմն անդունդ առաջնորդող ճամբայ։

Ամէն հայր կ'ուզէ իր զաւկին շահը, բայց սա խօսքով չի վերջանար: Ոչ ալ ուտելիք խմելիք տրամադրելով, քանի որ արդիւնքը մէջտեղն է։

Շատ ուզողը ամէն աշխատանք պէտք է տանի՝ որպէսզի նախ գոհացնէ իր զաւակը, որպէսզի ան ալ իր կարգին մտածէ իր մեծերուն շահերուն մասին ու ձուլուի անոնց հետ։

Ոմանք կ'ուզեն որ իրենց զաւակները գոհացնեն զիրենք, այսինքն լուռ կենան, շատ չխօսին, մեծերուն ըսածը մտիկ ընեն, հայրերուն օգնեն... եւայլն։

Եւ այս ամէնը կը պարտադրեն առանց հարցնելու, թէ դիմացի երիտասարդը պարզ գործի՞ք մըն է, թէ ոչ արժանապատուութիւն ունեցող ու կեանքը վայելել ուզող մարդկային էակ մը։

Եթէ նկատի առնուին այս կէտերը, երիտասարդը գիտէ լաւապէս գոհացնել իր մեծերը, որոնք տարիներ անդադար հոգացին իր պէտքերը ու մեծ նուիրումով լծուեցան լաւ երիտասարդ մը պատրաստելու։

«Պատրաստել երիտասարդ մը, գիտնալով որ անոր վրայ պիտի հիմնուի ապագայի մարդկային ընկերութիւնը», այս պէտք է ըլլայ ամէն հայրերուն, մայրերուն ու մեծերուն ուզածը։

«ԱՐԱՐԱՏ»

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Երիտասարդուհի մը քահանային ներկայանալով կ'ըսէ.

— Տէր հայր, կը վախնամ թէ ունայնամտութեան մեղքը կը գործեմ, Ամէն առաւօտ երբ հայելիին մէջ կը նայիմ, կը հիանամ գեղեցկութեանս վրայ։

— Զաւակս, մի վախնար: Ատիկա մեղք չէ, սխալ է:

* * *

Երկու բարեկամներ կը զրուցեն.

— Արիստակէսը մեռաւ։ Սակայն, մահուան պատճառը չհասկցանք, կ'ըսէ առաջինը։

— Ի՞նչ պէտք կայ գիտնալու, կը յարէ երկրորդը։ Ապրելուն պատճառը գիտե՞նք միթէ։

ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԳԵԼՔ ԿԸ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՅ ԻՐ ԱՂՋԻԿԸ ՓԱԹՐԻՉԻԱ

«ՀԱՅՐՍ ԳՈՂՑԱՐ ԻՆԾՄԷ» ԿԸ ԳՈՉԷ ՓԱԹՐԻՉԻԱ ՈՒԼԼԱՅԻ

ՀԱՆՐԻ ԼՐԻՏՈՆ

Անակնկալ արգելք մը ցցուեցաւ յանկարծ Շառլ Ազնաւուրի ամուսնութեան՝ Ուլլայի հետ:

Իր հարազատ աղջիկը՝ Փաթրիչիան է այդ արգելքը յարուցանողը։

— Արդէն իսկ երկու դժբախտ ամուսնութիւններ կնքեցիր, միթէ ասոնք չե՞ն բաւեր, ըսաւ Փաթրիչիա իր հօրը: Կ'ուզես ուրեմն որ երրորդ անգամ մըն ալ դժբախտ ըլլաս: Ուլլա 23 տարեկան իսկ չկայ դեռ, ինծմէ հազիւ 5 տարու մեծ է ան իմ մեծ քոյրս կրնար ըլլալ....։

Նիւ Եորքի մէջ, ուր Փաթրիչիա անգլերէնի դասերու կը հետեւի, քանի մը շաբաթ է ի վեր՝ Պերլից վարժարանին մէջ, Միշել Ռիքար անուն երիտասարդ Ֆրանսուհի մը, որ մտերմօրէն կապուած է Փաթրիչիայի հետ ըսաւ ինծի.

— Փաթրիչիա ինծի յայտնեց թէ շատ դժբախտ է, որ հայրը կ'ամուսնանայ Ուլլայի հետ։ Ու աւելցուց ինծի, թէ հակառակ որ Ուլլայի հետ միեւնոյն պանդոկը իջեւանած են, երբեք անոր հետ դուրս չ'ելլեր, վասն զի իրարու ըսելիք մը չունէին:

Փաթրիչիայի նշանածը՝ Պերնար Շենել, որ Փարիզ մնացած է Ազնաւուրներու Ամերիկա ճամբորդութեան առթիւ, չի զարմանար մեծանուն երգիչի աղջկան բռնած ընթացքին համար:

— Գիտեմ, թէ Փաթրիչիա կը փափաքի որ իր հայրը չամուսնանայ, յարեց ինծի Շենել։ Փաթրիչիայի եւ Ուլլայի միջեւ ծագում առած ատելութիւնը կը սկսի Սէն-Թրոփէզի ամառնային արձակուրդի օրերէն։ Ազնաւուր պերճանաւ մը գնած եւ Ուլլայի հետ ծովային զբօսապտոյտի մը ելած էր առանց Փաթրիչիայի:

— Հայրս լքեց զիս, ըսաւ այն օր ինծի նշանածս: Այլեւս չի զբաղիր ինծմով: Միայն Ուլլայի մասին կը մտածէ:

Ու երբ հայրը եւ Ուլլա վերադարձան, Փաթրիչիա պոռթկաց.

— Դուն կը յաւակնիս թէ, ըսաւ աղջիկը իր հօր՝ ես չեմ գիտեր նաւ վարել, մինչդեռ Ուլլա ինծմէ հազիւ թէ հինգ տարու մեծ է: Իրողութիւնը այն է, որ դուն միայն չտարիր զիս, որովհետեւ Ուլլա չի սիրեր զիս...

Ուլլա փորձեց մօտենալ Փաթրիչիայի։

— Քանի որ մէկ տարիք ունինք գրեթէ, ինչո՞ւ բարեկամներ չըլլանք:

Բայց Ազնաւուրի աղջիկը մերժեց իրեն երկարած բարեկամական ձեռքը եւ գոչեց.

— Դուն՝ հայրս գողցար ինծմէ....։

Ահա թէ ինչ պատմեց ինծի Փաթրիչիայի նշանածը:

Նիւ Եորքի մէջ պատահեցաւ նաեւ շատ կարեւոր դէպք մը՝ Ուլլայի եւ Օր. Ազնաւուրի միջեւ:

Օր մը, երբ Ուլլա ընկողմանած էր անկողնին վրայ, Փաթրիչիա տեսնելով զայն այդ վիճակով՝ ըսաւ.

Ազնաւուր և իր նշանածը Ուլլա

— Ոչ միայն գողցար հայրս, այլեւ՝ իմ գործերուս ալ կը խառնուիս։

Եւ Շառլ Ազնաւուրէն պահանջեց ընտրութիւն մը ընել իր եւ Ուլլայի միջեւ:

Ազնաւուր մերժեց աղջկան վերջնագիրը եւ Ուլլայի հետ մեկնեցաւ Հոնոլուլու:

Ազնաւուր կը խորհի, թէ իր զաւակը դեռ տղայ կը համարուի, եւ ժամանակը պիտի կարգադրէ ու հարթէ ամէն դժուարութիւն եւ արգելք։

Երբ Շառլի հարցում ուղղուի իր ամուսնութեանը մասին, կը պատասխանէ.

— Աւելի վերջը պիտի կարգադրենք այդ խնդիրը:

Քաղեց՝ Զ. ԱՐՄԷՆ

00890

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ՀԱՅԿ ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ ՍԿԱՈՒՏԱՊԵՏԸ

ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Խորհելով՝ թէ երեսուն և հինգ տարիներ առաջուան սկաուտական կեանքի վերյիշումները օգտակար կրնան ըլլալ այսօրուան վարիչներուն և սկաուտութիւնը սիրող պատանիներուն, փափաքեցայ այս սիւնակներով հաղորդել զանոնք «Ջահակիր»ի ընթերցողներուն:

Ամենէն առաջ պէտք է յիշեմ հանգուցեալ Սկաուտապետ Հայկ Ճիզմէճեանը, որ ոչ թէ պատրաստուած և ապրած էր իբրև Հ.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադիր և անբասիր ըսկաուտ-ուսուցիչ, այլ ան ծնած էր սկաուտական ոգիով. իր երակներուն մէջ կը վազէր Հայ սկաուտին արիւնը և կը կրէր անունը այն մեծ հայուն, որ պատերազմած է հսկայ Բէլին դէմ. թշնամի մը՝ որ իրմէ շատ աւելի զօրաւոր էր: Եւ բոլորըս գիտենք պատմութիւնը, որ Հայկ յաղթեց հսկայ Բէլին. Մեր Ճիզմէճեան Հայկն ալ յաղթեց շատ մը Բէլերու, պատրաստելով բազմաթիւ շնորհալի Հայ սկաուտներ, որոնք շատ ու շատ անգամներ յաղթեցին Բէլերուն:

Հայկ Ճիզմէճեանին համար այնքան կարեւորութիւն չունէին սկաուտական հագուստը, տողանցքները, կամ (ներեցէք որ ըսեմ) այսօրուան սկաուտական ցուցադրութիւնները: Հայկի սկաուտական ըմբռնումը ու մտահոգութիւնը եղաւ միայն և միայն մեր զաւակներուն տալ հայեցի մաքուր դաստիարակութիւն:

Անոր միակ նպատակն էր ըսկաուտական դաստիարակութեամբ Հայ պատանիէն սորվեցնել՝ զանազանել բարին չարէն, բարձրը ցածէն: Իր նպատակն էր ցոյց տալ

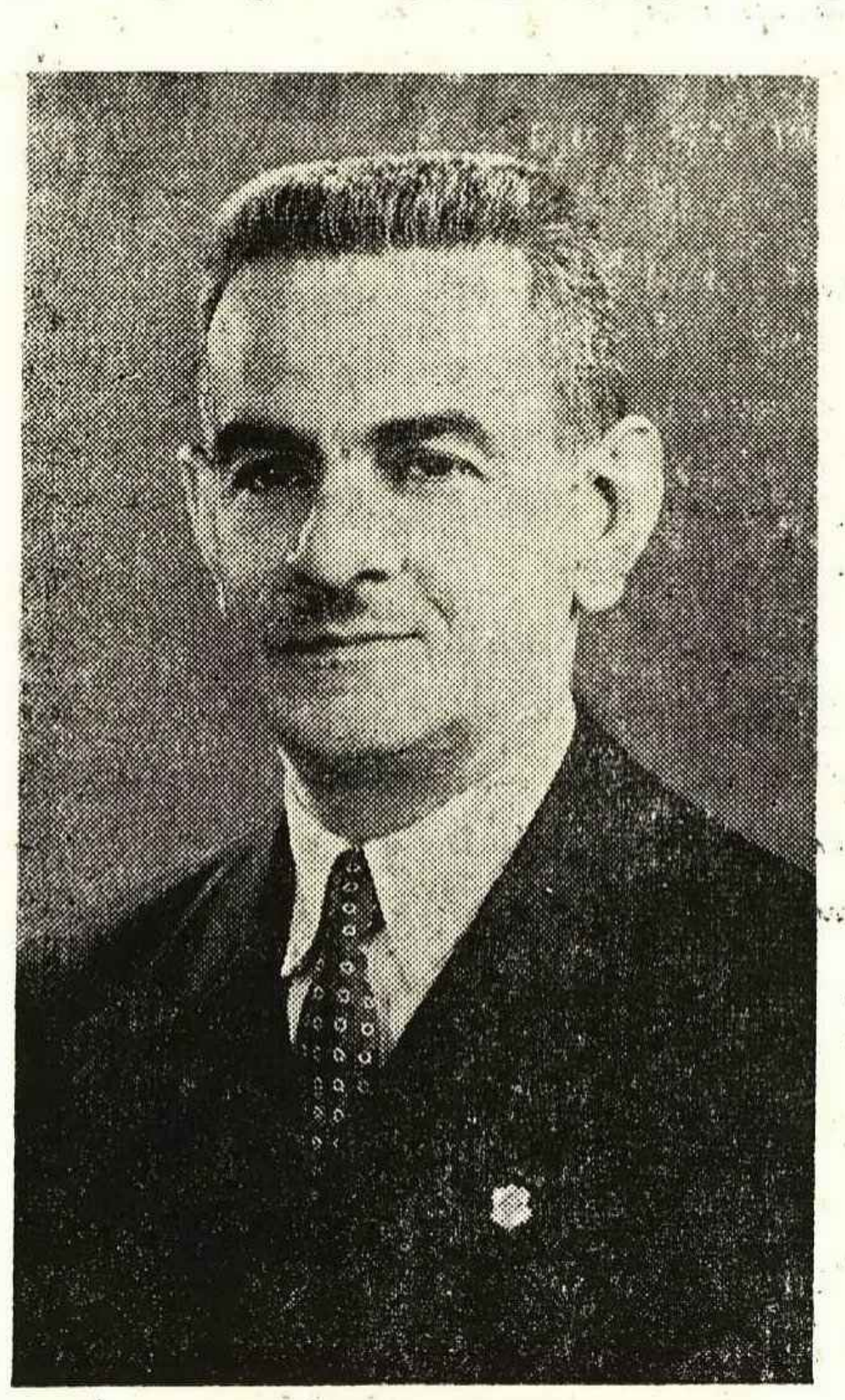

շիտակ ճամբան, որ դէպի յաջողութիւն կը տանի: Ապացուցանել անոնց՝ որ ծուռ ճամբուն վերջը անդունդն է: Հայկ միշտ կը զգուշացնէր՝ որ Հայ պատանին կամ Հայ երիտասարդը անդունդին մէջ չիյնայ:

Հ.Մ.Ը.Մի սկաուտներուն համար Հայկին խօսքերը պատգամներ էին: Ան իր ընկերական անոյշ բնաւորութեամբ և իր անձնական կեանքի օրինակովը այնքան սիրուած ու յարգուած էր իր շրջանակէն, որ իր ներկայութիւնը կը բաւէր ամէն մէկ սկաուտի՝ վերյիշել իր սկաուտական երդումը և տասը պատուիրանները, որոնք ծանօթ են մեզի իբրև ուղիղ քաղաքացիի իտէալը:

Սկաուտ—դաստիարակ Հայկ՝ իր շուրջ կը հաւաքէր բոլոր պատանիները, որոնք բարոյականով մաքուր էին ու քաջալերելով զանոնք, անոնց մէջ կը զարգացնէր մաքուր բարոյականի զգացումները:

(Շար. տես էջ 7)

ՌԻՆԿԵՐՈՒ ՍՈՒՍԿԻՆ ՀԱՅ ԶՈՀԸ

ԿՈՓԱՄԱՐՏԻԿ ԲԱԳԱՐԱՏԻ

ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Հայ կոփամարտիկին մահուան ողբերգական պարագաները

«ԵՆԻ ԿԱԶԵԹԷ»ի մէջ, մարզական ծանօթ խմբագիր Էշրէֆ Շէֆիք, յօդուածաշարքով մը կը պատմէ իր յիշատակները ու պատմականը կ'ընէ կոփամարտի մահացու մրցումներուն: Առաջին անգամ ալ կու տայ պատմութիւնը Իսթանպուլահայ եղերաբախտ կոփամարտիկ Բագարատի, որ, ինչպէս ծանօթ է, աւանդեց իր հոգին ռինկին վրայ, հակաօրինական հարուածի մը հետեւանքով:

— Որքա՜ն զարմանալի է որ,— կը գրէ Էշրէֆ Շէֆիք իր յօդուածաշարքին մէջ,— կոփամարտի առաջին մահացու հանդիպումը տեղի ունեցաւ Իսթանպուլի մէջ, ուր կանկսթէրներ չկան: Մինչդեռ, մահացու կռիւներու այս հիւանդութիւնը իր ծագումը կ'առնէր Ամերիկայէն, տրուած ըլլալով որ կանկսթէրները մեծ գումարներու վրայ գրաւներ կը դնէին եւ այս պատճառաւ ոչ մէկ խտիր նկատի կ'առնուէր միջոցներուն մէջ, հանդիպումը ի գին ամէն բանի իրենց ի նպաստ վերջացնելու համար: Ես, հիմա իմ ընթերցողներուս պիտի պատմեմ այն եղերական պարագաները, որոնց ներքեւ մահացաւ Իսթանպուլահայ երիտասարդ կոփամարտիկ մը, Բագարատ, Պէքլինկ Քէլլի անուն ամերիկացի նաւաստիին հետ ունեցած հանդիպումին ընթացքին:

«Առաջին Աշխարհամարտէն անմիջապէս ետք, Թուրքիոյ ամենանշանաւոր կոփամարտիկներէն մէկն էր Բագարատ, որ պիտի կռուէր ամերիկացի նաւազ Պէքլինկ Քէլլիի հետ, Թագսիմի փայտաշէն թատրոնի շէնքին մէջ: Կեդրոնի դատաւորն էր, դարձեալ տեղացի կոփամարտիկներէն, Մազլումիտիսը, իսկ ես՝ կողմնակի դատաւոր էի: Կռիւը սկսաւ շատ բուռն կերպով, բայց խաղին կիսուն մօտ, նկատեցի որ Բագարատի դէմքը կը կապուտնար: Բացորոշ կերպով յայտնի կ'ըլլար, որ արիւնը գլուխը կը խուժէր: Ճիշդ այդ պահուն, Ամերիկացին զօրաւոր աջ հարուած մըն ալ տըւաւ եւ խեղճ Բագարատը ռինկին պարաններուն վրայ ինկաւ: Պէտք էր, որ կեդրոնի դատաւորը՝ Մազլումիտիս, այս կացութեան առջեւ Բագարատը նկատէր գետին ինկած եւ ըստ այնմ սկսէր համրել, մինչեւ որ ան ինքզինք գտնէր եւ իր ուժերը հաւաքելով կռուելու կամ պաշտպանողական դիրք բռնելու ի վիճակի դառնար: Մինչդեռ, Մազլումիտիս, փոխանակ Բագարատը գետին ինկած նկատելու, կէս-ուշակորոյս կոփամարտիկը բռնեց ու քշեց Ամերիկացիին առջեւ: Եւ, այդքանով ալ չբաւականանալով տակաւին, Քէլլիի հրահանգեց շարունակել հարուածները: Այն ատեն, ամերիկացին, տուաւ աջ կռուփի զօրաւոր հարուած մըն ալ, որ վերջ դրաւ թէ՛ մրցումին եւ թէ՛ դժբախտ կոփամարտիկ Բագարատի կեանքին:

«Ես, այդ եղերական պարագաներուն մէջ, այս ողբերգութեան ի տես, իբրեւ կողմնակի դատաւոր՝ կարողացայ պոռալ միայն — «Ի՞նչ կ'ընես, Մազլումի՛տիս, խե՞լքդ կորսնցուցի՞ր»: Եւ սակայն իմ այս միջամտութեամբս ոչ կարողացած էի Մազլումիտիսի այդ արարքը արգիլել եւ ոչ ալ Ամերիկացի կոփամարտիկին մահացու հարուածը կանխել:»

ՔՆՆԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՎՐԱՅ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ՖՈՒԹՊՈԼԸ ԱՅՍՕՐ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Աշխարհի ու Եւրոպայի բազմաթիւ երկիրներուն նման, ֆութպոլը տարածուած ու ժողովրդականացած է նաև Եուկոսլաւիոյ մէջ: Սփոռի այս արքայ ճիւղը, ոչ միայն տարածուած ու ժողովրդականացած է այս երկրի բովանդակ տարածքին վրայ, այլ իր տիրապետութիւնը հաստատած ամենուրեք: Ֆութպոլը կու գայ առաջին գծի վրայ, թէ՛ ֆութպոլիստ մարզիկներու թիւով, և թէ՛ ֆութպոլային խումբերու և հանդիսականներու բացարձակ մեծամասնութեամբ:

Միջազգային գետնի վրայ, Եուկոսլաւիոյ Ֆութպոլի ազգային խումբը, իր ունեցած 172 պաշտօնական մրցումներուն, յաղթած է 102ին, հաւասարած՝ 42ին եւ պարտուած՝ 28 մրցումներուն: Կոլերուն համեմատութիւնն ալ մեծ է. 436 նշանակուած կոլեր իրենցմէ՝ ընդդէմ 305ի:

«Հունգարական բարդոյթ» բառաձն ալ նմանապէս անյետացաւ: Եուկոսլաւիա 30 տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, անցեալ տարի յաղթեց իր հիւսիսի դրացիներուն իրենց իսկ քաղաքին՝ Պուտափեշտի մէջ 1 ով 0:

Նկարին մէջ. Եուկոսլաւ խումբը Պուտափեշտի «Նէփ» մարզաւանի խաղավայրին վրայ, հունգարիոյ խումբին հետ մրցելէ առաջ:

Եուկոսլաւիոյ մէջ տարուան գրեթէ բոլոր օրերուն տեղի կ'ունենան ֆութպոլի հետաքրքրական մրցումներ: Պաշտօնական շրջագծէ ներս իրենց առանձնայատուկ տեղը ունին Ազգային Բաժակի, Ազգային Ախոյեանութեան եւ Ազգային Լիկայի տարեկան մրցաշարքերը: Անոնց կուգան միանալու բարեկամական ու միջազգային հանդիպումները: Ծայրէ ի ծայր հետաքրքրաշարժ եղող մրցաշարքը անկասկած որ Ազգային Ախոյեանութեան մրցաշարքն է, որուն կը մասնակցին առաջին համադաշնակցային լիկայի անդամ 14 խումբերը: Ազգային Լիկայի մնացեալ երկու բաժանմունքներուն իւրաքանչիւրը կը հաշուէ 16 անդամ կազմեր:

Մինչև այսօր, Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլի ազգային ախոյեանութեան գծով ամենէն աւելի փայլուն յաջողութիւններ ձեռք ձգող խումբերը եղած են մայրաքաղաք Պելկրատի առաջնակարգ երեք խումբերը, կարգի շարքով՝ ԿԱՐՄԻՐ ԱՍՏՂ, ՓԱՐԹԻԶԱՆ և ՀԱՅԴՈՒԿ, Զաղրէպի ՏԻՆԱՄՕ-ն եւ Սլովենիոյ ՎՈՅՎՈԴԻՆԱ-ն:

Ժողովուրդին մօտ սակայն ամենէն աւելի շահագրգռութիւն արթնցող խաղերը Եուկոսլաւիոյ ազգային լիկայի բաժակին մրցաշարքերն են: Մինչև այսօր ԿԱՐՄԻՐ ԱՍՏՂ խումբը եօթն անգամ տիրացած է այդ բաժակին, իսկ իր անմիջական մրցակիցը՝ ՓԱՐԹԻԶԱՆ՝ վեց անգամ:

Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբը մինչև այսօր մասնակցած է 172 պաշտօնական հանդիպումներու, որոնց 102ը պսակած է փայլուն յաղթանակներով, 42ը՝ հաւասարութեամբ և 28ը՝ պարտութեամբ: Այս միջազգային մրցումներուն ընթացքին ան նշանակած է 436 կէտեր, ու փոխարէնը իր ուռկանէն ներս ստացած՝ միայն 305 կէտեր:

Պելկրատի «Կարմիր Աստղ» Ֆութպոլի ակումբը ցարդ ամենամեծ յաջողութիւնները արձանագրած է. Եօթ անգամներ Երկրին ախոյեան եղած է եւ վեց անգամ ալ բաժակին տիրացած: Այս տարի աննախընթաց յաջողութիւն ունեցաւ շահելով զոյգ ախոյեանութիւնները:

Նկարին մէջ. Մարզիչ Միլորատ Փաւիչ, բաժակը ձեռքերուն մէջ, «Կարմիր Աստղ»ի խանդավառ խաղացողներուն կողմէ վեր բարձրացուած, «Տինամօ» խումբին հետ ունեցած վերջին մրցումէն յետոյ:

Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբը աւելի փայլուն յաջողութիւն ձեռք ձգեց ողիմպիական խաղերուն, քան՝ համաշխարհային ախոյեանութեան մրցումներուն: 1948 Թուին՝ Լոնտոնի ողիմպիական խաղերուն, 1952ին՝ Հելսինքիի մէջ, ու 1956ին՝ Մելպուրնի ողիմպիականին, յաջորդական երեք առիթներով ուրեմն, ան գրաւեց ընդհանուր դասաւորման երկրորդ տեղը ու տիրացաւ արծաթեայ մետայլի:

Ողիմպիական խաղերու ֆութպոլի ախոյեանութեան անպայման տիրանալու եուկոսլաւ ֆութպոլիստներու զօտեպնդուած և յամա՛ռ ճիգերը արդիւնաւորուեցան 1960ին, երբ՝ Եուկոսլաւիա Հռոմի մէջ, արժանաւորաբար հռչակուեցաւ Ողիմպիական Ախոյեան:

Ասիկա պատիւ ու փառք եղաւ Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբին համար, որ սակայն չկրցաւ

00891

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԱԼՊԷՐ ԱԶԱՐԵԱՆ

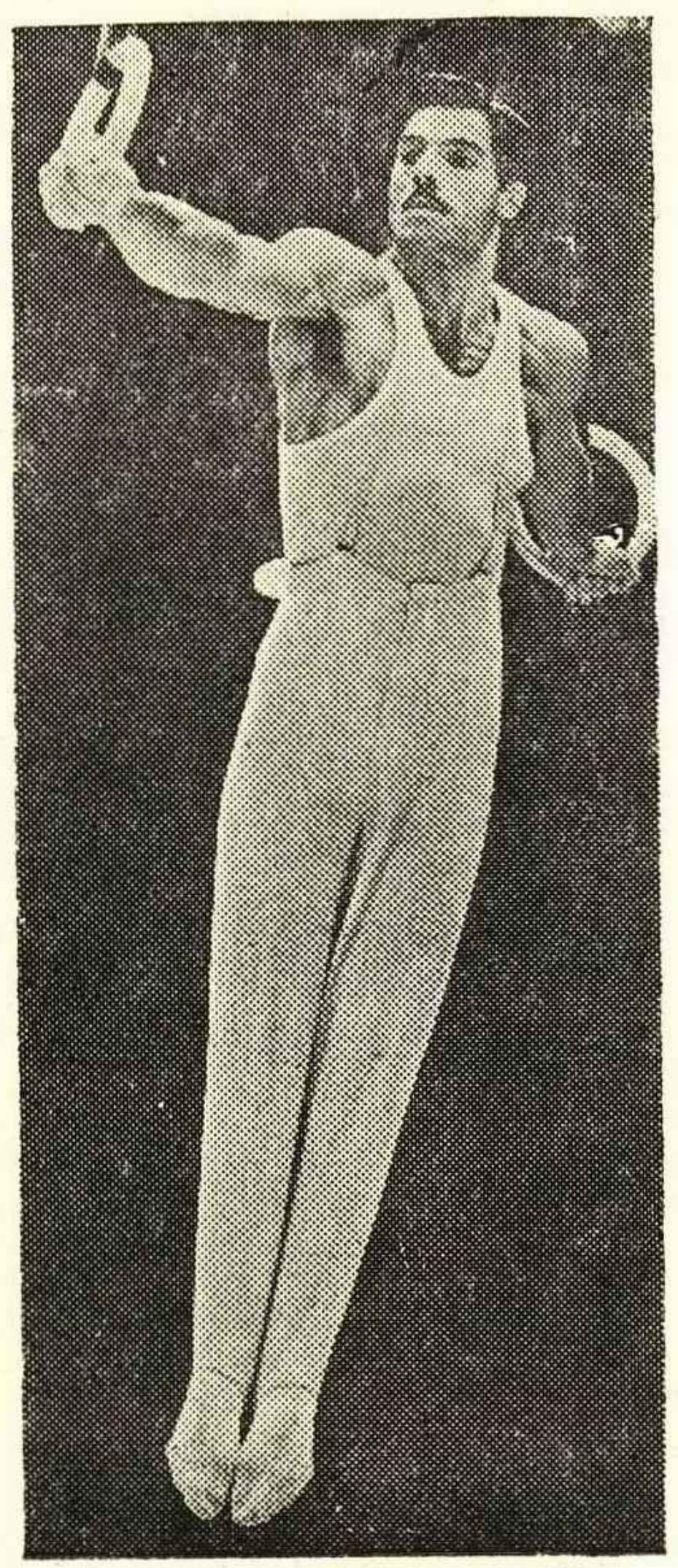

Մեծ Վարպետը
Ալպէր Ազարեան

Ալպէր Ազարեան սկսաւ մարզամարզը Կիրովականի մէջ՝ 1944ին։

Ալպէր իր ճկունութեամբ եւ վարպետութեամբ արժանացաւ ոսկեայ մետալներու՝ Հռոմի եւ Մելպուրնի Ողիմպիականներուն։

Ալպէր արժանացած է վարպետ տիտղոսին եւ այժմ մարզիչ է եւ իրաւարար, ու կը մարզէ Երեւանի մարզական կեդրոնի երիտասարդները։ Ան մեծ ժողովրդականութիւն ունի մարզական աշխարհին մէջ։

Ազնիւ հոգիի տէր այս հայ մարզիկը արդէն իսկ պատրաստած է իր ժառանգորդները՝ յաջորդ Ողիմպիականին, փոխանցելով անոնց մարզական իր բոլոր գաղտնիքները։ Այսպէսով ան աւելի կ'արժէքաւորուի, եւ կը բարձրանայ իր մարզիկի անձնուէր ոգին։ Կ'արժէ հոս յիշել իր գլխաւոր յաջորդներէն մին՝ Միխայիլ Վորոնինը 20 տարեկան երիտասարդ, լարախաղացը, որ վստահաբար լաւագոյն տեղը պիտի գրաւէ յաջորդ Ողիմպիականին, որ տեղի պիտի ունենայ Մեքսիքայի մէջ՝ 1968ին։

Քաղեց՝ ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

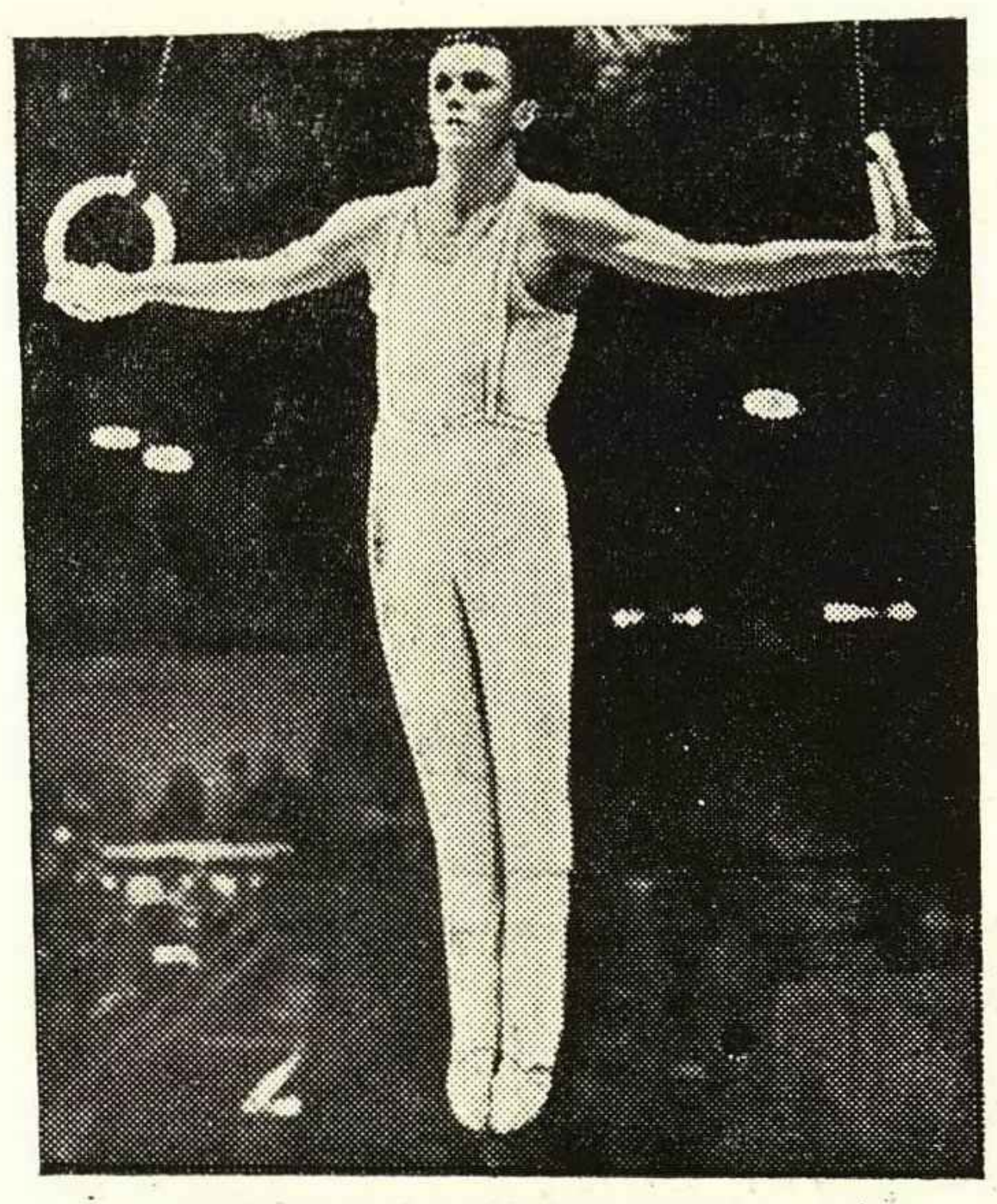

Միխայիլ Վորոնին կը կատարէ Ազարեանի յաջողագոյն խաղաձեւը:

Մինչ դատաւոր Ազարեան գոհունակ կը ժպտի ի տես այս յաջողութեան

Մարզական Լուրեր

ՖՈՒԹՊՈԼ

— Պրազիլիա 11 միջազգային մրցումներ խաղացած է 1965ի շրջանին եւ ոչ մէկ պարտութիւն կրած է (7 յաղթանակ եւ 4 հաւասար)։

—Ֆրանսայի ֆութպոլի խումբը ամենաարագ խաղարկութիւն ունեցող խումբն է, որուն կը պակսի իրերահասկացողութիւն։

— Պրազիլիա աշխարհի միակ երկիրն է, որ մեծ զարկ տուած է Ֆութպոլին, ունի 4950 մարզարան, 9900 խումբ՝ 161127 խաղացողներով:

— Սպանիոյ խումբը պարզ խումբ մըն է՝ առանց Սուաէրսի։

— Փորթուկալի խումբը առաջնակարգ յարձակողական կազմ ունի շնորհիւ Եուզիպուի։

— Ռէալ Մատրիտի լաւագոյն մարզիկ Խենթօ, որ 11 տարի շարունակաբար խաղացած է նոյն խումբին մէջ, վերջնականապէս որոշած է որ իր վերջին մրցաշարքը պիտի ըլլայ Լոնտոնի համաշխարհային մրցումները։

— Հիւսիսային Գորէայի ֆութպոլի խումբը օրական 6 ժամ կը մարզուի։

— Ֆութպոլը սկսած է խիստ արագ ընթանալ Միացեալ Նահանգներուն մէջ եւ դարձած է ժողովրդային սփոր մը. այսօր դպրոցներու եւ համալսարաններու մէջ յառաջացած է եւ կը խաղցուի 425 դպրոցի ու համալսարանի մէջ՝ ունենալով 12 հազար խաղացող։

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՊԱՍՔԷԹԻՍՏՆԵՐԸ

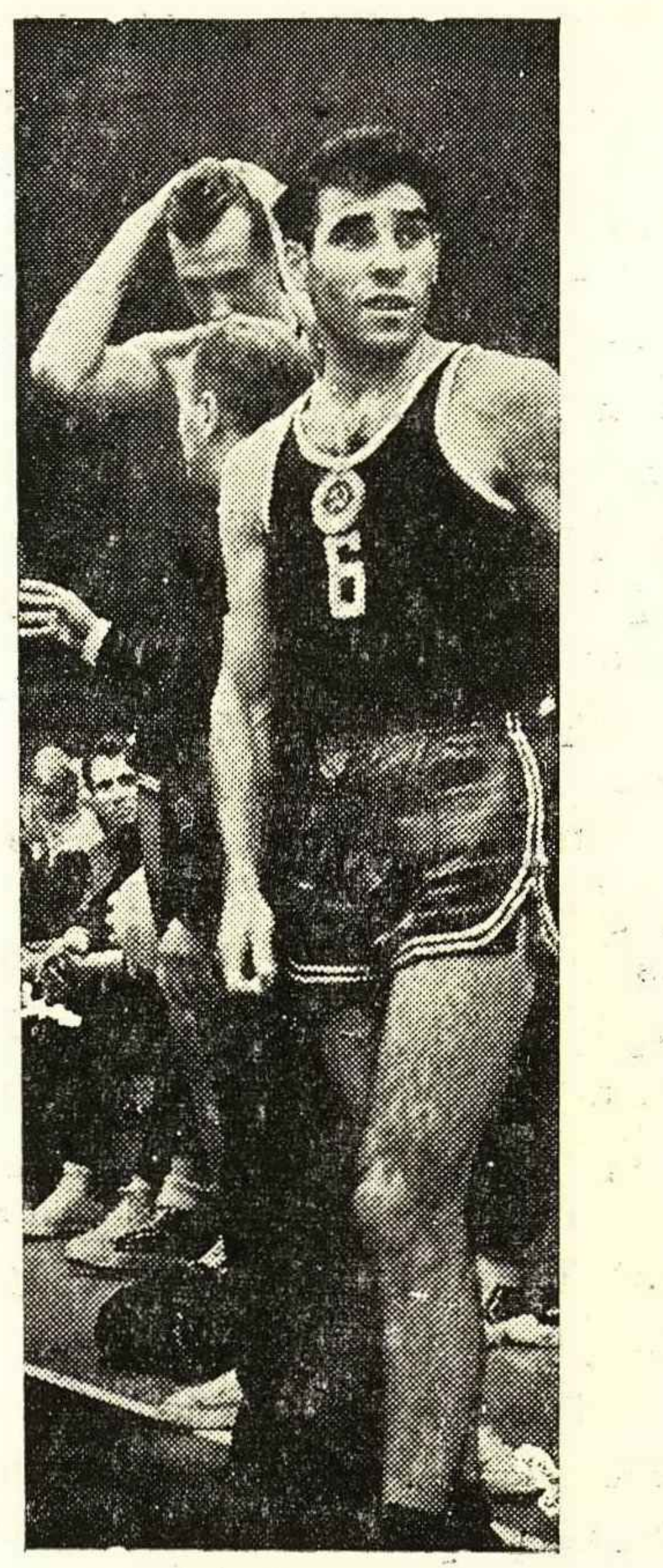

Ա. Ալաճաճեան

ՍՍՌՄի Պասքէթպոլի Ֆետերասիոնի նախագահութիւնը, 1965ի ընթացքին արձանագրուած արդիւնքներուն վրայ հիմնուելով հաստատեց երկրին 25 լաւագոյն խաղացողներուն ցանկը։

«Սովետական Սփոր» թերթը վեցերորդ անգամ ըլլալով կը հրատարակէ բոլորին միջեւ լաւագոյն խաղացողներուն ցանկերը։ Այդ վեց ցանկերուն մէջ ամէն անգամ կը գտնուին հետեւեալ խաղացողներուն անունները.— Սմիլգինա, Լուսեփ, Փոզնանսքայա (կիներ), Ալաճաճեան, Տրուին, Փերով, Կրումինշ ու Վոլնով (այրեր)։

ինքզինք պարտադրել համաշխարհային ախոյեանութեան մրցաշարքերուն, որոնք, իրենց կարգին, հրապարակ կը դնեն իսկական արժէքը ու հարազատ չափանիշը աշխարհի բոլոր մեծ խումբերուն։

Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլի Ազգային խումբը իր մասնակցութիւնը բերաւ նախապատերազմեան շրջանի համաշխարհային ախոյեանութեան երեք մրցաշարքերուն։ 1930 Թ. Ուրուկուէյի մայրաքաղաք՝ Մոնթեվիտէոյի մէջ առաջին անգամ ըլլալով ան գրաւեց երրորդ տեղը ու տիրացաւ պրոնզեայ մետալին։ 1934 Թ. եւ 1938 Թ. մրցաշարքերուն, ան, իր կրած պարտութիւններուն պատճառաւ դուրս ձգուեցաւ զտումի խաղերուն։

Երկրորդ Աշխարհամարտէն ետք, աշխարհի ախոյեանութեան առաջին մրցաշարքը տեղի ունեցաւ Պրազիլիոյ մէջ։ Հակառակ իրենց ցուցաբերած բարձրորակ խաղարկութեան եւ հաւաքական ներդաշնակութեան՝ եուկոսլաւ ֆութպոլիստները չկրցան ֆինալի եզրափակիչ խաղերուն դասուիլ։ Պարագան նոյնը եղաւ նաեւ 1954 Թ. Զուիցերիոյ մէջ, ու 1958 Թ. Շուէտի մէջ, ուր՝ Արեւմտեան Գերմանիոյ Ազգային խումբը յաջորդական երկու առիթներով արգելք հանդիսացաւ Եուկոսլաւիոյ, երկու անգամուն ալ պարտութեան մատնելով զայն 2-0, 1-0 արդիւնքներով։

Աշխարհի ախոյեանութեան վերջին մրցաշարքէն, որ տեղի ունեցաւ Չիլիի մէջ, Եուկոսլաւիոյ ազգային խումբը կարելիութիւն ունէր համաշխարհային տիտղոսին տիրանալու, սակայն, չկրցաւ ֆինալի դասուիլ։ Խորհրդային Միութեան ազգային կազմէն անսպասելի ու անփառունակ պարտութիւն մը կրելէ ետք՝ 0-2։ Եուկոսլաւիոյ ազգային խումբը յաջորդաբար փայլուն յաղթանակներ տարաւ Ուրուկուէյի դէմ 3-1, Գոլոմպիայի դէմ՝ 5-0 ու Արեւմտեան Գերմանիոյ դէմ՝ 1-0։ Կէս ֆինալի եզրափակիչ խաղերուն, եուկոսլաւ ֆութպոլիստները հակառակ իրենց ակնյայտ գերակայութեան՝ պարտուեցան Չեքոսլովաքիոյ Ազգային խումբէն՝ 3-1 արդիւնքով: Պարագան նոյնը եղաւ նաեւ երրորդ դիրքի տիրացման համար, ուր Եուկոսլաւիա դարձեալ պարտուեցաւ 1-0 արդիւնքով։

Եուկոսլաւ ֆութպոլին արժէքը տարիներ գնահատուած է ու կը շարունակէ նաեւ գնահատուիլ միջազգային թատերաբեմին վրայ։ Եուկոսլաւ առաջնակարգ հինգ ֆութպոլիստներ՝ ՎԻՒՔԱՇ (ՀԱՅԹՈՒԿ), ՁԵՊԵՔ (ՓԱՐԹԻԶԱՆ), ՊԷԱՐԱ (ՀԱՅԴՈՒԿ), ՅԱՅՔՈՎՍՔԻ (ՓԱՐԹԻԶԱՆ) եւ ՊՈՇՔՈՎ (ՎՈՅՎՈՏԻՆԱ) հրաւիրուեցան մաս կազմելու Աշխարհի այն խառն խումբին, որ Ուեմպլի քաղաքին մէջ (Մեծն Բրիտանիա) պիտի մրցի երկրամաս—Անգլիա աւանդական հանդիպումը։ Իսկ 1963 Թուին՝ Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբին բերդապահը՝ ՅՈՇՔԻՉ պաշտպանեց Ֆութպոլի Միջազգային Ֆետերասիոնի Համաշխարհային Կազմին բերդը, Մեծն Բրիտանիոյ դէմ տեղի ունեցող տարեկան հանդիպումին։

Միջազգային գետնի վրայ, Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբին արձանագրած ամենէն փայլուն յաջողութիւններուն կարգին պէտք է յիշենք Հունգարիոյ հաւաքական խումբին դէմ անոր տարած զոյգ փառաւոր յաղթանակները։ Արդարեւ, երեսուն տարիներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, ու միայն երկու տարուան ժամանակամիջոցին, Եուկոսլաւիա ինքզինք պարտադրեց Հունգարիոյ, առաջին իսկ հերթին, 1962 Թուին Պուտափեշտի մէջ 1-0, ու երկրորդ անգամուն, 1963 Թ. Պելկրատի մէջ 2-0 արդիւնքով։

Եուկոսլաւիոյ առաջնակարգ խումբերը փոփոխակի յաջողութիւններ ունեցան նաեւ Եւրոպայի ախոյեան կազմերու բաժակի մրցաշարքերուն ընթացքին։ Պէտք է շեշտենք յատկապէս այն իրողութիւնը՝ որ 1956 Թ., Պելկրատի «ԿԱՐՄԻՐ ԱՍՏՂ» խումբը իրաւունք ստացաւ մասնակցելու կէս-ֆինալի եզրափակիչ հանդիպումին, ուր սակայն, անսպասելի պարտութիւն մը կրեց Իտալիոյ ՖԻՈՐԻՆԹԻՆԱ խումբէն՝ 1-0, եւ նոյն կազմին դէմ իր ունեցած երկրորդ մրցումին՝ 0-0 հաւասար արդիւնք ձեռք ձգելով հանդերձ չկրցաւ ֆինալի դասուիլ։

Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլը, եուկոսլաւ խումբերու դէպի Մերձաւոր-Արեւելք կատարած շրջապտոյտներուն շնորհիւ, ծանօթ է նաեւ արաբական աշխարհի ու յատկապէս՝ Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան, Լիբանանի եւ Ալճերիոյ մարզասէր հասարակութեան։

Պէյրութի մէջ, Հ.Մ.Մ.ի ֆութպոլային խումբը եւ զինք հովանաւորող մարզական դիւանը, առաջինը եղաւ Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլի պատասխանատու շրջանակներուն հետ կապ պահող։ Արդարեւ, 1945 Թուին իսկ, Երկրորդ Աշխարհամարտի աւարտէն անմիջապէս ետք, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանը Լիբանանի ֆութպոլի ֆետերասիոնին հետ համախորհուրդ, Պէյրութ հրաւիրեց Պելկրատի ՀԱՅԴՈՒԿ խումբը, որ կէտերու խոշոր տարբերութեամբ լիբանանեան կազմերը պարտութեան մատնելէ ետք, Սահակեան մարզադաշտին վրայ հազիւ հազ կրցաւ յաղթել Հ.Մ.Մ.ին՝ 2-1։

Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան Լիբանանի Շրջանը ապա Պէյրութ հրաւիրեց եուկոսլաւ առաջնակարգ երեք խումբերը, 1950ին՝ ՍԱՐԱՅԵՎՕ, 1956ին՝ ՊԵՈԿՐԱՏՍՔԻ ԳԼԻՒՊ եւ 1961ին՝ ՌԻՅԵՔԱՆ, որոնց բոլորին դէմ ալ, մարզական մաքրամաքուր ոգիով մրցեցան սփիւռքահայ երիտասարդական երկու կազմակերպութիւններու՝ Հ.Մ.Մ.ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆութպոլային խումբերու խառն կազմը՝ ձեռք ձգելով պատուաւոր արդիւնքներ։

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ԱՆԴԻՄԱԴՐԵԼԻ ՋԱԽԵՐԷՆ

ՊՈՐԱ ՔՈՍԹԻՉ այս տարի իր հազարերորդ կոլը բրաւ ու դարձաւ այս չափանիշին հասնող եզական Ֆութպոլիստ մը։ Ճշգրիտ հաշիւներու համաձայն, միայն տասը կէս կը պակսէր նշանակել իրեն, ըլլալու համար Եուկոսլաւիոյ պատմութեան մէջ կոլ բերող ամենակարող խաղացողը։

Իր զօրաւոր եւ անպաշտպանելի հարուածներով, որ իր ձախ ոտքով միայն կուտայ, Քոսթիչ յաղթած է աշխարհի ամենանշանաւոր բերդապահներէն Կրոշիչի եւ Եաշինի դէմ:

Նկարին մէջ. Պորա Քոսթիչ իր հազար կոլերէն մէկը մտցուցած պահուն

00892

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՃԱՐԺՈՒՄ

ԳՈՐՍԻԿԱ

ՍԻՐՈՅ ԿՂԶԻ

Նափոլէոնի Գորսիկայէն մեկնումէն ի վեր (1779) գրեթէ ոչինչ պատահած է կղզիին մէջ: Այրերը միշտ շարունակեցին աւանակներով ճամբորդել եւ վրէժխնդրական կռիւներ մղել: Իրենց կիները շարունակեցին կրել տեղական ոչխարներէ՝ պատրաստելու համար պանիր եւ կերպընկալ ռումբի մը միջուկը․ ժողովրդական երգիչները շարունակեցին դրուատիքը հիւսել Պոնափարթի քաջագործութիւններուն։

Այս խաղաղ կեանքը տեւեց մինչեւ անցեալ ամառ, երբ թախծոտ եւ քնատ կղզին յանկարծ արթնցաւ եւ ինքզինքը գտաւ 20-րդ դարուն մէջ: Յանկարծ ռումբեր պայթեցան գիշերուան մէջ եւ պատերուն վրայ արձանագրուեցան մրոտ նշանախօսքեր.— «Գորսիկան Գորսիկացիներուն»:

Այս կացութիւնը ստեղծուեցաւ «արշաւանքի» մը հետեւանքով։ 1958էն ի վեր 15.000 Ֆրանսացի գաղթականներ (մեծ մասը Ալժերիայէն եւ շատեր՝ գորսիկական ծագումով) խուժած են կղզի։ Անոնց ժամանումին հետեւանքով Ֆրանսայի այս ամենէն յետամնաց շրջանը դարձաւ ամենէն գլխացաւ պատճառող վայրը։ Գաղթականները տէր դարձան կղզիի արեւելեան դաշտագետինի մեծ մասին: Գորսիկայի մշակելի հողերուն գրեթէ կէսը գրաւող այս բարեբեր շրջանը մինչեւ համաշխարհային երկրորդ պատերազմ անբնակելի էր մալարիային պատճառով։

Թէեւ դանդաղաշարժ Գորսիկացիներուն յանցանքն է, որ չեն իւրացուցած այս բարեբեր շրջանը, այսուհանդերձ կ'այպանեն նորեկները:

Գորսիկա հրուանդանէն մինչեւ Պոնիֆաչիօ նեղուցը, 114 մղոն երկարութիւն ունեցող կղզին, որ կը գտնուի Նիսէն 105 մղոն հարաւ-արեւելքը, միայն տեսարժան վայր մըն է: Գորսիկա ունի միայն մէկ շոգեկառքի գիծ, որ կ'անցնի աւերակ ամրոցներու, ամայի գիւղերու եւ ցիրուցան անտառներու քովէն: Բնակչութիւնը, որ 1870ին 300 հազար էր, ներկայիս իջած է 170.000ի։ Մայրաքաղաքը Աժաչիօյ վայելուչ այլ խարխուլ տուներու հաւաքածոյ մըն է, թէեւ հոս ու հոն նոր եւ արդիական տուներ գոյութիւն ունին։

Նորեկներուն տեսակէտն ալ Գորսիկացիներուն նկատմամբ բացասական է, «Այն որ մաքսատան պաշտօնեայ կամ յիսնապետ չէ կըրցած ըլլալ, հոս մնացած է» կ'ըսեն, թէեւ անմիջապէս կ'աւելցնեն. «Վենեցուէլայի նախագահը, բարձրաստիճան ոստիկանները եւ անուանի *կանկսթէր*ները, մէկ խօսքով աշխարհի բոլոր մեծ մարդիկը Գորսիկացիներ են»։

Գորսիկացիները կը դժգոհին նաեւ Ֆրանսայէն, որ ըստ իրենց, հարկ եղած չափով չեն զբաղիր կղզիով: Ասիկա այնքան ալ ճիշդ չէ։ Սոմիվաքը, որ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ հովանաւորուած գիւղատնտեսական հաստատութիւն մըն է, շինած է վեց ամբարտակներ եւ զարգացուցած է 104 ագարակներ վերջին վեց տարիներու ընթացքին: Տեղացիներուն գոհացում տալու համար՝ ընկերութիւնը չորս յաւելեալ ագարակներ յանձնեց գորսիկացիներուն, իսկ Սեթքօն, որ Սոմիվաքի զբօսաշրջիկութեան ճիւղն է, արդէն իսկ շինած է, 4 նորապանդոկներ եւ կը հաստատէ զբօսանաւերու աւազան մը, որ Միջերկրականի ամենէն գեղեցիկը պիտի ըլլայ։ Անցեալ տարի 443.000 զբօսաշրջիկներ այցելեցին այս կղզին, «Սիրոյ կղզին» ինչպէս կ'երգէ Թինօ Ռոսսի:

Թ. Ա. Թ.

ԵՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ականաւոր գրագէտներու Լ. Փաշալեանի, Ե. Օտեանի, Ա. Արփիարեանի, Յ. Գուրգէնի, Տ. Քէլէկեանի, Գ. Զօհրապի, Տ. Կամսարականի, Մաքրուհի Ֆրէնկեանի եւ Վ. Մալէզեանի միջեւ, կիներու մասին հետեւեալ 10 հարց-պատասխանը քաղուած է Վահան Մալէզեանի «Անցած Օրեր», Յուշամատեան Գաւզիգիղի Գրական Երեկոյթներու 1892—1894 շահեկան փոքր հատորէն։

ՄԻՄԻ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Ա.— Ի՞ՆՉ Է ԿԻՆԸ ԱՌԱՆՁԻՆ

Բ.— Ի՞ՆՉ Է ԿԻՆԸ ՍԻՐՈՅ ՄԷՋ

Գ.— ԱՅՐԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ Ո՞Ր ԱՍՏԻՃԱՆ ՊԷՏՔ Է ՓԱՓԿԱՆԿԱՏ ԸԼԼԱՆ ԿԻՆԵՐՈՒ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

«Առաջին հարցման պատասխանը զերօ է, երկրորդինը տասը։

Երրորդ հարցում ըսողը իր վրայ պիտի հրաւիրէ ամբողջ կանանց զայրոյթները, որ տհաճելի բան մը չէ սակայն, ընդհակառակն: Այդպիսի հարցում մը չեմ ըմբռներ, փափկանկատութեան աստիճան մը որոշել չեմ հասկնար կանանց նկատմամբ։ Մինչեւ ծայրայեղութիւն, այսպէս կ'ըմբռնեմ փափկանկատութիւնը կանանց նկատմամբ»։

Լ. ՓԱՇԱԼԵԱՆ

«Կինը առանձին եզակի է, իսկ սիրոյ մէջ յոգնակի, ահա կարճ վճիռ մը, որմէ ետքը ալ իրաւունք չունիմ փափկանկատութեան մասին կարծիք յայտնելու»։

Ե. ՕՏԵԱՆ

«Երրորդ հարցումին պատասխանը հարցուցէք հին պատմութեան, որ կ'աւանդէ թէ Սոկրատի կինը սաստկապէս կը կռուէր իր ամուսինին դէմ, ամբաստանելով զանիկա թէ և ոչ իսկ չէնքով չնորհքով մը… կը ծեծէր զինքը։ Միւս հարցումներուն պատասխանն ալ ասոր մէջ է։ Կինը առանձին դժբախտ էակ մըն է, վասնզի զինքը ծեծող մը պիտի չգտնուի։ Կինը սիրոյ մէջ տառապանքի սիրող մըն է միայն»։

Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Կինը առանձինն ոչինչ է, սիրոյ մէջ է ամէն ինչ։ Արանց չէ տրուած փափկանկատ ըլլալ առ կանայս որպէս արժան է։ Ինձ կը թուի թէ արք նկատած են զկինն էգ մը միայն, քան մարդկութեան միւս կէսն»։

Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

«Կինը՝ առանձին ծուղակ մըն է, և սիրոյ մէջ՝ օղակ մը։ Ծայրայեղութեան տարէք փափկանկատութիւնը իրեն նկատմամբ, ծուղակներու ամենէն սիրունը և օղակներու ամենէն հեշտիւը կրնայ վտանգաւոր դառնալ, պզտիկ թեթեւութեան մը հետեւանքով»։

Տ. ՔԷԼԷԿԵԱՆ

«Ինչ է զէրօն առանց թուանշանի, բաժակը առանց ըմպելիի, երաժշտութեան գործիքը առանց արուեստագէտին։ Կինը սէրէն դո՛ւրս գոյութիւն չունի և կը կարծեմ՝ որ ինքն ալ չի փափաքիր ունենալ։ Սէրը իր տարրն է ուրեմն, էն մեծ դիւցազներգութիւնները իրեններն են ու էն մեծ անկումները դարձեալ իրենները։

Այրերը կնոջ համար մասնաւոր փափկանկատութիւն մը ցոյց տալու պարտաւոր, չեմ կարծեր, տկարութիւն մը չե՞նթադրեր զիրենք ազատ ու զերծ պահել միշտ ամէն խստութիւններէ, մինչդեռ կիները ամենէն շատ ունին դիմադրելու ոյժը և ամենէն տոկուն խառնուածքը»։

Գ. ԶՕՀՐԱՊ

«Կինը առանձին պատկեր մըն է լոկ, որ կ'ապրի։ Կինը սիրո՞յ մէջ։ Բայց, սիրոյ մէջ չէ՞ կինը։ Ո՞ր աստիճան փափկանկատ ըլլալու է կնոջ նկատմամբ։ Տխմա՛ր, ծեծէ՛ կինը և պիտի սիրէ զքեզ»։

Տ. ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

«Առանձին…

Սիրոյ մէջ ամէն բան։

Լաւագոյն պիտի ըլլար հարցնել թէ այրերը ո՞ր աստիճան պէտք է խիստ ըլլան կիներուն նկատմամբ։ Այն ատեն թերեւս կարելի ըլլայ սահման մը տալ»։

Տ. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«Կինն առանձի՞ն, հարցումն է ան․ իսկ սիրոյ մէջն է պատասխան։
Մին երազն է, անհուն տարփի,
միւսը վայելք՝ որ շուտ կ'անցնի։
Բանէ կինը քնքոյշ ծաղիկ,
Այնպէս մեղմիւ, այնքան գողտրիկ,
Որ իր մարմին չի զգայ մատին
Հըպումն՝ այլ լոկ սիրող հոգին»։

Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

«Կինը սիրոյ մէջ իր տեղն է։ Սէրը կին է և կինը սէր։ Սիրոյ մէջ կինը եթէ Ֆրանսուա Ա.ի երգած փետուրը չէ, դիցուհի մըն է, որ իր ճակտին վրայ կը կրէ մարտիրոսի պսակը, չարամիտ այրերէն իրեն վերագրուած բոլոր մեղքերը քաւելով։

Այրերուն փափկանկատութիւնը աստիճան ունի՞ արդեօք, նկատելով որ անոնց մէջ յաւէտ բնածին զգացում մը պիտի մնայ կնոջ, այսինքն սիրոյ, այսինքն գեղեցիկին հանդէպ ունեցած զմայլանքը, ըլլայ անոնց մագնիս եղող կինը հրէշ մը կամ հրեշտակ մը»։

ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՖՐԷՆԿԵԱՆ

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՄԻՐՏՈՎԼԱԹ ԱՄԱՍԻԱՑԻ

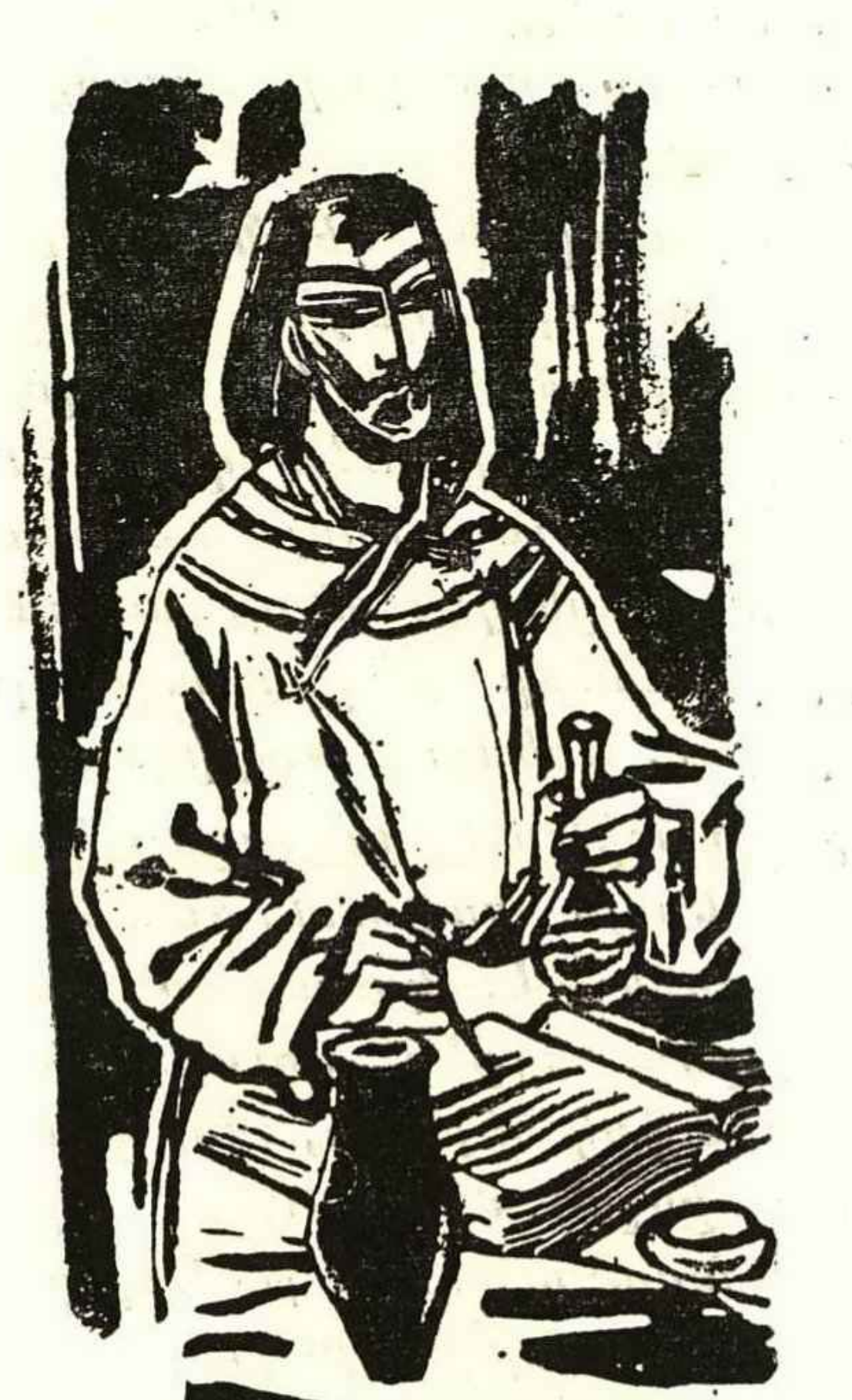

Շատ ծանր է, երբ մարդ իր ամբողջ կեանքը նուիրում է իր հայրենի երկրին․ Նրա համար մաքառում, ստեղծագործում, սակայն ոչ մի հնարաւորութիւն չունենալով գոնէ մի անգամ լինել իր հարազատ հայրենիքում, միշտ մնում է նրան կարօտ։ Այդպիսին է եղել 15րդ դարի հայ մեծագոյն բժիշկ և գիտնական Ամիրտովլաթ Ամասիացու կեանքը։

Նրա ծննդեան ստոյգ տարեթիւը մինչեւ հիմա էլ յայտնի չէ, բայց ստեղծագործութիւններից երեւում է, որ ծնուել է մօտաւորապէս 1414-19 թուականներին, Փոքր Ասիայի Եշիլըրմագ գետի վրայ գտնուող Ամասիա քաղաքում։ Իր ծննդավայրում հայերէն, թուրքերէն և արաբերէն գրել-կարդալ սովորելուց յետոյ, նա երկար ու տանջալի ճանապարհորդութիւն է կատարում, որի ժամանակ սովորում է բժշկութիւն և դեղագործութիւն։

15րդ դարի կէսերին, սուլթան Մահմէտ Բ.ի օրով, օսմանեան պետութիւնը զօրեղացաւ, ամրապնդուեց։ Ահա այդ ժամանակ էր, որ բժշկութեան մէջ բացայայտուեց Ամիրտովլաթի մեծ տաղանդը։ Նա դարձաւ թուրքական սուլթանի պալատական գլխաւոր վիրաբոյժը։

Ամիրտովլաթը Մահմէտ սուլթանի ամենասիրելի և ամենահեղինակաւոր բժիշկն էր։ Սակայն ո՞ր պալատում և ո՞ր թագաւորի մօտ խելօք, հնարամիտ և իմաստուն մարդկանց կեանքը խաղաղ է անցել։ Բազմաթիւ դատարկագլուխ և անշնորհք բանսարկուներին ձեռնտու չէր սուլթանի յարգանքն ու պաշտպանութիւնը դէպի մեծ բժիշկը։ Եւ ահա նրանց յաջողւում է սուլթանի մտքերը պղտորել, թշնամացնել նրան հայ բժշկի հետ։ Մահմէտ Բ.ը բաւականացաւ միայն նրանով, որ մեծ բժշկին հեռացրեց իր արքունիքից։

Նորից թափառական ու ծանր կեանք է կրում նա, բայց որոշ ժամանակ յետոյ փոխւում է դրութիւնը, և Ամիրտովլաթը իր բարեկամների ու աշակերտների միջոցով կրկին վերադառնում է Կոստանդնուպոլիս, որտեղ զբաղւում է իր սիրած գիտութեամբ՝ բժշկութեամբ։

Ամիրտովլաթը գրել է երեք մեծ և ստուարահատոր գիրք՝ «Օգուտ բժշկութեան», «Ախրապատին» և «Անգիտաց Անպէտ» (այսինքն՝ տգէտ մարդկանց համար ոչ պիտանի, անպէտք)։

Լաւ ծանօթ լինելով յունական, լատինական բժիշկների գործերին և քաջ իմանալով արաբական բժշկութիւնը, նա ըստեղծել է հայերէն լեզուով այս թանկարժէք գրքերը, որոնք երկար տարիներ հանդիսացել են հայ բժշկասէր մարդկանց սեղանի զարդը։

Ամիրտովլաթը, չնայած իր համբաւին, բացառիկ համեստ մարդ էր և խիստ էր ինչպէս իր՝ այնպէս էլ աշակերտների նկատմամբ։

Նրա «Անգիտաց Անպէտ» գիրքն սկսւում է հետեւեալ ոտանաւորով․

«Եղիր հետեւող իմաստութեան հետ
Եթէ չուսանիս՝ բժիշկ ես անգէտ
Լինիս դու գիտուն՝ արա բանիս պետ․
Գրոցս անունն է Անգիտաց անպէտ»։

Ամիրտովլաթ Ամասիացին ոչ մի անգամ չի եղել Հայաստանում, չի ապրել իր մայր հողի վրայ, չի տեսել նրա գեղատեսիլ վայրերը, բայց լինելով մեծ հայրենասէր, նա իր բոլոր գործերը գրել է հայերէն և իր ամբողջ կեանքը նուիրել է հայ բըժշկութեան զարգացմանը։

Հ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

(Բժիշկ)

ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Ազատքեղ…	*մաղադանոս, պատատունէս*
Բակլայ…	*բախլա, ֆուլ*
Բողկ…	*թուրփ, ֆիկլ*
Դդում…	*գապագ, քոսէ*
Եղերգ, ճարճուկ…	*չիգորիա*
Լոլիկ…	*թոմաթէս, պանատուրա, ուեթա*
Լուբիա…	*լուպիա, ֆասուլիա*
Ծաղկակաղամբ…	*գարնապիթ*
Կաղամբ…	*լահանա, քրոմպ*
Կանկառ…	*ընկինար, խարշուֆ*
Կարոս…	*քերեւիզ, քարաֆս*
Հազար…	*մարուլ, խաս*
Ճակնդեղ…	*բանճար, պանկար*
Հողկիթ, գետնախնձոր…	*փաթաթէս, պաթաթա*
Շոմին…	*սպանախ, սէպէնիխ*
Շողգամ…	*շալղամ, լիֆթ*
Ոլոռն…	*պիզելիա, պիսելա*
Պամի…	*պամիա*
Պրաս…	*փրասա*
Սամիթ…	*թէրէ օթու, չէպէթ*
Սխտոր…	*սամըրսաք, թոմ*
Սմբուկ…	*փաթլիճան, պատինկան*
Սոխ…	*սողան, պասալ*
Ստեպղին…	*հաւուչ, կազար*
Վարունգ…	*գաւրաք, խիեար*

Քաղեց ԳԵՂԱՄ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

ԿԱՅԾԵՐ

Դիզրայէլին հաստատ համոզում էր գոյացրել, որ «Գրեթէ միշտ, բոլոր մեծագործութիւնները կատարուել են երիտասարդների միջոցաւ»։

Մինչ շատեր, մանաւանդ տարեցներ, երկրորդել են Լորդ Չեսթըրֆիլդին, ըստ որի՝

«Երիտասարդները հակամէտ են խորհելու, որ իրենք շատ խելօք են, ճիշդ այնպէս հարբած մարդիկ, կարծում են թէ իրենք բոլորից աւելի զգաստ են և խելացի»։

00893

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՔՐԻՍԹՈՖ ԵՒ ՀԵՐՎԷ

ԱՆՀԱՐԱԶԱՏ ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿՆԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Քանի մը ամիսէ ի վեր, ձայնասփիւռի բոլոր կայանները ունկնդիրներուն կը ներկայացնեն երկու նոր երգողներ՝ Քրիսթոֆ եւ Հերվէ։ Անոնց հիացող աղջիկները երկու խումբի բաժնուած են, առաջին խումբը կը նախընտրէ սեւ մազերով եւ գեղափայլ ժպիտով Հերվէն, իսկ միւս խումբը՝ «Ճէյմս Տին»ի կեղծուած ձեւերով Քրիսթոֆը։ Մանչերը երկուքն ալ կը սիրեն։ Իսկ ծնողները հիացած են։ Ոմանք կ'ըսեն, որ ասոնք ալ Էնրիգօ Մասիասի եւ Տալիտայի նման քանի մը ամսուան կեանք ունին միայն։

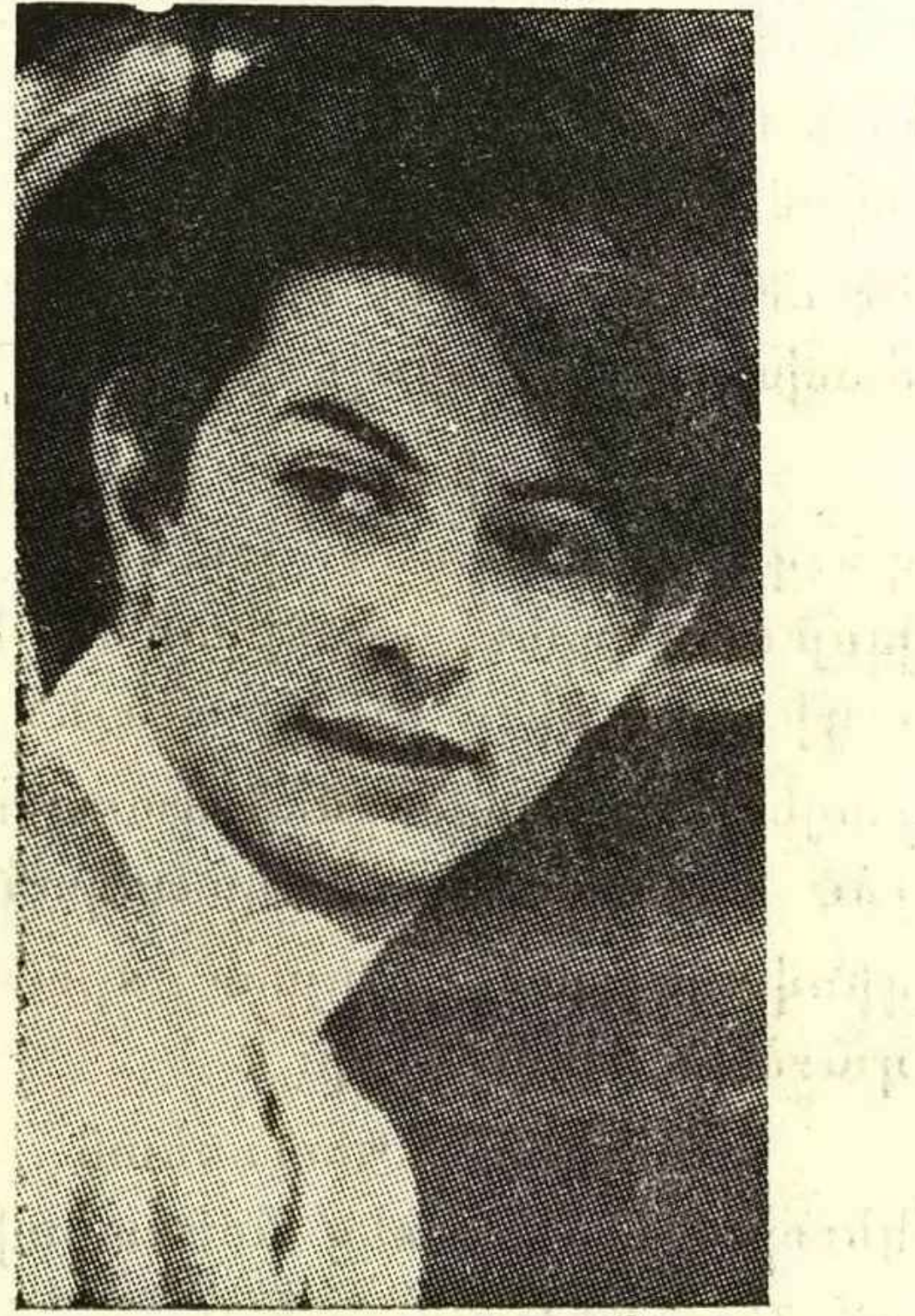

ՀԵՐՎԷ

Օրական հարիւրաւոր նամակներ կը ստանան անոնք՝ արուեստասէրներէ, ամէն վայրկեան հեռաձայնի զանգը կը հնչէ՝ իրենց բարեկամներէն կամ «Փարի Մաչ»ի կողմէ՝ զանազան խնդիրներու համար։

Քրիսթոֆ եւ Հերվէ կրնային իրարմէ նախանձիլ, բայց երկուորեակներու նման իրարմէ բնաւ չեն բաժնուիր, նոյնիսկ «սթիւտիօ»յին մէջ, ուր Հերվէ «Գափրի սէ Ֆինի»ն կ'երգէ (իտալերէն), իսկ Քրիսթօֆ՝ «Ալին»ը (գերմաներէն)։

Ամբողջ Եւրոպան հարց կուտայ՝ թէ այս երկուքէն ո՞վ պիտի յաղթանակէ։

«Ես երբեք այդ հարցին մասին չեմ մտածած, կ'ըսէ Հերվէ, մենք միշտ լաւ բարեկամներ եղած ենք եւ այդպէս ալ պիտի մնանք։»

Քրիսթոֆ իր կարգին կը պատասխանէ.— Ես իմ ապագայիս մասին կը մտածեմ, ինչպէս ան՝ իր ապագային. մեր երկուքին երգելու ոճը նոյնն է, բայց ֆիզիքապէս եւ ձայնի տեսակէտով կը տարբերինք իրարմէ։

Հերվէ այժմ կը պատրաստէ իր վերջին երգը՝ «Ցէ լա րիր», իսկ Քրիսթոֆ՝ «Լէ Մարիոնէթ»։

Ինչպէս ռուսերն ու ամերիկացիները լուսին երթալու համար անվերջ փորձեր կ'ընեն, մեր երկու երգիչներն ալ իրենց համբաւին ետեւէն կը վազեն։

Երբ անոնց հարցուցին թէ ո՞վ է իրենց նախասիրած երգիչը, Հերվէ պատասխանեց.— Մասնաւոր մէկը չկայ. բայց ամենէն աւելի Ատամօն, Շառլ Ազնաւուրը եւ Գլօտ Ֆրանսուան կը հաւնիմ։

Իսկ Քրիսթոֆ ըսաւ.— Երբեմն, ազատ ժամերուս, Րոլինկ Սթոններուն եւ Պիթըլներուն եղանակները կ'երգեմ, բայց երբեք չեմ փորձած բեմին վրայ ուրիշներուն երգերը երգել, այդ չեմ սիրեր։ Իմ հաւնած երգչուհիս Միշել Թորն է։

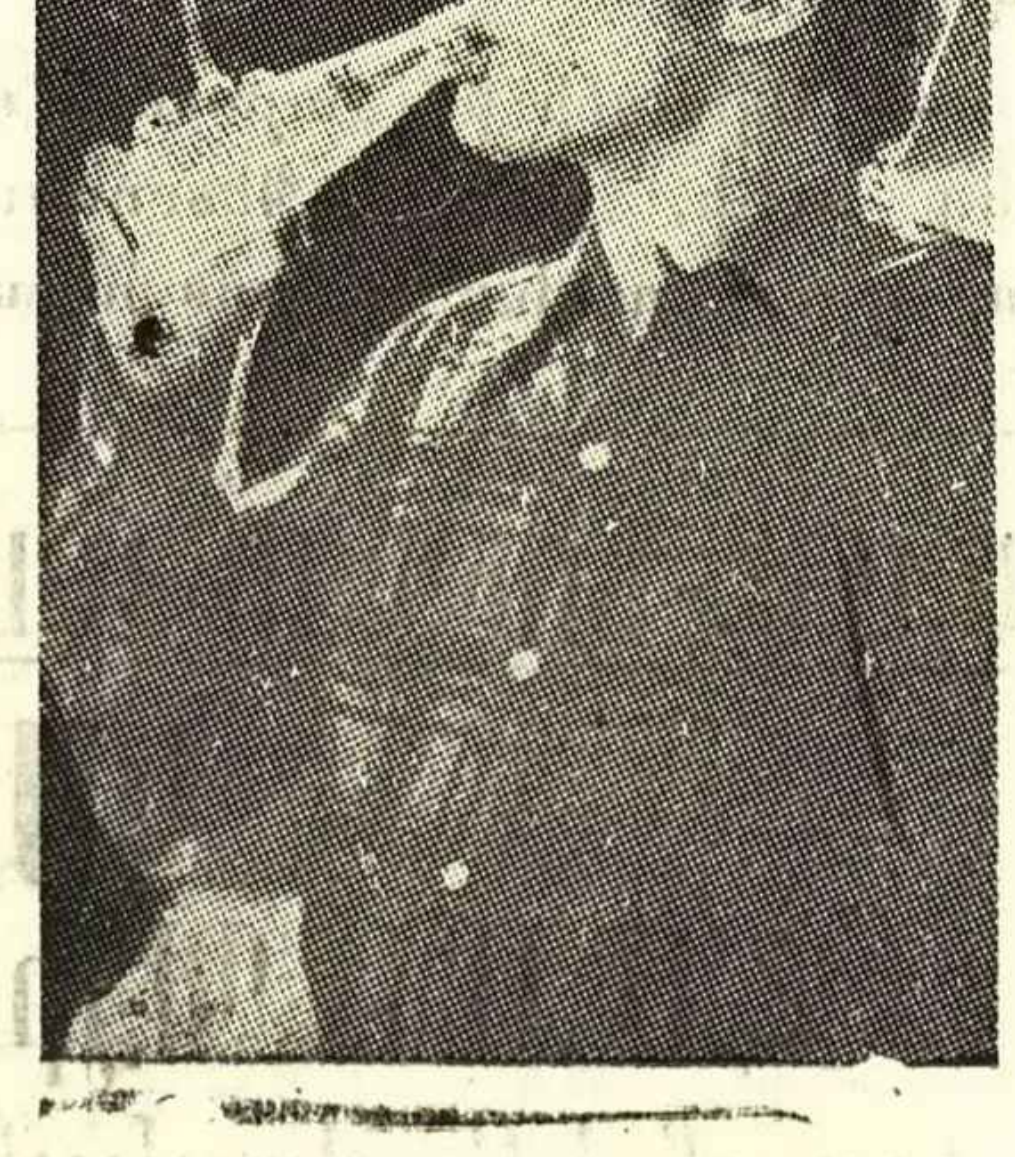

ՔՐԻՍԹՈՖ

Անցեալ ձմեռ, Հերվէ՝ Գլօտ Ֆրանսուայի եւ Միշել Թորի հետ Փարիզէն դուրս՝ Ավինեոնի մէջ երգահանդէս մը տուաւ, ուր մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։

Հերվէ եւ Քրիսթօֆ, այժմ, համբաւաւոր ըլլալէ ետք՝ կը պատրաստուին «կլլելու միւս երգիչները»։

ԺԱՆ ՓԻՆՌ

Ամփոփեց եւ թարգմանեց
Հիլտա Ս. Սամսոնեան

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆ ՈՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՕՐԻՈՐԴԸ

Վայելուչ երիտասարդ մը, օր մը, առիթը ունեցաւ ծանօթանալու գեղեցիկ օրիորդի մը։ Քանի մը հանդիպումներէ ետք, ան սիրեց օրիորդը։

Երիտասարդը սիրեց օրիորդը՝ որովհետեւ ան գեղեցիկ էր թէ՛ դէմքով և թէ՛ մարմնով։

Ամէն անգամ՝ նոր առիթներ ստեղծեց՝ նոր հանդիպումներու համար։

Մտածեց ամուսնութեան մասին։

Եղաւ 23 տարեկան և որոշեց ամուսնանալ գեղեցիկ, գրաւիչ, անոյշ խօսակցութեան և նուրբ շարժուձեւերու տէր օրիորդին հետ։ Վերջինս չմերժեց իրեն եղած առաջարկը։

Եւ ապագայի պայծառ հեռանկարներով՝ կազմեցին ընտանեկան բոյն մը։

Ամէն ինչ լաւ էր առաջին օրերուն։

Սակայն երիտասարդը կամաց կամաց սկսաւ մօտէն ճանչնալ իր գեղեցիկ կինը, սկսաւ թափանցել անոր ներաշխարհը, ուր դժբախտաբար ոչ մէկ նմանութիւն գտաւ արտաքինին հետ։

Ամուսնութիւնը ոչ մէկ բան փոխեց կնոջ կեանքին մէջ։ Ան շարունակեց յարաբերիլ իր նախկին ընկերուհիներուն հետ, այս անգամ հաւաքավայր ունենալով իր տունը:

Շաբաթը քանի մը օր կը հաւաքուէին և թուղթ կը խաղային։ Տանտիկնոջ պարտականութիւնները ոչ մէկ նշանակութիւն ունէին գեղեցկուհիին համար։

Ամէն հաւաքոյթի օր երբ երիտասարդը տուն կուգար՝ ամէն ինչ տակն ու վրայ վիճակի մէջ կը գտնէր, ճաշն ալ՝ չպատրաստուած։

Որպէս բացատրութիւնը կինը կ'ըսէր, որ քանի մը բարեկամուհիներ եկած էին և իր գործին արգելք եղած։

Երիտասարդ ամուսինը չէր կրնար յանդիմանական և վիրաւորիչ խօսքեր ընել՝ որովհետեւ շատ գեղեցիկ էր իր կինը:

Ուրիշ օր մը, երբ տուն եկաւ, կինը բարկացած վիճակի մէջ գտաւ։ Պատճա՞ռը։ Զուզեց ըսել։ Ներկայ հիւրերը ըսին՝ որ երիտասարդին մայրը եկած էր և փորձած իր հարսին ուղիղ ճամբան ցոյց տալ, ինչ որ նեղացուցած էր կինը և ծանր խօսքերով տունէն դուրս վռնտած էր ծեր մայրը:

Հիւրերու մեկնումէն ետք, գեղեցիկ դէմքին չվայելող բարկութեամբ՝ կինը սկսաւ պոռալ, ըսելով՝ որ եթէ մայրը անգամ մըն ալ յանդգնի այս տունը ոտք կոխել՝ ինք պիտի հեռանայ։

Երիտասարդը ընդունեցաւ այս անգութ պայմանը, որովհետեւ կինը մեղրագոյն աչքեր ունէր։

Անցաւ մէկ երկու տարի: Կնոջ հոգեկան ու բարոյական ծալքերը այլեւս ոչ մէկ գաղտնիք ունէին երիտասարդին համար, զղջաց. մանաւանդ երբ նկատեց որ արտաքին գեղեցկութիւնը անցաւոր էր... զղջաց: Բայց աւա՜ղ, այդ զգացումը ունեցած էր այն շրջանին՝ երբ արդէն վարժուած էր տունէն գործ, գործէն տուն երթալ, երբ սորված էր ճաշ եփել, երբ իրեն արգիլուած էր մայրը տուն բերել, մէկ խօսքով երբ արդէն խաղալիք դարձած էր «գեղեցիկ» կնոջ ձեռքը...

Միա՛յն հոգեկան գեղեցկութիւնն ու գրաւչութիւնն է որ անկորնչելի են։

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ճկունութիւն և կ'արժանանան երկար ծափահարութիւններու։

Կարճ դադարի մը ընթացքին, խօսնակը՝ Պր. Գէորգ Տարօնի, որ մարզահանդէսի սկիզբէն, գնահատական և քաջալերական խօսքերով կը խրախուսէր սան-սանուհիները և կը խանդավառէր ներկաները, ներբողեց Սահակեանի ոգին և աննման կամքը ու անոր վայելած մեծ ժողովրդականութիւնը. իբր փաստեր հաստատումներուն, ան կարդաց աշխարհի հեռաւոր ափերէն նիւթական նպաստներով, Սահակեանի ոգին ու մարզահանդէսը քաջալերողներուն անունները։ Սահակեանը ծնած է ժողովուրդի ծոցէն ու ան կ'ապրի ժողովուրդին համար, ժողովուրդով։ Ու ժողովուրդը տուաւ և անոր լումաները նուիրահաւաքումը հասցուցին 7.500 լ. ոսկիի կոկիկ գումարի մը։ Օրուան հովանաւոր Տէր և Տիկին Սարգիս Սարգիսեան նուիրեցին երեք հազար լիբ. ոսկիի յարգելի գումար մը։

Սահակեանը գիտցած էր արդէն գնահատել հայ ժողովուրդի արժանի զաւակը՝ Տիար Ս. Սարգիսեանը և յայտագրի առաջին բաժնի աւարտին, նուիրատուութենէն առաջ, Սահակեանի ոսկեայ շքանշանով մը զարդարած էր յարգամեծար հովանաւորին կուրծքը։ Ծաղկեփունջեր նուիրուած էին դարձեալ Տիկին Սարգիսեանին, օրուան թագուհիի Օր. Անահիտ Ահաժօթին և Տիկ. Լիտա Աւետեանին, ինչպէս նաև մարզահանդէսի մարզիչ՝ պր. Սարգիս Աւագեանին:

Ժողովուրդը հպարտ Սահակեանով ու գոհ անոր կատարած առաքելութենէն՝ մտային և մարմնական կրթութեան ծիրէն ներս, կատարելէ ետք իր պարտականութիւնը, ուրախ սրտով հետեւեցաւ յայտագրի բ. մասին, որ սկսաւ դրօշարշաւի հետաքրքրական մրցումներով։ Կարմիրները ուզեցին ամէն գնով հաւասարիլ կապոյտներուն և ինչո՞ւ չէ յաղթական դուրս գալ մարզադաշտէն։ Աղջիկները մանչերէն ետք՝ նոյն կորովով վազեցին ու փոխանցեցին դրօշները... պարկարշաւ և 400 մեթր վազք, տղաք: Ապա տեղի կ'ունենան այս տարուան համար նոր խաղեր, ինչպէս կոյր արշաւ աղջիկներու, կամուրջին վրայէն անցնիլ, լոյս արշաւ եւայլն։ Ներկաները ծափողջոյններով կը շնորհաւորեն թէ՛ Սահակեանը, թէ՛ մարզիչը և թէ մեր արմենուհիները: Պարանաձգութեան՝ տղաք կը քաշեն պարանը յաղթանակներ ապահովելու համար՝ այսօր իրենց խումբերուն և վաղը՝ Լիբանանին ու ազգին, մշակութային, մարզական և այլեւայլ մարզերու մէջ։ Վերջնական արդիւնք՝ կապոյտներ 120, իսկ կարմիրներ՝ 67։ Յաղթանակը սակայն Սահակեաննին է:

Սան-սանուհիները կը կատարեն հոյակապ ընդհանուր մարզանք մը, ապա կը գրեն լիբանանեան հողին վրայ իրենց սիրելի վարժարանին անունը և մեր ասպնջական երկրին մշտադալար մայրին։

Օրուան թագուհին՝ Օր. Անահիտ Ահաժօթ, իր իսկ պատրաստել տուած շքանշաններով կը զարդարէ յաղթականներուն կուրծքը։

Ներկայ խուռներամ հասարակութիւնը շատ գոհ և մեծապէս տպաւորուած կը մեկնի դաշտէն։ Կը շնորհաւորենք Սահակեանը ու իր սեփական օժանդակ ոյժերը այս յաջող մարզահանդէսին համար և կը մաղթենք որ ան կարողանայ յաջորդ անգամներուն տալ նմանօրինակ մարզական գեղեցիկ ցուցահանդէս մը սեփական երդիքին տակ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ծ. Խ.— «Ճահակիր» կը փութայ իր ջերմ շնորհաւորութիւնները ներկայացնել Սահակեան Լիսէի Տնօրէնութեան այս յաջող մարզահանդէսին առթիւ, եւ Լիբանանի իր բարեկամներէն ընկ. Սարգիս Սարգիսեանի՝ Սահակեանի ոսկեայ շքանշանով պարգեւատրման ուրախ առիթով։

ԲԱՌԱԽԱՂ

ա — ե — զե — էռկ — իւն — լա — լի — լիք — լր — կր — միտ — մո — մպ — յա — նա — նա — նե — նիկ — նչ — ոչ — ու — ութ — ջա — ջող — րան — րո — րու — սոս — ք

Վերոյիշեալ 29 վանկերով կազմել 10 բառեր հետեւեալ նշանակութիւններով.—

1.—Երկարատեւ հիւանդութիւն
2.—Ունայնութիւն
3.—Սիրահար
4.—Պայծառ
5.—Ճարպիկ
6.—Ավէյրոնի մէջ (Ֆրանսա)
7.—Զուարթախոհ
8.—Աստիճան
9.—Սեղան
10.—Անրակ

Սոյն բառերուն ԱՌԱՋԻՆ եւ ՉՈՐՐՈՐԴ գիրերը կարդացուած վերէն վար կը ներկայացնեն պատգամ մը։

Պատրաստուած՝ ՎԱՉէի կողմէ

Պատասխանները ղրկել ամենէն ուշը, 20 Յուլիս 1966։

Concours TCHAHAKIR
Sport et Jeunesse,
B.P. 2111,
Le Caire, R.A.U.

Ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն երկուքը (վիճակով) պիտի ստանան մէկական նուէր։

ՀԱՅԿ ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

(Շար. Դ. էջէն)

Աւելին՝ ան իբրեւ աւելի մեծ պարտականութիւն՝ զբաղուիլ կ'ուզէր մանաւանդ նուազ դաստիարակուած պատանիներով։ Իր բոլոր ջանքերը ի գործ կը դնէր զանոնք ծուռ ճամբաներէն ազատելու՝ հասկցնելով անոնց, թէ Հայ պատանին՝ վաղուան Հայ մարդը ինչո՞ւ պէտք էր մաքուր ճամբաներէն քալէր և ի՞նչպէս։ Ու մեծ համբերութեամբ Հայկ կը յաջողէր այդ տղոց մէջ արթնցնել հայու պատուախնդրութեան զգացումները՝ և այսպէս Հայ պատանին անկումէ փրկելով կը հասցնէր իր սուրբ նպատակին, որ էր յաղթել Բէլին, որ մեր Թշնամին էր։

Այսօր, Հայկի աշակերտներուն մէջ կարելի չէ գտնել նոյնիսկ մէկ հատ այլասերած հայ։ Ինչո՞ւ. որովհետեւ ան իր աշակերտներուն բարոյական հիմը այնքան զօրաւոր դրած է, որ ամենազօրաւոր չարիքն անգամ չի կրնար քանդել այն շէնքն, որ է Հայկի դաստիարակած Հայ սկաուտ-մարդը, գիտակից քաղաքացին։

Այսօր գաղութահայութիւնը պահանջքն ունի Հայկերու, որոնք ըլլան քաջ ու անվախօրէն պատերազմին Բէլերու դէմ ու վերակազմելով սկաուտական Հայ խումբերը՝ պատրաստեն վաղուան գիտակից Հայ քաղաքացին՝ ձուլումէ փրկելով Հայ Ազգը, որ իր սին օտարամոլութիւններով շատ մը գաղութներու մէջ այլասերումի ճամբուն մէջ է ու վաղը պիտի մոռնայ իր իտէալը՝ «Բարձրանալ ու բարձրացնել»ը։

Ապրի՛ այն՝ որ ինքզինքը Հայի մը չափ զօրաւոր զգալով պիտի բարձրացնէ Հայու բարոյական դրօշը ու համախմբելով Հայ պատանին ու երիտասարդը սկաուտական դրօշներու ներքեւ, զայն պիտի հեռացնէ այլասերումէ ու անոր պիտի սորվեցնէ Հայու արժանիքներն ու մեր Հայրենիքի բարձրութիւնը. Այն Հայրենիքը, որուն համար Հայկեր զոհած են իրենց կեանքը։

ՊՕՂՈՍ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

Քանի տարի առաջ, ամբողջ աշխարհի մէջ, մէկ միլիոնէ աւելի բնակիչ ունեցող երեսուն քաղաքներ կային։ Այսօր, այդ քաղաքներուն թիւը 80էն աւելի է. 14 հատը կը գտնուին Չինաստանի մէջ։

⁂

Միացեալ Նահանգներու ամենէն բազմամարդ քաղաքը Նիւ Եորքն է, որ եօթը միլիոն 733 հազար բնակիչ ունի։ Արուարձաններով միասին 14 միլիոն 144 հազար 927 բնակիչ ունի:

00894

ՋԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

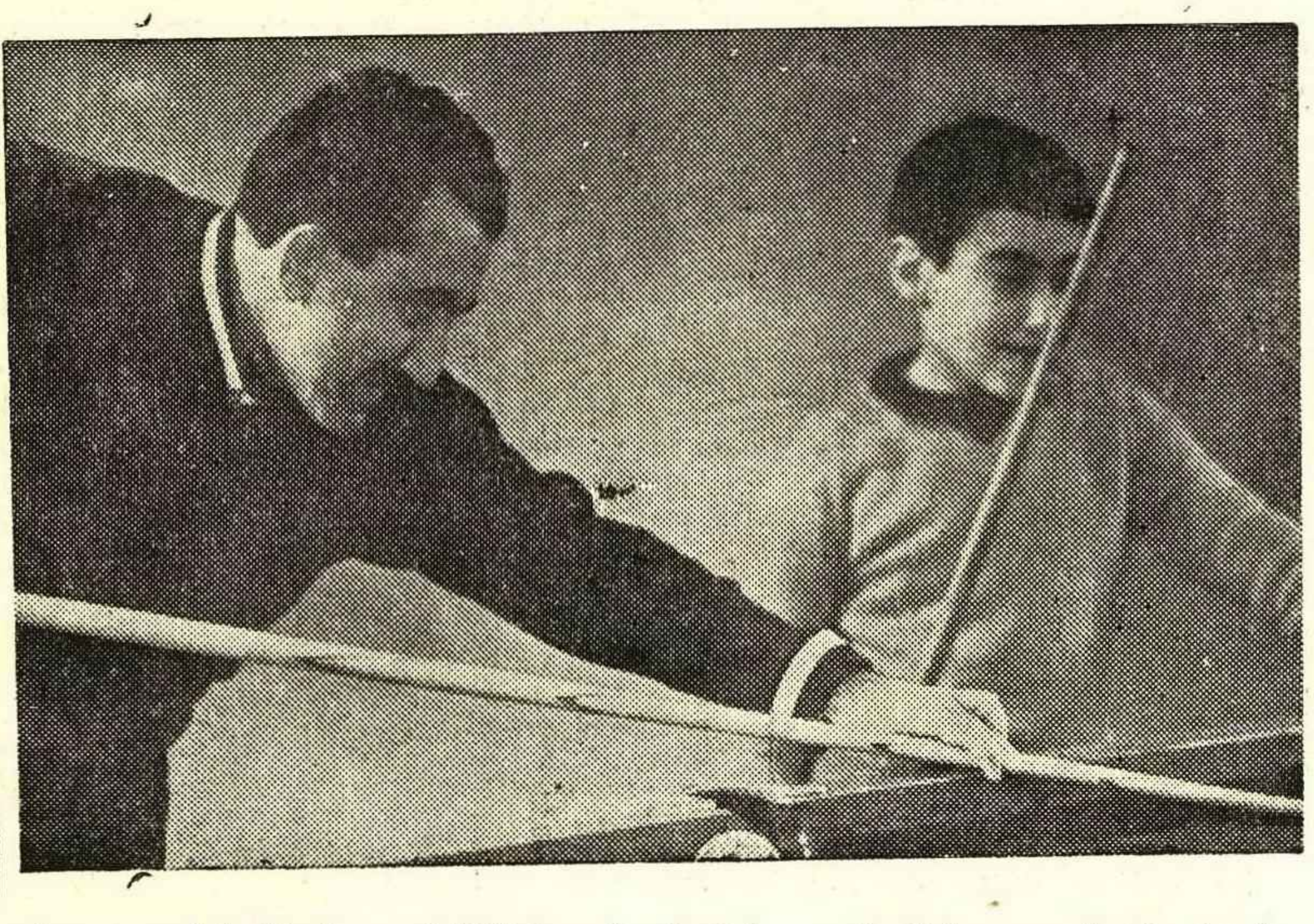

Ճատրակի Աշխարհի Ախոյեան Տիգրան Պետրոսեան և իր որդին Վարդան՝ հանգիստի պահուն

Միջազգային դատաւոր Յաքով Ռոխլին կը գրէ.—

Սովետական Մեծ Վարպետ Տիգրան Պետրոսեան երեք տարի եւս կը պահէ նուաճած թագը։ Արդարեւ, Պորիս Սպասքիի հետ անոր մրցումը Յունիս 9ին աւարտեցաւ՝ ի նպաստ իրեն 12·5—11.5 արդիւնքով։

Մրցակիցները հաւասարութեամբ աւարտեցին 24րդ ու վերջին խաղը։

Պետրոսեանի իսկապէս արժանի յաղթանակը ցոյց տուաւ, թէ աշխարհի ախոյեանը լաւ վիճակի մէջ կը գտնուի, թէ անոր սկզբնական օրերու ռազմավարութիւնն ու թէքնիքը ու անոր համբերատարութիւնը իրենց հաւասարը չունին ախոյեանական խաղերու մէջ։

Շատ մը անուանի մասնագէտներ սխալի մէջ ինկած էին մրցման արդիւնքը նախատեսելով։ Կը նկատուէր, թէ Սպասքի աւելի շատ կարելիութիւններ ունի, որովհետեւ յաղթական դուրս ելած էր Փոլ Քերեսի, Էֆիմ Կելլերի ու Միխայիլ Թալի հետ ունեցած մրցումներէն, որոնց ընթացքին երիտասարդ թեկնածուին տաղանդը ամենայստակ ձեւով մը դրսեւորուեցաւ։ Տեսնուեցաւ, թէ իսկական վարպետ մըն էր ան։

Կը կարծեմ, թէ Պետրոսեան հաշուի առաւ Սպասքիի թէքնիքին, պարզ ու բարդ դիրքերու մէջ անոր ուղղութեան մասնայատկութիւնները։ Թեկնածուին դէմ մրցելու պատրաստուած ատեն, աշխարհի ախոյեանը ամիսներով ուսումնասիրեց անոր թէքթիքն ու ոճը։ Այս պատրաստութեան ատեն ճկունութիւնը կեդրոնական տեղ կը բռնէր սկզբնական խաղերուն մէջ։

Սկիզբը, երկու հակառակորդները նոյն յաջողութիւնները ցուցաբերեցին, բայց 5րդ խաղը թեկնածուին շատ ուժեղ ճնշման պայմաններուն մէջ տեղի ունեցաւ։ Կարելի է ըսել, թէ Սպասքիի ընդհանրական ոճը տարածքի պէտք ունէր, բայց կը ստիպուէր սեղմուիլ դիրքերու խաղի մը մէջ, որ իրեն ճարպիկօրէն կը պարտադրէր աշխարհի ախոյեանը։ Դժուար էր խուսափիլ այս ուղիէն։ Երբ Սպասքի մեծ եռանդով յարձակումի կ'անցնէր, երկու անգամ պարտութեան մատնուեցաւ (7րդ ու 10րդ խաղերուն)։

Ահա թէ ինչու Սպասքիի վիճակը վերջնականապէս վտանգուած կը թուէր, երբ արդիւնքը 7·5 էր, ի նպաստ աշխարհի ախոյեանին։ Բայց մրցման երկրորդ կէսին շատ բաներ փոխուեցան։ 15րդ խաղին Սպասքի իր հակառակորդին վրայ խոյացաւ եւ 91րդ հարուածին առաջին անգամ ըլլալով պարտութեան մատնեց Պետրոսեանը։ 19րդ խաղն ալ թեկնածուն շահեցաւ։ Ընդհանուր արդիւնքը հաւասար էր այդ պահուն եւ մնացեալ հինգ խաղերը պիտի վճռէին մրցումին ճակատագիրը։

Բայց համաշխարհային տիտղոսին համար երկու ամիս տեւող մրցումը բարձր աստիճանի հանդիպում մը չէ միայն, այլեւ ջիղերու կռիւ մը։ Հոգեբանական տեսակէտէն, 20րդ խաղը վճռական էր։

Այս խաղը սկսելու համար Սպասքիի կատարած ընտրութիւնը (Նիմցեւիչի պաշտպանողական խաղը) վէճեր յարոյց ներկաներուն մէջ. արդարեւ, Պետրոսեանի նախզգացած ձեւով ու ոճով տեղի կ'ունենար այդ խաղը։ Ուստի, զարմանալի չէ, որ այս բարդ կացութեան մէջ, Սպասքիի ջիղերը չդիմանային։ Ինչպէս Միխայիլ Պոտվիննիկ ըսաւ ինծի, հետեւակ քարը կորսնցնելէ ետք թեկնածուն դեռ կրնար հաւասար արդիւնք մը յուսալ։ Բայց ուղղութիւնը կորսնցուց եւ վերջ ի վերջոյ ստիպուեցաւ անձնատուր ըլլալ։

Սպիտակներու հետ խաղալու ատեն, գրեթէ բոլոր խաղերու ընթացքին Պետրոսեան հաստատ սկզբնաւորութիւններ ընտրեց, ուզելով առաջին հարուածներէն իսկ իր դիրքերը կայունացնել։ Սեւերու հետ խաղալու ատեն, աշխարհի ախոյեանը նոյնպէս կը խուսափէր բարդ կացութիւններէ եւ Կարօ Կանի ու Ֆրանսական խաղի պաշտպանութեան ուղիին վրայ կը դնէր խաղը։

Այսպէս է, որ Պետրոսեան պահեց իր տիտղոսը։ Հաւանական է, որ երեք տարի վերջ, յառաջիկայ թեկնածուներուն միջեւ Սպասքի նորէն ուժեղագոյնը ըլլայ։

Պորիս Սպասքիի հետ իր 24րդ հանդիպումէն ետք՝ աշխարհի ախոյեան Տիգրան Պետրոսեան «Փրաւտայ»ի թղթակիցին ըսաւ. «Իտէալըս է՝ անսխալ խաղալ»։

Պետրոսեան, որ բուռն պայքարով մը հաստատեց իր տիտղոսը (մէկ կէսով պարտութեան մատնեց Սպասքին), այնուհետեւ ըսաւ, թէ իր մրցակիցը չի թոյլատրեր անսխալ խաղը։

— Սպասքի ինքնայատուկ տաղանդ ունի, ըսաւ Պետրոսեան։ Անոր դիրքերու խաղը շատ ճարպիկ է։ Եւ ատոր մէջ կը կայանայ Սպասքիի ուժը եւ ոչ թէ նշանաւոր «ընդհանրականութեան» մէջ, ինչպէս ոմանք կը հաւաստիացնեն։ Սպասքի այնքան ընդհանրական է, որքան բոլոր նշանաւոր շախմատիստները, եւ ոչ աւելի։

Ըստ Պետրոսեանի, այս մրցման՝ Սպասքիի ամենէն ուժեղ խաղերը եղան 13րդը եւ 19րդը։

Աշխարհի ախոյեանը շեշտեց, թէ ուժերու ճիշդ բաշխումն է, որ մրցումին ելքը կ'որոշէ։ Ընդհանուր առմամբ, իւրաքանչիւր խաղ կատաղի պայքարով մը յատկանշուեցաւ եւ ճատրակատախտակին վրայ գլխաւոր իրադարձութիւնները տեղի կ'ունենային խաղին չորրորդ ժամէն վերջ։ Այս մրցումը բնաւ չի նմանիր Միխայիլ Պոտվիննիկի հետ իր մրցումին, որու ընթացքին համաշխարհային տիտղոսը խլեց։

Ճատրակախաղի արուեստին զարգացման մասին խօսելով, ախոյեանը ըսաւ, թէ միայն մէկ ճիշդ ուղի գոյութիւն ունի. այն է՝ խորացնել դասական մեծ վարպետներու մտքերը եւ քննադատական ոգիով վերլուծել այսօր տիրական դարձած ձգտումները։

Այնուհետեւ Պետրոսեան խիստ կերպով քննադատեց ճատրակախաղի մէջ «նախզգացական հոգեբանական ոճ»ը։

— Չեմ հասկնար, թէ ինչո՞ւ ցաւ կը յայտնեն հաւասար արդիւնքներու առատութեան համար, ըսաւ Պետրոսեան։ Ճատրակախաղը աղքատացած պիտի ըլլար, եթէ պաշտպանութեան արուեստը վերացնէր։ Ճատրակախաղի մէջ արուեստի իրական գործերը կը ստեղծուին միայն այն պահուն, երբ վճռական պաշտպանութիւն մը դէմ կը կենայ յարձակումին։

ԿԱՐՕՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Ա. էջէն)

Ուրեմն՝ ծանօթացնեմ. Անահիտ (Լուիզ) Պոսապալեան։ Ծնած է Պէյրութ, ընտանիքի մէջ ստացած է հայկական կրթութիւն եւ երաժշտական մասնաւոր դասեր առեր է իտալական նշանաւոր մաեսթրոներու մօտ։

... Չորս ամիս Միլան մնալէ ետք՝ վերադարձայ հայրենիք։ Եկայ լաւ տպաւորութիւններով. իտալացի վարպետները ինծի հետ կը զբաղէին քրտնաջան։

Բայց ճանապարհին, Մոսկուայի մէջ, ինչպէս Երեւան, միշտ ականջիս կը հնչէին «Բելէր ցոլեր»ը եւ «Աղջկան Երգը»։

Անցեալ տարուան վերջերուն ես կրկին Միլան գացի, մէկ շաբաթ էր մնացած որ ես հայրենիք վերադառնայի. յանկարծ պանդոկի հեռախօսը զանգահարեց.

— Վահան, բարե՛ւ։

Ճանչցայ ձայնը։ Անահիտն էր։ Ան Համպուրկէն կարճ ժամանակի համար տուն վերադարձած էր՝ Համպուրկի օփերայի թատրոնին հետ եօթ ամսուան պայմանագրութիւն կնքած էր։

Պոսապալեաններու յարկին տակ կը խօսակցէինք, երբ երգչուհին պահանջեցին Փարիզէն։ Համպուրկէն ետք Փարիզն է, ապա շուտով կ'ըլլայ նաեւ Նիւ Եորքը։ Երգչուհին լսած են՝ Լոնտոնը, Պրիւքսելը։ Օփերայի չքնաղ կերպարներ է կերտած ան, շահած է ամենաձեռնպահ մասնագէտներու համակրանքը, Պելճիքայի Եղիսաբէթ թագուհիի անուան մրցանակի Ոսկի մետալը։

Ահա քանի մը մեկնաբանութիւններ։

«Եղանակը բացուեցաւ «Ֆաուսթ»ի ներկայացումով, կը գրէ Լիոնի «Վերջին ժամ» թերթը։ Այս ներկայացումը ունեցաւ աւելի խորութիւն ու մեծութիւն, որովհետեւ փայլուն քառեակ մը (քուարթեթ) կը մասնակցէր։ Անոր մէջ՝ առաջինն էր Լուիզ Պոսապալեանը։ Ան ունի շատ հարուստ թելադրող ձայն եւ բեմական հրապուրիչ խաղարկութիւն։ Պէտք է մասնաւորապէս հիանալ անոր մաքուր քնարականութեան վրայ, որով ան կ'անձնաւորէ Մարգարիտը։ Մեկնաբանումը հեռու է սեթեւեթէ։ Երգչուհին կը փնտռէ եւ կը գտնէ ճշմարտացի եւ իսկական մեկնաբանութիւն։ Անոր երգը լսարանին տուաւ խոր յագեցում եւ հոգեկան անդորրութիւն։»

Կլասքոյի «Հերալտ էտինպուրկ» թերթը իր թղթակցութիւնը վերնագրած է «Զուլալ ձայն»։ «Ան նուաճեց առանձնայատուկ ջերմութեամբ մը, որ թափանցեց դահլիճի բոլոր անկիւնները։ Զարմանալին այն է, որ երգելու ժամանակ Պոսապալեան միշտ հսկողութեան տակ կը պահէ իր ձայնը եւ կը ցուցաբերէ ճշգրտութիւն, բան մը՝ զոր շատ հազուագիւտ է գտնել օփերայի շատ մը սոփրանոներուն մօտ»։

Անդրադառնալով «Տոն Ժուան»ի ներկայացման, Պէյրութի «Լիբանան եւ Արեւելեան Արաբիա» շաբաթաթերթը կը գրէ. «Լուիզ Պոսապալեան մեզի համար հնարաւորութիւն ստեղծեց ըմբռնել Մոցարթ մը՝ ոչ պակաս հանճարեղ, ինչպէս որ կը հասկնանք մենք. բայց աւելի մարդկային, զոր մենք կը սիրենք, այդ մարդկայինէն ալ բարձր։»

Անահիտը օփերայի ներկայացումներուն զուգընթաց դասական համերգային յայտագիրներ կը մատուցանէ երաժշտանոցներուն։ Եւ բոլոր այդ յայտագիրներուն մէջ՝ եւրոպական հեղինակներու կողքին՝ հաւասար տեղ կը գրաւեն Կոմիտաս, Ալեմշահ, Կանաչեան, Աշոտ Սաթեան։

Հրաժեշտի պահուն ես իրեն կը նուիրեմ «Անուշ» օփերայի ամբողջական ձայնագրութիւնը՝ Գոհար Գասպարեանի եւ Աւագ Պետրոսեանի կատարումով։

Երգչուհին կը համակուի մէկ բանով, որ գուցէ միայն հայերէն է, գուցէ անհնար է իր ամբողջ իմաստով թարգմանել որեւէ այլ լեզուի, եւ որ կը կոչուի՝ Կարօտ։

— Երբ օր մը յանկարծ ես ոտք դնեմ Երեւան, կ'ըսէ ան, ամբողջ մարմնով պէտք է փռուիմ օդանաւակայանին մէջ, որպէսզի շնչեմ, շնչեմ բոյրն այն հողին՝ որ պապենական է, հայրենական։

Յուսանք որ կ'ըլլայ այդ օրը։

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԵՆ

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՍԱՄԻ — երկր. ուսում. Թղթկց. հայ. անգլ. ֆր. գերմ. Արաբ. նախսիրթ. դրոշմահաւաքում և առևտր. գիտելիքներ. Հասցէ՝ Նամակատուփ Թիւ 497, *Թրիփոլի, Լիբանան։*

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 *տարեկան, բարձրագոյն ուսում. Թղթկց. անգլ. և հայերէնով. Նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր։ Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լուղորդ է, կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր։*

Հասցէ՝ 8600 *Պլումֆիլտ, յարկը.* 3, *Մոնթրէալ,*(15) *Գանատա։*

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 *տարեկան, երկր. ուսում, Թղթկց. անգլ. և հայերէնով, նխսրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։*

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պատաուի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, Թիւ 33, *Պէյրութ. Լիբանան։*

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Հ.Մ.Մ.- Պէյրութի Պասքէթ-պոլի խումբին ժամանումը յետաձգուած է։ Նոր թուականը մամուլին միջոցաւ պիտի ծանուցուի շուտով։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Հ.Մ.Մ.Ի ՊԱՍՔԷԹԻ ԽՈՒՄԲԸ

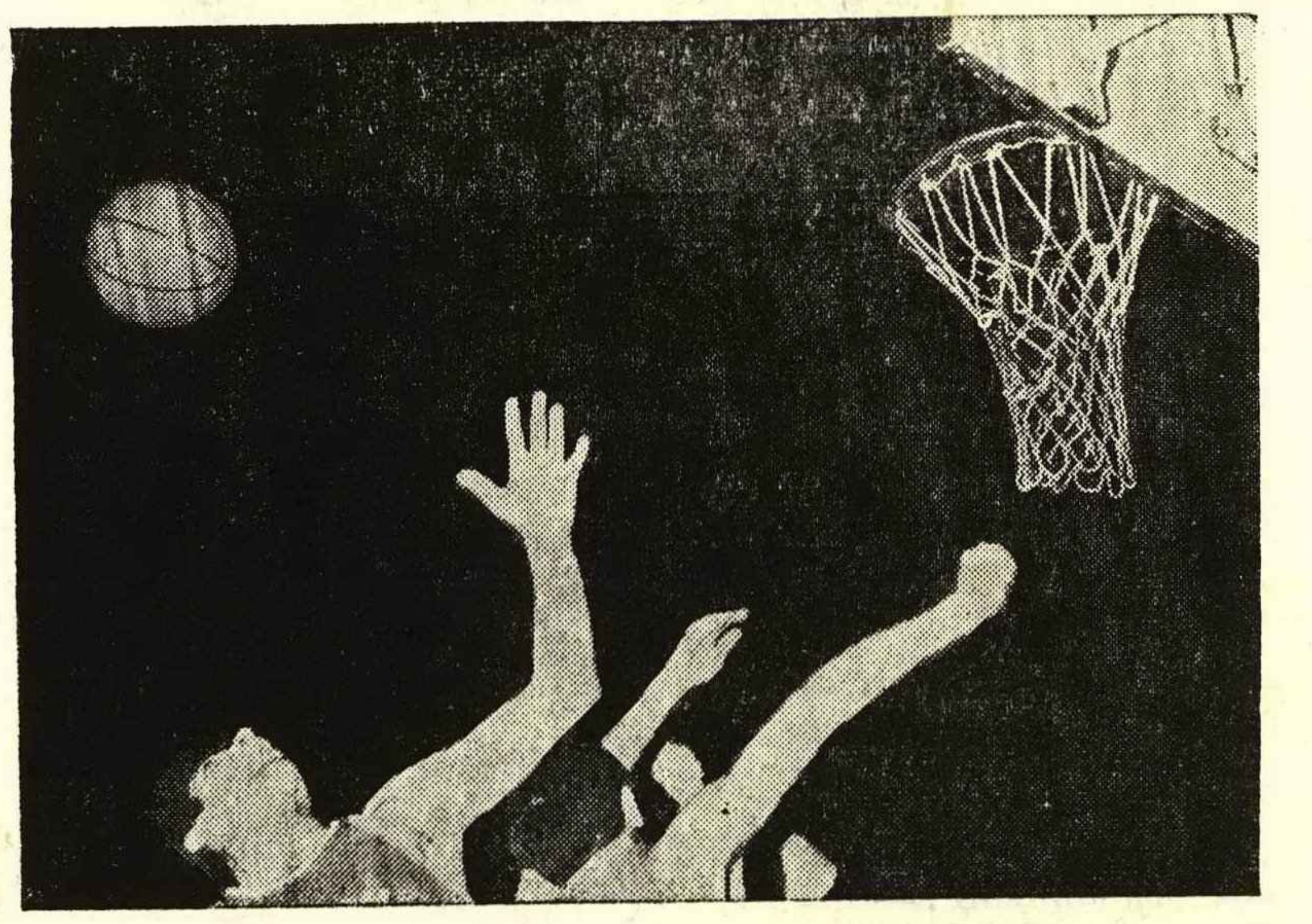

իր վերջին մրցումներէն մէկուն ընթացքին

Հ.Մ.Ը.Մ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅԵՐ

Ձեր ամառնային օրերը անցուցէք հաճելիօրէն Հ.Մ.Ը.Մ.ի Աղեքս. Մարզադաշտի կանաչազարդ «Փերկոլայ»ին մէջ՝ ամէն Երեքշաբթի եւ Ուրբաթ երեկոները։

Հայկական ընտանեկան մթնոլորտ — համադամ ճաշերու սպասարկութիւն։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

دار شوشة للطباعة

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique : TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 7 (140) – ՇԱԲԱԹ 30 ՅՈՒԼԻՍ 1966 ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. ملحق رقم ٧ (١٤٠) السبت ٣٠ يوليو ١٩٦٦

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ախոյեանութեան վերջին մրցումը տեղի պիտի ունենայ այսօր, Շաբաթ 30 Յուլիս, Արեւմտեան Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ խումբերուն միջեւ, որուն յաղթականը պիտի հռչակուի աշխարհի ախոյեան:

Անգլիոյ Եղիզաբէթ Թագուհին Յուլիս 11ին բացումը կատարեց Լոնտոնի Ուիմպլիի սրահին մէջ աշխարհի բաժակի ախոյեանութեան 8րդ մրցաշարքին: Ներկայ էր մօտ 100 հազար հոգի· գրեթէ բոլորն ալ ամառուան զգեստներով եկած էին: Եղիզաբէթ Թագուհին մրցումը սկսելէն առաջ անձամբ բարեւեց Ուրուկուէյի եւ Անգլիոյ խաղացողները եւ յաջողութիւն մաղթեց անոնց· ապա մրցումը ըսկըսաւ շատ խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ, Անգլիոյ ժողովուրդին մեծագոյն փափաքն էր տիրանալ այս բաժակին,

—Անգլիական «Փիփըլ» թերթը իր կողմէ տրամադրած է զուտ ոսկիէ բաժակ մը՝ 30 սանտիմեթր բարձրութեամբ, որ պիտի նուիրուի աշխարհի բաժակի մրցաշարքին մասնակցող խաղացողներէն լաւագոյնին,

Անհատական մրցումներուն արդիւնքները —

(Շար. տես էջ 2)

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ԱՇԽԱՏԱԿԻՑԸ ՀԱՄՊՈՒՐԿԷՆ ԿԸ ԳՐԷ

★ «ՊԻԹԸԼԶ»Ը ★
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Առտուան ժամը 11ն էր. աղուոր օր մը՝ պայծառ արեւով: Օրուան գեղեցկութենէն օգտուելով, մտածեցի որ լաւ պիտի ըլլար եթէ քանի մը գունաւոր պատկերներ քաշէի: Լուսանկարի գործիքս առի և պանդոկէն իջայ որպէս զի սուրճս Տամթոր չոքեկառքի կայարանին մէջ խմեմ:

Ճամբան լուսանկարչական դպրոցի ուսուցչիս հանդիպեցայ. որուն հարցուցի թէ ուրկէ՞ կրնայի գունաւոր ֆիլմ գնել: «Տամթորի մէջ ոեւէ գրավաճառի քով. սակայն, դժուար պիտի ըլլայ քեզի Տամթոր երթալ, որովհետև 10000 երիտասարդներ հոն հաւաքուած «Պիթըլ»ներուն կը սպասեն»: Երիտասարդ ըլլալուս՝ այդ լուրը զիս ալ հետաքրքրեց, մանաւանդ մտածեցի որ յարմար առիթն է «Ճահակիր»ի Երիտասարդական-Մարզականին թղթակցութիւն մը ղրկելու:

Սկսայ քալել դէպի Տամթոր, ֆիլմս գնեցի, սուրճ մը խմեցի և սկսայ «Պիթըլ»ները փնտռել․․․

Տամթորի միւս կողմը ոստիկանները ճամբաները գոցած էին: Զարմացայ Կիրակի օրով այսքան ոստիկան տեսնելուս համար: Անոնցմէ մէկուն հարցուցի պատճառը. «Պիթըլ»ները․․ ըսաւ:

Քիչ անդին՝ մեծ հրապարակ մը, աւելի մեծ քան Ջամալէքը, ոստիկաններով շրջապատուած, տոմս ունեցողին միայն արտօնութիւն կուտային անցնելու:

Ուզեցի տոմսակ մը գնել. բոլորն սպառած էին:

Սկսայ հրապարակին շրջանը ընել, մտնելու հնարաւորութեան մասին մտածելով:

Մուտքի մը առջև նշմարեցի բաւական երիտասարդներ, որոնք ոստիկանի մը հետ կը խօսէին: Մօտեցայ, եգիպտական ինքնութեան թուղթս ցոյց տուի և ըսի որ լրագրող եմ: Ոստիկանը թոյլ տուաւ որ հրապարակ մտնեմ, միևնոյն ատեն չեշտելով թէ սրահ մտնելս ապահով չէ:

Ժամը գրեթէ մէկն էր. «Պիթըլ»ները ժամը երկուքին պիտի հասնէին: Կառոյցի մը մօտ լուսանկարչական մեծ գործիքներով թղթակիցներու խումբ մը տեսայ: Ես ալ թելեֆոթոս անցուցի մեքենայիս վրայ և անոնց մօտեցայ:

Կէս ժամ ետք՝ անոնք սկսան յառաջանալ, ես ալ իրենց հետեւեցայ: Քանի մը դռներէ անցնելէ ետք՝ ես զիս սրահին մէջ գտայ: Շուրջս բազմահազար ժողովուրդ: Սրահին ճիշդ մէջտեղ հսկայ բեմ մը՝ բազմաթիւ բարձրախօսներով ծանրաբեռ:

Չկրցայ հաւատալ որ ես սրահին մէջ կը գտնուէի․․

Ցոյցը սկսաւ ժամը 3ին: Աւելի քան 5000 նստարաններ գրաւուած էին, և շատեր ալ ոտքի էին:

Առաջին խումբը «Րաթըլզ»ն էր, որ կը մրցի «Պիթըլզ»ին հետ:

Այդ խումբը, որ իր համբաւը շահած է Համպուրկի «Սթար Գլապ»ին մէջ, ութը երգ երգեց: Ամէն կողմ աղաղակ ու պոռչտուք:

Ապա՝ բեմ բարձրացաւ «Գլիֆ Պենէթ և Րեպըլ Րաուզըրզ» երգչախումբն ու նուագախումբը, որ դարձեալ ութը երգ երգեց, և որուն յաջորդեցին «Փիթըր և Կորտըն»:

Խօսնակը յայտարարեց որ «Պիթըլ»ներուն կարգն էր:

Առաջին բեմ մտնողը Րինկօն եղաւ, որ աթոռներուն վրայ ելլելով մօտաւորապէս 15 վայրկեան զանազան ձեւերով պոռաց: Անոր յաջորդեցին Փօլը, Ժորժը և Ճօնը:

Ներկաները աղաղակելէ չէին դադրեր: Ոստիկանութիւնը միջամտեց, բայց ապարդիւն. երիտասարդներն ու երիտասարդուհիները իրարու ետեւէ կը մարէին: Ամէն պատահարի առաջքը առնելու պատրաստ 500 հիւանդապահուհիներ ներկայ էին:

(Շար. տես էջ 2)

Deutschlands größte Zeitschrift für junge Leute
sorgt für
die Beatsensation des Jahres

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՍՈԽԱԿԸ ՊԱԱԼՊԷՔԻ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ
ՈՒՄ ՔԱԼՍՈՒՄ ԵՐԳԵՑ
ԱՐԱՄԱԶԴԻ ՏԱՃԱՐԻ ՍԱՆԴՈՒԽՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

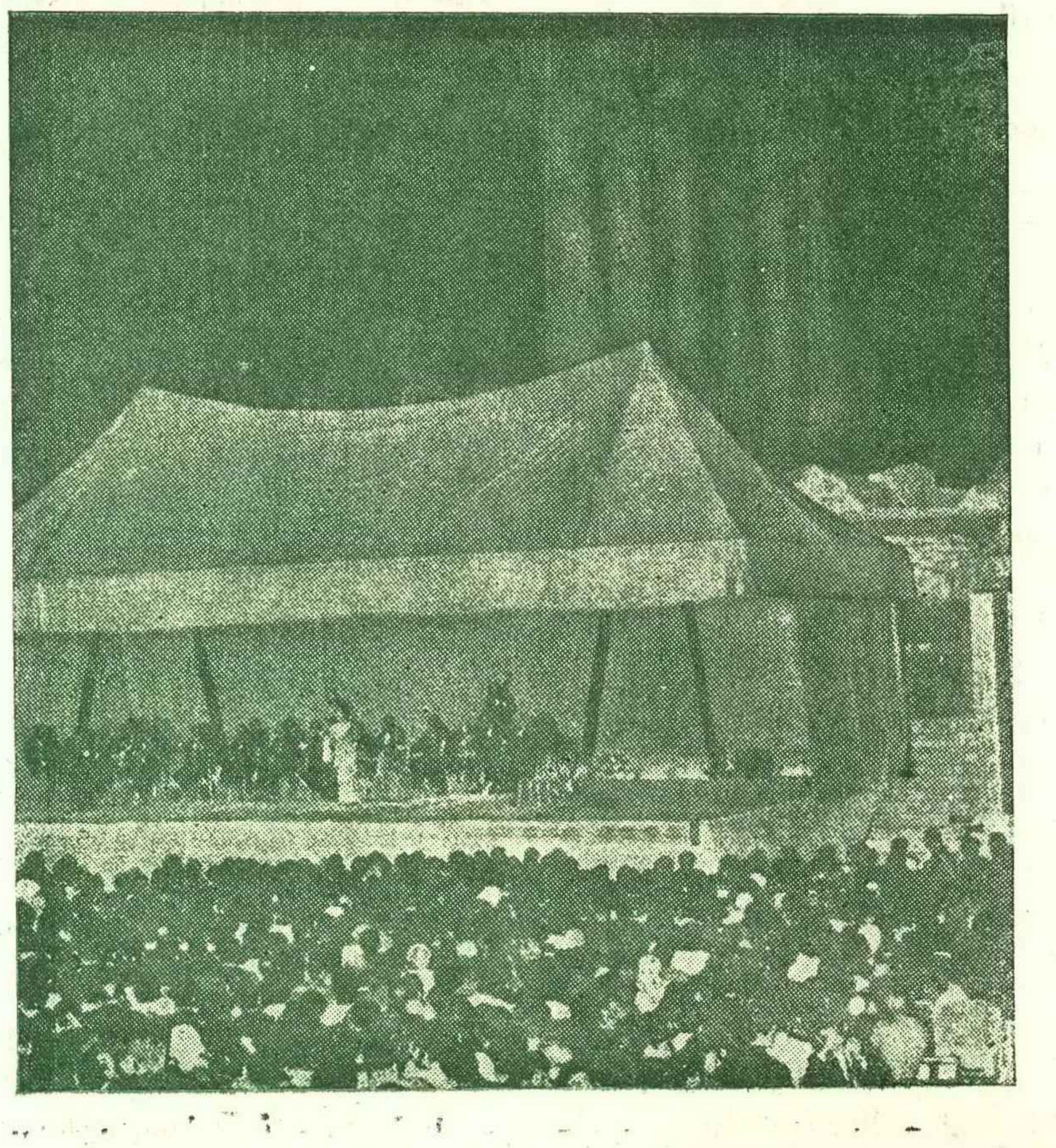

1966 թուականի Պաալպէքի Միջազգային երաժշտական Փառատօնին բացումը կատարելու բախտը վիճակուեցաւ եգիպտացի նշանաւոր երգչուհի եւ «Արեւելքի Աստղ» Ում Քալսումին, որուն զոյգ երգահանդէսները (Յուլիս 15 եւ 17) մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծեցին արաբ երաժշտասէրներուն եւ իր երգերու սիրահարներուն մօտ։

Տիկին Ում Քալսումի զոյգ երգահանդէսներուն համար, Պաալպէքի Փառատօնի կոմիտէն վրանը լարած էր Արամազդի «Ժիւփիթեր» տաճարի սանդուխներուն ստորոտը պատրաստուած բեմին վրայ։

Որպէս տէքոռ *ծառայող այս արաբական վրանի յատակագիծը պատրաստած է երկրաչափ Փիէռ Էլ Խուրին, որուն գործադրութիւնն ստանձնած է պր. Իպրահիմ Ֆարահ։*

URSS

BONJOUR C'EST MOI!

UN TÉMOIGNAGE
DE JOIE ET D'ESPOIR
QUI VA DROIT
AU CŒUR DES HOMMES

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՊԱՒԷՆԸ ԳԱՆԻ 20ՐԴ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ

"ԲԱՐԵՒ, ԵՍ ԵՄ"

Գանի շարժանկարի 20րդ փառատօնին՝ ցուցադրուած է նաեւ Երեւանի աշխատանոցին մէջ պատրաստուած «ԲԱՐԵ՛Ւ, Ե՛Ս ԵՄ» ժապաւէնը (բեմադրիչ Ֆրունզէ Դովլաթեան), որ շատ խանդավառ տպաւորութիւն չէ գործած, հետեւեալ պատճառով:

Մենք չենք տեսած ժապաւէնը (դեռ հրապարակ հանուած չըլլալով), ուստի պիտի հետեւինք մամուլին գրածներուն, ամփոփ գաղափար մը տալու համար անոր նիւթին եւ արուեստագիտական յայտնագործութեան մասին։

Ֆրանսական մամուլը ժուժկալ եւ վերապահ արտայայտութիւն ունեցած է. ահա հատուածներ․—

Ֆիկարօ եւ *Օրօր* պաղ արտայայտուած են:

Իւմանիթէ կը գրէ․ «Ֆ.Դովլաթեանի խորհրդային ժապաւէնը պատրաստուած Հայաստանի մէջ, դանդաղ, հանդարտ եւ զգայուն ժապաւէն մըն է, որ յստակատեսութեամբ կը քննէ ժամանակակից կեանքի հարցերը, աշխարհի մը մէջ, որ գիտական մշտատեւ փոփոխութեան մէջ է: Անկէ ծնող բարոյա-

(Շար. տես էջ 7)

Արարատ-Չերնոմորեց (Օտեսա) Ֆութպոլի Խ. Միութեան Ա. դասի ախոյեանական մրցումը

Երեւանի հանրապետական ստադիոնը մրցումի ժամկէտէն մի ժամ առաջ արդէն իսկ լեցուած էր մարզասէր հասարակութեամբ:

Արարատի կազմէն կը բացակայէին Հովիւեան, Աւետիսեան եւ Մեսրոպեան, որոնց բացակայութիւնը իրօք շրջեց խաղին պատկերը։

Մրցումը սկսաւ Արարատցիներու յարձակողականով եւ իրենց տիրապետութեան տակ մնաց մինչեւ 25րդ վայրկեանը, բայց ներկայացուած առիթները չհասան իրենց նպատակներուն։ 8րդ վայրկեանին Ղազարեանը եւ 14րդ վայրկեանին Գալստեանը չկրցան օգտագործել ներկայացուած առիթները: 22րդ վայրկեանին Եղիազարեանի տոյգ եւ զօրաւոր հարուածը բախեցաւ սիւնին։

Երկրորդ կիսախաղին, մրցումը անցաւ նուազ հետաքրքրական։ Երեւանցիները յուսահատ վիճակ ունէին, որմէ օգտուելով հիւրերը երկու անգամ վտանգեցին մեր դարպասը, ուր դարպասապահը հազիւ կրցաւ փրկել կացութիւնը:

Մրցումը վերջացաւ հաւասար արդիւնքով (0—0):

«Արարատ» յաղթեց «Նեֆթիանիք»ի

Այս օրերուն Խորհրդային Միութեան տարբեր հանրապետութիւններու քաղաքներուն մէջ տեղի կ'ունենան Խ ՍՀ Մի Ֆութպոլի 1966ի ախոյեանական խաղերը: Հայաստանի «Արարատ»ը, որ սկիզբի մրցումներուն մէջ յաղթական դուրս գալով մեծ յոյսեր ներշնչած էր, երեք յաջորդական պարտութիւններ կրեց: Սակայն, 8 Յուլիսին կրցաւ դուրս գալ իր անփառունակ վիճակէն։ Երեւանի մէջ կայացած մրցումին ընթացքին «Արարատ» յաղթեց Պաքուի Նեֆթիանիք խումբին՝ 2-0 արդիւնքով։

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿ

ՀԱՅԿ. ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Հինգշաբթի, 21 Յուլիս, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ բարեկամական մրցում մը Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի մէջ, ՍԱԳՐԸ ԳԷՕՐԻ եւ Ընթերցասրահի խումբերուն միջեւ։ Այս հետաքրքրական մրցումին՝ Հայկ. Ընթերցասրահի մարզիկները յաղթական դուրս եկան՝ 3ով 2:

Ահաւասիկ մանրամասնեալ արդիւնքները.

Մարտիկ կը յաղթէ Տուրանտոյի՝ 2ով 0
Լուչիանօ կը յաղթէ Թոնիի՝ 2ով 0
Նուպար կը յաղթէ Ծիովանիի՝ 2ով 0
Կապի կը յաղթէ Գաբրիէլի՝ 2ով 0
եւ զոյգերու մրցման՝
Թոնի - Նուպար կը յաղթեն Լուչիանոյի եւ Կապիի՝ 2ով 1։

Ընդհանուր առմամբ հետաքրքրական բնոյթ ունեցան այս հանդիպումները, մանաւանդ զոյգերու մրցումը։

Յաջողութիւն մեր երիտասարդներուն եւ նորանոր յաղթանակներ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Հ.Մ.Մ.Ի ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի փինկ-փոնկի մրցաշարքը տեղի ունեցաւ Միութեան Տան սրահին մէջ, մասնակցութեամբ քսան մարզիկներու։ Ֆինալի խաղերը տեղի ունեցան Երկուշաբթի, 18 Յուլիս 1966, կ.ե. ժամը 7.30ին, մարզասէր հասարակութեան մը ներկայութեան։

Հետաքրքրաշարժ ու խանդավառ մթնոլորտի մէջ, Ֆինալի մնացողները ճակատեցան իրարու դէմ եւ Հ.Մ.Մ.ի ախոյեանութեան ընդհանուր դասաւորումը տուաւ հետեւեալ պատկերը.

1.– Սարգիս Պեքարեան՝ 11 կէտ
2.– Յարութիւն Զոպեան եւ Տիգրան Օհանեան, իւրաքանչիւրը՝ 9 կէտ
4.– Սեդրակ Օհանեան՝ 8 կէտ
5.– Վահէ Կոտալազեան եւ Սեդրակ Անէմեան, իւրաքանչիւրը 7 կէտ։

Մրցաշարքի աւարտին, սփորի կարեւորութեան ու անոր հանդէպ Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան ցուցաբերած մասնաւոր ուշադրութեան մասին խօսեցաւ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի Ատենադպիր՝ ընկեր Գէորգ Տարօնի։ Մրցանակաբաշխումը տեղի ունեցաւ ձեռամբ՝ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Վարչութեան Ատենապետ՝ ընկեր Տիգրան Սարաֆեանի:

Կը շնորհաւորենք Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի փինկ-փոնկի դիւանը, իր այս յաջող ձեռնարկին համար:

Հ.Մ.Ը.Մ.-Ի ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Լիբանանեան Փաղանգներու ակումբին մէջ տեղի ունեցան Լիբանանի աղջկանց ախոյեանական վերջին հանդիպումները՝ ընդմէջ Հ.Մ.Ը.Մ.ի և Փաղանգներու ներկայացուցիչներուն։

Ճակատումները վերջ գտան հայուհիներու յաղթանակով՝ երեքի դէմ երկու արդիւնքով:

Նազիկ Յովհաննէսեան Նատէր կը յաղթէ Հինտ Մէրհիի՝ 2-0ով:

Ղատա Հըժէյլի կը յաղթէ Անահիտ Մեծմօրուքեանի՝ 2-1 արդիւնքով։

Նազիկ Յովհաննէսեան Նատէր - Անահիտ Մեծմօրուքեան կը յաղթեն Ղատա Հըժէյլի - Հինտ Մըրհի զոյգին՝ 2-1։

Հինտ Մերհի կը յաղթէ Անահիտ Մեծմօրուքեանի՝ 2-1։

Նազիկ Յովհաննէսեան Նատէր կը յաղթէ Ղատա Հըժէյլի՝ 2-0։

Նազիկ կը մնայ ախոյեան մը, որուն գերակայութիւնը ոչ մէկ կասկած կը վերցնէ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

Մարգ Արեանի երգի (Գ'եօն փեօ տ'ամուր) թարգմանութեան մրցումին մասնակցիլ փափաքողներուն առիթ մը եւս տալու համար՝ յանձնումի թուականը յետաձգուած է մինչեւ Օգոստոսի 20ը։

Իսկ անցեալ թիւով տրուած «բառախաղ»ի մրցումին արդիւնքները պիտի հաղորդուին Օգոստոսի թիւով։

Հ·Մ·Մ·Ի ՖՈՒԹՊՈԼԻՍՏՆԵՐԷՆ ՊՕՂՈՍ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ՄԱԶՐԱԱ ԽՈՒՄԲԻՆ ՀԵՏ ՍՍՌՄ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

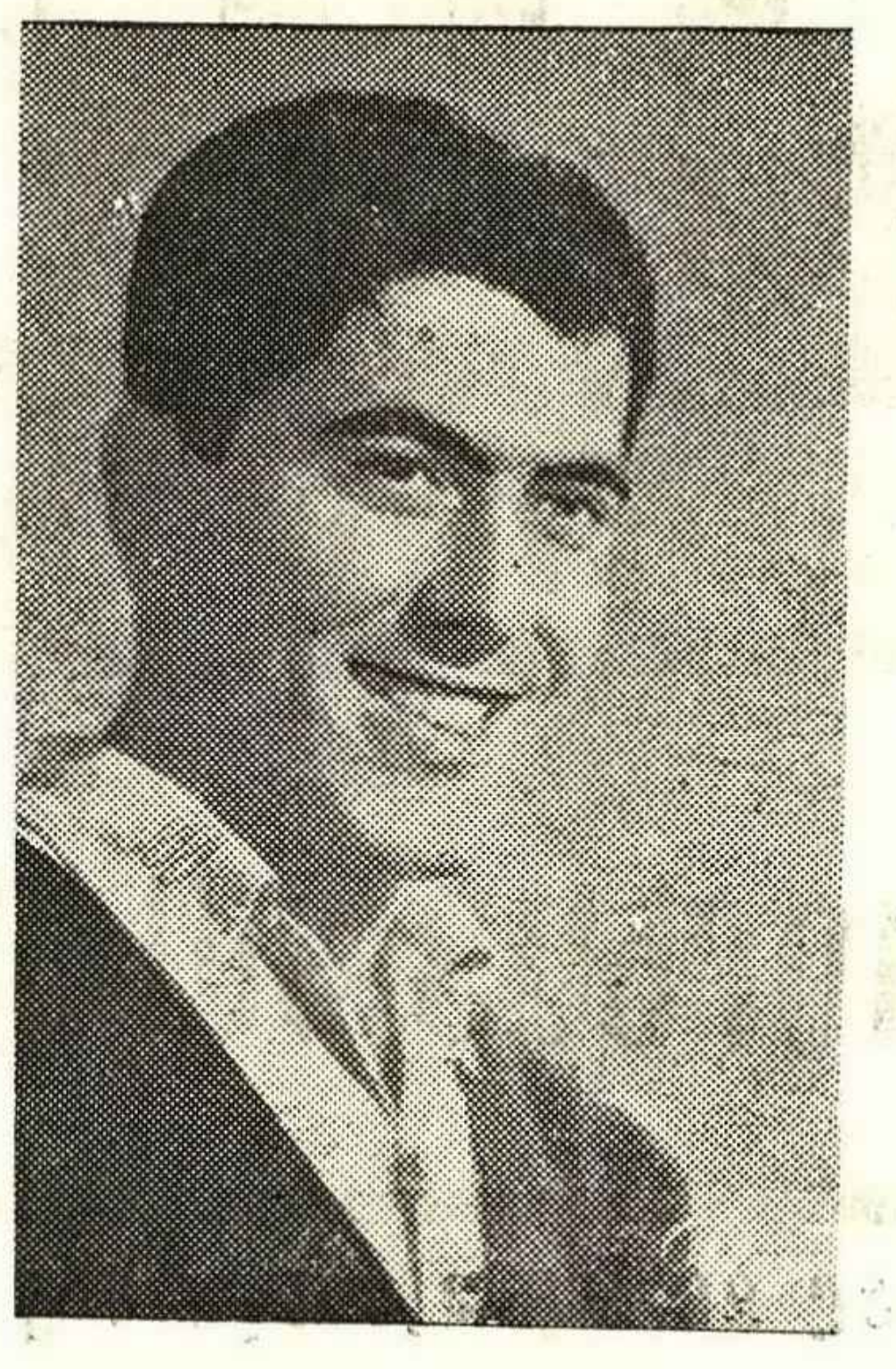

Յուլիս 8ին, Պէյրութէն Մոսկուա մեկնեցաւ Մազրաայի ֆութպոլի խումբը, 12 օրուան շրջապտոյտի մը համար։

Հ. Մ. Մ.ի արտօնութեամբ՝ խումբին ընկերացաւ նաև Հ. Մ. Մ.ի Ա. խումբի խաղացողներէն Պօղոս Մարգարեան։

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԻՐԱՒԱՐԱՐ ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԼՈՆՏՈՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Ֆութպոլի լիբանանահայ երիտասարդ իրաւարար՝ Պր. Սարգիս Տէմիրճեան, որ վերջերս միջազգային կարգի դատաւորի իր հանգամանքով պարգեւատրուեցաւ ֆութպոլի համաշխարհային ֆետերասիոնի յատուկ տիտղոսով, օդի ճամբով մեկնեցաւ Լոնտոն։ Ան ներկայ գտնուեցաւ ֆութպոլի համաշխարհային ախոյեանութեան մրցաշարքի խաղերուն։

Պր. Սարգիս Տէմիրճեան մօտէն պիտի ծանօթանայ իրեն պաշտօնակից համաշխարհային կարգի դատաւորներուն հետ, իրաւարարի իր մասնագիտութիւնը առաւել եւս զարգացնելու ու զայն լիբանանեան ֆութպոլի յարաճուն վերելքին ի սպաս դնելու, կը գրէ «Արարատ»։

ՀԱՄԱՐԱԲԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ

Երեքշաբթի, 19 Յուլիսին, Դամասկոսի Քաղաքապետարանի մարզադաշտին վրայ բացումը կատարուեցաւ համարաբական դպրոցական մարզական խաղերուն։

Մինչեւ Յուլիսի 31 երկարաձգուող այս խաղերուն իր մասնակցութիւնը կը բերէ Լիբանան, որուն պատուիրակութիւնը (75 հոգի) հանդէս պիտի գայ Ֆութպոլի, պասքէթպոլի, փինկ - փոնկի, աթլեթիզմի, լողարշաւի եւ ժիմնաստիքի մէջ:

Լիբանանեան Ֆութպոլիստներու խումբին մէջ կը գտնուի հայ ուսանող մը՝ Յովսէփ Եագուպեան։

ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԵՒ ՊԻԹԸԼՆԵՐԸ

ԱՄՄԱՆ.— Յորդանանեան հողամասի մուտքը այսուհետեւ արգիլուած է այն օտարականներուն, որոնք «Պիթըլ»ներու ձեւով սանտրուած են։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը յատուկ հաղորդագրութիւն մը լոյս ընծայեց այս ուղղութեամբ։

Երկար մազ կրող երիտասարդները դուրս պիտի հանուին, կ'ըսէ նախարարութիւնը: Գալով անոնց յորդանանցի հետեւորդներուն, անոնց պիտի պարտադրուի որ կըտրել տան իրենց մազերը. այլապէս տուրք պիտի վճարեն: Այս գումարը կրնայ վերադարձուիլ եթէ ենթակաները կտրել տան իրենց երկար վարսերը:

Այս միջոցառումին նպատակը «կանացիութեան տարածումը» սահմանափակել է: Յորդանանեան երիտասարդները հետզհետէ աւելի մեծ հակում կը ցուցաբերեն դէպի «կանացիութիւն»:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ՋՏՈՒՄԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՑՈՒՑԱՏԱԽՏԱԿԸ

Արձ. Սագ.

	կէտ	*խաղ*	*շահած*	*հաւասար*	*կորսն.*	*կէտ*	*կէտ*
Ա. ԽՈՒՄԲ							
1) Անգլիա	5	3	2	1	0	4	0
2) Ուրուկուէյ	4	3	1	2	0	2	1
3) Մեքսիկա	2	3	0	2	1	1	3
4) Ֆրանսա	1	3	0	1	2	1	5
Բ. ԽՈՒՄԲ							
1) Գերմանիա	5	3	2	1	0	5	0
2) Արժանթին	5	3	2	1	0	4	1
3) Սպանիա	2	3	1	0	2	3	3
4) Զուիցերիա	0	3	0	0	3	1	9
Գ. ԽՈՒՄԲ							
1) Փորթուկալ	6	3	3	0	0	9	2
2) Հունգարիա	4	3	2	0	1	7	5
3) Պրազիլ	2	3	1	0	2	4	6
4) Պուլկարիա	0	3	0	0	3	1	8
Դ. ԽՈՒՄԲ							
1) ԽՍՀՄ	6	3	3	0	0	6	1
2) Հիւսիս. Քորէա	3	3	1	1	1	2	4
3) Իտալիա	2	3	1	0	2	2	2
4) Չիլի	1	3	0	1	2	2	5

ՔԱՌՈՐԴ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Անգլիա յաղթեց Արժանթինի՝ 1-0
Գերմանիա յաղթեց Ուրուկուէյի՝ 4-0
Խորհ. Միութիւն յաղթեց Հունգարիոյ՝ 2-1
Փորթուկալ յաղթեց Հիւս. Քորէայի՝ 5-3

ԿԻՍԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՏՈՒԻՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Գերմանիա յաղթեց Խորհ. Միութեան՝ 2-1
Անգլիա յաղթեց Փորթուկալի՝ 2-1

ՎՈԼԻ-ՊՈԼ

ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Եգիպտոսի ախոյեան Ալ Անլիի վոլիպոլի իգական կազմը

Յուլիսի ընթացքին Լիբանան այցելեց Եգիպտոսի Ալ Ահլիի վոլիպոլի այրերու և իգական սեռի խումբերը։

Արդարև Եգիպտոսի վոլիպոլի իգական կազմը Թաստոտի դաշտին վրայ Ելեկտրական Ընկերութեան դէմ մրցեցաւ։ Եգիպտոսի ախոյեան խումբը յաղթեց Ելեկտրականի աղջիկներուն 3-2 արդիւնքով (11-15, 15-10, 18-16, 11-15, 15-14): *Ահլիի տղաքը յաղթեցին Ելեկտրականի արական խումբին 3-0 արդիւնքով* (15-9, 15-9, 15-10)։

«ՊԻԹԸԼԶ»Ը ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

Վերջապէս բաւական ժամանակ ետք, ներկաները լռեցին՝ մտիկ ընելու համար:

Անոնք սկսան «Փէյփըրպէք Ուրինթըր» երգով: Մօտ մէկ ժամ երգեցին:

Հանդիսականները մեծապէս խանդավառուած էին, ինչպէս նաև «Պիթըլ»ները, որոնք մոռցած իրենց երկար ճամբորդութիւնը, Լոնտոնէն մինչև Համպուրկ, կը ջանային գոհացնել ունկնդիրները, որովհետեւ Համպուրկի մէջ է որ սկիզբը առաւ իրենց ասպարէզը և իրենց առաջին յաջողութիւնները կը պարտին Համպուրկի ժողովուրդին:

Հակառակ անոր, որ յայտագիրը վերջացած էր, ներկաները դեռ կը պոռային։ Անհրաժեշտ չէր որ «Պիթըլ»ները երգէին, կը բաւէր որ անոնք բեմին վրայ մնային և ծափահարողները, որոնք անոնց անունները կրող շապիկներ ու վերարկուներ հագած էին, վայելէին անոնց ներկայութիւնը։

Այս հանդէսը կազմակերպուած էր Համպուրկի «Պրավօ» ամսաթերթի կողմէ:

ՇԱՆԹ ՊԱԼԱԵԱՆ
Համպուրկ, 26-6-66

00927

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՄԵՐ ՆՈՐԵՐԸ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՕՏԵԱԼԸ

Գրեց ՍԱՄՕ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Հայկական Թաղի առաւօտ։ Հեռուէն հասնող խիզախ աքլորի կանչ մը, անագին աղմուկով դէպի վար վազող հանրակառք մը, փութ մտնող քանի մը հաւաքանցի գործաւորներ, ֆրանսերէն թերթ բաժնող միջահասակ արաբ երիտասարդ մը և կանուխէն գործի գացող քանի մը հայ վարպետներ։

Դեռ անկողնիս մէջն եմ։ Երկրորդ յարկի պատուհանին հասնող երկարահասակ արմաւենիին տերևները հանդարտօրէն կը շարժին. մայիսեան առաւօտ է։

Չեմ զարմանար թէ ինչո՞ւ այդքան կանուխ արթնցեր եմ այդ օր, ես՝ որ քունը կը սիրեմ կամ արթննալու ծուլութենէն կ'ախորժիմ...։ Թաղը ծանօթ է ինծի, բայց դեռ երէկ փոխադրուեցանք այս տունը ու դարձեալ շրջանակը համակրելի կը թուէր, ուստի կանուխէն կ'ուզէի լաւ ծանօթանալ անոր։

Դեռ մտածելու, եզրակացնելու և վերլուծելու կարելիութիւնը չունիմ, քանի մը վայրկեան է որ պաղարիւնօրէն կը դիտեմ ճամբան, դիմացի շէնքերը, հեռուն և — Սոնա՜։

Հաճելի ձայն մը։ Սթափած կը նայիմ ձայնին եկած կողմը, դիմացի հինգյարկանի շէնքի մը երրորդ մեծ պատուհանին առջև՝ սև մազերով, ճերմակ և փայլուն մորթով, թափանցիկ գիշերանոցով գեղանի աղջիկ մը ... հա՜, աս աղջիկը, Սիլվան ըլլալու էր, մեր նոր տան դրացիներուն աղջիկը (ինծի նախապէս ծանօթ) պատահաբար և խօսքի բերումով լսած էի անոր մոտաներուն և սորթիներուն մասին, ապա՝ հին դասընկերներէս մէկը հաճոյքով պատմած էր իրենց այցելութեան ժամանակ քոլլան տաբատ հագած այդ «գեղեցկութեան» մասին։

Տարիները սահած էին, բայց յիշողութի՞ւնս զօրաւոր ըլլալուն՝ թէ այդ քանի մը խօսքերէն իմ չինած Սիլվային գրաւիչ պատկերը մտքիս մէջ տպուած ըլլալուն՝ չէի մոռցած այդ գեղեցիկ անունը, և առանց նախապէս տեսած ըլլալու՝ ճանչցայ այդ աղջիկը, և նկատեցի որ եւրոպական հմայք մը ունէր։

Դեռ մէկ վայրկեան չանցած՝ Սիլվան նորէն կանչեց։

— Սոնա՜, եաքը աւելի դանդաղօրէն, Սոնա՜։

Առանց աչքերս իրմէ բաժնելու, կը հասկնամ թէ Սոնայենց տունէն ելլող ծերունին կը հարցնէ.

—Դեռ չհագա՞ւ օրիորդիկը։

Յիշեալ օրիորդիկը, թէև շատ լաւ ծանօթ չէր ինծի, սակայն քանի մը անգամ պատշգամին վրայ կամ ճամբան տեսնելու համար մտերմութիւն մը կը զգայի անոր հանդէպ, առանց մոռնալու սակայն՝ թէ գեղեցիկ անծանօթներու վերապահուած խորհրդաւոր պատկերացում մը ունէի անցեալ տարի բողոքականներու վարժարաններէն մէկը յաճախող խարտեաշ Սոնային հանդէպ։

Այս տարի, ըստ մեր դրացիին, Ամերիկեան համալսարան կ'երթար. ինք՝ որ վուէյթինկ լիսդի մնացած էր, հազարներ տալու անկարող բանուորի մը տղուն տեղ ընդունուեցաւ և պզտիկ քոքթէյլով մը տօնեց Էյ. Եու. Պի.ի մուտքը։

Իրենք ալ այդքան հարուստ չէին, հակառակ իր նիհարակազմ հօր առած հովերուն։

Աղջիկս Քիւլլիյէ կը ղրկեմ, կ'ըսէր Սոնային հայրը, բողոքականներուն քով լաւ հայերէն, անգլերէն սորվեցաւ, դեռ թող սորվի, ես աղջիկս հայ դպրոցի մը մէջ մանկապարտէզի օրիորդ չեմ ըներ, փա՞ռք Տիրոջ անոնց տուած քանի մը ղուրուշին պէտք չունիմ»։

Այսպէս կը մտածէր Սոնային հայրը։

Ինչպէս կարելի է դիւրաւ նկատել՝ քառասունըհինգը անց այդ մարդը, արդի կեանքը սիրող մըն էր և միևնոյն ատեն հայկական ընտանեկան սրբութիւնները պահպանող մը։

Գուցէ քիչ մը նախանձախնդիր ըլլալուն և շուկայի մէջ իր անունը բարձր պահելու համար էր որ կնկան և նորահաս աղջկան հետ քիչ մը խիստ վերաբերմունք կ'ունենար և անոնց ազատութիւնը ինք կը սահմանէր։

Միւս կողմէ՝ նիւթական որոշ ազատութիւններ և դիւրութիւններ տուած էր իր ընտանիքի անդամներուն՝ լաւ երեւնալու համար։

Անգիտակցաբար աչքս հեռացուցած էի Սիլվայէն և տարօրինակօրէն կը դիտէի Սոնայենց պատշգամի դրան քով կախուած ապուխտի կտորը։

Վերյիշելու համար, մտքիս մէջ պեղումներ ընելու ատեն, աչքիս առջևէն կորսնցուցած էի Սիլվան, որուն քիչ առաջուան կեցած տեղը քանի մը վայրկեաններ առաջ ունեցած պերճանքը և փայլը չունէր կարծես....

Ամիսներ ետք, մեր դրացիին աղջիկը դուրս կ'ելլէր մեր տունէն. ան եկած էր պատմելու իր լսածը և —ինչո՞ւ պահեմ— իրաւ եղելութիւնը։

Ամէն առաւօտ երբ քիչ մը ուշացած ըլլային, մէկը միւսին կ'ըսէր որ շուտ հագնէր և իր քով գար, որպէսզի միասին երթային համալսարան. Սիլվան ալ նոյն համալսարանը կ'երթար, անոնք ալ ունեւոր էին։

(Շար. տես էջ 6)

ԱՊՐԵՄ ԱՅՍՊԷՍ

Ապրեմ այսպէս հազար տարի,
Բախուեմ հազար ժայռ ու քարի,
Ճնշեմ հազար հողմն ու քամի
Եւ ամրանամ եւ ամրանամ։

Թող աչքերիս լոյսն էլ մարի,
Միայն միտքս փոխուի բառի,
Համերգի մէջ այս աշխարհի
Չհամրանամ, չհամրանամ։

Փոշի դառնամ բարձունքներում,
Հալուեմ ես իմ արցունքներում,
Միայն կեանքի մանրուքներում,
Չմանրանամ, չմանրանամ։

Թող ծանրանամ հոգի բեռով,
Բայց ներշնչուած մնամ նորով,
Կեանքի վրայ ոչ մի օրով
Չծանրանամ, չծանրանամ։

ՀԱՄՕ ՍԱՀԵԱՆ

ՍԻՐԱՄԱՐԳԻ ՊՈՉԸ

Սիրամարգը մեծ պոչ ունէր—
Եւ՛ գեղեցիկ, եւ՛ զունազեղ։
Նա իր պոչի գո՛վքն էր անում
Ամենքի մօտ եւ ամեն տեղ։

-Իմ պոչի պէս գեղեցիկ պոչ,
Իմ ոնի պէս գեղեցիկ ոն՝
Չկա՜յ, չկա՜յ,
Պոչս վկայ։
Բնութիւնը
Ոչ՛, մի երանգ չի խնայեր
Ով աչք ունի՝
Երազում է պոչիս նայել...

Սիրամարգը
Դիցուհի էր իրեն կարծում։
Ու՛մ հանդիպէր—
Հովհարի պէս պո՛չն էր բացում։

Ո՛չ երգում էր, ո՛չ աշխատում,
Ո՛չ սովորում։
Պարապ-սարապ ման էր գալիս
Ու շորորում։

Բայց արի տես՝
Նրա պոչը քո՛սը տարաւ...
Եւ դիցուհին
Մի այլանդա՛կ հաւ դառաւ։
Ամեն տեսնող
Ծիծաղում էր ու ծանակում.
—Տեսէ՜ք, տեսէ՜ք՝
Ինչ նիւաղ է շրջում բակում...

Այս առակի միտքը պա՛րզ է
Եւ հասարակ.—
Խե՛լք ունեցիր։ Պոչի վրայ
Յոյս մի դնի առհասարակ։

ԱՐՇԱՒԻՐ ԴԱՐԲՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԵՐԳԻԾԱՆՔ

«ԵՍ»Ը

Գրեց ՍՈՒՐԷՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Նա այն հազուագիւտ մարդկանցից էր, որոնք սիրում են մի նախադասութեան մէջ երեք-չորս անգամ գործածել «ես» կամ «իմ» անձնական դերանունները։

Ահաւասիկ նրա խօսելաձևը. «ԵՍ, ընկերնե՛ր, հիմա էլ գտնում եմ, որ անցեալ ժողովում ԵՍ ճիշդ էի ու միայն ԻՄ խորհուրդներով և ԻՄ անձնական ջանքերով օգնեցի իմ աշխատանքի ընկերներին, որոնք ԻՆՁ շատ շատ բանով պարտական են, սա ԵՍ պարտաւոր եմ ընդգծել»։

Բանն այնտեղ հասաւ, որ նա նոյնիսկ սկսեց իր եսից բացի ոչ ոքի չտեսնել, հաշուի չառնել։

Երեք երեխայ ունի։ Մեծը՝ ճարտարագէտ է, միջնեկը՝ դաշնակահար, փոքրը դեռ սովորում է դպրոցում։

Ճարտարագէտ տղան գործարանում նորարարական առաջարկութիւններ արեց և ամբողջ գործարանում գիւտարարի անուն հանեց։ Իսկ հայրը ամէն տեղ յոխորտում էր.

— Այդ իմ շնորհիւ է։ Այդ ես եմ նրան տուել յղացումը, ես եմ օգնել և իմ անձնական գործօն մասնակցութիւնն ունեմ նրա առաջարկութիւնների մէջ։

Դաշնակահար աղջիկը, երբ յաջող սկզբնաւորութիւնից յետոյ հանդիսականներից ծաղկեփունջ էր ընդունում, դահլիճում նստած հայրը ձայն խնդրեց և բարձրացաւ բեմ.

— Այստեղ, — ասաց նա, — բոլորդ մեծարում էք իմ աղջկան, բայց իմ մասին ոչինչ չէք ասում։ Իսկ միթէ՞ ես չեմ նրա համար դաշնամուր գնել։ Եւ ճիշդ է, ես նուագել չգիտեմ, բայց իմ օգտակար խորհուրդներով ես միշտ օգնել եմ իմ աղջկան և այսօր իմ ջանքերը, տեսնում եմ, ի զուր չեն անցել։

Այնպէս արտայայտուեց, որ քիչ մնաց աղջկան պատկանող ծաղկեփունջը իրեն նուիրեն։

Բայց ահա մի օր դպրոցից տուն եկաւ ոչ այնքան բարի անուն ունեցող տղան և ասաց, որ տնօրէնն շտապ դպրոց է կանչում։ Գնաց։

— Ձեր տղան, — ասաց դպրոցի տնօրէնը, — չափազանց անկարգ է։ Դասերից փախչում է, դաս չի սովորում, ուսուցիչներին չի լսում, կարծես ընտանեկան դաստիարակութիւն չի ստացել։

— Ներողութիւն կ'անէք, — մէջ մտաւ հայրը, — այդ բոլորի համար դպրոցն է մեղաւոր, այստեղ է փճացել տղաս։

Տնօրէնը ստիպուած եղաւ աւելի խիստ խօսել։

— Դէ, գիտէ՞ք ինչ, — մեղմացաւ հայրը, — այդ ոչ թէ ես, այլ ես և դուք, մենք բոլորս միասին ենք մեղաւոր։ Եւ նա առաջին անգամ հարկադրուած գործածեց «մենք» դերանունը։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ ՄԸ

ԳՐԵՑ ԽՈՐԷՆ ՏԷՏԷԵԱՆ

Հարկ էր Ամերիկահայ հարսանեկան հանդիսութեան մըն ալ ներկայ գտնուիլ, ընթերցողներուն գաղափար մը տալու համար այդ հանդիսութեան առնչութեամբ։

Եւ առիթը ներկայացաւ։ Ներկայ գտնուեցանք մեր ազգականներէն Եգիպտահայ Կարօ Տաքէսեանի հարսանիքին։ Հարսն էր գերմանուհի պուպրիկ մը՝ Էլսան։ Գերմանահայկական խնամութիւնը ստեղծուած էր արդէն։

Եկեղեցական արարողութիւններ տեղի ունեցան Հայաստանեայց Եկեղեցիին մէջ, այնպէս որ գերմանուհի մը հայացուցինք, եւ մօտաւոր ապագային մեր ազգականական շրջանին մէջ պիտի հիւրընկալենք Թորգոմեան ցեղի եւ Տեւտոնեանի խառնուրդ մը։ Զարհուրանք։

Պսակող կրօնաւորն էր Հայ Եպիսկոպոս մը որ Հայերէն եւ Անգլերէն լեզուներով պատշաճօրէն կատարեց պսակի խորհուրդը։

Հարսին կողմէ ներկայ էին ծնողքը, որոնք Գերմանիայէն Միացեալ Նահանգներ եկած էին ներկայ գտնուելու համար իրենց աղջկան ամուսնական հանդիսութեան։

Ակներեւ էր թէ գերմանացի ծնողքը, առաջին անգամ ներկայ կը գտնուին հայկական ծիսակատարութեան, եւ ի տես այս հոգեպարար արարողութեան եւ դաշն երգեցողութեան, անոնց մէջ փարատեցաւ այն կասկածը, ըստ որում հայ տաճարին մէջ հեթանոսական պարերով պիտի պսակուէր իրենց դուստրը, բոյերու, մուխերու, նիզակներու եւ վայրենախուժ մօրուքներու մէջ սատայճղակորոյս... շունչ մը առին գերմանացի խնամիները եւ սկսան իրարու փսփսալ։

—Զեյր շէօն։ (Շատ գեղեցիկ)։

Եկեղեցականը աւարտելով, հարիւր հրաւիրեալները առաջնորդուեցան համբաւաւոր «Աստորիա Մէնըր»ի սրահներէն մին ուր իրենց կ'սպասէր հռոմէական մեծափարթամութեամբ պատրաստուած ճաշասեղաններ։ Աւելորդ է նկարագրել այդ սեղաններուն ճոխութիւնը, բաւական է ըսել թէ այդ հարիւր հրաւիրեալներուն համար յատկացուած խմիչքն ու ճաշը բաւարար էր աշխարհի բոլոր հայ դերասանները կշտացնելու...

Կարծեմ պատկերը լրիւ է։

Սրահին մէջ կային Քուլիսականներ ալ, որոնց գլուխը կը գտնուէր Նիւ Եորքի Հայոց Պատուակալ «Մխիթար Միհրան Ագրոյեան»ը, Իզմիրի Արտաւազդ Թատերասիրաց միութեան սիւներէն, որ տարիներով իմ Չարշըլը Արթին Աղային դէմը Սիսակ սպասաւորը խաղացած է ճարտարօրէն։

Այդ գիշեր մեծ փորձանք մը անցուց ան։ Այսպէս, հաճելի խաղ մը կ'ըլլար սրահին մէջ հետեւեալ կերպով։

Հրաւիրեալներէն ամուրիները կը խմբուէին սրահին կեդրոնը։ Հարսը խուրձ մը ծաղիկները կը նետէր դէպի խումբը, ամուրիներէն այն որ պիտի յաջողէր յափշտակել ծաղկեփնջիկը, տառոս պիտի ընդունէր։ Ծաղկեփունջը պահ մը օդին մէջ ճախրելէ ետք՝ եկաւ եւ բախեցաւ Միհրան Ագրոյեանի գլխուն։ Մեր Միհրանը ուզեց յափշտակել ծաղկեփունջը, բայց ուրիշ մը խլեց զայն եւ այսպէսով, Աստուած պապան խնայեց մեր Միհրանին այդ տառոսի փորձանքը։

Յանկարծ նկատեցինք թէ նուագելու եւ կոնծաբանութեան ընթացքին, փոքրիկ զանգակ մը կը ձայնէր։ Եւ նշմարեցինք թէ այդ զանգակի ձայնին՝ բոլոր մարդկային ձայները կը լռէին, եւ այդ պահուն հարսն ու փեսան կը համբուրուէին «Ֆրէնչ Քիսի» ուղղութեամբ։

Զանգակը զարնող ամերիկուհի օրիորդին դառնալով յայտնեցի թէ արդեօք պօռազան մըն ալ կարելի չէ՞ հնչեցնել, որ ազդանշանը ըլլար փոխանակուելիք համբոյրներուն, այս անգամ հրաւիրեալներուն միջեւ...

Խոստացաւ նկատի առնել հետագային, երբ ես համբոյրներու աշխարհէն հեռացած պիտի ըլլամ ապահովաբար։

Սկսան պարերը։ Հաստատութեան տնօրէնութիւնը սա հասարակ կը մերժէ եղեր հայկական տօնակատարութեանց համար սրահ վարձելը, առարկելով թէ անոնք Եւրոպական պարերէն ետք գլուխները տաքցնելով շուրջպար ալ կը բռնեն։ Այդ պարերու ընթացքին այնքան ուժգին ոտքերին տախտակամածին վրայ զարնողներ կան եղեր որ, տախտակամածը վնասուէր է եւ հասէր է փլչելու վտանգին։

Արդարեւ շուրջպարը սկսաւ։

Ասիկա, խառնուրդ մըն էր ըստ իս, Հայկականի, Թրքականի, Յունականի։

Յանկարծ երկու հոգի նետուեցան պարախումբին մէջտեղը։ Անոնցմէ մին նուասու էր, եւ ընկերանք զուգապար մը, այդ ալ խառնուրդ մըն էր, Զէյպէքի եւ Քալամաթիանոյի։ Պահ մը մէջքէս դուրս հանեցի բեմի համար յատկացուած խաղալիք ատրճանակս եւ օդին մէջ պայթեցուցի։ Հարսին ծնողքը նուաղեցան անդին եւ դժուարաւ սթափեցան։

Եւ եղեւ առաւօտ։ Հիմա նոյն մահկանացուն ահա։ Հայ բղթակից։

00928

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ՎԵՑ ԽՈՒՄԲԵՐ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ

Սովետական Միութեան Ախոյեանական Մրցումներուն

Ֆութպոլը կը վայելէ մեծ ժողովրդականութիւն Հայաստանի մէջ։ Երեւանի «Արարատ» խումբին անցեալ տարի ձեռք բերած յաղթանակները ալ աւելի խտացուցին անշուշտ շարքերը անոնց՝ որոնք սիրով անձնատուր կ'ըլլան ոտնագնդակի հմայքին։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, «Արարատ»ի առաջին արդիւնքները գոհացուցիչ են։ «Արարատ» պիտի խաղայ 36 ախոյեանական մրցումներ՝ մինչեւ Նոյեմբեր։

Անցեալ տարուան հետ բաղդատելով՝ «Արարատ»ի կազմին մէջ, որուն մարզիչը կը մնայ պաքուցի Ֆալեան, մտցուած են քանի մը փոփոխութիւններ: Ցառաջապահի գծէն հեռացած է Պայիս՝ որ անցեալ տարի բաւական կոլեր «խփած» էր, ինչպէս որ կ'ըսեն Երեւանի մէջ:

Գալստեան (արդէն երեք նշանակէտ չորս մրցման մէջ) եւ Հովիւեան այս գծին աչքառու անձնաւորութիւններն են։ Ալաբուժեի տեղ բերդապահ կը խաղայ Ա. Աբրահամեան, որ անցեալ տարի պահեստին մէջն էր։

⁂

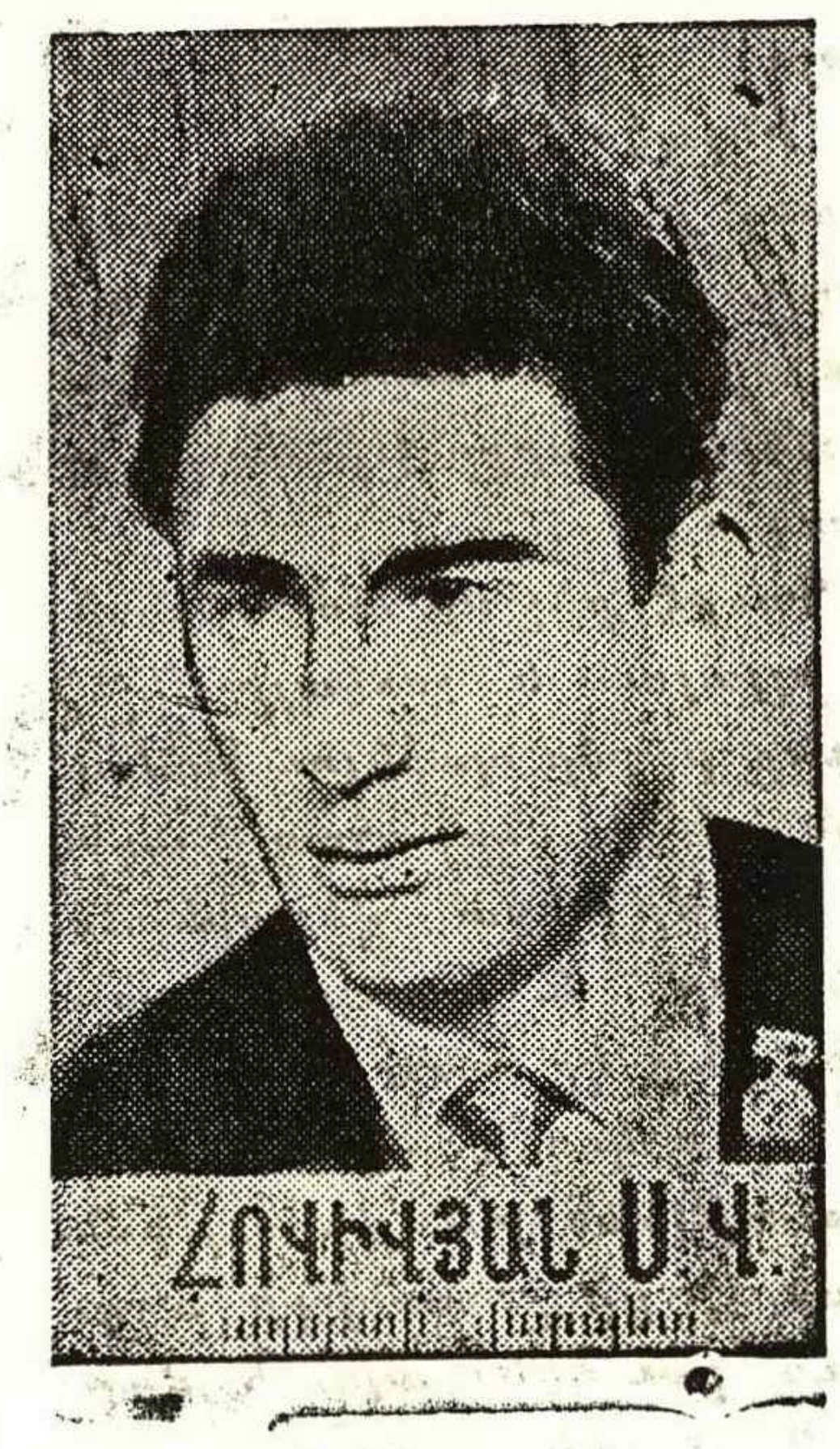

ԱԼԱԲՈՒԺԵՎ Վ.Ֆ.
սպորտի վարպետ

Ուրիշ հինգ հայ խումբեր կը խաղան նաեւ համամիութենական ախոյեանութեան մէջ։ Լենինականի «Շիրակ»ը բարձրացում ունեցաւ եւ մաս կ'առնէ երկրորդ դասակարգի երկրորդ բաժանումին, ուր կը մտնեն 52 խումբեր։

«Շիրակ»ի մարզիչն է Հայկ Անդրէասեան։ Երեւանէն Լենինական գացած են կամ վերադարձած են քանի մը հին խաղացողներ ինչպէս Ժ. Սուփրիկեան, Պապայեան։

Ահաւասիկ «Շիրակ»ի առաջին արդիւնքները. հաւասար Ռոստեւմաշի (Ռոսթով), եւ Ռիկայի հետ. պարտուած (2–1) Վոլկոկրատէն եւ յաղթանակ Թալինի վրայ (3–0)։ «Շիրակ»ի խաղացուցակը կը պարունակէ 32 ախոյեանական մրցումներ.

(Շար. տես էջ 5)

Հայաստանի Ֆութպոլի Դաշնակցութեան նիստին մէջ ըսուեցաւ որ մօտ երեսուն հազար խաղացողներ կան երկրին մէջ։ Համեմատաբար աւելի քան Ֆրանսայի մէջ։ Կլոր թիւերով՝ Ֆրանսա, յիսուն միլիոն բնակիչ, հինգ հարիւր հազար խաղացող, Հայաստան՝ երկու միլիոն բնակիչ, երեսուն հազար։

Ծանօթ է արդէն, որ «Արարատ» այս տարի կը խաղայ առաջին դասակարգին մէջ, այսինքն Ս. Միութեան ընտրանիին հետ։ Ախոյեանութեան մրցաշարքը սկսած է Ապրիլ 10էն ի վեր։

ԳԱԼՍՏՅԱՆ Ս.Վ.
սպորտի վարպետ

Պէտք է նշել սակայն, թէ այս տարի սովետական ակումբները, մինչեւ Օգոստոս, իրենց ախոյեանական մրցումները պիտի խաղան առանց իրենց «միջազգային» տարրերու մասնակցութեան։

Այս վերջինները, արդարեւ, զատուած են, առնուած ազգային կազմին մէջ, միասնաբար պատրաստուած աշխարհի ախոյեանութեան, մրցումներուն, որոնք սկսան Յուլիս 12ին Անգլիոյ մէջ։

Այս պատճառաւ, Թորփետօ Քիեւ ու մանաւանդ Թորփետօ Թիֆլիզ զրկուած են իրենց լաւագոյն խաղացողներէն։

ԴԻՏՈՂՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՂՈՒՄՆԵՐ

ԻՆ՞ՉՊԷՍ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԵԼ ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿԸ

Գրեց **ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ**

Բաւական եւ նոյնիսկ խիստ դժուար է հիմնականօրէն ըմբռնել սփիւռքի համամարդկային կարողութիւնը եւ անոր դերը՝ միջազգային յարաբերութեանց բարելաւման որպէս ամենէն ազդու ազդակներէն մէկը: Նոյնքան դժնդակ ու բարդ հարց է մարզիկներու դաստիարակման եղանակներու ճշդորոշումը։

Արդարեւ, սփիւռքը դպրոց մըն է, իսկ մարզական կազմակերպութիւններու ղեկավարներուն իւրաքանչիւրը՝ մէյ-մէկ դաստիարակ: Ոչ միայն ժխտական արդիւնքի, այլ նաեւ աղետալի հետեւանքներու կարելի է հասնիլ, երբ՝ ղեկավարութիւնը զուրկ է կոչումէ ու պատրաստութենէ, եւ երբ՝ գոյութիւն չունի մարզական «ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ» մը, հետապնդուած նպատակին հասնելու համար։

Երբ մեր ցանկութիւնն է դաստիարակել հայ երիտասարդութիւնը, երբ կը ձգտինք իսկապէս նորահաս սերունդներու ֆիզիքական ու իմացական կոփումին, կաղապարման ու զարգացումին, ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ է ունենալ դաստիարակչական մեթոտ եւ դաստիարակման եղանակաւորումին պատշաճ կաղապար, որպէսզի ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿԸ՝ տակաւ առ տակաւ, հասնի այդ հեռանկարին:

Հայ մարզիկի դաստիարակութեան հիմնաքարը պէտք է կազմեն ազգային, հայրենասիրական ոգիի կերտումը եւ պարտաճանաչ ու երախտագէտ քաղաքացիի մը գիտակցութիւնը: Ան պէտք է սնանի Հայութեան վերածաղկող Մայր-Հայրենիքի աւիշով, որպէս նախապայման ազգային գոյապահպանման, ու ապա՝ ան պէտք է ունենայ նաեւ անկեղծ ու սրտաբուխ սէր, նուիրում հիւրընկալ ասպնջական հայրենիքներու հանդէպ: Ասոնք են հիմնական զոյգ սիւները, որոնց վրայ կարելի կ'ըլլայ ամրօրէն կառուցանել դաստիարակութեան յարկերը։

Սփիւռքը բացարձակապէս պէտք է անջատել սակարանական ե՛ւ հաշիւներէ, թէ՛ կազմակերպութիւններու եւ թէ՛ մարզիկներու մտքի միջէն: Լիբանանի մէջ, Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան մէջ եւ այլ ուր, ա՛յս պէտք է ըլլայ գլխաւոր կարգախօսը մեր մարզական ու երիտասարդական կազմակերպութիւններուն:

Մարդաբնակ այս երկրագունդի կարգ մը երկիրներուն մէջ, ի՜նչպիսի ահռելի աւերներ չեն գործած սփիւռքը առեւտրական նիւթի մը վերածելու մտայնութիւնները: Նկարագրի խաթարում, այլասերում, հոգեկան ներաշխարհի փլուզում, ազգային ոգիի փճացում եւ մարդկային զգացումներու մահացում, այս բոլոր չարաղէտ երեւոյթներու հիմնական դրդապատճառը եղած է մարզական դաստիարակութեան պակասը։

Մեր մարզիկները, հա՛յ մարզիկները պէտք է դաստիարակուին որպէս անշահախնդիր մարդ եւ որպէս այլասէր հայ, որպէսզի պատիւ բերեն իրենց ազգին ու պատկանած միութեան: Մարզական կազմակերպութեան մը իսկական արժէքը կը կայանայ արդէն ոչ թէ սփիւռքական այլեւայլ ճիւղերէն ներս անոր եղած յաղթանակներուն մէջ, այլ՝ իր անդամներու եւ իր մարզիկներու դաստիարակութեան մակարդակին մէջ, վերոգրեալ պայմաններով:

Այ՛ս է եղած Հ.Մ.Մ.ի ուղղութիւնը եւ այդպէս ալ պէտք է շարունակուի, աւելի զօրացնելով իր մարզիկ-անդամներու դաստիարակութեան գործը, որ աստիճանաչափն է իր 45-ամեայ փառքին ու մեծութեան։

Պէյրութ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՅ

Բազմահազար Ժողովուրդի Ներկայութեան Տեղի Ունեցաւ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷԻ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Լիբանանահայ կրթական ամենահին հաստատութիւններէն Սահակեան Լիսէն՝ հոմանիշ է ֆիզիքական, մտաւոր և հայրենասիրական առողջ դաստիարակութեան։ Այս բոլորի խօսուն վկաներն են գաղութներու և Մայր Հայրենիքի մէջ լաւագոյն դիրքերու հասած իր բազմահազար շրջանաւարտները, որոնք՝ երախտագիտութեամբ կը յիշեն իրենց սիրելի հաստատութեան անունը։

Սահակեանի բազմաթիւ սովորութիւններէն մին է իր տարեկան մարզահանդէսները, որոնք տեղի կ'ունենան խանդավառ մթնոլորտի ներքեւ:

Այս տարուան մարզահանդէսը՝ տեղի ունեցաւ Յունիսի 12, կ.ե. ժամը 3ին: Բազմահազար ժողովուրդ խռնուած էր քաղաքապետարանի դաշտին արեւմտեան Թրիպիւնին վրայ։

Հովանաւորութիւնն ստանձնած էին Տէր և Տիկին Սարգիս Սարգիսեան: Օրուան թագուհին էր Օր. Անահիտ Ահաժօթ։

Թրիպիւնին վրայ կ'երեւէին նաեւ ԽՍՌՄի դեսպանատան հայ կցորդ Տէր և Տիկին Նորայր Աւետեան, Հոգշ. Տ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Կարպիսեան Տնօրէն Պր. Բենիամին Ժամկոչեան և այլ պաշտօնական անձնաւորութիւններ։

Ազատուհի Ս. Սարգիսեան, Ալիս Ե. Գարաճեան, Անն Յ. Գասպարեան, Ազնիւ Վ. Մութաֆեան, Անահիտ Փ. Տօնիկեան, Աստղիկ Ա. Պունիզաննեան, Արփինէ Լ. Փիլոյեան, Զուարթ Գ. Պունիզանեան, Հայկանոյշ Խուլի, Հռիփսիմէ Գ. Լաչինեան, Մաքրուհի Գ. Տիրատուրեան, Նորա Յ. Օգնայեան, Սիրարփի Ա. Վեհունի, Սիրվարդ Յ. Մատէեան, Սոնա Ն. Ասլանեան, Սոնա Մ. Սիմոնեան, Սօսի Ն. Գեւոնեան, Սօսի Ռ. Փիլոյեան, Վարդուհի Շ. Աճէմեան, Վերժինէ Վ. Ճերճեան։

ՊԱՏՈՒՈՅ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

Աղաւնի Մոլոյեան, Անահիտ Գասպարեան, Անահիտ Երէցեան, Անահիտ Նազգաշեան, Անժէլ Աւագեան, Անի Պունիզանեան, Անոյշ Հաննէսեան, Արմենուհի Եթերեան, Եւա Աւագեան, Էլիզաբեթ Սուրսուրեան, Լուսին Կէօչերեան, Մարիամ Փարթամեան, Նորա Պարսումեան։

ԽԱՂԵՐՈՒ ՑԱՅՑԱԳԻՐԸ

Փողահարախումբի զ ո ռ նչիւններուն և օրուան խօսնակ Գէորգ Տարօնիի ոգեշնչող ելոյթին հետ՝ համաչափ քայլերով կը սկսի Սահակեանի հարիւրաւոր աշակերտներու տպաւորիչ տողանցքը, որոնք՝ Լիբանանեան դրօշի առաջնորդութեամբ ու իրենց մարզիչին՝ Պր. Սարգիս Աւագեանի գլխաւորութեամբ կ'ողջունեն ներկայ հասարակութիւնը։

Լիբանանի քայլերգէն ու Սահակեանի մարզերգէն ետք՝ կը սկսի յայտագրի գործադրութիւնը: Խիստ հետաքրքրական էին չափաւոր մարզանքները, տակառարշաւը, պարկարշաւը, կոյր արշաւը, լոյս արշաւը, պարա-

(Շար. տես էջ 5)

Վերի նկար.— Ժողովուրդէն տեսարան մը
Վարի նկար.— Նուագախումբը կ'առաջնորդէ աշակերտութեան պաշտօնական տողանցքը:

00929

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՆԱԽԿԻՆ ԱԽՈՅԵԱՆԸ՝ ՄԱՐԶԻՉ

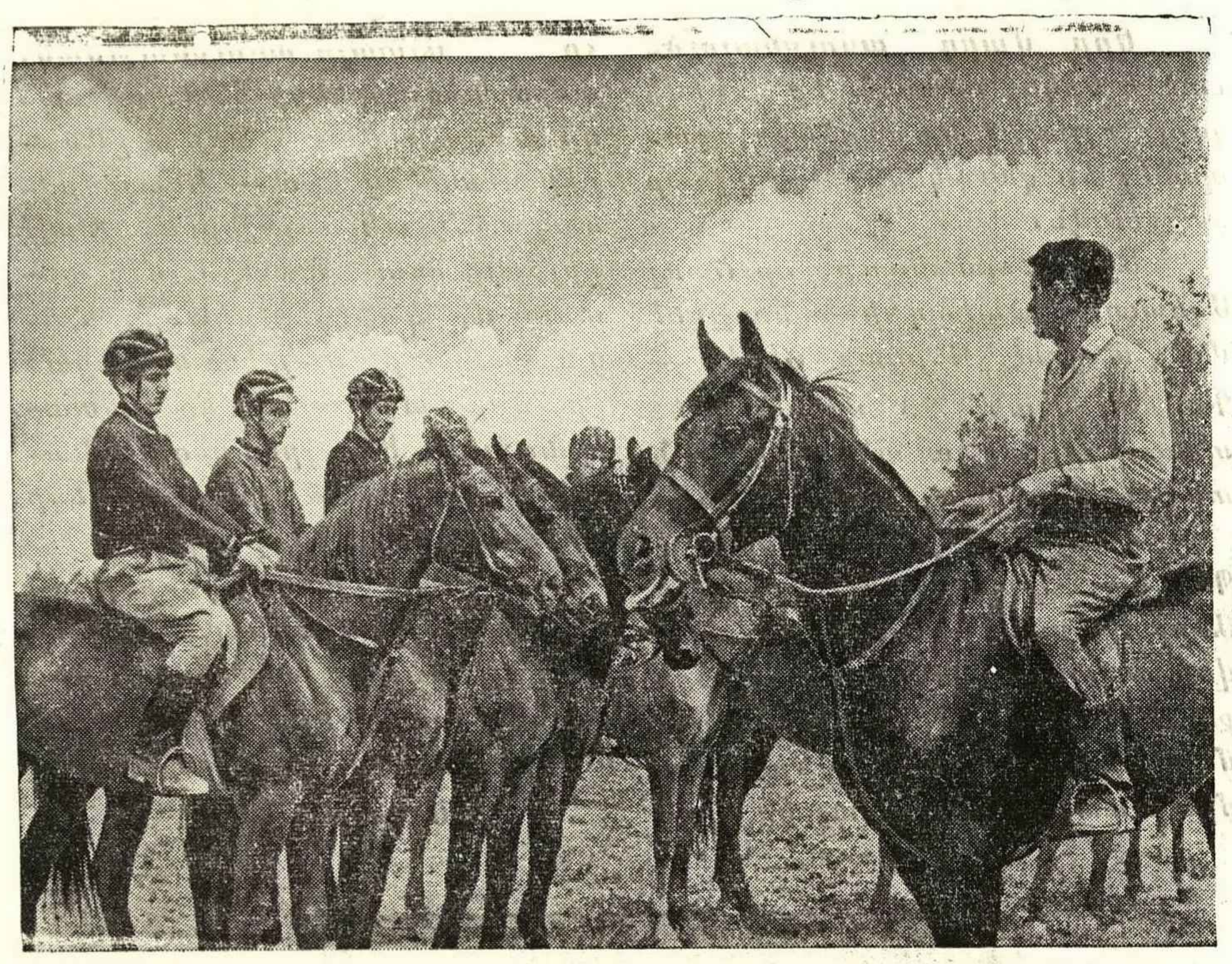

Հնգամարտի (փենթաթլոն) նախկին ախոյեան հայաստանցի Իկոր Նովիկով, ձիավարութիւն կ'ուսուցանէ Երեւանցի հայ պատանիներուն։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՈԳԻՆ

Մարզական մաքուր ոգին կը խորհրդանշէ անշահախնդիր կեցուածք, անկողմնակալ ընթացք, ազնիւ վարմունք՝ մրցակից հակառակորդին ուժը կամ գերակայութիւնը գնահատելու գիտակցութիւն, անոր յաղթանակը շնորհաւորելու բարոյական պարտաւորութիւն։

Մարզական ոգիի սահմաններէն ներս կը մտնեն նաեւ յանցանքը ընդունելու դժուարին վեհանձնութիւնը, ինքնադատութեան հոյակապ սկզբունքը, մրցակիցներուն զգացումները կամ արժանապատուութիւնը չվիրաւորելու եւ զանոնք յարգելու փափկանկատութիւնը։

Մարզադաշտի վրայ, իրաւարարին ենթարկուելու եւ օրէնսդիր, կամ գործադիր մարմիններուն որոշումները յարգելու պատրաստակամութիւնը նմանապէս մարզական ոգիի չափանիշներէն մէկն է։

Վերոյիշեալ յատկութիւնները պէտք չէ շփոթել ստրկամիտ ենթարկուածութեան հետ։ Քաղաքավարութեան ու պատշաճութեան կշռոյթով բանաձեւուած բողոքը կամ քննադատութիւնը, զանգատը կամ պահանջքը, մարդկային տարրական իրաւունքներ են։ Ո՛չ ոք կրնայ զանոնք ուրանալ կամ ժխտել։ Սակայն, կանոնագրութեան եւ օրէնքներու սահմանին մէջ, ինչպէս նաեւ փոխ յարաբերութեան պահանջած վայել եղանակներով պէտք է բնորոշուած ըլլան անոնք։

(Շար. տես էջ 7)

ՃԱՏՐԱԿ

ՃԱՏՐԱԿԻ ԱԿՈՒՄԲ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ.— Աշխարհի ախոյեան Տիգրան Պետրոսեան առաջին քարը զետեղեց Երեւանի ճատրակի ակումբի շէնքին, որուն կառուցումը կը շարունակուի արագ թափով։

Շէնքը երկու յարկէ պիտի բաղկանայ։ Յատակագիծը կը ներկայացնէ եռանկիւն մը, որուն անկիւնները կտրուած են։ Ակումբը ութ խաղասենեակ պիտի ունենայ, ինչպէս նաեւ երկու սրահ եւ գրադարան մը։ Մեծ սրահը 350 հոգիի տեղ պիտի պարփակէ։ Բեմին վրայ միաժամանակ տեղ պիտի կրնան գրաւել 24 ճատրակ խաղացողներ։

ԱՌԱՋԱՏԱՐԸ ՅԱՅՏՆԻ Է

ԿՈՅՐ շախմատիստների Հայաստանեան չեմպիոնատի հերթական 4 տուրում մրցումների առաջատար՝ լենինականցի Շ. Յակոբեանը յաղթեց իր հայրենակից Ռ. Սուլթանեանին, սակայն յաջորդ տուրում նա ստիպուած եղաւ անձնատուր լինել Երեւանցի Ա. Պօղոսեանին։

Մրցումներից հինգ տուրից յետոյ, առաջատարը (4 միաւորով) Շ. Յակոբեանն է։

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

× ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ կռփամարտիկ Մասիս Գալուստեան, Շիգակոյի մէջ, երրորդ ռաունտին նոքաութով յաղթած է 1965ի «Ոսկի ձեռնոց»ը շահած ախոյեան Արչի Բալէյին ու տիրացած 1966ի «Ոսկի ձեռնոց»ին։

Յաղթանակէն ետք, հայ մարզիկը ուսամբարձ տարուած է ռինկէն՝ իր հայրենակիցներուն կողմէ։

Մասիս Գալուստեան 24 տարեկան է։

Էմանուիլ Լասկերի Կեանքէն

ԱՇԽԱՐՀԻ չեմպիոն Էմանուիլ Լասկերը առօրեայ կեանքում վերին աստիճանի ցրուած մարդ էր։ Մի անգամ, նա Լոնտոնից Փարիզ ժամանելիս, իջեւանում է մի մասնաւոր բնակարանում, որը երաշխաւորել էր նրան Լոնտոնում բնակուող բարեկամներից մէկը։ Փարիզ ժամանելուն պէս, իրերը թողնելով բնակարանում (փողոց Լեատուր, տուն թիւ 12), Լասկերը այցելում է պատմական յայտնի «Ռեժանս» շախմատային սրճարանը։ Այստեղ հաճելի երեկոյ անցկացնելուց յետոյ՝ աշխարհի չեմպիոնը, հրաժեշտ տալով իր նոր ծանօթներին, ուղեւորւում է դէպի տուն։ Սակայն... օ՜ զարմանք, նա մոռացել է վարձած բնակարանի հասցէն։ Ի՞նչ անել։ Լասկերը չկորցնելով իրեն, մտնում է մօտակայ փոստային բաժանմունք եւ հեռագրում իր լոնտոնեան բարեկամին, խնդրելով յայտնել Փարիզում վարձած իր բնակարանի հասցէն։

Տխուր դրութիւնից դուրս գալու ելքը կարծես թէ գտնուած էր, բայց... Լասկերը մոռացել էր հեռագրում նշել փարիզեան իր հետադարձ հասցէն։ Աշխարհի չեմպիոնը ստիպուած, ամբողջ գիշեր շրջեց Փարիզի այն թաղամասում, ուր գտնւում էր բնակարանը։ Տուն առ տուն մանրակրկիտ կերպով «վերլուծելով» այդ թաղամասը, առաւօտեան, վերջապէս, գտաւ բնակարանը։

— Լաւ եկաք, պարոն,- ասաց տանտիրուհին,- Լոնտոնից ձեր անունով հեռագիր է ստացուել։

Հեռագրում գրուած էր՝ Փարիզ, տոկթոր Էմանուէլ Լասկերին։ Ձեր հասցէն է՝ Փարիզ, փողոց Լեատուր, տուն թիւ 12։

ՁԵՌՆԱԳՆԴԱԿ

(հանտպոլ)

Եգիպտոս հրաւէր ստացած է Հոլանտայէն՝ մասնակցելու 20 տարեկանէն փոքրերու համաշխարհային մրցաշարքին որուն աւարտական մրցումները տեղի պիտի ունենան 1967ի մարտ ամսուան ընթացքին։

— Եգիպտոսի հանտպոլի ֆետերասիոնը որոշեց հրաւիրելու Ճափոնի ազգային խումբը՝ իր ճամբուն վրայ երբ պիտի երթայ մասնակցելու 1967ի Աշխարհի Բաժակին։

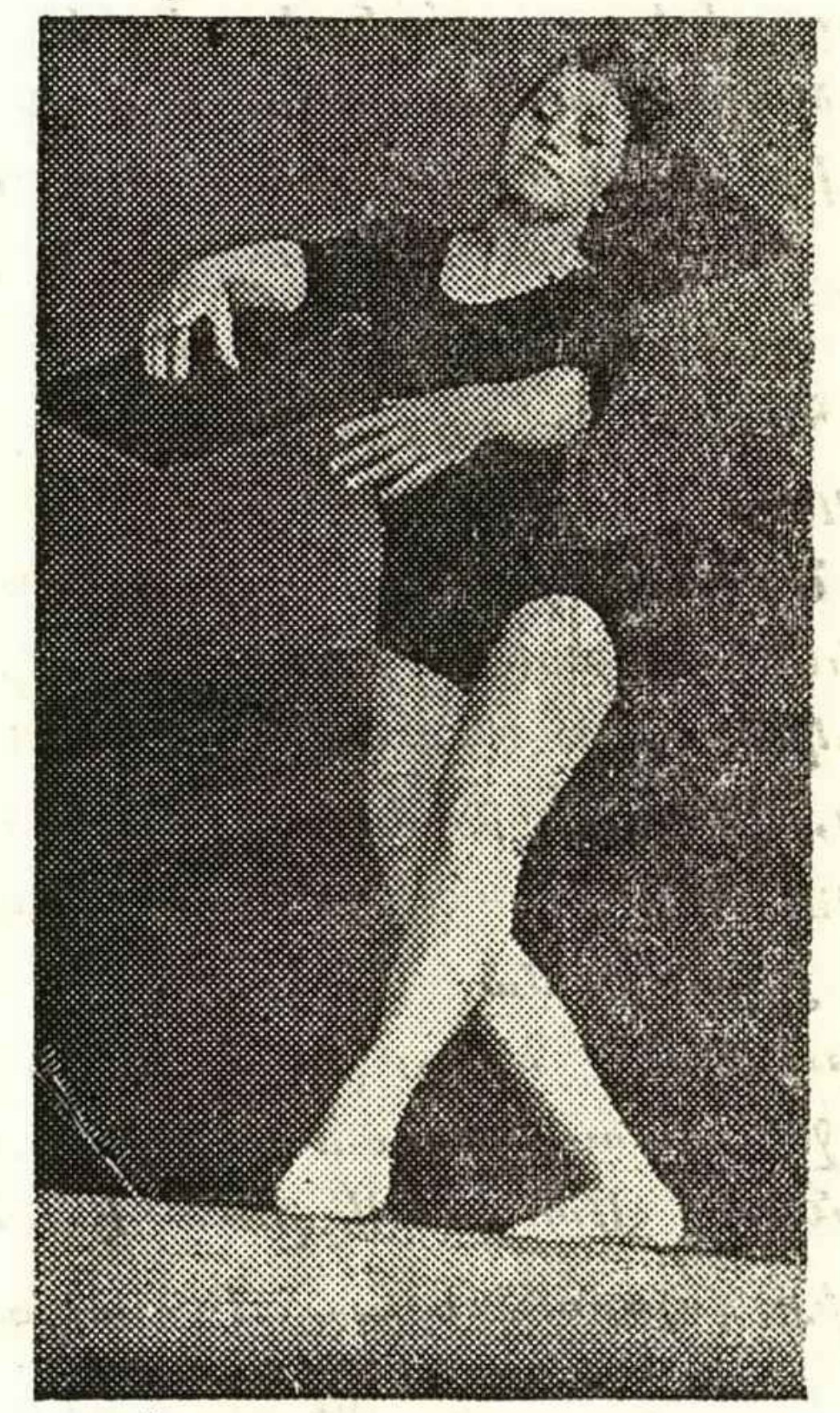

Մարմնամարզի Հայկական պետական հիմնարկի ուսանողուհի Արշալոյս Մոմճեան մանուկ հասակէն սիրեց մարմնամարզը։ Այժմ անոր առջեւ բացուած է ուսանելու եւ սիրած ճիւղը կատարելագործելու բոլոր հնարաւորութիւնները։

Նկարին մէջ.— Արշալոյս Մոմճեան հաւասարակշռութեան գերանին վրայ։

նածգութիւնը եւ մանաւանդ ինքնատիպ բուրգերու ներդաշնակ կազմութիւնն ու վազքի մրցումները։

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Ստորեւ կուտանք մարզահանդէսի կարգ մը մրցումներու արդիւնքները.—

100 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՏՂԱՔ)

1— *Իսահակ Պէրպէրեան*
2— *Պօղոս Փոլատեան*
3— *Սուրէն Տէր Ստեփանեան*

100 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ԱՂՋԻԿՆԵՐ)

1— *Հռիփսիմէ Աբրահամեան*
2— *Մառի Պուճիգանեան*
3— *Անահիտ Մութաֆեան*

ՑԱԿԱՌԱՐՇԱՒ

Արմենակ Պաղպուտարեան

60 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՓՈՔՐԵՐ)

1— *Գրիգոր Պէքեարեան*
Սեդա Անէմեան
2— *Ժանօ Քիւփէլեան*
Յասմիկ Մալիմասեան
3 – *Յարութիւն Տէր Յովհաննէսեան, Մարալ Թասլագեան*

60 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՄԻՋԱԿ)

1— *Յարութիւն Կիրակոսեան*
Լուսակ Պուճիգանեան
2— *Ռուբէն Թերզեան*
Սօսի Մերտինեան
3— *Յասմիկ Պապահնեքեան*

80 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՓՈՔՐԵՐ)

1— *Վաչէ Աղայեան*
Սօնա Թասլագեան
2— *Յակոբ Պէքեարեան*
Թագուհի Գօճապապեան
3— *Յարութիւն Հէլվաճեան*
Արուսեակ Անէմեան

80 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՄԻՋԱԿ)

1— *Անդրանիկ Զիննէթեան*
Սօսի Շիմշիրեան
2— *Գրիգոր Թօսունեան*
Քնարիկ Մերտինեան
3— *Վարդան Տիրատուրեան*
Լուսին Հէլվաճեան

ՊԱՐԿԱՐՇԱՒ

1— *Աւետիս Զիննէթեան*
2— *Գէորգ Պաղպուտարեան*
3— *Յովսէփ Անէմեան*

400 ՄԵԹՐ ՎԱԶՔ (ՏՂԱՔ)

1— *Սուրէն Տէր Ստեփանեան*
2— *Զաւէն Տ. Յովհաննէսեան*
3— *Արշակ Կիրակոսեան*

ԴՐՕՇԱՐՇԱՒ (ԱՂՋԻԿՆԵՐ)

Յաղթական հանդիսացաւ կարմիրներու խումբը։

ԴՐՕՇԱՐՇԱՒ (ՏՂԱՔ)

Յաղթական՝ կապոյտ խումբ։

ԿՈՅՐԱՐՇԱՒ

Յաղթական՝ կարմիր խումբ։

ՊԱՐԱՆԱՁԳՈՒԹԻՒՆ (ՏՂԱՔ)

Յաղթական՝ կապոյտ խումբ

ՊԱՐԱՆԱՁԳՈՒԹԻՒՆ (ԱՂՋԻԿՆԵՐ)

Յաղթական՝ կարմիր խումբ։

×

Կարմիր եւ կապոյտ մրցակից խումբերու միջեւ ուշագրաւ լարուածութեամբ տեղի ունեցան բոլոր խաղերը։ Ի վերջոյ յաղթական դուրս եկաւ կապոյտներու խումբը, ձեռք ձգելով 120 կէտ, կարմիրները շահեցան 97 կէտ։

Լիսէի հոգաբարձութիւնը՝ գնահատելով օրուան հովանաւոր Տիար Սարգիս Սարգիսեանի կըրթանուէր ծառայութիւններն ու նիւթաբարոյական զոհողութիւնները, զինք վարձատրեց՝ ոսկեայ շքանշանով մը։ Ս. մասի վերջաւորութեան՝ հանդիսականներու ծափահարութիւններուն ներքեւ, շքանշանի յանձնումը կատարեց հոգաբարձութեան ատենապետ՝ Տիար Օննիկ Ճամպուլեան։

Այնուհետեւ, գեղանի օրիորդներ, ծաղկեփունջեր նուիրեցին օրուան հովանաւոր՝ Տիկին Ս. Սարգիսեանի, օրուան թագուհի Օր. Ա. Ահաժօթի, պատուոյ հիւրերէն՝ Տիկ Ն. Աւետեանի եւ մարզիչ՝ Պր. Սարգիս Աւագեանի։

Գնահատելով հայ նորահաս սերունդի մտաւոր, ֆիզիքական եւ հայրենասիրական առողջ դաստիարակութիւնը, զոր կը ջամբէ Սահակեան Լիսէն իր գոյութեան աւելի քան 40 տարիներու ընթացքին, եւ՝ քաջալերելու համար անոր հետագայ օգտաշատ ծրագիրները՝ օրուան նախագահ՝ Պր. Սարգիս Սարգիսեան երեք հազար լիբ. ոսկի նուիրեց վարժարանին. ապա ներկաներու կողմէ եղան սրտաբուխ նուէրներ։

Յարատեւութիւն եւ նորանոր յաջողութիւններ կրթական այս հաստատութեան, որ Լիբանանի հիւրընկալ ափերուն վրայ, միշտ վառ կը պահէ հայ մշակոյթի ջահը եւ ամէն տարի երկրին կուտայ խոստմնալի տիպար քաղաքացիներ, ընտիր հայեր։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ Ռ.Ա.

ԲԱԲԱՅԱՆ Ս.Վ.

ՖՈՒԹՊՈԼ

Հայաստանի խումբերը

(Շար Դ. էջէն)

Հայկական չորս խումբեր կը մասնակցին երրորդ դասակարգի ախոյեանութեան։ Ասոնք են.— Կիրովականի «Լոռի»ն, Ղափանի «Լեռնագործ»ը, Հոկտեմբերեանի «Սեւան»ը եւ նորեկ մը՝ Երեւանի «Արաքս»ը։ Ասոնց մէջ ամենազօրաւորը կը թուի ըլլալ «Լոռի»ն, որ շահած է Ս.Մ.եան Գաւաթի հայկական փուլը եւ պիտի շարունակէ իր ասպարէզը այս մրցակցութեան մէջ, «Արարատ»ի եւ «Շիրակ»ի ընկերակցութեամբ։

Վերջին տեղեկութիւն մը. Հայաստանի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը նոր նախագահ մը ունի, Պ.Ս. Զախարեան, որ տեղակալն էր, մինչեւ այդ, նախկին նախագահ Պ. Հասրաթեանի։ Կը յուսացուի որ Պ.Ս. Զախարեան նոր զարկ մը պիտի տայ երիտասարդական ֆութպոլին, ուրկէ պէտք է ելլեն ապագայ մեծ խաղացողները։

ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍԹՃԵԱՆ

Լիոն

00930

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՑԱՐԺՈՒՄ

★ ԼՈՒՍԻՆ ԱՄԱՐԱ ★

(ԱՐՄԱՂԱՆԵԱՆ)

Թէաթրը տը Ֆրանս – Օտէոնի վարագոյրը կ'իջնէր Փարիզի արուեստասէր և դժուարահաճ հանդիսականներու խանդավառ ծափերուն տակ։ Խումբը, որ Նիւ Եորքի Մեթրոփոլիթըն օփերան էր, իր հետ բերած էր նաև միջազգային բեմերու ծանօթ քնարերգակ երգչուհին, որ պիտի մարմնաւորէր Մոցարթի «Նոս տը Ֆիկարո»-յի Լա Քոնթէս Ալմավիվան (Յունիս 1, 3, 5-ին), և որ արժանացաւ ժողովուրդի անխառն հիացումին, իր «սոփրանո»յի ձայնով և երգարուեստի խիստ նրբին կատարողութեամբ։

Երբ բարձրացայ իր խցիկը խճողում կար. հանդիսականները եկած էին շնորհաւորելու և տանելու իրենց հետ յիշատակ մը, ու այդ խճողումին մէջ լսեցի ձայն մը, որ կ'ըսէր. «Այ էմ Արմինիըն» (Ես հայ եմ)։ Այդ հայը Լուսին Ամարան (Արմաղանեան) էր։

Ծնած է Սան Ֆրանչիսկօ (Ամերիկա)։ Մանկութեան շրջանին կը սկսի ջութակի առաջին դասերուն, միեւնոյն ժամանակ երգելով հայոց եկեղեցիին մէջ։ Ուսանողական շրջանին մաս կը կազմէ Տ. Տիգրանեանի երգչախումբին։ Իր առաջին օտար դասատուն կ'ըլլայ վիեննուհի Ստելա Այգնր Էրմզ, «Լէրիք գոլորաթուրա»։ Բաւական մնալէ ետք ուսուցուհիին խնամքին տակ, առաջին մրցանակը կը շահի 1948ին, 1500 թեկնածուներու մէջ։ 1948-50 Գալիֆորնիոյ Երաժշտանոցը իրեն համար կ'ըլլայ յամառ աշխատանքի շրջան մը, քայլ առ քայլ կը տիրապետէ և կը մեկնաբանէ մեծ երաժիշտներու ստեղծագործութիւնները և օտար օփերաներու կերպարները, և ահա օր մը կ'ընդունուի Նիւ Եորքի Մեթրոփոլիթէն օփերայի կողմէ 1950ին և կը մնայ մինչև 1966։ Որպէս խումբի մենակատարուհի, եղած է բազմաթիւ քաղաքներու մէջ ունենալով իր կողքին անուանի երգիչներ, Թիթօ Կոպի, Ճորճ Լանտըն, Սեզար Սիէբի և ուրիշներ, ամէնուրեք ժողովուրդի գնահատանքներուն արժանանալով։

1965 Դեկտեմբերին՝ երբ Հայաստան կը գտնուէր, կ'ունենայ ելոյթներ, երգելով Վերտիի «Այտա»էն և ուրիշ հեղինակներէն, հիացնելով հայ ունկնդիրները։ Ըստ իրեն՝ պէտք է Հայաստանի երաժշտանոցը մօտենայ իտալական դպրոցին, ինչ որ շատ կարեւոր է և անհրաժեշտ։ Նաև բեմայարդարումը պէտք է փոխել· Ներկայ ժամանակներու համեմատ։ Կարելի չէ 1935ի ոճով յարդարանքի մը առջև խաղալ, պէտք է դուրս ելլել հինէն։

Ունինք արժէքներ, բայց... չկրցաւ շարունակել. ի՞նչ կարող էր ըսել, ցրուած ենք աշխարհի ամէն կողմը, կը բարձրացնենք ուրիշի մշակոյթը, ուրիշի ստեղծագործութիւնը, ուրիշի...

Դուրս կ'ելլեմ Օտէոնի սրահէն թէ՛ ուրախ և թէ՛ տխուր տրամադրութեամբ, մաղթելով հայազգի արուեստագիտուհիին բարի գիշեր և յաջողութիւն։

+

Մեթրոփոլիթէն օփերան երկու գործ ներկայացուց. Ռոսսինիի «Պարպիէ տը Սէվիլ»ը և Մոցարթի «Նոս տը Ֆիկարօ»ն։

Առաջինը Յունիս 2ին և 4ին։

Երկրորդը Յունիս 1, 3, 5ին։

Ըստ կարգ մը թերթերու, Փարիզի պատմութեան մէջ նման արուեստի ամիս մը չէ եղած այս վերջին 50 տարիներու ընթացքին. ամէն ազգ իր մասնակցութիւնը բերաւ թատերական գործով մը։

ԳԱՌՆԻԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՇԱՐԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ ՔԱՆԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

× Ես զուարճարար մըն եմ, զուարճարար մը տխրութեամբ բայց՝ զուարճարար մը։

× Ոչինչ դիւրին եղաւ, բայց ամէն ինչ նախատեսուած էր։ Երկու տարի առաջ մատս դրի աշխարհի քարտէսին վրայ եւ որոշեցի այցելել...ամէն կողմ ...բացի Աւստրալիայէն, որովհետեւ Աստրալիա ոչինչ կ'ըսէ ինծի։ Անցեալ տարի այցելեցի 35 երկիրներ։

ՇԱՐԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ԵՒ ԻՐ ԱՊԱԳԱՅ ՓԵՍԱՆ

Երբ մարդ ամուսնալուծուած է երկու անգամ, կը սորվի զգոյշ ըլլալ, և կը բաղձայ պաշտպանել իր զաւակները սիրոյ խաբկանքներէն։

Այս է պատճառը, որ Շառլ Ազնաւուր բծախնդիր քննութենէ մը կ'անցընէ Պերնար Շենել — Գոսթալոնկան, 23 տարու երիտասարդը, որ նշանածն է իր քսան տարու աղջկան՝ Փաթրիչիայի։

— Այո, ճիշդ է, ըսած է Պերնար, ֆրանսացի լրագրող Անրի Լըրիտոնի. երկու ամիսէ ի վեր ապագայ աներս կը հետեւի քայլերուս։ Առաջին անգամ նշմարեցի այդ բանը երբ երկու ամիս առաջ ներկայ եղայ իր քրոջը՝ Այտայի ամուսնութեան, Ժորժ Կառվարենցի հետ, որ տեղի ունեցաւ Մոն — Ֆոր — լ'Ամօրիի մօտակայ Կրօ — Պուա դղեակին մէջ։ Կէս գիշերին, Փաթրիչիայի հետ փարքին մէջ պտոյտ մը կ'ընէինք միասին։ Հազիւ քանի մը վայրկեան անցած էր, երբ հասկցայ թէ կը հետապնդուէի։ Մեզ լրտեսողը Ազնաւուրի բարեկամ մըն էր։ Անոր հարցուցի թէ ի՞նչ կ'ուզէր։

— Շատ տաք է ներսը, ուզեցի քիչ մը օդ առնել, պատասխանեց։ Յաջորդ առաւօտուն երբ տունէս դուրս ելայ, Ազնաւուրի նոյն բարեկամը իմ բնակարանէն

(Շար. տես էջ 7)

Օրհնութեան Կարօտեալը

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Իմ առաջին առաւօտս ալ՝ մեր նոր տան մէջ, անոնք ուշացած էին և զարմանալի զուգադիպութիւն, երբ Սիլվայենց տունէն վար իջան, ինքնաշարժ մը կեցաւ դրան առջև և Ջուարթը՝ Սիլվային սորթիներուն եւ սիւփրիզ բարթիներուն ընկերուհին, կանչեց երկուքը, աւելցնելով.

— Ռոժէն պոյ Ֆրէնտս է, զիս պիւրօ կը հասցնէ, վերջն ալ ձեզի Էյ. Եու. Պի. կը տանի սատանանե՛ր, ձեր բախտը լաւ է եղեր՝ յաջողեցաք, իսկ ես՝... եալլա՜։

Ռոժէ հայերէն չէր հասկնար, ուստի պիթըլներու լեզուն (Շէյքսփիրը հինցաւ) տիրապետեց Ֆորտ կալաքսիին մէջ։

Ռոժէ լաւ անգլերէն ալ չէր գիտեր, ուսումը կէս ֆրանսերէնով և կէս անգլերէնով ըրած, հարուստ երեսփոխանի մը տղան ըլլալով, մէկ տարի Ամերիկեան համալսարան գացած էր։ Այս տարի պապային գործերը կը տեսնէր և Ջուարթենց պիւրոն յաճախ կ'այցելէր...։ Այսօր պատահաբար անցած ատեն տեսած էր Ջուարթը և ուզած էր պիւրօ հասցնել։

Ճամբան, Սոնան զգաց թէ Ռոժէն քանի մը անգամ հայելիին մէջէն իրեն նայեցաւ, մէկ անգամ ալ սիկարէթ հրամցնելու ատեն կամաց մը ձեռքին զարկաւ և ըզգալով թէ Սոնան նեղուեցաւ, ըսկըսաւ շատ արագ քշել ինքնաշարժը։ Ջուարթ, որ փորձառու էր այսպիսի խնդիրներու մէջ, գոչեց.

—Ինչ խենթ կը քշէ պոյ Ֆրէնտսու, դառնալով Սոնային, այնպէս չէ՞։

Սոնա գլուխը շարժեց, մինչ Սիլվա կը խնդար լրջօրէն։

Սոնան կը սիրէր ընկերութիւնը, երկու տարիէ ի վեր ունեցած էր մտերիմ պոյ Ֆրէնտ մըն ալ, որ հիմա Հայաստան մեկնած էր ուսանելու։

Արդի կեանքը այսպէս կը պահանջէ, կը մտածէր ան։ Բայց այսօր չախորժեցաւ անծանօթ Ռոժէի արարքներէն։

Շաբաթ մը ետք, Սոնա մօտակայ վարսայարդարէն վերադարձին, տեսաւ որ մրցումի կարմիր ինքնաշարժ մը կեցաւ իր մօտ... Ռոժէն էր.

— Հրամմեցէք տուն հասցընեմ, ըսաւ ներկայանալի երիտասարդը և առանց պատասխանին սպասելու դուռը բացաւ, ներս մըտէք, գոչեց։

Սոնա գիտէր թէ իրենց տունը մօտ էր, բայց վայրկեան մը մտածեց թէ իր երազած արդի կեանքին մէջ այսպիսի ժեսթեր ներելի են, ուստի վճռակամ զետեղուեցաւ նեղ աթոռին վրայ։ Տան առջև Սոնա ուզեց իջնել, տղան վայրկեանի մը մէջ բացատրեց թէ տան առջև իջնել լաւ չէր ըլլար, տունէն շատ բաներ կրնային ըսել, բոլոր ծնողները հին գլուխներ են։ Սոնան հաւատաց և մանաւանդ զգաց թէ այդ տղան ալ խելացի խօսքեր ունէր։

Ռոժէ յաջող տուպլէ մը ըրաւ և ինքնաշարժին լանսը չկտրելու համար տասնեակ մը մեթր հեռացաւ Սոնայենց տունէն։

Առանց սպասելու Սոնային իջնելու առաջարկին, տղան ըսաւ որ ներսի թաղին մէջ արդուկիչին քով տաբատ մը ունի, ուստի հոն հասածին պէս կ'իջեցնէ։ Սոնա համամիտ էր, տղան անկեղծ էր և առաջին հանդիպումին անոր մասին կազմած գաղափարը կամաց կամաց սկսաւ փոխուիլ և ուրիշ կերպարանք առնել։

Արդուկիչին չհասած՝ Սոնան նշմարեց, որ իր հայրը արդուկիչին հետ դուրսը նստած սուրճ կը խմէր։

— Ռոժէ, ըսաւ քիչ մը մըտերմօրէն, պապան հոն նստեր է, տաբատդ այսօր մի առներ։

Տղան ժպտեցաւ և շուտով նեղ փողոցէ մը դառնալով ուղղուեցաւ դէպի լայն պողոտան։ Արդէն աստղագուշակները յաջողութիւն նախատեսած էին իրեն համար այդ օր։ Տղան ժպտեցաւ ու սկսաւ Ազնաւուրէն եղանակ մը սուլել՝ ըզգալով թէ տաբատի պատմութիւնը զինք յաջողութեան մղած էր։ Ի՛նչ պէտք ունէր այդ խեղճուկ արդուկիչին տաբատ տալու, երբ մեծ արդուկիչ ընկերութեան ինքնաշարժը կու գար իրենց տունէն հաւաքելու հագուստները։ Ինքնաշարժը լայն պողոտային վրայ էր, Ռոժէն սկսած էր Ազնաւուրի «Երկու աղաւնիները» երգել, Սոնա ալեկոծութենէ փրկուածի մը պէս՝ չէր կրնար խօսիլ կամ մտածել։

Մտածելու ալ պէտք չկար. տղան ալ կը հասկնար Սոնայի կացութիւնը. ուստի քիչ մը կեղծ ամչկոտութեամբ Ռոժէ ըսաւ Սոնային.

—Հաւանաբար վախցար, գաւաթ մը ջուր պէտք է խմես ու տուն մտնելէ առաջ քիչ մը հանգչիս։

Սոնան, որ դեղնած էր քիչ առաջ, այս խօսքէն ետք զգաց թէ այտերը կը կարմրէին, շատ չմտածեց ու գլխու շարժումով մը հաւանութիւն յայտնեց։

«Գաւաթ մը ջուրը և քիչ մը հանգիստը» Ռաուշէյի սրճարաններէն մէկուն մէջ եղաւ։ Սոնա անանասի գաւաթը խմելու ժամանակ համոզուեցաւ որ այդ օր վարսայարդարին քով յաճախորդ չ'ըլլալուն (զարմանալի երեւոյթ) շուտ կրնար վերադառնալ և եթէ հոս քիչ մը ուշանար, «այս ազնիւ տղուն» հետ՝ տունէն բան մը պիտի չկասկածէին, քանի որ Ծնունդի գիշերը շատ ուշացած էր վարսայարդարին քով և հայրը չէր խօսած։

Ռոժէ սկսաւ խօսիլ իր գիշերային հաճոյքներուն մասին, բանաստեղծական ոճով մը հասկըցուց թէ շատ կը սիրէր դեղին մազերով աղջիկները, բայց դեղինէ դեղին տարբերութիւն կայ և մանաւանդ մեծ տարբերութիւն կայ գիշերուան դեղին աղջիկներուն և Սոնային միջև։

Որքան ալ ըլլար, Սոնա իգական սեռին կը պատկանէր, ուրեմն Ռոժէի ըսածներէն գոհ էր։

Քիչ ետք սակայն, Սոնա զգաց թէ տղան՝ որ միշտ խօսելու վրայ էր. տեղը փոխած էր և իրեն մօտեցած...։

Վճռակամօրէն «դուրս ելլենք» ըսաւ։ Տղան քիչ մը առնուեցաւ, սակայն պաղարիւնութիւնը չկորսնցնելով գլուխը շարժեց, վճարելէ ետք՝ Սոնային հետ դուրս ելաւ։

Ճամբան պատահեցաւ անխուսափելին. Ռոժէ փոխեց քիչ առաջուան իր դիմակը և ստիպեց Սոնան՝ որ չդիմադրէ ու աղջկան մօտենալով... համբուրեց։

Սոնան յաջողեցաւ դուռը բանալ և վար իջնել, տղան փորձեց ձեռքէն քաշելով ինքնաշարժին մէջ նստել, աղջիկը յաջողեցաւ փախչիլ խենթի նման. տղան ուզեց ետեւէն երթալ՝ սակայն վայրկեան մը ետք խորհեցաւ թէ այդ հարուստ թաղերուն մէջ զինք ճանչցողներ կրնան գտնուիլ, քշեց ինքնաշարժը և խելայեղ արագութեամբ կորսուեցաւ...։

Սոնա ջղայնացած և վախով լեցուն ատելութեամբ մը զինուած՝ ուզեց վայրկեան մը առաջ հեռանալ այդ վայրէն։

Քիչ մը դժուարութեամբ ինքնաշարժ մը գտաւ և վարիչէն խնդրեց՝ որ Մ. Թաղը հասցնէ զինք։

Երբ տան մօտեցած էր. Սոնան, որ աւանդութիւններու ալ չէր հաւատար, առաջին անգամ ըլլալով յիշեց՝ թէ այդ օր ծերուկ մեծ մօր օրհնութիւնը չէր առած, այլ քիչ մը նեղացուցիչ խօսքեր ալ ըսելով գացած էր վարսայարդարին՝ «արդի գեղեցկութեան արարչին»։

Տան աստիճաններուն վրայ նշմարեց թէ վերը լոյս կար, հաւանաբար ամէնքն ալ տունն էին. նայեցաւ Սիլվայենց կողմը, հոն լոյս չկար, դարձեալ կարմրեցաւ և կէս վախով աստիճաններէն վեր բարձրացաւ...։

+

Մեր նոր թաղը եռուն է նոր կեանքով և մտահոգութիւններով։

Պէյրութ Սամօ Սարգիսեան

00931

«ԲԱՐԵՒ, ԵՍ ԵՄ»

(Շար. Ա. էջէն)

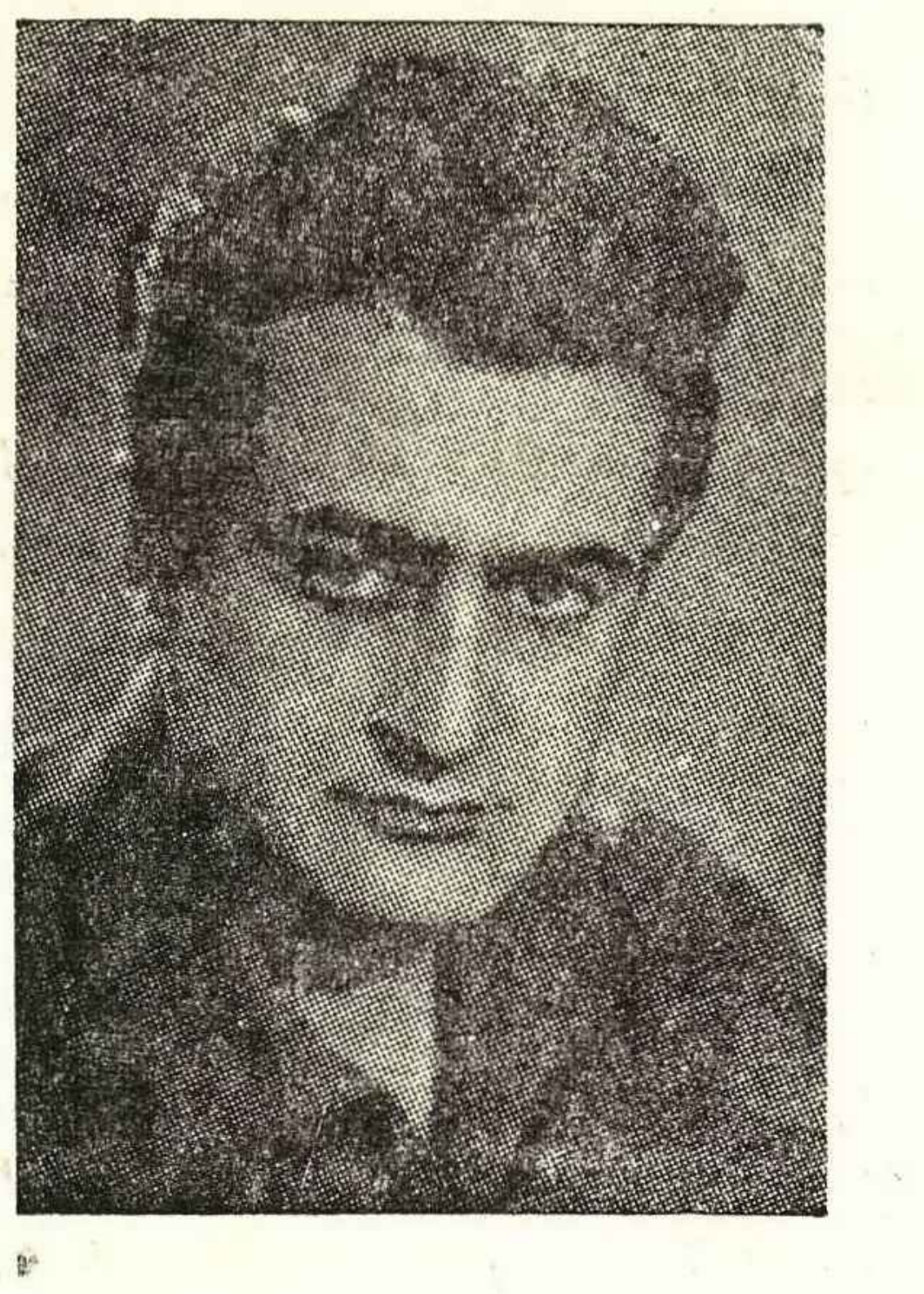

ՖՐՈՒՆՁԷ ԴՈՎԼԱԹԵԱՆ

կանը ա՛յն է՝ որ անօգուտ է կոչիլ անցեալին: Դերասաններու եւ դերասանուհիներու յաջող խաղարկութիւնը, Հայաստանի տեսարժան վայրերը, կենդանի տեսքով նկարուած խորհրդային քաղաքները՝ հետաքրքրական կը դարձնեն այս ժապաւէնը»:

Լը Մոնտ կը գրէ. «Ժապաւէնը տխուր խորհրդածութիւն մըն է՝ պատերազմի հետեւանքներուն մասին: Պատմութիւնը մեզի կը խօսի ա՛յն պահէն, երբ հեղինակը կու գայ ներկային, բացատրելու համար հայ բնազդի մը տագնապները իր սերունդին հարցերուն դէմ»: Եւ հիմա, շատ պաշտօնական ու դժուարահաճ թերթին կողմէ՝ հարուածը. «Աւելին ըսել պիտի նշանակէր շեշտել տհաս բնոյթը համակրելի ժապաւէնի մը, պատրաստուած դեռ շատ ճախուէր եւ համեստ սկսնակի մը կողմէ»:

Էթիւտ Սովիէթիք կը գրէ. «Ժապաւէնը կը յուզէ հաւատարմութեան հարցը՝ հանդէպ գաղափարականին, սէրի եւ բարեկամութեան: Դերասաններէն Ա. Ճիկարխանեան, դերասան Երեւանի տրամաթիք թատրոնի, փայլուն խաղարկութիւն մը ունի»:

Լսենք կարծիքը հայ քննադատի մը: Հայաստանի Շարժանկարային Արուեստի Միութեան քարտուղարը՝ Ս. Գէորգով՝ յայտարարած է. «Ֆ. Դովլաթեանի շարժանկարը արտայայտչական նոր միջոցներով կերտուած ստեղծագործութիւն մըն է, ուր ո՛չ «նոր»ը, ո՛չ ալ «թարմ»ը նպատակ չեն, այլ ենթարկուած են արուեստագէտին քաղաքացիական յստակ դիրքորոշումին»:

Վերջապէս, լսե՛նք նաեւ ժապաւէնին հեղինակը՝ իր գործին մասին. «Ուզեցինք արդի գիտութեան մարդերը ներկայացնել՝ խելացի, կիրթ, մաքուր տեսքով մարդեր, որոնք ստեղծագործութեան եւ կեանքի դժուարութիւններու միջեւ բախումներ ունին: Ուզեցինք որ հանդիսատեսը խորհրդածէ. ուզեցինք անոնց ներարկել կամքը եւ լաւատեսութիւնը անոնց՝ որոնք կը փորձեն գտնել գիտութեան գաղտնիքները եւ ճանչնալ ճշմարտութիւնը»:

Յայտնուած դատումներէն կը հետեւի որ՝ «Բարե՛ւ, ե՛ս եմ»ը նիւթ եւ դատահիմք ունեցող ժապաւէն մըն է: Չենք ըսեր թէ ան գլուխգործոց մը ըլլայ: Բայց *յղացումով* եւ *պատկերացումով*՝ ան ուշագրաւ շեղում է՝ արդիական ժապաւէններու ուղեգիծէն: «Դպրոց»ի խոր վիհ կայ երկու հոսանքներուն միջեւ: Մէկ հոսանքը, նմոյշ ունենալով խորհրդային մտայնութեան իրագործում «Բարե՛ւ, ե՛ս եմ» ժապաւէնը, կը հետապնդէ *բարոյացուցիչ, կրթիչ, հրահանգիչ, դաստիարակիչ* գաղափարաբանութեան նշանակէտ, ձգտելով ժողովուրդներու *իմացական վերելքին* ծառայել: Իսկ միւս հոսանքը՝ եւրոպական շարժանկարային արդի ըմբռնումի հոսանքը՝ տարամերժօրէն կը հետապնդէ միայն ճարտարարուեստական յաջողութիւններու *դրամապաշտական նպատակներ*, առանց երբեք շահագրգռուելու ժողովուրդներու բարոյականին ու նկարագիրին վերելքով կամ վայրէջքով:

Նշմարելի է որ՝ Հայաստանի արտադրած ժապաւէնին մէջ հրազէն, դաշոյն, թոյն, իրերախողխողում չկայ: Չկայ անբարոյական տեսարան: Ան գլխովին կ'անջատուի արդիական ժապաւէններու «դպրոց»էն, կազմելով անոնց դէմ ուժգին *հակադրութիւն*: Ասկէ՝ այն որոշ չափով պաղ ընդունելութիւնը՝ որով կը դիմաւորուի քննադատներու կողմէ: Մարդիկը՝ միտքով ընտելացած *ուրիշ միջավայրերու* բնակիչներու բարքերուն, ի՞նչպէս համ առնեն ժապաւէնէ մը, ուր չկան հրազէն, դաշոյն, թոյն, չկան սպանութիւն, աւազակութիւն, մաքսանենգութիւն, դրամաշորթութիւն. չկայ կին կամ ամուսին խաբել. չկան գազանային մարտնչումներով պայքարներ. չկան սիրային եւ սեռային անբարոյութեան տեսարաններ, որոնք առաւելապէս կը կազմեն նիւթերը ժամանակակից ժապաւէններուն, զարտուղի, ցանցառ բացառութիւններով: Որովհետեւ, մինչդեռ առաջին «դպրոց»ին նպատակակէտը կը կազմէ ժողովուրդները *կրթել*, երկրորդ «դպրոց»ին շեշտակի նպատակակէտը կը կազմէ՝ ժողովուրդներու *քսակը դատարկել*, անոնց հրամցնելով զուարճացուցիչ, զբօսեցուցիչ եւ անբարոյացուցիչ խայտառակ տեսարաններ, *նիւթէ, արուեստէ, իմաստէ զուրկ անմիտ անկապ ու աննպատակ* ժապաւէններով, որպէսզի աւերիչ *ճարտարարուեստը գործէ*: Հոգ չէ թէ սերունդները անվերականգնելի *կերպով այլասերին*: Դրամապաշտական ճարտարարուեստի մոլուցքը՝ ամէ՛ն գնով ապրանք ծախելու՝ շարժանկարային արուեստը *հիմնովին շեղեցնելով* դաստիարակիչ բեմ ըլլալու իր *գաղափարական* կոչումէն, զայն վերածած է միա՛յն *տօնավաճառային զուարճացուցիչ ժամանցներով զբօսցնող* եւ այդ հրապոյրով *դրամ կորզող* փերեզակային սակարանի:

Գեղարուեստի զանազան անկիւններուն վրայ՝ դրամաշորթութեան կրպակներ կանգնելու քստմնելի առաքելութեան արշաւին մէջ, եւրոպական շարժանկարային *ճարտարարուեստը*

Ժապաւէնէն տեսարան մը

մարդկութիւնը կ'առաջնորդէ դէպի *սոսկումնատեսիլ հեռանկար* մը, որուն վերապահած խուժդուժ աղէտներուն կոյր զոհը ըլլալ դատապարտուած է ան, առա՛նց զգալու:

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԺԻՆԱ ԼՈԼՈՊՐԻՃԻՏԱ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ԻՐ ԱՄՈՒՍԻՆԷՆ

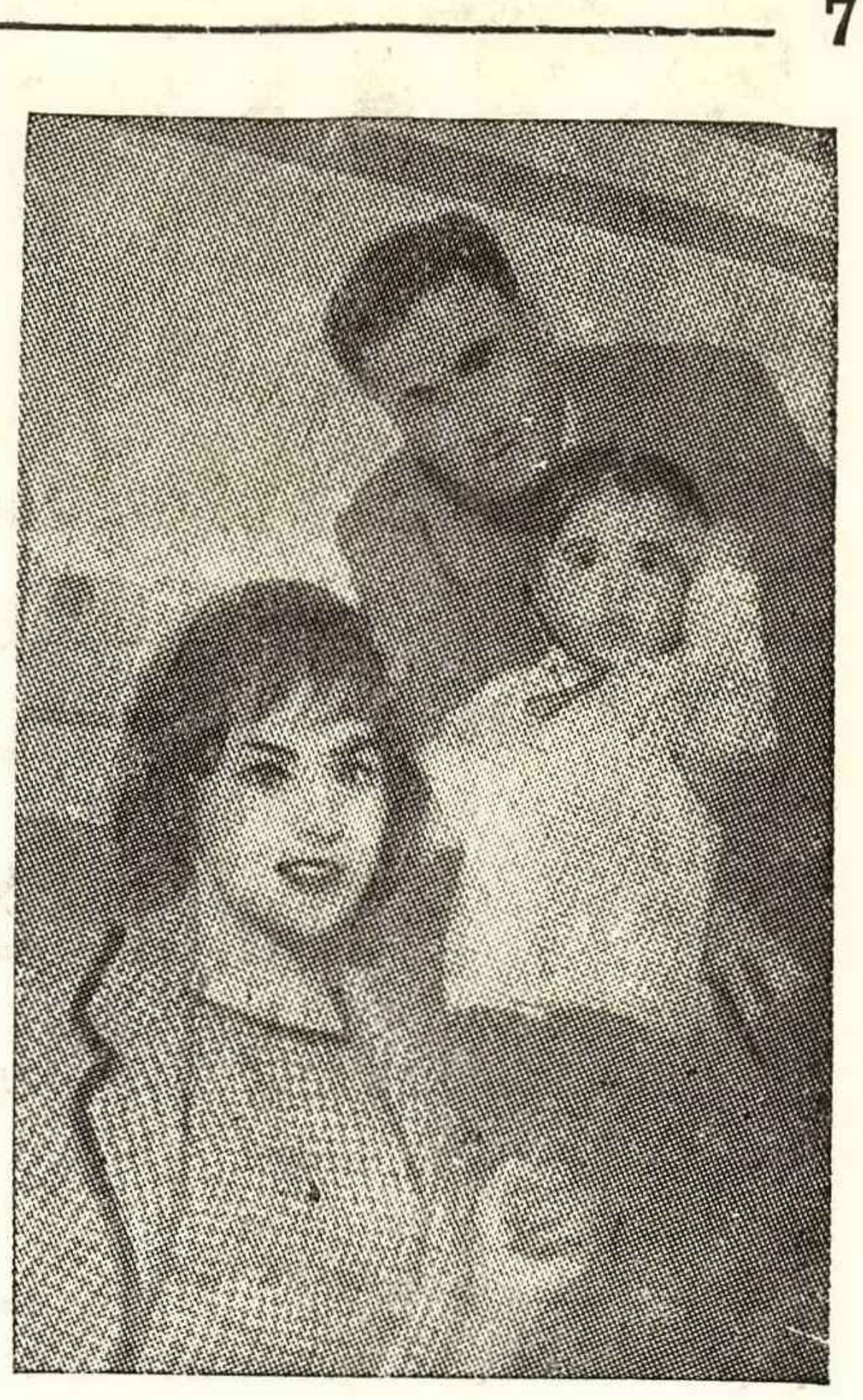

ՀՌՈՄ.— Ժինա Լոլոպրիճիտա եւ իր ամուսինը՝ Միլքօ Սքոֆիք՝ ամուսնալուծուեցան: Լուրը հաղորդողը եղաւ դերասանուհիին փաստաբանը, որ աւելցուց՝ թէ երկու ամուսինները կը բաժնուին փոխադարձ համաձայնութեամբ: Իրենց միակ զաւակը, որ մանչ մըն է, պիտի մնայ մօրը խնամքին տակ:

Ժինա եւ Միլքօ օրինակելի ընտանիքի համբաւը կը վայելէին տարիներէ ի վեր: Սինեմայի «աստղ»երու յատուկ կեանքի պայմանները կը թուի, որ իրենց քայքայիչ դերը հո՛ս ալ ունեցած են:

* * *

ՇԱՐԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ

(Շարունակութիւն Զ. էջէն)

քան քայլ հեռաւորութեամբ սրճարան մը նստած էր: Անկէ քանի մը օր վերջ, իմ թաղամասս բնակող առեւտրականներ ըսին ինծի.

— Մարդ մը եկաւ ու մեզմէ տեղեկութիւններ ուզեց քու մասիդ:

Փաթրիշիայի անխորհուրդ մէկ սուտը պատճառ եղաւ այդ բոլորին: Այդ օրերուն ես Գան կը գտնուէի, ուր «Ուիսքի ա Կոկօ»ի ֆիրմային հաշւոյն կ'աշխատէի: Հոն է որ ծանօթացայ Փաթրիշիայի: Բարեկամացանք իրարու հետ եւ Փաթրիշիա իր հօրը ներկայացուց զիս: Ու անոր պարզեց մեր ամուսնանալու ծրագիրը եւ առանց իմ գիտակցութեանս ըսաւ թէ ծանօթ ճաշարանատէր մըն էին ծնողքս, միաժամանակ Մատլէնի ընդարձակ դահլիճներուն մէջ առաջնակարգ վարսայարդարի ձեռնարկով մըն ալ կը զբաղէի ես:

Ազնաւուր իր բարեկամներէն Անտրուշքայէ տեղեկութիւններ քաղեց իմ մասին: Ու երբ իմացաւ թէ սուտ էին իրեն ըսուածները, ծնողքս պզտիկ պիսթրօ մը կը բանեցնէր, փոխան ճաշարանի Պասթիյլի մերձակայ Թուրնէլ փողոցին մէջ ու ես վարսայարդարի մը քով աշկերտ մըն էի, իսկոյն զիս հրաւիրեց Մոնի Ֆոր լ'Ամորի:

— Ստեցիք աղջկանս, ըսաւ Ազնաւուր զայրացած՝ կաս կարմիր կտրած:

Բարեբախտաբար Փաթրիշիա՝ որ դրան ետեւէն մտիկ կ'ընէր մեզի, օգնութեան հասաւ եւ խոստովանեցաւ ճշմարտութիւնը:

Բայց Շարլ Ազնաւուր չհաւատաց աղջկանը խօսքերուն եւ համոզուած չերեւաց: Ան կը վախնայ որ «դրամօժիտի հետամուտ հացկատակ» մըն եմ:

Ուստի, այսուհետեւ երբ հանդիպիմ զիս հետապնդող մարդուն՝ գողտր ժպիտով մը պիտի ժպտիմ անոր: Որովհետեւ, խիղճս հանդարտ է: Կը սիրեմ Փաթրիշիան ու պիտի սիրէի զայն եթէ նոյնիսկ չըլլար մեծահռչակ եւ հարուստ արուեստագէտին աղջիկը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՇԱՆԱԾՆԵՐԸ ԲԱԺՆՈՒԵՑԱՆ

Սակայն այնպէս կ'երեւի՝ թէ երկու «նշանածներուն» փայփայած երազին իրականացման յոյսերը վերջնականապէս քանդըւած են:

Ահա Փաթրիշիայի նշանած Պեռնար Շենէլ - Քոսթալընկայի վերջին յայտարարութիւնը.

— Շարլ Ազնաւուր, ատենէ մը ի վեր գիտէր, թէ կը սիրէի իր աղջիկը: Ուստի, հրաւիրեց զիս շաբաթավերջի արձակուրդներէս մին իր բնակարանը անցընելու, իր սեփական կալուածին մէջ, որ կը գտնուի Մոնֆոր լ'Ամորի: Այդ հաճելի արձակուրդէն ետք, երկուշաբթի առաւօտ կանուխ, պարտաւոր էի Փարիզ գտնուիլ: Ուստի առտուն շատ կանուխ ելայ անկողնէս: Տան մէջ ամէն ոք կը քնանար տակաւին: Մեկնելէ առաջ, Փաթրիշիայի սենեակը մտայ, իր ճակտէն համբոյր մը քաղելու համար: Չար բախտէս նոյն րոպէին Ազնաւուր ալ եկաւ աղջկան սենեակը ու համոզուած՝ որ Փաթրիշիայի սենեակը գիշերած եմ եւ անգիտակ իմ մաքուր զգացումներուս, վըտարեց զիս. ու ըսաւ զայրագին.

—Անգամ մըն ալ չտեսնեմ ձեր թափառիլը աղջկանս շուրջը:

* * *

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՈԳԻՆ

(Շար. Ե. էջէն)

Ամէն միութիւն, կազմակերպութիւն, կեդրոնական նշանաբան պէտք է դարձնէ իր անդամներն ու յատկապէս իր մարզիկները մարզական ոգիով դաստիարակելու եւ բրծելու վսեմագոյն պարտականութիւնը:

Ոչի՛նչ կ'արժէ խլուած յաղթանակ մը, գերմարդկային ճիգերով շահուած յաջողութիւն մը, երբ անոնք զուրկ են մարզական ոգիի դրոշմէն: Մարզական ազնիւ ու այլասէր ոգին՝ համեստ ու ասպետական նշանն է մարզիկի մը կամ խմբակի մը իսկական արժէքին եւ անոնց վայելած վարկին ու փառքին:

Յաճախ կ'անտեսենք օրէնքը, կը քննադատենք Պատասխանատու Մարմինները, մեր կիրքերուն, մեր քմահաճոյքներուն յագուրդ տալու համար պարզապէս:

Իրենց կարգին ու յաճախ, օրէնդիր կամ գործադիր մարմինները կ'ունենան ԵՐԿՈՒ ՉԱՓ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԿՇԻՌ: Իրաւարարը կ'ուրանայ արդարութեան պահանջը, կ'ոտնակոխէ կողմի մը արդար իրաւունքները եւ բացայայտ կողմնակալութեամբ ու անարդարօրէն կը նպաստէ իր նախասիրած կողմը, անխղճօրէն զրկելով բուն իրաւատէրը:

Սա ինքնին ցոյց կու տայ մարզական ոգիի պակասը, այս անգամ՝ պատասխանատու իրաւարարին մօտ:

Ամէն մարզիկ պարտի լի ու լի յորդել մարզական ոգին,

Պէյրութ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԳԻԾԱՆԿԱՐ

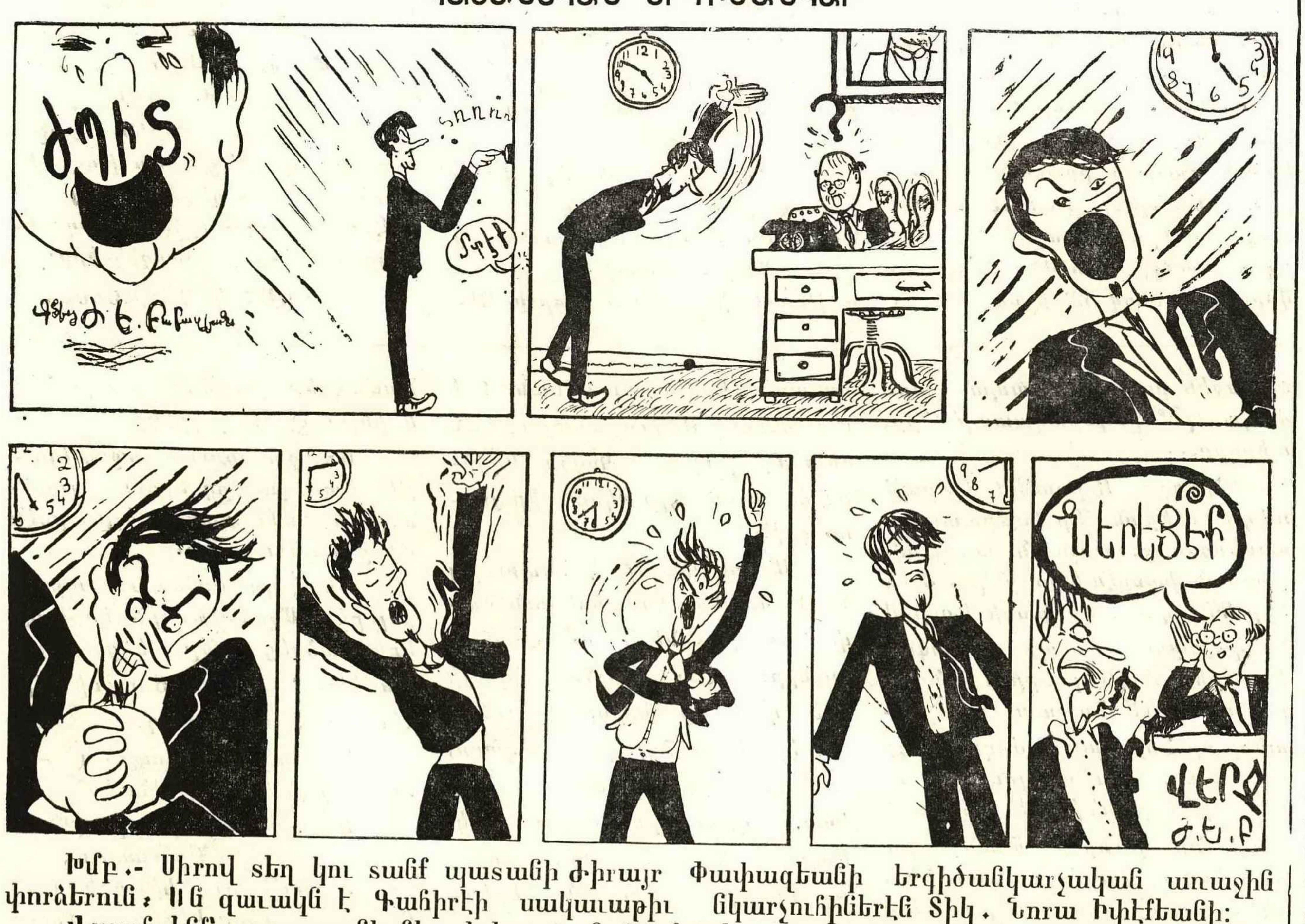

Խմբ.- Սիրով տեղ կու տանք պատանի Ժիրայր Փափազեանի երգիծանկարչական առաջին փորձերուն: Ան զաւակն է Գահիրէի սակաւաթիւ նկարչուհիներէն Տիկ. Նորա Իփէքեանի:

Վստահ ենք՝ որ պատանի նկարիչի այս նախաքայլերը իր յաջողութեան հիմնաքարը պիտի կազմեն: Ժիրայր կը խոստանայ «Ջահակիր» Երիտասարդական - Մարզականի իւրաքանչիւր թիւին երգիծանկարով իր մասնակցութիւնը բերել:

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՀԱԼԷՊԻ Հ.Մ.Մ.Ի

ՌՈՒՊԻ ՃԱԶ-ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

Մայր Հայրենիքի մէջ

Յունիս 9ին Հ.Մ.Մ.ի «Ռուպի» էսթրատային նուագախումբի անձնակազմը և պատուիրակութեան անդամները, «Արմենիա» ջերմանաւով ճամբայ ելան դէպի Ս. Հայաստան, մի քանի ելոյթներ ունենալու հայրենի հողին վրայ։

«ՌՈՒՊԻ» ճազ-Նուագախումբը ելոյթի պահուն

Պատուիրակութեան անձնակազմ.— Ժան Տէր Գէորգեան, Յակոբ Թիւթիւնճեան և Աւետիս Էքմէքճեան։

Նուագախումբի անձնակազմ.—

Սուրէն Գահուճեան՝ կիթառ սոլիստ, սաքս թենոր (ղեկավար), Կարպիս Տէվիրեան՝ կիթառ, երգիչ, Աւետիս Տէիրմենճեան՝ կիթառ պաս. Սարգիս Սրապոնեան՝ դաշնակահար, Մարտիրոս Մարտիրոսեան՝ ճազ-պանտիստ, երգիչ, Տիգրան Ժամկոչեան՝ թրոմբիստ։

Նուագախումբը իր փորձերը կ'ունենար ջերմանաւին մէջ։ Առաջին իսկ փորձին արդէն մեծ եռուզեր ստեղծուած էր նաւուն մէջ։ Ամէն ոք կը սպասէր նուագախումբի փորձերու ժամկէտին։ Ջերմանաւի ճամբորդները, անձնակազմը և մանաւորաբար նաւապետը բացառիկ ընդունելութիւն գտին խումբին։ «Փակման հանդիսութեան» օրը նաւապետը յիշատակի դրօշով մը պարգեւատրեց Հ.Մ.Մ.ի Ռուպի նուագախումբը։

Օտեսայէն Երեւան մեկնող օդանաւը էջք կատարեց Ուրբաթ առաւօտեան ժամը 2ին։ Մեզ դիմաւորելու եկած էին Արտասահմանի հետ Մշակութային Կապի երկսեռ ներկայացուցիչները, որոնք առաջնորդեցին մեզ Արմենիա հիւրանոց։

Ուրբաթ և Շաբաթ օրերը նշանակուած էին հանգիստի օր։

Կիրակի օր պատուիրակութիւնը հրաւիրուած էր Արարատ-Չերնոմորեց (Օտեսա) ֆութպոլի Խ. Միութեան Ա. դասի ախոյեանական մրցումին։

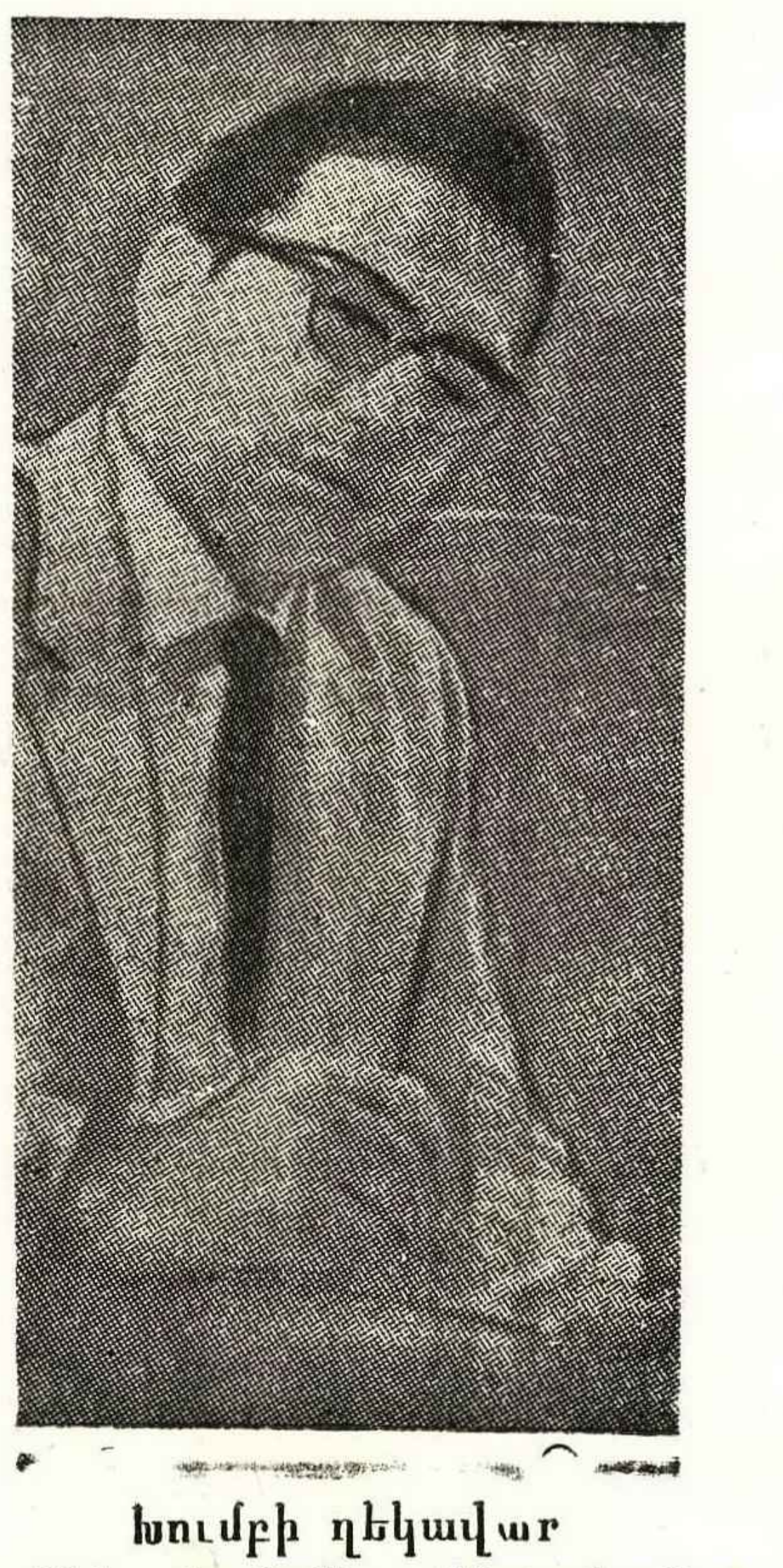

Խումբի ղեկավար
ընկեր Ժան Տէր Գէորգեան

Երկուշաբթի, 20 Յունիսին հրաւիրուած էինք հայ ֆիլհարմոնիա, ուր ելոյթ ունեցան Թաթուլ Ալթունեանի երգի-պարի անսամպլը և պետական անսամպլը։

Երեքշաբթի եւ Չորեքշաբթի այցելեցինք հայրենի տեսարժան վայրերը, ինչպէս Ս. Էջմիածին, Զուարթնոց, Աշտարակ, Աստղադիտարան, Ս. Մաշտոցի գերեզմանը և գինիի գործարանը։

Չորեքշաբթի երեկոյեան հրաւիրուած էինք Սունդուկեանի անուան նորակառոյց դահլիճը, ուր կը բեմադրուէր «60 տարի և 3 ժամ» փիէսը, որ առնուած էր ընկերային կեանքէ։

Սրահին գեղեցիկ մուտքը, բաժանմունքները, սրահը և գեղազարդումները հիացում պատճառեցին բոլորիս։ Հապա շարժական բե՞մը, դերակատարնե՞րը, տեքորը...

Հինգշբ., Ուրբաթ և Շաբաթ տեղի ունեցան մեր էսթրատային համերգները։ Առաջին առիթով, բացման խօսքէն ետք, ընկեր Ժան Տէր Գէորգեան մի քանի խօսքով ներկայացուց «Ռուպի» նուագախումբի ամաթէօրները և անցաւ ըսելով... «Մենք շատ լաւ գիտենք որ Հայաստանի ժողովուրդը արուեստը գնահատելու ընդունակութիւնը ունի։ Մենք հաւակնութիւնը չունինք հրամցնելու արուեստի գլուխ գործոցներ, նկատի ունենալով որ մեր խումբի տղաները բոլորն ալ սիրողներ են»։ Ընկ. Ժան իր շնորհակալական խօսքը ուղղեց ետք Խ. Հայաստանի Կառավարութեան և ի մասնաւորի Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէին, անսամպլը սկսաւ իր յայտագրին։

Աներեւակայելի է նկարագել 1600ի հասնող ներկաներուն ծափահարութիւններն ու գնահատանքը։ Հայ Ֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճը հսկայ եռուզերի մէջ էր։ Անսամպլի բոլոր տղաքը, ի մասնաւորի Կարպիս Տէվիրեան, գլխաւորութեամբ ընկ. Սուրէն Գահուճեանի, իրենց լաւագոյնը հրամցուցին ներկաներուն, որոնք չէին ուզեր հեռանալ դահլիճէն։ Անընդհատ բեմ կը տեղային ծաղիկներ, պզտիկ նամակներ, շնորհաւորութիւններ և ինչու չէ համբոյրներ։

Առաջին օրուան յաջող ելոյթէն ետք, յաջորդ երկու ելոյթներուն տոմս ապահովելը արդէն մի քիչ դժուար էր։

Որպէսզի գոհացում տրուի բոլորին, Մշակութային կոմիտէն երկարաձգեց մեր կեցութեան ժամկէտը՝ մինչեւ Յուլիսի 7ը, հետեւեալ յայտագրով.–

Կիրակի եւ Երկուշբ. (26-27 Յունիս) համերգ Լենինականում,

Երեքշբ. եւ Չորեքշբ. (28-29 Յունիս) համերգ Երեւանում,

Շաբաթ եւ Կիրակի (2-3 Յուլիս) համերգ Կիրովականում:

ՅԱԿՈԲ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

Երեւան, 27 Յունիս, 1966

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆԻՆ

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Հ.Մ.Ը.Մ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ՏԻՐԱՑԱՒ ԲԱԺԱԿԻՆ

Եգիպտոսի յեղափոխութեան 14րդ տարեդարձին առթիւ՝ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ը կազմակերպած էր պասքէթ պոլի համահայկական մրցաշարք մը, որուն մասնակցեցան հայկական բոլոր ակումբները։

Այս մրցաշարքը տեղի ունեցաւ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի մարզադաշտին վրայ անցեալ Ուրբաթ, Շաբաթ և Կիրակի օրերուն (22, 23 և 24 Յուլիս, 1966)։

Ա. մրցումը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ գիշեր՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի և Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի խումբերուն միջեւ: Բաւական հետաքրքրական այս մրցումին՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատ տարաւ յաղթանակը՝ 85ով 79 (կիսախաղ 45-42 ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի)։

Բ. Մրցումը տեղի ունեցաւ Շաբաթ 23 Յուլիսին՝ Նիր Իսթ Հայկական Ակումբի և Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մի խումբերուն միջեւ։

Հ.Մ.Ը.Մ.ը խաղի 5րդ վայրկեանէն իսկ տիրապետած էր դաշտին ու երկուստեք բաւական լաւ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին և մրցումը վերջացաւ ի նպաստ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի՝ 52-38 (կիսախաղ 30-21 ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.ի)։

Նոյն երեկոյեան տեղի ունեցաւ Ուրբաթ օրուան յաղթական՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի խումբին ընդդէմ Աղեքս. Կամքի մրցումը, որ չափազանց հետաքրքրական եղաւ առաջին վայրկեանէն իսկ: Արարատի խումբը սկիզբէն անցաւ յարձակողականի և քանի մը վայրկեան յետոյ ցուցատախտակը ցոյց կուտար 15-5՝ ի նպաստ Արարատի։ Կամքի մարզիկները սակայն չյուսահատեցան և քանի մը լաւ գրոհներէ ետք հաւասարեցան, բայց կրկին Արարատի երեք կէտերու առաւելութեամբը վերջացաւ առաջին կիսախաղը՝ 29-26։

Բ. կիսախաղին երկու խումբերն ալ իրենց կարելին ըրին իրարու ձեռքէ խլելու յաղթանակը: Վերջաւորութեան 5 վայրկեան մնացած արդիւնքն էր 49-46՝ ի նպաստ Կամքի։ Այս 5 վայրկեաններուն երկու խումբերն ալ ելեքտրականացած էին՝ ինչպէս նաեւ ներկաները։ Երկու վայրկեան մնացած էր երբ երկու խումբերն ալ հաւասար էին՝ 51ով 51, մինչ Կամք երկու ֆաուլներ պիտի քաշէր, որոնց ա.ը յաջողելով արդիւնքը եղաւ 52ով 51։ Վերջին կէս վայրկեանին Արարատ իրաւունք ստացաւ 2 ֆաուլներ քաշելու և երկուքն ալ նշանակելով յաղթանակը խլեց Կամքի ձեռքէն: Մրցումը վերջացաւ 53ով 52՝ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի։

Կիրակի 24 Յուլիսին տեղի ունեցան աւարտական մրցումները: Ներկայ էին Գերշ. Զաւէն Եպիսկոպոս Չինչինեան, Պր. Վ. Ալեքսանեան ինչպէս նաեւ բոլոր խումբերու ներկայացուցիչներն ու հոծ բազմութիւն մը։ Ժամը 7ին (կ. ե.) սկսաւ օրուան Ա. մրցումը՝ Նիր Իսթ Հայկ. ակումբի և Կամքի խումբերուն միջեւ։

Կամքի տղաքը 67ով 42 (Ա. կիսախաղը 35-23՝ ի նպաստ Կամքի) յաղթանակը տարին: Մրցումին սկիզբէն մինչեւ վերջ, առաւելութիւնը Կամքինն էր որ բաւական լաւ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեց և գրաւեց երրորդ տեղը այս մրցաշարքին, իսկ Նիր Իսթ՝ չորրորդ տեղը գրաւեց։ (Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպար Ուրբաթ 22 Յուլիսին պարտուելով Ե. տեղը կը գրաւէր)։

Նիր Իսթի խումբի մարզիկները առանց յուսահատելու շարունակեցին մրցումը, որուն ընթացքին ի յայտ եկաւ որ պատանի մարզիկներ արդէն իսկ խումբին մաս կը կազմեն ու բաւական լաւ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին:

Վերջին մրցումը տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ Արարատի և մրցաշարքը կազմակերպող միութեան միջեւ։

Նախ քան մրցումը՝ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մի Ատենապետ Պր. Ն. Զամպաքեան հակիրճ բացատրողական մը տուաւ այս մրցաշարքի նպատակին շուրջ։ Ապա՝ մրցումը սկսաւ և հազիւ քանի մը վայրկեան ետք մարզասէր հասարակութիւնը խանդավառ դարձած էր։

Երկու խումբերն ալ սկսան յաջորդաբար և հանդարտօրէն նշանակել կէտեր։ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մի խաղարկութիւնը իր գագաթնակէտին հասաւ շնորհիւ Պետիկ, Էտի եւ Պերճ երրեակին և մնացեալներուն յաջող ելոյթներուն։

Գալով Արարատի՝ ան չկրցաւ տալ այն ինչ որ մէկ գիշեր առաջ ցուցաբերած էր (Կամք-Արարատ մրցումին): Մանաւանդ Արարատի խմբապետ Արմանտոն։ Գալով Փասգալի և Ժերոմի, անոնք բաւական լաւ և խելացի խաղարկութիւն մը ունեցան ու Ա. կիսախաղը վերջացաւ 31ով 26՝ ի նպաստ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ին։

Բ. կիսախաղին Աղեքսանդրիացիները շարունակեցին մրցումը նոյն արագութեամբ, մինչ Արարատի խումբը աւելի հանդարտ կը խաղար. սակայն տեսնելով որ հանդարտ խաղը իրենց արդիւնքի մը պիտի չհասցնէ, սկսան արագ հակայարձակողականի և յաջողեցան նշանակել հետզհետէ կէտեր:

Մրցումի վերջաւորութեան 4 ու կէս վայրկեան մնացած, Աղեքսանդրիացիները 9 կէտի առաւելութիւն մը ունէին (50-41)։ Վերջին 4 ու կէս վայրկեաններուն Հ. Մ. Ը. Մ.ը նշանակեց 12 կէտեր՝ շնորհիւ Պետիկ-Էտի զոյգի արագ խաղարկութեան, իսկ Արարատ՝ 7 կէտեր։ Այս հետաքրքրական մրցումը վերջացաւ ի նպաստ աղեքսանդրիացիներուն՝ 62ով 48։

Հ. Մ. Ը. Մի խմբապետ Պերճ Տոսթումեանի յանձնուեցաւ Վ. Ալեքսանեան բաժակը, իսկ Արարատի տղաքը ստացան երկրորդութեան մետայլները։

Մրցումներէն ետք, ժողովուրդը սկսաւ խրախճանքի՝ խանդավառ նուագախումբի առաջնորդութեամբ, որ տեւեց մինչեւ առաւօտեան առաջին ժամերը։

Այս մրցաշարքին յաջող կազմակերպութեան առիթով կը շնորհաւորենք Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի վարչութիւնն ու յաղթանակը ապահովող մարզիկները։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի յաղթական խումբը

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԵՆ

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՍԱՄԻ — երկր. ուսում. Թղթկց. հայ. անգլ. ֆր. գերմ. Արաբ. Նխսիրթ. դրոշմահաւաքում և առեւտր. գիտելիքներ. Հասցէ՝ Նամակատուփ Թիւ 497, Թրիփոլի, Լիբանան։

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. Թղթկց. անգլ. և հայերէնով. Նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր։ Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լողորդ է, կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր։

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկը. 3, Մոնթրէալ,(15) Գանատա:

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, Թղթկց. անգլ. և հայերէնով, Նխսրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր. կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։

Հացէ՝ Խալիլ Էլ Պատառի փողոց, Իլիաս Թապէթ շէնք, Թիւ 33, Պէյրութ. Լիբանան։

دار شوشة للطباعة

ՃԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز ؛ السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԹԻՒ 8 (142)– ՇԱԲԱԹ 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1966

ՀԱՏԸ ՁՐԻ. 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ٨ (١٤٢) السبت ٢٧ أغسطس ١٩٦٦

ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ԲԱՐՁՐ

Կռունկները այլեւս տրտում երգ պիտի չունենան իրենց ալուցքին...

ԴԵՍՊԱՆ ՆԻՔԻՖՈՐՈՎ

Կ'ուզենք անգամ մըն ալ շեշտել թէ ինչ որ ամենէն արժէքաւոր իրականութիւնը եղաւ ԵՂԵՌՆԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿին, այդ այն լայնածաւալ մասնակցութիւնն էր ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ՝ Հայրենիքի թէ Սփիւռքի տարածքին: Եթէ նոյնիսկ բնական գտնենք ապրող Հայրենիքին մէջ եւ կարգ մը անկիւններուն Սփիւռքի, կրկի՛ն, հոգեկան հրճուանքի բացառիկ պարուն մըն է այդ իրականութիւնը այլ անկիւններու համար. «չիւնքի» ինչպէս պիտի ըսէր Աբովեան, մութ իջած էր անոնց վերեւ վերջին տասնամեակներուն. Ֆրանսա, Ամերիկա, Գերմանիա, Իտալիա կ'ապրէր երիտասարդութիւն մը, որ անտարբերութեամբ կամ ձանձրոյթով կը հետեւէր մեր «մեռեալներ»ու տարելիցի յիշատակումներուն. Թերեւս ալ իրաւունք ունէր քանի որ անոր համար յստակ չէր կացութիւնը եւ ոչ ալ ըմբռնելի հնազանդութիւնը քստմնելի հրամանին. Հրէական երկչոտութիւնը, կռուազանի համբաւով ծանօթ ժողովուրդի մը, պզտիկ վէճերու ցանցին մէջէն իր շրջապատին հանդէպ կարճատեսութիւնը մտաւորականութեան, թանձր վարագոյրով ծածկած էին երիտասարդութեան աչքէն այն տեսակ ճշմարտութիւններ, որոնց պարզ գոյութիւնն իսկ այլապէս պիտի բացատրէր ամէն բան.

Յիսնամեակը եկաւ յորդառատ լոյսով ողողելու ամենամութ անկիւնն իսկ. Երիտասարդութիւնը տեսա՛ւ որ ԱԶԳ մը կար յարգարժան իր քաղաքակրթութեամբ եւ հերոսութեամբ. Այն արդար ցասումը, որով ամէն մէկ երիտասարդ լեցուեցաւ ցեղասպանութիւն գործողներուն եւ այդ ցեղասպանութիւնը մոռացութեան տուողներուն հանդէպ, մեծագոյն ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ եղաւ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ.

Արցունք եւ ողբ չունեցաւ երիտասարդութիւնը. Ան արծուաբիբ նայեցաւ շուրջը եւ տեսա՛ւ ՀԱՅՐԵՆԻՔ մը ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՒՀԻՆԳ տարիներու ընթացքին աւերակներէ բարձրացած այն տեսակ շքեղութեամբ, որ կրնար մրցումի ելլել դարաւոր երկիրներու հետ՝ իր գեղեցկութեամբ, ճաշակով, մաքրութեամբ, արուեստի բարձր որակով.

Տեսա՛ւ ժողովուրդ մը, որ սովի, թշուառութեան, տառապանքի բարձրագոյն վճարով իսկ իր դասական քաղաքակրթութեան օղակը անցուցեր էր արդիական քաղաքակրթութեան շղթային եւ մարտահրաւէր կը կարդար աշխարհի բոլոր քաղաքակրթութիւններուն ԱՄԷՆ ՄԱՐԶԻ մէջ՝ գիտութենէն մինչեւ զինուորականութիւն, մինչեւ խոնարհագոյն արհեստները.

Տեսա՛ւ հողմացրիւ բեկորներու կազմաւորման ընթացքը եւ վերածաղկումը հայրենաւանդ կեանքին՝ եկեղեցիներու, ուսումնարաններու, ակումբներու, մարզական եւ բարեսիրական կազմակերպութիւններու, նոյնիսկ ծերանոցներու, ի դէմ անոնց՝ որոնք ցեղասպանութեան մասնակից չըլլալով հանդերձ, խաչակնքած էին դէմքերնին մահուան ղօղանջին առջեւ ամբողջ ԱԶԳի մը:

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿի մը լուրջ եւ ծանր խոյանքին հարկ էր ուրեմն որ երիտասարդութիւնը արթննար իր թմբիրէն եւ նայէր շուրջը.

Նայէր ու խորապէս գիտակցէր թէ բարձրորակ արժանապատուութեան տէր ԱԶԳի մը կը պատկանէր ինք.

Ունկն դնէր շփոթ այն հեռաւոր ձայնին իր մանկութեան երբ տրտմահեծ հարց մը կը սրսփար օդին մէջ, թռչունի մը ուղղուած: —*«Կռո՛ւնկ, մեր աշխարհէն խապրիկ մը չունի՞ս...»* Ա՛խ այդ չարաճճի կռունկը, հիմա ինչ հոյակապ լուրեր ունէր: Գարթէրբար, անոր անցքին կը յայտնուէր մեծ աստղագէտ մը որ ազնուապետական Անգլիոյ մեծահամբաւ ամպիոններէն նորագիւտ աստղերու մասին բացատրութիւններ կու տար գիտուններու: Կը յայտնուէր երգիչ մը կամ երգչուհի մը, որուն ձայնին դայլայլը կը յամենար յիշատակովը մեծագոյն երգիչի մը կամ երգչուհիի մը: Հրճուանքի սոյլ մը կը մասնանէր հարիւր միլիոնէ աւելի ժողովուրդի մը Նախագահը

(Շար. տես էջ 2)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ս. Հայաստանի «Արարատ»ը Յաղթեց Ռոստովի Բ. Ս. Ա. (Բանակի ակումբ) խումբին 1-0

Անցեալ Երկուշաբթի, 22 Օգոստոսին Ռոստով քաղաքին մէջ բազմահազար հանդիսատեսներու առջեւ Երեւանի «Արարատ»ը գեղեցիկ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեց ու պարտութեան մատնեց տեղւոյն բանակի ակումբին խումբը 1-0 արդիւնքով:

Կ'արժէ վերյիշել որ 19 Մայիսին Երեւանի մէջ «Արարատ» պարտուած էր այդ նոյն խումբէն։

* * *

ՌՈԶԻ ԱՐՄԷՆ

համերգային մեծ շրջապտոյտի մը ելաւ

Փարիզէն Թեհրան համերգային շրջապտոյտի մը համար իր կատարած Բ. ճանապարհորդութեան ընթացքին՝ ֆրանսահայ շընորհալի երգչուհի Ռոզի Արմէն

(Յովհաննէսեան), կարճատեւ էջք կատարեց Պէյրութ։

Ռոզի նախորդ տարուան դէպի Խորհրդային Միութիւն եւ Հայաստան կատարած իր ուղեւորութեան անդրադառնալով ըսաւ. «Ինծի վերապահուած ջերմ ընդունելութիւնները նախատեսութիւններէս աւելի էին. Կրկին ԽՍՀՄ պիտի այցելեմ, Նոյեմբերի 15էն Դեկտ. 23ի մինչեւ, ուր պիտի կատարեմ համերգային մեծ շրջապտոյտ մը»։

× *Ֆրանսահայ երգչուհին՝ Օգոստոսի 23ին կ'երգէ Թեհրանի Տարպանտ պանդոկին մէջ. Օգոստոսի 24-28ին, իր մասնակցութիւնը կը բերէ Շփոտի (Լեհաստան) Երգի փառատօնին, որպէս Ֆրանսայի ներկայացուցչուհին։*

× *Սեպտեմբերէ 11ին՝ Ռոզի Արմէն, Ժիլպեռ Պեքոյի հետ, 80.000 հանդիսականներու առջեւ պիտի երգէ Վէնսոնի երեկոյթին եւ Հոկտեմբերի 6ին՝ Ժագ Պրելի հետ «Օլիմբիա»յի մէջ։*

× *Նոյեմբերի 1–15ի ընթացքին համերգային շրջապտոյտ մը պիտի կատարէ Մարոքի մէջ։*

× *Յառաջիկայ Փետրուարին իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ ֆրանսական ֆիլմի մը, խաղընկեր ունենալով Ժան Մորօն եւ Անոյքը, որուն բեմադրութիւնը վստահուած է Ռէյ Վանթուրայի։*

× *Ռոզի Արմէնի նախասիրած երգիչներն են Ժագ Պրել, Շառլ Ազնաւուր եւ Ատամօ։*

Ան կը փափաքի երգել նաեւ Պաալպէքի մէջ։

ՌՈԶԻ ԱՐՄԷՆԻ ՁԱՅՆԱԳՐԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԵՐԳԵՐԸ

Խմբավար Ֆրանսուա Ռուպէրի ղեկավարութեան ներքեւ, Ռոզի Արմէն ձայնագրած է հայկական ժողովրդ. երկու երգեր՝ «Գոլումպիա» սկաւառակի վրայ։ Մին՝ Արամ Խաչատուրեանի «Երեւան» երգն է, իսկ միւսը՝ Արա Պարթեւեանի «Պըլպուլ»ը։ Ամերիկայէն, երկու հարիւր հազար ձայնապնակի ապսպրանք տրուած է Ռոզի Արմէնի։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԸ

որուն մասին կարդալ էջ 8

★ ՍԻԼՎԻ ՎԱՐԴԱՆ ԵՒ ՃՈՆԻ ՀՈԼԻՏԷՅ ★

ՄԱՆՉ ՄԸ ՈՒՆԵՑԱՆ

Սիլվի Վարդան 15 Օգոստոսին մանչ մը ունեցաւ (Տավիտ) «սեզարիէն» գործողութեան մը ենթարկուելով։

Սիլվիի մայրը Տիկ. Վարդան երբ իր աղջկանը այցելեց, յանկարծակիի եկաւ տեսնելով իր թոռնիկը՝ Տավիտը, որ 3050 կրամ կը կշռէր։

Ճոնի Հոլիտէյ, որ Միլանօ կը գտնուէր, երբ իր մանչուն ծընունդը իմացաւ, ուրախութենէն սկսաւ ցատկռտել եւ որոշեց փութով վերադառնալ իր կնոջ եւ զաւակին մօտ։

Տավիտի ծնունդը աւելի պիտի ամրացնէ սիրոյ կապերը Սիլվիի եւ Ճոնիի, որոնք յաճախ իրարմէ բաժնուած են գործի պատճառով։

ԱՆԻՐԱՒ ԵՂԱՑ ՃՈՆԻԻ ՀԱՆԴԷՊ ԸՍԱԾ ԷՐ ՍԻԼՎԻ ՎԱՐԴԱՆ ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Ժան Նոլի կը տեղեկացնէ Նէօյլիէն.—

Երբ ացեալները Նէօյլիի իր յարկաբաժինին մէջ տեսայ Սիլվի Վարդանը, կարծեցի գտնել յանձին անոր՝ ապագայ մայրիկը՝ ճառագայթող ուրախութեամբ, իր մանկիկին խանձարուրին, զգեստներուն հիւսուածքը ձեռքին մէջ: Բայց տխուր էր Սիլվի, երբ ըրաւ իր յայտարարութիւնը.

—Ճոնի շատ անգամ առանձին կը ձգէ զիս։ Այս օրերս երբ մօտ է մեր զաւկին ծնունդը եւ մանաւանդ ամենէն շատ պէտք ունիմ իր ներկայութեան եւ իր գուրգուրանքին, օրերով չեմ տեսներ զայն։ Սկիզբները ես զիս ըզբաղեցնելու համար, վաճառատուները կը դիմէի՝ մանկիկիս սենեակին կարասիներ կը գնէի, զաւակներու տէր ընկերուհիներուս կ'այցելէի՝ ծանօթութիւններ առնելու տղոց մասին իրենց ունեցած փորձառութիւններէն եւ նոյնիսկ մանկատածութեան դասերու հետեւեցայ։ Կրնայի, տակաւին երգել եւ սկաւառակներ պատրաստել եւ մասնակցիլ Փարիզի կալայի ե-

(Շար. տես էջ 8)

00946

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

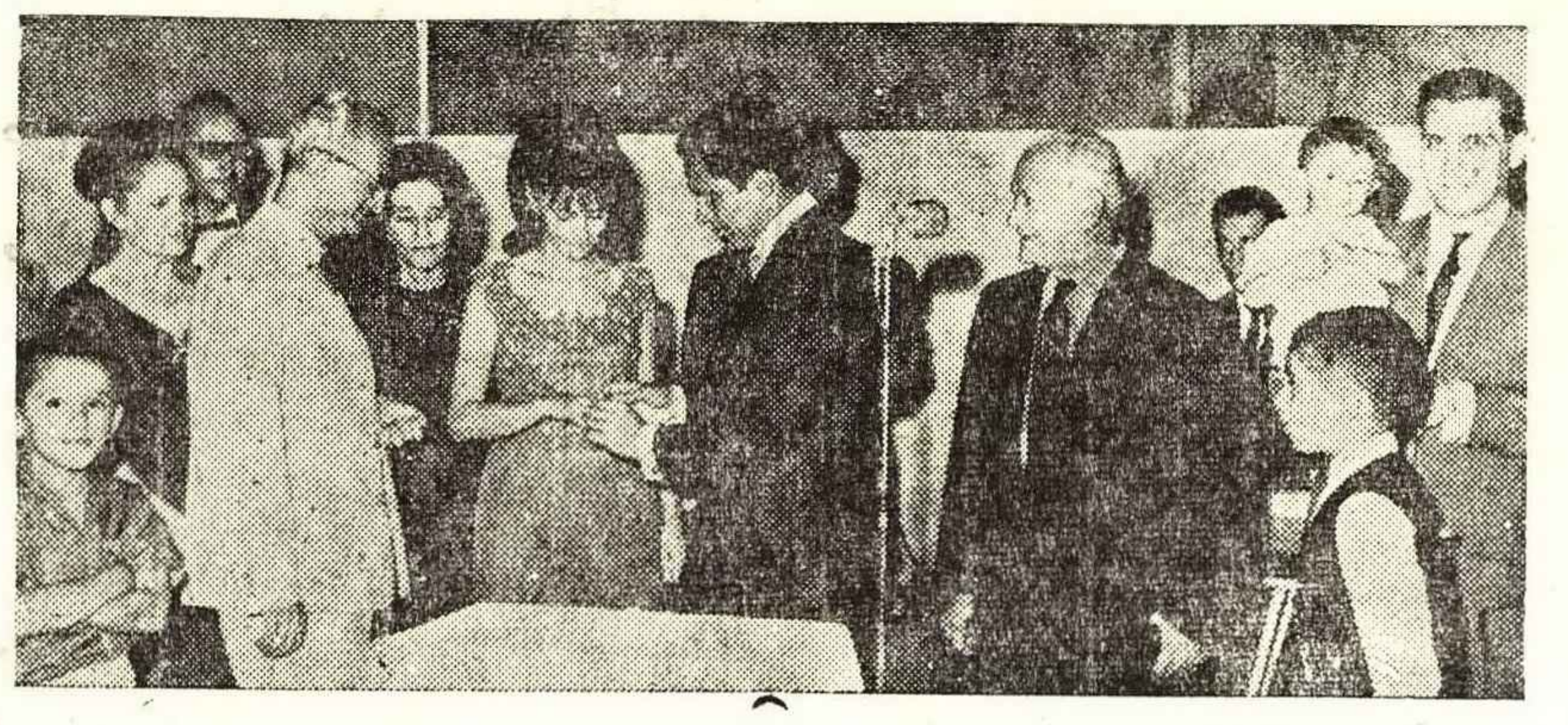

Շաբաթ, 9 Յուլիս 1966ին, Գահիրէի Հայ Գեղ. Միութեան ՀԱՅ ՏԱՆԻՔ ին վրայ, ազգականներու հնչ. ընկերներու, և բարեկամներու հոծ բազմութեան մը ներկայութեան, տեղի ունեցաւ Նշանախօսութեան հանդիսութիւնը՝

ՏՈՔԹ. ԱՐԵԳ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ընդ **ՕՐ. ՓԵՐՈՒԶ ԴԱՐԲԻՆԵԱՆԻ**

Նշանդրէքը կատարեց Պր. Տիգրան Պապիկեան։

Տօքթ. Արեգ Օհաննէսեան որդին է մեր ղեկավար ընկերոջ և Տիկին Հայկ Օհաննէսեանի։ 1965ին ան աւարտած է Գահիրէի Համալսարանի Ատամնաբուժական Ֆաքիւլթէն և այժմ կը պաշտօնավարէ Թէլ էլ Քէպիրի կառավարական հիւանդանոցին մէջ։

Օր. Փերուզ Դարբինեան շնորհալի դուստրն է սուտանահայ Տէր և Տիկին Սարգիս Դարբինեանի, ստացած է հայեցի և անգլիական կրթութիւն։

«Ջահակիր» ջերմօրէն կը շնորհաւորէ խօսնեցեալները, ինչպէս նաև ընկեր և Տիկ. Հայկ Օհաննէսեանը, թերթիս աշխատակից Տէր և Տիկին Վահան Չէքճէնեանն ու բոլոր պարագաները։

ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ԲԱՐՁՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

որ Հայու աչքերով կը ժպտէր բարձրէն, ամէն երկրներու սովետական դեսպանատուներու դահլիճէն... ու այդ ժպիտին մէջ կը շողար «ԵԱՆ»ը ցեղադրոշմ: Ուրիշ «ԵԱՆ» մը իր միլիոնները կը բաշխէր ամէն ազգէ երիտասարդութեան որպէսզի անոնք զարգանային, փոխարէն պահանջելով մի միայն իր «ՀԱՅ» ըլլալու անժխտելիութիւնը:

Ի՜նչ բազմաթիւ էին անոնք՝ որոնք համալսարաններու, գիտական աշխատանոցներու, մարզական մրցումներու մէջ կը փայլէին իրենց «ԵԱՆ»երու հպարտութեամբ։

Ուրեմն ի՞նչ կար ամչնալիք, մոռնալիք, ուրանալիք, ժխտելիք:

Ա՞զգ մը, որ «ազնուազոյնն էր ազգաց միջեւ» իր պատմութեամբ, իր լեզուով, իր հաւատքով, իր բարոյական ըմբռնումով իր քաղաքակրթութեամբ, իր ապրելու եւ անպայման յաղթելու հպարտ կամքով։

Պատմութեան էջերը րոպէ մը միայն սեւեր էր։ Ամբողջ Թուրքիոյ, Պարսկաստանի, Ռուսաստանի, Հնդկաստանի առեւտրական ասպարէզին տիրացած ԱԶԳ, իր գերեալ Հայրենիքին հողէն ճիգ չէր ըրեր իր գերազանց արժանիքները կշիռքի զարնելու։ Քրիստոնէական խոնարհութեամբ ապրեր էր եւ թոյլ էր տուեր որ գողնան, իւրացնեն իր արժէքները. չէր փորձեր իսկ հետապնդել անոնց՝ որոնք այս կամ այն շրջապատին մէջ կը չքանային։

Այնքան ատեն որ փոքրիկները կու գային եւ կ'անցնէին, բայց կաղնին կը մնար իր արմատները խրած հայրենի հողին, անտարբերութիւնը տիրական էր ամէն կողմ։ Ինչ որ հովն ու թռչունները կը տանէին հայրենի սերմէն, հարիւրապատիկով կը փոխարինուէր։ Մերթ ընդ մերթ, սակայն, դարերէն եկող կարօտի կանչ մը կը բարձրանար անցեալ փառքի յուշերով։ — «Կռո՞ւնկ, մեր աշխարհէն խապրիկ մը չունի՞ս...»:—

Ո՞ւր էր սակայն այդ «աշխարհ»ը: Չէ՞ որ իրենք հո՛ն էին, այդ աշխարհին մէջ։

Անհուն ցնցում մը հարկ եղաւ որպէսզի այդ արի-արանց Ազգը գիտակցի թէ ԻՐ աշխարհին մէջ էր եւ բոլոր անցնող ու դարձող կռունկները պատասխան չունէին։

Ու երբ հուրի եւ սուրի ուրականին մէջէն պահ մը կարելի եղաւ բարձրացնել գլուխները, այն ժամանակ միայն գիտակցեցան թէ կռունկներու պատասխանը ԻՐԵՆՔ միայն կարող էին տալ։

Հրաշապատում Սասունցի Դաւիթը վերցուց Թուր-Կայծակին ու իջաւ Վան, Ուրֆա, Շապին Գարահիսար, Հաճըն, Մարաշ Այնթապ, Տիգրանակերտ, Սարտարապատ ու բոլոր բոլոր այն վայրերուն՝ ուրկէ կռունկները անցեր էին առանց երգի, մահասարսուռ լռութեամբ:

Փրկուած էր Հայուն պատիւը:

Կը մնար այնպէս մը շողացընել ՀԱՅ անունը, որ շշմած թշնամին եւ բոլոր պիղատոսները այլեւս չկարենային շփոթ ստեղծել «Ազգ ազնուազոյն»ի համբաւին շուրջ:

Յիսո՞ւն տարիներ հարկ եղաւ խղճամիտ քայլ մը ընելու համար վերջին երկու դարերու, (19րդ եւ 20րդ, մեր) պատմութեան։

Հոգեկան հրճուանքով տեսանք որ երիտասարդութի՛ւնը բռաւ այդ ՔԱՂը: Անարցունք աչքերով, պիրկ շրթներով, գիտական մեթոտով: Մեծամեծ խոստումներու, շռայլ օրէնսդրութիւններու, ցեղասպանութեան դատապարտութեան, մարդկային իրաւունքի, արժանապատուութեան շեշտաւորումի բոլոր տեսաբանութիւններուն դէմ ան բարձրացուց իր ձայնը ամէն լեզուներով, ամէն տեսակ ինքնաբուղթերով։

—Հո՛ս անիրաւուած ԱԶԳ մը կայ։ Փաստեցէք թէ մարդկութեան անունով ըրած ձեր բոլոր յայտարարութիւններուն տէ՛րն էք։ Պատժեցէք, հոգ չէ թէ հարեւանցի, երկրորդ ցեղասպանութեան դահիճները։ Հո՛ն, սակայն, հայրենի հողերու հարց չկար, որով նիւթական փոխարինութիւնը բաւարարեց ձեր խիղճը: Ինչո՞ւ արդեօք անպատիժ ձգեցիք առաջին ցեղասպանները, որոնց խլած հողերուն եւ ջարդով, աքսորով մահացուցած զոհերուն արդարագոյն դատին վկաները եղաք օր մը։—

Այս երիտասարդ, վճիտ, առարկութիւններ, չքմեղանք չվերցնող պահանջքին ձայնակցեցան մտաւորականներ, կրօնապետեր, քաղաքագէտներ, քաղաքապետեր այն երկիրներէն, ուր այդ երիտասարդութիւնը հաստատ նստեր էր եւ քաղաքացիի իր նուիրումներով յատկանշուեր էր:

Լռած չէ այդ ձայնը: Երկրէ երկիր ու քաղաքէ քաղաք կը հնչէ

(Շար. տես էջ 8)

ԱՆԳԼԻԱ

Մասնագիտական Յաջողութիւն

Հաճոյքով կը տեղեկանանք որ, «Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդականի աշխատակիցներէն Պր. Շանթ Պալաեան, յաջողութեամբ աւարտած է Համպուրկի (Արեւմտ. Գերմանիա) Լուսանկարչական Բարձրագոյն Հիմնարկի մասնաւոր դասընթացքը ու մասնագիտացած՝ գունաւոր լուսանկարչութեան մէջ։

Մեր երիտասարդ աշխատակիցը գերազանց յիշատակութեամբ ստացած է իր վկայականը։

Հիմնարկին տնօրէնութիւնն ու վարչական մարմինը ջերմօրէն շնորհաւորած են իրենց դասընթացքներուն ամենակրտսեր աշակերտը, իր ունեցած փայլուն յաջողութեանը համար ու առաջարկած են իրեն ընդունելու՝ գունաւոր շարժանկարի անգլերէն բաժնի դասախօսի պաշտօնը։

Այժմ ան կը գտնուի Լոնտոն, և իր մասնագիտութիւնը ի գործ կը դնէ «Ակֆա Կեվարթ» աշխատանոցներուն մէջ։ Յառաջիկայ ամիսներուն ան պիտի հետեւի նաեւ Քոտաքի «իսթմանգոլոր» բաժնի մասնագիտական դասընթացքներուն։

«Մարզական—Երիտասարդական»ի խմբագրական կազմը սրտանց կը շնորհաւորէ իր անդամը ու նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթէ անոր:

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տիկ. Սոնա Եագուպեան (Մ. Նահանգներ) առ ի քաջալերութիւն՝ «Երիտասարդական-Մարզական» ամսօրեայ յաւելուածի հրատարակութեան կը նուիրէ 5 տոլար։

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԵՆ

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՀԱՅԱՐՓԻ.— բարձր. նխկ. թղթկց. հայ անգլ. յունարէն-նխսիրթ. գիտ. և դրոշմահաւաքում. փինկ-փոնկ. երաժշտ. (Հայկ. և Եւրոպ. արդի) կիթառ: Հասցէ՝ Ժերմանօ Փաթրոն փողոց թիւ 25 Նիկոսիա, Կիպրոս:

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՍԱՄԻ — երկր. ուսում. թղթկց. հայ. անգլ. ֆր. գերմ. Արաբ. նխսիրթ. դրոշմահաւաքում և առևտր. գիտելիքներ. հասցէ՝ Նամակատուփ թիւ 497, Թրիփոլի, Լիբանան։

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. թղթկց. անգլ. և հայերէնով. նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր։ Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լուղորդ է, կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր։

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկը. 3, Մոնթրէալ,(15) Գանատա:

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, թղթկց. անգլ. և հայերէնով, նխսրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պատաուի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, թիւ 33, Պէյրութ, Լիբանան։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

Թարգմանութեան Մրցանքին Արդիւնքները

ՄԱՐԳ ԱՐԵԱՆԻ Qu'un peu d'Amour երգի թարգմանութեան մրցանքին պատասխաններ ստացած ենք հետեւեալներէն.

Տիկ. Սոնիա Գաղանճեան — Գահիրէ
Տիկ. Պայծառ Երկաթ — Երեւան
Օր. Նոյեմի Խաչիկեան — Գահիրէ
Պր. Հայկ Կարինեան — Աղեքսանդրիա
Օր. Վերա Մկրտիչեան — Աղեքսանդրիա
Օր. Էլիզ Նուրեան — Աղեքսանդրիա
Օր. Վարդանոյշ Նուրեան — Աղեքսանդրիա
Պր. Արամ Սահակեան — Պէյրութ

Այս առթիւ կազմուած գնահատիչ յանձնախումբը տուաւ իր վճիռը հետեւեալ ձեւով.

Ա. Մրցանկը՝ (2 Ե.Ո.) Տիկ. Պայծառ Երկաթին (Երեւան).
Բ. Մրցանակ՝ (Անուշահոտութիւն) Պր. Հայկ Կարինեանի (Աղեքս.)
Գ. Մրցանակ՝ (Շիրակ Երգարան) Օր. Նոյեմի Խաչիկեանի (Գահիրէ).

Մրցանակները ստանալ՝ թերթիս խմբագրութենէն։

Qu'un peu d'Amour

Paroles et musique de MARC ARYAN

Լոկ Սէ՜ր Մի Քիչ...

Չեմ ուզում ես գիտնալ,
Չեմ ուզում իմանալ
Ի՞նչ է քո անցեալը։
Չեմ ուզում ես գիտնալ
Թէ արդէն սիրել ես,
Թէ մէկին պաշտել ես։
Չեմ խնդրում ես ոչինչ,
Չեմ հարցնում քեզ ոչինչ.
Ոչ ոչ ո՛չ ինչ
Լոկ սէ՜ր մի քիչ...
Լոկ սէ՜ր մի միչ...

Չեմ ուզում ես գիտնալ,
Չեմ ուզում իմանալ,
Որ դու ես մրմնջել
Սիրավառ ջերմ խօսքեր
Ու շրթներդ են պահել
Հետքը բոց համբոյրի՝
Անմոռա՜ց հրապոյրի։
Չեմ հարցնում քեզ ոչինչ.
Չեմ խնդրում ես ոչինչ.
Ոչ ոչ ո՛չ ինչ.
Լոկ սէ՜ր մի քիչ...

Թարգմանեց
ՊԱՅԾԱՌ ԵՐԿԱԹ
«Ջահակիր»ի մրցանքին
Երեւան 7-7-66

Պուտ Մը Սէր

Ես չեմ ուզեր գիտնալ
Չեմ ուզեր իմանալ
Ինչ եղեւ քու անցեալ
Չեմ, չեմ ուզեր գիտնալ
Թէ սիրա՜ծ ես իրօք
Ու պաշտած ատենօք,
Ես ոչ մէկ բան կ'ուզեմ
Ոչինչ կը պահանջեմ,
Ոչինչ, ոչինչ
Միայն մի քիչ
Պուտ մը սէր ջինջ:

Ու չեմ ուզեր գիտնալ
Թէ ըսի՞ր ականջին
Ջերմ բառեր սիրային
Շրթներուդ թէ վրան
Համբոյրի հետքեր կան
Անմոռաց, տեւական.
Ես ոչ մէկ բան կ'ուզեմ
Ոչինչ կը պահանջեմ
Ոչինչ, ոչինչ
Միայն մի ինչ
Պուտ մը սէր ջինջ:

Թարգմանեց
ՀԱՅԿ ԿԱՐԻՆԵԱՆ
«Ջահակիր»ի մրցանքին
Աղեքսանդրիա 19-6-66

⁂

Բառախաղին Արդիւնքները

Մեր «Մարզական — Երիտասարդական» բացառիկ թիւ 6 ի բառախաղին ներկայացուցած պատգամն էր Սիլվա Կապուտիկեանի

ՔՈ ՄԱՅՐ ԼԵԶՈՒՆ ՉԻ ՄՈՌԱՆԱՍ

Վերոյիշեալ բառախաղին ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն վիճակաւ՝

Պր. Ճորճ Ցարութիւնեան — Գահիրէ
Պր. Սամուէլ Քէօշկէրեան — Աղեքսանդրիա

կը շահին մէկական պարգև (ստանալ թերթիս խմբագրութենէն)։

ԲԱՌԱԽԱՂ

ա — ան — ար — զայ — գիլ — զար — ի — ծն — կա — կո — հա — հեստ — ղաց — մայ — միտ — նել — պար — ոք — տե — տրիկ — րո

Վերոյիշեալ 21 վանկերով կազմել 10 բառեր հետեւեալ նշանակութիւններով.—

1.— Հիւծել
2.— Հարկադրուած
3.— Աղ հաց խառնուած
4.— Սահման
5.— Սերմնափակ
6.— Սպանիոյ թագաւոր
7.— Զբաղում
8.— Պատժել
9.— Տգէտ
10.— Կոճանք

Սոյն բառերուն ԱՌԱՋԻՆ և ՉՈՐՐՈՐԴ գիրերը կարդացուած վերէն վար ներկայացնեն ազգային երգի մը առաջին նախադասութիւնը։

Պատրաստուած՝ ՎԱՉԷի կողմէ

Ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն երկուքը (վիճակով) պիտի ստանան մէկական նուէր։ Պատասխանները ղրկել ամենէն ուշը 20 Սեպտեմբեր 1966։

Concours TCHAHAKIR Sport et Jeunesse,
B.P. 2111, Le Caire, R.A.U.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՊԱՏԱՆԻ ՀԵՐՈՍԸ

Հիթլերի դաւաճանական եւ դաւադիր յարձակումը Սովետական Միութեան վրայ այնքան խոր զայրոյթ յառաջացուցած էր ազատասէր եւ խաղաղասէր սովետական աշխարհի մէջ ապրող երիտասարդութեան, որ զինուորական տարիքին դեռ չհասնող պատանիներէն ոմանք եւս կամովին զինուորագրուած էին:

Այդ պատանիներէն մէկն է եղած Նիկոլ Եսայեանը, զաւակը Ղարաբաղցի ընտանիքի մը, որ իմացած իր ծնողքէն Գերմանիոյ մեղսակցութիւնը հայասպանութեան, վրէժով լեցուած՝ կը յաջողի հագնիլ համազգեստ եւ տեղ գրաւել հայկական զօրագունդին մէջ, որուն վիճակուած էր առաջին անգամ Պերլին մուտքը:

Ահա՛ այդ պատանի զինուորին ոդիսականը, որ կը համառօտագրենք «Սովետական Գրականութիւն»ի Մայիսի համարէն, որուն վերնագիրն է «Ամենակրտսերը»:

⁂

Պերլինի ճանապարհին տեղի ունեցող կռիւներէն մէկուն՝ արկ մը պայթեցաւ զօրամասի ամենակրտսեր զինուոր Նիկոլ Եսայեանի շուրջը: Ան անգիտակից՝ ընկաւ գետին:

Պատանին երբ ուշքի եկաւ՝ ընկերներով շրջապատուած, ուզեց խօսիլ, բայց չկրցաւ արտասանել ոչ մէկ բառ: Միայն տեսաւ ընկերներու շրթներուն շարժիլը՝ սակայն բան չիմացաւ:

Արկի պայթիւնէն խլացեր եւ համրացեր էր ան:

Գումարտակի հրամանատար Բաբայեանի կարգադրութեամբ կը փոխադրուի հիւանդանոց:

Նիկոլ Եսայեան անհանգիստ էր հոն, շատ անհանգիստ: Ինք Ղարաբաղէն կամաւոր արձանագրուած էր բանակին, անցած էր կրակէ փորձութիւններու միջէն եւ հասած Պերլինի մօտերը իր վրէժը լուծելու. այժմ զինք բանակէն բաժնել եւ հիւանդանոց ղրկել՝ այդ զինքը կը ջղայնացնէր, մանաւանդ երբ լեզուն բռնուած էր եւ ականջը խլացած: Իսկ բանակը երկու օր վերջը պիտի շարժէր առաջ՝ զինք թողելով այդտեղ...:

Երրորդ օրը, առաւօտուն, երբ բժիշկը այցի եկաւ հիւանդներուն, զարմացաւ Նիկոլ Եսայեանի անկողինը դատարկ գտնելով: Դէպքը անծանօթ էր: Հանելուկ թուեցաւ:

Ո՞ւր գացած էր անլեզու եւ համր մարտիկը:

Ո՛չ ոք գիտէր:

⁂

Գերմանացիներու մէկ նոր հակագրոհը ետ մղելէ ետք, գումարտակի հրամանատար Բաբայեան, երեկոյեան զինուորները աչքէ անցուցած միջոցին՝ յանկարծ կը նշմարէ Նիկոլ Եսայեանը:

—Դուն այստե՞ղ, Նիկոլ...

Նիկոլը շրթները կը շարժէ, բայց ձայն դուրս չի գար:

—Պատասխանէ՛, ինչո՞ւ չես խօսիր, կը հարցնէ հրամանատարը:

Նիկոլ ջղայնացած մատիտը կը հանէ եւ թուղթին վրայ կը գրէ.

—«Ընկեր հրամանատա՛ր, ես շատ լաւ եմ, կը լսեմ ձեզ եւ կը կատարեմ քո բոլոր հրամանները, կը խնդրեմ ինձ չբաժնել իմ ընկերներէն»...:

Հրամանատար Բաբայեան ձեռքը Նիկոլի ուսերուն վրայ դնելով՝ գուրգուրանքով կը նայի անոր աչքերուն...:

⁂

Հինգ օր ետք՝ Պերլինի վրայ կատարուած վճռական ճակատամարտին կը մասնակցի եւ Նիկոլ Եսայեանը: Գերմանացիները կէս փլած շէնքի մէջ պատրաստ կը սպասէին մարտիկներու յառաջխաղացքը արգիլելու: Եսայեան կը նշմարէ զանոնք եւ ինքնազարկը ձեռքը յառաջ սլացած ատեն, սրտի խորէն կը պոռթկայ.

—Յառա՜ջ ընկերնե՜ր...

Նիկոլ Եսայեանի լեզուն բացուած էր:

Մարտիկները գրաւած էին Պերլինը... եւ յաղթական դրօշը ցցած կառավարական շէնքին գագաթը:

⁂

Ո՞վ գիտէ, քանի՜, քանի՜ Նիկոլ Եսայեաններ ունեցած է Հայութիւնը, որոնք բռնութեան դէմ մաքառած են եւ սակայն անոնց անունը անյայտ մնացած է:

Յարգա՜նք ձեզ, պատանի հերոսներ:

ՍԻՐՎԱՐԴ

ԵՐԵՒԱՆԻ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

Երեւանի գիշերները կապուտակ,
Սիրոյ հազար երգ են վառել կրծքիս տակ,
Գարնան նման Երեւանը մեր ժպտում
Քո սիրոյ հետ միշտ շողում է իմ սրտում.

Երեւանի գիշերները հովասուն,
Ձեր պարտէզում պայծառ հեքեաթ են ասում,
Ամէն ծաղկում չքնաղ դէմքն եմ քո տեսնում,
Կրծքիդ հեւքն եմ, սրտիդ երգն եմ ես լսում:

Երեւանի գիշերները լուսավառ
Ինձ դարձրել են սեւ աչերիդ սիրահար,
Երբ կարօտով քեզ գրկում եմ, համբուրում,
Ինձ տեսնում եմ սեւ աչերիդ հայելում.

Դու ինձ համար
Աստղ ես անմար:

ԱՇՈՏ ԳՐԱՇԻ

ՍԱԼՎԱԹՈՐԷ ԱՏԱՄՕ

Ծննդեան թուական՝ 31.10. 1943
Մազի գոյն՝ Շագանակագոյն
Աչքի գոյն՝ Շագանակագոյն
Հասակ՝ 1,71

Արուեստի կեանքը: Մինչեւ երեք տարեկանը իր ծննդավայրին՝ Սիկիլիոյ մէջ բնակելէ ետք՝ ընտանեօք փոխադրուեցան Պելճիքա, ուր դպրոցին մէջ փայլուն աշակերտ մը եղաւ: Առաջին անգամ շոքոլայի ծանուցումի մը առթիւ բեմ ելաւ, չյաջողեցաւ: Յուսահատելով, որոշեց անգամ մըն ալ բեմ չելլել ու չերգել: Բայց հօրը քաջալերութեամբ, անգամ մը եւս բեմ ելաւ եւ այս անգամ հաւնուեցաւ: Աւելի վերջ կարգ մը ձայնապնակի ընկերութիւններէ առաջարկներ ստացաւ, բայց իր ձայնապնակները չծախուեցան: Վերջապէս, 1963ի Փետրուարին, իր «Ան Պլու-Ճին է Պլուզօն տը Բուիր» եւ «Սան Թուա Մամի» անուն ձայնապնակները քսան հազար օրինակ ծախուեցաւ: Այսպէսով, Ատամոյի աստղը փայլիլ սկսաւ:

Իր սիրածները: Շոգեկառքով ճամբորդութիւն, Ֆրանսուազ Հարտիի ձայնը եւ երգերը, հին ձեւ կառասիները, պարզութիւնը, արագընթաց ինքնաշարժները, Իվըրլի Պրատըրզը, կեղծ շպարներէ փախչող՝ բնական երեւոյթի տէր աղջիկները, շաքարը, ֆութպոլ եւ փինկ փոնկ խաղալը, կենդանիները, ծրագիր պատրաստելը:

Իր չախորժածները: Գէշ նուագախումբերը, կարմիր ինքնաշարժները, կեղծաւորները, նոր անձեռոցները, զօրաւոր անուշահոտութիւնները, երկինքի որոտումը, գինովութիւնը, փոշին, միջատները, ամէն ոք քննադատող տիպարները:

ԳՐԻԳՈՐ ՕՀԱՆԵԱՆ

★ ԺԱԳ ՏԻՒՎԱԼԵԱՆ ★

Եւ Իր Երկու Ու Կէս Միլիոն Ունկնդիրները

1956ի գարնան, ֆրանսահայ ժողովրդական երգիչ Ժագ Տալ, իր մանկութեան ընկեր Շառլ Ազնաւուրի հետ, Փարիզի մէջ կուտար իր ողջերթի երգահանդէսը: Մեծ սրահը գրեթէ ամբողջութեամբ գրաւած էին փարիզահայերը: Արդարեւ, 36 տարու երգիչ Ժագ Տալ (բուն անունով՝ Տիւվալեան), Նախահայրերուն հայրենիքը՝ Հայաստան կը վերադառնար: Երբեք չէր տեսած մայր-հայրենիքը, որովհետեւ ծնած էր Սուրիոյ մէջ:

Ժագ Ֆրանսան ձգեց երբ արդէն ծանօթ երգիչ մը դարձած էր: Երգահանդէսներ տուած էր Իտալիոյ, Սպանիոյ, Պելճիքայի մէջ, 1948էն ի վեր փարիզեան ձայնասփիւռի եւ հեռատեսիլի մենակատար էր:

Եւ սակայն, այդ դիրքին հասնելու համար շատ աշխատած էր: Անոր բեմ բարձրանալը դիւրին չէր եղած: Հայրը, որ անբախտ փոքր վաճառական մըն էր, մեռաւ՝ երբ Ժագ դեռ 9 տարեկան էր: Մանչուկը ստիպուած էր ձգել դպրոցը եւ 14 տարեկանին աշխատելու սկսիլ: Եւ քանի՜, քանի՜ արհեստներ չունեցաւ ան, մինչեւ որ գտաւ իր սիրած ասպարէզը, որ ոչ միայն ապրելու, այլեւ որոշ ուսում առնելու կարելիութիւն ընծայեց իրեն: Այսօր Ժագ ժպտելով կը խօսի այդ մասին.

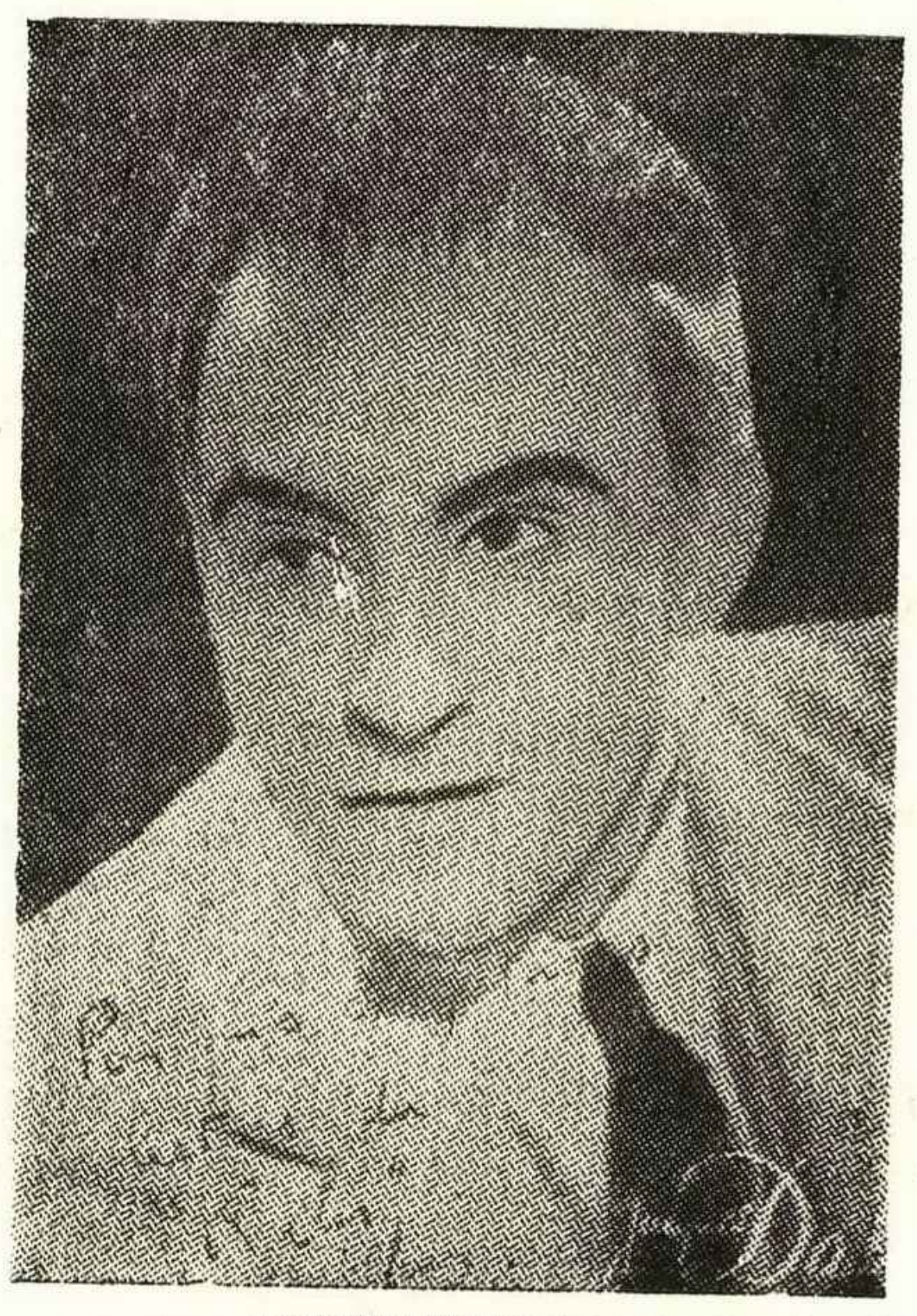

— Անուշահոտութեան ֆապրիքի մը մէջ աշխատեցայ, ապա՝ անձրեւարգել վերարկուներու ձեռնարկութեան մը մէջ: Դերձակ ու փռապան եղայ: Այս վերջին արհեստս շատ օգտակար եղաւ ընտանիքիս, որովհետեւ պատերազմի տարիներն էին ու կեանքը շատ դժուար էր... Այնուհետեւ կեղծ ակռաներ շինող դարձայ եւ անկասկած այդ պիտի շարունակէի ամբողջ կեանքիս ընթացքին, եթէ անհաւատալի անակնկալ մը չպատահէր: Առաջարկեցին, որ «Ծոքէյ» կոչուող քապարէին մէջ երգեմ եւ... դրամ ստանամ երգելուս համար:

Այսպէս է, որ 1944ի աշնան Ժագ Տիւվալեան իր նոր ասպարէզին սկսաւ Թինոյ Ռոսսիի ու Պրունօ Կոկատրիքսի ժողովրդական երգերը բեմի վրայ հնչեցնելով: Լաւ ձայն ունէր: առանց ոճի բայց ինքնահոս կերպով կ՚երգէր: Երաժիշտներէն մէկուն փոխ տուած հագուստով կ՚երգէր սկզբնական օրերուն... Քանի մը օր յետոյ, իր առաջին պայմանագրութիւնը վերջ գտաւ: «Ծոքէյ»ին տէրը կռիւի մը ընթացքին սպանուած ու քապարէն փակուած էր: Այն ատեն է, որ Ժագ բաժնուեցաւ նուագախումբի պետէն՝ Ժագ Լոտիէն: Տարի մը վերջ, կրկին հանդիպեցաւ անոր Փիկալի հրապարակին վրայ, ուր անգործ երաժիշտներ կը հաւաքուէին: Իրեն առաջարկեցին երգել Գլիշիի հրապարակին վրայ վարձուած պարասրահի մը մէջ, ու ըսին, թէ շատ պիտի աշխատէր եւ քիչ պիտի ստանար... Ժագ ամէն ինչի համաձայնութիւն յայտնեց:

Ահա այսպէս է, որ «Թահիթի» կոչուած փոքր պարասրահին մէջ սկսաւ երգիչին դժուարին կեանքը: Գիշերուան ժամը 8էն մինչեւ առտուան 2ը, նորոյթ դարձած պարի եղանակներ կ՚երգէր, իսկ մնացեալ ազատ ժամերուն կ՚ուսանէր: Շահածին գրեթէ ամբողջութիւնը կը վճարէր երգի նշանաւոր ուսուցիչ Օր. Տիւրիէին:

Երկու տարի այս ձեւով, Ժագ կը շարունակէր ֆրանսերէն, իտալերէն, լատին-ամերիկեան լեզուներով ժողովրդական մեղեդիներ երգել: Արհեստով երգիչ դառնալու երազը չլքելով, սկսաւ երգել հայկական ժողովրդական երգեր, զոր մանկութեան օրերուն սորված էր: Բայց չէր ուզեր հին երգեր միայն երգել. կը խորհէր Գուրգէն Ալեմշահի քնարական երգերուն մասին: Ալեմշահ նախ չհաւատաց, թէ Տիւվալեան երգիչ դարձած է. բայց այս վերջինը սկսաւ երգել ու մինչեւ այսօր կը շարունակէ երգել «Անուշ»ը եւ Ալեմշահի «Ես հարուստ եմ»ը:

(Շար. տես էջ 6)

Ծա՞լք թէ Նորոյթ

Կարեւոր հարց մը դերձակներու համար: Պէ՞տք է պահել տաբատին ծալքը, եւ կամ զգեստին այդ մասը ըլլալով հետզհետէ աւելի նեղ ու փակած, պէ՞տք է պարզապէս վերցնել զայն:

Երիտասարդ տղաքն ու աղջիկները, որոնք որդեգրեցին աղտոտ ու թափթփած «պլու ճին»երը, մերժեցին «փլի»ները: Ուրիշներ դեռ կողմնակից են դասական կամ պայմանադրական «փլի»ին...:

Տաբատի «փլի»ն ճիշդ 106 տարուան անցեալ ունի, եւ տարեդարձ մըն է, որ մոռցուած է տօնել: 1860 Հոկտեմբերին Կալլասի իշխանը, ապագայ Էտուըրտ Է., որ կը թեւակոխէր իր քսաներորդ տարիքը — եւ որ Անգլիոյ մէջ կը նկատուէր անժխտելի իրաւարարը — օր մը, երբ կը պտըտէր Քենթի մէկ քաղաքին մէջ, տեղատարափի բռնուեցաւ ու թրջուեցաւ իր տաբատը: Այս ժամանակաշրջանին կը հագնէին նեղ եւ առանց «փլի»ի տաբատներ:

Իշխանը մտաւ իր ճամբուն վրայ գտնուող առաջին վաճառատունը եւ գնեց պատրաստ տաբատ մը, որ ծալլուած դրուած էր տեղ մը:

Այս տաբատը ունէր շատ աչքառու «փլի» մը: Քանի մը օր ետք ամբողջ պալատը եւ ամբողջ քաղաքը կը հագնէր «փլի» ունեցող տաբատներ:

Ու Նորոյթը գրաւեց Եւրոպան եւ աշխարհը:

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

ՌՈՒՏՈԼՖ ՎԱԼԵՆԹԻՆՕ

(ՄՈՌՑՈՒԱԾ 40 ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ՍԵԴԻ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ

Ռուտոլֆ Վալենթինօ ծնած է Իտալիոյ հարաւային կողմը՝ Գաստելլանէթա գիւղին մէջ: Զաւակն էր ագայի մը: Իր մանկութիւնը անցուցած է դաշտերու մէջ՝ ոտաբոպիկ, այծեր արածելով: Որոշ ատեն մը, ծովային ակադեմիան կը յաճախէ, ապա կը նախընտրէ երկրագործական ճիւղը, որմէ կը վկայուի և կը մեկնի Ֆրանսա՝ իր ուսումը շարունակելու համար: Բայց կը սուզի Մոնթէ Գարլոյի խաղարաններուն և պարասրահներուն մէջ: Կ'որոշէ պարող ըլլալ: Ծնողքը կը հակառակի· բայց ան կը վստահի լաւ ու չեղակի իր նայուածքին վրայ: Իմանալով որ պարը Ամերիկայի մէջ լաւ կը գնահատուի, Վալենթինօ, հազիւ 18 տարեկան, առանց անգլերէն բառ մ'իսկ գիտնալու՝ բեռնատար նաւով մը կը մեկնի դէպի Նոր Աշխարհ, ու ձմրան ցուրտ առաւօտ մը կը հասնի Նիւ Եորք: Կը մնայ առանձին, անտէր, անպաշտպան, անգործ և անկուտի: Ի վերջոյ, իտալական ճաշարանի մը մէջ աման լուացողի գործ մը կը գտնէ: Ատեն մը ետք՝ իր ազգակից ճաշարանապետը իրեն համար պարելու գործ մը կը գտնէ խեղճուկ զբօսարանի մը մէջ: Հոն, արուեստագէտ մը գնահատելով զինքը՝ աւելի մեծ զբօսարանի մը մէջ պաշտօն մը կուտայ՝ շաբաթական 50 տոլարով: Որպէս պարընկերուհի կ'ունենայ Պոննի Գլաս անունով անծանօթ պարուհի մը: Երկուքը միասին կը շրջին երկրին զանազան քաղաքները: Կը պարեն զբօսարաններու, սրճարաններու, մեծահարուստներու տուներուն մէջ, նոյնիսկ այն ատենուան նախագահ Ուիլսընի ներկայութեան:

Օր մը, Շիգակոյի մէջ արժանթինեան թանկօ մը պարելէ ետք՝ կը ծանօթանայ դերասան Նորման Գէրրիի, որ կը թելադրէ իրեն Հոլիվուտ երթալ: Հոլիվուտի մէջ կը թափառի սթիւտիոններուն շուրջ և ի վերջոյ շատ պզտիկ դեր մը կուտան իրեն, Տորոթի Կիշի կողքին: Բախտը կը ժպտի իրեն և կարեւոր դեր մը ստանձնէ անխօս ֆիլմերու երբեմնի աստղ Մաէ Միւրրէյի հետ: Այս կ'ըլլայ իր առաջին աչքառու ֆիլմը, որ կը կոչուի «Տը Պիկ Լիթըլ Փերսըն»: 1920ին առանց սիրոյ կ'ամուսնանայ դերասանուհի Ճին Էյքըրի հետ: Կը ծանօթանայ սենարիստ Ճիուն Մաթիսի, որ իր կամքը կը պարտադրէ այն ատենուան համբաւաւոր աստղերէն Ռէքս Ինկրամի՝ որպէս զի Վալենթինօն ստանձնէ «Տը Ֆոր Հորսմէն Օֆ Ափոգալիփս» ֆիլմին գլխաւոր դերը: Ֆիլմը կը դարձուի և կը գտնէ աննախընթաց յաջողութիւն և ընկերութիւնը կը շահի միլիոններ: Ֆէյմըս Բլէյըրս-Լասքի ֆիլմի ընկերութիւնը կը պայմանաւորուի Վալենթինոյի հետ շաբաթական 1250 տոլարի և յաջորդաբար կը դարձնէ «Տը Իկըլ», «Տը Շիք», «Պլատ էնտ Սէնտ», «Տը Եընկ Ռաճա»:

ՎԱԼԵՆԹԻՆՕ
«Սեւ արծիւը» ֆիլմին մէջ

Վալենթինօ եղած է շատ լաւ հագուող մը և չափազանց շռայլ, տարեկան միայն շապիկի համար կը ծախսէր 1700 սթերլին: Իր հետ կը պտըտցնէր 60ի մօտ լուսանկարիչներ, որոնց քաշած պատկերներուն լաւագոյնները կը տրամադրէր թերթերու:

Այդ օրերուն կը հանդիպի Նաթաշա Ռամպովայի, որուն կը սիրահարի: Կը լքէ իր կինը և առանց ամուսնալուծման կը նշանուի Նաթաշայի հետ 1921 Մայիսին: Կը սպասեն մինչև 4 Մարտ 1922, ուր Ճին Էյքըր ամուսնալուծում կը շնորհէ իր ամուսնոյն Ռուտոլֆի: Ըստ օրէնքին, անոնք իրաւունք ունէին ամուսնանալու այդ թուականէն տարի մը ետք: Բայց անհամբեր զոյգը կը մեկնի Մեքսիգա և հոն կ'ամուսնանան շաբաթ գիշեր մը՝ մեծ խրախճանքով: Կը տեղեկանան թէ պիտի ձերբակալուին: Նաթաշա կը մեկնի ու կ'ապաստանի իր մօրը տունը, իսկ Վալենթինօ այդ ապօրինի ամուսնութենէն ճիշդ ութը օրեր վերջ, դարձեալ շաբաթ երեկոյ մը՝ կը ձերբակալուի: Որպէս երաշխաւորութիւն իրմէ կը պահանջուի հազար տոլար՝ կանխիկ: Հակառակ սուղ վճարուած աստղ մը ըլլալուն, Վալենթինօ իր շռայլութեան պատճառաւ միշտ ալ պարտքերու տակ էր և անշուշտ չէր կրնար վճարել այդ գումարը կանխիկ: Իր բարեկամները կ'օգնեն իրեն նիւթապէս և ազատ կ'արձակուի: Նաթաշա և Վալենթինօ որոշ ատեն մը իրարմէ հեռու կ'ապրին:

Երբ Վալենթինօ Սեպտեմբեր 4ին Նիւ Եորք կը մեկնի «Տը Ըսփանիշ Գավալիէր» ֆիլմը դարձնելու, փոխանակ իր պատկանած Լասքի Ընկերութեան ներկայանալու՝ հոն տեղւոյն վրայ կը հաւանի ուրիշ ընկերութեան մը հետ, աւելի լաւ վճարումով նոր պայմանագրութիւն մը ստորագրելու: Լասքի ընկերութիւնը դատ կը բանայ: Վալենթինօ կը կորսնցնէ իր դատը և կը դատապարտուի երկու ու կէս տարի անգործութեան: Կ'արգիլուի իրեն որեւէ ֆիլմ, որեւէ ընկերութեան հաշւոյն դարձնելու և որեւէ ուրիշ գործ ընելու:

(Շար. տես էջ 7)

ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ «ԲԱՐԵՒ, ԵՍ ԵՄ»

Հայկական ժապաւէնէ

Ա. Ճիկարխանեան եւ ժապաւէնի միւս գլխաւոր դերակատարները

Լուսիայի դերով՝ Ն. Ֆատեեւա, Արտեմ՝ Ա. Ճիկարխանեան

«Սինէ Մոնտի» կարծիքը

Սինէ Մոնտ կը գրէ. «Ուրախութեան եւ յոյսի վկայութիւն մը, որ մարդոց սիրտին կը խօսի: Ժապաւէնը կը փառաբանէ սէրը եւ ուրախութիւնը: Դերակատարները սքանչելի են: Հերոսները պատահաբար ընտրուած չեն: Ոգիով ու ձեւով խորապէս արդիական ժապաւէն մըն է»:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ՝ «ՋԱՀԱԿԻՐ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԹԱՏՐՈՆԻՆ

Եուկոսլաւիոյ 52 թատրոնները, իւրաքանչիւր տարի կ'ունենային 5 միլիոն հանդիսատեսներ, իսկ սիրող թատերասէրներու 150 խումբերը՝ 2 միլիոն:

Այս ցայտուն և խօսուն թիւերը, Եուկոսլաւիան կը դասեն ժամանակակից այն բարգաւաճ երկիրներուն շարքին, ուր թատրոնը իր արժանի տեղը ունի:

Եուկոսլաւիոյ մայրաքաղաքը՝ Պելկրատ, որուն առաջին թատրոնը հիմնուած է 1868ին, այսօր ունի հինգ առաջնակարգ թատրոններ. ժողովրդական թատրոնը, իր օփերայի, պալեթի և դրամի յարակից խումբերով, Եուկոսլաւիոյ Տրամաթիք թատրոնը:

Արդի թատրոնը, Թիւ 212 Գործատեղիին Պատկերը, և «Պոշքօ Պիւհա» թատրոնը, մանուկներու և երկսեռ երիտասարդութեան յատուկ: Եուկոսլաւիոյ Տրամաթիք թատրոնին խումբը, որ իր մէջ կը հաշուէ տաղանդաւոր արուեստագէտներ, 1954 թուէն ասդին յաջող կերպով ու կանոնաւորաբար շրջագայութիւններ կը կատարէ արտասահմանի մէջ, յատկապէս՝ դէպի Եւրոպայի կարեւորագոյն մայրաքաղաքները, ինչպէս՝ Փարիզ, Լոնտոն, Վարշաւիա, Մոսկուա, Լենինկրատ, Կորքի, Քիեւ, Վիեննա և Պուտափեշտ:

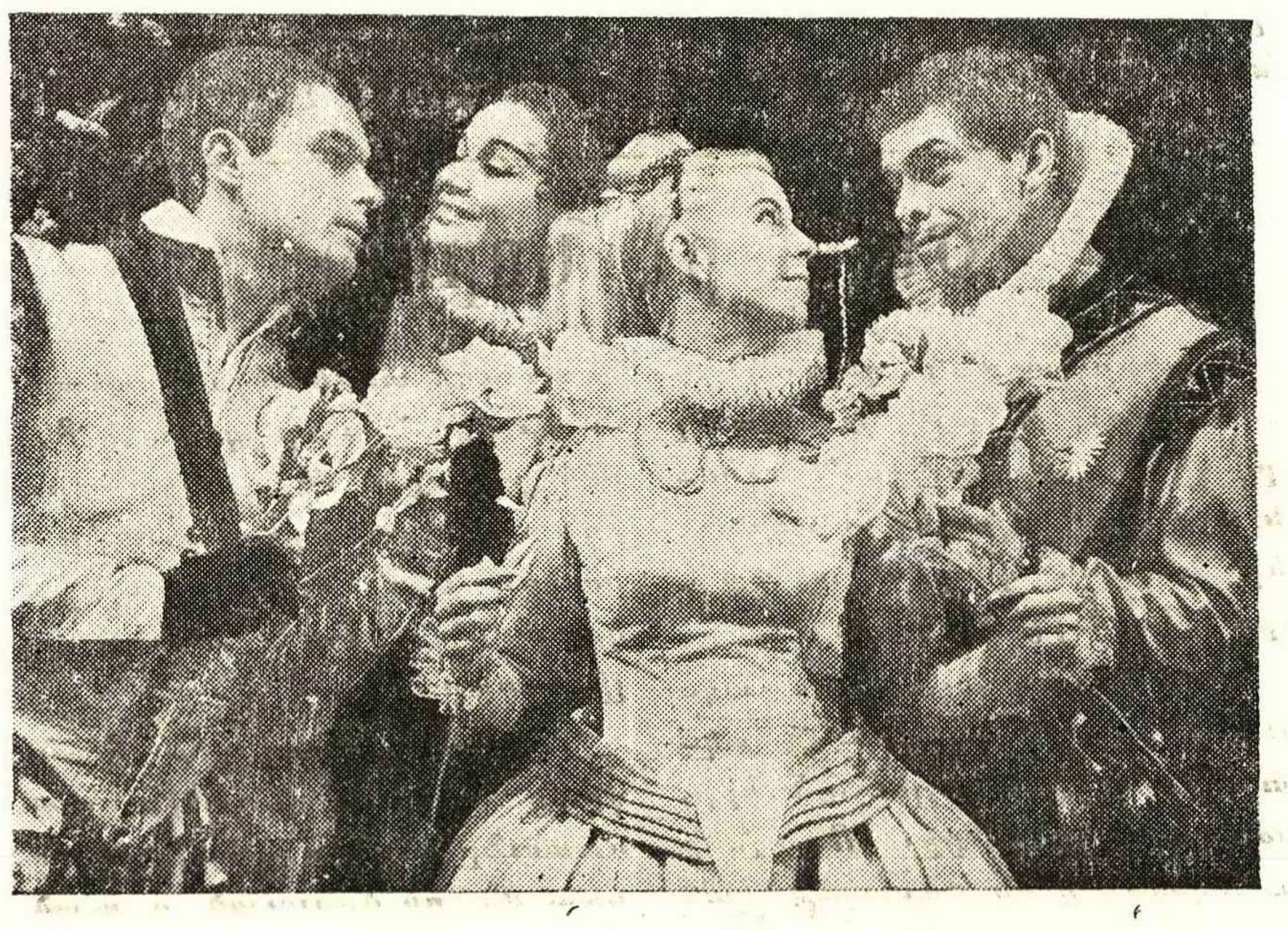

«Ամառ գիշերուան մը երազը»ի բեմադրութիւնը Պելկրատի Եուկոսլաւ տրամաթիք թատրոնին մէջ

1964 թուին, ան պատիւը ունեցաւ պաշտօնապէս բացումը կատարելու Փարիզի Ազգերու Թատրոնի տարեկան աւանդական փեսթիվալին, Եուկոսլաւ ժամանակակից հռչակաւոր թատերագիր՝ Տոպրիգա Զոսիչի «Հնարքներ» ողբերգութեան ներկայացումով:

Զաղրեպ քաղաքը ունի մէկ թատրոն. Խրուաթ ժողովրդական թատրոնը, հիմնուած 1861 թուին, դրամի, օփերայի ու պալեթի իր յարակից բաժիններով: Խրուաթիոյ այս մայրաքաղաքին մէջ, կան նաեւ Զաղրեպի դրամաթիք թատրոնը, Կատակերգութիւն, Զաղրեպի դրամաթիք Սթիւտիօն և մանկական թատրոնը: Այս հանրապետութեան սահմաններուն մէջ, պէտք է յիշել նաեւ Սպլիթ, Օզիյեք, Ռիյեքա, Վարացտին, Գըլովաք, Տիւպրովնիք և Փոլա քաղաքներու թատրոնները:

Սերպիոյ ամենէն հին թատրոնը Նովի Սատի սերպ ժողովրդական թատրոնն է, հիմնուած՝ 1861 թուին: Վոյվոտին քաղաքին մէջ գոյութիւն ունին Ցրենյանինի և Սիւպոթիքայի թատրոնները— խրուաթ հունգարական լեզուներով—, Սոմպորի և Վրցաքի թատրոնները— սերպ ու ռումանական լեզուներով—, ինչպէս նաեւ Պացքա Թոփոլայի թատրոնը: Գալով հին Սերպիոյ, հոս պէտք է յիշենք անունները Նիշի, Շապաքի, Լեսքովաքի, Թիթովոյի, Իւցիչէի և Գրակիւյեվաչի թատրոններուն: Սերպիոյ Գոսմեթ նահանգին մէջ, թատրոն մը հիմնուեցաւ 1948 թըւին Փրիցթինա քաղաքէն ներս: Հոս թատերգութիւններ կը ներկայացուին սերպ ու ալպանական լեզուներով:

Սլովենիոյ կարեւորագոյն թատրոններն են. Սլովին ժողովրդական թատրոնը, հիմնուած՝ 1892 թուին, Լիուպլեանայի մէջ, որ ողբերգութիւններու կողքին կը ներկայացնէ նաեւ օփերաներ ու պալեթներ, և Մարիպորի, Ցելժէի ու Փթույի թատրոնները:

Երկրորդ պատերազմէն ետք, Լիուպլեանայի մէջ հիմնուեցաւ նաեւ Տեղական թատրոնը, որ առանձնայատուկ ուշադրութիւն կ'ընծայէ շրջանի հեղինակներու ստեղծագործութիւններուն:

Պոսնի-Հերցեկովին նահանգին մէջ, մայրաքաղաք Սարայեվօ, ունի իր ժողովրդական թատրոնը, հիմնուած՝ 1919 թուին, ինչպէս նաեւ՝ իր փոքր թատրոնը: Թատրոններ կան նաեւ նահանգի Թիւզլա, Մոսթար, Զենիքա և Պանեա, Լիւքա քաղաքներուն մէջ:

Նախատակ քաղաքը՝ Սքոփյէն ունի իր ժողովրդական թատրոնը

(Շար. տես էջ 6)

00942

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՍՓՈՐԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԴԵՐԸ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Համամարդկային սկզբունքներու գործադրման եւ ժողովուրդներու եղբայրացման ու համերաշխ գործակցութեան ամենէն զօրաւոր, ամենէն հիմնական եւ ամենէն կենսունակ ազդակներէն մէկն է սփորը: Կիրարկումի եղանակներէն կամ միջոցներէն կախում ունին անոր ստանալիք կերպարն ու դիմագիծը։

Սփորը երկսայրի հատու զէնք մըն է. կրնայ գործիք դառնալ ատելութեան, այլամերժութեան եւ թթու ազգայնականութեան հրահրումին։ Կրնայ նաեւ քանդել համագործակցութեան բոլոր կամուրջները, անջատումի վիհեր բանալով ժողովուրդներու միջեւ։

Կայ նաեւ հակապատկերը։

Սփորը լաւագոյն միջոցն է ժողովուրդներու յարաբերական սառոյցը անէացնելու, քաղաքական հակամարտութիւններն ու ցեղապաշտական մոլեռանդութիւնները չքացնելու, ինչպէս նաեւ, համա՛յն մարդկութեան առջեւ սիրոյ, համերաշխութեան, համագործակցութեան եւ այլասիրութեան խաղաղ ու մաքուր մթնոլորտ մը ստեղծելու տեսակէտէն:

Հետեւաբար, սփորը պարզ կաղապար մըն է, որ կ'արդիւնաբերէ զինք ձեւաւորող ձեռքերու մտայնութեամբ, անոնց ըմբռնումի ու ձգտումներու տիպարով։ Որով, սփորի կիրարկումէն առաջ հրամայական անհրաժեշտութիւն է յստակօրէն սահմանագծել մարզական դաստիարակութեան խորքն ու հունը։

Սրտի անխա՛ռն բերկրանք ու հոգեկան անսահմա՛ն ուրախութիւն պատճառող երեւոյթ մըն է տեսնել, որ խաւարամտութեան ու սխալ հասկացողութեան դարաշրջանները բոլորելէ ետք, սփորը հետզհետէ կը դիմորոշուի իր համամարդկային տուեալներով օժտուած իսկական առաքելութեամբ, որ հիմնաքարն է իր դերին:

Ճի՛շդ է, թէ գիրն ու արուեստը կ'ազնուացնեն հոգին եւ կը մշակեն միտքը, բայց չեն կրնար ստեղծել այն զանգուածային շփումները, այն ժողովրդական ուղղակի շաղկապները, որոնք լայն համեմատութիւններով կրնան իրագործուիլ սփորի միջոցներով:

Սփորը՝ ո՛չ միայն կը բիւրեղացնէ միտքն ու հոգին, կը զօրացնէ մարմինը, կը փճացնէ աղետաբեր որմները, այլ ուղղակիօրէն շփում կը հաստատէ լեզուով, գոյնով ու կրօնքով տարբեր ժողովուրդներու երիտասարդ զանգուածներուն միջեւ, ինչ որ նախաքայլն է ժողովուրդներու եղբայրացման։

1956 թուի ամրան, երբ համա՛յն մարդկութիւնը, աշխարհաւեր նոր պատերազմի մը սարսափով կ'ապրէր՝ Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան դէմ գործուած բարբարոսական արշաւանքին հետեւանքով, անդին՝ Մելպուռնի մէջ, 67 ազգերու բազմահազար երիտասարդ մարզիկուհիներն ու մարզիկները կ'եղբայրանային մարզական մաքուր ոգիով: Այսինքն՝ երբ քաղաքական կրկէսին մէջ, իր ազգային վեհապետութեան ու ամբողջական գերիշխանութեան պաշտպանումին համար կը մարտիրոսանար Եգիպտոսի արի՝ ժողովուրդը պատերազմի արհաւիրքներուն տակ, անդին, Ողիմպիական 16րդ խաղերը, խաղաղութեան մթնոլորտ մը կը ստեղծէին, ինչ որ կը համապատասխանէ մարդկութեան իղձերուն ու ցանկութիւններուն։

Ժողովուրդներու եղբայրական համագործակցութեան այլասիրութեան եւ համերաշխութեան ազդակ մը հանդիսանալէ զատ, սփորը կը դառնայ նաեւ խաղաղութեան օրհնաբե՛ր դուռը, լրիւ ազատութեան սպիտա՛կ աղաւնին եւ պատերազմի անհա՛շտ ու աննահա՛նջ թշնամին։

Մարդկային պատմութեան այս նորագոյն ժամանակներուն, սփորը թանկագի՛ն գանձ մըն է, որ ազատատենչ ժողովուրդներուն կը պարգեւէ երջանկութիւն, յաջողութիւն ու բարօրութիւն։

Ահաւասի՛կ մեր ըմբռնումն ու մեր համոզումը:

ԱԹԼԷԹԻԶՄ

— Ամերիկացի Պօլ Սիկըրն ձողով բարձրութեան համաշխարհային նոր չափանիշ մը կը հաստատէ՝ ցատկելով 5մ.20 (գոց դաշտի մէջ)։

— Ամերիկայի եւ Եւրոպայի լաւագոյն մարզիկները պիտի ունենան շատ հետաքրքրական մրցում մը Մոնրէալի մէջ՝ Յունուար 1967ին:

ՌԸՆԷ ՄԱԹԻՍՈՆ
100 ԵԱՐՏԱՆ ԿԸ ԿՏՐԷ 9 ԵՐԿՎ.ԷՆ

Ռընէ Մաթիսոն Նիւ Մեքսիքոյի համալսարանականը, 100 եարտան կը կտրէ 9 երկվայրկեանէն՝ հաստատելով նոր մրցանիշ մը. բայց նկատելով որ այս մրցումին միայն ներկայ եղած են ժամացոյց բռնող երկու իրաւարարներ, ֆետերասիոնը չի վաւերացներ, որովհետեւ միջազգային օրէնքով պէտք է ժամացոյց բռնող առնուազն 3 իրաւարարներ։ Աշխարհի ախոյեանն է Պօլ Հէյզ և իր մրցանիշն է 9,1 երկվայրկեան. հարտ լազ Ռընէ՝։

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՀԻՒՍ. ԳՈՐԷԱ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՃԱՓՈՆԻ՝ 5ՈՎ 1

Հիւսիսային Գորէայի խումբը, որ ճանչցուած է իր արագութեամբ, բարեկամական մրցումի մը մէջ պարտութեան կը մատնէ Ճափոնի խումբը՝ 5ով 1։

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

«Սպարտակ» մարզական սրահին մէջ տեղի ունեցան փինկ փոնկի հանրապետական պատանեկան մրցումները։

(Լուսանկար՝ Զ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ)

Այդ պայքարի ամենակրտսեր մասնակցողն է 10 տարեկան Էլմիրա Անտոնեան: Երեւանի թիւ 31 դպրոցի 4րդ դասարանի աշակերտուհի Էլմիրա լաւ արդիւնք ցոյց տուաւ եւ իրաւունք ստացաւ մասնակցելու մրցումներուն։

Եգիպտոսէն հայրենադարձ եւ Երեւանի պասքէթ-պոլի ազգ. խումբի անդամ Աբրահամ Համամճեանը իր աղջկան հետ.

Եուկոսլաւիոյ Մարմնակրթանքի «Փարթիզան» Միութեան կազմակերպած իգական սեռի դաշտարշաւը

★ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱ ★

Ա. Պապաջանեանի «Արծուաբերդ» օփերայէն «Աղջիկներու Պարը»

Սիրոյ Հիւանդներու Դարմանատուն

Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ պողոտայի մը բոլոր տուները սովորաբար իրարու կը նմանին։ Այդպէս է նաեւ Չելզիի շրջանին մէջ, որ Լոնտոնի ամենէն ազնուապետական շրջաններէն մէկը կը նկատուի։

Այդտեղ, քառայարկ շէնքի մը մէջ կը գտնուի աշխարհի ամենէն ինքնատիպ դարմանատունը, որուն պաշտօնական անունն է «Սիրոյ հիւանդներու դարմանատուն»։ Դարմանատան վարիչը՝ հոգեբոյժ ու ջղաբոյժ մըն է, որ չ'ուզեր ներկայանալ իր բուն անունով. կը կոչուի Տոքթ. Ճ., Վեպջերս, տեսակցութեան մը ընթացքին, Տոքթ. Ճ. ի միջի այլոց ըսաւ.

— Հոս, այս դարմանատան մէջ կը բուժենք անոնք, որոնք կը հիւանդանան սէրէ: Առաջին առթիւ այնպէս կը կարծուի թէ սիրահարուած մարդիկը չեն կրնար հիւանդանալ. և սակայն սիրային հիասթափութիւն ունեցողներէն շատեր կը հիւանդանան։

Հարցը հոգեբուժօրէն քննելով՝ պէտք է ընդունինք թէ իսկապէս, գործ ունինք հիւանդներու հետ, այսինքն մարդոց՝ որոնք տագնապի մէջ են։ Ասիկա կը նշանակէ թէ բժիշկները պէտք է զբաղին այս պարագայով։

Եւ սակայն, սիրային յուսահատութեան մատնուած անհատներէն շատեր երբեք չեն մտածեր բժիշկի մը երթալու մասին։ Այսուհանդերձ, փորձառութիւնը ցոյց տուաւ, թէ պարագաներուն հարիւրին իննսունէն աւելին կրնան դարմանուիլ։

Անգլիացի բժիշկը ապա ըսաւ, թէ այս դարմանատան մէջ հիւանդը ինքզինքը հանգիստ կը զգայ և կրնայ իր հոգեկան անդորրութիւնը վերագտնել։

Բոլորովին բուժուելու համար, երկու ամիսէն մինչև մէկ տարի ժամանակ պէտք է։ Փորձառութիւնը մեզի սորվեցուց թէ սիրային հիասթափութենէ մը ետք, այր մարդիկը աւելի շուտ կրնան իրենք զիրենք վերագտնել և իրենց բնականոն կեանքին վերսկսիլ: Ընդհակառակն, կիները, սիրային հիասթափութենէ մը ետք ինքնասպանութեան կը դիմեն։

Մեր դարմանատան նպատակը սա է, այսինքն, յուսախաբ եղած կիներու ինքնասպանութեան առաջքը առնել։

Վիճակագրական քննութենէ մը ի յայտ եկաւ, որ իրենց ամուսիններէն լքուած կիներու հարիւրին վաթսուներկուքը կ'որոշեն վերջ տալ իրենց կեանքին. հետեւաբար, մեր կատարած դերը կարեւոր է։

Գիտունները, բժիշկները և կենսաբանները կը կարծեն թէ սէրը խենթութեան եւ հիւանդութեան պէս բան մըն է, որ կրնայ նոպայ առաջացնել եւ ամէն տեսակ ծայրայեղութեանց առաջնորդել։

Ուրիշ գիտնականներ ալ այն կարծիքէն են, թէ սէրը օրկանիզմի թունաւորում մըն է, գեղձերու գերծարում մը՝ որ արբեցութեան վիճակ մը կը ստեղծէ։

Ֆրանսացի հոգեբոյժ Էլլիթ այն կարծիքէն է, թէ սէրը կ'առաջնորդէ սիրային տագնապի մը, թէ՝ մարդիկ մանուկի պէս կ'ըլլան: Յատկանշական է, որ ամենափոքր տագնապի ընթացքին, այրերն ու կիներն ալ կուլան։

Տոքթ. Ճ. յայտնեց թէ երբ հիւանդները տագնապը անցընեն, կրնան կրկին իրենց գործին սկսիլ եւ հանրային կեանքի մէջ դեր վերցնել։

Հարցը այն է որ հիւանդը կարելի եղածին չափ շուտով յարմարի իր միջավայրին. ամէն ինչ կախում ունի իրերը դիտելու կերպէն. սկիզբը մեր գործը կոյր մարդոց հետ է։ Սակայն աւելի վերջ ամէնքն ալ կը սկսին հետզհետէ աւելի յստակ տեսնել։

Թրգմ. Վ.

— Տոքթոր, կ'ըսէ՛ք թէ կուրաղիս (ափանթիսիթ) հանելէ ետք պզտիկ սպի մը միայն մնաց: Բայց ի՛նչ տգեղութիւն, այս տարի շրջազգեստները ծունկէն քսան սանթիմեթր վեր պիտի մնան...

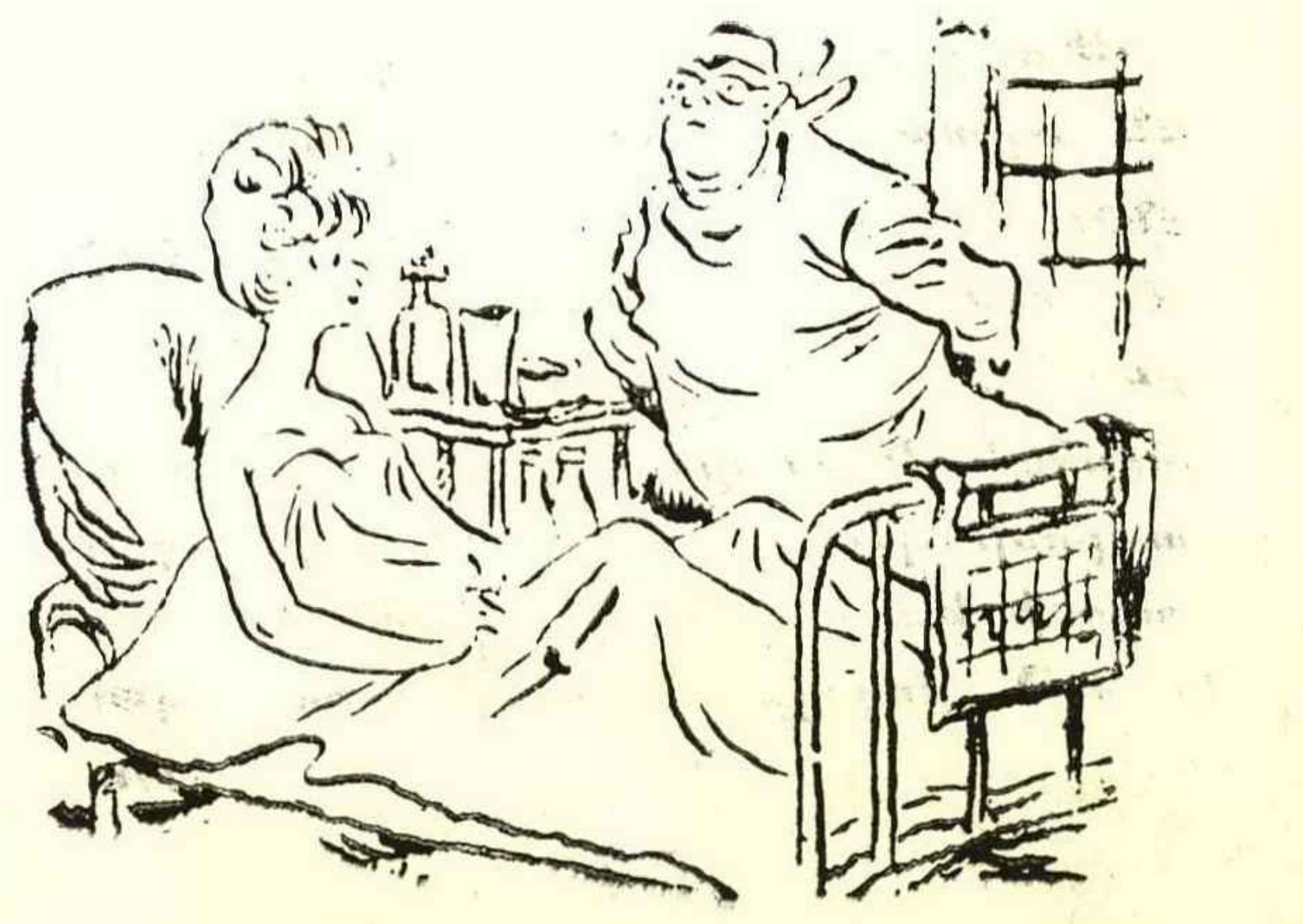

ՇՈՓԷՆ

(1810-1849)

Ֆրետերիք Ֆրանսուա Շոփէն. բանաստեղծական անուն մը, որ կը կրէ դաշնամուրի մեծագոյն բանաստեղծը:

Ի միջի այլոց՝ դաշնամուրի բանաստեղծները «Ռոմանթիք» շրջանին երեք են՝ Շոփէն, Շուման, Լիսթ, կարելի է նաև աւելցնել Ռախմանինոֆ՝ իբրեւ 20րդ դարու միակ դաշնամուրի բանաստեղծը:

Շոփէնին մասնաւորապէս կարելի է տալ «դաշնամուրի բանաստեղծներու իշխան» տիտղոսը, թէ ինչո՞ւ...

Ան եղած է ամենահաւատարիմը իր ընտրած գործիքին հանդէպ, այսինքն իր գործերու 90 առ հարիւրը մենանուագներ (սոլօ) են դաշնամուրի համար, իսկ մնացեալներուն մէջ անպայման դաշնամուրը իր մասնակցութիւնը կը բերէ (երկու հատ դաշնամուրի և նուագախումբի գոնչերթօ, սոնաթա մը թաւջութակի ու դաշնամուրի համար, և կարգ մը բոլոնական երգեր դաշնամուրի նուագակցութեամբ):

Սակայն դաշնամուրի միւս բանաստեղծները ունին գործեր, որոնց մէջ դաշնամուրը դեր չունի, ինչպէս Շումանի չորս Սեմֆոնիները, Լիսթի Սեմֆոնիկ բանաստեղծութիւնները, և Ռախմանինոֆի երեք Սեմֆոնիները և միւս նուագախմբային գործերը:

Ուրեմն շատ պարզ է թէ Շոփէն միակն էր, որ հաւատարիմ մնաց այդ զգայուն և նուրբ երաժշտական գործիքին, որ կարծէք թէ մարդկային էակ մը ըլլար և որ եղած էր իր կեանքի յաւիտենական ընկերը...:

Միայն Շոփէնով կարելի է թուականել և դասաւորել դաշնամուրային երաժշտութեան պատմութիւնը:

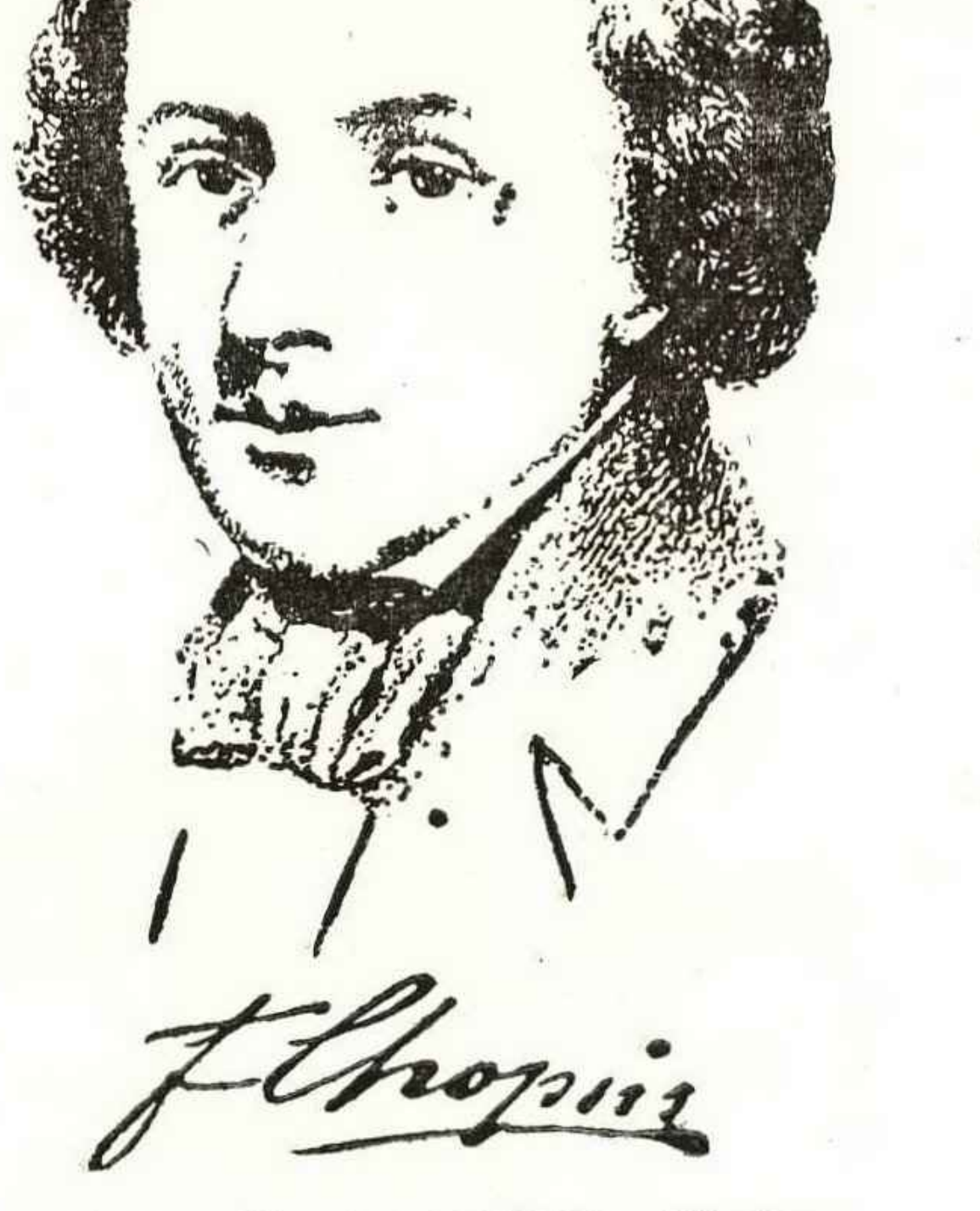

Այսինքն, կ՚ըսուի թէ այսինչ երգահանը յօրինած է իր այնինչ երկը Շոփէնէն այսքան տարի առաջ, կամ այսինչ երգահանը ապրեցաւ Շոփէնէն վերջ... ևլն:

Չմոռնանք նաև որ Պեթհովէն ճիշդ նոյն դերը կը գրաւէ Սեմֆոնիկ երաժշտութեան մէջ:

Դաշնամուրային երաժշտութեան մէջ Շոփէնի գրաւած այս հսկայ դիրքին միւս պատճառներն են.

Ա. Իր հնարած նուագելու բոլորովին նոր «թէքնիք»ը (արուեստագիտութիւնը):

Բ. Իր զգացումները յայտնելու բացառիկ և տարօրինակօրէն ուժեղ յատկութիւնը, թէ՛ իր մեղեդիներով և թէ ալ իր նուագելու յատուկ եղանակով:

Գ. Իր ներդաշնաւորումի (հարմոնիզասիոն) անձնական իւրայատուկ ոճը, որով մարդկային ականջը շատ դիւրաւ կը զանազանէ իր որևէ մէկ երկը ուրիշ երգահաններու գործերէն:

Դ. Պատճառ ըլլալը շատ մը դաշնամուրային երաժշտութեան պատկանող «տիպերու» հռչակաւոր դառնալուն, ինչպէս «Փոլոնէզը» (11 հատ), «Մազուրքա»ն (52 հատ), «Սքերցօ»ն (4 հատ), «Նոգթիւրն»ը (19 հատ), ևայլն...:

Ուրեմն այս է անմահ Շոփէնի «էվերեստային» դիրքը երաժշտութեան և մասնաւորապէս դաշնամուրային երաժշտութեան պատմութեան մէջ:

Հ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ԺԱԳ ՏԻՒՎԱԼԵԱՆ

(Շար. Գ. էջէն)

Այսպէս է որ Տիւվալեան կամաց-կամաց անուն հանեց ու ժողովրդական դարձաւ:

Այժմ քանի մը թուանշաններ: Ամէն տարի 250 երգահանդէս կուտայ Ժագ Տիւվալեան և իւրաքանչիւրին միջին հաշուով ներկայ կ՚ըլլան հազար ունկնդիրներ: Ասիկա տարեկան 2,5 միլիոն ունկնդիր կը նշանակէ, միայն երաժշտական սրահներու մէջ: Մինչդեռ ան կ՚երգէ նաև ձայնասփիւռէն, պատկերասփիւռէն և սկաւառակներ ալ ունի:

Ժագ հասարակութեան ուշադրութիւնը գրաւեց՝ ձայնասփիւռէն առաջին անգամ երգելուն: Սովետ Միութեան տարբեր շրջաններուն մէջ ալ երգահանդէսներ կուտայ: Եւ 1962ին Հայաստանի Վաստակաւոր Արթիսթի տիտղոսը ստացաւ:

Ժագին երգահանդէսներուն տոմսակները միշտ ալ առաջուընէ ծախուած կ՚ըլլան, որովհետև կը վերացնէ իր ունկնդիրները, իր հմայիչ ձայնով ու ելևէջներով: Ան գիտէ ոչ միայն երգել, այլև ինքնատիպ ու յուզիչ կերպով նուագել իր իւրաքանչիւր երգը: Անոր երգացանկը կը պարունակէ աշխարհի շատ մը երկիրներու ժողովրդական երգերը, սովետական երգահաններու գործեր, հայկական ժողովրդական եղանակներ, վերջապէս, իր սեփական երգերը, և շատ խնամքով, շնորհքով ու նրբութեամբ կ՚երգէ:

Երբ հարց կուտան, թէ ի՞նչ բան ամենէն աւելի կը սիրէ: Ժանրային երգե՞րը թէ ճազի եղանակները· կը պատասխանէ.

— Ժանրային եղանակները աւելի կը սիրեմ, բայց ասիկա չի նշանակեր, թէ ճազը չեմ սիրեր: Ընդհակառակն, ճազին մէջ շատ բան կը սիրեմ, բայց կը սիրեմ նաև «լուրջ երաժշտութիւնը», ինչպէս Գլոտ Տեպիւսին ու իմ երիտասարդ հայրենակիցս՝ Էտկար Յովհաննէսեանը: Ամենէն աւելի սիրածներս պարային ռիթմերը չեն, այլ քնարական պատկերները, կատակները, նիւթ ունեցող երգերը, որովհետև երբ կ՚երգեմ, միշտ կը խօսիմ ներկայ եղողներուն: Այս իրերահասկացողութիւնը, այս հաղորդակցութիւնը անհրաժեշտ է ինծի...:

ՆԱԹԱԼԻԱ ԼԱԿԻՆԱ

ՓՈՔՐԻԿ ՇՈՓԷՆԸ

Լեհ հանճարեղ երգահան եւ դաշնակահար Ֆրետերիք Շոփէն 13 տարեկան էր: Հայրը ամէն օր երաժշտութեան դասեր կուտար տունին մէջ:

Անգամ մը ան դուրս ելած էր: Մեծ սենեակին մէջ հաւաքուած էին աշակերտները եւ կը սպասէին իրենց ուսուցչին: Մոռնալով որ կովի սենեակին մէջ Շոփէնի հիւանդ մայրը պառկած էր, սկսան պոռալ, ուժեղ ձայնով նուագել: Աղմուկը անհանգստացուց հիւանդ մայրը: Ան իր քով կանչեց Շոփէնը եւ ըսաւ—.

—Ֆրետերի՛ք, սիրելիս, գնա՛ եւ ըսէ թող հանդարտ կենան. չէ՞ որ ես հիւանդ եմ:

Շոփէն իսկոյն վազեց տղոց մօտ եւ փորձեց լռեցնել զանոնք. բայց ոչ ոք ուշադրութիւն դարձուց փոքրիկին: Ֆրետերիք սրտնեղութենէն քիչ մնաց որ լար: Յանկարծ միտք մը ճառագայթեց ուղեղին մէջ: Ան վազեց դէպի մեծ դաշնամուրը, նստաւ եւ սկսաւ նուագել: Սկիզբը ոչինչ կը լսուէր՝ աղմուկին պատճառաւ, բայց հետզհետէ սենեակը լեցուեցաւ իրիկնային մեղեդիներով, այնպէս գեղեցիկ ու թովիչ, որ կը թուէր թէ իսկապէս երեկոյ է: Կապոյտ մշուշն հետզհետէ կը սուզէր մութին մէջ: Ահա կը հնչէն գիւղական եկեղեցիի զանգերը: Դաշտէն տուն կը դառնան հնձուորները, կը լսուի անոնց յոգնած ոտքերուն ձայնը: Կամաց-կամաց ամէն ինչ կը խաղաղի:

Յանկարծ, Ֆրետերիք նկատեց, որ սենեակին մէջ բոլորը լռած են: Ան շարունակեց նուագել. երեկոյին փոխարինեց գիշերը: Լռեցին վերջին շշուկները, ու իրարու ետեւէ մարեցան գիւղին ճրագները: Բոլորը քնացած էին:

Ֆրետերիքի հայրը, որ արդէն վերադարձած էր, ներս մտաւ եւ զարմացած կանգ առաւ դրան մէջ: Տղաքը քնացած էին աթոռներուն վրայ՝ ամէն մէկը իր գործիքը գրկած, միայն փոքրիկ Ֆրետերիքը կը նուագէր ինքնամոռաց:

Ամէն ինչ հասկնալէն ետք, հայրը շոյեց Շոփէնի մազերը:

—Հիմա, արթնցուր տղաք, Ֆրետերի՛ք, ըսաւ ան:

Ու Շոփէն սկսաւ ուժգին կերպով զարնել դաշնամուրի ստեղնաշարերուն: Գիշերային խաղաղութիւնը ընդհատուեցաւ: Հեռուէն խուլ որոտաց կայծակը եւ զարնուեցաւ հինաւուրց կաղնիին: Քամիին յաջորդեց փոթորիկը, ապա սկսաւ յորդառատ անձրեւը...

Յանկարծ տղաքը իրարու խառնուեցան եւ վեր թռան իրենց տեղերէն:

Իսկ փոքրիկ Շոփէնը կանգնած էր դաշնամուրին մօտ եւ կը ծիծաղէր:

ԴԱՆԻԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԹԱՏՐՈՆԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

ուր ներկայացումներ կը տրուին, մակեդոնեան ու ալպանական լեզուներով: Մակեդոնիոյ հողին վրայ, թատրոններ կան նաև Պիթոլա, Թիթով —Վելեզ և Փրիլիփ քաղաքներուն մէջ:

1963 թուին ահռելի երկրաշարժը խորապէս ցնցեց Սքոբյէի ժողովրդական թատրոնին գեղեցիկ շէնքը, ուր վերակառուցման աշխատանքները ներկայիս կը շարունակուին լայն չափի վրայ:

Մոնթենեկրօ նահանգին մէջ, անհրաժեշտ է չեշտ դնել Թիթօկրատ, Ցեթինյէ, Նիքշիչ, Փլեվլեյ և Իվանկրատ քաղաքներու թատրոններու և Տրամաթիք խումբերուն աշխոյժ և կորովի գործունէութեան վրայ:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԴԷՄՔԵՐԸ

Պելկրատի, Զաղրեպի և Լիւպլեանայի Թատրոնի Ակադեմիաները կը պատրաստեն բեմադրիչներ, դերասաններ ու տարբեր արուեստագէտներ:

Թատրոնի յարաճուն զարգացման արտակարգ ուշադրութիւն կ՚ընծայեն բազմաթիւ մտաւորական ու մշակութային հաստատութիւններ, որոնց շարքին յիշենք Զաղրեպի Սթիւտիօն, Պելկրատի Թանգարանը, Լիւպլեանայի Թատրոնի Ակադեմիան և Խրուաթ ժողովրդական թատրոնը:

Եուկոսլաւ ժամանակակից բեմադրիչները, իրագործած են դասական, արդի կամ տրամաթիք թատերգութիւններու բազմաթիւ բեմականացումներ: Անոնցմէ շատեր իրենց տաղանդը յայտնաբերած ու պարտադրած են նաև արտասահմանի մէջ: Անոնց կարգին յիշենք հետևեալ բեմադրիչները, Պոյան Սթիւփիքա, Պրանքօ Կաւելա, Մաթա Միլոշեվիչ, Գոսթա Սփայեց, Եոսիպ Փիւթնիք, Սոյա Եովանովիչ, Միրոսլաւ Պելովիչ և Մարքօ Թոթեզ:

Եուկոսլաւիոյ ժամանակակից թատրոնի լաւագոյն դերասաններն են. Մարիա Գրնոպոլի, Սավա Սեվերովա, Նեվենքա Իւրպանովա, Պլացենքա Գաթալինիչ Միրա Սթիւփիքա, Ռատոմիր Փլալովիչ, Սթանէ Սեվեր, Միլեյովէ Ցիվանովիչ, Էմիլ Գիւթիյարօ, Լիուպիցա Եովանովիչ, Փեթրէ Փրիցքօ, Լիուպա Թատիչ և Փերօ Գվրկիչ:

Եկուսլաւիոյ ժամանակակից թատրոնները այժմ կ՚աշխատին լայն տեղ յատկացնել եուկոսլաւ հեղինակներու ստեղծագործութիւններուն և այս գծով զարկ կուտան եուկոսլաւ տրամաթիք ու թատերական գրականութեան զարգացման: Այսպէսով, կը նուագի նաեւ օտար հեղինակներու գործերուն ներկայացումը, որ տակաւին քանի մը տարի առաջ յայտագիրներու առիւծի բաժինը կը խլէր: Այսպէս, այս իրողութեան շնորհիւ է, որ վերջին շրջաններուն, իւրաքանչիւր տարի միջին հաշուով 60 եուկոսլաւ թատերգութիւններ կը ներկայացուին:

Այս նախընտրութիւնը կը կատարուի նկատի ունենալով եուկոսլաւ դասական հեղինակներու վայելած ժողովրդականութիւնը բնակչութեան երկսեռ խաւերու մօտ ու մասնաւորապէս, նկատի ունենալով այն խոր շահագրգռութիւնը՝ զոր հանրութիւնը կը տածէ հանդէպ մարդկային թեմաներ զարգացնող երիտասարդ ու քնարաշունչ հեղինակներուն:

Եուկոսլաւիոյ թատրոնին հանդէպ ցոյց տրուած ուշադրութիւնը զգալիօրէն կը զօրանայ նաև արտասահմանի մէջ, յատկապէս եուկոսլաւ դասական հեղինակներ՝ Տրցիչի և Նիւցիչի կատակերգութիւններուն և ժամանակակից թատերագիրներ՝ Գրլեցայի, Մատքովիչի, Լիւքիչի, Տոպրետանինի և ուրիշներու ստեղծագործութիւններուն նկատմամբ:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Եուկոսլաւիոյ մէջ, վերջին 80 տարիներու ընթացքին, 900 թատերգութիւններ գրուած և բեմադրուած են: Երիտասարդ հեղինակները քաջալերելու համար, թատրոնները անոնց կարճատեւ փիեսները կը ներկայացնեն փոքր տեսարաններու վրայ, որպէսզի կարճ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին, ալ նաև այդ գրողները կարենան տիրանալ թատրոնի թէքնիքին և անոր գաղտնիքներուն:

Շնորհիւ այս տրուած դիւրութիւններուն՝ երիտասարդ հեղինակները ձեռք ձգեցին փայլուն յաջողութիւններ: Անոնց կարգին յիշենք կարգ մը թատերագիրներ իրենց երկերով 1.– Վելիմիր Լիւքիչ՝ «Օսվալդ թագաւորին երկար կեանքը» և «Սիպիլ կամ Պերթին Կառքը», 2.– Տոմենիքօ Սմոլ «Անթիկոն, 3.– Եովան Հրիսթի՛է «Օրեսթէ», 4.– Միտրակ Փավլովիչ, 5.– Ալեքսանտր Օպրենովիչ, 6.– Ժիւրէ Քաշթըլան և տակաւին ուրիշներ:

Եուկոսլաւիոյ երիտասարդ թատերագիրները բարձր կը գնահատուին նաև Նովի Սատի եուկոսլաւ թատրոնի փեսթիվալին կողմէ, որ կը կրէ անունը Սերպիոյ արդի թատրոնի հիմնադիր՝ Եովան Սթերիայա Փոփովիչի «1806–1856», ինչպէս նաեւ փոքր թատրոններու փեսթիվալին կողմէ, որ տեղի կ՚ունենայ Սարայեվոյի մէջ:

Եուկոսլաւ հռչակաւոր թատերագիր՝ Մարին Տրցիչի 400 տարուան հնութիւն ունեցող «Տիւնտօ Մարոյէ» կատակերգութիւնը. որ մինչև այսօր շատ քիչ ճանչցուած էր արտասահմանի մէջ, վերջերս արժանացաւ օտար մշակութային շրջանակներու ակնբախ ուշադրութեան: Անմիջապէս յայտնենք, որ Տիւպրովնիք թատերագրին այս ստեղծագործութիւնները ներկայացուած են Մոլիէռի և Կոլտոնիի գործերէն շատ առաջ:

Մարին Տրցիչի «Տիւնտօ Մարոյէ» կատակերգութիւնը գերազանց ու արտակարգ յաջողութիւն ձեռք ձգեց 1954 թուին Փարիզի մէջ, որմէ ետք, շարունակաբար բեմադրուեցաւ Եւրոպայի 14 մայրաքաղաքներու և Աւստրալիոյ մէջ:

Երկու պատերազմները իրարմէ բաժնող ժամանակամիջոցին, արտասահմանի ժողովուրդները առիթը ունեցան տեսնելու և գնահատելու եուկոսլաւ հեղինակներու հետեւեալ գործերը. 1.– Միլան Պիկովիչի՝ «Թափառաշրջիկը դրան առջեւ» և «Առանց երրորդին» 2.– Պրանիսլաւ Նիւցիչի՝ «Նախարարուհին», և «Ճամբորդութիւն մը աշխարհի շուրջ» և «Երեսփոխանը», 3.– Միրոսլաւ Քրլեցայի՝ «Տխրութեան մէջ», ինչպէս նաև՝ Գրաթքօ Գրիֆթի, Սլավքօ Գաթիւցիչի, Միրոսլաւ Ֆելտմանի, Մարիեան Մատքովիչի և ուրիշներու գործերը:

Վերջին տարիներուն, արտասահմանի մէջ բեմադրուեցան նաեւ թատերգութիւնները եուկոսլաւ հեղինակներ՝ Լոպովիչի, Օպրենովիչի, Տիւցքօ Ռոքսանտիչի, Փերա Պիւտաքի, Թիթօ Սթրոցիիե Ռանքօ Մարինքովիչի, Ժագ Գոնֆինոյի և Տրակիւթին Տոպրիցանինի, որուն «Հասարակաց Բնակատեղի» կատակերգութիւնը բեմադրուեցաւ աւելի քան 30 երկիրներու մէջ:

Հարուստ անցեալի տէր Եուկոսլաւիոյ թատրոնը յարատեւ վերելքի մէջ է նաեւ այսօր, իր բոլոր ճիւղերուն մէջ:

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

★ ՌՈՒՏՈԼՖ ՎԱԼԵՆԹԻՆՕ ★

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

1923 Յունուար 20ին կրկին տեղի կ'ունենայ դատավարութիւնը և այս անգամ իրեն կ'արտօնուի բացի ֆիլմ դարձնելէ ուրիշ որևէ գործ ընել: Նոյն տարուան Մարտին (ամուսնալուծումէն տարի մը ետք) արտօնութիւն կը տրուի և պաշտօնապէս կ'ամուսնանայ Նաթաշայի հետ՝ Ինտիանա նահանգին մէջ: Որովհետև ֆիլմ չէր կրնար դարձնել, իր կնոջ հետ 17 շաբաթներ տևող պարացուցադրութեան մը կը ձեռնարկէ, շաբաթական 1400 տոլարի: Ասիկա կ'ըլլայ արտասովոր յաղթանակ մը: Միացեալ Նահանգներու մէջ քաղաքէ քաղաք կը շրջին և իւրաքանչիւր զբօսարան հոծ բազմութիւնով կը լեցուի: Ուր որ կ'երթային՝ այդ օրը տօնական օր կը հռչակուէր. խանութներ, դպրոցներ, պաշտօնատուններ կը փակուէին՝ որպէսզի ժողովուրդը առիթը ունենար անձամբ ճանչնալու այս հռչակաւոր զոյգը:

Պարաշարքը վերջանալէ յետոյ, Ռուտոլֆ և Նաթաշա «Ագեթանիա» Նաւով Եւրոպա կը մեկնին իրենց մեղրալուսինը շարունակելու: Այդ շրջանին Լասքի ընկերութեան հետ իր բանավէճը և անհասկացողութիւնն ալ վերջ կը գտնէ, Ռուտոլֆ կը վերսկսի ֆիլմ դարձնել. անոնցմէ առաջինը կ'ըլլայ «Մէսսիւօ Պօքէր», հետագային՝ «Տը Սէյնթըր Տեվըլ», «Գապրա» ևն:

Շաբաթական Թոշակը կ'ըլլայ 2550 տոլար, որուն 500ը կը վճարէր իր նախկին կնոջ Ճին Էյքըրի, 500ը փաստաբաններուն, 500ը իր պարտքերուն, 500ը իր ծնողքին (Իտալիա), 500ը իր քարտուղարներուն... և իրեն ոչինչ կը մնար:

Դժբախտաբար Ռուտոլֆի կինը՝ Նաթաշա, ոչ միայն տան ղեկը ձեռք առած էր, այլ առաւելագոյն չափով կը խառնուէր իր ամուսնոյն գործերուն:

Երբ Վալենթինօ նոր համաձայնագրութիւն մը պիտի ստորագրէր «Եունայթըտ Արթիստ»ին հետ, ընկերութիւնը պայման կը դնէ որ կինը բնաւ պիտի չմիջամտէր իրենց գործերուն և նոյնիսկ սթիւտիոյէն ներս մուտք պիտի չգործէր: Այս պատճառաւ Նաթաշա կ'որոշէ իր հաշւոյն ֆիլմ դարձնել և ինքը կը գրէ սենարիօ մը «Ուաթ Փրայս Պիւթի» անունով: Չի յաջողիր, բոլորը կը խուսափին իրմէ, ու ան կ'որոշէ Նիւ Եորք մեկնիլ: Վալենթինօ կ'ընկերանայ իր կնոջ մինչև շոգեկառքի կայարանը: Որոշ ատեն մը իրարմէ հեռու ապրելէ ետք՝ 1925 Օգոստոսին Նաթաշա դարձեալ առանձին՝ Նիւ Եորքէն կը մեկնի Ֆրանսա:

1926 Յունուարին, չորս տարուան ամուսնական դժբախդ կեանքէ մը ետք, Նաթաշա Ֆրանսայի մէջ ամուսնալուծում կը պահանջէ Ռուտոլֆէ: Կ'ամուսնալուծուին: Ռուտոլֆ իր կնոջմէն որպէս վընասուց հատուցում կը պահանջէ միայն մէկ տոլար: Վալենթինօ իր տան մէջ կը սկսի հաւաքոյթներ սարքել: Այդ օրերու հռչակաւոր աստղ Փօլա Նէկրի կը դառնայ իր բարեկամուհին: Վալենթինօ կը դարձնէ «Տը Սըն Օֆ Տը Շիք» ֆիլմը որ կ'ըլլայ իր վերջինը:

Նոյն տարուան Յուլիսին, Հոլիվուտէն ճամբայ կ'ելլէ պտըտելու և զանազան քաղաքներու մէջ իր ֆիլմին ցուցադրութեան ներկայ գտնուելու համար:

Շիգակոյի մէջ կարգ մը լըրագրողներ կը խծբծեն ու յարձակում կը գործեն իրենց թերթերուն մէջ որպէս «տկար» այր մարդ» «կնոջական բնազդներու տէր« ըլլալու: Վալենթինօ զանոնք կը հրաւիրէ հրապարակային սուսերամարտի և կամ ըմբշամարտի, բայց բոլորն ալ կը խուսափին իրմէ: Ըստ ամերիկայի ըմբշամարտութեան այդ օրերու ախոյեան Ճէք Տէմսիի, Վալենթինօ հակառակ նիհարակազմ և վատառողջ ըլլալուն՝ կրնար որևէ հսկայ մը գետին գլորել:

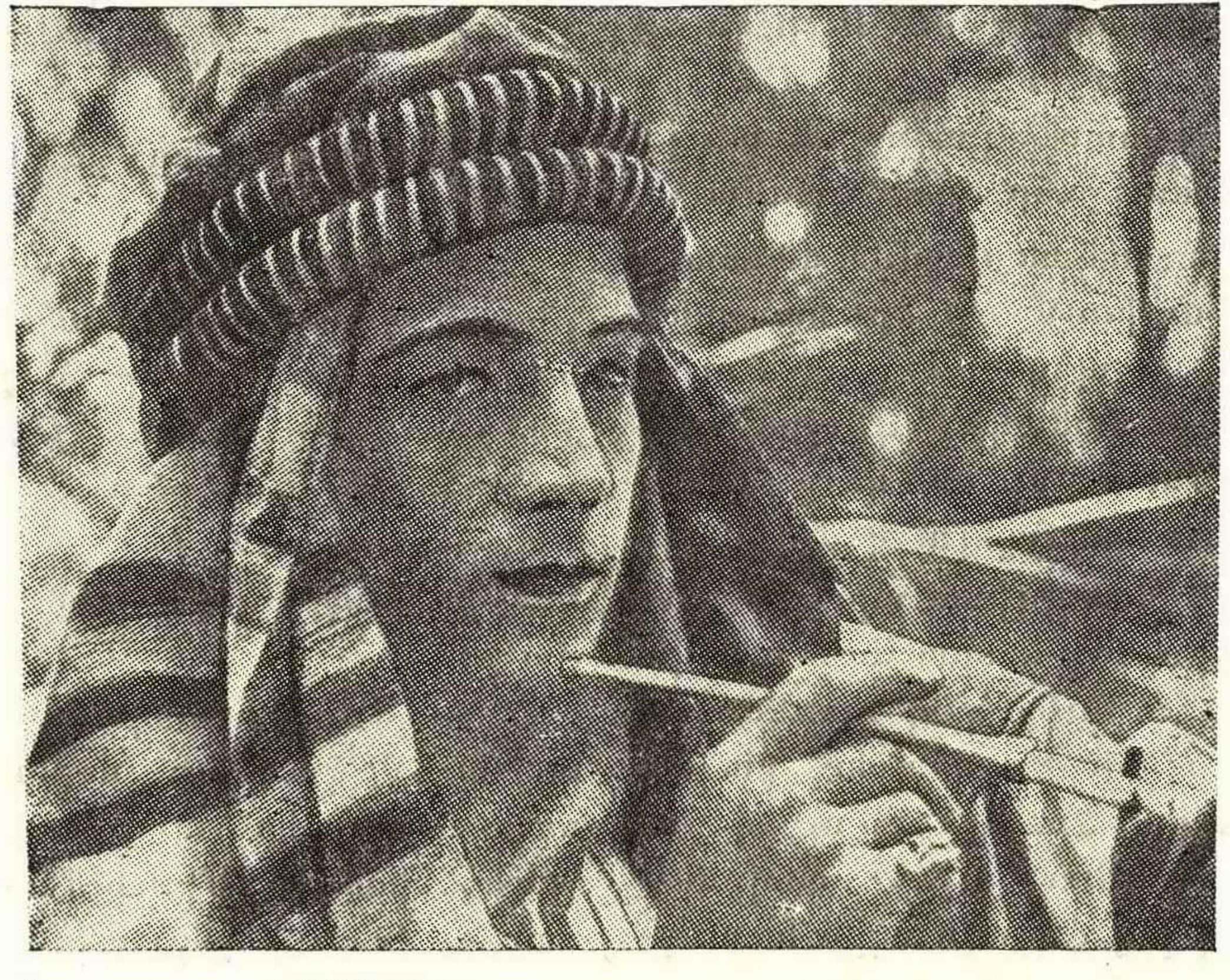

Վալենթինօ իր յաջողագոյն Ֆիլմերէն «Շէյխը»ի մէջ

Բայց ան օրէ օր կը հիւծէր և ուժասպառ կ'ըլլար և իր ջըղային դրութիւնն ալ խանգարուած էր: Նիւ Եորքի մէջ, վերջին անգամ ըլլալով իր վերջին ֆիլմին «Տը Սըն Օֆ Տը Շիք»ի ցուցադրութեան ներկայ գտնուելէ ետք՝ այդ առթիւ իրեն ի պատիւ տրուած խնճոյքի մը ընթացքին յանկարծ անհանգիստ կը զգայ և անմիջապէս կը փոխադրուի Նիւ Եորքի փոլիգլինիք հիւանդանոցը: Բժիշկներու որոշումին վրայ կարուղիի գործողութեան մը կ'ենթարկուի, որմէ ութ օրեր վերջ, 23 Օգոստոս 1926ին՝ երեսուն տարիքին յաւէտ կը փակէ իր աչքերը, դաստակին վրայ կրելով իր ամենասիրած կնոջ Նաթաշայի նուիրած ոսկէ ապարանջանը:

Իր առաջին կինը Ճին Էյքըր, որ ամուսնալուծումէն քանի մը տարիներ ետք՝ դարձեալ բարեկամ դարձած էր Ռուտոլֆի, դեռ հաւատարիմ իր սիրոյն, ութ օրեր շարունակ անոր դրանը առջև կը սպասէ՝ արցունքոտ աչքերով: Փօլա Նէկրի այդ միջոցին Եւրոպայի մէջ ֆիլմ դարձնելով զբաղած՝ շատ ուշ կը հասնի Վալենթինոյի սնարին մօտ:

Ոստիկանութիւնը ութ օրեր կարգ ու կանոնի կը դնէ այն բազմութիւնը, որ եկած էր հիւանդանոցին առջև ըսպասելու և հիւանդին մասին լուր առնելու:

Վալենթինոյի մահուան պատճառը երբեք չի ճշդուեցաւ: Ըստ հիւանդանոցին հաղորդագրութեան՝ ան մեռած էր գործողութեան հետեւանքով: Բայց կասկած կայ որ իր շատ մը սիրուհիներէն մին թունաւորած ըլլայ զինքը, որովհետեւ յետ մահու իր դէմքը, թունաւորումէ մեռնողի մը գոյնը առած էր:

Յուղարկաւորութիւնը եղաւ իր սարքած մեծագոյն ներկայացումը: Ինք կը հանգչէր պրոնզէ դագաղի մը մէջ, որուն կը հետեւէր հարիւր հազարնոց բազմութիւն մը, որմէ հազարաւորներ գիշերէն մինչև առաւօտ անձրեւին տակ սպասած էին փողոցը, յաջորդ առաւօտեան մօտէն հետեւելու անոր դագաղին:

Քսան բեռնատար ինքնաշարժներ բաւարար չեղան կրելու ղրկուած ծաղկեպսակներն ու ծաղկեկողովները: Փօլա Նէկրի, որուն հետ միայն ութ ամիս ապրեցաւ, ղրկած էր երեք մեթր երկարութիւն ունեցող ծաղկեպսակ մը, որուն վրայ գրուած էր իր անունը:

Վալենթինոյի քոյրն ու եղբայրը, որոնք Իտալիայէն անմիջապէս փութացած էին Նիւ Եորք, կը հրմշտկուէին բազմութեան մէջ:

Անոր մահուան լուրը առնելով տասնըհինգ կիներ անձնասպան կ'ըլլան նոյն օրը և ոմանք ալ քանի մը օր վերջ՝ անոր հողակոյտին վրայ:

Դագաղը Նիւ Եորքէն մասնաւոր շոգեկառքով կը փոխադրուի Հոլիվուտ: Իւրաքանչիւր քաղաքէն, որ կ'անցնի շոգեկառքը, բոլոր դպրոցները, պաշտօնատուները և գործատեղիները կը փակուին և հազարաւոր ժողովուրդ գունդ առ գունդ կայարան կը փութայ իր վերջին յարգանքի տուրքը մատուցանելու «պարի իշխան»ին:

Երեք կիներ, Ճին Էյքըր, Փօլա Նէկրի և Ճիուն Մաթիս (որուն կը պարտէր ամէն ինչ) անոր գերեզմանին մէջ կը նետեն իրենց արժէքաւոր ոսկեղէնները: Բայց իր միակ սիրած կինը՝ Նաթաշա Ռամպովան կը բացակայէր...:

Այդ օրերուն, բոլոր սինեմաները կը սկսին իր ֆիլմերը ցուցադրել և կը շահին խոշոր գումարներ:

Լոնտոնի մէջ, օրիորդ Էլլիոթի նախաձեռնութեամբ կը կազմակերպուի «Վալենթինօ Ընկերակցութիւն» մը, որ կը գոյատեւէ քսան տարի: 1951ին, իր մահուան 25 ամեակին առթիւ, այս Միութիւնը հրապարակային մեծ հանդիսութիւն մը կը կազմակերպէ: Ամերիկայի և Եւրոպական քաղաքներու մէջ շատ մը զբօսավայրերու և դալար տանիքներու անոր անունը կը տրուի: Իսկ Իտալիոյ մէկ հիւանդանոցը «Իւլթրա Վիոլէ»ի լամբերը կը վերակոչէ անոր անունով:

1938ին՝ կին մը կը գնէ Վալենթինոյի ֆիլմերուն նեկաթիֆները, որոնց վրայ արձանագրել կուտայ ձայն և նուագ: Անոնք կը ներկայացուին 50 քաղաքներու մէջ և կինը կը շահի հարիւր հազար սթերլին:

Մինչև այսօր տարեկան չորս հազար ուխտաւորներ կ'այցելեն Հոլիվուտի Մեմորեալ Փարքի մէջ գտնուող Ռուտոլֆ Վալենթինոյի դամբարանը և ծնկադիր կ'աղօթեն:

Ռուտոլֆ Վալենթինոյի բուն անունն էր, Ռուտոլֆօ Ալֆօնզօ Ռաֆֆաելօ Փիէռ Ֆիլիպէր Կիւկլիէլմի Տի Վալենթինա: Ան եղած է ճզճիմ մարմինով մէկը, հասակը մէկ մեթր 61 ու կէս սանթիմեթր, նիհարակազմ սև և տափակ մազերով:

Օր մը, Վալենթինօ երբ ըսթիւտիօ կը հասնի յոգնած, ուժասպառ և քնատ, բեմադրիչը կը թելադրէ իրեն որ քիչ մը հոգ տանի ինքզինքին. ու կ'ըսէ,— «Տակաւին շատ ժամանակ ունիս կեանքը վայելելու»: Վալենթինօ կը պատասխանէ. «Այն նախազգացումը ունիմ, որ կարճ պիտի ապրիմ»: Բեմադրիչը կը խրատէ ըսելով. «Եթէ շարունակես այս ձևով ապրիլ, իսկապէս կարճ պիտի ըլլայ կեանքդ»:

Վալենթինօ ուզած է իր յուշերը գրել և ըսած է. «Կ'ուզեմ գըրել յուշերս, բայց կիները հանգիստ չեն թողուր, ուր որ երթամ կը հետապնդեն զիս: Ի՞նչ կրնամ ընել»:

Կիներու համար սիրոյ այս չաստուածը եղող և անխօս ֆիլմերու սիրահարի դերերու սքանչելի այս աստղը, երկու ձախող ամուսնութիւններէ ետք՝ դժբախտաբար իր իրական կեանքին մէջ երբեք չէ կրցած ճշմարիտ սիրահար մը ըլլալ:

Եթէ Վալենթինօ մինչև այսօր ապրած ըլլար, հաւանաբար անխօս ֆիլմերու ուրիշ աստղերուն նման ինքն ալ մոռացութեան մատնուէր: Շարժապատկերի բոլոր մեռած աստղերը, ատեն մը ետք մոռացութեան կը մատնըւին. բայց Վալենթինօ իր կանխահաս և ողբերգական մահով, մինչև այժմ կը մնայ անմոռաց:

Գահիրէ ՍԵԴԻ ԳՕՋՈՒՆԵԱՆ

«ՍԹՈՓ ՀՈՓ» ՆՈՐ ՊԱՐԸ

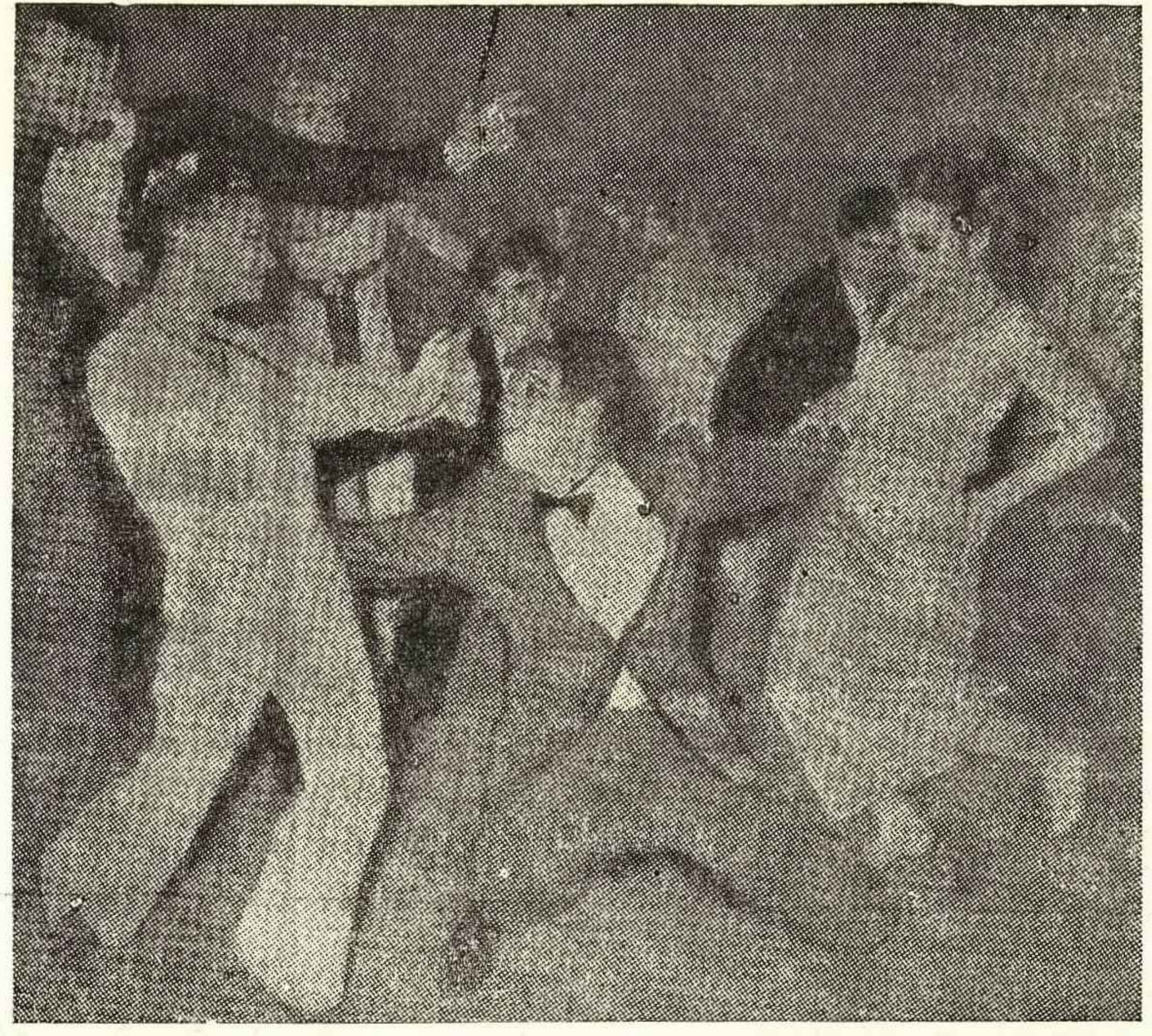

Հրապարակ ելած նոր պար մը, որ քանի մը շաբաթներ առաջ Փարիզի «Լ'Էլեֆան Պլան» գապարէին մէջ ներկայացուեցաւ: Այդ պարը «ՍԹՈՓ ՀՈՓ»նէ:
Նկարին մէջ՝ Երեք զոյգեր կը ներկայացնեն նոր պարը, առաջին անգամին ըլլալով:

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ
ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

◆◆ ◆◆

- Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
- Հնդկական համադամ ուտելիքներ
- Էր-Գոնտիսիոնէ բազմոցարան
- Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
- Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ
23, Թալէադ Հարպ,
Գահիրէ - Հեռ. — 72985

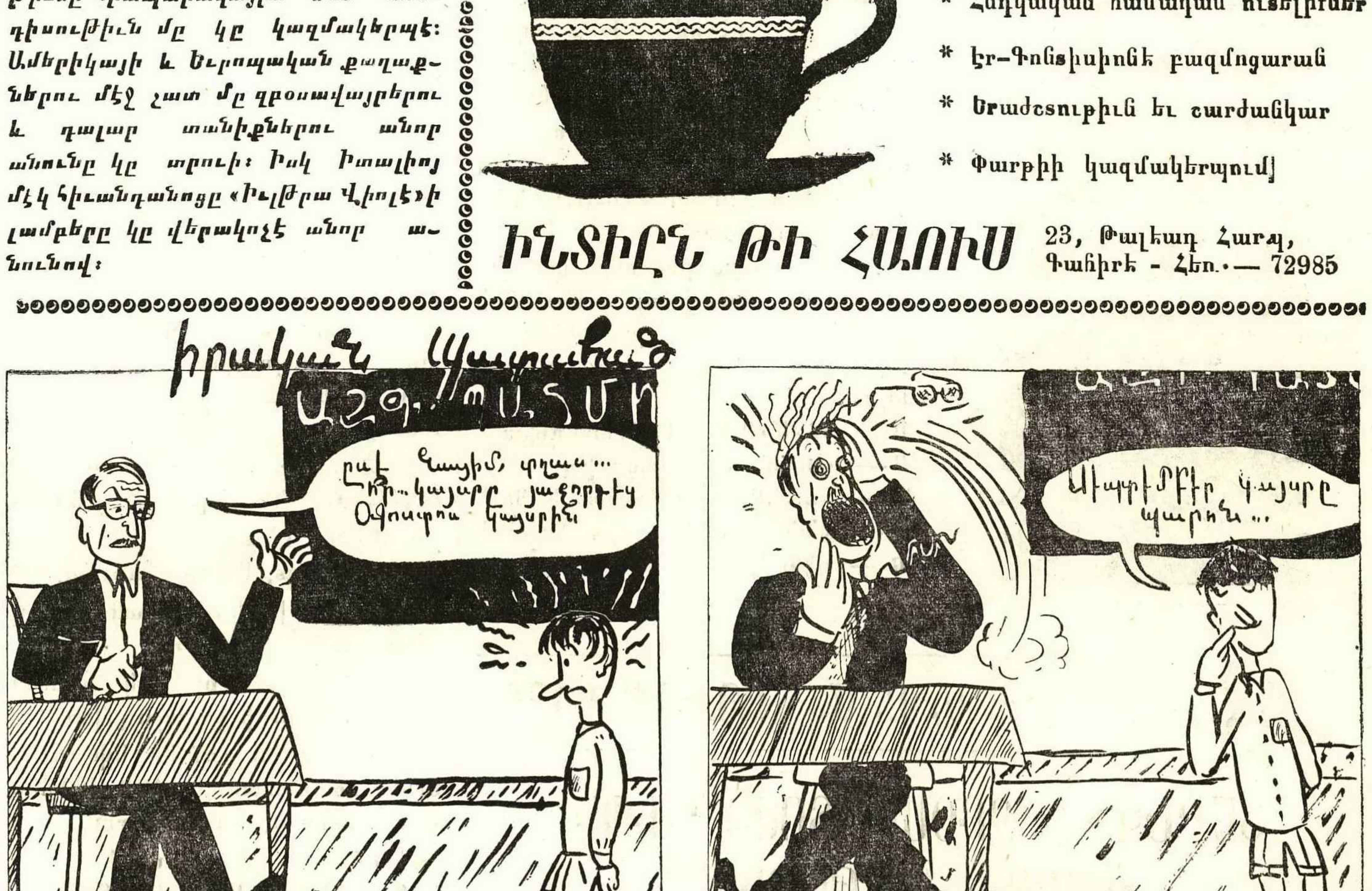

Իրական Պատմուածք
ԱԶԳ. ՊԱՏՄ...
Ըսէ՛ նայիմ, տղաս... Ո՞ր... կայսրը յաջորդեց Օգոստոս կայսրին
կայսրը պարոն...

Գծագրութիւն պատանի Միրայր Բաբազեանի

ՃԱՌԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻՆ
ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԳՏԱՆ

ԳՐԵՑ ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՍԿՍԱՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Ֆրանսայի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնի նախագահ Ժիւլ Ռիմէն է որ գաղափարը ունեցած է կազմակերպելու Աշխարհի Բաժակի մրցաշարքը որ չորս տարին անգամ մը տեղի կ'ունենայ ողիմպիական խաղերուն նման։ Ան 1920-ին ընտրուեցաւ աշխարհի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնի նախագահ, Անթուերփի ժողովին մէջ։

1934ին
Ա. Իտալիա 2ով
Բ. Չեխոսլովաքիա 1
Գ. Գերմանիա
Դ. Աւստրիա

1938ին
Ա. Իտալիա 4ով
Բ. Հունգարիա 2
Գ. Պրազիլ
Դ. Շուէտ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԸ ՈՐ ՏԻՐԱՑԱՒ 1966Ի ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱԺԱԿԻՆ

1930ին Ուրուկուէյի վիճակուեցաւ աշխարհի Ֆութպոլի բաժակի Ա. մրցաշարքի կազմակերպումը, որովհետեւ ան տիրացած էր բաժակին 1924ի եւ 1928ի ողիմպիականներուն ու նոյն ժամանակ ալ իր անկախութեան 100 ամեակն էր:

Ու այսպէսով սկսաւ Ֆութպոլի աշխարհի բաժակին մրցաշարքը 1930,ին որմէ Ուրուկուէյ յաղթական դուրս գալով տիրացաւ բաժակին։

Ահաւասիկ յաջորդ մրցաշարքերու արդիւնքները.

1930ին
Ա. Ուրուկուէյ 4ով
Բ. Արժանթին 2
Գ. Միացեալ Նահանգներ
Դ. Եուկոսլավիա

1942ին եւ 1946ին պատերազմի պատճառով մրցաշարքեր չկազմակերպուեցան։

1954ին
Ա. Գերմանիա 3ով
Բ. Հունգարիա 2
Գ. Աւստրիա
Դ. Ուրուկուէյ

1958ին
Ա. Պրազիլ 5ով
Բ. Շուէտ 2
Գ. Ֆրանսա
Դ. Գերմանիա

1962ին
Ա. Պրազիլ 3ով
Բ. Չեխոսլովաքիա 1
Գ. Չիլի
Դ. Եուկոսլավիա

1966ին
Ա. Անգլիա 4ով
Բ. Գերմանիա 2
Գ. Փորթուկալ
Դ. Ս. Միութիւն

Այս տարուան մրցաշարքին զօրաւոր պայքար կար երեք խումբերու միջեւ որոնք արդէն երկու անգամ տիրացած էին բաժակին. (Պրազիլ, Իտալիա եւ Ուրուկուէյ) եթէ այս երեք երկիրներէն մին տիրանար աշխարհի բաժակին, ան իր սեփականութիւնը պիտի դառնար։

Աւարտական մրցման մասնակցող երկու խումբերը եթէ հաւասար մնային, ինչպէս նաեւ յաւելուածական ժամանակի վերջաւորութեանը, քանի մը օր վերջ կրկին պարտաւոր էին մրցելու դէմ դիմաց։

Եթէ Պրազիլիան այս մրցաշարքին բաժակին տիրանար որը, իր սեփականութիւնը պիտի դառնար, իր կողմէ պիտի տրամադրէր բաժակ մը Ուինսթըն Չըրչիլի անունով, ու ասիկա պատճառ պիտի հանդիսանար Անգլիոյ ժողովուրդին համակրութիւնը վաստկելու։

Աւարտական մրցումին ներկայ եղան Անգլիոյ Էլիզապեթ թագուհին ինչպէս նաեւ նախարարապետը ու նախարարները, ու թագուհին Անգլիոյ կազմին խմբապետ Պոպի Մուրին յանձնեց աշխարհի բաժակը. այս վերջինը իր կարգին յանձնեց Ֆութպոլի ընդհանուր պատասխանատուին՝ Ալֆ Ռամզիի ե ւ բոլորը, բաժակով միասին, Ուէմպլէյի Սթատին շրջանը բրին, ժողովուրդը ուրախութենէն կ'երգէր ու կը ծափահարէր։ Այսպէսով Անգլիա յաջողեցաւ 16 տարուան պայքարէ մը ետք տիրանալ բաժակին (Անգլիա 1950էն միայն սկսած է մասնակցիլ բաժակի մրցմանց):

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՍՈՅԹԸ ԲԱԺՆՈՒԵՑԱՒ

— 1966ի Աշխարհի բաժակի մրցաշարքին զուտ հասոյթը բաժնուեցաւ հետեւեալ համեմատութեամբ.—

Աշխարհի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը կը ստանայ 10 առ հարիւրը. Անգլիոյ Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը կը ստանայ 25 առ հարիւրը, իսկ մնացեալ 65 առ հարիւրը բաժնուած է այն 16 խումբերուն միջեւ, որոնք 11 էն 30 Յուլիս մասնակցեցան այս մրցաշարքին։ Այդ գումարին 75 առ հարիւրը յաղթող խումբերուն եւ 25 առ հարիւրը պարտըւող խումբերուն բաժին հանուեցաւ։

— *Ուրուկուէյի ֆութպոլի ընդհ. պատասխանատուն* 10 000 *ական տոլար խոստացած էր իւրաքանչիւր խաղացողին եթէ անոնք տիրանային բաժակին, որովհետեւ այս անգամ իրենց սեփականութիւնը պիտի դառնար այդ բաժակը*:

— Առաջին անգամն է որ աշխարհի բաժակի մրցումներուն ոտնագնդակը կը պայթի, ինչ որ պատահեցաւ Ս. Միութիւն – Հունգարիա մրցումի ընթացքին:

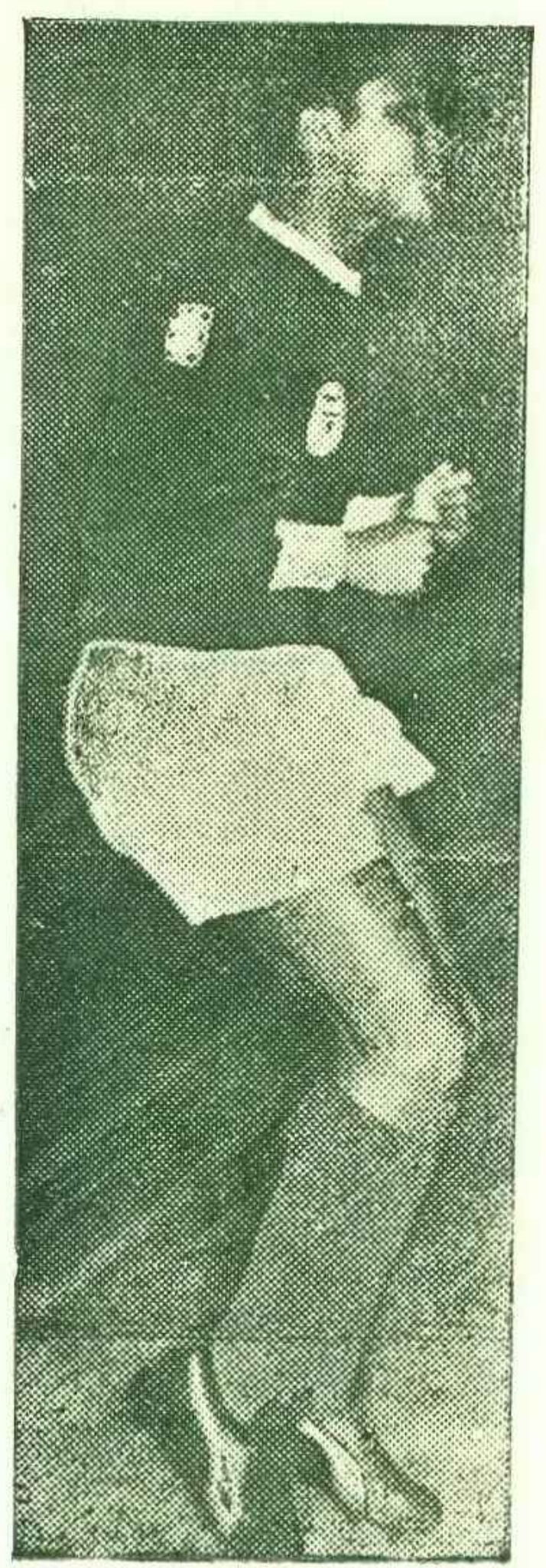

ԵՈՒԶԻՊԻՕ ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ ԿԷՏԵՐ ՆՇԱՆԱԿՈՂԸ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱՒ

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՓԵԼԷՆ

— *Ուէմպլէյի մարզարանին դռնապանը Թոմաս Սուքար, որ 24 տարիէ ի վեր այդ պաշտօնը կը վարէ, խնդրած էր որ որեւէ խումբի մը մէկ մրցումը դիտել արտօնուի իրեն*:

— Աւարտական մրցումին Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ գրեթէ բոլոր քաղաքներուն մէջ աշխատանքը դադրած էր եւ ժողովուրդը ուշի ուշով կը հետեւէր մրցումին, ըլլայ ձայնասփիւռէն, ըլլայ հեռատեսիլէն:

— *Անգլիական ընկերութիւն մը արծաթեայ ափսէ մը նուիրած է Փորթուկալի խումբին, Գ. տեղը գրաւած ըլլալուն համար*։

— Մեքսիկայի կառավարութեան որոշումով ամէն անգամ որ Մեքսիկայի ազգային կազմը կը մրցէր, երկու ժամուան արձակուրդ կը տրուէր երկրին բոլոր գործատուներուն, որպէսզի անոնք կարողանային հեռատեսիլէն հետեւիլ մրցումներուն։

— *Եուզիպիօ ստացաւ* 1000 *Սթերլին, մրցաշարքի ընթացքին նշանակելով* 9 *կէտեր*։

Անոր կը յաջորդեն Պէյքնպաուըր (Գերմանիա) 4, *Հալլըր (Գերմանիա)* 4, *Բարքայեան (Ս. Միութիւն)* 4, *Պոպի Չարլթոն (Անգլիա)* 3, *Հանթ (Անգլիա)* 3, *Աուկուսթօ (Փորթուկալ)* 3, *Թորէզ (Փորթուկալ)* 3, *Մալոֆէվ (Ս.Միութիւն)* 3, *Չիսլենկօ (Ս. Միութիւն)* 2, *Հելտ (Գերմանիա)* 2, *Զիլըր (Գերմանիա)* 2, *Հարսթ (Անգլիա)* 1, *Սիմէոս (Փորթուկալ)* 1, *Պանիչէվսքի (Ս. Միութիւն)* 1, *և Էմէրիխ (Գերմանիա)* 1 :

— Այս մրցաշարքին մասնակցած են 70 երկիրներ՝ բաժնուած 16 խմբաւորումներու ,որոնց առաջին հանդքսացողները կազմեցին այն 16 խումբերը, որոնք մրցեցան Յուլիս 11էն 30, Անգլիոյ մէջ։

Հ.Մ.Ը.Մ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ՏԻՐԱՑԱՒ
ՆՈՐԱՅՐ ՊԵՆ ՕՀԱՆԵԱՆ ԲԱԺԱԿԻՆ

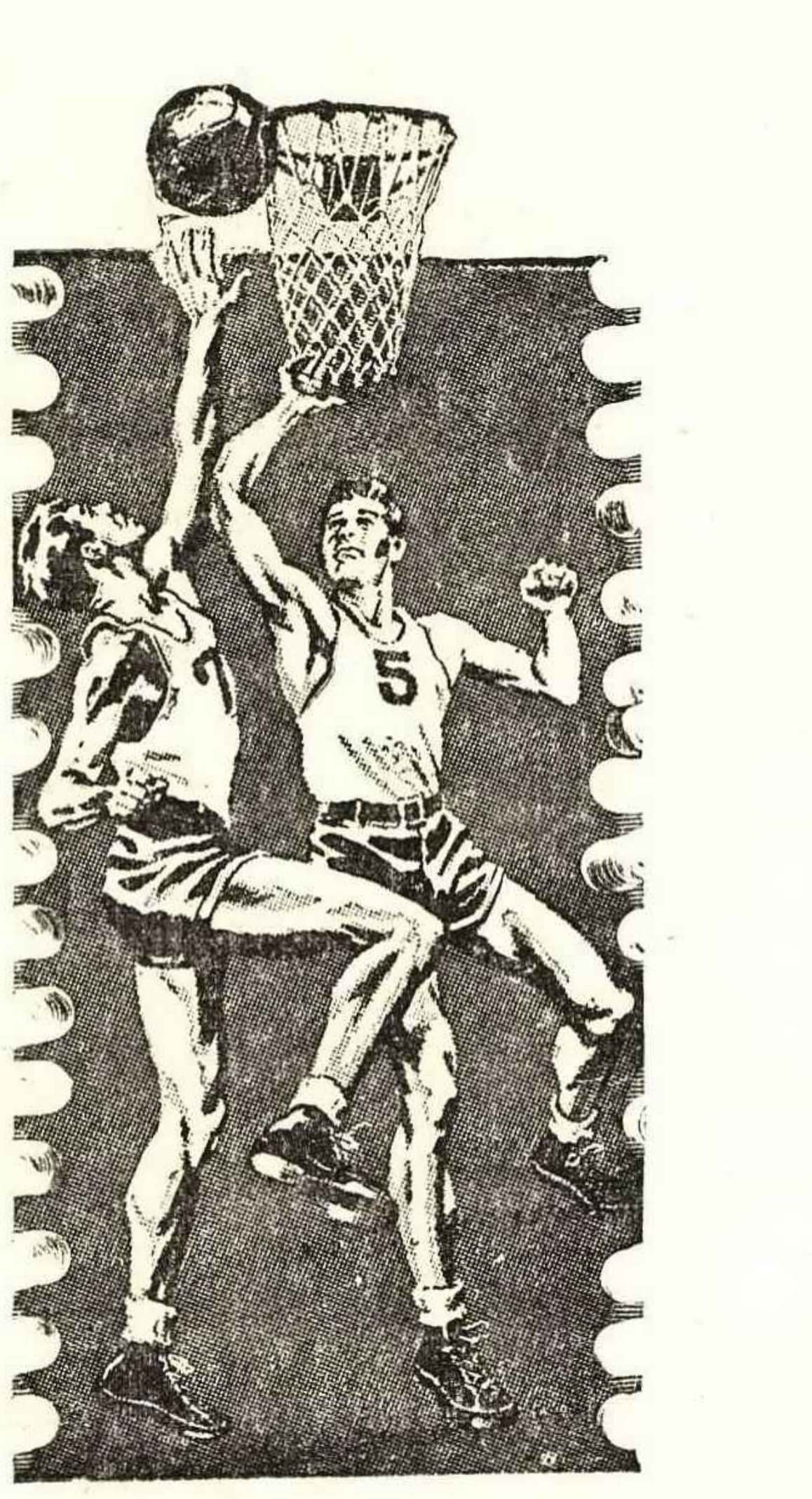

Կիրակի 21 Յուլիսին Աղեքսանդրիոյ «Կամք»ի խաղադաշտին վրայ, մեծ թիւով խանդավառ մարզասէրներու ներկայութեան տեղի ունեցան «ԿԱՄՔ»ի կողմէ կազմակերպուած Պասքէթ-Պոլի Եգիպտահայ մրցաշարքի աւարտական մրցումները, ՆՈՐԱՅՐ ՊԵՆ-ՕՀԱՆԵԱՆ բաժակին համար։

Օրուան յաղթական հանդիսացաւ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ. ի խումբը եւ տիրացաւ բաժակին:

Ընդհանուր դասաւորումը եղաւ.

Ա.— «Հ.Մ.Ը.Մ.» Աղեքսանդրիա
Բ.— «Կամք» Աղեքսանդրիա
Գ.— «Հ.Մ.Ը.Մ.– Արարատ» Գահիրէ
Դ.— «Նիյր Իսթ Ակումբ» Գահիրէ
Ե.— «Հ.Մ.Ը.Մ.–Նուպար» Գահիրէ:

Հ. Մ. Ը. Մ. - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՋՐՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՄԱՐՍԱ ՄԱԹՐՈՒՀ

Կիրակի, 18 Սեպտեմբերէն - Կիրակի 25 Սեպտեմբեր 1966
Անդամներու մասնակցութեան սակ 13 Ե.Ո.
Ոչ-անդամներու » » 14 »
Արձանագրութեանց վերջին թուական 6 *Սեպտեմբեր* 1966։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ԲԱՐՁՐ
(Շար. Բ. էջէն)

զարթումի շեղ ելոյթներու, երիտասարդական առոյգ պարտադրութիւններու ընդմէջէն։ Փարիզէն Պրիւքսէլ, Քալիֆորնիայէն Արժանթին, Ուրուկուէյէն Մոսկուա ու Երեւան։

Մոռցուած, կորսուած, այլասերուած ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ՝ որ ահա մէկ մարդու նման ոտքի է եւ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ կը պահանջէ ԻՐ ԱԶԳԻՆ համար: Քանզի գիտակցեցաւ թէ այդ ԱԶԳԸ իր երիտասարդութենէն զրկուած ըլլալուն համար այդպէս ջարդուեցաւ, նախատուեցաւ եւ հայրենի հողերէն դուրս քշուեցաւ:

Հոն ուր ներկայ եղաւ այդ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ՝ Ուրֆայէն մինչեւ Մուսա Լեռ եւ Վանէն մինչեւ Սարտարապատ, ԱԶԳԸ բարձրագլուխ ճակատեցաւ իրմէ գերազանց թիւով նենգ թշնամիին դէմ։

Հիմա ալ ոչ մէկ կռունկ տրտում երգ ունի իր ալուցքին։

Երկրէն Սփիւռք եւ Սփիւռքէն Երկիր բազմահազար ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ նոր օրերու հրճուանքով բիւրեղածայն պիտի աւետէ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ ամէն լեզուներով, բայց ՀԱՅ ՀՈԳԻՈՎ:

Ու ամէն մէկ ԱԶԳԻ համար այդ ՀՈԳԻՆ է ԱՒԻՇԸ ԿԵՆՍԱՏՈՒ.

«ԵՐԻՏ ՀԱՅՈՒՀԻ»

ՍԻԼՎԻ ՎԱՐԴԱՆ
(Շար. Ա. էջէն)

լոյթներու ուրոյն ատոնք կը մոռցնէին առանձնութիւնս։ Բայց քանի ժամանակը կը սահէր, բժիշկները կը յանձնարարէին հրաժարիլ այդ կեանքէն և հանգիստ ըլլալ, որպէսզի բարդութիւն մը չի ծագի յոգնութեան հետեւանքով: Այժմ տունս առանձին եմ, կը ըսպասեմ ամուսնոյս հեռաձայնի կանչին, կամ իր նամակին և կամ վերադարձին։

— Բայց ինչո՞ւ Ճոնի այսպէս հեռու կը մնայ հիմա, երբ ամենէն աւելի պէտք ունիք իր ներկայութեան, հարցուցի։

— Յանցանքը իմս է, պատասխանեց Սիլվի։ Անիրաւ եղայ անոր հանդէպ։ Անսահման կերպով կը սիրեմ զայն և ուզեցի, որ միշտ քովս ըլլայ։ Յղութիւնս պատրուակելով, քաշուած կեանք մը պարտադրեցի անոր և հեռացուցի զինք իր ասպարէզէն, ընկերներէն և հանդիսականներէն։ Արդիւնքը ժխտական եղաւ, որովհետեւ անցեալ տարի իր սկաւառակներուն վաճառումը նուազեցաւ զգալիօրէն և ժողովրդականութիւնը կորսնցուց իր նախկին թափը։ Զգացի յանցանքս և հարկադրուեցայ ազատ թողուլ զինք։ Ճոնի, որ իմ քովս մնալու համար մերժեց կարգ մը պայմանագրութիւններ և շրջապտոյտներ, սկսաւ եռանդագին աշխատիլ։ Եւ արդիւնաւոր եղաւ իր աշխատանքը։ Ոչ միայն Ափրիկէի և Գանատայի իր շրջապտոյտները փառք և յաղթանակ ապահովեցին իրեն, այլև իր վերջին երգը՝ «Երկար մազեր կարճ գաղափարներ», որուն բառերը ինք գրած է, դափնեպսակներ շահեցուց իրեն։ Կը յուսամ, թէ մեր զաւակին ծննդեան օրը հոս պիտի ըլլայ։ Երբ Ճոնի քովս ըլլայ, վստահ եմ, որ շատ յաջող և դիւրին ծննդաբերութիւն մը պիտի ունենամ:

Քաղեց Զ. ԱՐՄԷՆ

دار نشوة للطباعة

ՃԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 9 (146) – ՇԱԲԱԹ 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1966

ՀԱՏԸ ՁԵՌ.ՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ٩ (١٤٦) السبت ٢٤ سبتمبر ١٩٦٦

ԽԱՐՔՈՎԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆԻ «ԱՆԻ» ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ

Անպարտելի Խումբը Շահեցաւ «Կաշիէ Գնդակ»ի Բաժակը

Մոսկուայի «Ֆուտպոլ» շաբաթաթերթը իր 4 Սեպտ.ի թիւին մէջ, հրատարակեց նկարը Երեւանի «Անի» խումբին։

Տասնըչորս հայ պատանիներ։ Ուրախութիւնը կը վազէ դէմքերէն։ Մէկն իր ձեռքին մէջ ամուր բռնած է հսկայ բաժակ մը։ Ուրաքանչիւրին վիզէն վար՝ ոսկեգոյն մետալ մը, զոր քանի մը վայրկեան առաջ Իկոր Նէթօ, սովետական ֆութպոլի աստղերէն մին, նախկին պետը ազգային խումբին, բաժնեց յաղթողներուն։

Պատկերը առնուած է Խարքովի մէջ։ Երեւանցի տղաքը ապրեցան անշուշտ, հոն, իրենց երիտասարդ տարիքին ամենէն երջանիկ պահերը։

Անտեղի չէր իրենց ուրախութիւնը։ Չէ՞ որ այդ բաժակը «Անի»ի կու տար Ս. Միութեան լաւագոյն «Բակային» խումբը նկատուելու իրաւունքը. Ս. Միութեան ախոյեանը, իր դասակարգին մէջ ... Լաւագոյնը՝ մրցաշարքի մը մէջ, որուն ընթացքին հազարաւոր խումբեր դաշտ իջան, Սովետական Միութեան բոլոր շրջաններուն մէջ։

«Անի» շահեցաւ ուրեմն «Կաշիէ Գնդակ» մրցաշարքի 1966ի բաժակը, որուն վերջին փուլը տեղի ունեցաւ Խարքովի մէջ։

«Պիոներսկայա Փրաւտա» թերթին կազմակերպած այս մրցակցութիւնը՝ վերապահուած պատանեկան խումբերու։ Խաղերուն իւրաքանչիւրը կը տեւէ յիսուն վայրկեան միայն։ «Անի» Երեւանի Շահումեան թաղին խումբն է։ Հայաստանի առաջնութիւնը շահեցաւ՝ սուր պայքարէ մը ետք։ Յետոյ մտաւ միութենական մրցաշարքին մէջ, ուր երեւան եկաւ իբրեւ անպարտելի ամբողջականութիւն մը։ Վերջնական մրցման մէջ, Հայերը յաղթեցին Կամենսկ-Ուրալսկ քաղաքի «Զարիա» կազմին, 2-1 արդիւնքով։ Այս մրցումը, Շաբաթ 27 Օգոստոսին, սովետական հեռատեսիլի յայտագրերին մաս կը կազմէր։ Այդ կը նշանակէ, թէ մրցաշարքը որոշ հետաքրքրութեան մը առարկայ

(Շար. տես էջ 2)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԹԻ

ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Կիրակի 23 Հոկտ. 1966, Ռասինկ—Սալամ, Հ.Մ.Մ.–Հ.Մ.Ը.Մ. Մազրաա—Սաժես, Նըժմէ-Անդրանիկ։

Կիրակի 30 Հոկտ. 1966 Սաժես–Հ.Մ.Ը.Մ., Մազրաա–Նըժմէ, Անդրանիկ—Սալամ, Սաֆա–Հ.Մ.Մ.։

Կիրակի 6 Նոյեմ. 1966, Հ.Մ.Մ.—Ռասինկ, Հ.Մ.Ը.Մ.—Մազրաա, Անդրանիկ—Սաֆա, Սաժես-Սալամ։

Կիրակի 13 Նոյեմ. 1966, Հ.Մ.Ը.Մ.—Անդրանիկ, Ռասինկ—Սաֆա, Հ.Մ.Մ.—Սալամ, Սաժես—Նըժմէ։

Կիրակի 20 Նոյեմ. 1966, Ռասինկ—Սաժես, Սաֆա — Մազրաա, Սալամ-Նըժմէ, Անդրանիկ—Հ.Մ.Մ.։

Կիրակի 27 Նոյեմ. 1966, Հ.Մ.Ը.Մ.—Սալամ, Ռասինկ-Մազրաա, Հ.Մ.Մ. – Սաժես, Նըժմէ—Սաֆա։

Կիրակի 4 Դեկտ. 1966, Ռասինկ—Անդրանիկ, Հ.Մ.Ը.Մ.–Նըժմէ, Սաֆա—Սաժես, Սալամ-Մազրաա։

Կիրակի 11 Դեկտ. 1966, Հ.Մ.Մ.—Նըժմէ, Ռասինկ—Հ.Մ.Ը.Մ., Սաֆա—Սալամ, Անդրանիկ—Մազրաա։

Կիրակի 18 Դեկտ. 1966, Հ.Մ.Ը.Մ.—Սաֆա, Նըժմէ — Ռասինկ, Սաժես—Անդրանիկ, Մազրաա—Հ.Մ.Մ.։

Դարձի մրցումները պիտի ըսկըսին 5 Մարտ 1967ին եւ պիտի շարունակուին մինչեւ 30 Ապրիլ 1967, միեւնոյն դասաւորումով։

ՊԱՍՔԷԹ ՊՕԼ

ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

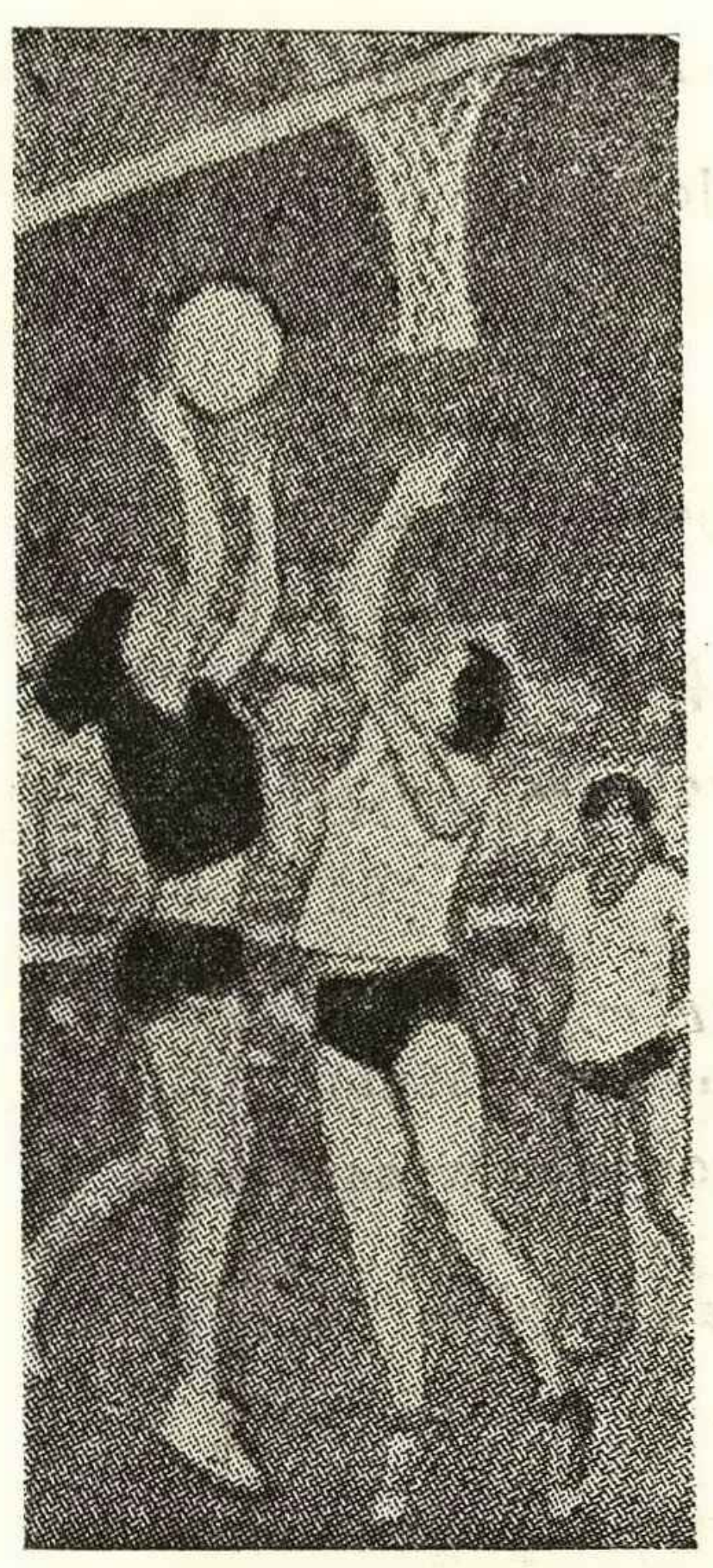

Հայ եւ Գերմանացի մարզիկներ կրծքանշաններ կը փոխանակեն

— Ճիշդն ասած, Երեւանի պասքէթպոլիստները ինծի անակընկալի բերեցին։ Ես նրանց հետ առաջին անգամ հանդիպել եմ 1962 թուականին, այն ժամանակ, երբ ձեր մարզուհիները համոզիչ յաղթանակ տարան Պերլինի համալսարանի թիմի նկատմամբ։ Սակայն այսօր նրանք վատ խաղացին։

Գերման. Դեմոկ. Հանր. կանանց հաւաքական թիմի աւագ մարզիչ Դետրիհ Լաափսը այս կարծիքը մեր պասքէթպոլիստուհիների խաղի ու պատրաստականութեան մասին, լրիւ իրաւացի էր։ Ինչպէ՞ս կարելի է միջազգային հանդիպման նախապատրաստուել առանց մարզիչի, հենց այնպէս, ի միջի այլոց։ Եւ դա այն դէպքում, երբ հակառակորդը Եւրոպայի ուժեղագոյն թիմերից է։

Խաղի հենց սկզբից մեր հիւրերը ընտրեցին «սեղմուած» անհատական պաշտպանութեան եւ Հայաստանի մարզուհիների ընտրած սահմանային «փասիֆ» պաշտպանութեան գործի դրեցին սուր «կոմբինացիոն» գրոհները, որոնք յաջողութեամբ եզրափակւում էին հեռու եւ միջին տարածութիւններից կատարուող դիպուկ նետումներով։ Իսկ ի՞նչ հակադրեցին մեր պասքէթպոլիստուհիները։ Ուղղակի ոչինչ։ Նրանց գործողութիւնները միայն տարերային բնոյթ էին կրում։

Գերմանուհիները մինչեւ վերջ իրենց ձեռքում պահեցին նախաձեռնութիւնը եւ խաղը շահեցին 83:44 (41:28) հաշւով։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ԱՇԽԱՏԱԿԻՑԸ ԼՈՆՏՈՆԷՆ ԿԸ ԳՐԷ

ՄԱԾՈՒՆ ՈՒՏՈՂ ԱՆԾԱՆՕԹԸ

(հանդիպում Պր. Մամիկոն Ազնաւուրեանի հետ)

* Շառլ Ազնաւուր Սեպտեմբեր 4ին Լոնտոնի Արքայական «Ալպերթ Հոլ»ի մէջ մեծ յաջողութեամբ տուաւ իր համերգը.
* Գաղթականութեան օրերուն Եգիպտոս պիտի ապաստանէր, բայց...
* Հանրի Թրուայայի աղջիկը հօրը նման կ՚ուրանայ իր հայ ըլլալը.
* Սիլվի Վարդան մեր տանը սանդուխներուն վրայ ըսաւ տիկնոջս..
* «Հպարտ եմ որ Այտան հայ երիտասարդը նախընտրեց.
* Շառլը «Եէ-Եէ»ին հեղինակն է.

Կէսօրուան մօտ էր երբ արթնցայ, բաւական մտածելէ ետք օրուան ծրագրիս վրայ, խորհեցայ որ միակ տաքուկ վայրը Հայ Տունն էր. ժամ մը ետք արդէն կը գտնուէի այն շատ սիրալիր տունը, ուր կը հաւաքուին բոլոր Լոնտոնահայերը Կիրակի օրերը Ս. Պատարագէն ետք։

—Արդեօք այսօր ի՞նչ եփած են մեր տիկինները, մտովի ըսելով իջայ ճաշարան. սակայն չար բախտէս, ժամանակն ալ ուշ ըլլալով, ոչինչ մնացած էր մեր տիկիններուն համով ճաշերէն։

Անկիւն մը հաւաքուած կարգ մը հայրենակիցներ պարոն մը կը հարցուփորձէին. գաւաթ մը սուրճ ապսպրելով մօտեցայ անոնց։ Անծանօթ պարոնը գաւաթ մը մածուն առջեւը, նստած կը պատասխանէր ամենուն։ Կամաց՝ հարցուցի քովս գտնուող երիտասարդին՝ թէ ո՞վ էր այդ անձնաւորութիւնը, ըսաւ.– Շառլ Ազնաւուրի հայրն է. (գիտէի արդէն որ Ազնաւուր այդ գիշեր համերգ մը կուտար Արքայական «Ալպերթ Հոլ»ի մէջ (սակայն ուշացած էի տոմսակ ապահովելու). շուտով ես ալ անձս ներկայացնելով մասնակցեցայ այդ հարցուփորձին։

Պրն. Ազնաւուրեան ազնուականի տպաւորութիւնը ձգեց վրաս։ Առաջին հարցումս եղաւ՝ թէ ինք Եգիպտոս այցելա՞ծ էր թէ ոչ. ըսաւ որ գաղթի օրերուն Եգիպտոս պիտի գար՝ սակայն վերջին վայրկեանին իրեն Իզմիր երթալ վիճակուեցաւ. ըսի՝ «Չէ՞ք փափաքիր այցելել». պատասխանեց. «Ես աւելի խորերը կը նախընտրեմ երթալ»

Մամիկոն Ազնաւուրեան կ՚երգէ

Խօսք բացուեցաւ հայութեան մասին. իրեն հարց ուղղուեցաւ թէ ինչո՞ւ իր որդին Շառլ անգամ մը ուրացած էր իր «Հայ» ըլլալը... պատասխանեց որ պաշտօնական կերպով ան «ֆրանսացի» էր... ես ալ «Ֆրանսացի եմ», աւելցուց «բայց հպարտ ենք հայ ըլլալնուս համար»...: Զմայլեցայ անոր գործածած մաքուր հայերէնին վրայ։

Նիւթը դարձաւ աշխարհահռչակ ուրիշ հայերու շուրջ. ըսկըսաւ պատմել թէ Հանրի Թրուայա կ՚ուրանայ իր հայ ըլլալը ու աւելցուց. «Օր մը երբ իր աղջիկը մեր տունը եկած էր իմ Թոռնիկիս Սեդային հետ, իրեն հարցուցի թէ հայերէն գիտէ՞ր. պատասխանեց որ ինքը հայ չէր. շուտով Սեդային ըսի՝ որ օրիորդը հաճոյք չէր պատճառեր մեր տունը գտնուելով։ Աւելի ուշ Թրուայա Շառլին դիտողութիւն ըրեր է այդ պատահարին համար, իսկ Շառլն ալ արդարացուցեր է ըսելով «Հայրս մոլեռանդ հայ է»...

Կարգը եկաւ Սիլվի Վարդանին, որ նոյնպէս ուրացած է իր հայ ըլլալը՝ երբ օր մը սանդուխներուն վրայ հանդիպած էր իր տիկնոջ։

Այս բոլորէն ետք՝ սակայն շատ հպարտ կը զգար ինքզինքը, որ իր աղջիկը, Այտան, հայու հետ ամուսնացած էր (Շահան Կառավարենցի հետ)։

Հարցուցի թէ ինչ էր իր կարծիքը «Եէ Եէ»ին մասին։

(Շար. տես էջ 2)

00978

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ ՁԱՅՆԸ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ

Գրեց ՍԱՄՕ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Քսաներորդ դարու այս լուսաւոր կէսին, անկարելի է երեւակայել երիտասարդական շարժում մը՝ որ ուզէ անջատ ու հեռու մնալ այլ երիտասարդական շարժումներէ։

Շատ մը երկիրներ հասած են նախանձելի դիրքերու, բայց երբեք բարեկամութեան կապերը չեն խզած, նոյնիսկ նախնական ու համեստ վիճակի մէջ գտնուող, օտար երիտասարդական շարժումներու հետ։

Ուրեմն բոլոր ազգերու երիտասարդ – երիտասարդուհիներուն համար՝ փոխ յարաբերութիւնը կը մնայ բարեկամութեան, ինքնազարգացման եւ ընկերային կեանքի յառաջացման մեծապէս նպաստող կարեւորագոյն ազդակ մը։

Այս փոխ – յարաբերութեան կենսական ու ամենայարմար միջոցը՝ թղթակցութիւնն է։ Թղթակցութեան տեսակները շատ են։ Ֆրանսացի փիլիսոփայ ՎՈԼԹԷՐ գրական սեռի մը վերածեց զայն. վաճառականական թղթակցութիւն մը գոյութիւն ունի արդէն. բայց մեր ակնարկածը պարզ թղթակցութիւնն է՝ առանց տեսնելու (գուցէ միայն նկարով) բարեկամ-բարեկամուհիներ ունենալը ամէն հորիզոնի տակ։ Սա՛, քսաներորդ դարու երիտասարդական խիղախ ու բարեկամասէր ոգին է, որ իր ծնած կամ ապրած շրջանակին մէջ չի կրնար բանտարկուիլ, այլ իրեն կայան կ'ուզէ գտնել ամէն հորիզոնի տակ։

Հարկ է նշել թղթակցութեան առաւելութիւնները եւ վնասները – եթէ կան – ապա հարցը դնել հայկական գետնի վրայ՝ տալ թղթակցութեան գտած ընդունելութիւնը հայ երիտասարդներուն մօտ, մտածել հաւանական լուծում մը գտնելու մասին, ընել մի քանի առաջարկներ, որոնք հեռու են խրատներ կամ պարտադրանքներ ըլլալէ։

Բնականաբար ամէն թղթակցութիւն ունի իր առաւելութիւնները, սակայն տրամաբանական չէ՞ որ երիտասարդական թղթակցութիւնը՝ որուն գերագոյն նպատակը բարեկամութիւնն է, միայն առաւելութիւններ կրնայ ունենալ եւ երբեք վնասներ։ Ոմանք՝ առաւելութիւններէ աւելի վնասներ կը գտնեն եւ այս իսկ պատճառով կ'արգիլեն որ իրենց զաւակները այս տեսակի թղթակցութիւններ ունենան։

Սխալ է այպանել բարեկամութեան, ինքնազարգացման, մտերմութեան եւ մասնաւորապէս հոգիին ազնուութեան նպաստող՝ այսքան ընդհանրացած փոխյարաբերութեան միջոցը։

Երբ թղթակցութեան նպատակը վսեմ է, ուրեմն աւելորդ է արգիլել երիտասարդ երիտասարդուհիները՝ որպէսզի վայելեն այդ իսկական հոգեկան հաճոյքը, որ կը յատկանշէ անկեղծ եւ մտերիմ բարեկամութիւնը։

Այսօր երիտասարդական ակումբներ եւ օրկաններ նոր թափ մը կու տան երիտասարդական թղթակցութեան եւ միլիոնաւոր երիտասարդ – երիտասարդուհիները իրար կը մօտեցնեն, զօրացնելով երիտասարդական մաքուր ոգին եւ խանդը՝ ի շահ գոյակցութեան եւ օգտակար մտերմութեան։

Բնական է թէ հայ երիտասարդութիւնը անմասն չէ մնացած ու իր անունը եւ ձայնը լսելի դարձուցած է ամէն տեղ։ Հայ երիտասարդն ու երիտասարդուհին ցոյց տուած են պելճիքացիին, ֆրանսացիին, անգլիացիին կամ հեռաւոր հնդիկին ու աւստրալիացիին՝ թէ եղած ենք ու կը մնանք բարեկամասէր, մշակութասէր ու շինարար ազգ մը։

Բայց ի՞նչ համեմատութեամբ հայ երիտասարդները լծուած են այս աշխատանքին։

Բաղդատած եւրոպական եւ նոյնիսկ ափրիկեան երիտասարդութեան՝ հայերը շատ քիչ համեմատութեամբ կը նամակցին օտարներու եւ մասնաւորապէս իրարու հետ։

Որո՞նք են պատճառները։

Օտարներու հետ թղթակցիլ կը պահանջէ օտար լեզուներ գիտնալ եւ քիչ թէ շատ տեղեակ ըլլալ այլ երկիրներու ժողովուրդի պատմութեան, արուեստին եւ մտայնութեան։ Հայ երիտասարդ այն ուսեալ խաւը, որ կը լրացնէ այս պայմանները, որ կարգ մը պատճառներով լման չի մասնակցիր այս աշխատանքին, որ կը նպաստէ թէ՛ անհատին եւ թէ՛ հաւաքականութեան։ Ծնողներ կան, որոնք կ'արգիլեն թղթակցութիւնը եւ չեն քաջալերեր իրենց զաւակները, անիմաստ պատճառաբանութիւններով։

(Շար. տես էջ 8)

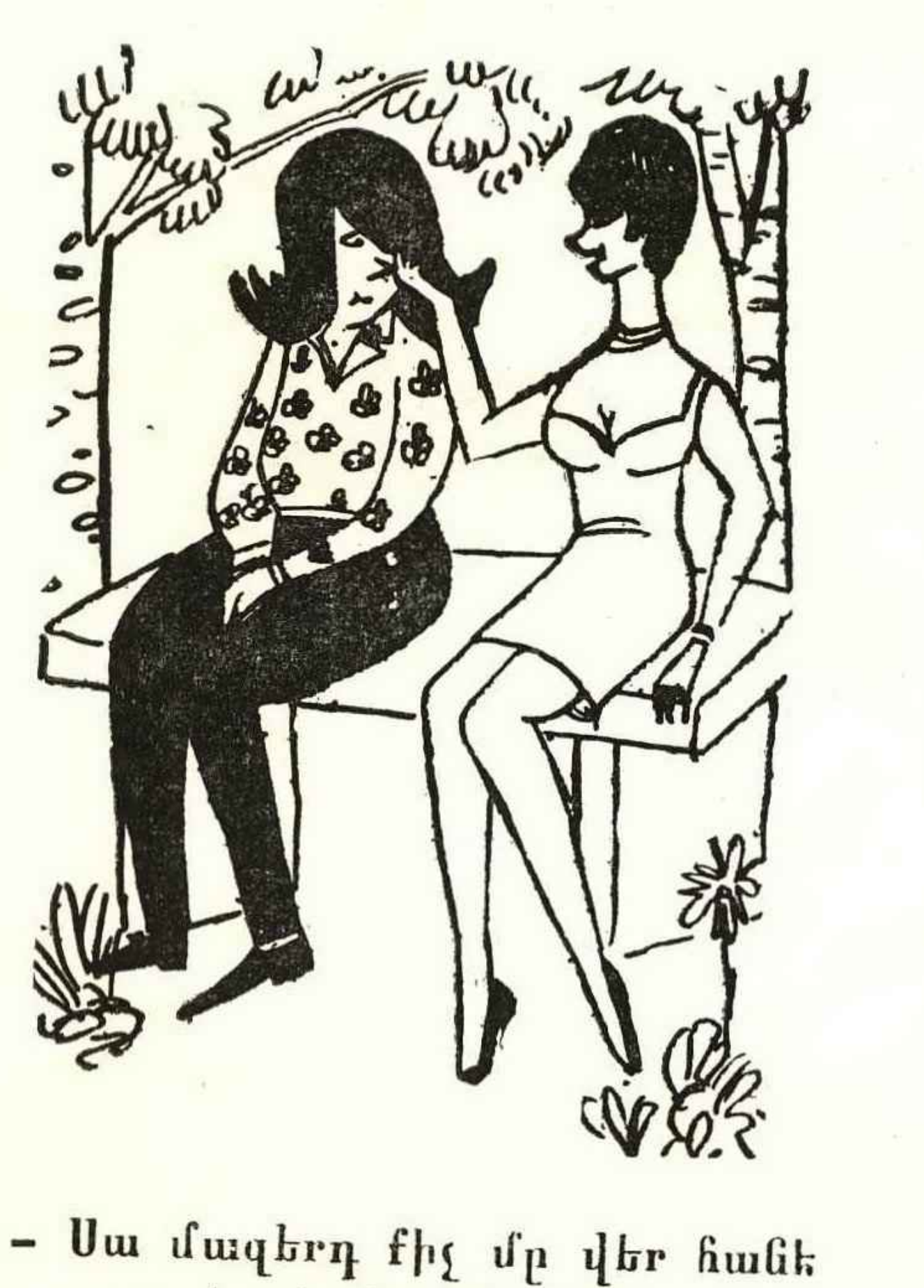

– Սա մազերդ քիչ մը վեր հանէ որպէսզի ճանչնամ քեզ։

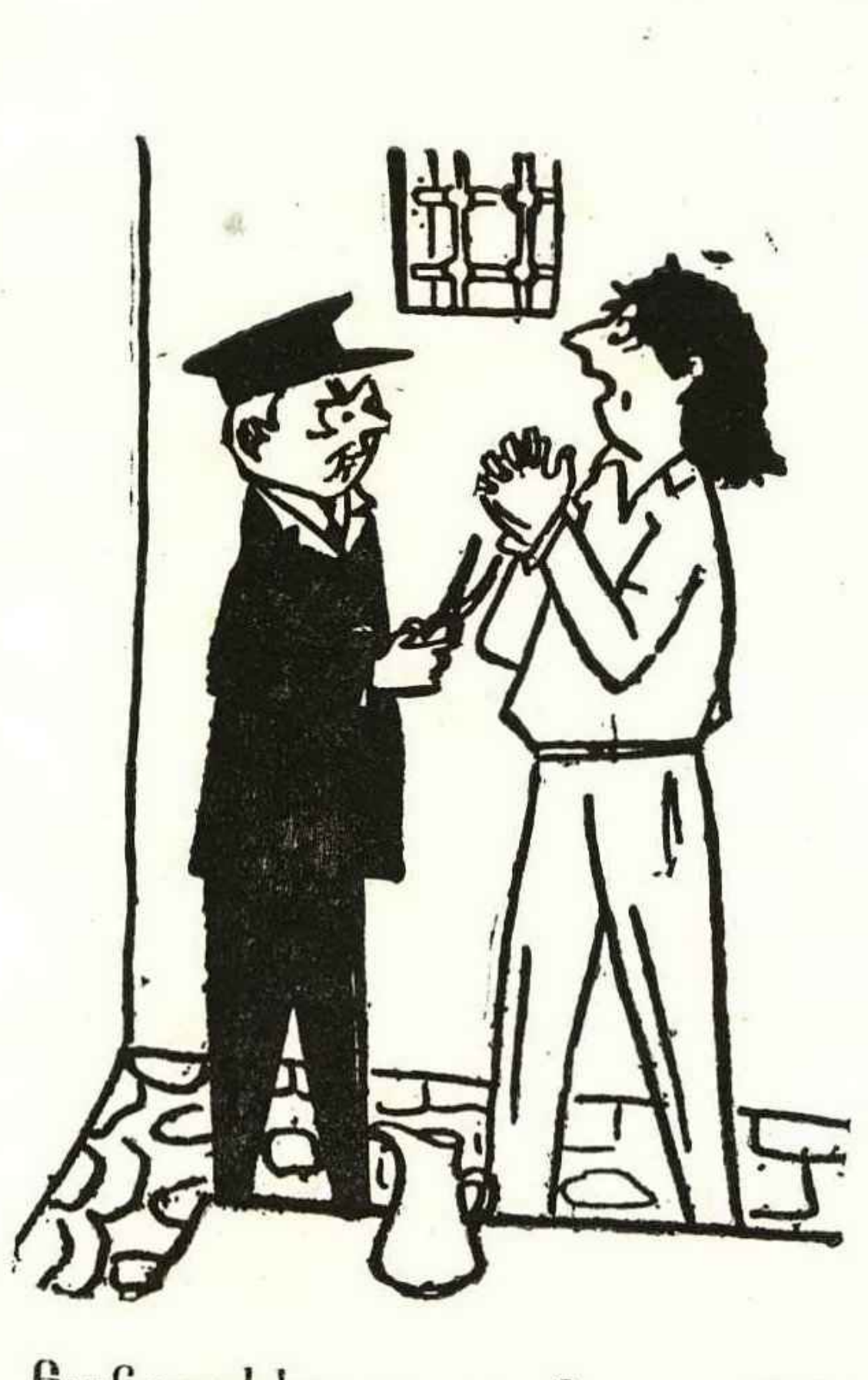

Բանտարկեալը բանտապահին՝
– Եթէ կ'ուզէք գլուխս կտրեցէ՛ք, բայց... մազերս երբե՛ք։

Պատրաստեց Ս. ՀԻԼՏԱ

Ս. Հայաստանի Ֆութպոլի կեանքէն

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

եղած է բովանդակ Ս. Միութեան մէջ եւ Հայերու յաղթանակին լուրը ներս է մտած միլիոնաւոր տուներէ։

Այդպիսի յաղթանակ մը կը նշանակէ նաեւ, թէ երիտասարդական ֆութպոլը գոհացուցիչ մակարդակի մը վրայ է Հայաստանի մէջ։

Ըստ Պր. Մ. Համբարձումեանի, որ մանկապատանեկան «ըՍպորտ դպրոց»ի վարիչներէն մին է, 14.115 դպրոցականներ, Հայաստանի մէջ կը զբաղին ֆութպոլով եւ մինչեւ 1970 այդ թիւը պէտք է հասնի 22–24 հազարի։

Շատ հաւանական է որ Երեւանի «Արարատ» վարպետներու խումբին անցեալ տարի ունեցած յաջողութիւնը (Ս. Միութեան Բ. կարգի խումբերու ախոյեան) ստեղծած ըլլայ խանդավառութեան նոր հոսանքներ Հայաստանի տղոց շարքերէն ներս, եւ երբ հետեւանք ատոր, «Անի»ի սեւաչուի մանչերը ահա մայրաքաղաք կը բերեն շատ փնտռուած բաժակ մը։

* * *

Իսկ ի՞նչ կ'ընէ այս տարի «Արարատ», որ կը մասնակցի Ս. Միութեան գերագոյն ախոյեանութեան։

«Արարատ» կ'ընդգրկէ Հայաստանի ամենազօրաւոր խաղացողները։ Ունեցաւ փայլուն սկիզբ մը ախոյեանութեան մրցաշարքին մէջ, յաղթելով մանաւանդ Թիֆլիսի (1-0) եւ հաւասար մնալով Մոսկուայի Թորփետոյին հետ, որ ծանօթ է Լիբանանցիներուն։ Թորփետօ 1965ի ախոյեանն է։

Ցաւոք, «Արարատ» ունեցաւ անկումի շրջան մը, որ զինքը նետեց դասաւորումին մինչեւ 16րդ տեղը (19 խումբեր կը խաղան Ս. Միութեան Ա. բաժանումին մէջ)։

Ներկայիս, կամ աւելի ճիշդ Օգոստ. 30ի դրութեամբ, «Արարատ» 14րդ է՝ 23 մրցումներէ վերջ։ Չի կրնար այլեւս մասնակցիլ պայքարի, առաջնակարգ տեղերու համար, որոնք գրաւուած են Քիեւի եւ Մոսկուայի խումբերուն կողմէ, սակայն վախ ալ չունի իր տեղը կորսնցնելու, քանի որ դասաւորումին վերջինն է, որ միայն պիտի իջնէ Բ. դասակարգին մէջ, 1967ին։

Միութենական ախոյեանութեան մասնակցող հայ միւս հինգ խումբերէն՝ լաւագոյն տեղը կը գրաւէ Ղափանի «Լեռնագործ»ը։ Երրորդն է իր խմբակին մէջ, ուր կը մրցին քսան խումբեր։ Զանգեզուրի այս արժէքաւոր կազմին մարզիչն է Գրիգոր Համբարձումեան, որ իբր յետսապահ, իր տեղը ունէր հինգ տարի առաջ՝ Ս. Միութեան ներկայացուցչական կազմին մէջ։ Այն ժամանակ Համբարձումեան կը խաղար Երեւանի «Սպարտակ»էն։

ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

Լիոն

«Արարատ»ներու Սիրահարները

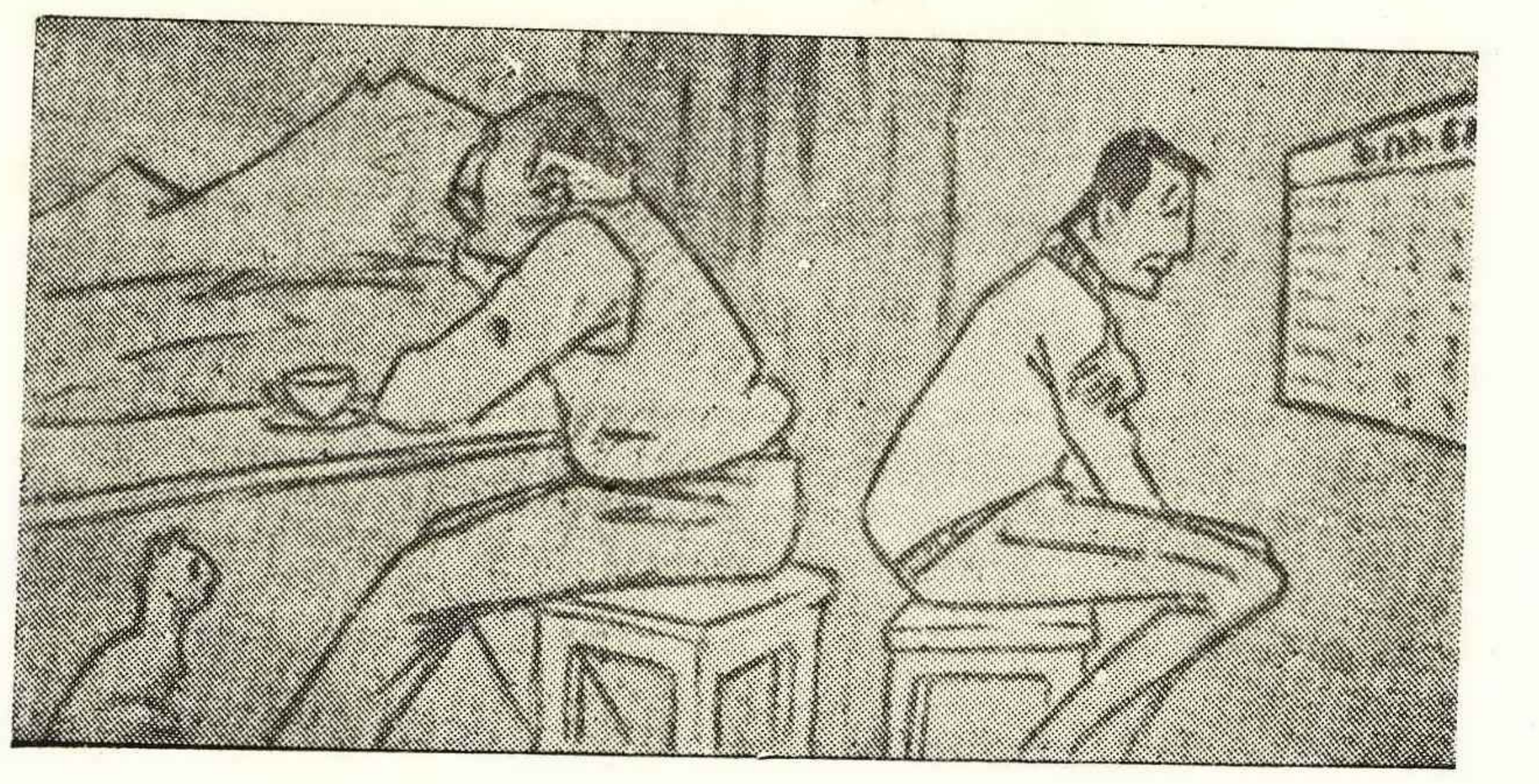

ՀԱՅ Ը.– Քեզ մատաղ, Արարատ...
ՈՐԴԻՆ.– Քեզ մատաղ, «Արարատ»...

«Ոզնի»էն, գործ՝ Ռ. Պապայեանի

ԲԱՌԱԽԱՂ

ա — ա — գա — գործ — դա — ե — ե — զապ — զատ — զար — զէրք — ի — լայ — լոյթ — խակ — ծուն — կ — կա — կան — կել — հա — ձակ — ղաթ — մա — մա — մազ — մար — ն — նի — նորդ — ուխ — պաս — պե — սա — սիլ — սղ — սո — տա — տա — տե — տել — րա — րել — ւա — ւոր — քա։

Վերոյիշեալ 46 վանկերով կազմել 17 բառեր հետեւեալ նշանակութիւններով։-

1.— Բաժանումի արդիւնք
2.— Ծայր
3.— Պաճուճել
4.— Կաթեղէն
5.— Ամուրի
6.— Բլբուլ
7.— Ցանդուղն
8.— Մանրել
9.— Օգնել
10.— Խօսքով յարձակում
11.— Այծենի
12.— Ջուլհակ
13.— Երեկոյթ
14.— Համարձակ
15.— Գինետուն
16.— Գաղափարի հաւատաւոր
17.— Քաշողական

Սոյն բառերուն ԱՌԱՋԻՆ եւ ՉՈՐՐՈՐԴ գիրերը կարդացուած վերէն վար կուտան հայ բանաստեղծի մը կտակներէն մին։

Ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն երկուքը (վիճակով) պիտի ստանան մէկական նուէր։ Պատասխանները ղրկել ամենէն ուշը մինչեւ 20 Հոկտեմբեր, 1966։

Պատրաստուած՝ ՎԱՉԷի կողմէ

Concours TCHAHAKIR Sport et Jeunesse,
B.P. 2111, Le Caire, R.A.U.

Մեր «Մարզական — Երիտասարդական» բացառիկ թիւ 8ի բառախաղին լուծումը՝

ԾԱՂԿԻՐ ԱԶԱՏ ԻՄ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Վերոյիշեալ բառախաղին ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն վիճակաւ՝

Պր. Կարօ Երզնկացեան — Գահիրէ
Օր. Նուարդ Քէօշկէրեան — Աղեքսանդրիա
կը շահին մէկական պարգեւ (ստանալ Թերթիս խմբագրութենէն)։

ՄԱՄԻԿՈՆ ԱԶՆԱՒՈՒՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

(Շար. Ա. էջէն)

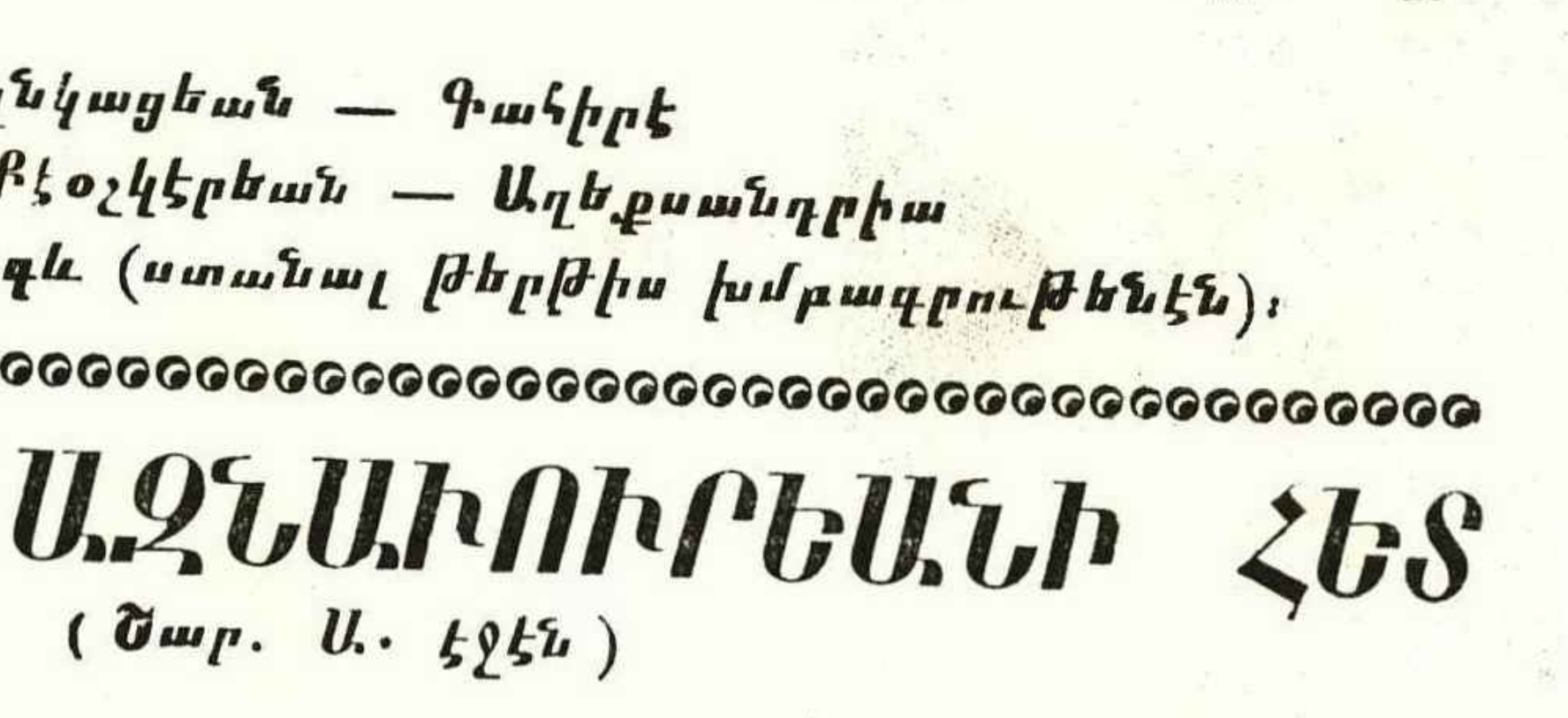

→ Շառլ Ազնաւուր իր զաւակին եւ անոր ընկերոջը հետ

—Պիտի չհաւատաս, բայց «Սէ Սէ»ին հեղինակը Շառլն է, ըսաւ, սակայն տեսնելով որ «Սէ Սէ»ն տեւական չէ, նախընտրեց իր «Պոէմ»ներուն վրայ մնալ։

Ամէն խօսքի մէջ ան կը շեշտէր իր հպարտութիւնը հայ ըլլալուն համար, միշտ խօսելով հայերու մասին, հայ լեզուի, հայոց գրականութեան եւ երաժշտութեան վրայ։

—Կը ցաւիմ, ըսաւ, որ հին աշուղական երգերն ու երաժշտական կտորները այլեւս կը մոռցուին Հայաստանի մէջ։ Պատասխանեցի թէ՝ մեր հին երաժշտութիւնը դասական կը դառնար, տեղ տալով արդի երաժշտութեան։

Մինչ մեր հարցափորձը կ'երկարէր, խորհեցայ որ աւելի լաւ կ'ըլլար եթէ անձամբ երթայի եւ Շառլ Ազնաւուրի համերգին տոմսակս ապահովէի... ուստի հրաժեշտ առի պրն. Ազնաւուրեանէն, յիշատակելի կէսօրէ ետք մը անցընելէ յետոյ։

ՇԱՆԹ ՓԱԼԱՃԵԱՆ
Լոնտոն 4. 9. 66.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՃԱՐԺՈՒՄ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԸ

ՍՏԵՓԱՆ ԶՈՐԵԱՆ

Մի օր Ռոմանոսը պատմեց.

— Ուսանող էի Պետերբուրգի երաժշտանոցի վերջին դասարանում, ամառնային արձակուրդներին գնացի Ֆինլանդիա՝ հազար ու մէկ լճերի երկիրը տեսնելու, նրա կիրթ ժողովուրդին մօտից ճանաչելու։ Հելսինկֆորսի հիւրանոցներից մէկում վարձեցի մի համար ու սկսեցի պարապել։ Փորձում էի նոր եղանակներ ձայնագրել ու հետըն էլ երգում էի կամ դաշնամուր նուագում։

Ու այդպէս պարապում էի մի քանի օր, չմտածելով՝ իմ այս աղմկոտ պարապմունքը հաճելի կը լինի՞ հարեւաններիս, թէ տըհաճ։ Ինձ համար միեւնոյն էր այդ ժամանակ, միայն թէ կարողանայի ուզած եղանակս ձայնագրել։

Բայց ահա դուռս ծեծում են մի օր։

Մտածելով թէ հիւրանոցի վարչութիւնը երեւի նկատողութիւն է անելու, գնում եմ դուռը բանալու։

Բացում եմ և ի՛նչ եմ տեսնում։ Դէմս կանգնած կոկիկ հագնըւած յիսունի մօտ մի եւրոպացի։

— Կարելի՞ է,— ասում է։

— Խնդրեմ,— հրաւիրում եմ նրան ներս։ Ինչո՞վ կարող եմ ծառայել:

Հարցիս պատասխանելու փոխարէն՝ հարցնում է.

— Ասացէք, խնդրեմ, դո՞ւք էք երգում այստեղ։

— Այո։

— Թոյլ տուէք հարցնել ձեր ազգութիւնը։

— Ես՝ հայ եմ։

— Հա՞յ — զարմանում է այցելուս և նայում ինձ ոտից գլուխ ուսումնասիրողի հայեացքով, ապա նորից.— Դուք երգի՞չ էք։

— Ոչ, երգահան։

Այցելուս լռեց մի վայրկեան։

— Երգահա՞ն,— երկարեց մտքերի մէջ։ — Բայց և այնպէս կարո՞ղ եմ խնդրել ձեզ, որ մի երգ երգէք ինձ համար։ Ես ձեր սենեակի հարեւանն եմ, ամէն օր լսում եմ ձեր երգերը և դրանք հաճելի են ինձ։

Չլինելով երգիչ և չունենալով մշակուած ձայն, ես այնուամենայնիւ չուզեցի մերժել անակընկալ հիւրիս և, երբ նստեց իմ հրաւէրով, սկսեցի։

«Կռունկ, ուստի՞ կուգաս»...

Այցելուս, որ սկզբում լսում էր նայուածքն ինձ յառած, շուտով գլուխը կախեց և ձեռք դըրաւ ճակատին։

Լսում էր անշարժ, խորասոյզ։ Գոնէ ինձ այդպէս էր թւում։ Ու այդ դիրքում մնաց մինչև երգիս աւարտը։ Իսկ երբ աւարտեցի՝ նոր միայն գլուխը բարձրացրեց:

— Շնորհակալութի՛ւն,— ասաց մի տեսակ բեկուած, ես կ՛ասէի տխուր ձայնով, ապա նորից — ներեցէք, ես կ՛ուզէի լսել եւս մի երգ, եթէ միայն կարելի է։

Ես դարձեալ չմերժեցի։ Օտար մարդ է, ցանկանում է ծանօթանալ մեր երգերին... Ի՞նչպէս մերժես։ Ու սկսեցի «Արագն եկաւ»ը։

Բայց դեռ մի տուն չերգած՝ այցելուս տեղից վեր կացաւ և գնաց դէպի լուսամուտը և թիկունքը ինձ արած, նայեց դուրս։

«Ի՛նչ անքաղաքավարութիւն» մտածեցի ու թէեւ այդ վարմունքից վիրաւորուած, շարունակեցի երգել՝ նայուածքս նրա կողմը...

Երգեցի եւս մի տուն, յանկարծ ի՛նչ եմ նկատում՝ հիւրս թաշկինակով սրբում է աչքերը...

Իսկոյն ընդհատեցի երգս։

— Ներողութիւն,— ասում եմ,— ի՞նչ պատահեց ձեզ:

— Ձեր երգը ... — ասում է այցելուս, այլայլած,— ձեր երգը...: Երեք օր է, գիտէք ձեր երգերը յուզում են ինձ և ես չէի հասկանում պատճառը։ Այսօր միայն իմացայ, որ դուք հայ էք...

— Իմ երգե՞րը,— զարմանում եմ ես: Իմ երգերը այնքան օտար պիտի լինեն ձեզ։

— Օտա՞ր... Ո՛չ, ձեր երգերը հարազատ են ինձ, այո՛, մօտ ու հարազատ...

Ինչպէ՞ս: Դուք եղե՞լ էք Հայաստանում։

— Ոչ, սիրելիս։ Իմ նախնիները եղել են Անիի բնակիչներ և Լեհաստան գաղթել են 13րդ դարում։ Ձեր ձայնի և երգի հնչիւնները, ոչ, այդ հնչիւնների արձագանգը ես միշտ լսել եմ մեր տանը և իմ հոգում ... Ինձ թւում է՝ ես այդ երգերը լսել եմ վաղո՛ւց...

Այս ասելով՝ նա կրկին խնդրեց, որ երգեմ եւս մի երգ:

Եւ ես երգեցի...։

★ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ★

Լենինկրատի Պալէի Դպրոցին Մէջ

Լենինկրատի մէջ կը գտնուի Վականովա (Վահանովա) պալէի նշանաւոր դպրոցը, որ աշխարհի տուած է Փաւլովան, Քարսավինան, Վականովան, Սփեսցեւան, Նուրիեւը և այլ նշանաւոր պարողներ ու պալերինաներ։

Այս նշանաւոր դպրոցին մէջ է, որ պալէի գաղտնիքներուն կը տիրանայ Տոքթ. Ռոպէր Ճեպեճեանի որդին՝ Վիգին (20 տարեկան), որ ատեն մը Պէյրութի մէջ հետեւեցաւ պարի դասընթացքներու՝ Սոնա Փոլատեանի ղեկավարութեան տակ։

Մէկուկէս տարուան աշխատանքէն ետք՝ Վիգի Պէյրութ վերադարձած է։

Ընկերները իրարու ետեւէ հարցումներ կ'ուղղեն իրեն.— «Վիգի', ի՞նչպէս կ'աշխատէին հոն, ցոյց տուր մեզի ռուսերու պարարուեստը»։

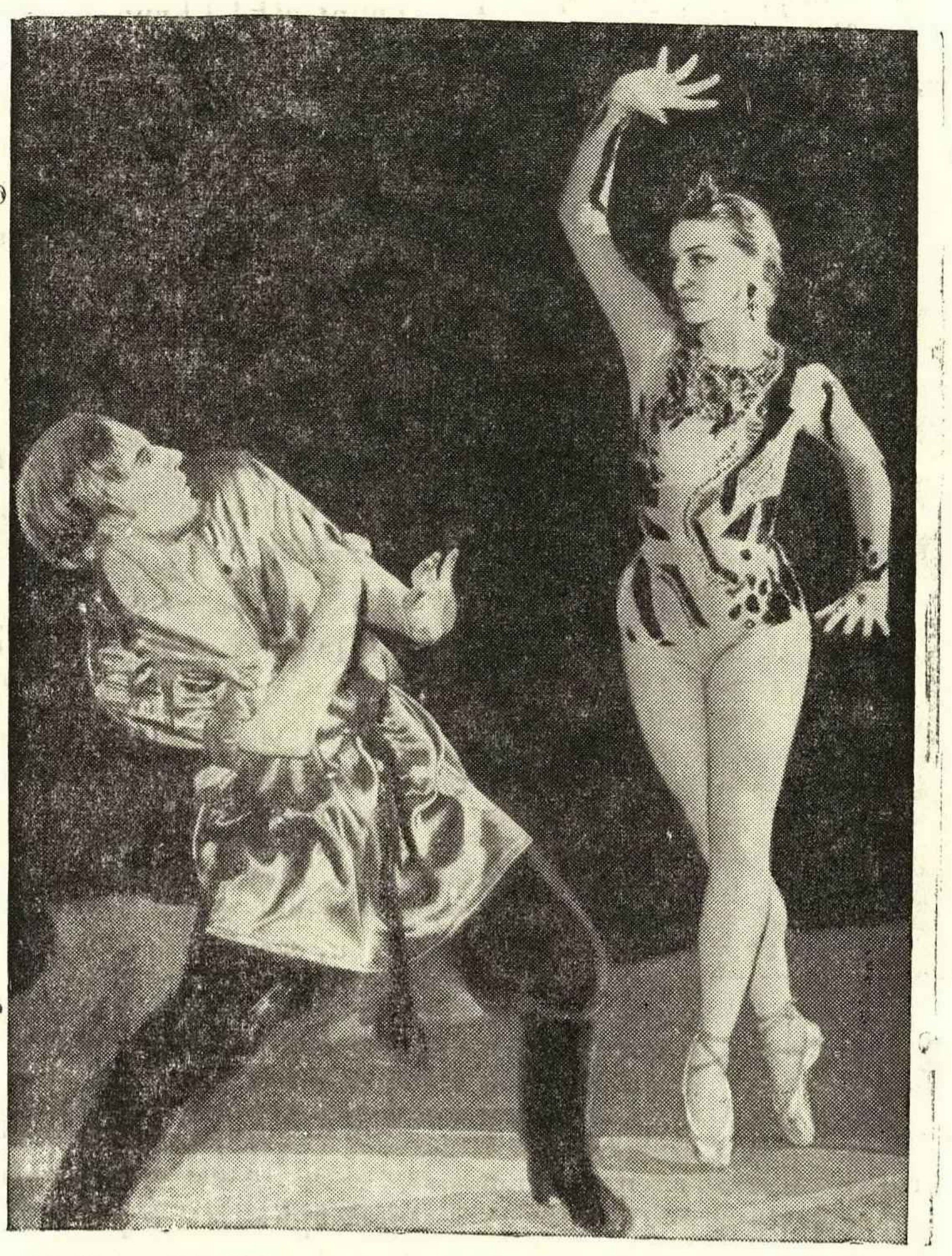

Մոսկուայի «Պոլշոյ» Թատրոնի Պալէի Տեսարաններէն

Վիգի այս խանդավառ տղաց կը հասկցնէ, թէ ինք տակաւին պարող մը չէ. այլ «աշակերտ» մը միայն։

ՍՍՌՄի մէջ ապագայ պարողի մը աշխատանքը անչափելի է։

«50 անձերու առջեւ քննութիւն անցընելէ ետք՝ ես ընդունուեցայ Վականովա դպրոցի դասընթացքներուն հետեւելու, մուտքէ առաջ փրոֆեսոր մը չորս ամիս զիս պատրաստեց՝ օրական մէկուկէս ժամ մասնաւոր դասընթացքով»։

Շարունակելով, Վիգի կը բացատրէ թէ պարարուեստի ուսանող մը ի՛նչպէս կ'օգտագործէ իր օրը.—

«Արթննալ ժամը 8ին։ Նախաճաշ՝ դպրոցին մէջ: Ժամը 10ին աշակերտները սրահը հաւաքուած կը պատրաստուին՝ սպասելով փրոֆեսորին, որ կը վարէ պալէի դասարանի վարժութիւնները. ժամը 10.15էն մինչեւ կէսօր և ճաշէն յետոյ մինչեւ ժամը 4. իսկ մինչեւ ժամը 5 կը շարունակուին պարի զանազան եղանակները.

«Այս շարունակական և զօրաւոր վարժութիւններու ատեն ապագայ պարողները իրենց բոլոր մտահոգութիւնները, գործերը, պաշտօնները և հաճոյքները մէկդի կը դնեն և կը նուիրուին իրենց մասնագիտութեան միայն:

«Այս ճգնաւորական կեանքը պիտի շարունակուի երկար,վասնզի 20 տարի շարունակ պարելու համար պէտք է 20 տարի աշխատիլ մասնագիտանալու համար։ Այսպէս կը պարտադրէ ռուսական աւանդութիւնը:»

ՌՈԶԻ ԱՐՄԷՆԻ ՅԱՍՄԻԿԸ ԵՒ ՀՈՎԻՏՆԵՐՈՒ ՇՈՒՇԱՆԸ

Լրագիրներու մէջ կարդացի՝ թէ ֆրանսահայ երգչուհի Ռոզի Արմէն, որ Հայաստան էր այցելած Երեւանի ֆիլհարմոնիայի սրահին մէջ երգած է երգ մը, որուն մէջ կը յիշուի «միւկէ» կոչուած ծաղիկը։ Ռոզի Արմէն կը յայտնէ ունկնդիրներուն թէ իր շատ սիրած մէկ ծաղիկն է «միւկէ»ն, որուն հայերէն անունը չէր գիտեր։ Ներկաները այն կարծիքը կը յայտնեն թէ «միւկէ»ն յասմիկն է։ Մեսրոպ Նազարեանի և Եղիա Տեմիրճիպաշեանի ֆրանսահայ բառարանները այդ ծաղիկին ֆրանսերէն անունին քով կը դնեն քօզահերձ, չեմ գիտեր թէ ուրկէ՞ հնարած են այդ անունը:

Ֆրանսական ժողովրդական աւանդութիւնը «միւկէ»ն կը համարէ որպէս երջանկաբեր ծաղիկ մը, զոր ամէն ոք պէտք է ունենայ իր տանը մէջ Մայիսի մէկին։ Այդ օրը ամէն փողոցի մէջ կարելի է տեսնել «միւկէ»ի շրջուն վաճառորդներ։

Հայերէն յասմիկ կամ յասմին եկած է արաբերէն «եասեմին» բառէն, որ տուած է նաև այդ ծաղիկին լատիներէն և ֆրանսերէն անունները (ժասմէն՝ ֆրանսերէն)։ Յասմիկը ձիթենիի ընտանիքէն բոյս մըն է, որ ունի իրեն բազմաթիւ տեսակները։ Մերկածաղիկ յասմիկը այդպէս կ'անուանեն, որովհետեւ անոր դեղին և անբոյր ծաղիկները կ'երեւին շատ կանուխ, Փետրուար ամսոյն մէջ։ Եղանակին ամենէն ցուրտ մէկ շրջանին, մինչ տունկին ճիւղերը տակաւին մերկացած կը մնան իրենց տերեւներէն, յանկարծ կը տեսնենք, որ անոնք կը ծածկուին հարիւրաւոր դեղին ծաղիկներով։ Կայ նաև մեծածաղիկ յասմիկը, այդպէս կոչուած՝ իր խոշոր, դեղին ծաղիկներուն պատճառաւ: Սակայն մեր ամէնուս ծանօթ յասմիկը, որ պարտէզներու մէջ, մանաւանդ Պոլիս, շատ է տարածուած, մագլցող բոյս մըն է, ճերմակ հոտաւէտ ծաղիկներով, որուն բոյրը շատ յարգի է որպէս անուշահոտութիւն։

Իսկ «միւկէ»ն, որ Մայիսի սկիզբը կը ծաղկի, կը պատկանի շուշանազգիներու ընտանիքին, ինչպէս ճերմակ շուշանը։ Անիկա կ'աճի անտառներուն մէջ, ծառերու շուքին տակ և զով տեղեր։ Ունի ստորերկրեայ ցօղուն մը, որ ձմեռը այնտեղ կ'անցընէ և որմէ գարնան կը ծլին երկու լայն տերեւներ։ Անոնց միջեւ կը գտնուի ցօղունը, որ կը կրէ բազմաթիւ փոքր ճերմակ ծաղիկներ, զանգակներու ձեւով և հոտաւէտ։

(Շար. տես էջ 5)

ՄԵՐ ՆՈՐԵՐԸ

ՅԻՇԱՏԱԿԵԼԻ ԴԷՊՔ ՄԸ

Դպրոցական պատանիներ ենք, վառվռուն և անզուսպ, անբաժանելիներ կ'որակեն մեզ, դասի պահերէն դուրս կամ զբօսանքի պահուն՝ մեր միակ հաճոյքն է մէկտեղուիլ անկիւն մը կամ ծառի մը շուքին տակ, խօսելու և վիճաբանելու համար այնպիսի նիւթերու շուրջ՝ որոնք թէեւ վեր կը մնան մեր հասկացողութենէն, բայց և այնպէս տեւական մտասեւեռում մը կ'ըլլան մեր գրգռուած ուղեղներուն համար։

Պիտի չմոռնամ այն գիշերը, երբ մեր հերթական հաւաքոյթներէն մին սարքած էին ընկերոջ մը տունը... բուռն էր վիճաբանութիւնը, և պահը ճգնաժամային... Կը ջանայինք փաստել հոգիներու ներկայութիւնը՝ մարդկային առօրեայ կեանքին մէջ...։ Գաղափարներու թեր ու դէմ փոխանակութենէ ետք, մեր տհաս ուղեղներուն եզրակացութիւնը այն եղաւ, որ հոգիները գոյութիւն ունին, կ'ապրին մարդոց կողքին, շատ անգամ տեսանելի ըլլալով անոնց աչքին։

Գիշերը բաւական յառաջացած էր աննկատելի կերպով, մինչ ես կը քալէի մութին մէջ, գերագրգռուած երեւակայութեանս մէջ կը տողանցէին հոգիներու այլազան շարքերը...։ Տուն հասնելով բացի դուռը, անշշուկ ներս սպրդեցայ, անհանգիստ չընելու համար մայրս և զարմիկս Արմէնը, որ ատենէ մը ի վեր մեր մօտը կը մնար։ Ուզեցի վառել լոյսը, չար բախտէս յաճախադէպ եղող ելեքտրական խանգարումի պատճառով լոյս չկար. գիտէի թէ մայրս նման պարագաներ կանխելու համար միշտ պատրաստի մոմ մը կ'ունենար. մութին մէջ խարխափելով գտայ մոմը և վառելով ուղղուեցայ դէպի ննջարան... յանկարծ քարացած մնացի... մոմի տկար լոյսին տակ նշմարելով բոլորովին ճերմակներ հագած մարմին մը, որ դէպի ինձ կը յառաջանար...

Գիշերային անհաղորդելի լռութեան մէջ սարսափը պատեց զիս, մոմը ձեռքէս ինկաւ, ու ես մութին մէջ մի քանի աթոռներ տապալելով ինքզինքս նետեցի բազկաթոռի մը մէջ... Ճերմակ մարմինը՝ որ անկասկած հոգի մը կրնար ըլլալ, կը յառաջանար վճռական քայլերով: Սարսափելի և յուսահատական նոպայի մը մէջ, վճռական շարժումով մը կայծակի արագութեամբ ձեռք անցընելով մօտս գտնուող աթոռներէն մին՝ նետեցի ճերմակաւորին գլխուն... սոսկալի ճիչ մը արձագանգեց մութին մէջ, տեղէս ցատկելով ուզեցի փախչիլ, բայց աթոռի մը զարնուելով փռուեցայ գետին՝ ուշաթափ վիճակի մէջ։

Երբ աչքերս բացի, անկողնիս մէջ էի... տեսայ սիրելի մայրիկս գլխուս վերեւ մտահոգ դէմքով, իսկ դիմացս մահճակալին մէջ երկարած էր զարմիկս, գլուխը կապուած, տկար հեծծիւններ կ'արձակէր...

Սարսափելի գիշերուան յաջորդեց խաղաղ առաւօտը, ու ես վերահասու եղայ ամբողջ իրականութեան։ Զարմիկս Արմէնը, որ գիտէր թէ նոյն գիշերը վիճաբանական հաւաքոյթ մը պիտի ունենայինք՝ նոյնիսկ տեղեակ էր նիւթին մանրամասնութեան, օգտուելով լոյսի խանգարումէն, «հանճարեղ» գաղափարը ունեցած էր զիս վախցնելու, որ դժբախտաբար ցաւալի վերջաւորութիւն մը ունեցաւ...

Այդ օրէն ի վեր, երբեք չես ուզեր խորհրդածել վերացական նիւթերու մասին. իսկ Արմէնը, վստահ եմ որ պիտի չուզէ անգամ մը եւս այդպիսի անհամ կատակ մը փորձել, որովհետեւ իր գլխուն վրայ տեւապէս պիտի մնայ աթոռի հարուածին անջնջելի հետքը։

ՆՈՒՐՀԱՆ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

08980

Միջազգային Մարզաշխարհ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՓՈՒՌԻ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԷՆ

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

Հայաստանի ու Հա՛յ Սփիւռքի միջեւ հաստատուած ոսկեղէն կամուրջը, զօրե՛ղ ու ա՛նքակտելի, սքանչելիօրէն կը բանի ճի՛շդ տասնամեակէ մ՚ասդին։

Արդարեւ, 1956 թուի ամրան, անդր-հայրենիքեան հայ իրականութեան բաբախող սրտին ու խոկացող մտքին՝ Լիբանանի հայութեան այցի եկաւ հայրենի մշակութային պատուիրակութիւն մը՝ գլխաւորութեամբ Հայաստանի մշակոյթի կարկառուն գործիչներէն՝ Պր. Անդրանիկ Շահինեանի։ Մշակութային այս պատուիրակութեան յաջորդեցին հայրենի այլ խումբեր՝ ՍՊԱՐՏԱԿ, ՇԻՐԱԿ, ԵՐԳԻ ՊԱՐԻ ԱՆՍԱՄԲԼ, ԱՐԱՐԱՏ եւ ուրիշներ։

Ու Մայր Հայրենիքէն եկող իւրաքանչիւր պատուիրակութեան մօտ, մենք ճանչցանք մարդիկ, հա՛յ մարդիկ, որոնք պատիւ կը բերեն իրենց պատկանած ժողովուրդին ու հայրենիքին։

1966 թուի այս օրերուն, Լիբանան հասաւ Հայաստանի վոլի-պոլի Ազգային խումբը։ Մարզական պատուիրակութիւնը կը ղեկավարէ պատուական հայորդի մը՝ Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան, նախագահ՝ մեր Մայր Հայրենիքի վոլի-պոլի Ֆետերասիոնին ու – ոչ օք թող զարմանայ – Երեւանի Պետական Համալսարանի Արեւելեան բանասիրութեան Ամպիոնի վարիչ։

Գիտութիւն, մշակոյթ եւ սփոռ, քաղաքակրթութեան երեք բնագաւառներ են, որոնք նոյնացուած են այս հայ գիտնականին մօտ։ Ան, իւրայատուկ տաղանդով, իր գործունէութեան ծիրէն ներս, հաւասարակաց ընդհանուր յայտարարի մը տակ միացուցած է ե՛ւ գիտութիւնը, ե՛ւ մշակոյթը ե՛ւ սփոռը, որոնք իր անմիջական հսկողութեան ներքեւ, կը գործեն համերաշխաբար ու կը ծաղկին միասնաբար։

Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեանի անձնաւորութիւնը զօրացնող ուրիշ առաւելութիւն մը եւս. հայութեան Գողգոթայի ճամբուն վրայ որբացած, ան ներգաղթած է Պարսկաստանէն 1946 թուին, ու Արարատի փէշերուն տակ, իր տոկունութեամբ եւ իր յարատեւութեամբ՝ հասած իր այսօրուան պատուակա՛ն դիրքին։

ՋԻԹԱ - ԹԵՀՐԱՆ - ԵՐԵՒԱՆ

Հեռաւոր Արեւելքի ծովեզերեայ քաղաքներէն մէկուն՝ Ջիթայի մէջ, 1926 թուին լոյս աշխարհ կուգայ մանուկ Գէորգ, Էրզրումէն գաղթականութեան ցուպը ձեռք առած հայ աշխատաւոր ընտանիքէ մը՝ Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ ու Շուշանիկ Նալպանտեան։ Հազիւ վեց ամսու, դժբա՛խտ Գէորգ կը կորսնցնէ իր հայրը, ու հինգ տարեկան հասակին, իր մօր, եղբօր ու երկու քոյրերուն հետ կը հասնի Թեհրան։

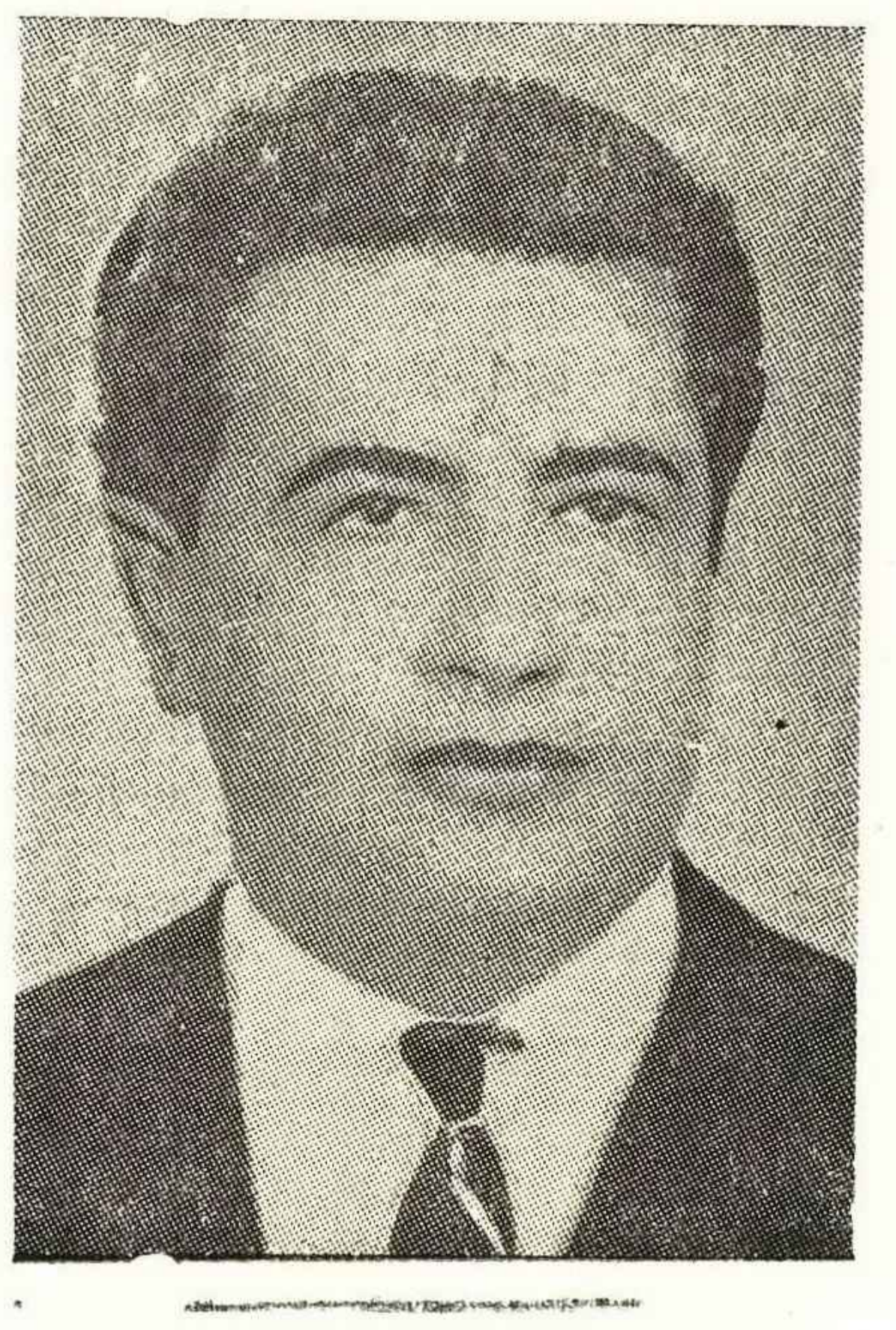

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

Ազգային Հայկազեան վարժարանի երրորդ ու չորրորդ դասարանները աւարտելէ ետք, 1935 թուին, պատանի Գէորգ կ՚ընդունուի Թեհրանի պարսկական միջնակարգ դպրոցը, որուն դասընթացքները 1944 թուին կը վերջացնէ գերազա՛նց յաջողութեամբ։ Իր աշխատասիրութեան եւ իր գերակայութեան շնորհիւ, իրաւունք կը ստանայ մէկ տարուան համար հետեւելու Թեհրանի Պետական Համալսարանի պարսկական լեզուի եւ գրականութեան ճիւղին։

1946 տարին, պատմականօրէն նուիրագործուած անկիւնադարձ մը կը կազմէ Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեանի կեանքին մէջ։ Արդարեւ, Օգոստոս ամսուն, բազմաթիւ հայրենադարձ հայերու հետ, ան հանդերձ ընտանեօք կը ներգաղթէ դէպի Հայաստան։

Հայրենի հողի վրայ, հայրենադարձ ուսումնատենչ երիտասարդը, առիթ եւ կարելիութիւն կ՚ունենայ հետեւելու իր նախընտրած ասպարէզին՝ գիտութեան։ Երեւանի Պետական Համալսարանի մուտքի քննութիւնները յաջողութեամբ անցնելէ ետք, ան կ՚ընդունուի բանասիրական ճիւղի արեւելեան լեզուներու եւ գրականութեան դասընթացքին ներս։

Բարձրագոյն ուսման իր այս առաջին հանգրուանը երիտասարդ Գէորգ Նալպանտեան կ՚աւարտէ գերազանց յաջողութեամբ 1951 թուին ու արժանաւորապէս կը ստանայ ԲԱՆԱՍԷՐ ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏԻ կոչումը։

ՎԱՐԻՉ՝ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՄՊԻՈՆԻ

Երեւանի Պետական Համալսարանէն ներս եւս, ուսանող Գէորգ Նալպանտեան ի յայտ կու գայ իր բնածին տաղանդով ու յարատեւելու իր յամա՛ռ կամքով։ Ճիշդ այս պատճառաւ ալ, Համալսարանի Տեսչութիւնը զինք կը կոչէ դասախօսական աշխատանքի։

Դասախօսի իր պաշտօնին զուգահեռ՝ պր. Գէորգ Նալպանտեան, Փրոֆ. Հրաչեայ Աճառեանի ու Փրոֆ. Գուրգէն Սեւակի գիտական ղեկավարութեան ներքեւ կը պատրաստէ տոքթորայի իր թէզը՝ «ՈՒՐՈՒԱԳԾԵՐ ՀԻՆ ՊԱՐՍԿԵՐԷՆԻ», զոր փայլուն յաջողութեամբ կը պաշտպանէ 1955 թուին ու այս անգամին կը ստանայ *բանասիրական գիտութիւններու տոքթորի* գիտական աստիճան։

1957 թուին, Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան կ՚ընտրուի Երեւանի Պետական Համալսարանի բանասիրութեան բաժնի գիտական խորհուրդի գիտնական քարտուղար, պաշտօն մը՝ զոր սիրով կը շարունակէ մինչեւ այսօր։ Նոյն թուականէն մինչեւ 1965 թիւը, ան կը վարէ փոխանորդութիւնը բանասիրութեան բաժնի վարիչ՝ Փրոֆ. Սկրտիչ Մկրեանի, որ գիտական ուսումնասիրութիւն մը ունի Գրիգոր Նարեկացիի մասին։

1960 թուին, բանասիրութեան գծով՝ դոցենտի կոչում ստանալէ

(Շար. տես էջ 7)

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մարզաշխարհի Կոչումին Եւ Առաքելութեան Մասին Հաստատուած Եւ Յայտնագործուած Իրականութիւններ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Մարդկութեան նորագոյն պատմութեան այս ժամանակաշրջանին, այլ խօսքով՝ քսաներորդ դարու այս երկրորդ լուսաւո՛ր յիսնամեակին, մեծ ու փոքր պետութիւններն ու ժողովուրդները, իրենց քաղաքական տնտեսութեան կողքը դարձուցած են մարմնամարզութեան զանազան տեսակի ձեռնարկութիւնները, որոնց միջոցաւ կ՚ապահովեն տարեկան որոշ եկամուտներ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» Երիտասարդական-մարզական» ամսօրեայ այս սիւնակներուն մէջ, մենք պիտի չփորձենք վերլուծումի ենթարկել սփոռի միջոցաւ ձեռք բերուած այն եկամըտաբեր աղբիւրները, որոնց շնորհիւ, պետութեանց գանձային ըսպասարկութիւնները մեծապէս օգտագործած կ՚ըլլան։ Այլ՝ համայն աշխարհի ժողովուրդներուն մարմնամարզի և սփոռի հանդէպ ունեցած լաւագոյն եւ ջերմ տրամադրութիւնները։

Մեր հիմնակա՛ն նպատակն է Եգիպտահայ մամուլի այս էջերէն, պարզել այնպիսի հաստատուած ու յայտնագործուած իրողութիւններ, որոնք մօտէն կապուած կը մնան հասակ նետող նո՛ր սերունդին ֆիզիքական եւ բարոյական *ամբողջութեան հետ։*

Բայց, մեր պարտաւորութիւններուն մէջ, մեր ընթերցող երկսեռ հասարակութեան լի՛ւ կերպով օգտակար հանդիսանալու նախանձախնդրութեամբ, մեր համեստ փորձառութեան վրայ յեցած, անմիջապէս յայտնենք՝ թէ կան մարմնամարզական այնպիսի փորձառութիւններ ու ձեռնարկութիւններ, որոնք՝ միաժամանակ կ՚ազնուացնեն երիտասարդութեան նկարագիրն ու բարոյականը, եւ այդ գծով ալ, ապահոված կ՚ըլլան արդէն նորահա՛ս սերունդին մարմնական ճկունութիւնը եւ մտային առողջութիւնը։

Պատմութիւնը բնութեան դատաստանն է, ուր՝ մարդկային հասարակութեան հի՛ն եւ նո՛ր բոլոր ազգերը հանդէս կուգան իրենց ինքնուրոյն նկարագիրներով։

Ինչպէս անհատներ, նոյնպէս եւ ժողովուրդներ ունին նկարագիրներ, որոնց հասարակաց եւ համանման կէտերը գործակցութեան եւ փոխադարձ յարգանքի կ՚առաջնորդեն։ Իսկ որպէս հակապատկերը այս ճշմարտութեան, անոնց տարբերող հանգամանքները կը տանին նախանձի, նախապաշարման եւ ատելութեան։

Ժողովուրդի մը նկարագիրն ու բարոյականը անոր անբաժանելի՛, անկորնչելի՛ եւ մնայուն սեփականութիւններն են։

Ժողովուրդի մը որակը կախում ունի զինք կազմող անհատներու մեծամասնութեան եւ իր ազդեցիկ տարրին հաւաքական նկարագրէն, որ անմիջական արդիւնքն է բարոյական չափանիշի մը ըմբռնումին եւ իւրացման։

Հետեւաբար, անհատի մը կամ ազգի մը նկարագիրն ու բարոյականը հասկնալու համար, անհրաժեշտ է անոր իւրացման աստիճանը գտնել։

Ազնուագոյն եւ բարձրագոյն նկարագիր ունի ան մարդը, կամ այն ժողովուրդը, որ մարդկային հոգեկան փորձառութենէն ամենէ՛ն ընտիր եւ ամենէ՛ն մաքուր բարոյական չափանիշ մը որդեգրած ըլլալով, զայն կը մարմնացնէ իր անհատական եւ հաւաքական կեանքին մէջ, յառաջդիմական մշակոյթով։

Կենսունա՛կ եւ գործօ՛ն բարոյական չափանիշ մը մի՛շտ առողջ եւ զօրաւոր կը պահէ հոգին, ներքին մարդը։ *Հետեւաբար՝ ժողովուրդի մը առողջութեան եւ զօրութեան գաղտնիքը իրմէ դուրս չէ, այլ՝ իր ներսն է։*

Ազգի մը զօրութիւնը եւ տոկունութիւնը անոր լո՛կ տեսանելի *ուժերուն, կամ բանակին եւ նաւատորմիղին մէջ չեն։ Զանոնք պէ՛տք է փնտռենք թէեւ* անտեսանելի, *սակայն իրական եղող ներքի՛ն կեանքին, նկարագրին մէջ։*

Ինչպէս բնութեան մէջ, նոյնպէս ալ մարդկութեան անհատական եւ հաւաքական կեանքէն ներս, ապրումներու ընթացքին ամբարուած ուժեր կան, որոնք՝ իրենց գոյութիւնը վճռողական եւ տեւական կերպով զգալի կ՚ընեն մարդուն գիտութեան եւ տրամադրութեան համեմատ։ Մարդիկ՝ որ զանազան փորձառութիւններով կը զգան ու կը տեսնեն այդ ուժերը, կ՚ըմբռնեն ու կ՚իւրացնեն իրենց հոգիներու մէջ անոնցմէ օգտուելու միջոցները, մի՛շտ քաջ եւ խաղաղ զգալով իրենք զիրենք, ամէն բանի յաղթող կը հանդիսանան։ Այսպիսիներուն ուժը պատահականութեան հետեւանքով ձեռք բերուած չի կրնար ըլլալ, այլ մարդոց մէջ այդ ուժը կարելի է ամբարել իրենց պատանեկութեան եւ երիտասարդութեան շրջանէն սկսեալ եւ որ հետզհետէ ու աստիճանաբար զարգանալով, նկարագրային եւ բարոյական տեսակէտէն՝ անաղա՛րտ, անբի՛ծ ու անպարտելի՛ կը դարձնէ մարդը։

Բարոյական չափանիշը վերականգնելու մի՛ակ ճամբան սա է.

—Մա՛րդը, իր պատանեկան ու երիտասարդական շրջանին մէջ առաջնորդել այնպիսի ճանապարհով մը, որ կարենայ զայն կերտել թէ՛ ՖԻԶԻՔԱՊԷՍ եւ թէ՛ ԲԱՐՈՅԱՊԷՍ, ու ապագային, անոր շնորհել իսկակա՛ն, տիպա՛ր եւ հարազա՛տ մարդու մը կերպարանքը։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ի այս էջերուն մէջ, այս խորհրդածութիւններուն լըծուեցանք, մեր ընթերցող երկսեռ հասարակութեան լո՛ւրջ ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար այն իրողութեան վրայ, թէ մեծ ու փոքր պետութիւնները կամ ժողովուրդները սփոռը չեն նկատած մի՛միայն երկամտաբեր միջոց իրենց գանձային սպասարկութիւնները խրախուսելու տեսակէտէն, այլ՝ սփոռի զանազան տեսակի փորձառութիւններն ու ձեռնարկութիւնները, սերունդը ազնուացնելով հանդերձ, զայն մարմնաւորապէս կը դարձնեն ճկուն և առողջ։

(Շար. տես էջ 8)

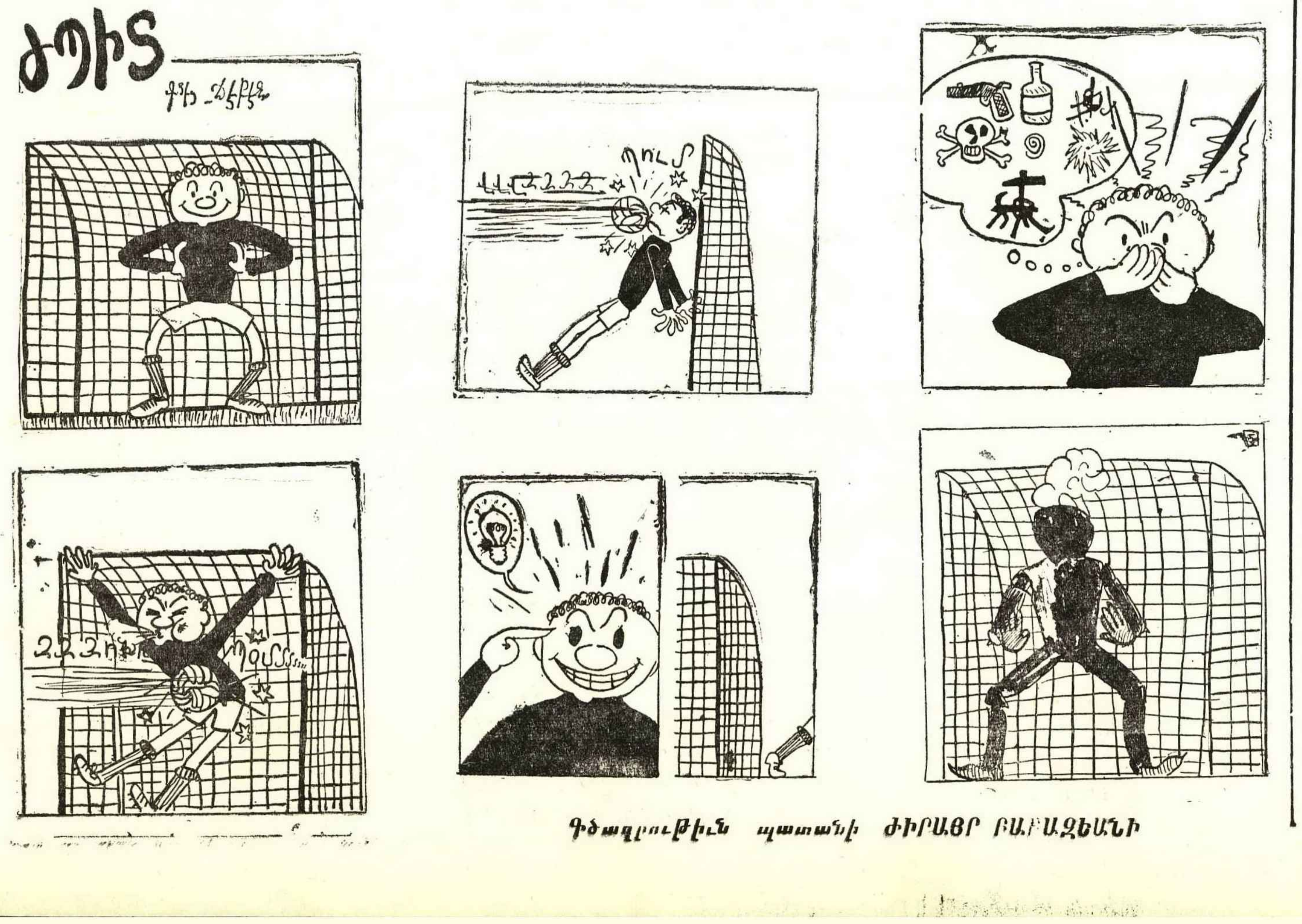

Գծագրութիւն պատանի ԺԻՐԱՅՐ ԲԱՌԱՋԵԱՆԻ

00981

ՄԱՆԿԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՀԵՔԵԱԹՆԵՐՈՒ ԾՆՈՒՆԴԸ

Գերմանացի երկու եղբայրներ գիրք մը գրեցին։ Այնքան համեստ էին անոնք, որ գիրքին սպառումէն նիւթական ոչ մէկ ակնկալութիւն ունէին, նոյնիսկ կ՚ուզէին որ ձրի բաշխուի մանուկներուն։ Սակայն, իրենք ալ անակնկալի եկան ու զարմացան իրենց գրքին գտած աննախընթաց յաջողութենէն։ Ս. Գիրքէն ետք, ամէնաշատ կարդացուած, ամէնաշատ սպառած եւ դեռեւս սպառող գիրքն է այդ։ 1,000,000 տպաքանակ, աւելի քան 20,000 անգամ հրատարակուած, 50 լեզուներու թարգմանուած, 40է աւելի երկիրներու մէջ մուտք գտած։ Թէեւ 152 տարի առաջ գրուած է բայց մինչեւ այսօր ան կը պահէ իր հմայքը։

Այս գիրքին խորագիրը «Մանուկներու Համար Հեքեաթներ» ըլլալէ աւելի ճանչցուած է որպէս «Կրիմի Պարիկներու Հեքեաթները» անունով, իր հեղինակներուն Եագոպ եւ Կիւյոմ ԿՐԻՄ եղբայրներու շնորհիւ։ Անոնք մասնաւոր կերպով սիրած են մանուկներու յատուկ պատմութիւնները եւ որպէս պատմագրական հետազօտներ, փորձած են լոյս աշխարհ բերել, համադրական աշխատանքով, հին դարերու խորքին արմատներ նետած ու ժողովուրդէ ժողովուրդ, սերունդէ սերունդ փոխանցուած ժողովրդական բանահիւսութիւնը։ Ասոնցմէ մաս մը արդէն հաւաքուած եւ հրատարակուած էին ԿՐԻՄ եղբայրներէն առաջ, սակայն մեծ մաս մը անոնցմէ դեռ կը մնային անտիպ եւ հաւանաբար դատապարտուած էին կորուստի եթէ զանոնք գիտցող ու պատմողները մեռնէին։ Պէտք էր գրի առնուէին մամիկներու, պապիկներու, գիւղացիներու, լեռնականներու գիտցած հեքեաթները, պատմութիւնները։

22 տարեկան Եաքոպ եւ 21 տարեկան Կիւյոմ ԿՐԻՄ եղբայրները իրենք զիրենք նուիրեցին այս բանահաւաքման տաժանակիր, երկարաշունչ, համբերատար աշխատանքին։ Լաւ յիշողութիւն ունեցող մարդիկ փնտռեցին քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ շրջելով։ Հեքեաթ պատմողներու կարծիքով, ԿՐԻՄ եղբայրները տարօրինակ խենթեր էին պարզապէս, որ բան գործ ձգած, այս այն մարդուն կը դիմէին, պատմել կու տային մանկական հեքեաթներ, ուշի ուշով մտիկ կ՚ընէին ու գրի կ՚առնէին շարունակ։ Անկարելի էր հասկնալ թէ ի՞նչ հետաքրքրութիւն, եւ ի՞նչ հաճոյք կարող էին չափահաս մարդիկ գտնել կախարդներու, պարիկներու հինաւուրց հեքեաթներուն մէջ...։ Եւ սակայն ԿՐԻՄ եղբայրները համակրելի երիտասարդներ էին եւ համոզիչ լեզու ունէին։ Մարդիկ սկզբնական ընդդիմութենէ մը ետք տեղի կու տային անոնց թախանձանքին ու կը պատմէին ինչ որ գիտէին։ Անշուշտ ասիկա շատ անգամներ ձրի չէր։ Հովիւ մը իր ամբողջ կէսօրէն վերջը կը տրամադրէր շիշ մը գինիի փոխարէն, ուրիշներ զոյգ մը գուլպայի, զոյգ մը կօշիկի, եւ այդպէս։

Ծեր կին մը, որ առանձին կը բնակէր, մերժած էր չափահասներու պատմել իր գիտցած խիստ հետաքրքրական հեքեաթները, առարկելով թէ զինք խենթ պիտի կարծէին եթէ չափահասներ լսէին իր պատմելիքները։ Կիւյոմ կը խնդրէ բարեկամէ մը որ իր փոքրիկները բերէ ծերուկին տունը որպէս ունկնդիր։ Մանուկներու ներկայութեան ծեր կինը կը սկսի իր պատմութիւններուն և Կիւյոմ վարագոյրին ետեւ պահուըտած գրի կ՚առնէ զանոնք։

Կրիմ եղբայրներու ամենաթանկագին ակը հանդիսացած է, սակայն, դերձակի մը կինը, որ ոչ միայն լաւ պատմող մըն էր՝ այլ տարօրինակ կերպով նոյն պատմութիւնը տարբեր ձեւով կը պատմէր ամէն անգամ։

Հինգ տարիներ այս ձեւի աշխատանքէ վերջ, անոնք կը յաջողին հաւաքել 86 պատմուածքներ։ Որպէս գիտական հետազօտութիւն զանոնք եղածին պէս կ՚արձանագրեն ծանօթագրութեան գլուխի մը տակ՝ առանց երբեք անդրադառնալու անոնց հաճելի կամ զբօսնեցուցիչ բնոյթին։

Այս հաւաքածոն հաւանաբար երբեք լոյս պիտի չտեսնէր եթէ բարեկամ մը՝ Աշիմ Ֆոն Արնեմ իրենց այցելութեան եկած եւ այդ անտիպ հեքեաթները կարդացած չըլլար։— «Ի՜նչ հոյակապ հաւաքածոյ...» — կը բացականչէ ան ու կը պնդէ՝ որ անպայման հրատարակուէին անոնք։ Ինք անձնապէս կը զբաղի այս հարցերով եւ Պերլինի մէջ կը գտնէ տպարանատէր մը, որ յանձն կ՚առնէ հրատարակութիւնը։

1812ին, Ս. Ծնունդէն մէկ քանի օր առաջ, հրապարակ կը հանուի «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ՍՐՏԱՑՈՅՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ» խորագրով հատոր մը։ Առաջին այս հաւաքածոյին մէջ պարփակուած հեքեաթներէն շատերը մինչեւ հիմա մաս կը կազմեն ժամանակակից մանկական գրականութեան — ՁԻՒՆԱԿՈՅՍԸ, ՀԷՆՍԸԼ ԵՒ ԿՐԷԹԸԼ, ՍԻՆՏՐԷԼԼԱ (ՄՈԽՐԻԿԸ), ՌԱԲՈՒՆՑԵԼ, ԹՈՄ ԹԸՄԲ եւայլն։

Երկու ուրիշ հատորներ կը հետեւէին առաջինին, հաւաքածոյին ընդհանուր թիւը հասցնելով 210 հեքեաթներու. ՄՈԽՐԻԿԸ անոնցմէ ամենէն հռչակաւորը եւ ժողովրդականն է։ 345 տարբերակներ կան այս հեքեաթին շուրջ։ Ան ծանօթ է բոլոր երկիրներու բոլոր մարդոց՝ մանուկ թէ չափահաս։

Շուտով ԿՐԻՄ եղբայրներու հատորները կը թարգմանուին ուրիշ լեզուներու եւ կը կարդացուին քաղաքակիրթ ազգերու մանուկներուն կողմէ, դպրոցներու թէ տուներու մէջ։ Ափրիկեան երկիրներն ալ անմասն չեն մնար այդ հաճոյքէն եւ ինչպէս Ասիական, նոյնպէս Ափրիկեան մանուկները կ՚ունենան հոգեզմայլ ժամեր։ Անշուշտ Ափրիկէի կոյս անտառներուն մէջ ՄՈԽՐԻԿԸ կը կրէ կարգ մը անհրաժեշտ փոփոխութիւններ, յարմարելով երկրին պայմաններուն։ — Փոխանակ կառքով երթալու թագաւորական պալատը, կ՚երթայ ՆԱԻԱԿՈՎ։ Նոյնպէս ՁԻՒՆԱԿՈՅՍԸ հոն փոխուած է ՍՊԻՏԱԿ ԾԱՂԻԿի, քանի որ Ափրիկէին մէջ ձիւն չըկայ։

200է աւելի թատերգութիւններ եւ «Մարիոնէթ»ի յատուկ բեմադրութիւններ իրենց ներշնչումը առած են այս հեքեաթներէն։ Քառասունէ աւելի նիւթ հայթայթած են անոնք օփերաներու եւ օփերէթներու։ Անոնցմէ ամենէն հռչակաւորն է «Քնացող Գեղուհին», որ բազմաթիւ երաժիշտներու հռչակին ծառայած է։

Աշխարհի գրականութեան այսքան հրաշալի պատմութիւններ պարգեւող եւ ամէն ազգէ մանուկներու հոգեկան ապրումներու գերազանց վայելքին ճաշակը ներշնչող այս երկու եղբայրները վեց զաւակի տէր փաստաբանի մը երէց զաւակներն են, ապրած մեծ սիրով, յաճախած նոյն վարժարանը, միասին փաստաբանութիւն սորված՝ իրենց հօրը նման, քանի այդ էր անոր վերջին բաղձանքը։

(Շար. տես էջ 7)

Հայաստանի Պարի Պետական Անսամբլը

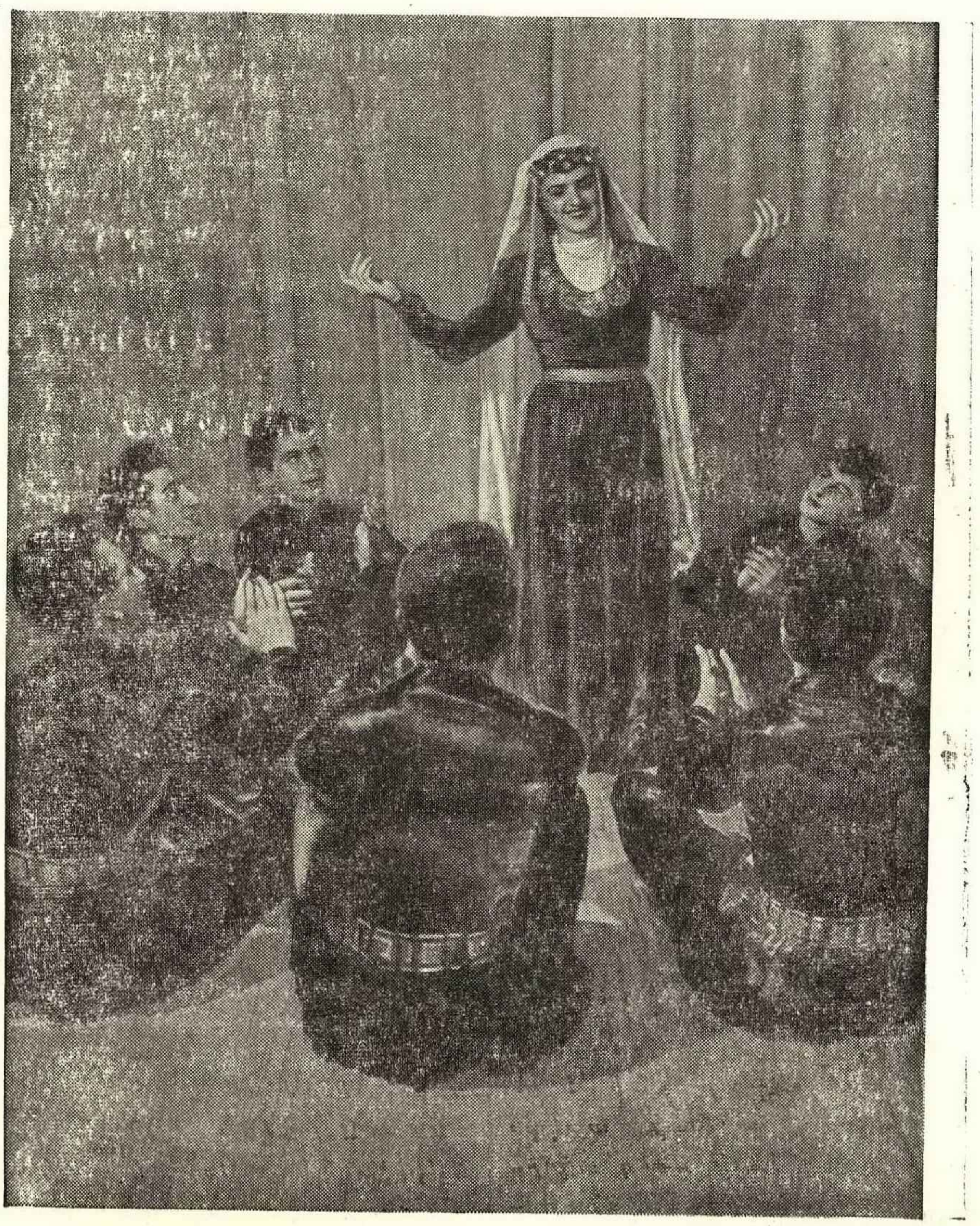

Կը Ցուցադրէ «Լենինական» Պարը

00982

«ՊԻԹԸԼ» ՆԵՐԸ

Ֆիլիպպեաններու Հանր. Նախագահին տիկինը, երեք զաւակներն ու 200 հրաւիրեալներ, ապարդիւն կերպով շուրջ մէկ ժամ սպասեցին Մանիլլայի իրենց ապարանքին մէջ, ընդունելու համար բրիտանացի «Պիթըլզ» կոչուող երգիչներու խումբը։ Սակայն անոնք չեկան։ Հաւաստի աղբիւրներ կ՚ըսեն, թէ անոնք մոռցած էին որ նման ժամադրութիւն մը ունէին պալատին հետ։ Իսկ պալատականները՝ կ՚ըսեն թէ այդ ժամադրութիւնը կարգադրուած էր երգիչներու Ֆիլիպպեաններ ժամանումէն առաջ։ Որոշեալ ժամանումէն մէկ ժամ աւելի սպասելէ ետք՝ Նախագահին եօթնամեայ զաւակը յարեց. «Չէի կրնար երեւակայել թէ անոնք այսքան անկիրթ են»։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Մանիլ կրնանք վերադառնալ զայն ջրածնային ռումբով ռմբակոծելու համար։ Նոյն իսկ չենք ուզեր Ֆիլիպպեաններու վրայէն թռիչք կատարել։ Մանիլ վերադառնա՞լ։ Հաւանաբար կ՚ուզէք կատակել» — այսպէս արտայայտուեցան բրիտանացի չորս «Պիթըլ»ները, որոնք Լոնտոն վերադարձան աւարտելէ ետք Ծայրագոյն Արեւելեան իրենց շրջապտոյտը։

«Պիթըլ»ները շատ ազդուած էին Մանիլի մէջ պատահած դէպքերէն, ուր ծաղրուեցան եւ հրմշտկուեցան՝ որովհետեւ «երկրին առաջին տիկնոջ հրաւէրին ընդառաջած չէին»։

Նախագահական պալատ գտնուող բոլոր պաշտօնական հրաւիրեալները զուր տեղ սպասեր էին «Պիթըլ»ներուն, որոնք ընդունելութեան պահուն, օդանաւ առնելով մեկնած էին... մոռցած ըլլալով ժամադրութիւնը։

ՌՈՋԻ ԱՐՄԷՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Գիտնալու համար թէ ի՛նչպէս պէտք է կոչել զայն հայերէն լեզուով, ոստում մը ընենք պահ մը դէպի Սողոմոնի ժամանակը և բանանք անոր Երգ-Երգոցը, որուն երկրորդ գլուխը կը սկսի այսպէս. «Ես Սարոնի ծաղիկն եմ եւ հովիտներում շուշանը, ինչպես շուշանը փուշերում մէջ, այնպես է իմ սիրուհիս աղջիկներում մէջ»։

Աստուածաշունչի հնագոյն թարգմանութիւններուն մէջ չկայ Սարոն յատուկ անունը, և հոն գրուած կը գտնենք դաշտերուն ծաղիկը։ Յայտնապէս Սողոմոնի բանաստեղծական այս տողերէն ներշնչուած է, որ մեր եկեղեցիին մէկ շարականն ալ, որ Մարիամ Աստուածածնի ծնողացը՝ Յովակիմայ և Աննայի ձօնուած, կ՚երգէ,— «Եւ յամուլ երկրէ այսօր բուսաւ մեզ բարեբեր բոյսն բարի, շուշան հովտաց ծաղիկն դաշտաց»։

Երբ Լիննէոս ձեռնարկեց բոյսերը դասակարգելու, «միւկէ»ն գիտականօրէն անուանեց «Քօնվալարիա մայեալիս», որուն հայերէն բառական թարգմանութիւնն է մայիսեան հովտաշուշան, որովհետև հնագոյն բժշկութեան մէջ այդ բոյսը ծանօթ էր իբր լիլիում քոնվալիում, այսինքն շուշան հովտաց, և քանվալարի բառն ալ բարդութիւնն է լատիներէն այդ երկու բառերուն, զորս կը գտնենք նաև Երգ-Երգոցի լատիներէն թարգմանութեան մէջ՝ ծանօթ Վուլկատա անունով։

Երգ-Երգոցի Օսթերվալտի ֆրանսերէն թարգմանութեանը մէջ շուշան հովտացը թարգմանուած կը գտնենք «միւկէ տէ վալէ»։ Յունարէնը կ՚ըսէ «քրինոն թոն քիլատուն»։ Գերմաներէն Աստուածաշունչն է միայն, որ Լուտերի կողմէ թարգմանուած, կ՚ըսէ հովիտներու վարդը, անտարակոյս նկատի առնելով որ Սողոմոն կ՚ակնարկէ փուշերու, որոնք կը շրջապատեն հովտաշուշանը։

ՅՈՎՍԷՓ ՍՎԱՃԵԱՆ
(Փարիզ)

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Երբ Ֆրանսայի Լուի 14րդ թագաւորի նուագախումբը առաջին անգամ նուագեց Լուլլիի «Աստուած իմ, ողորմեա ինձ»ը՝ նուագածութեան ամբողջ տեւողութեան թագաւորը ծնրադիր մնաց։ Թագաւորին օրինակին հետեւելով պալատականներն ալ ստիպուեցան ծնրադրած մնալ։

Նուագը դադրելէն ետք՝ թագաւորը հարցուց պալատականի մը.

— Ինչպէ՞ս էր երաժշտութիւնը։

— Ականջներուն համար՝ շատ քաղցրահնչիւն, իսկ ծունկերուն համար՝ շա՛տ կարճ էր Լուլլիի երաժշտութիւնը, վեհափա՛ռ տէր, պատասխանեց պալատականը։

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԻՆՈ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Կեանքի Հետ, Կեանքին Համընթաց

Լ. ԴԱՂԵԱՆ

Հայկական կինոարուեստը, իր հարուստ աւանդութիւններով հանդերձ, շատ մեծ չէ տարիքով. լրացաւ նրա սկզբնաւորման քառասնամեակը: 1925 թուականին էկրան բարձրացաւ հայկական առաջին գեղարուեստական կինոնկարը՝ «Նամուսը», ըստ Ալեքսանդր Շիրվանզադէի նշանաւոր դրամայի:

Տաղանդաւոր ռեժիսեօր Համօ Բեկնազարեանի կողմից բեմադրուած և հայ մեծ արթիստներ Յովհաննէս Աբէլեանի ու Հրաչեայ Ներսիսեանի մասնակցութեամբ ստեղծուած այս հիանալի կինոնկարը, ոչ միայն հայկական կինոարուեստի պատմութեան առաջին էջը բացեց, այլև նշանակալից երևոյթ եղաւ ժամանակի մշակութային կեանքում:

Այսօր մենք նպատակ ունենք ծանօթացնելու Հայաստանի կինոմատոգրաֆիայի մի առանձին ճիւղի աշխատանքներին՝ հայկական վաւերագրական կինոարուեստին, որը ինքնուրոյնութեան և լայն ճանաչման է հասել յատկապէս վերջին տարիներս: Կինոյի այս ասպարէզի մարդիկ մեծ մասամբ փորձառու լրագրող-հրապարակախօսներ են՝ զինուած ոչ միայն գրիչով, այլև նկարահանման գործերով, մարդիկ որոնք միշտ էլ կարևորագոյն իրադարձութիւնների կենտրոնում են, աշխատում են քայլել կեանքին համընթաց, հանդիսատեսին պատմել այն բոլոր նորի ու առաջաւորի մասին, որ կայ մեր առօրեայում:

Իսկ մեր օրերում և մեր օրերի մասին նկարահանուած իւրաքանչիւր կինոակնարկ, կարևոր իրադարձութիւն պատկերող իւրաքանչիւր կադր պատմական մեծ արժէք է ներկայացնում, անգնահատելի էջեր է լրացնում մեր կինոտարեգրութեան ստուարածաւալ հատորներում:

Վեց տարի առաջ «Հայֆիլմ» կինոստուդիայից անջատուեց վաւերագրական կինոնկարներ արտադրող բաժանմունքը և ստեղծուեց մի առանձին ստեղծագործական միաւորում՝ Երևանի փաստական-վաւերագրական կինոնկարների ստուդիան: Այս ստուդիայի նկարահանած շատ ֆիլմեր արտասահմանեան շատ երկրներում միշտ էլ արժանի յաջողութեամբ ցուցադրուել են ու ցուցադրւում են «Պոէմ Հայաստանի մասին», «Սայաթ-Նովա», «Մարտիրոս Սարեան» և այլ կինոնկարներ: Պատրաստուած են երկու հետաքրքիր գունաւոր կինոնկար: Դրանցից առաջինը՝ «Թանգարան բաց երկնքի տակ» կինոնկարը պատմում է Հայաստանի մէջ փռուած մեր պատմական յուշարձանների, հոյակերտ Զուարթնոցի, Գեղարդի ու Գառնիի մասին, և հայ հնէաբան գիտնականների անխոնջ աշխատանքի, բազում տարիների ընթացքում Կարմիր բլուրում, Շենգաւիթում, Սևանի աւազանում, Դուինում և այլուր տարուող պեղումների, դրանց արդիւնքների մասին: Միւս ակնարկը նուիրուած է հայ խոշորագոյն նկարիչներից մէկի՝ Վարդգէս Սուրէնեանցի անկրկնելի արուեստին:

1964 թուականին թողարկուած կինոնկարներից ուշադրութեան արժանի է Մոսկուայի նշանաւոր Լազարեան ճեմարանին նուիրուած ակնարկը, ուր կինոփաստաթղթերի միջոցով պատմւում է մեր ազգի լուսաւորութեան, ժողովուրդների բարեկամութեան ամրապնդման, նրանց ազգային մշակոյթների փոխհարստացման գործում Լազարեան ճեմարանի ունեցած դերի ու նշանակութեան մասին: Ակնարկը կոչւում է «Պատմութեան էջերից» և նուիրուած է Լազարեան ճեմարանի հիմնադրման 150ամեակին:

Աշխարհահռչակ գիտնական Վիքթոր Համբարձումեանի նորագոյն յայտնագործութիւնների մասին է պատմում «Բիւրականի աստղադիտարանը» կինոակնարկը, որը նպատակ ունի հանդիսատեսին մատչելի կինոլեզուով բացատրելու այդ մեծագոյն աշխատանքների նշանակութիւնն ու էութիւնը:

Յատուկ հետաքրքրութիւն են ներկայացնում հայ մեծ երգիծաբան Յակոբ Պարոնեանին և աշխարհահռչակ դերասան Վահրամ Փափազեանին նուիրուած կինոակնարկները: Մասնաւորապէս վերջին նկարը յատուկ նշանակութիւն է ստանում և այն առումով, որ ակնարկում առաջին անգամ ի մի են բերուած մեծ արթիստի բոլոր նշանաւոր դերակատարումները, որ երբևէ նկարահանուել են կինոժապաւէնի վրայ:

Երիտասարդ կինեմատոգրաֆիստների աշխատանքներից պէտք է նշել մէկը «Լեռնային պարեկ» ժապաւէնը: Սա մի ստեղծագործութիւն է՝ նուիրուած հասարակ մարդկանց աշխատանքին: Լոռուայ լեռներում գնացքների անխափան երթը ապահովող երկաթուղայիններին: Ֆիլմը օժտուած է մեծ յուզականութեամբ, չափի ու տրամադրութեան հիանալի զգացումով, մեղմ, պոէտիկ շնչով և պատահական չէ, որ հասարակութեան և մամուլի կողմից գնահատուեց որպէս նշանակալից ստեղծագործութիւն:

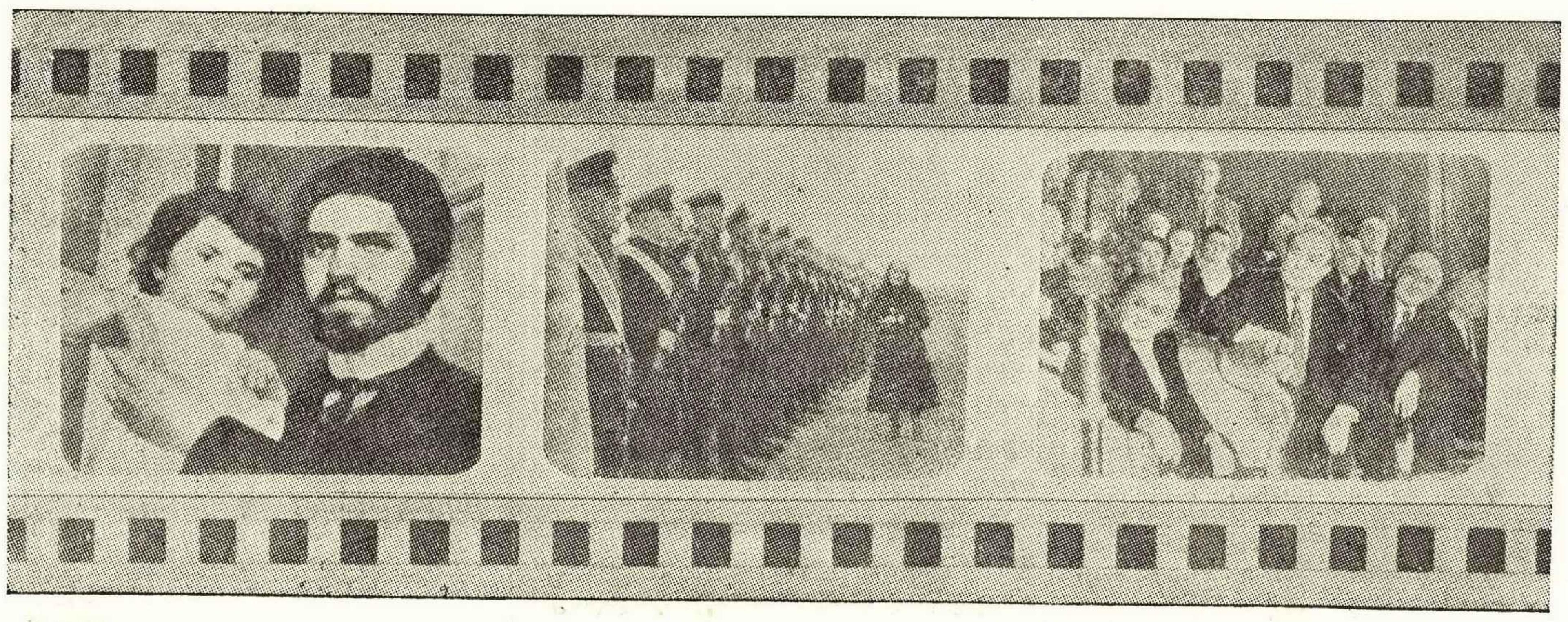

«Իլյիչի բարեկամն ու զինակիցը», «Բարեւ Արտեմ», «Վահրամ Փափազեան» ժապաւէններէն տեսարաններ

«Շառլ Ազնաւուրը Հայաստանում», այսպէս է կոչւում այն փոքրիկ ֆիլմը, որ նուիրուած է ֆրանսահայ նշանաւոր երգչի և կինոարթիստի Հայաստան կատարած համերգային շրջագայութեանը. այն կարելի էր անուանել նաև «Ութ րոպէ Շառլ Ազնաւուրի հետ», քանի որ ամբողջ ֆիլմի ընթացքում լսւում են նրա հիանալի երգերը: Այս կինոնկարը ձեռք է բերել միութենական «Էքսպորտֆիլմ» կազմակերպութիւնը և հաւանաբար շուտով կը ցուցադրուի արտասահմանում:

Իսկ ի՞նչ է արտադրելու ստուդիան:

Յատուկ ֆիլմեր են նուիրուել հայկական մանրանկարչութեանը, Երևանին, Հայաստանի Նորակառոյց քաղաքներին: Հայաստանի Երգի Պարի վաստակաւոր անսամբլի վերջերս Լիբանան և Սիրիա կատարած ուղևորութեան ժամանակ նկարահանուած նիւթերը հիմք կը ծառայեն մի կինոակնարկի՝ նուիրուած այդ հիւրախաղերին: Մի այլ ակնարկ ի մի կը բերի Հայաստանի Պարի Պետական անսամբլի կատարած ուղևորութեան կինոնիւթերը Աֆրիկեան և այլ երկրներում: Ստուդիան կ'անդրադառնայ նաև գիտահանրամատչելի թեմային: Դա կը լինի ֆիլմ՝ նուիրուած նշանաւոր դեղագէտ, ակադեմիկոս Արմենակ Մնջոյեանի աշխատանքներին:

Բայց ամենից աւելի մեծ ու պատասխանատու աշխատանք է տարուելու «Կոմիտաս» լիամետրաժ կինոնկարի վրայ, որի ստեղծումը ոչ միայն Երևանի փաստական-վաւերագրական ֆիլմերի ստուդիայի, այլև իւրաքանչիւր հայ արուեստագէտի, իւրաքանչիւր հայ մարդու պատուի գործն է:

Թերևս չկայ մեր պատմութեան մէջ ազգային մի այնպիսի գործիչ, որի ճակատագիրը այնքան սերտօրէն շաղկապուած լինի իր ժողովրդի ճակատագրի հետ, ինչպէս անմահ Կոմիտասինն էր, հայ ժողովրդի վշտի ու տառապանքների մեծագոյն մարմնաւորողի ճակատագիրը:

«Հայ երաժշտութեան արքան» լռեց քսան երկար ու ձիգ տարիներ: Բայց նա խօսում էր իր անմահ երաժշտութեան լեզուով աշխարհի շատ ու շատ սրահներում, հայերէն էր խօսում:

Խորապէս համոզուած լինելով, որ սփիւռքի մեր իւրաքանչիւր հայրենակից լրջօրէն գիտակցում է Կոմիտասի մասին ֆիլմ ստեղծելու անհրաժեշտութիւնն ու հսկայական նշանակութիւնը, մենք ուզում ենք օգտուել այս պատեհ առիթից եւ խնդրել սփիւռքի մեր բոլոր բարեկամներին, առանձին անձանց ու կազմակերպութիւններին, իրենց հնարաւորութեան սահմաններում օգնել նիւթեր առաքելու մեզ, կինոնկարի ստեղծման համար: Խօսքը վերաբերւում է ձեռագրերին, յիշողութիւններին, Կոմիտասի մեզ համար անյայտ լուսանկարներին, գուցէ կինոժապաւէններին և այն ողջ փաստական նիւթերին, որ կը նպաստէր հայ հանճարեղ երաժշտի յիշատակի յաւերժացմանը:

Ահա համառօտակի այն ծրագրերի մասին, որ կան այս տարի: Ու եթէ ապագայ այդ ֆիլմերը գեղարուեստական հաճոյք պատճառեն հանդիսատեսին, դա մեծագոյն հատուցումը կը լինի Երևանի վաւերագրական-փաստական ֆիլմերի ստուդիայի ստեղծագործողներին՝ նրանց քրտնաջան աշխատանքի դիմաց:

«Հայրենի Երգ», «Հայրենիքի Գրկում», «Սովետական Հայաստան» ժապաւէններէն տեսարաններ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԻՆԵՄԱՅԻ

40ԱՄԵԱԿԸ

Հայաստանի հասարակութիւնը վերջերս լայնօրէն նշեց հայկական սինեմայի ստեղծման քառասնամեակը: Իր գոյութեան քառասուն տարիներու ընթացքին հանրապետութեան շարժանկարի աշխատողները ստեղծած են աւելի քան ութսուն գեղարուեստական, 150 վաւերագրային ֆիլմեր և հազարէ աւելի սինէ-ակնարկներ: Անոնցմէ շատեր ցուցադրուած են արտասահմանեան պաստառներուն վրայ:

Յոբելեանի օրերուն, Ֆիլհարմոնիոյի դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր նիստ մը, նուիրուած հայկական շարժանկարի պատմութեան:

Հանրապետութեան քաղաքներուն և գիւղերուն մէջ կազմակերպուեցան հայկական ֆիլմերու փառատօներ: Ցուցադրուեցան «Նամուս», «Զար ոգի», «Զարէ», «Պէպօ», «Զանգեզուր», «Դաւիթ Բէկ», «Առաջին սիրոյ երգը», «Անձամբ ճանաչում եմ», «Յատուկ Յանձնարարութիւն» և այլ ֆիլմեր:

Հայկական Խորհրդային հանրապետութեան գերագոյն խորհուրդի նախագահութիւնը «Հայ Ֆիլմ» կինոսթիւտիոն կոչեց խորհրդային շարժանկարի ականաւոր գործիչներէն մէկուն՝ մեծանուն բեմադրիչ Համօ Բեկնազարեանի անունով:

Շարժանկարի կարգ մը աշխատողներ արժանացան բարձր կոչումներու:

Նոր Ժապաւէններէն

«ՏՀԸ ՍԱՈՒՆՏ ՕՖ ՄԻՒԶԻՔ» ՏԱՐՈՒԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՖԻԼՄՆ Է

Անգլիացի դերասանուհի Ճիւլի Քրիսթին և դերասան Լի Մարվին տարուան լաւագոյն կատակերգակ դերասանները նկատուեցան «Տարլինկ» և «Քաթ Պալլու» ֆիլմերուն համար:

— Ճիւլի Քրիսթին լաւագոյն մեկնաբանի Օսքարը ստացաւ Ռէքս Հարիսընի ձեռամբ:

— «Տհը Սաունտ օֆ միուզիք»ը՝ տարուան լաւագոյն ֆիլմի Օսքարը շահեցաւ: Նոյն ֆիլմը նախապէս երեք Օսքարներ եւս շահած էր, լաւագոյն բեմադրութեան, լաւագոյն նկարահանումի և երաժշտական լաւագոյն յօրինումի համար:

— «Տոքթ. Ժիվակօ» ֆիլմը վեց Օսքարներ ստացաւ, որոնցմէ մէկը սենարիոյի համար է, որ տրուեցաւ բրիտանացի թատերագիր Ռոպըրթ Պոլթի:

— «Տխմարին նաւը», թեքնիքի տեսակէտէն երեք Օսքար շահեցաւ: Ան գնահատանքի արժանացաւ նաև սեւ-ճերմակով նկարահանուած տեսարաններուն համար:

— Երկրորդական դերակատարութեան համար Օսքար տրուեցաւ դերասանուհի Շելլի Ուինթըրզի: Մարթին Պալսամն ալ ստացաւ երկրորդական դերակատարումի Օսքարը «Հազար ծաղրածու» ֆիլմին համար:

— Չեխական «Շօփ ան Մէյն Սթրիթ» ֆիլմը Օսքար շահեցաւ լաւագոյն կարճամեթրաժ ժապաւէնին համար:

00983

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

ԼԵՍԼԻ ԳԱՐՈՆ

ՖՐԱՆՍՈՒԱԶ ՍԱԿԱՆԻ ՎԷՊԻՆ ՀԵՐՈՍՈՒՀԻՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

Ֆրանսուազ Սականի «Լա Շարամատի» ժապաւէնի հերոսուհին պիտի հանդիսանայ Լեսլի Գարոն: Վիպագիր եւ բեմադրիչ Ալէն Շըվալիէ յամառօրէն կը փնտռէր այն իտէալ աստղը, որ կարող ըլլար մարմնաւորել երեսնամեայ գեղուհի մը՝ որ խելայեղօրէն կը սիրէ։ Թերեւս տասը-տասներկու արուեստագիտուհի փորձած էր։

Վերջապէս Լոնտոնաբնակ ֆրանսացի գեղուհին ընտրեց։

Լեսլի թէ՛ շատ դեռատի կ'երեւի եւ թէ հասունութիւն մը ունի։ Ասկէ զատ ի վիճակի է մարմնաւորելու «Բարի լոյս տրտմութիւն»ի հեղինակուհիին երազած հերոսուհին։

Լեսլի Գարոն Հիլթըն պանդոկներու երիտասարդ ժառանգորդէն ամուսնալուծուելէ ետք՝ թատրոնի անուանի բեմադրիչի մը հետ ամուսնացած էր։ Փիթըր Հալ հետ քանի մը տարի երջանիկ ու հանգիստ ապրեցաւ: Երկու զաւակ ունեցաւ՝ Ճոն Քրիսթոֆ եւ Ճէննիֆըր, որոնք մեծ երջանկութիւն կը պարգեւէին։ Ճիշդ այդ միջոցին Ուարէն Պիթիի հետ ծանօթացաւ։ Երիտասարդը ցարդ Ճոն Գոլինսի, Նաթալի Վուտի հետ փոթորկալի սիրարկածներ ապրած էր: Լեսլի խելայեղօրէն սիրահարեցաւ անոր: Բախտագուշակ մը ըսած էր անոր. «Երրորդ անգամ պիտի ամուսնանաս, ատիկա կեանքիդ մինչեւ վերջը երջանկութիւն պիտի պարգեւէ»։ Բայց Ուարէն հիասթափութեան մատնեց աստղը, որ Լոնտոն վերադառնալով ջանաց զաւակներուն մօտ գտնել երջանկութիւնը։

Հիմա ոգի ի բռին աշխատելով կը ջանայ վերագտնել հոգեկան անդորրութիւնը։

Լեսլի Գարոն, աղջկան Ճէնիֆըրի եւ մանչուն՝ Ճոն Քրիսթոֆի հետ։

ՄՈՆԹԿՈՄԸՐԻ ԳԼԻՖԹ

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ ԵՂԱՒ

Ամերիկեան շարժապատկերի աստղ Մոնթկոմըրի Գլիֆթ Շաբաթ, 23 Յուլիս, առաւօտեան ժամը 6.15ին սրտի տագնապի հետեւանքով մահացաւ Նիւ Եորքի իր բնակարանին մէջ։

Գլիֆթ Նեպրասքա նահանգի Օմահա քաղաքը ծնած էր Հոկտ. 17ին եւ 45 տարեկան էր։ Անոր կարեւորագոյն ֆիլմերը եղած են «Այ Գոնֆէս», «Ֆրոմ հիյր Թու Իթըրնիթի»։ Ամուրի էր, բայց մտերմական եւ մտերիմ բարեկամը Էլիզապէթ Թէյլըրի, որուն հետ դարձուցած էր «Է փլէյս ին տը սըն», «Սատընլի լասդ Սամմըր» եւ «Ռէնդրի Գաունթի»։

Քանի մը տարիներ առաջ ինքնաշարժի ծանր արկածի մը հետեւանքով ենթարկուած էր դէմքի գեղեցկագիտական գործողութեան մը, որ որոշապէս անոր դիմագիծը փոխած էր։ Գլիֆթ այս պատճառաւ հոգեպէս ընկճուած էր եւ գրեթէ բոլորովին քաշուած կեանք մը կ'ապրէր։ Այդ միջադէպէն ետք՝ միայն երկու ֆիլմ դարձուցած էր։

Գլիֆթ կ'ապրէր Նիւ Եորքի մէջ եւ միայն ֆիլմ դարձնելու համար Հոլիվուտ կ'երթար:

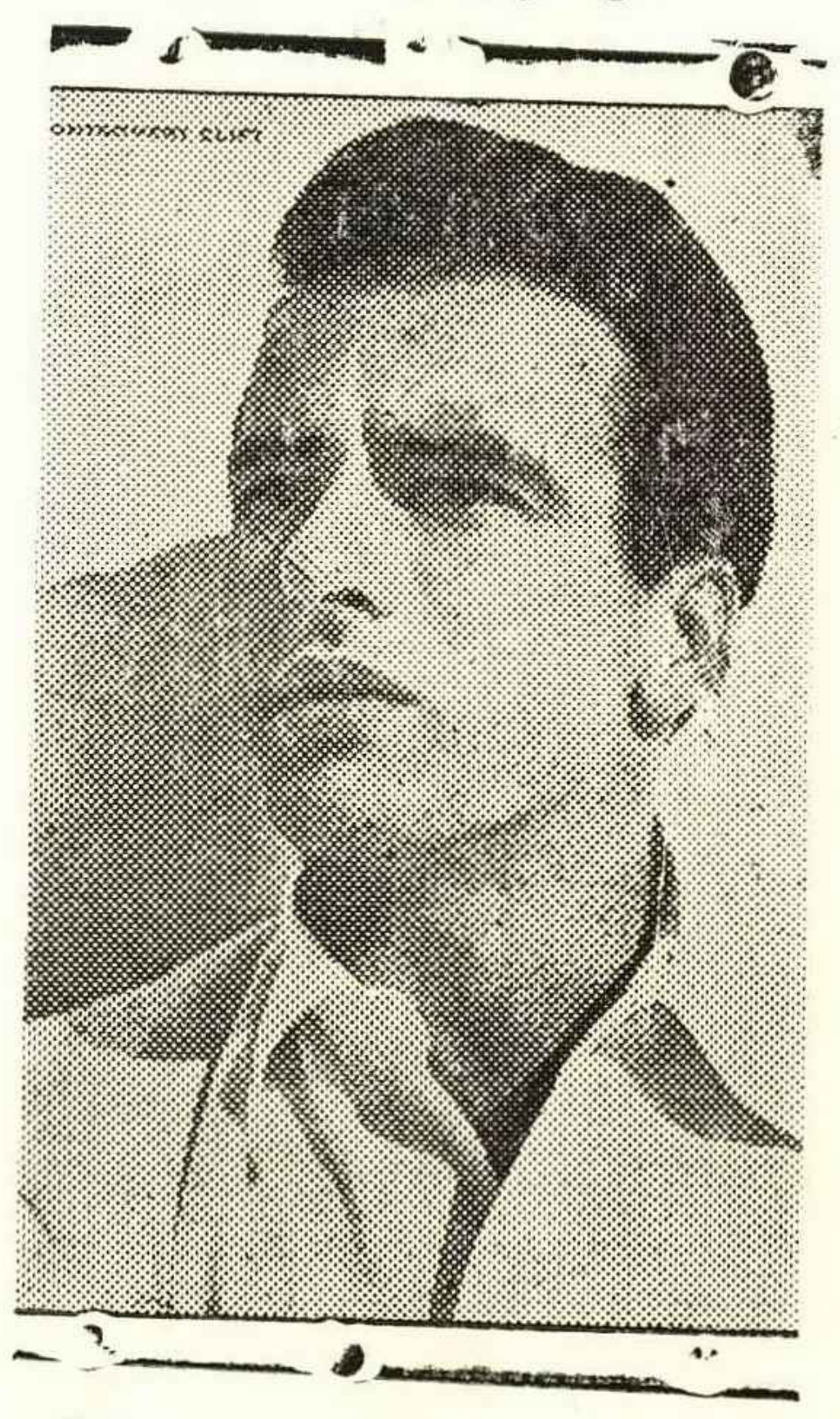

Ան ապրած է հանդարտ ու պարկեշտ կեանք մը առանց սիրարկածներու եւ մամուլը իր վրայ խօսեցնել տալու։ Իր ժամանակին մեծ մասը կ'անցընէր նաւային զբօսապտոյտներով։

★ ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ ★

ՓԱՐԻԶ.– Եգիպտացի դերասան Օմար Շէրիֆ, որ ճանչցուած էր իբրեւ խնդումերես արուեստագէտ, ունեցաւ ստամոքսի ցաւեր, որոնց պատճառը կը կարծուի թէ «Տոքթոր Ժիվակո»ն է։ Օմար ջղային վիճակ մը ունէր այդ ֆիլմը դարձուցած ժամանակ։ Բժիշկները հաստատեցին՝ որ ան ունի իրեն յատուկ ստամոքս մը։ Այժմ վիճակը լաւացած է։

ԼՈՆՏՈՆ.– Սինեմայի համաշխարհային աստղերը համաձայնութեամբ կը փոխանակեն իրենց բնակարանները: Մարլոն Պրանտօ կը բնակի Էլիզապէթ Թէյլըրի եւ Ռիչըրտ Պըրթընի բնակարանը, իսկ վերջինները փոխադրուած են Ֆրանք Սինադրայի վիլլան։

ՇՈՒԵՏ.– Դերասանուհի Անիթա Էգպըրկ ուր որ երթայ հետը մազի մկրատ մը կը տանի. ան կ'ըսէ՝ թէ բնաւ չի կրնար հանդուրժել երկար մազ ունեցող երիտասարդները։ Եւ երբ անոնցմէ մէկը տեսնէ, ձեռք կ'առնէ մկրատը եւ անոր մազերը կը կտրէ՝ որպէսզի հանդարտեցնէ իր ջիղերը։

ՀՈԼԻՎՈՒՏ.– Սանտրա Տի այնպէս արտայայտուեցաւ, որ վերջին ֆիլմը «զանելիք» էր: «Այս մարդը վտանգի մէջ է» ֆիլմի տեսարաններէն մէկուն մէջ գեղանի դերասանուհին կը կատարէ իր դերը 12 թոն սառած ձուկերով լեցուն ծովեզերքի մը վրայ···

ԼՈՆՏՈՆ.– Շարլի Շափլին փափաք յայտնեց գեղարուեստական իր կեանքը վերջացնել Կրեթա Կարպոյի հետ ֆիլմ մը դարձնելով։ Վերջինս քանիցս մերժած է այդ առնչութեամբ իրեն եղած առաջարկները։

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍ.– Ան Մարկարէթ իր համաձայնագրերուն մէջ կը շեշտէ, որ որեւէ ֆիլմի ընթացքին ի՛նչ հագուստ որ հագնի իր սեփականը դառնայ ֆիլմի պատրաստութենէն ետք։ Իր այս խելացի քայլին բացատրութիւնը տուաւ. «Բնական է, որ որեւէ ֆիլմի համար պիտի ջանամ լաւագոյն եւ արժէքաւոր հագուստներ ընտրել։»

ՆԱՅՐՈՊԻ.– Ուիլեամ Հոլտըն հիմնած է ձկնորսութեան երկու ակումբներ, մէկը Ափրիկէի կեդրոնը, միւսը Արեւելքը։

ՀՌՈՄ.– Սոֆիա Լորէն եւ Օմար Շէրիֆ ընտրուեցան որպէս գլխաւոր դերակատարները «Պատահեցաւ անգամ մը» անունով ֆիլմին:

ՀՈԼԻՎՈՒՏ.– Ռոք Հատսըն իր բոլոր ինքնաշարժները սարքաւորած է հեռախօսներով... որպէսզի միշտ պատրաստ գտնուի արտադրիչներու հրահանգներուն:

ՓԱՐԻԶ.– Օմար Շէրիֆ ըսաւ, որ ամերիկացիները վտանգաւոր մարդիկ են։ «Բարեւելէ ետք ոչ միայն մատներդ հաշուելու ես, այլ պէտք է ստուգես թէ ամբողջ թեւդ գողցուած չէ՞...»:

ՀՈԼԻՎՈՒՏ.– Սիւզան Հէյուըրտ այր մարդոց մասին հետեւեալ ձեւով արտայայտուեցաւ. «Ըստեղծուածք մը, որ գլուխ ունի երբեմն, ունի երկու ոտք շատ անգամ եւ երկու ձեռք յաճախ... երբ իրեն հետ ունի կին մը»։

Քաղեց ՍԱԹՕ

— ՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐ —

«ԻՃԻՓՇԸՆ»

ԺԱՊԱՒԷՆԻՆ ՄԷՋ

Ֆրեզնոյի հեռատեսիլի կայանը վերջերս ցուցադրած է «Իճիփշըն» ժապաւէնը, գլխաւոր դերակատարութեամբ Վիքթոր Մէյչըրի։ Ֆիլմին մէջ դերեր ստանձնած են նաեւ դերասաններ Եղիշէ Յարութ (սուրիացի վաճառականի դերով եւ հայերէն խօսելով) եւ իր երկու աղջիկները՝ Մակտա եւ Աստրա Յարութները։

Դերասանուհի Մակտա Յարութ դերեր ստանձնած էր նաեւ «Սթէյճ Սոսայիթի» թատերական միութեան ներկայացումներուն մէջ։ Ան վերջերս խաղացած է «Օէյսիս Մանհաթան» կատակերգութեան մէջ։

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

(Շար. Դ. էջէն)

Ետք, 1963 թուին, Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան, հինգ տարուան պաշտօնավարութեան համար Երեւանի Պետական Համալսարանի Գիտական Մեծ Խորհուրդի կողմէ կ'ընտրուի Արեւելեան բանասիրութեան Ամպիոնի վարիչ, պաշտօն մը՝ որ նախապէս վստահուած էր Փրոֆ. Հրաչեայ Աճառեանի։

ԻՐ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մանկավարժական այս աշխատանքին զուգընթաց, Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան բեղմնաւոր կերպով կը շարունակէ իր գիտական գործունէութիւնը։ Լոյս տեսած են գիտական խորք ունեցող իր բազմարժէք ուսումնասիրութիւնները, աշխատասիրութիւնները, որոնք գնահատուած են լայն չափի վրայ:

Տանք իր գործերուն անունները, որոնք իր տաղանդը կը հաստատեն.– «Հին Պարսկերէն», «Դարեհ Վշտասպի Բեհիսթունեան արձանագրութիւնը», «Միջին պարսկերէն-պահլաւերէն», «Իրանական լեզուներն ու բարբառները», «Ուրուագծեր ժամանակակից պարսկերէնի հնչունաբանութեան», «Նմոյշներ ժամանակակից պարսկերէն արձակի», «Պարսկերէնի կորսուած եւ մթագնուած բառերուն վերականգնումը հայերէնի օգնութեամբ» — (սա՝ պարսկերէն լեզուով լոյս տեսած է նաեւ Թեհրանի մէջ)։

Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան ունի նաեւ մեծածաւալ նշանաւոր ուսումնասիրութիւն մը, որ եզակի է իր տեսակին մէջ ու բացառիկ արժէք կը ներկայացնէ իրանագիտութեան գծով: Արդարեւ. յարգելի գիտնականը խմբագրած, կազմած եւ ընդարձակ յաւելուածով հրատարակած է հանգուցեալ Փրոֆ. Ռուբէն Աբրահամեանի հինգ լեզուներու բառարանը՝ պահլաւերէն պարսկերէն, հայերէն, ռուսերէն, անգլերէն:

Փրոֆ. Գէորգ Նալպանտեան, որուն բազմաթիւ յօդուածները լոյս տեսած են պարբերական ու գիտական մամուլին մէջ, այժմ կ'աշխատի նորագոյն ուսումնասիրութեան վրայ՝ «ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐԸ», որ իր կարգին ծաւալուն գործ մը պիտի ըլլայ:

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ ԾՆՈՒՆԴԸ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

ԿՐԻՄ եղբայրները իրենց կեանքէն յիսուն տարիներ յատկացուցած են հնախօսական ուսումնասիրութիւններու եւ իրենց պրպտումներուն արդիւնքը ամփոփած են երկար ցանկի մէջ «Օրինական Հնութիւններ» եւ «Գերման Հերոսական Սականներ» խորագրին տակ հրատարակած: Սորված են 12 լեզուներ, թարգմանած բազմաթիւ ազգերու առասպելները (Սկովտական, Իրլանտական, Տանըմարքայի, եւայլըն)։ Փորձած են նոյնիսկ բաղդատական բառագիտութեան ուսումնասիրութիւնը։

Հակառակ մեծապէս ճանչցուած եւ գնահատուած հեղինակներ ըլլալուն, ԿՐԻՄ եղբայրները, նման մեր դասական գրողներու, գիտուններու, արուեստագէտներու մեծամասնութեան, հազիւ թէ օրապահիկ մը շահելու միջոցը ունէին, այնքան չնչին էր իրենց վարձատրութիւնը։ Նոյնիսկ, երբ ժամանակի ընթացքին սկսան մրցանակներ եւ նուէրներ հասնիլ, անոնք պահեցին իրենց համեստ կենցաղը եւ երբեք չըփացած հովեր չառին։

ՔԱՆԶԻ, անոնք միայն իրենց ԳՈՐԾով խանդավառ էին եւ ոչ թէ այդ ԳՈՐԾին բերելիք ՆԻՒԹԱԿԱՆՈՎ։

ԿՐԻՄ եղբայրները իրենց կեանքին եւ գործին պսակումը կը նկատէին հսկայ բառարանին կազմութիւնը, որ սակայն, ինչպէս ըսինք, մնաց անաւարտ։ 1863ին կը մահանար Եաքոպ, 78 տարեկանին, շաբաթ մը հիւանդ պառկելէ վերջ։ Արդէն 1859ին մահացած էր Կիւյոմը շնչարգելութենէ եւ սրտի տագնապէ:

1960ին ԿՐԻՄ եղբայրներու կոթողական բառարանները ամբողջացած լոյս կը տեսնեն 32 հատորներով, բայց աներկբայ կարելի է ըսել ու անոնց հրաշագեղ հեքեաթները, աշխարհի բոլոր մանուկներուն պարգեւ տրուած, աւելի անմահ գործեր են եւ իրենցմով անմահացուցած են այս երկու համեստ գիտուն-բանասէրները, որոնք խորապէս ըմբռնած են ազգային գանձերու արժէքը եւ մանուկներու զարգացման ուղիղ ընթացքը այդ գանձատունին ընդմէջէն։

ՍԵՍԻԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

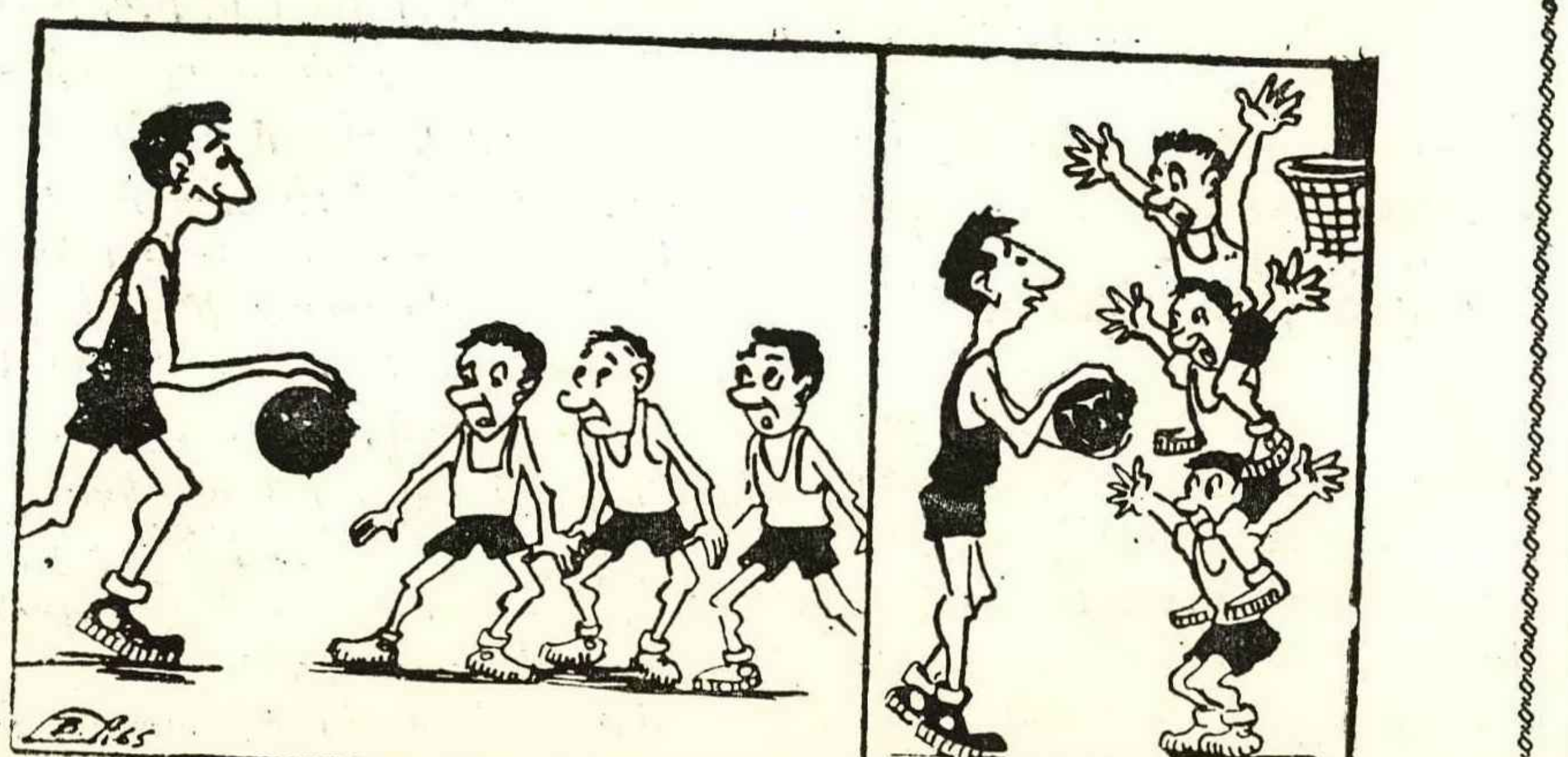

Առանց խօսքի··· (կատականկար Վ. Ապրոյեանի)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

"ՖԱՐՈՒՔԻ ԳԱՂՏՆԻ ԶԱՒԱԿՆ ԵՄ"

ըստ Մերի Հարիսընի որդին՝ Ճօն

Յանկարծահաս դէպք մը Հոլիվուտի մէջ: Եգիպտոսի նախկին Թագաւոր Ֆարուքի մահէն 16 ամիս ետք, 24 ամեայ Ամերիկացի մը կը յայտարարէ, թէ որդին է հանգուցեալին և իր ժառանգորդի բաժինը կը պահանջէ այն հարստութենէն, որ միլիոններու կը յանգի:

— Ճիշդ է, յայտարարած է ան լրագրողներուն, որդին եմ Ֆարուքի: Մայրս՝ Մերի Հարիսըն, կը բնակի Նիւ Եորք, ուր ծնայ 1942 Յուլիս 17ին:

«Մայրս 1941ին՝ Գահիրէի մէջ ճանչցած է Ֆարուքը: Օր մը, Մերի Հարիսըն ներկայ եղաւ արքայական պալատական մէկ ընդունելութեան: Երբ կը խոնարհէր Թագաւորին առջեւ, Մերիի և վեհապետին ակնարկները իրարու հանդիպեցան: Մերի զարմացաւ երբ Թագաւորը հրաւիրեց զինք պարելու իր հետ: Երբ պարը աւարտեցաւ, Ֆարուք խոստում առաւ երիտասարդ ամերիկուհիէն, որպէսզի յաջորդ օրը պալատ երթայ կրկին զինք տեսնելու...»:

Աւելի յետոյ, երբ Ֆարուք իմացաւ, որ Մերի զաւակի մը կը սպասէր, փոքր թոշակ մը կապեց անոր ու խնդրեց, որ լուռ մնար իր գաղտնիքին մասին:

Մերի Հարիսըն Նիւ Եորք վերադարձաւ, ուր աշխարհ բերաւ իր զաւակը: Սպասեց, որ զաւակը 18 տարեկան ըլլար, որպէսզի յայտնէր անոր ծննդեան գաղտնիքը: Երբ Ֆարուք անցեալ տարուայ Մարտ 17ին մեռաւ Հռոմի մէջ, Ճօն նամակ գրեց իր խորթ քոյրերուն՝ իշխանուհիներ Ֆատիայի, Ֆաուզիէի և Ֆէրիալի, ինչպէս նաև խորթ եղբօրը՝ Ֆուատ իշխանին, իր գոյութիւնը տեղեկացնելու համար անոնց: Սակայն, ընաւ պատասխան չստացաւ: Դիմեց Լոս Անճըլըսի Թառն փողոց թիւ 125 բնակարանը, ուր կը բնակի Ֆարուքի մայրը՝ Թագուհի Նազլի: Այս վերջինը մերժեց ընդունիլ զայն:

Անգամ մը միայն իր հօրը մէկ բարեկամը յիշեց զինք:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հայկական Ընթերցասրահի Վարչութիւնը կու գայ տեղեկացնել հայ և օտար վարժարաններու աշակերտութեան, որ հաստատած է

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՄԸ

(Թուաբանութիւն — գրահաշիւ — երկրաչափութիւն)

որ պիտի սկսի յառաջիկայ Հոկտեմբեր ամսուան սկիզբէն:

Արձանագրութեան համար դիմել սրահ՝ ամէն երեկոյ ժամը 7-10, կամ հեռաձայնել թիւ 934908ին:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆ

Շաբաթ, 15 Հոկտեմբեր, 1966

Կը խնդրուի նկատի ունենալ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԵԳԻՊՏՈՍ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԼԻԿԻ ԵՒ Ա·Մ·Հ·Ի ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ

Գահիրէի, Աղեքսանդրիոյ, Սուէզի և Փոր Սաիտի զօրաւորագոյն խումբերը կը շարունակեն իրենց բարեկամական մրցումները՝ առ ի պատրաստութիւն նոր եղանակի Լիկի և ԱՄՀի բաժակի մրցումներուն:

— Իսմաիլիէի խումբը կը յաղթէ Գանալի՝ 1ով 0 (Ա. կիսախաղ 0ով 0):

— Իթթիհատ Սաքանտարի կը յաղթէ Ահլիի խումբին՝ 1ով 0 (Ա. կիսախաղ 1ով 0):

— Թերսանայ կը յաղթէ Մասրիի՝ 2ով 1 (Ա. կիսախաղ 1ով 1):

— Իթթիհատ էլ Սուէզ կը յաղթէ Զամալէքի՝ 2ով 1 (Ա. կիսախաղ 2ով 1):

— Գանալի խումբը կը յաղթէ Սուէզ էլ Ռիատիի՝ 2ով 1 (Ա. կիսախաղ 0ով 0):

— Զամալէք կը յաղթէ Օլիմպիքի՝ 4ով 1 (այս մրցումին Զամալէք նշանակած է 3 կէտ՝ 6 վայրկեանի մէջ):

— Տեսուքի խումբը կը յաղթէ Ահլիի՝ 2ով 0 (Ա. կիսախաղ 0ով 0):

— Թերսանայ կը հաւասարի Իթթիհատ Սուէզի հետ՝ 2ով 2 (Ա. կիսախաղ 1ով 1):

— Գաֆր էլ Զայեաթ կը յաղթէ Մահալլայի՝ 3ով 2 (Ա. կիսախաղ 1ով 1):

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԼՈՂԱՐՇԱՒ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԼՈՒՂՈՐԴՆԵՐԸ ՊՈԼԻՍ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ ԼՈՂԱՐՇԱՒԻ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ

Լիբանանեան լուղորդներու կազմը Պոլիս պիտի երթայ այս ամսուան վերջաւորութեան, մասնակցելու Լիբանան – Թուրքիա լողարշաւի մրցումին:

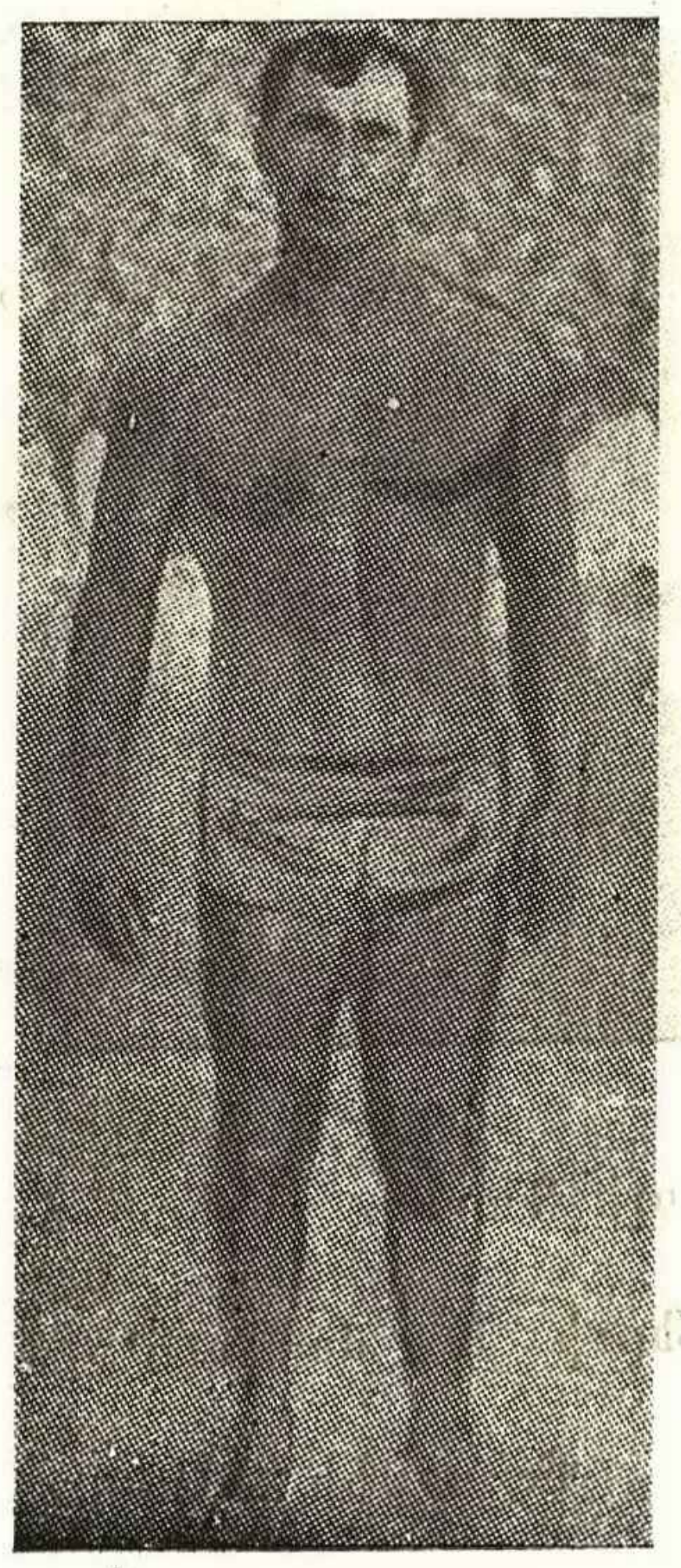

ԺԱՆ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Անոնք ներկայիս փորձեր կը կատարեն, Թուրքիոյ մէջ լաւ արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար:

Լիբանանցի լուղորդներու կազմին մէջ կայ հայ լուղորդ մը՝ Ժան Տէրտէրեան:

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

Հայաստանի հաւաքական խումբի մարզիկ, թեթեւ ատլետ Ա. Մխիթարեանը օրերս յաջողութեամբ մասնակցեց Տնեպրոպետրովսկում անցկացուած Սովետական Միութեան թեթեւ ատլետների առաջնութեան մրցումներին: Նա այս անգամ իր ուժերը չափեց 3000 մեթր արգելքներով մրցավազքում: Ճիշդ է, հայ մարզիկը չդարձաւ մրցանակակիր, սակայն նա ընդգրկուեց երկրի ուժեղագոյն թեթեւ ատլետների տասնեակում (8րդ տեղ):

Ի դէպ, Ա. Մխիթարեանը վերջերս դարձաւ հանրապետական նոր մրցանիշի հեղինակ: Նա բարելաւեց Ա. Կոնովի սահմանած հանրապետական մրցանիշը 1500 մեթր տարածութեան վրայ:

ԼՈՂԱՐՇԱՒ

Ջրային ձեւերի սպորտի Եւրոպայի ախոյեանութեան առաջ Մոսկուայում անցկացուեցին ուսումնամարզական մէկամսեայ հաւաքներ: Ջրացատկորդների հաւաքական խումբը կազմում ընդգրկուած էին նաեւ երեւանցի մարզիկներ, երկրի գաւաթակիր Վասիլի Կուզշինկինը, ՍՍՀՄ ախոյեան Սերժ Բոչարեանը և միջազգային տուրնիրների յաղթող Վահան Սարիբեկեանը: Եւ ահա ետեւում մնացին մէկամսեայ մարզական պարապմունքները: ՍՍՀՄ լուղորդների, ջրագնդորդների և ջրացատկորդների հաւաքականները մեկնեցին հոլանտական Ուտրեխտ քաղաքը, որտեղ կը վիճարկեն Եւրոպայի մայրցամաքի ջրային սպորտաձեւերի անհատական թիմային առաջնութիւնները:

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

ՄՈՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ԳԼԷՅ

Աշխարհի ախոյեան Մոհամէտ Ալի Գլէյ նոր համաձայնագրութիւն մը ստորագրած է իր տիտղոսը պահելու և մրցելու Հաուսթոնի մէջ Գլիվլընտ Ուիլեամզի հետ՝ Նոյեմբեր 14ին:

Այն սրահը, ուր տեղի պիտի ունենայ մրցումը, կրնայ պարունակել 50 հազար հոգի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆՆԵՐԸ

Շաբաթ, 20 Օգոստոսին, Մոսկուա մեկնեցին Հայաստանի բռնցքամարտի ախոյեաններ սպորտի վարպետներ Օննիկ Յակոբեանը և Կամօ Սարոյեանը «Տինամօ» սպորտընկերութեան համամիութենական հաւաքական թիմի կազմում: Մոսկուայում հայ մարզիկները կը մասնակցեն ուսումնամարզական հաւաքին, որը կը տեւէ շուրջ մէկ ամիս: Իսկ Սեպտեմբերի երկրորդ կէսերէն նրանք երկրի Տինամոյեական մարզիկների հետ կը մեկնեն Պուլկարիայի մայրաքաղաքը: Սոֆիայում առաջին անգամ կ'անցկացուեն սոցիալիստական երկիրների Տինամոյեական բռնցքամարտիկների անհատական առաջնութեան մրցումները, որի յաղթողները, կը նուաճեն ոսկէ, իսկ մրցանակակիրները՝ արծաթէ և պղնձէ մետալներ:

Օ. Յակոբեանը հանդէս կու գայ թեթեւ քաշային բաժանումում, իսկ Կ. Սարոյեանը՝ ծանր:

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԵՆ

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՀԱՅԱՐՓԻ.— Բարձր. նխկ. թղթկց. հայ. անգլ. յունարէն. նխսիրթ. գիտ. և դրոշմահաւաքում. փինկ-փոնկ. երաժշտ. Հայկ. և Եւրոպ. արդի), կիթառ: Հասցէ՝ Ժերմանօ Փաթրոն փողոց, թիւ 25 Նիկոսիա, Կիպրոս:

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՍԱՄԻ — Երկր. ուսում. թղթկց. հայ. անգլ. ֆր. գերմ. Արաբ. նխսիրթ. դրոշմահաւաքում և առեւտր. գիտելիքներ. հասցէ՝ Նամակատուփ թիւ 497, Թրիփոլի, Լիբանան:

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. Թղթկց. անգլ. և հայերէնով. Նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր: Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լուղորդ է, կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր:

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկ. 3, Մոնթրէալ,(15) Գանատա:

ԱՆՍԸՐԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, թղթկց. անգլ. և հայերէնով, նխսրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ: Մարզիկ և սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր. կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր:

Հացէ՝ Խալիլ Էլ Պատաուի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, թիւ 33, Պէյրութ. Լիբանան:

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

(Շար. Դ. էջէն)

Առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ ասացուածքը տեղի՛ն է եւ արդա՛ր, որովհետեւ չենք կրնար հաւատալ, որ հիւանդ մարդերը կարենան մտաւոր արժէք ներկայացնել, երբ իրենց կենսունակութեան գըլխաւոր առողջը եղող միտքը՝ անբընական ու խանգարուած ջիղերով շրջապատուած կ'ըլլայ:

Ահաւասի՛կ, թէ մարմնամարզութիւնը, իր բոլո՛ր տեսակներուն մէջ, ի՛նչպիսի յայտնագործուած եւ հաստատուած ճշմարտութիւն մըն է, մարդոց ֆիզիքականին եւ բարոյականին կերտումին տեսակէտէն:

Մենք պիտի ջանանք մեր երիտասարդութիւնը այ'ս իսկ տեսակէտէն առաջնորդել դէպի լաւագո՛յն եւ լուսաւո՛ր հանգրուան մը:

Պէյրութ ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Ուրիշ երիտասարդներ կարեւորութիւն չեն ընծայեր թղթակցութեան՝ բարեկամութիւնը չփոթելով այլ վաղանցուկ և խեղկատակ զգացումներու հետ:

Անդին՝ հայ երիտասարդութեան միւս կարեւոր խաւը՝ աշխատաւոր երիտասարդութիւնը, կ'ուզէ թղթակցիլ՝ սակայն օտար լեզուներ չգիտնալուն, իր մասնակցութիւնը չի կրնար բերել թղթակցութեան շարժումին:

Առաջին երկու պարագաներուն լուծումը մեզմէ կախեալ չէ: Ամէն անձ կրնայ սրբագրել իր սխալը և փոխել իր մտածելակերպը:

Գալով երրորդ պարագային՝ մենք զմեզ կը գտնենք բարեբեր եւ բերրի հողի մը առջեւ, որ անպայման պէտք է մշակել:

Աշխարհի ամէն կողմ հայը շինած է իր բոյնը. սակայն կըրնա՞նք հաւատալ թէ ամէն տեղ հայը հայ պիտի մնայ և հայերէն պիտի խօսի:

Սպիտակ ջարդը բոլորիս ծանօթ է և պատասխանատու շրջանակներու ալ մտահոգութիւն կը պատճառէ:

Օտարը յաճախ կը բաժնէ մեր ցաւը, բայց չի կրնար օժանդակել մեզի. օտարին հետ թղթակցիլը լաւ է, սակայն հայուն հետ թղթակցիլը՝ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ:

Այն հայ աշխատաւոր երիտասարդը, որ գիտէ իր մայր լեզուն, եթէ օտարին չի կրնար գըրել, կրնայ գրել ամերիկահայ կամ ֆրանսահայ երիտասարդին և երիտասարդուհիին և անոր հայերէն նամակ մը գրելով, սպիտակ ջարդէն կ'ազատէ իր քոյրն ու եղբայրը՝ որ հազար ջանքերով, նեղ պայմաններու տակ, մեսրոպեան լեզուն կարդալ գրել կը սորվի:

Այս ընելով հայ երիտասարդն ու երիտասարդուհին կրնան օգտըւիլ թղթակցութեան հրաշքներէն՝ քանի որ ինքնազարգացման, մըտերմութեան և հոգւոյ ազնըւութեան կողքին ան կը կատարէ ազգային վսեմ պարտականութիւն մը:

Հայ Սփիւռքի երիտասարդութեան կողքին կայ Մայր Հայրենիքի երիտասարդութիւնը, որ կը սպասէ սփիւռքի թղթակցութիւններուն և փոխադարձաբար:

Միջին Արեւելքի հայ երիտասարդութիւնը ունի կարեւոր դեր մը: Ան սփիւռքի այլ ոստաններու եւ Մայր Հայրենիքի երիտասարդութեան երազը կրնայ իրականացնել ձեռք երկարելով ու թըղթակցելով:

Սփիւռքի և Մայր Հայրենիքի պատասխանատու մարմինները կրնան երիտասարդական ու կրթական ակումբներու և օրկաններու միջոցաւ նպաստել այս գործին՝ որպէսզի թղթակցութեան շնորհիւ հայ երիտասարդութիւնը ճանչնայ իր ոյժը և գծէ իր ուղին, որ՝ վըստահ ենք ԼՈՒՍԱՒՈՐ է:

Պէյրութ ՍԱՄՕ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 10 (151)- ՇԱԲԱԹ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1966

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

ملحق رقم ١٠ (١٥١) السبت أكتوبر ٢٩ ١٩٦٦

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

ԱՌԵՂԾՈՒԱԾ ՄԸ

«Առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ»

Միտքը եւ Մարմինը։

Երկու կարեւոր ազդակներ, որոնք կենսական նշանակութիւն ունին մարզական կեանքին ներս։ Նոյնքան անհրաժեշտ երկու պահանջներ, մարզական ամբողջութեան մը կատարեալ ու անթերի կառոյցին համար։

Մարմինը արտաքին կեղեւն է, որուն տոկունութեան ու զօրութեան աստիճանէն կախում ունի մարզիկի մը չափանիշը։ Իսկ միտքը միջուկն է, որ կրնայ կատարելագործել այդ չափանիշը, նայած՝ անոր խորութեան եւ տարողութեան։

Մարզական կեանքին մէջ անկարելի է անմիջականօրէն իրարու ագուցուած այս զոյգ ազդակները իրարմէ անջատել։ Մէկուն բացակայութիւնը կը ներգործէ միւսին ներկայութեան վրայ, զայն տկարացնելու եւ անէացնելու համար։

«ԱՌՈՂՋ ՄԻՏՔ՝ ԱՌՈՂՋ ՄԱՐՄՆԻ ՄԷՋ» առեղծուածը կարելի է տարրալուծել վերոյիշեալ հիմունքով, յանգելու համար այն եզրակացութեան, թէ սոյն ասացուածքը՝ հակառակ իր գիտական մակերեսային իրողութեան, շատ ալ տրամաբանական ու իրական չէ իր հասարակական խորքին մէջ։

Բայց կայ անժխտելի իրականութիւն մը մարզական կեանքէն ներս․ մարզիկի մը կատարելագործման տեսակէտով, բացարձակ անհրաժեշտութիւններ են թէ՛ առողջ մարմինը, թէ՛ առողջ միտքը։

Հոս, տարբեր հարց մը կը ծագի անմիջապէս, մարզական կառոյցի մը կատարեալ պատրաստութեան առնչութեամբ. *ո՞ր մէկուն պէտք է տրուի նախապատուութիւնը, մարզական սաղմնաւորման շրջանին, ՄՏՔԻ՞Ն՝ ԹԷ ՄԱՐՄՆԻՆ։*

Մեր կարծիքով, միտքը պէտք է ըլլայ դաստիարակութեան առաջին եւ հիմնական կորիզը։ Որովհետեւ, առանց մտքի, զօրաւոր ու լայն առաւելութիւններով օժտուած մարմին մը սնամէջ մսակոյտ մըն է պարզապէս, որ վաղ կամ ուշ, կորուստի դատապարտուած է անխուսափելիօրէն։

Փորձառական կեանքէն քաղուած բազմաթիւ օրինակներով կարելի է ստուգել եւ հաստատել սոյն անայլայլ ճշմարտութիւնը։

Սփիւռքի որեւէ մէկ ճիւղէն ներս, յարմար մարմիններ շատ կան, որոնք կը կիրարկեն Ֆութպոլը, փինկ-փոնկը, պասքէթ-պոլը, վոլի-պոլը, հեծելարշաւը, կոփամարտը, թենիսը եւ այլ մարզերը։ Ֆիզիքական անհրաժեշտ տուեալներով օժտուած մարմիններ որ՝ ոչ միայն չեն փայլիր, չեն յառաջեր, այլ՝ դատապարտուած կը մնան մահացումի, երբ այդ ՄԱՐՄԻՆԸ ղեկավարող, տեւականացնող ու բարձունքներու հասցնող ՄԻՏՔԸ կը պակսի։

Սփիւռքի մէջ, առաջին դաստիարակութիւնը պէտք է սկսի մտքէն։ Աւելցնենք նաեւ որ մտքի կոփումն ու մարզումը նախնական պահանջքն է մարզական ոգիի գոյացման եւ արմատականացման։

Նկարագիր, հոգի, սիրտ, բոլորն ալ կը կոփուին, կը յղկուին ու կը մարզուին երբ դաստիարակուած է արդէն միտքը։ Եթէ այս աշխատանքին անմիջապէս յաջորդէ, կամ զուգահեռաբար ընթանայ ֆիզիքական դաստիարակութիւնն ալ, այն ատեն միայն մարզիկը մօտեցած է կատարելութեան, մրցանիշներ խլելու կարելիութեան։

Առողջ միտքը կրնայ ծնունդ տալ առողջ մարմինին, իսկ մարմինը անզօր է՝ մտքին նկատմամբ։

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՌԻՒԾ

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆԻ

Գերազանց խաղարկութեան առջեւ Եւրոպայի երկաթեայ մարդը՝ ՍՓԱՐԹԱՔՈՒՍ, կորսնցուց ճակատելու իր դիրքը

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ՋԱՀԱԿԻՐ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ- ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ)

Պէյրութի մեր երիտասարդ աշխատակից Սամուէլ Սարգիսեան կը գրէ.

Լիբանանի մէջ ազատ ըմբշամարտի եղանակը կը շարունակուի աննախընթաց յաջողութեամբ։ Ժողովրդային ու մարզասէր շրջանակները մեծ խանդավառութեամբ կը հետեւին ազատ ըմբշամարտի միջազգային մրցումներուն։ Սակայն, քաջ գիտնալով՝ որ ամէն ըմբիշ նոյն ժողովրդականութիւնը չի վայելեր, արդար կը նկատենք հոս մատնանշել, թէ Լիբանանի ազատ ըմբշամարտի նուիրապետութենէն ներս՝ Լիբանանի իսկական ախոյեան և հայոց առիւծ՝ ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆ կը գրաւէ եզակի տեղ մը՝ արժանանալով ամէնուն գնահատանքին։

Այս մէկը Լիբանանահայութեան համար մեծ պատիւ մըն է, ու այս պատիւը միշտ բարձր պահելու համար լիբանանահայութեան ժողովրդային ու մարզասէր շրջանակները գնահատելի աշխատանք կը տանին։

Եթէ փաստ կ'ուզէք, ահաւասիկ փաստերուն լաւագոյնը, որ մեզի հրամցուեցաւ, Կիրակի 9 Հոկտ. 1966ի երեկոյեան, Պէյրութի Մարզական Աւանին մէջ տեղի ունեցած մրցումը, որուն ընթացքին հայոց առիւծը ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆ ճակատեցաւ Եւրոպայի երկաթեայ մարդուն, Ֆրանսայի միջազգային ախոյեան՝ ՍՓԱՐԹԱՔՈՒՍԻ դէմ։

Արդարեւ վերեւ յիշուած աշխատանքը խօսքով չ'ըլլար, այլ գործով։ Ու Կիրակի օրուան մրցումին մենք տեսանք թէ քաղաքիս լաւագոյն ազգայիններէն, անշահախնդիր մարզասէր և պատուական Հ.Մ.Մ.ական՝ ընկեր Սարգիս Սարգիսեան անձամբ ներկայ գտնուեցաւ մրցումին և հովանաւորեց զայն, առ ի գնահատանք Տիգրանի մարզական թէ՛ մարդկային արժանիքներուն։

Ծովածաւալ բազմութիւնը, որ իր ներկայութեամբ լաւագոյնս գնահատած էր մեր համակրելի ախոյեանը որոտընդոստ ծափերով ընդունեց օրուան հովանաւոր՝ ընկեր Սարգիս Սարգիսեանը, իր երախտագիտութիւնը յայտնելով այս ժողովուրդին սիրուած մեծ անձնաւորութեան, որ իր կարգին գիտցած էր գնահատել և արժեւորել ժողովուրդին սրտէն ծնած մեծ ախոյեանը Տիգրան Նազիրեանը։

Պէյրութի Մարզական Աւանի ռինկը շատ մը միջազգային ախոյեաններ տեսած էր՝ հոն խաղացած էր երկաթեայ Սփարթաքուսը Լիբանանցի թէ օտար միջազգային ըմբիշներու դէմ ու բազմաթիւ անգամներ փայլուն յաղթանակներ արձանագրած։ Նոյն ռինկին վրայ էր որ առիւծ Տիգրանը գգետնեց շատ մը միջազգային ըմբիշներ։ Բայց այս առաջին անգամն էր, որ Տիգրան կը ճակատէր Սփարթաքուսի դէմ։

(Շար. տես էջ 2)

★ ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ★

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊԻՏԻ ՆՈՒԱՃԷ ՎԵՑ ԱՄԻՍԷՆ

Շառլ Ազնաւուր Ամերիկա մեկնեցաւ 16 Սեպտեմբերին, ուր պիտի մնայ վեց ամիս։ Այսքան երկար շրջապտոյտի մը ձեռնարկելու համար, կը նշանակէ թէ ան վստահ է հիմա, որ Միացեալ Նահանգներու մէջ շատ ծանօթներ ունի։

«Երբ առաջին անգամ Նիւ Եորք գացի, կ'ըսէ ան, մատի վրայ կը համրուէին ծանօթներս, 135 հոգի։ Ասկէ ի վեր շատ յառաջդիմած եմ։ Առաջին անգամ մէկ նուագահանդէս տուի, երկրորդին՝ չորս, երրորդին՝ մնացի երեք ամիս»։

Շառլ՝ երեք միլիոն հին ֆրանք կը շահի ամէն մէկ նուագահանդէսէն, բայց 15 միլիոն կորսնցուց Սովետ Միութեան մէջ, որովհետեւ հաճելի էր իրեն սակայն։ Միացեալ Նահանգներ կ'երթար, նիւթական փառասիրութենէ մղուած։

«Մինչեւ հիմա, կ'ըսէ ան, բացի Շըվալիէէն Ամերիկացիք կը կարծեն, թէ միայն ամերիկացի *վետեթ*ներն են, որ միջազգային համբաւի կրնան տիրանալ։ Պիտի փաստեմ, թէ Ֆրանսան ալ նոյնը կրնայ ընել»։

Ազնաւուր մեկնեցաւ իր նշանածին՝ Ուլլայի հետ։ Իր հետ տարաւ նաեւ նուագածուներու փոքրիկ խումբ մը։

Շառլ Ազնաւուր, շրջապատուած հաւատարիմ բարեկամներով, տօնեց իր անցեալի եւ ներկայի բազմաթիւ ֆիլմերու յաջողութիւնը։ Այս առթիւ իր բարեկամները Ազնաւուրի նուիրեցին ոսկիէ սկաւառակներ, իր հեղինակած 12 երգերուն համար – *«Լէ տէօ կիթար»*, *«Թիւթը լես ալէ»*, *«Ժը մը վուայէ տեժա»*, *«Իլ ֆօ սավուար»*, *«Լէ գոմետիէն»*, *«Քի»*, *«Է պուրթան»*, *«Քը թ'աթթան»*, *«Ավեք»*, *«Քը սէ թրիսթը»*, *«Գարոլին շէրի»*, *«Լա պոհեմը»*։

ԼՕՐԱ ԷՖՐԻԿԵԱՆ ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՒ

Միլանօ.— Հայազգի դերասան Լօրա Էֆրիկեանի եւ իր խօսեցեալ Ճիաննի Մորանտիի վերջին նկարը։

Երկու սիրահարները Սգոցիայի մէջ գաղտնօրէն քաղաքական պսակ ըրին անցեալ 15 Մայիսին, կրօնականը՝ վերապահելով Յուլիսի կէսին Պոլոնիոյ եկեղեցիներէն մէկուն մէջ։

Ճիաննի իր համերգները տալէ ետք զինուորական ծառայութեան կանչուեցաւ։ Վերադարձին մազ մնաց որ Լօրայէն բաժնուի, սակայն անցողակի եղաւ անհասկացողութիւնը եւ նորապսակ ամոլը այսօր կ'ապրի երջանիկ։

ՖՈՒԹՊՈԼ

Ա.Մ.Հ.Ի ԼԻԿԻ Դ. ՇԱԲԱԹԸ

ԹԱԵԱՐԱՆ ԵՒ ԻՍՄԱՅԻԼԻ ՀԱՒԱՍԱՐ 1ՈՎ 1

Թաեարանն եւ Իսմայիլի մրցումը տեղի ունեցաւ Ահլիի դաշտին վրայ անցեալ Ուրբաթ, 21 Հոկտեմբեր։

Թաեարանն ուզեց անգամ մը եւս փաստել թէ իր խումբը հաւասարապէս ուժեղ է:

Երկու խումբերուն խաղարկութիւնը միջակէն բարձր ու հանդարտ էր:

Իսմայիլիի խաղարկութիւնը շատ դանդաղ էր եւ առիթը կուտար Թաեարանի յետսապահներուն արագօրէն կազմակերպուելու եւ կասեցնելու իր յարձակողականները, մինչ Թաեարանի խաղարկութիւնը բաւական արագ ըլլալուն՝ Իսմայիլիի մարզիկները դժուարութիւն կը կրէին կասեցնելու յարձակողականները:

26րդ վայրկեանին Թաեարանին խումբը Շէրիֆի միջոցաւ նշանակեց իր Ա. եւ միակ կէտը։ Իր կարգին Իսմայիլի նշանակեց հաւասարութեան կէտը Բ. կիսախաղի 2րդ վայրկեանին, հռչակաւոր Շեհթայի զօրաւոր հարուածով մը ու խաղը վերջացաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1ով 1։

ԻԹԹԻՀԱՏ ՍԱՔԱՆՏԱՐԻՆ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆԵՑ ԹԵՐՍԱՆԱՆ՝ 2ՈՎ 0

Իթթիհատ Սաքանտարին ամենամեծ անակնկալը բրաւ, յաղթելով Թերսանային 2ով 0: Այս երկու կէտերն ալ նշանակուեցան Բ. կիսախաղին 8րդ եւ 23րդ վայրկեաններուն, Ա.ը Մոհամէտ Կապէրի եւ Բ.ը Ապտէլ Նապիի կողմէ: Խաղը սկիզբէն մինչեւ վերջ արագ եւ հետաքրքրական էր․ Իթթիհատի յետսապահները ուշադրութեամբ հսկեցին Շազլիի եւ Մուսթաֆա Ռիաշի շարժումներուն եւ առիթը չտուին որ այս երկու միջազգային խաղացողները հարուածեն Իթթիհատի բերդը։

Իթթիհատ այս մրցումին իջաւ մեծ թիւով երիտասարդ ուժերով, որոնք արագաշարժօրէն դաշտին ամէն կողմ կը հասնէին եւ անակընկալի կը բերէին Թերսանայի խաղացողները:

ԱՀԼԻ ԵՒ ՄԱՍՐԻ ՀԱՒԱՍԱՐ՝ 1ՈՎ 1

Ահլի իր Դ. մրցումը խաղաց Փոր Սաիտի մէջ՝ Մասրիին դէմ ու ամէն ջանք թափեց կէս մը շահելու եւ յաջողեցաւ ու մրցումը վերջացուց հաւասարութեամբ։

Մասրիի խումբը Ա. կիսախաղին (30 վայրկեան) տիրապետած էր դաշտին․ իսկ Ահլիի խումբը Բ. կիսախաղին: Մասրի իր միակ կէտը նշակեց Ա. կիսախաղի 8րդ վայրկեանին, իսկ Ահլին նշանակեց հաւասարութեան կէտը Բ. կիսախաղի 30րդ վայրկեանին: Ահլի մեծ պաշտպանողական խաղաց՝ ինչ որ պատճառ կրնար ըլլար իր պարտութեանը։

Մասրիի յետսապահները լաւ կերպով կը հսկէին վտանգաւոր յարձակող Թահայի, որ այս մրցումին գրեթէ չերեւցաւ․ իր միակ եւ ճշգրիտ փասը տուաւ Իպրահիմ Հիւսէյնին, որ նշանակեց հաւասարութեան կէտը ու մրցումը վերջացաւ 1ով 1:

ՍԷՔՔԱ ՀԱՏԻՏ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՍՈՒԷԶ ԷԼ ՌԻՍՏԻՒ՝ 3ՈՎ 1

Սուէզ իր Դ. պարտութիւնը կրեց Սէքքայի խումբէն որովհետեւ սկիզբէն մինչեւ վերջը պաշտպանողական խաղաց, մինչ Սէքքայի յարձակողականները զօրաւոր եղան ու Ա. կիսախաղի վերջին վայրկեանին Նախլա յաջողեցաւ նշանակել Ա. կէտը։

Բ. կիսախաղին Սուէզ դարձեալ պաշտպանողական խաղաց եւ Նախլա օգտագործելով Սուէզի յետսապահներուն սխալներէն նշանակեց Բ. եւ Գ. կէտերը 3րդ եւ 8րդ վայրկեաններուն։ 18րդ վայրկեանին Սուէզի մարզիկ Պահա իր կարգին նշանակեց իր խումբին միակ կէտը ու մրցումը վերջացաւ 3ով 1 ի նպաստ Սէքքայի։

ԶԱՄԱԼԷՔ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՏԱՄԻԷԹԻ 4ՈՎ 0

Զամալէք - Տամիէթ մրցումը միակողմանի եղաւ եւ ամբողջ խաղարկութիւնը Տամիէթի կիսադաշտին վրայ կեդրոնացաւ։

Տամիէթի խումբը պաշտպանողական խաղաց եւ միայն մի քանի հակայարձակողականներ ըրաւ առանց որեւէ արդիւնքի։ Զամալէքի տղաքը դիւրութեամբ կը յառաջանային դէպի Տամիէթի բերդը, ու յաջողեցան նշանակել 4 կոլեր, մէկը միւսէն աղուոր, որոնցմէ Ա.ը նշանակեց Համատա Իմամը (որ երկար ժամանակէ ի վեր հիւանդ ըլլալուն չէր խաղար), Բ. կէտը նշանակեց Էֆֆաթ, Գ. կէտը Կոհարին իսկ Դ. կէտը Էիտ Ապտէլ Մալէքը: այս 4 կէտերէն 2ը Ա. կիսախաղին եւ միւս 2ը Բ. կիսախաղին նշանակուեցան ու մրցումը վերջացաւ:

Ա. կիսախաղին բ․ կէտը նշանակուելէն ետք ամբողջ բ․ կիսախաղին Տամիէթ 10 հոգիով խաղաց, որովհետեւ Անիսի Այուպ անկարգապահ ըլլալով իրաւարարը զայն դաշտէն դուրս վռնտեց:

ՕԼԻՄՓԻՔ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄԱՏՆԷ ՄԱՀԱԼԼԱՆ՝ 3ՈՎ 0

Մրցումը սկսելուն Օլիմփիքի խումբը անմիջապէս յարձակողականի անցաւ ու հանդիպեցաւ զօրաւոր պաշտպանողականի. իր կարգին Մահալլայի խումբն ալ քանի մը յարձակողականներ ըրաւ՝ բայց ապարդիւն։

Ընդհանուր առմամբ երկու խումբերն ալ լաւ եւ արագ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին, սակայն Օլիմփիքի յարձակողականները աւելի լաւ կազմակերպուած էին եւ յառաջապահները կը ջանային ամէն գնով յաղթել․ մինչ Մեհալլայ մրցումը հաւասար վերջացնելու կը ձգտէր: Անոնք 70 վայրկեան պաշտպանողական դիրք մը բռնեցին, որ տեւեց մինչեւ Բ. կիսախաղի 28րդ վայրկեանը՝ երբ Օլիմփիքէն Մոհամէտ Սալեհ նշանակեց Ա. կէտը, ինչ որ շուարեցուց Մահալլայի յետսապահները. Օլիմփիք առիթէն օգտուելով 30րդ վայրկեանին Էզզէլ Տին Եագուպի միջոցաւ նշանակեց Բ. կէտը եւ 1 վայրկեան ետք Պահր Կասուր յաջողցուց Գ. կէտը։

Մրցումը վերջացաւ Օլիմփիքի յաղթութեամբ՝ 3ով 0։

Լիկի չորս շաբթուան մրցումներէն կ'ունենանք հետեւեալ արդիւնքները.—

1) Ահլի	7 կէտ
2) Զամալէք	6 կէտ
3) Օլիմփիք	6 կէտ
4) Իսմայիլի	5 կէտ
5) Սէքքա Հատիտ	5 կէտ
6) Թերսանա	5 կէտ
7) Իթթիհատ	4 կէտ
8) Էլ Մասրի	3 կէտ
9) Թաեարան	3 կէտ
10) Մեհալլա	2 կէտ
11) Տամիէթ	2 կէտ
12) Սուէզ	0 կէտ

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ԱՅՑԸ ԼԻԲԱՆԱՆ

Ալեքսանդրիոյ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներու արտասահմանեան 8րդ բանակումը Լիբանան, տեւեց 11-21 Սեպտ. 1966։

Նկարագրականէն առաջ հարկ կը դատենք, նախորդ արտասահմանեան բանակումներու թուականներն ու վայրերը նշել.

Ա·ը 1938ին, Յունաստան
Բ·ը 1950ին, Իտալիա·
Գ·ը 1951ին, Կիպրոս·
Դ·ը 1953ին, Լիբանան.
Ե·ը 1955ին, Յունաստան
Զ·ը 1959ին, Սուրիա·
Է·ը 1960ին, Սուրիա.
Ը·ը 1966ին, Լիբանան·

Յուլիսի սկիզբները Լիբանանի Հ.Ե.Ը.ի սկաուտները Եգիպտոս այցելեցին։ Այս այցելութեան ընթացքին համաձայնեցանք, որ անոնք մեզ փոխ այցելութեան հրաւիրեն Լիբանան։

Բանակման թուականէն շաբաթներ առաջ՝ եռուզեռ ստեղծուած էր, արտասահմանեան մեր այս 8րդ բանակումին համար։

Բանակումին կը մասնակցէին 23 հոգի, սկաուտներ, արենոյշներ և արծուիկներ, ինչպէս նաև վերին մարմնոյ գանձապահը՝ Պր. Կ. Անսուրեան, և իր ընտանիքը։ Բանակողներէն պատասխանատու մարմին մը կազմուեցաւ հետեւեալ ձեւով:

Բանակման ընդհանուր պատասխանատու պետ. Խմբ. Կ. Աբոշեան. օգնական փ. Ա. Խմբ. Խ. Պէզիրճեան։ Կայտերու բաժնի պատասխանատու պետ. Խմբ. ուհի Տիկ. Ա. Կիւլեան: Սկաուտական բաժնի պատասխանատու պետ. խմբ. Գ. Նազարէթեան։

Բանակումին «Առօրեայ Ցուցատախտակը»:

Կիրակի 11 Սեպտեմբեր 1966

Առաւօտուն մարզարանէն գացինք եկեղեցի, ու բոլորս հաղորդուեցանք, ինչպէս սովոր է մեր բոլոր արտասահմանեան բանակումներուն․ ապա ուղղուեցանք մաքսատուն, ու անկէ բարձրացանք «Սուրիա» նաւը ժամը մէկին։

Ժամը 6·30ն էր երբ նաւը խարիսխը վերցուց, և մինչ կը հեռանայինք նաւամատոյցէն, հոն կը թողէինք ծնողքներ և սրտակիցներ, որոնց կը շարժէինք մեր թաշկինակները։ Քիչ յետոյ ծովուն անհունութեան մէջ էինք ու նաւը կը սուրար արագընթաց։ Ջուրերը ալեկոծ ըլլալուն, մի քանի հոգիներ անհանգիստ եղան։

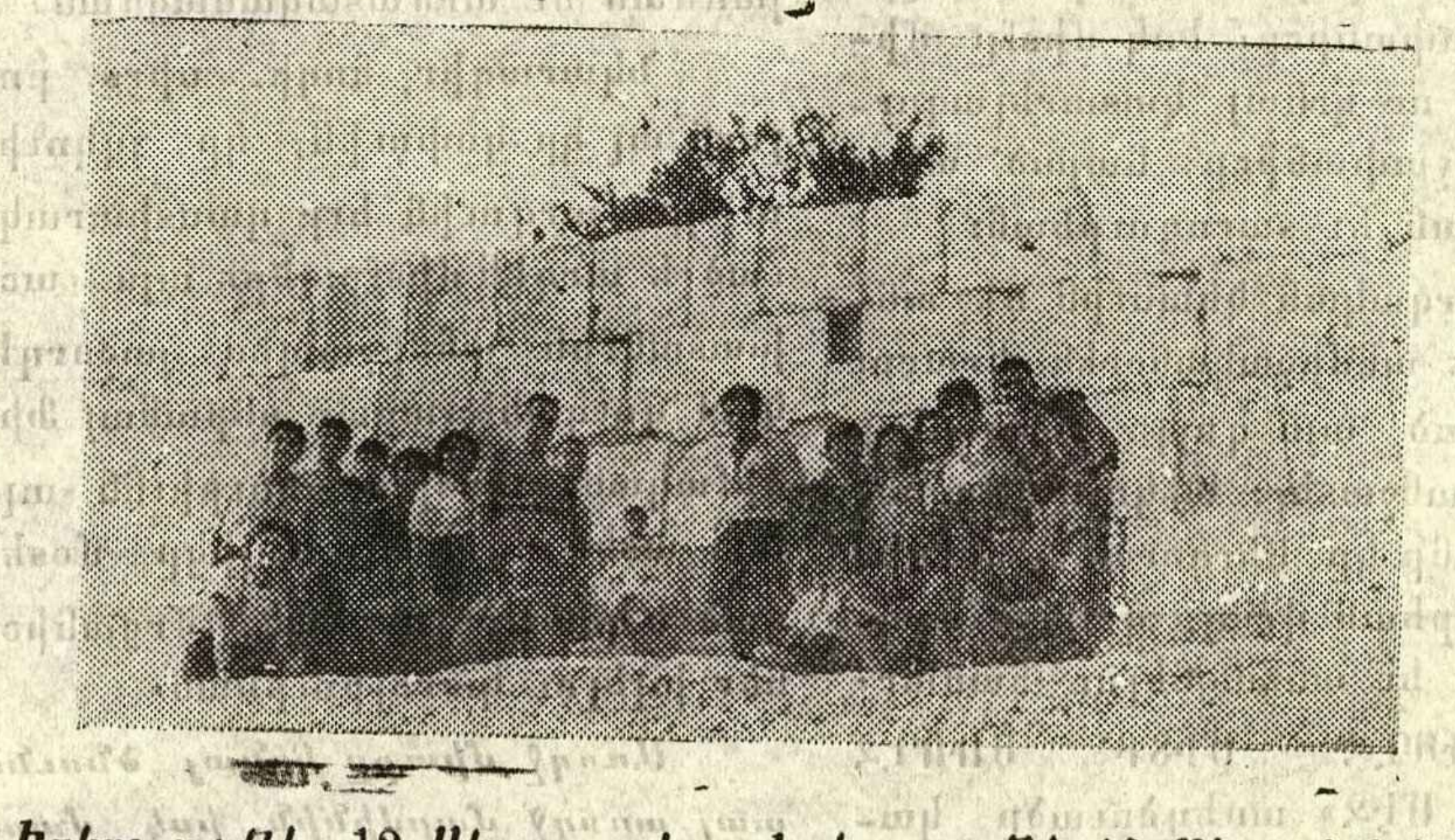

Երկուշաբթի, 12 Սեպտ., երեկոյեան ժամը 5ին, խումբը բաղկացած 23 հոգիներէ, ժամանեց Պէյրութ, ուրկէ ուղղուեցաւ Ամիք (Պեքաա), բանակելու համար Ջաբեհ Նուպարի սկաուտներուն հետ միատեղ։

Չորեքշաբթի, 13 Սեպտ., խումբը մեկնեցաւ Պաալպէք, ապա վերադարձաւ Զահլէ, ուր Հ. Ե. Ը.ի ակումբին մէջ ճոխ ընդունելութիւն մը եղաւ հիւրերուն։ Երեկոյեան ժամը 9ին Պէյրութ վերադառնալէ ետք՝ հիւրերը տեղաւորուեցան Լ. Կ. Նազարեան վարժարանի սրահներուն մէջ։

Հինգշաբթի, 15 Սեպտ., խումբը այցելեց Բարեգործականի վարժարանները՝ ընդունուելով անոնց տնօրէններուն կողմէ։ Երեկոյեան այցելեց նաև Թէքէեան Տուն, ուր ընդունուեցաւ Մեթր Հրաչ Սեդրակեանի կողմէ։

Ուրբաթ, 16 Սեպտ., խումբը այցելեց Ժէյթայի քարայրը, ուրկէ ուղղուեցաւ Զմմառի վանքը, ապա Հարիսա և Ճիպէյլ։

Շաբաթ, 17 Սեպտ., խումբը ըրաւ ուրիշ շրջապտոյտ մը՝ ուղղուելով դէպի Տամմուր, Սայտա, Պէյթ Էտտին, Պարուք, Այն Սաֆա։

Կիրակի, 18 Սեպտ., առաւօտեան մեր հիւրերը ներկայ եղան Հաճընի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Պատարագին, որմէ ետք Անդրանիկ ակումբին մէջ պզտիկ հանդիպում․ Ղին Կոնտոլ ճաշարանին մէջ ճոխ սեղանի մը շուրջ՝ սկաուտները հիւրը եղան Հ.Ե.Ը.ի ասպետներուն.

Երկուշաբթի 19 Սեպտեմբեր 1966

Այս օրը վերջինը ըլլալով, ազատ թողած էինք որպէսզի ամէն անձ կարենայ իր ազգականներուն այցելել: Իսկ խումբի վարիչներ, սկաուտներ և կայտեր

(Շար. տես էջ 8)

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԶԻՐԵԱՆ

(Շար. Ա. էջէն)

Խաղին առաջին հինգ վայրկեաններուն Սփարթաքուս քանի մը «գլէ»ներ փորձեց, սակայն Տիգրանին զօրաւոր ձեռքերն ու ոտքերը այդպիսի բանալիներէ դիւրաւ ազատեցան։ Սփարթաքուս տեսնելով որ գործածած առաջին միջոցները ապարդիւն ելան, սկսաւ գլուխով հարուածներ տալ, սակայն Տիգրան հակայարձակողականի անցաւ և իր զօրաւոր գլուխով սկսաւ հարուածել Սփարթաքուսի գլուխը․ երկաթեայ մարդը դիմադրեց, սակայն Տիգրան աւելի զօրաւոր գլխու հարուածներով յաջողեցաւ տիրապետել ռինկին վրայ։ Քիչ ետք ֆրանսացին սկսաւ անօրէն հարուածներ տեղացնել: Հայոց առիւծը, միշտ հաւատարիմ օրէնքին, հակառակ դիմացինին բրտութեան, չատ մաքուր խաղ մը կիրարկեց և լաւագոյն կերպով դիմադրեց: 10րդ վայրկեանին՝ ֆրանսացին օգտուելով օրուան իրաւարար, Նիքոլա Ապի Շաայի ակարութենէն, որ կողմնակալութեան ալ կը նմանէր, ըմբշամարտը կափամարտի վերածեց։ Իրաւարարը հանդիսատեսի մը նման դիտեց եղելութիւնը և ոչ մէկ դրական քայլ առաւ։ Մեր անպարտելի ախոյեանը շնորհիւ իր տոկունութեան, կրցաւ թէ՛ դիմադրել և թէ՛ խաղին 15րդ վայրկեանին իր գերակայութիւնը հաստատել ռինկին վրայ։ Այս վայրկեանէն սկսեալ Տիգրան փաստեց՝ թէ ինք է և կը մնա՛յ ռինկի անպարտելի հսկան։

Սփարթաքուսի անօրէ՛ն ու բի՛րտ խաղը չկրցաւ ու չի կրնար նուաճել մեր հա՛յ հսկան, որ խաղին ճիշդ 22րդ վայրկեանին վերջնականապէս կրնար ընկճել իր հակառակորդը եթէ իրաւարարը, մինչ այդ լուռ, չմիջամտէր ի նպաստ ֆրանսացիին, որ ռինկին անկիւնը առիթէն օգտուելով կը վերագտնէր իր ոյժը։

Դարձեալ երկու մարդերը դէմ դիմաց են. Տիգրան անզուսպ կերպով պարաններու վրայ կը նետէ իր մրցակիցը, խաղին խիստ հետաքրքրական հանգրուանը անկասկած թէ այս հանգրուանն է։ Արդեօք ֆրանսացին պիտի կարողանայ դիմադրել։ Օրինաւոր կերպով չէ որ ֆրանսացին կրցաւ խաղը շարունակել, ան անօրէ՛ն ու խիստ բիրտ հարուած մը իջեցուց Տիգրանի մարմնին՝ երբ մեր ախոյեանը տեսնելով թէ իր հակառակորդը պարաններուն վրայ է, ձեռքերը բարձրացուցած պարկեշտօրէն ռինկին կեդրոնը կը քաշուէր։

Խաղը կորսնցուց իր մարզական բնոյթը, անօրէնութիւնն ու բրտութիւնը գլեցին անցան ամէն սահման, ֆրանսացին քանի մը հարուածով ուժաթափ ըրաւ իրաւարարը որ ինկաւ ռինկին վրայ։ Տիգրան ու Սփարթաքուս իրար անցած գլորեցան ռինկէն վար։ Ներքին ապահովութեան ուժերը պաշարեցին ռինկը և Մարզական Աւանի տնօրէնութեան ու ներքին ուժերու պետին հրամանով խաղը առկախուեցաւ։

Յիշենք դարձեալ թէ ֆրանսացին ռինկէն վար գտնուած պահուն վազեց դատաւորներուն սեղանին վրայ և զայն գետին տապալեց։

Ներքին ուժերը պաշարեցին ֆրանսացին, մինչ Տիգրան ողջունելէ ետք զինք սիրող ու գնահատող մարզասէր ժողովուրդը՝ հեռացաւ ռինկէն։

Վստահ ենք թէ մօտիկ ապագային, մեր համակրելի ախոյեանը պիտի կրնայ դիւրաւ ընկճել Սփարթաքուսը ու անոր նման ուրիշ միջազգային ըմբիշ ախոյեաններ։

Յաջողութի՛ւն հայոց առիւծ և Լիբանանի իսկական ախոյեան՝ Տիգրան Նազիրեանին։

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

★ ՓՈԽ ՏՐՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐԸ ★

Ճամբորդութեանս բերմամբ, սենեակիս մէջ ժողովուրդի կ'ելլեմ։

Քանի մը կտոր գիրք ունէի դարակիս մէջ, քանի մը հատ սեղանիս վրայ, եւ խուլ մը հատորներ մահճակալիս տակը։ Թէեւ ամէնքը մէկանց գրադարան մը չէին կրնար լեցնել եւ ընթերցանութեանս ալ յագուրդ չէին կրնար տալ, բայց ասով հանդերձ երեւոյթները կրնային փրկել մարդու մը համար, որ կորուսեալ ժամերուն, ինքզինքը գրականութեան տալու յաւակնոտութիւնը ունի։

Ճիշդ հաշիւը չեմ գիտեր, բայց վաթսուն հատոր մը ունենալու էի ձեռքիս տակ։

Հիմա համրելու որ կ'ելլեմ, հազիւ տասնըչորս հատ կը գտնեմ անոնցմէ։

Մարդիկ քոլերայով կը պակսին, գրքերը... փոխ տրուելով։

— Երբեք ուրիշին փոխ մի տաք, կը պատուիրէ իմաստունին մէկը, ձեր կինը, ձեր ձին եւ ձեր հրացանը։

Կ'երեւայ որ այդ մարդը կեանքին մէջ գիրքի սոսկ չէր տուած, ապա թէ ոչ եռապատիկ այդ ցանկին վրայ գիրքերն ալ կ'աւելցնէր։

Պուրժէէն երեք հատոր ունէի, մէջտեղ չկան. Ալֆոնս Քարի գործերէն երկու հատոր ունէի, չեմ գտներ. Տ'Անունցիոյի վերջին հատորը անհետացեր է, չկայ. Ֆոկացցարոյէն աղուոր գիրք մը ունէի, ի՞նչ եղաւ. Օննի վէպերէն չորս մը կար, չորսերնին անգամ չկի տեսներ, հոգ չէ։ Մրմրեանին «Ալելուեա»ն ունէի, յարեաւ եղեր է։

Գիրքերն ալ կը սկսին կոր մինակնին քալել...

Ո՞ւր գացին, որո՞ւ տուած եմ, ո՞վ թռցուց այս ամէնքը, եկուր մէջէն ելիր։

Գործ չունիս նէ միտքդ չարչըրկէ, ասոր անոր մեղքը առ, ուզածիդ չափ անիծէ գիրք փոխ տալու բարբարոս սովորութիւնը, ասոնց ամէնը բանի մը չեն ծառայեր. գիրքերը գացին, կ'երթան կոր եւ պիտի չվերադառնան, ինչպէս ետ չի գար քսան տարեկան երիտասարդութիւնը։

Խելացի մարդիկ են անոնք, որ խոշոր խոշոր հատորներ ծախու կ'առնեն կամ աստղագիտութեան վերաբերեալ եւ կամ քաղաքական տնտեսագիտութեան։

Ասոնք թէ' բաղարանին մէջ շատ տեղ կը բռնեն եւ յետոյ փոխ ուզելու ենթակայ չեն ըլլար։

Բայց պզտիկ, սիրուն գրքեր ունեցիր, ռոման, թատրերգութիւն եւ կամ բանաստեղծութեան հատորներ, բոլոր բարեկամներդ գրասէր կը կտրին գլուխիդ, ջերմ ընթերցասիրութեան կու տան իրենք զիրենք և գիրքերդ կ'առնեն կը տանին։

Ամիս մը կը սպասես, երկու ամիս, առջի օրերը կը բարկանաս, քիչ մը ետքը կը հաշտուիս, օրին մէկը ալ կը մոռնաս։ Երբեք չեմ յիշեր գիրք մը երկու անգամ կարդացած ըլլալս, ոչ թէ անոր համար որ պէտք եղած համբերութիւնը չունիմ եւ կամ քովս կը պակսի ենթադրուած գրամոլութիւնը, չէ, ասոնց համար չէ, գիրք մը կրկին անգամ չեմ կրցած թղթատել, սա գերազանց պատճառաւ, որ առաջին անգամ կարդալէս ետքը, բարեկամ մը եւ ստէպ բարեկամուհի մը 24 ժամուան համար փոխ ուզած է զայն այդ վայրկեանէն իսկ ուխտելով... մէյ մըն ալ ետ չդարձնել։

Դուն այսինչ բարեկամիդ փոխ կու տաս եւ միեւնոյն քրիստոնէական սկզբունքով, բարեկամդ ալ իր ուրիշ մէկ բարեկամին փոխ կու տայ։

Ասոր հետեւանքով, ասկէ երկու տարի առաջ Գահիրէի մէջ ծախու առած մէկ գիրքս կամ Պրուսայի ջերմուկները կը գտնուի այս պահուս եւ կամ... Քարնաքի աւերակներուն մօտիկը։

Շատերու համար գիրքի սոսկ տալը մեղք մըն է, իսկ ձրի կարդալը... քէֆ մը, գնդախաղ խաղալու պէս կազդուրիչ։

Պատահաբար կ'ունենաս բարեկամներ, որ խղճահարութիւնը կ'ունենան փոխ առած գիրքերնին քեզ ետ տալու։

Յոգնած կ'ըլլան, լլկած, հոգեմաշ, թափթփած, վիրաւոր։

Վրանին հոգի չէ մնացեր։

Տուած ատենդ գիրքդ նորինոր էր, մասմաքուր։ Հիմա մոմի կաթիլներ կան վրան, իւղի բիծեր եւ մուկի ակռաներու դրոշմներ։

Վաստակաբեկ վիճակ մը, որուն ի տես ատրաշէկ երկաթներու մխուիլը կը զգաս սրտիդ մէջ։

Երդում կ'ընես մէյ մըն ալ մարդու գիրք փոխ չտալ, ինքզինքիդ որոշ սկզբունք մը կը դնես եւ կ'որոշես հաստատամիտ մնալ ապագային մէջ։

Կիրակի առտու մը, ճերմակ գոգնոցով սպասուհի մը, մազերը մարքիզի մը պէս չոկած, «Վերա վիոլէթ«ի հոտ մը վրան, սենեակէդ ներս կը մտնէ այցեքարտ մը ձեռքին մէջ.

Սիրելի բարեկամ,

Ձանձրոյթէ կը մեռնիմ. Եթէ աղուոր գիրք մը ունիս, կը խնդրեմ Քաթերինային հետ ղրկէ. Երկու օրէն կը վերադարձնեմ. ԱՐԱՔՍԻ

Մնաք բարով ուխտ, երդում, որոշում։

Փոխանակագիր մը վճարողի փութկոտութեամբ, կը շտապես յագուրդ տալ բարեկամուհիիդ փափաքին։

Գիրքը կը յանձնեմ Քաթերինային, որ իր օսլայուած կիսազգեստին ֆրուֆրուն սփռելով չորս դին, արտոյտի քայլերով կը մեկնի։

Քանի մը ամիս ետքը. աղտոտ պերպերի մը գիրքդ ետ կը բերէ, եւ ոչ իսկ շնորհակալութեան բառ մը միասին։

Հետաքրքրութեան համար գիրքդ կը թղթատես։ Կնկան մը ձեռքէն անցած հատորի մը ամէն մէկ էջին վրայ կանացի հետք մը կայ միշտ։

Քսանվեցերորդ երեսին լուսանցքին վրայ մատիտով բաներ մը գրուած են։

19 թաշկինակ. 3 զոյգ գուլպայ, 11 անձեռոց, 27 օձիք, 7 շապիկ Յակոբին։

Տիկինը իր լուացարարուհիին հետ ունեցած հաշիւը գրքիդ մէջ արձանագրած է՝ պաշտելի անփութութեամբ մը։

Միւսէի բանաստեղծութիւններէն առենօք հատոր մը փոխ տուած էի խելքը գլուխ կնկան մը, որ գրպանի տետրակի տեղ գործածած էր զայն թուղթ ընդ մէջ նօթագրութիւններ ընելու համար։

Տեղ մը գրած էր.—

Մէկ թոփ կտաւ հինգ մէնիտ։
Զոյգ մը կօշիկ։
Հինգշաբթի Մերէմիացյին օրն է։

Երկու օխա ալիւրն կէս օխա արդար եղ, հարիւր շեքեր, մէկ աւուն պատէմ, երկու տիրէմ վանիլիա։

Ուրիշներ կան որ երբ ֆրազի մը կը հասնին, «պրաւօ» մը կը գրեն կապոյտ մատիտով։

Լուսանցքներու վրայ խորհրդածութիւններ կը շարեն եւ իրենց սիկարէթին ծայրովը գրքին քանի մը էջերուն վրայ սեւ ծակեր կը բանան։

Լաւագոյն ճամբան բնաւ փոխ չտալն է, բայց երբեմն կը պատահի, որ ծանօթներէդ եւ կամ բարեկամներէդ մէկը, փոխ տուած հատորներէդ քանի մը հատը թեւին տակ՝ այցելութեան կու գայ ձեզի.

— Ահաւասիկ Զոլայի գիրքը ետ բերի, շնորհակալ եմ։ Քաթիւլ Մենտեսի հատորն ալ երկու օրէն կը ղրկեմ։

— Լաւ, լաւ, կ'ըսես ակռաներուդ մէջէն։

— Ուրիշ աղուոր բան մը չունի՞ս, շուտ մը կը կարդամ, կու տամ, հարկաւ Ջիֆթէ Սարաֆի «Միամիտները» ունիս։

— Չեմ խրատեր որ կարդաս, կը պատասխանեմ իրեն, հաւատա որ չ'արժեր, ձանձրանալի գիրք մըն է։

— Բայց լրագիրները շատ կը գովեն։

— Շատ մի հաւատար լրագիրներուն ըսածին, դուն ինծի մտիկ ըրէ, ես կարդացի, ջիղերուս դպաւ։

— Անանկէ նէ՝ չկարդամ։

— Հաւատա որ աղէկ բան մը չէ։

Եւ ժպտադէմ քաղաքավարութեամբ այցելուդ մինչեւ դուռը առաջնորդելէդ ետքը. դուռը գոցած պահուդ դուն քեզի կ'ըսես.

—Վայ ապուշ, վայ, «Միամիտի մը Արկածները» գոհար մըն է, բայց փոխ տալու միտք չունիմ։ Այդչափը չհասկցա՞ր։

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ԲԱՐԵՒԸ ՎԵՐՋ ՉՈՒՆԻ

«Մաինիչի Շիմպուն» ճափոնական թերթէն կը քաղենք հետեւեալ «վիճակագրութիւն»ը։

Պատերազմէն առաջ, քաղաքավարական ամենէն շատ տարածուած նշանն էր գլխով խոնարհումը։ Իրենց մանկութենէն սկսած, ճափոնցի փոքրիկները կը բարեւէին անդադար՝ թէ' դպրոցին մէջ և թէ ընտանիքին մէջ։ Պարտաւոր էին միշտ բարեւել ծնողները, ուսուցիչները, կայսեր պատկերը, պուտտայական տաճարները, եայլն։

Այժմ արդիական ճափոնցին կը փորձէ սահմանափակել պարտաւորիչ բարեւները, և սակայն շատ դժուար է բոլորովին մոռնալ այս կարգի արմատացած սովորութիւնները, որոնք, Արեւելքի մէջ մանաւանդ, համրանք չունին։

Բազմաթիւ ստուգումներու համաձայն, առեւտրական ձեռնարկի մը մէջ աշխատող պաշտօնեայ մը գլխու խոնարհումով այժմ կը բարեւէ օրական առ նուազն 123 անգամ։ Վերելակի պաշտօնեան միջին հաշուով և անպատճառ կը բարեւէ հինգ վեր ելլողներէն մէկը։ Ասիկա կը նշանակէ օրական առնուազն 2500 բարեւ։ Կառախումբին մէջ, տոմսակները հակակշռող պաշտօնեան պարտաւոր է բարեւել բոլոր ճամբորդները. ասիկա կը նշանակէ օրական միջին հաշուով 2132 պարտաւորիչ բարեւ։ Պուտտայական քուրմերը միջին հաշուով օրական կը բարեւեն 150 անգամ, իսկ երբ յուղարկաւորութիւն կայ՝ 300 անգամ։ Եւ այսպէս, բարեւներու համրանքը կ'աւելնայ կամ կը պակսի ծանօթութեանց շրջանակին համաձայն։

Վերջին վիճակագրութեանց համաձայն, վճարումի փոխարէն աշխատող կիները կը բարեւեն այրերէն 30 առ հարիւր անգամ աւելի։

Հաստատուած է նմանապէս որ այրերուն հարիւրին 70ը կը բարեւէ հինգ աստիճան անկիւն մը ձեւացնելով, հարիւրին 23ը՝ 15 աստիճան և հարիւրին 7ն ալ 30 աստիճան։ Կնոջական բարեւ մը կը տեւէ ինը երկվայրկեան, այրերունը՝ քիչ մը աւելի։

★ ՍՈՐԱՅԱ ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ ★

Իշխանուհի Սորայա հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է գերմանական «Շթերն» թերթի խմբագրին.

— Կրնաք գրել, թէ գործ փնտռող շարժանկարի դերասանուհի մըն եմ։ Այո, թերեւս կ'ըրծէք, թէ Հոլիվուտի մէջ սինեմայի աստղաբէզ չինելու հետամուտ դերասանուհի մըն եմ. կը զգամ թէ պաստառի արուեստին ընդունակ եմ և թէ, բաւական խաբէական ֆիլմի մը մէջ խաղացած ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունիմ։ Երբ մարդ գիտակցի, թէ ինչո՞ւ չէ յաջողած իր դարձուցած ֆիլմին մէջ, թէ' որո՞նք են թերիները, փորձառութեան դաս մը առած կ'ըլլայ իր ձախողանքէն։

Բաւական զարմանալի է նախկին կայսրուհիին այս յայտարարութիւնը, որ դեռ երէկ սէգ կեցուածք մը ունէր իր գեղեցկութեամբ այրերը նուաճելու համբաւին առընթեր։

Սորայայի առաջին ֆիլմը, որ «Կնոջ մը երեք դիմագիծերը» անունը կը կրէր, ձախողանք մը եղաւ, և հետեւաբար, ամերիկեան շարժանկարի ընկերութիւնները խուսափեցան նոր դերեր յանձնելէ անոր։ Անոր երկու ճամբայ միայն ընտրելու. կամ հրաժարիլ աստղ ըլլալէ և կամ մուտք գործել էկրան՝ քովընտի դռնէ մը...։ Ու քաջաբար երկրորդը ընտրեց։

Ուստի, սկսաւ երկրորդական ու երրորդական դերեր ստանձնել հասարակ դերասանուհիներուն նման։

Քուրթ Ֆրինկսի թելադրութեամբ, հաւանեցաւ ընդունիլ լրագրողները։ Ամէն օր երգի և դերասանութեան մասնաւոր դասեր կ'առնէ այժմ հռչակաւոր փրոֆեսէօրէ մը, Տիկ. Լանկէէ, որ ամէն օր կ'այցելէ իշխանուհիին բնակարանը։

Այսքան ջանասիրութիւն և յարատեւութիւն հարկ էր, որ վարձատրուէին։

Ի վերջոյ, միակ ժապաւէնով մը կարելի չէ դատել Սորայայի բեմական յատկութիւնը, որ լիովին արժանի է երկրորդ փորձի մը։

ՍՈՐԱՅԱ ԿԱԽԱՐԴՈՒԱԾ Է ԹԱՐԶԱՆԷՆ

Գեղեցիկ, բարձրահասակ, հրապուրիչ Լեքս Պարքըր — շարժանկարի Թարզանը — կախարդած է կայսրուհի Սորայան։ Մենակեաց նախկին կայսրուհին, որ վերջերս պայմանագրութիւն մը ստորագրեց Հոլիվուտի մէջ ֆիլմ մը դարձնելու համար, երբ իմացաւ որ իր խաղընկերը Լեքսը պիտի ըլլայ, չափազանց ուրախացաւ։ Արդարեւ ան լաւ կը ճանչնայ Լեքսը, որ իր ասպարէզին մէկ կարեւոր մասը Գերմանիոյ մէջ անցուցած է, եւ Սորայա ներկայ եղած է Լեքսի բոլոր ֆիլմերուն։

ԼԻՒՍԻ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՀԱԳՈՒԵՑՆԷ

Քսանամեայ ամէն մանկամարդուհի չի կրնար ըսել թէ՝ ապրուստի մը մարդիկը կը հագուեցնէ։ Սակայն Ուիլերմ Սարոյեանի աղջիկը Լիւսի հպարտ է իր աշխատութեամբ։ Իր գործն է Պրոտուէյի «Թի Օտ Քաբօլ»ի (Անզոյգ Զոյգը) դերակատար Բէթ Հէնկըլի տարազներուն փոփոխութեամբը զբաղիլ։

Լիւսի այս գործին սկսաւ երբ իր խորթ հայրը Ուալթըր Մէթիու ստանձնեց այդ դերը։ Սակայն երբ ան լքեց դերը ի նպաստ Ճէք Քլուկմէնի, Ուալթըր Մէթիու շեշտեց Լիւսիի օժանդակութեան կարեւորութիւնը եւ պահել տուաւ զայն իր պաշտօնին մէջ։

Լիւսի Սարոյեան Հէնկըլի անձնական քարտուղարն է եւ կը զբաղի անոր նամակագրութիւններով եւ հեռաձայնական կոչերով։

Լիւսի, բացի օրական վեց ժամ աշխատելէն, շաբաթը չորս անգամ ալ գիշերները երեք ժամ աւելի կ'աշխատի, շաբաթը հարիւր տոլար կը շահի եւ բացէն ալ դրամական պարգեւներ։

Մեծանուն գրագէտին դուստրը այս գործէն զատ, դերասանութիւն ալ կը սորվի։

Ուիլերմ Սարոյեան երբ Լիզպոն կ'երթար տուն մը գնելու հոն, այցելեց իր աղջկան ու ջերմապէս զննեց անոր աշխատանքը, յայտնելով թէ լաւագոյն միջոցն էր ասիկա Լիւսիի համար՝ թատրոնի մարդոց ուսումնասիրութեան տեսակէտով։

01018

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԷՕԶԵՊԻՕ

ՔՈՒՆԸ ԻՐ ՀԱՑՆ Է

Փելէ մեկնեցաւ: Բայց նորէն սեւամորթ Ֆութպոլեօր մըն է, բնիկ ափրիկեցի մը, որ Աշխարհի Բաժակին հմայքը եղաւ։

Հինգ տարի առաջ, շատ երիտասարդ 18 տարեկան տղայ մըն էր, նոր դուրս ելած Մոզամպիքէն, օժտուած բացառիկ յատկութիւններով, Սիլվա Էօզեպիօ Ֆերրերա: Ան համբաւի տիրացաւ մէկ անունով.— Էօզեպիօ։

Փորթուկալ եկաւ, միակ գոյք ունենալով զոյգ մը կօշիկ: Չլսուած պերճանք: Ըլլալով աղքատի զաւակ՝ ան կը քալէր բոկոտն սեւամորթ տղոց, եւ նոյնիսկ մեծ սեւամորթներուն նման: Քիչ մը Փելէի պատմութեան կը նմանի ասիկա, որ թէեւ մեծցած բարեկեցիկ ընտանիքի մը մէջ, սակայն զարմանք կը զգար կօշիկէն։

Էօզեպիօ կը նմանէր նիհար գայլի մը։ Բաւական բարձրահասակ, նուրբ, եւ օժտուած էր բնածին յատկութիւններով.— արագութիւն, ճշգրտութիւն, ճկունութիւն, տոկունութիւն:

Գրպանին մէջ դահեկան մը չունէր: Այսօր, դրամատան մէջ պահեստի գումար ունի։ Ամիսը 1000 Ե.Ո. կը շահի առանց հաշուելու ստացած նուէրները։ Առատօրէն կը հոգայ ծախսերը իր ընտանիքին, որ կը բնակի Մոզամպիքի մէջ, այրի մայրը եւ ութը եղբայր-քոյրերը:

Արդէն իսկ Անգլիոյ մէջ լաւ ճանչցուած է։ Քանի մը տարի առաջ, այս շատ միամիտ ափրիկեցին, լրագիրներուն խնդութիւնն էր։ Զայն կը ներկայացնէին իբր լոնտոնեան պալատի մը մէկ բնակիչը, որ արհամարհած էր կակուղ անկողինը:

Հիմա, Էօզեպիօ կը քնանայ իր մահճակալին մէջ ու կը քնանայ կրցածին չափ երկար։

Աշխարհի բաժակին լաւագոյն խաղացո՞ղն է ան: Դեռ եւս, վերջին խօսքը չէ ըսուած։ Լոնտոնի մէջ, ամէն պարագայի, անոր մրցակից չկար:

Քիչ մը գիրցած է ու քիչ մըն ալ երկնցած (1 մեթր 74 սմ.), իր դիմասնուերը դարձած է առաւել ուժեղ (73 քիլօ): Այլեւս երկչոտ նայուածքներ չի նետեր աջին ու ձախին. անծանօթներու ներկայութեան հանդարտ է եւ ինքնավստահ։

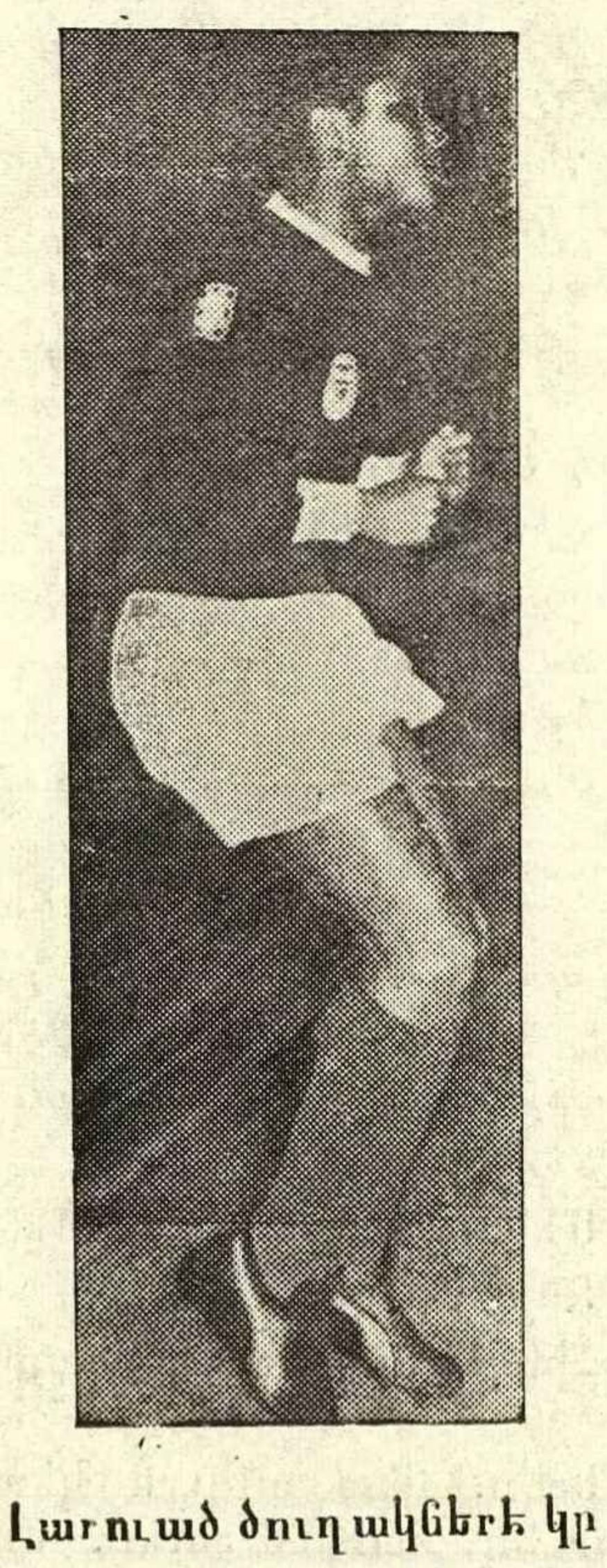

Լարուած ծուղակներէ կը խուսափի շատ մեծ ճարպիկութեամբ:

— Ի՞նչ կը մտածէք լրագրողներուն մասին։

— Անոնք իրենց արհեստը կը կիրարկեն, կրնան ըսել ինչ որ կը մտածեն իմ մասիս։ Արհեստս՝ Ֆութպոլն է։ Չեմ կրնար ես ինծի թոյլ տալ ըսելու ինչ որ կը մտածեմ իրենց մասին... (ժպիտ)։ Թէեւ շատ ալ ազնիւ են։

— Դուք փորթուկալեան խումբին ամենամեծ քնացողն էք, ճի՞շդ է: Ինչո՞ւ։

— Քնանալ կը սիրեմ, անշուշտ, բայց այդ չէ բոլորը...։ Շատ պէտք ունիմ քնանալու: Քունն է որ զիս կը փնտռէ։ Աւելի դիւրութեամբ պիտի անցընեմ առանց ուտելու օր մը, քան առանց քնանալու.. :

Ժպիտ մը ունի։

— Թերեւս վարժութեան հարց է...

Անշուշտ, կը մտածէ իր մանկութեան մասին: Ափրիկէի մէջ կատարած մրցումներուն, Ֆութպոլի անվերջանալի խաղերուն... Ուշ ատեն տուն վերադարձին, գողունի քայլերով... դպրոցէն փախուստ տալէն ետք։

— Կ'ըսեն, թէ ուզած էք նմանիլ Փելէի:

— Ո՞վ չէ ուզած անոր նմանիլ: Իրականութեան մէջ, մանկութեանս, կը ճանչնայի մանաւանդ Սթենլի Մեթիուզը։ Փելէ աւելի ուշ եկած է։ Մօտաւորապէս նոյն տարիքը չունի՞նք:

— Ի՞նչ է գաղտնիքը ձեր նշանաւորութեան:

— Օ՛, ոչ մէկ գաղտնիք։ Մանկութեանս չարաճճի մը ըլլալով, ոչինչ ունէինք ոտքերս եթէ ոչ գեղեցիկ նշանաւորութիւն մը, ու ես գնդակը կը հարուածէի թոյլ կերպով: Շատ աշխատեցայ, նոյնիսկ երազելով... (կը խնդայ): Այո. յաճախ Ֆութպոլ կ'երազեմ: Կ'երազեմ՝ որ խաղամ, կէտեր նշանակեմ, եւ շատ կէտեր...

Վերջին օրը Էօզեպիօ գիտէր, որ Փորթուկալ պիտի չշահէր աշխարհի Բաժակը։ Իրեն կը մնար մրցաշարքի ընթացքին, Անգլիոյ դէմ մղուած մրցումին, առաջին կէտը նշանակած ըլլալու առանձնաշնորհումը։ Եւ եթէ միայն այդ կէտը ըլլար...

Ժ.Փ.

«Լ'ՕՐՕՐ»

ԱՐԵՒԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամառնային տաք օրերուն արեւահարութեան վտանգը գոյութիւն ունի անոնց համար, որոնք դաշտային աշխատանքներ կը կատարեն կամ երկար ժամանակ ծովեզերքը աւազներուն վրայ կը մնան՝ առանց գլխանոցով մը պաշտպանելու իրենց գլուխը։ Արեւահարութիւնը տեսակ մը ուղեղաբորբ (մէնէնժիթ) է, երեւան կուգայ սաստիկ գլխացաւերով, սրտանօթային խանգարումներով, երակային ճնշման նուազումներով։ Կը պատահի նոյնիսկ, որ ենթական նուաղի. այս ոչ-մանրէական ուղեղաբորբը առաջ կուգայ իբր հետեւանք մարմնոյն սպիտային մարմիններու (ալպիւմին) ջլատման, որ պատճառ կը դառնայ ինքնաթունաւորման, ջղային ու սրտանօթային ծանր երեւոյթներու։

Այստեղ, ջղային երեւոյթ ըսելով կը հասկնանք գլխողնայարային հեղուկի ճնշման բարձրացումը, այն հեղուկին, որ պաշտօն ունի ուղեղը պաշտպանելու ցնցումներու դէմ։ Վերոյիշեալ գերճնշումը հետեւանքն է գլխողնայարային հեղուկի քանակութեան աճին եւ կապ ունի արեան մէջ կատարուող փոփոխութիւններու հետ, որոնք առաջ կուգան այդ հեղուկի արտադրած մանրէաթոյներու (թոքսին) գլխու վրայ կատարած ազդեցութենէն, գլուխը ըլլալով մեր մարմնոյն ամենէն դիւրազգաց շրջանը։

Արեւահարութեան դարմանամիջոցներն են՝ պառկեցնել ամբողջ մարմնի արտաքին մասը, խոնաւ սաւանի մէջ փաթթելով զայն, ջուրով մարձումներ, սառով կամ պաղ ջուրով պարկիկներ գլխուն վրայ, պաղ ըմպելիներ ու հանգիստ՝ անկողնի մէջ։

Եթէ յամառին ջղային երեւոյթները, պէտք կ'ըլլայ դուրս քաշել գլխողնայարային հեղուկին մէկ մասը եւ այսպէսով բնականոն վիճակի մէջ դնել այս հեղուկին կատարած ճնշումը ուղեղին վրայ։

Թեթեւցնելէ ետք այս ծանր երեւոյթներուն սաստկութիւնը, ինքնաթունաւորումը կը դարմանուի մաքրողականներով։

Վերականգնելու համար սրտանօթային գործարանի բնականոն ընթացքը, հիւանդին կը տրուի պաղ սուրճ եւ կը կատարուին սրտային ներարկումներ, երբեմն կ'օգտագործուի «քորթիզոն»ը։

ՏՈՔԹ. ԳՐ. ԲԱՄԲՈՒՔՃԵԱՆ

ԲԱԺԱԿՈՎ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

«Անի»ի Ֆութպոլիստները վերադարձան Երեւան։ Օդանաւակայանին մէջ անոնք ջերմօրէն ընդունուեցան հոծ բազմութեան մը կողմէ

ՈՒՐՈՒԿՈՒԱՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ոտնագնդակի Միջհայկական Մրցումները

Ուրուկուահայ Միացեալ Երիտասարդները կազմակերպեցին ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցախաղ մը, որուն մասնակցեցան Հ. Ե. Ը. Միութեան Լիկան, «Վռամեան» ակումբը, Բարեսէր Տիկնանց Միութեան Երիտասարդներու ֆութպոլի խումբը, Մարաշի Հայրենակցական Միութեան, Ս. Դ. Հնչակեան Ուսանողաց Միութեան եւ Հայ Ազգ. Կեդրոնի «Երեւան» խումբերը:

Մասնակի մրցախաղերէն ետք, Յուլիս 3-ի Կիրակին տեղի ունեցաւ ախոյեանութեան վերջին խաղը, տեղացի դատաւորով, Ուրուկուայի Սենթրալ ֆութպոլի խաղադաշտին վրայ։ Նոյն օրը, Հնչակեան-Երեւան խաղը վերջացաւ Երեւանի տղոց յաղթանակով, 3-ով 1-ի դիմաց։

Ախոյեանութեան առաջին մրցանակը շահեցաւ Արմենիա Երիտ. Միութեան խումբը, երկրորդը հնչակեան ընկերները եւ երրորդը՝ «Երեւան» խումբը։

Ուրուկուահայ Միացեալ երիտասարդութեան ոտնագնդակի մրցման խաղերը ժողովուրդը դիտեց եւ հետեւեցաւ հետաքրքրութեամբ։ Նման հանդիպումները կը նպաստեն մեր տղոց մարզական զարգացման՝ իրենց մէջ ամրացնելով եղբայրական գործակցութեան ոգին։

Մոնթեվիտէօ, ՄԱՐԹԻՆ ՖԻԷՐՐՕ

Հայրենի Պասքէթ-պոլիստուհիները կը մարզուին

Ս. Հայաստանի մէջ շատ ժողովրդական դարձաւ Պասքէթ պոլը։ Հայրենի աղջիկները մեծ սէր կը տածեն այս խաղին հանդէպ, ու կանոնաւորաբար կը մարզուին պատուաբեր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար։

Նկարին մէջ անոնցմէ մի քանին ուշադրութեամբ կը հետեւին իրենց մարզիչին ցուցմունքներուն։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՕԴԱՆԱՒՈՎ

Ամերիկացի ինը գիտնականներ Փոլ-Քաթ տիպի ամերիկեան սաւառնակով, 62 ժամ ու 28 վայրկեանէն աշխարհի շրջանը ըրած են, անցնելով Հիւսիսային ու Հարաւային Բեւեռներէն։ Անոնք կտրած են 42 հազար քիլոմեթր տարածութիւն։ Սաւառնակը ժամը միջին հաշուով 900 քիլոմեթր ճամբայ կտրած է։ Կանգ առած է երեք տեղ միայն, այսինքն Անգլիա, Արժանթին եւ Նոր Զելանտա։ Վերոյիշեալ 62 ժամ ու 28 վայրկեանին մէջ հաշուուած են նաեւ այդ երեք տեղերը կեցած ժամերը։

Օդանաւով աշխարհի շրջանը առաջին անգամ կատարուած էր 1924ին, վեց ամիսէն, որովհետեւ այն ատենուան սաւառնակները միջին հաշուով ժամը 115 քիլոմեթր արագութեամբ կը սուրային։ Ու պէտք է ըսել նաեւ թէ այդ սաւառնակը 70 տեղ կանգ առած էր։

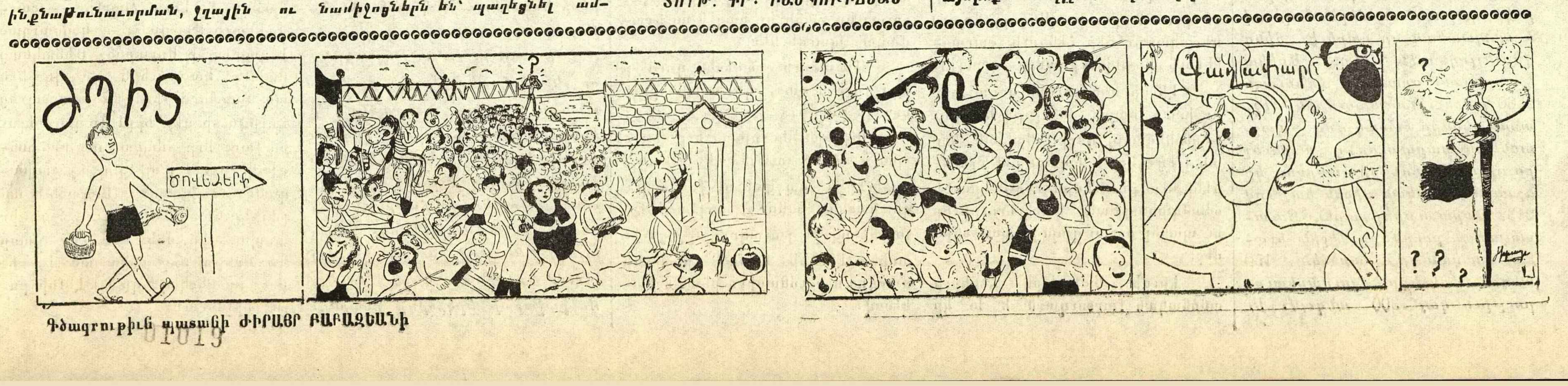

Գծագրութիւն պատանի Ժիրայր Բաբազեանի

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԳԻ ՈՒ ՊԱՐԻ ԽՈՒՄԲԸ

Լիբանանի մէջ գործող ժողովրդական Երգի եւ Պարի լաւագոյն տարրերը միկտեղուեցան 1964ի Հոկտեմբերին: Միացան Քնար եւ Անդրանիկ խումբերը: Ասիկա չիրագործուեցաւ դիւրութեամբ: Բոլոր կարգի դժուարութիւնները յաղթահարուեցան շնորհիւ անդամներու լայնախոհութեան այն Գործադիր Մարմինին, որ կազմուած էր Անդրանիկ եւ Համազգային խումբերու ներկայացուցիչներէն։

Այս իրագործման համար տրամադրեցինք ժամանակ, կորով եւ անսահման աշխատանք։

Այժմ, անձնապէս ունինք գոհացուցիչ երկու պատճառներ․—

Ա․— Լիբանանեան մարզի վրայ Լիբանանահայ Երգի եւ Պարի խումբը շահեցաւ մամուլին միահամուռ գնահատանքը: Խումբին իր գործումներուն ամփոփումը կարելի է գտնել Անտրէ Պերքոֆի 6 Սեպտ. 1965 «Լը Ժուր» ֆրանսատառ թերթին մէջ ստորագրած յօդուածին մէջ, զոր վերնագրած է «Գեղեցիկ գործ», ուրկէ կը կատարենք մէջբերում մը.— «Պաալպէքի մէջ, երէկ, ըսքանչելի ցուցադրութիւն մը կատարուեցաւ Լիբանանահայ խումբին կողմէ, որ արուեստասէրներու խումբ մըն է, հոգիով եւ մարմնով փարած արուեստի գործին՝ երջանիկ խստապահանջ կարգապահութեամբ մաս կազմած ըլլալուն համար հաւաքական ծրագրի մը, որ յաջողութեամբ պսակուեցաւ։ Այս յաջողութիւնը, այս արդար յաղթանակը պիտի մնայ որպէս Պաալպէքի 1965ի Փեսթիվալին մեծագոյն յիշատակներէն մին»:

Բ.— Հայկական գետնի վրայ հայ թերթերու արտայայտութիւնները, որոնք բազմաթիւ են, լաւագոյնս կը ներկայացնեն Լիբանանահայ գաղութին զգացումները։ Լիբանանի ամբողջ մամուլը քաջալերեց մեզ եւ նեցուկ կանգնեցաւ մեր աշխատանքին։ Խումբին իւրաքանչիւր անդամը արդար հպարտութեամբ իր գլուխը կրնայ բարձր պահել եւ գիտակցիլ թէ աննշմար չեն անցած գործին մէջ դրած իր ծանր աշխատանքն ու զոհողութիւնը։

1965ի Մայիսին, Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը մեզի պատեհութիւն տուաւ այցելելու նաեւ Փորթուգալ եւ մասնակցիլ Կիւլպէնկեան Երաժշտական Ժ. Փեսթիվալին։ Խումբը ունեցաւ աննախընթաց յաջողութիւն։

Փաստուեցաւ թէ մեր ժողովրդական երգն ու պարը կը խօսին միջազգային հասարակութեան՝ անցնելով լեզուի պատուարը։ Մէկ գիշերուան մէջ՝ մենք դարձանք խումբ մը, որ կրնայ ներկայանալ մշակութային տարբեր անցեալ ունեցող ժողովուրդներու և շահիլ հանդիսականներուն անմիջական համակրանքն ու ծափահարութիւնը։

Ըստ վիճակագրական տուեալներու, Պաալպէքի մէջ մեր ունեցած ելոյթներուն ներկայ եղած են 40 առ հարիւր ոչ լիբանանցի օտարականներ, որոնք կը բնակին Լիբանանի մէջ, և կամ Լիբանան գտնուած են որպէս զբօսաշրջիկներ։ Կը խորհիմ թէ մեզմէ իւրաքանչիւրը տակաւին կը լսէ այն բուռն ծափահարութիւնը, որ հանդիսականներուն կողմէ բարձրացաւ Պաալպէքի մեր երեք ելոյթներու ընթացքին։ Յաղթական այդ օրերուն, ծանօթ մը յիշեցուց ինծի՝ թէ 50 տարի առաջ Լիբանան եկած էինք որպէս կոտորակուած ժողովուրդ ու այսօր հասած հը՝նամենի տաճարի աստիճաններուն վրայ միջազգային հասարակութեան մը, առջեւ երգելու եւ պարելու դիրքին։

Ինծի համար ասիկա բաւարար գնահատանք մը արդարացում մըն էր այն ծանր աշխատանքին համար, զոր կատարած էր մեզմէ իւրաքանչիւրը։

Դժբախտաբար Լիբանանահայ Երգի ու Պարի խումբը զըրկուած է, հակառակ մեր բազմաթիւ ու բազմատեսակ դիմումներուն, պետական նպաստէ։ Խումբին գոյատեւումը, ու մանաւանդ անոր արտասահման՝ Ֆրանսա, Սպանիա, եւն., շրջապտոյտները կախեալ են նիւթական լայն միջոցներէ։ Արդ, առաւելաբար Հ. Ե. Ընկերութեան ուսերուն վրայ

(Շար. տես էջ 7)

Փորթուգալական պարը մեծ յաջողութիւն գտաւ

Փորթուգալի Հանր․ Նախագահ Ն․ Վ․ Ամերիկօ Թոմազ եւ իր ազնուափայլ Տիկինը, յընկերակցութեամբ Տիկին Նինա Տոքթ․ Ճիթճեանի։

HOJE DANÇAS E CANTARES
GRUPO FOLCLORICO ARMENIO DO LIBANO
Փորթոքաղաքի թատրոնին ճակատը

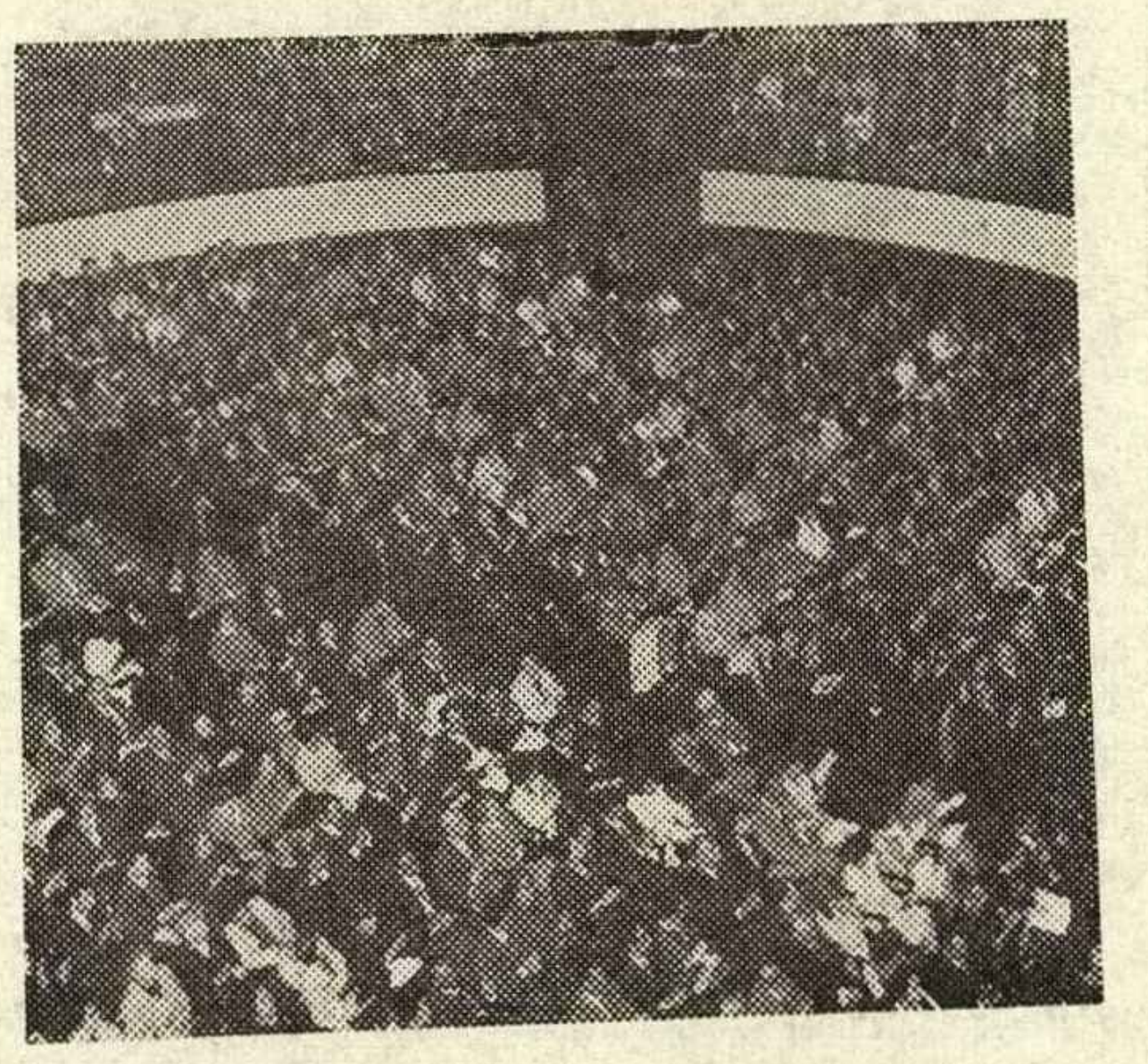
Փորթոյի թատրոնը լիքն էր օտար հանդիսականներով

Համերգի վերջաւորութեանը, ներկաները խելայեղօրէն կը ծափահարեն

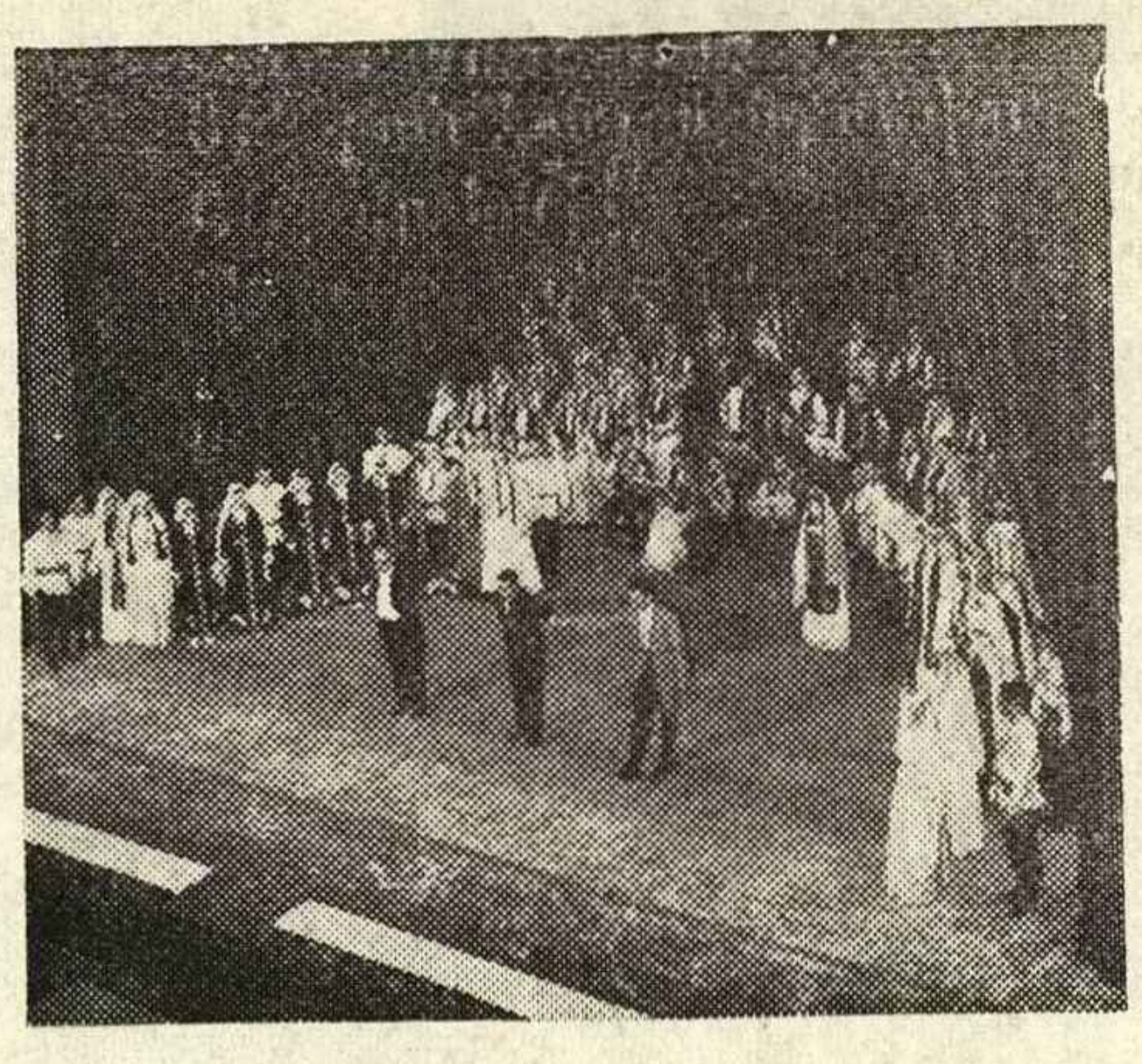
Փորթուգալցիները կը ծափահարեն. ձախէն աջ Տոքթ․ Էմմանուէլ Էլմաճեան, Սամուէլ Երլաճեան եւ Սարգիս Փասքալեան

★ ՄՈՐԻՍ ՄԵԹԵՐԼԻՆՔ ★

Պելճիքացի հանճարեղ հեղինակը Մորիս Մեթերլինք որ բազմակողմանի հմտութեան տէր գրող մըն էր՝ եղած է խորհրդապաշտ բանաստեղծ, գիտուն, կենսաբան, թատերագիր եւ հոգեպաշտ իմաստասէր մը։ Գըլխաւորաբար իր «Մահը» (լա մոր) հատորին մէջ է որ կը լուսաբանուին իր իմաստասիրական տեսութիւններուն ընթացքը:

Մեթերլինք կը հաւատայ յաւիտենականութեան ու կ՚ըսէ.— «Գոյութիւն ունեցող բոլոր բաներուն նման՝ մենք ալ անկորընչելի ենք։ Կարելի չէ ըմբռնել թէ որեւէ բան կրնայ կորսուիլ տիեզերքին մէջ։ Անկարելի է թէ ոչինչ բան մը իսկ, կամ նիւթեղէն Ատոմ մը կարող է իյնալ ու ոչնչանալ Անհունին մէջ։

Ամէն ինչ որ գոյութիւն ունի՝ անիկա գոյութիւն պիտի ունենայ յաւիտենապէս, և ոչ մէկ բան կրնայ գոյութենէ դադրիլ աշխարհիս վրայ, պէտք է խոնարհիլ կեանքի մեծ խորհուրդին առջեւ»

Կը բաղդատէ բնութեան հանճարը՝ մարդոց հանճարին հետ: Նոյն պայքարը, նոյն կընճռոտութիւնները, նոյն դժուարութիւնները, որոնց պէտք է յաղթել։

Կը գրէ ան բնութեան գաղտնիքներուն մասին իմաստասիրական էջեր. և երբ խորք ունեցող բանաստեղծ՝ կը զմայլի անոր խորհուրդին ու բնութեան տարրերուն գեղեցկութեանը՝ և անոնց մէջ կը տեսնէ Գերագոյն Ստեղծիչին մեծութիւնը։

Իսկ, երբ բուսաբան, կենսաբան՝ խորապէս կ՚ուսումնասիրէ միջատներուն, բոյսերուն, ծաղիկներուն կեանքը, անոնց յատկանիշերն ու անաթոմին՝ կենսաբանական վերլուծումներով։

Շատ հետաքրքրական է իր «Մեղուներու Կեանքը» (լա վի տէ զ՚ապէյ), որ ամենէն շատ կարդացուած գիրքերէն մին եղած է ցարդ։ Անոր մէջ նկարագրուած է մեղուներու ընկերային կեանքին իմաստուն կազմակերպութիւնը, անոնց համերաշխ աշխատութեան ոգին, անոնց փեթակներուն համաչափ բաժանումներու գեղեցիկ ճարտարապետութիւնը։ Իրենց թագուհիին առանձնաշնորհումները։ Անոր պաշտօնը և հարսանեկան հանդէսը որ շատ հետաքրքրական և յուզիչ վերջաւորութիւն մը կ՚ունենայ։ երբ արու մեղուն կը մեռնի իր փափաքին գոհացում տալէ վերջ, եւն․։

Իսկ «Ծաղիկներուն մտացիութիւնը» հատորը՝ (Լ՚ընթելլիժանս տէ ֆլէօռ) որ «դիւթանքն» է բնութեան՝ (ֆէէռի) խայտաբըղէտ ծաղիկներուն հոյակապ պատմութիւնն է ան: Անոնց կեանքը, քարաքթերիսթիքը՝ իր բոլոր վերլուծումներով, ու անոնցմէ ոմանց կնճռոտութիւնները սեռային կեանքի մէջ, և անոնց արթնամտութիւնը իրենց նպատակին հասնելու համար, անոնց թակարդները մեղուներն ու թիթեռնիկները իրենց օգտին ծառայեցնելու հնարամտութիւնը, եւն։

Մեթերլինք գրած է օրքիտէներու ընտանիքին վրայ երկար էջեր, բանաստեղծական նկարագրութիւններով։ Յիշած է նաեւ անհունօրէն վիպային պատմութիւնը «ջրածաղիկի» մը, որ ամենէն տրամաթիք դէպքն է բոլոր ծաղիկներու սիրային կեանքին մէջ, որ արու ծաղիկը չկարենալով հասնիլ իր ընտրած էգին մօտ՝ կեանքը կը զոհէ անոր մօտը կարենալ երթալու համար, և հետեւաբար կը փրցնէ ցօղունը, որուն վրայ կը գտնուի ինքը, ու ջուրին վրայ ծփալով կ՚երթայ իր սիրուհիին քով, եւ համբոյրէն յետոյ՝ իր կեանքը կը դադրի գոյութիւն ունենալէ․․․: Կա՞յ միթէ բնութեան կնճռոտութիւններուն մէջ ասկէ աւելի տխուր ու անգութ պատահար մը:

Մեթերլինքի թատերգութիւններէն «Մոննա Վաննա»ն, «Լ՚ուազօ Պլէօ»ն, «Ժոյզել»ը, «Լ՚ընթրիւս»ը և ուրիշներ՝ որոնք սերտօրէն կապուած են իր իմաստասիրական գործերուն հետ՝ անոնց մէջ կը ճշդուին հեղինակին տեսութիւններուն գնացքը։

Մորիս Մեթերլինք երբ կատարեալ ինքնատիպ փիլիսոփայ եւ բանաստեղծ՝ ապրած է առանձին ու խաղաղ կեանք մը, գիւղի բնութեան ծոցին մէջ։

Օր մը սակայն, իր բարեկամին տունը՝ ճակատագրական հանդիպում մը կ՚ունենայ ծանօթ դերասանուհի Ժորժէթ Լէօպլանի հետ, և երկուքն ալ իրարու համակրելով, միասին կ՚ապրին քսան տարիներու հովուերգական կեանք մը։

Գիւղական անդորր ու անապակ կեանքը, ու բնութեան ծոցին մէջ տիրող գեղածիծաղ բանաստեղծութիւնը, եւ իր բարեկամուհիին անձնուրաց ու նուիրական սէրը՝ ներշնչած են այս հանճարեղ հեղինակը ունենալու իր լաւագոյն յղացումները։

Սակայն քսան տարի ետք՝ կը բաժնուի իր բարեկամուհիէն տխուր պարագաներու ներքեւ։

Զ. Փ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼՔՆԵՐ

Յակոբ իր մտերիմ բարեկամ Վահանին հարց տուաւ․

—Վահա՛ն, եթէ հինգ տոլարնոց մը գտնես տաբատիդ գրպանին մէջ, ի՞նչ կ'ընես։

—Ամենէն առաջ կը ջանամ ստուգել, որո՞ւ տաբատն եմ հագեր, պատասխանեց Վահան:

◆◆ ◆◆

Երիտասարդ բժիշկ մը իր հիւանդը քննելէ ետք ըսաւ.

—Դուն շատ լաւ կ՚երեւիս այսօր: Անշուշտ, ուսդ տակաւին ուռած է, բայց այդ մասին բնաւ չեմ մտահոգուիր ես:

—Ես ալ քեզի պէս պիտի ըլլայի, եթէ քու ուսդ ուռած ըլլայի, պատասխանեց հիւանդը։

01020

ՄԵԾԱՍՔԱՆՉԸ

(ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Գրեց ՍԵԴԻ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ

> «Մէկ ազգի պահողը, իրար միացնողը լեզուն ա ու հաւատը»:
>
> **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԱԲՈՎԵԱՆ**

Ամէն տարի, մեր եկեղեցին կը տօնէ հայ տառերու գիւտը, պանծացնելով Ս. Սահակի, Մեսրոպի և Վռամշապուհ Թագաւորի յիշատակը։ Այս երեք անձնաւորութիւններու շնորհիւ էր, որ մեր պատմութեան ամենամեծ հրաշալի դէպքը՝ «Հայ գիրերու գիւտը» կատարուեցաւ, և որ պատճառ եղաւ մեր ազգապահպանման՝ 1500 և աւելի տարիներէ ի վեր։

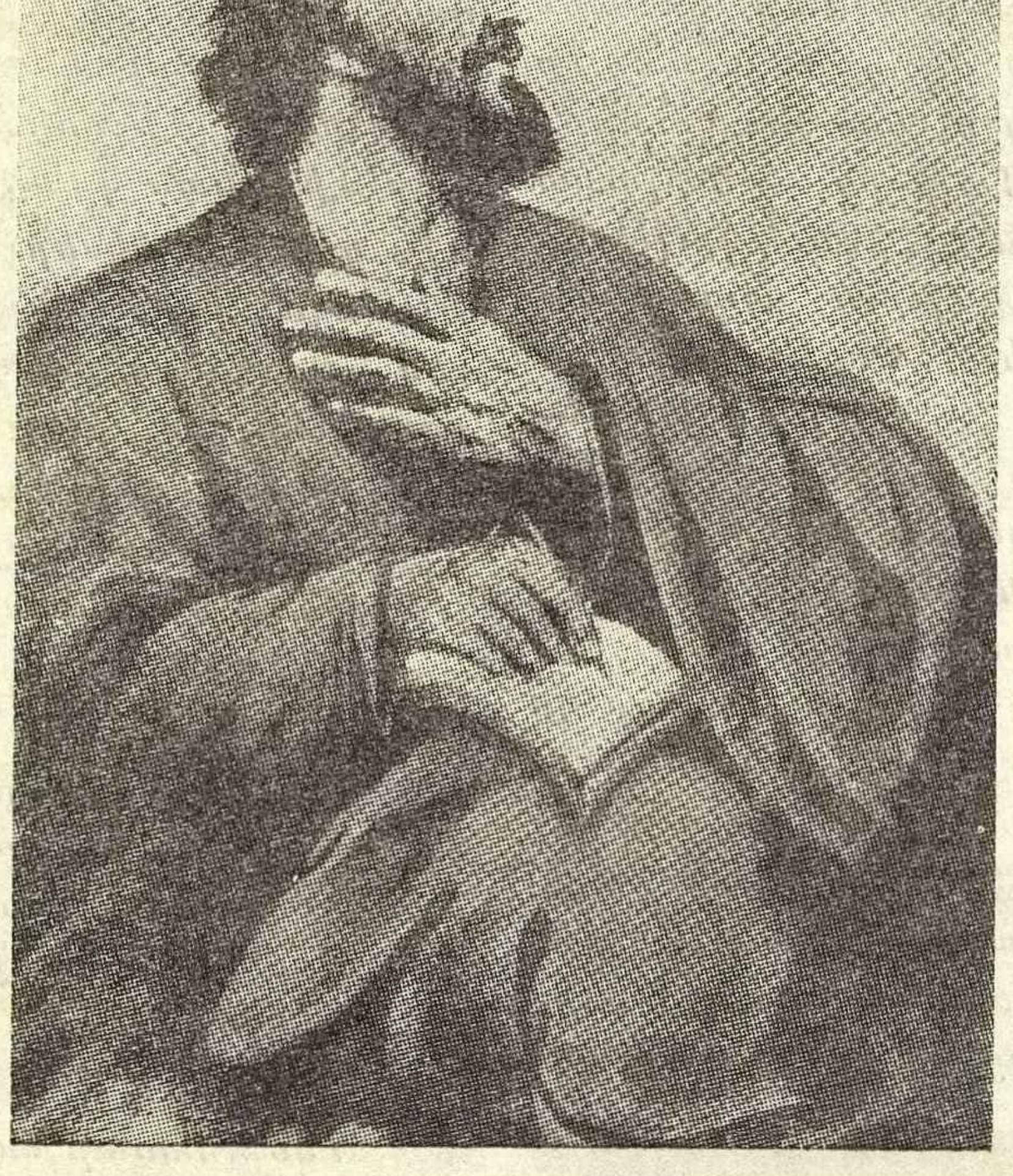

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց

Ս. Սահակն ու Ս. Մեսրոպը Ե. դարու սկիզբները հիմը դրին մշակութային պատմական այնպիսի շարժման մը, որ բացառիկ կարեւորութիւն ունեցող իրադարձութիւն հանդիսացաւ հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ։ Հայ գիրերու գիւտը և հայ ինքնուրոյն գրականութեան սկզբնաւորութիւնը հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ ունեցան ո՛չ միայն մշակութային պատմական նշանակութիւն, այլև՝ անոր ֆիզիքական գոյութեան, ազգային եկեղեցական միասնականութեան կարեւոր ազդակներէն մէկը հանդիսացան։

Երբ պահ մը մտածենք՝ թէ հակառակ մեր բազմադարեան գոյութեան և հակառակ այն իրողութեան՝ որ Մեսրոպ Մաշտոցէն առաջ, գոնէ հազար տարիէ ի վեր, հայերէն լեզուն կար և կը խօսուէր, և սակայն մինչեւ անոր հրաշալի գիւտը՝ ոչ մէկ տեղ, ոչ մագաղաթի և ոչ ալ քարի վրայ, ոչ սեփական տառերով և ոչ ալ օտար նշանագիրերով արձանագրուած հայերէն բառ մը անգամ գոյութիւն չէ ունեցած, այն ատեն միայն կրնանք խոր յուզումով և զմայլանքով չափել մեծութիւնը Ս. Մեսրոպի փրկարար գործին։

387 թուականին Արեւելքի և Արեւմուտքի դարաւոր բախումները պահ մը դադար առած էին։ Հայ պետականութիւնը շախշախուած էր։ Պարսիկներու և Յոյներու փոխադարձ համաձայնութեամբ՝ Հայաստանը բաժնուած էր երկու մասերու, մէկը ենթակայ Բիւզանդիոնի, իսկ միւսը՝ Պարսկաստանի, և ժողովուրդը ինկած էր այս երկու երկիրներու ազդեցութեան տակ։ Այս օտար երկու իշխանութիւններն ալ մեր ազգային ինքնութիւնը ջնջելու շատ որոշ քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէին։

Շուրջ հարիւր տարիէ ի վեր ընդունուած քրիստոնէական կրօնքի տարածումը հայոց մէջ՝ դանդաղ կը յառաջանար, որովհետեւ չունենալով մայրենի լեզուի սեփական նշանագիրներ, քարոզութիւնը, դասաւանդութիւնը ու պաշտամունքը արեւմտեան բաժինին մէջ տեղի կ'ունենար յունարէնով, իսկ արեւելեան բաժինին մէջ ալ ասորերէնով: Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներէն մաս մը դեռ ասորիներ և յոյներ էին, որոնք մտած էին մեր երկիրը իբրեւ քարոզիչներ և կը պահէին իրենց լեզուն: Յունահայաստանի մէջ ձուլումի ծրագիրը զօրաւոր թափով մը յառաջ կը տարուէր, պարսկահայաստանի մէջ՝ ասորի հոգեւորականներու գերիշխան դեր մը տրուած էր և անոնք միայն հարստանալու, պաշտօնին վրայ մնալու հետամուտ՝ տեսակ մը քաղաքական գործակատարներն էին արքայէց արքային, և հայ եկեղեցին կը ծառայեցնէին անոր շահերուն։

Մեսրոպ Մաշտոց այն խոշորագոյն գործիչներէն էր, որ տեսաւ այս տխուր դրութիւնը։

Իր աշակերտներով կը շրջի Գողթն և այլ հայկական գաւառները։ Կը տեսնէ թէ ժողովուրդը նոր կրօնքին բացարձակապէս անտեղեակ է, ու չի գիտեր նոյնիսկ Ս. Գիրքէն դիւրըմբռնելի պատմուածքներ:

Կը քարոզէ, կ'ուսուցանէ քրիստոնէական սկզբունքները, կ'ամրացնէ ժողովուրդին թոյլ հաւատքը: Հակառակ այս ջանքերուն՝ ան չի հասնիր իր նպատակին: Երկար ատեն աշխատելէ ետք, որոշապէս կը տեսնէ թէ եկեղեցին լեզուն ու գրականութիւնը պէտք է հայերէնի վերածուի։ Այն համոզումին եկած էր՝ թէ օտարներէն ձերբազատուելու միակ միջոցը հայերէն լեզուով ուսումն ու գրականութիւնն էր։ Առաւել յստակ կերպով հասկցած էր թէ ժողովուրդի մը միասնականութիւնը կարելի էր պահել հոգեւոր միջոցներով։ Անհրաժեշտ էր համախմբել ներքին ուժերը և անոնց վրայ հեցած մշակութային պայքար սկսիլ դուրսի օտար ազդեցութիւններու դէմ։ Ներքին ամենամեծ հեցարանը Եկեղեցին էր։ Եկեղեցին ուժեղացնելու միակ ելքն

(Շար. տես էջ 7)

01021

Ի ՓԱՌՍ ՄԵՍՐՈՊԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԳԻՐՔԵՐԸ

Զանազան կարծիքներ կան այն մասին, թէ ո՞րն է առաջին անգամ տպագրուած հայերէն գիրքը:

Մինչեւ 1890 թուականը՝ հայկական առաջին տպագրութիւնը կը համարուէր «Սաղմոսարան»ը, լոյս տեսած Վենետիկի մէջ 1565ին, իսկ առաջին հայ տպագրիչը կը նկատուէր Աբգար Դպիր Թոխաթեցի։

Տրդատ եպսկ. Պալեան հետեւեալ դասաւորումը կը ներկայացնէր.

1.- Պարզատոմար, Վենետիկ 1512
2.- Պատարագամատոյց, 1513-14
3.- Ուրբաթագիր, 1513
4.- Տաղարան, 1513-14
5.- Աղթարք, 1513-14
6.- Կիպրիանոս, 1513

Սակայն ետքէն ճշդուեցաւ, որ «Կիպրիանոս» առանձին գիրք չէր, այլ «Ուրբաթագիրք»ին երկրորդ մասն էր:

Բանասէր Ռ. Իշխանեան (Երեւան) 1962ին հայկ. հնագոյն հրատարակութիւններու տպագրութեան յաջորդականութիւնը ներկայացուց հետեւեալ կարգով.

1.- Սաղմոսարան, Վենետիկ, 1509
2.- Ուրբաթագիրք, 1509
3.- Աղթարք, 1510
4.- Պարզատոմար, 1512
5.- Պատարագատետր 1513
6.- Տաղարան 1513

Ընդունուած տեսակէտը այն էր, որ տպագրութեան գիւտէն հազիւ 57 տարի ետք, Վենետիկի մէջ 1512ին լոյս կը տեսնէր, «Պարզատոմար» անունով գիրք մը։ Հրատարակիչն էր ՄԵՂԱՊԱՐՏ ՅԱԿՈԲ։

Կը կարծուի, թէ Մեղապարտը քահանայ կամ վարդապետ էր եւ դաւանանքով՝ կաթողիկէ։ Սեփական տպարան չունէր, իր գիրքերը կը տպուէին ուրիշ տպարանի մը մէջ։

Կարծողներ կան, թէ այս գործունեայ եւ ձեռներէց հայը բնիկ կեսարացի էր, իր տպած գիրքերը հետը Կեսարիա տարած եւ հոն ալ մնացած է։

Գար. Լեւոնեան կը կարծէ, թէ Մեղապարտ Յակոբ Ջուղայեցի էր եւ վաճառական: Այդ օրջանին, 1500ական թուականներուն, ջուղայեցի եւ ագուլեցի վաճառականները կ'ապրէին ու կը գործէին Վենետիկի մէջ:

Ինչ որ ալ ըլլայ, սա որոշ է, որ մեր առաջին տպագրուած գիրքը «Պարզատոմար»ը կը պարտինք Մեղապարտ Յակոբի նախաձեռնութեան:

Ինքն էր, որ տպագրական տառերը ձուլել տուաւ, հրատարակուելիք գիրքերուն նիւթը ընտրեց, տառատեսակները պատրաստել տուաւ եւ սրբագրութիւնները կատարեց:

Մեղապարտ Յակոբ, Ոսկան վրդ. Երեւանցի, Մխիթար Աբբայ, առանց մեր պատմութեան վերջին 400 ամեակի լուսաւորիչներն ու անկրկնելի հերոսներն են։

ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ

Հին բարեկամ մը, որ մեղքը գործած է հայերէն պարբերաթերթի մը հեղինակը ըլլալու, արեւմտեան կողմն աշխարհէն, լոյսի կեդրոններէն ինծի կը ղրկէ իր պարբերաթերթը, որպէսզի բաժանորդ գտնեմ իրեն։

Այդ գրական համեստ մշակը, իր թերթերուն հետ միասին ինծի կը ղրկէ հայկական զանազան Միութիւններու ցանկ մը և կ'աւելցնէ.

«Վերոյիշեալ Միութիւնները, ըլլալով զուտ գրական-գեղարուեստական, ընթերցասիրական, մշակութային, մարմնակրթական կազմակերպութիւններ, աւելի քան վստահ եմ որ սիրով պիտի բաժանորդագրուին սոյն պարբերաթերթին, մանիշակ մը եւս աւելցնելով իրենց գրադարանին վրայ»։

Ինչպէս ըսի, գրողը Ամերիկայէն էր։ Մարդը Արեւմուտքի ամպամած երկինքին տակ դողդղալով կ'երեւակայէ Արեւելքը, իր պայծառ երկինքը, արաբական աշխարհը, կը խորհի թէ իր հայ հայրենակիցները հոն զուտ հայկական շրջանակ մը, ոսկիէ ոստայն մը կազմած են, մի՛ա՛կ յոյսը Սփիւռքի ցանցընուած հայութեան, միակ լափողը հայ գիրին, գիրքին, թերթին և հետեւաբար իր ալ պարբերականին, և անհունօրէն խանդավառուած իր երեւակայութենէն, կը յաւելու իր նամակին մէջ:

«Թերթիս տարածումը և չուտափոյթ սպառումը՝ աւելորդ է ըսել թէ ապահովուած է, բայց միենոյն ատեն ապահովուած է քո՛ւ նիւթականդ:»

Այս խօսքով մարդը ըսել կ'ուզէ թէ, եթէ գործերդ գոհացուցիչ չեն, կրնաս խանութդ գոցել, արհեստդ մէկ կողմ շպրտել և նուիրուիլ հայերէն պարբերաթերթին սպառումի շահաւոր գործին։

Նամակին վրայէն կը հանեմ քանի մը տրցակ պարբերականներ, ատոնցմէ հատ մը գրպանիս մէջ զետեղելով կը սկսիմ իրիկունը՝ գործէ դուրս, պտոյտի պէս այցելութիւններ տալ հեղինակին մատնանշած հայկական զանազան ընկերակցութեանց սրահները, բաժանորդ գրելու համար թէ՛ Միութիւնը, թէ՛ անոնց անդամներէն՝ ամէնէն տաղանդաւորները...։

Միութեան մը սրահին մէկ անկիւնը իր վարչութիւնը ժողով կը գումարէ Սան Ֆասօն կերպով։

Այս Սան Ֆասօն ժողովը կարելի է բացատրել այսպէս.

Տիար ատենապետը սեղանին գլուխը նստած սուրճ քաշելու վրայ է, իսկ ատենադպիրը երկու մեթր անդին հանդչող պիլարտօին վրայ հարուած մը կը քաշէ իր գաւազանով ու յետոյ մօտենալով ատենապետին կ'ըսէ.

— Անցեալ անգամ ատենադրութիւնը կէս մնացած էր որովհետեւ Նիկողոսը անանկ բռունցքի հարուած մը տուաւ սեղանին, որ մելանը թափեցաւ։

Այս ըսելով կը դառնայ իր խաղընկերոջ՝ գոչելով.

— Ինծի նայէ, տալավերա մի՛ խաղար, փախցնելդ տեսա՛յ, ես թէ՛ ժողով կ'ընեմ, թէ՛ պիլարտօ կը խաղամ, աչքդ չորս բաց, դիմացինդ ապուշ չէ՞...։

Գանձապահը և երկու խորհրդականներ կը վիճին։

— Տղաք, ասիկա ըլլալիք ճամբայ չէ, եթէ ասանկ երթանք սրահը պարտապահանջներէն պիտի բռնագրաւուի, բան մը, ճար մը խորհիլ պէտք է։

— Նախ և առաջ սա պիլարտօները, որոնք այլեւս փարա բերած չունին, վեր հանենք, սանկ պատերը զարդարենք, ծով, լողացող կին... անտառներ, հուրիներ գծել տանք. քանի մը պար կազմակերպենք նայինք տակէն ինչ կ'ելլէ,

— Մե՛սրոպ, մատիտը առ և հաշիւ մը ընենք նայինք, քանի՛ օխա բաստրմա, ո՛րքան սալամ եւ պանիր կ'երթայ հինգ հարիւր սանտուիչի համար։

— Թէ՛յ թէ գարեջուր, ո՞րը աւելի նպաստաւոր է:

— Աղբա՜ր թէյով պա՞ր կ'ըլլայ. անպայման գարեջուր պէտք է որ գլուխները տաքնան և դառնան...

— Նախապէս ճաթելու ատեան խնդալիք կատակերգութիւն մը սարքելու է, յայտագրին մէջ յիշելով թէ յղի կիներու մուտքը արգիլուած է...

Մինչ ժողովը կը բաբախէ, խորհրդականներէն մին ժողովականուհիի մը ականջին ի վար կը փսփսայ.

— Այդ ձեռքի նօնօշիկ բանուածքդ ի՞նչ է.

— Գիշերանոց է Պարոն Պօղոս։

— Աղէ՛կ, ա բրօբօ գիտե՞ս ազուոր գիշերանոցի տեսէն մը կ'ուզէի, ինչ մեղքս պահեմ, չեմ հաւնիր կոր կնոջս հագած գիշերանոցները, արդիական բնոյթ չունին, այդ բանածդ շատ աչքս մտաւ:

Կամաց կամաց կը մօտենամ խումբին, թերթերէն հատ մը հանելով գրպանէս, յանկարծ ժողովականներէն միոյն որոտացող ձայնը կը քարացնէ զիս։

— Եա Մոհամմէտ, սա թերթերը ժողվէ վեր առ, գետինը ինկածներն ալ հաւաքէ խազանը թխէ. կուգան ծոյլ ծոյլ կը նստին թերթ կը կարդան ժամերով, վարժապետ խաֆալը մարդեր...

— Զարմանալի՜ բան, կը յարէ ուրիշ մը, առանց ձանձրանալու ալ հոսկէ հոնկէ թերթեր և պարբերականներ կը ղրկեն, հասկցա՛նք աղբար, հապա ի՞նչ ըսեմ սա «Մասունք»ին որ վեցամսեայ հաշիւն ալ ղրկեր է մեզի. ծօ՛ մենք հայկական, գրական, մշակութային կազմակերպութիւն ենք նէ՛ մեզմէ փարա՞ կ'ելլէ...

Թերթը դարձեալ գրպանս պիտի տեղաւորեմ, բայց ատենապետին աչքէն չի վրիպիր պարբերականին առաջին էջին վրայի խոշոր լուսանկարը, որ հանրապետական նախագահի մըն է։

— Նայիմ սա թերթը ի՞նչ է:

— Հրամմեցէ՛ք, կ'ըսեմ, այժ և յոյս առած։

Լուսանկարը կը նայի և քանի մը էջ հապճեպով աչքէ անցընելէ ետքը՝ ձեռքս կուտայ թերթը անփութօրէն յարելով.

— Ես ալ Սինէ Իմաժ կարծեցի...

(Շար. տես էջ 8)

ԱԶՆԱՒՈՒՐ ԵՒ ՆՈՒԿԱՐՕ

ԱՐԺԱՆԱՑԱՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՐԳԻ ՊԱՏՈՒՈՅ ԺԱՊԱՒԷՆԻՆ

Գանի մէջ՝ փառատօնի մը ընթացքին, Շառլ Ազնաւուր եւ Գլօտ Նուկարօ շահեցան Ֆրանսական Երգի Պատուոյ Ժապաւէնը:

Նկարին մէջ Շառլ Ազնաւուր և Գլոտ Նուկարօ, իրենց պատուոյ ժապաւէններով։

ՄԵԾԱՍՔԱՆՉԸ

(Շարունակութիւն Զ. էջէն)

այն էր՝ որ հոն մտցուէր ամենուն հասկնալի հայերէն լեզուն։ Մայրենի լեզուով կատարուող պաշտամունքը միա՛յն պիտի կրնար նոր կրօնքի լոյսը անխարդախ կերպով իջեցնել հայ հաւատացեալին հոգւոյն մէջ, առանց եղծանելու անոր ազգային նկարագիրը։ Նոր հաւատքով նոր մարդը կերտել, ճշմարիտ քրիստոնեան։ Հայ եկեղեցիէն ու դպրոցէն դուրս վանել ասորիներն ու յոյները և բստեղծել ինքնուրոյն ազգային եկեղեցի և դպրոց, ու հայը հայ պահելու ի վերջոյ հարկ էր ուժեղացնել Հայաստանեայց Եկեղեցին, իսկ ատոր համար անհրաժեշտ էր ունենալ սեփական գիր ու գրականութիւն։

Ահա Թարգմանչաց շարժման քաղաքական մեծ նշանակութիւնը։ Ահա՛ այս էր տեսիլքը, որուն իրագործումին նուիրաբերեց Ս. Մեսրոպ իր ամբողջ կեանքը։ Այսպէս յղացաւ իր մտքին մէջ հայ տառերու գիւտին լուսաշող գաղափարը։ Այդ վեհ նպատակին մէջ հզօր աջակից մը գտաւ յանձին Սահակ Պարթեւ Կաթողիկոսին, որ նոյնպէս հաստատած էր հայկական գիրի անհրաժեշտութիւնը։

Նոր կրօնքին՝ քրիստոնէութեան հիմնաւորումին ու տարածումին համար Հայաստանի բոլոր շրջաններուն մէջ, մէկ դարու կեանք ունեցող Հայաստանեայց Եկեղեցին չէր միայն, որ սեփական տառ ունենալու պահանջքը կը զգար, այլ և անիկա անհրաժեշտ նկատուած էր Հայկական Արքունիքին կողմէ, որ զբաղած էր այս գործով։ Ատով պէտք է բացատրել այն նպաստաւոր դիրքը, զոր Վռամշապուհ Արշակունի արքան ցոյց տուաւ Մեսրոպի առաքելութեան հանդէպ։

Վռամշապուհ Թագաւորը իմացած էր որ Ասորիքի մէջ Դանիէլ անունով Եպիսկոպոսի մը քով կը գտնուէր հայ այբուբենի գիրեր. փութով բերել տուաւ զանոնք։ Մանուկներ հաւաքեցին, առաջին հայ դպրոցը բացին, Մեսրոպ եղաւ առաջին հայ ուսուցիչը և երկու տարի բուռն թափով մայրենի լեզուն աւանդեց այդ գիրերով, բայց յուսախաբ եղաւ, որովհետեւ անոնք ամբողջական չէին։ Դարձեալ դիմեց Սահակ Կաթողիկոսին ու Վռամշապուհ Թագաւորին, որոնք անմիջապէս հաւանեցան և ուժ տուին հայերէն գիրեր ունենալու իր առաջարկին։ Վռամշապուհ պետական գանձէն հոգաց անոր ճանապարհածախսը և Մեսրոպ խումբ մը աշակերտներու հետ մեկնեցաւ Ասորիք, Ամիդ, Եդեսիա, Սամոսատ։ Տեսնուեցաւ կարգ մը գիտնական եպիսկոպոսներու և վարդապետներու հետ, մինչև ի խնդիր հայ գիրերու գիւտին։ Սերտեց ու փորձեց տրամադրելի տառերը և հուսկ ապա, իբրեւ պսակումը իր տքնութիւններուն, իր հոգիին կապոյտին վրայ ձուլեց մեր Ա. Բ. Գ.ը, անոնց մէջ թանձրացնելով ցեղին հանճարն ու ապագան։

Այսպէս կ'ըսենք, որովհետեւ եթէ անոնք ընդօրինակութիւններ ըլլային՝ բնականաբար պիտի չկրնային դիմանալ շուրջ տասնըվեց դար։ Իսկ եթէ Վռամշապուհ չհովանաւորէր Սահակ-Մեսրոպի շարժումը, չենք կարծեր թէ Հայ Գիրերուն գիւտը պիտի իրագործուէ՞ր, գոնէ այդ ժամանակամիջոցին՝ երբ Հայաստան բաժնուած էր քաղաքական երկու գօտիներու։

Յայտնի չէ՝ թէ քանի տարի տեւեց իր այս չարչարալից աշխատանքները, տարի մը կամ երկու տարի, բայց ի վերջոյ Տարօնցի Մեծ Հայուն լուսաւոր տեսիլքը իրականացած էր ամէնփայլուն կերպով։ Ինչ որ կատարուեցաւ Ամիդի մէջ, ինչ որ ձեւակերպուեցաւ Սամոսատի մէջ և ինչ որ տօնուեցաւ Վաղարշապատի մէջ, վեր էր այդ ժամանակուան հայ մարդու հասողութենէն։ Այդ պատճառով է որ հայ ժողովուրդը գիրերու գիւտին մէջ տեսաւ գերբնական ուժի մը միջամտութիւնը, որ ինքնին ստեղծագործութիւն մըն է կամ գրական նուաճում մը։

Ս. Սահակի և Ս. Մեսրոպի առաջնորդութեամբ կը սկսի տենդագին գործունէութեան պանծալի շրջան մը, որ յետոյ կը շարունակուի անոնց անմիջական աշակերտներուն կողմէ՝ մօտ քառասուն տարի։

Ս. Սահակի և Ս. Մեսրոպի առաջին Թարգմանութիւնը Ս. Գիրքն է, որուն տուած են հայեցի «Աստուածաշունչ» հոյակապ տիտղոսը։ Այս Թարգմանութիւնը եւրոպական ազգերու կողմէ «Թագուհի Թարգմանութեանց» կոչուեցաւ իր ճշգրիտ և յստակ լուսաբանութիւններուն պատճառաւ։ Թարգմանեցին աղօթքներ, կրօնական երգեր, եկեղեցական հայրերու նշանաւոր գործեր, եւլն։

Ս. Մեսրոպ երբ կը համոզուի թէ Արեւելեան Հայաստանի լուսաւորութեան գործը լաւ ճամբու մէջ է, իր աշակերտներով կ'անցնի Արեւմտեան Հայաստան։ Թէեւ հոն մեծ պատիւներով կ'ընդունուի՝ բայց թոյլ չեն տար որ հայկական դպրոցներ բանայ։ Չի վհատիր, Կոստանդնուպոլիս երթալով կայսերական հրովարտակ մը ձեռք կը բերէ ու այդ գործն ալ կը յաջողեցնէ։

Մեսրոպ Մաշտոց կը վախճանի 440 թուականի Փետրուար 17ին՝ ութսունամեայ խոր ծերութեան մէջ, իր աննման գործակիցին՝ Սահակ Պարթեւ Հայրապետի մահէն վեց ամիս վերջ։

Թարգմանիչ Լուսաւորիչները սրբութեամբ կատարեցին իրենց պարտքը հայրենիքի, հայ ժողովուրդի և հայ գրականութեան հանդէպ։ Մեզի աւանդ ձգեցին անգնահատելի հոգեւոր ժառանգութիւն։ Ասիկա մեր լեզուն է, Մեծասքանչը: Թշնամի նուաճողներ իրենց սուրովն ու զէնքովը քանդեցին մեր քաղաքները, կոտորեցին բնակիչները, աւերեցին մեր ծաղկած անդաստանները, փլատակներու վերածեցին մեր երկիրը։ Բայց ոչ մէկ սուր, ոչ մէկ զէնք կարողացաւ ջարդել, կտրել այն հզօր շղթան, որ մեր ժողովուրդի զաւակները իրարու կապած էր և կապած է մինչեւ այսօր։ Այդ անխորտակ շղթան մեր լեզուն է։ Դժբախտաբար մայր հայրենիքէն հեռու բնակող սփիւռքահայ որոշ գաղութներու տուներէն ներս յաճախ օտար լեզուի գործածելու վատ սովորութիւնը կը տիրէ: Աւելի ցաւալին այն է, որ Գահիրէի մէջ կարգ մը ընտանիքներ դիմում ըրած են Ազգային Վարժարաններու տնօրէններուն, որպէսզի զեղչուի հայ լեզուի դասապահերը և անոնց տեղ ուսուցուի անգլերէն լեզուն, որ աւելի օգտակար պիտի ըլլար իրենց գաղթելիք երկրին մէջ...

Այն անխորտակ շղթան, որ օտար թշնամիները չկրցան զէնքի ուժով իսկ խորտակել, այսօր մենք մեր ձեռքերով կ'ուզենք փշրել։

Գաղթաշխարհի մէջ, մեր հայութիւնը կրնանք պահել միայն ու միայն մեր լեզուով, ուրիշ ոչ մէկ միջոց, ոչ մէկ հաստատութիւն կարող է այդ դերը կատարել։

Մենք պէտք է սիրենք մեր մեծասքանչ լեզուն, որ Սահակներու ու Մեսրոպներու յաջորդները մեծ ճիգերով պահեցին, յղկեցին, ու յետոյ յանձնեցին նոր սերունդներուն՝ որպէս աւանդ։

Այժմ, եթէ մեր սերունդը տէրն է այդ աւանդին, այդ կը նշանակէ թէ տէրն է իր և իր յաջորդներուն գոյութեան կռուանին:

Մխիթարական է տեսնել Մայր Հայրենիքի պապենական հողին վրայ վերածնած հայ ժողովուրդը, որ կը կերտէ մշակութային այնպիսի վերածնունդ մը՝ որուն նմանը չենք ունեցած որեւէ ատեն։ Հայ գիրը նման առատ լոյս չէ՛ սփռած երբեք, հայ միտքը նման բազմաճիւղ ծաղկում չէ ունեցած բնաւ, և հայ անունը այսքան հզօր թռիչք չէ ունեցած ամէնեւին:

Փա՜ռք հայ տառերուն։

Փա՜ռք Ս. Մեսրոպի հանճարին:

Կ'ողջունենք այն աճիւնները, որոնք Աշտիշատի և Օշականի մէջ կը հանգչին։

Օրհնեա՜լ ըլլայ յիշատակը բոլոր անոնց, որոնք ծառայեցին հայ մշակոյթին և հայ ազգին յաւերժացման, ու թող երկար ապրին անոնք՝ որ տակաւին կը սատարեն ազգապահպանման նուիրական գործին:

Հայ ժողովուրդը. ուր որ ալ ըլլայ, երբ որ ալ ըլլայ, միշտ կենդանի և միշտ փառքի մէջ պէտք է պահէ մեր Մեծասքանչ Մայրենի լեզուն, և այս կ'ըլլայ մեր իրական լաւագոյն մեծարանքը Թարգմանչաց պայծառ յիշատակին։

Գահիրէ Ս. Գ.

ՌԱԽՄԱՆԻՆՈՖԻ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուս մեծանուն երգահան և դաշնակահար Սերգէյ Ռախմանինոֆ (1873–1943) մեր դարու դաշնամուրի միակ բանաստեղծն է։

Այստեղ պէտք է նշել, թէ դաշնամուրի բանաստեղծ մը ըլլալ երբեք չի նշանակեր առատօրէն դաշնամուրային գործեր գրել։ Այլ՝ երգահանը պէտք է արուեստի գագաթին հասնի դաշնամուրի համար գրուած իր գործերուն մէջ: Ճիշդ այդպէս է Ռախմանինոֆի պարագան։

Ուրեմն Ռախմանինոֆ դաշնամուրի չորրորդ բանաստեղծն է Շոբէնէ, Լիսթէ և Շումանէ ետք, և կարծէք թէ դաշնամուրային իր գործերը շարունակութիւն մը և ապա վերջ մըն են միւս երեք մեծ վարպետներու գործերուն:

Ռուս երգահանին երաժշտական արժէքները բազմաթիւ են։

Ան իր ժամանակի մեծագոյն «վիրթիւոզ» դաշնակահարն էր (անշուշտ ի բաց առեալ Փատերեւսքիէ)։ Ասկէ զատ Ռախմանինոֆ իբր երգահան՝ ունի ինքնատիպ ոճ, հետեւաբար շատ դիւրաւ կարելի է ճանչնալ իր գործերը։

Իր մեղեդիները և դաշնաւորումի ոճը ստեղծած են այդ ինքնատպութիւնը։

Յստակ մեղեդիներ, պարզ, վառվռուն, գեղեցիկ և տպաւորիչ, ապա մաքուր և արդիական ռոմանթիք դաշնաւորում։

Բաւական է որ ունկնդիրը լսէ իր թիւ 2 և թիւ 3 դաշնամուրի քոնչերթոները և արդէն յստակօրէն կը սկսի ճանչնալ Ռախմանինոֆի ոճն ու արժէքները։

Ռախմանինոֆ յօրինած է դաշնամուրի չորս քոնչերթօ։

Առաջինը, համեմատաբար միւսներուն, բնական է որ աւելի նուազ արժէքով գործ մը ըլլար, իսկ երկրորդն ու երրորդը կը ներկայացնեն մեծ երգահանին երաժշտութեան գագաթը։

Այս երկու գործերը յստակօրէն կը պարզեն Ռախմանինոֆի երաժշտական բոլոր յատկութիւններն ու արժէքները։ Իսկ թիւ 4 քոնչերթոն ետ չի մնար միւս երկուքէն, սակայն այստեղ Ռախմանինոֆ կը ստեղծէ աւելի բարդ և կատարեալ գործ մը՝ դաշնաւորումի և արուեստագիտութեան (թեքնիք) մարզին մէջ։ Այս գործը աւելի նուազ ժողովրդային է քան նախորդ երկու գործերը, որովհետև ինչպէս ըսի՝ աւելի բարդ գործ մըն է։

Սերգէյ Ռախմանինոֆ

Պէտք ըսել նաև՝ թէ իւրաքանչիւր քոնչերթոյի մէջ ամբողջականութիւն մը և զարմանալի հաւասարակշռութիւն մը կայ։ Ահաւասիկ ուրեմն Ռախմանինոֆի երաժշտական մէկ տարբեր արժէքը՝ զարմանալի հաւասարակշռութիւն մը ստեղծել մեծ գործի մը բոլոր մեղեդիներուն մէջ։

Ռախմանինոֆի մեղեդիները ունին արեւելեան նկարագիր, և ասիկա շատ բնական է ռուս երաժիշտի մը համար. սակայն ընդհանրապէս իր երաժշտութիւնը ազդուած է Չայքովսքիի երաժշտութենէն։ Անշուշտ շատ պարզ է թէ Ռախմանինոֆի համար Չայքովսքիի երաժշտութիւնը պաշտամունքի առարկայ պիտի ըլլար։

Եւ ճիշդ ատոր համար Ռախմանինոֆ մեր դարու ամենամեծ «ռոմանթիք» երգահանն է։ Սակայն դաշնաւորումի իր ոճը համեմատաբար Չայքովսքիի ոճին՝ բոլորովին տարբեր է և արդիական:

Ռախմանինոֆի ամենակարեւոր գործերէն՝ թիւ 2 սենֆոնին ունկնդրողը արդէն իսկ մեծապէս կը զգայ Չայքովսքիի ազդեցութիւնը անոր վրայ. աւելի խորանալով կրնանք ըսել թէ Ռախմանինոֆ իր այդ սենֆոնին գրած ժամանակ մասնաւորապէս կը մտածէր Չայքովսքիի թիւ 6 (բաթեթիք) հռչակաւոր սենֆոնիին վրայ:

Ռախմանինոֆի կեանքի ամենակարեւոր դէպքերէն մէկը եղաւ իր թիւ 1 սենֆոնիին ձախողիլը, որ պատճառ դարձաւ անոր հոգեկան անկման։ Սակայն անկէ կրցաւ ձերբազատուիլ այն բժիշկին շնորհիւ, որուն նուիրած է դաշնամուրի թիւ 2 քոնչերթոն։

Այս դէպքը Ռախմանինոֆի շատ զգայուն նկարագիր մը ունենալը կը փաստէ և այդ զգայնութիւնը իր հանճարի գաղտնիքներէն մին է։

Գալով իր գործերուն, պէտք է նշել թէ մեծ վարպետը յօրինած է գրեթէ բոլոր տեսակի երաժշտական գործեր։

Իր գործերու շարքին են.— դաշնամուրի քոնչերթոներ (4 հատ), սենֆոնիաներ (3 հատ), դաշնամուրի և նուագախումբի համար գործեր, նուագախումբի զանազան գործեր, փոքր թիւով սենեակային երաժշտութեան պատկանող գործեր, դաշնամուրի համար մեծ թիւով մենանուագներ և ապա ձայնային երաժշտութիւն (օփերա, քանթաթա, խմբերգ և մեներգ)։

Ուրեմն ինչպէս կը տեսնենք՝ Ռախմանինոֆի գործերը բաւական առատ են և զանազան. հետեւաբար այս երգահանը մեծ տեղ մը կը գրաւէ ռուսական երաժշտութեան լայնատարած դպրոցին մէջ և ճիշդ այս պատճառաւ է՝ որ իր երաժշտութիւնը և հանճարը անմահ են:

ՀՐԱՆԴ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Լիբանանահայ երգի ու պարի խումբը

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

ծանրացաւ այս խումբին նիւթաբարոյական բեռը:

Այս պայմաններուն տակ, երկու Միութիւնները պիտի կըրկին ունենան իրենց անջատ խումբերը, մասնայատուկ արժանիքով, սահմանուած առաւելաբար Լիբանանի մէջ ելոյթներ ունենալու, միջազգային մակարդակին կրկին հասնելու փոքր կարելիութիւնով ու յոյսով:

Անդուլ աշխատանքով և զոհաբերութեամբ Երգի և Պարի Անսամպլը կրցած ենք ուշադրութեան առարկան դարձնել ամբողջ Լիբանանի եւ միջազգային հասարակութեան։ Իսկ այսօր Լիբանանահայ գաղութին կ'իյնայ որոշել՝ թէ մենք պիտի շարունակե՞նք գոյատեւել։

ՏԻԿ. ՆԻՆԱ ՏՕՔԹ. ՃԻՏԷՃԵԱՆ
Նախագահ Լիբանանահայ
Երգի ու Պարի խումբին։

Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻԻՆ ԱՌՋԵՒ

Կիւլպէնկեանի մահուան 10 ամեակին առթիւ Փորթոյի (Փորթուկալ) մէջ կազմակերպուած Տօնակատարութեան ղեկավարութիւնը.

Ձախէն աջ.– Միֆ. Մարտիրեան, Օննիկ Սիւրմէլեան (նուագախումբի ղեկավար), Տիկ. Օրօր Ուղուրլեան, Տիկ. Գոսթա (նախագահուհի, Փորթոյի արուեստի վարչութեան ընդհ. պատասխանատու), Սարգիս Փաշալեան (խումբին պարուսոյցը, բեմադրիչը եւ ա. մենակատար), Տիկ. Նինա Տօքթ. Ճիտէճեան (նախագահուհի Լիբանանահայ Երգի ու Պարի խումբին), Տօքթ. Է. Էլմաճեան (Երգչախումբի ղեկավար), Փոլ Տուլճեան (փոխ-ատենապետ մշակ. յանձնաժողովի), Տօքթ. Աբրահամեան (գանձապահ), Սամուէլ Իլաճեան (ընդհ. պատասխանատու).

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՆՈՐԱՅՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ
Պատուաբեր Յաջողութիւնը

Ուրախութեամբ տեղեկացանք տեղական օտար մամուլէն, որ մեր բարեկամ Տէր և Տիկին Պետրոս Ասլանեաններու զաւակը Պր. Նորայր Ասլանեան, Պէյրութի մէջ կազմակերպուած «Գարերաս Գրաւէն Ս.» Արտ Արուեստի Ցուցահանդէսի միջազգային դատական կազմի որոշումով, ա. մրցանակի արժանացած է (100 Անգլ. Սթեռլին) իր ներկայացուցած «Նեղոսեան փանորամա» նկարին համար:

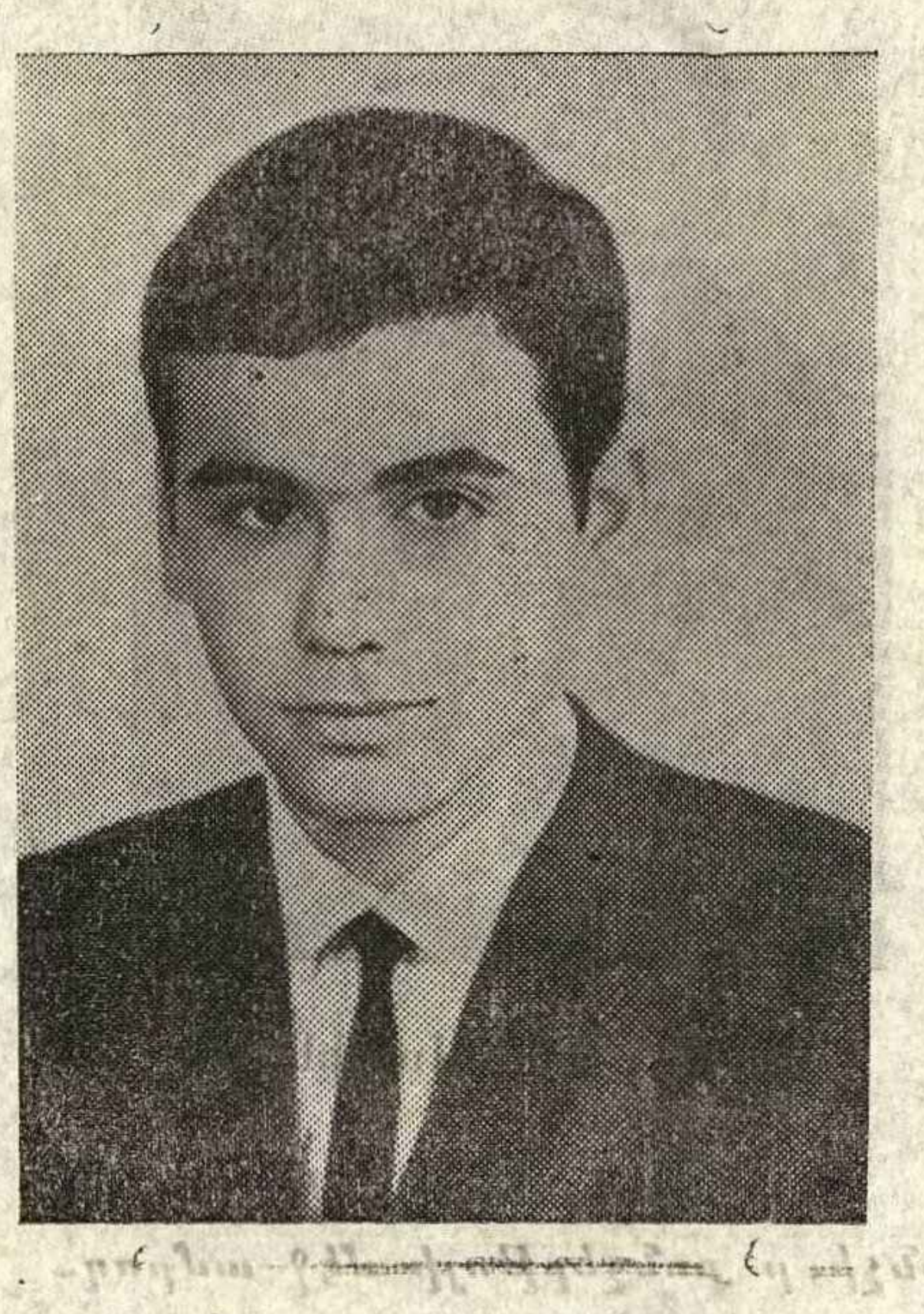
Նորայր Ասլանեան

Այս ցուցահանդէսին Ա.Մ.Հ.էն մասնակցեցան 30 արուեստագէտներ, որոնցմէ ութը մրցանակի արժանացան: Ներկայացուած նկարները ցուցադրուեցան Պէյրութի մէջ և մրցանքին եզրափակիչ նիստին, դատական կազմը՝ նախագահութեամբ միջազգային քննադատ Սոկրատունի, ա. մրցանակին արժանի դատեց եգիպտահայ երիտասարդ արուեստագէտը:

«Ջահակիր» Մարզական — Երիտասարդականի կազմը իր ուրախութիւնը կը յայտնէ և նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթէ խոստմնալից երիտասարդին, միաժամանակ շնորհաւորելով անոր ծնողքը:

ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ
(Տար. Զ. էջէն)

Գրոց-բրոց բարեկամիս ղրկած ցանկը կը նայիմ անգամ մը և կ'որոշեմ մարմնակրթական քլիւպ մը երթալ Մշակութային ընկերութեան սրահէն բաժնուած միջոցիս, Միութեան վարչութեան անդամ մը ձեռքը տրցակ մը լրագիրներ առած կը գոչէ.

— Լեռն սա թերթերը Մոհամմէտին տուր թող վեր տանի միւսներուն հետ կշռէ նայինք քանի օխա կ'ըլլէ, հիմա թուղթերը բաւական սղած են, կարելի է մուստարտին փարան կ'ելլէ...

Լուսնկայ լոյս գիշեր է. զարմանալի զուգադիպութեամբ մը Թարգմանչաց տօնի օր...

Կը քալեմ..

Անհաւասիկ մարմնակրթական միութիւն մը, ուրկէ ներս կը մտնեմ ոչ այնքան յուսալի. եւ ահա՛ դրան առաջքն իսկ հաստավիզ մը ուժգին կը զարնուի ինծի. տաբատը վեր կը քաշէ, ու ետ դառնալով կը նայի վրաս այնպէս ինչպէս չորքոտանի մը պիտի նայէր երկոտանիի մը վրայ...

Սրահ կը մտնեմ, աղօտ լոյսի մը տակ երկու կապարագոյն դէմքեր հազիւ կը նշմարուին, ասոնք ճարպիկ խաղացողներու կը պատկանին:

Այս գրեթէ մութ սրահին մէջտեղ սեղանի մը վրայ քանի մը հայերէն թերթեր կը մրափեն, հալած և մաշած լրագիրներ, որոնք տարուան մը առաջուան թըւականը կը կրեն, խորքը, վտիտ գրադարան մը կ'ողբայ իր սև ճակատագիրը...

Դուրս կը սողսկիմ այս մորկէն և կ'ուղղուիմ դէպի պարտէզը, հազիւ քանի մը քայլ առած, վրաս կը փլի երիտասարդ մը, քիթը արեան մէջ կորսուած:

— Եաշա՛ ծօ ամմա պօգու տուաւ հա՛...:

Պոռչտուքներէն կը կռահեմ թէ կռփամարտութիւն կը փորձուի հոս. յաղթականը վիզը կը շոյէ, ձեռքերուն վրայ պահ մը կը ըղմայլի, ապա չորս կողմ կը նայի, մինչ հեռուէն օրիորդ մը հիացիկ ակնարկ մը կը հասցնէ մարզիկին, որուն վրայ մեր պոքսէօրը թեթև մը կը հազայ ու կ'երթայ հագնելու...:

Հուսկ յետոյ կը սկսին եգական սեռի բաժնի պասքէթ-պոլի փորձերը:

Կարճ տաբատներով հայուհիներ կը մարզեն իրենց թեւերն ու սրունքները, իրարու ետեւէ վազելով և ցատքոտելով, մինչ անդին հիացողներու բազմութիւն մը, լրագիրները տակերնին փռած... ոչ թէ խաղին կը հետեւին, այլ աւելի խաղացողներու խաղցուցածներուն է որ ակնապիշ կը նային, երբեմն ալ իրարու ականջին փսփսալով.

— Մաշալլա՜հ... ապրի՜ս... հօ՛փ...

Վրայէն պարանցիկ մը պայմանագրական զարձած է այլեւս, ու ահա՛ խումբ մը հաստաբազուկներ, որոնց տաղանդը վերնատունէն կամացուկ մը վարերը սահած է, կը խուժեն սրահ զարհուրելի գոռում գոչումով մը.

— Տղա՛ք, դուրս հանեցէք սա գրադարանը եւ մեծ սեղանը ներս բերէք:

Յանկարծ գրադարանը ճարճատելով վար կ'իյնայ, մէջէն գիրքեր, պարբերականներ դուրս նետելով կը տարածուին տախտակամածին վրայ:

— Եղածին պէս մէջը թէ՛ք ծօ... մէկիկ մէկիկ հաւաքելու ատենը չէ...

— Աղբա՛ր սա տօլապն ալ գլուխնուս փորձանք եղաւ...

Մինչ ես ինքզինքս կ'ազատեմ այս թոհուբոհին մէջէն, կրամոֆոնը ներսը արդէն սկսած է երգել.

էբ տը Պալալա՜յքա... ուան սըմն նայր է բէյպըր լէյ Ցօն բը՛ւ...:

Կ'երթամ հայերէն պարբերաթերթին համար բաժանորդ փնտռելու...

Խ. Տ.

ՄՈՀ. ԱԼԻ ԳԼԷՅ
Թուրքիա կ'երթայ

Սեւամորթ կռփամարտիկ և աշխարհի անպարտելի ախոյեան Մոհամէտ Ալի Գլէյ ընդունած է Ուաշինկթընի Թուրք դեսպանին հրաւէրը, և մօտերս Թուրքիա պիտի երթայ: Պետական Նախարար Քեամիլ Օճագ, որ կը զբաղի նաև սփորթ գործերով, լրագրողներուն ըսած է թէ Գլէյ պիտի ընդունուի իբր կառավարութեան հիւրը:

«Գլէյ պաշտօնապէս Թուրքիա հրաւիրուեցաւ և ընդունեց հրաւէրը, ըսած նախարարը: Ան կառավարութեան հիւրը պիտի ըլլայ»:

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

—Գերմանիոյ եւ Եւրոպայի ախոյեան Դաւլ Միլտենպուրկըր հանդիպում մը պիտի ունենայ նախկին աշխարհի ախոյեան Փաթերսընի հետ Լոնտոնի մէջ, Դեկտեմբեր 10ին:

— Փոր Ֆուատ ակումբը կը յաղթէ Լիպիական Աստղ խումբին 13ով 11, — ինչպէս նաեւ Գալաաթ Հարպի խումբը՝ 14ով 10:

ԾԱՆՐԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Սեուլի մէջ տեղի ունեցաւ ծանրաբարձութեան մրցում մը ու Գորէայի խումբը պարտութեան մատնեց Ճափոնի՝ 5ով 2:

ԼՈՒՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Օլիմպիականէն առաջ՝ Մեքսիքա լողորդութեան մրցաշարք մը պիտի կազմակերպէ, որուն 14 երկիրներ իրենց հաւանութիւնը տուած են:

ՀԵՆՏ ՊՈԼ

— Թահարանի խումբը կը յաղթէ Զամալէքի՝ 18ով 2:

— Թովֆիքիայի խումբը կը յաղթէ Թերսանայի՝ 14ով 6:

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

ԱՄՆի պասքէթ պոլի արական խումբը մեկնեցաւ Արեւելեան Գերմանիա, ուր պիտի խաղայ քանի մը մրցումներ ապա պիտի անցնի Լեհաստան, մրցելու համար տեղւոյն միջազգային խումբին հետ:

ԹԵՆԻՍ

Իտալիոյ թենիսի ախոյեանուհի Լիաբիրիգոզի, չարաչար պարտութեան մատնեց Ֆրանսայի ախոյեանուհի Ֆրանսուազը՝ 6—0, 0—ը եւ 6—0:

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ
ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ'ՈՒԶԵՆ

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՀԱՅԱՐՓԻ.— Բարձր. նախ. թղթկց. հայ. անգլ. յունարէն. նախըրթ. գիտ. և դրոշմահաւաքում. փինկ-փոնկ. երաժշտ. Հայկ. և Եւրոպ. (արդի), կիթառ: Հասցէ՝ Ժերմանօ Փաթրոն փողոց, թիւ 25 Նիկոսիա, Կիպրոս:

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. թղթկց. անգլ. և հայերէնով. նախըրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր: Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լողորդ է, կ'երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր:

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկ. 3, Մոնթրէալ, (15) Գանատա:

ԱՆՍԸԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, թղթկց. անգլ. և հայերէնով, նախըրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ: Մարզիկ և սկաուտ, կ'երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր:

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պաստաւի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, թիւ 33, Պէյրութ, Լիբանան:

ՓԵԼԷ ԱԿՈՒՄԲԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽԷ...
ԲԱՅՑ ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ՄՐՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Սանթոս.— Էդսոն Արանթես Նասիմենթօ, որ հանրածանօթ է «Փելէ» անունով, շապիկ պիտի փոխէ... առանց որ իր նոր ակումբին սենթ մը արժէ:

Ճիշդ է որ առժամեայ է ասիկա. արդարև Փելէ պիտի մասնակցի Լիզպոնի մէջ կազմակերպուած մրցումի մը, ի նպաստ Փորթուկալցի խաղացող Վինչենթէի, որ վերջերս ունեցած իր արկածին հետեւանքով, վերջնականապէս զրկուած է դաշտ իջնելէ:

Փելէ 26 Հոկտ.ին մեկնեցաւ Փորթուկալի մայրաքաղաք Լիզպոն:

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆԲԸ

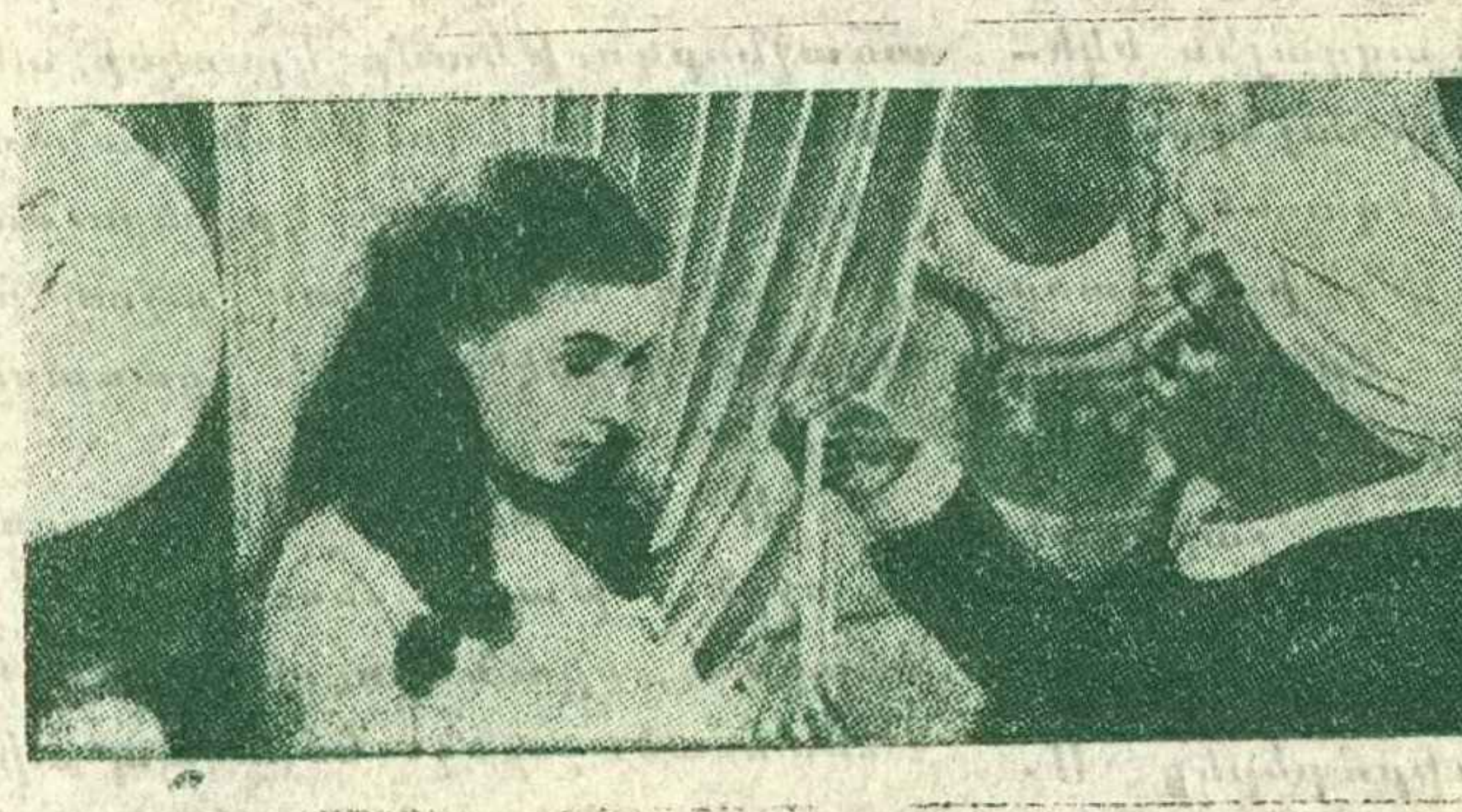

1) Ո՞ր ժապաւէնէն առնուած է սոյն պատկերը:
2) Այդ ժապաւէնը գունաւո՞ր է թէ սեւ-ճերմակ:
3) Ո՞վ է ձախ կողմի դերասանուհին:
4) Կրնա՞ք նոյն ժապաւէնէն երկու այլ դերակատարներու անուններ տալ (այր կամ կին):

Վերոյիշեալ հարցումներուն պատասխանել մինչեւ 15 Դեկտեմբեր:

Ճիշդ պատասխանողներէն երկու հոգի վիճակով պիտի ստանան պարգեւներ.

Հասցէ, Concours TCHAHAKIR, Sport et Jeunesse,
B.P. 2111, Le Caire, R.A.U.

Մեր «Մարզական — Երիտասարդական» բացառիկ թիւ 9ի բառախաղին լուծումը՝

ՔԵԶ ՄԱՍԻՍՆ ԵՄ ԿՏԱԿՈՒՄ
ՈՐ ԴՈՒ ՊԱՀԵՍ ՅԱՒԻՏԵԱՆ

Վերոյիշեալ բառախաղին ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն վիճակաւ՝

Օր. Արմինէ Գէորգեան — Գահիրէ
Օր. Անճելինա Երզնկացեան — Գահիրէ

կը շահին մէկական պարգեւ (ստանալ Թերթիս խմբագրութենէն):

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ
(Տար. Բ. էջէն)

ժամը 10ին, նախապէս առնուած ժամադրութեամբ մը, գացինք Եգիպտական դեսպանատուն. մեզ ընդունեց հիւպատոսը Պր. Ահմէտ Համտի և ունեցանք շատ սիրալիր տեսակցութիւն մը, համար որուն շնորհակալութիւններ յայտնեցինք Եգիպտական բարեխնամ կառավարութեան, որ մեզի կարելիութիւնը տուաւ այս գեղեցիկ այցելութիւնը կատարելու Լիբանանի մեր եղբայրներուն: Կէսօրէ ետք կազմակերպեցինք հրաժեշտի խարոյկահանդէս մը Նազարեան վարժարանի բակը. Ներկայ եղան Հ.Բ.Ը.Մ.եան և Հ.Ե.Ը.ի բոլոր վարիչ անդամները, ինչպէս նաեւ վարժարանին տնօրէնը ու մեծ թիւով ծնողքներ: Խարոյկահանդէսին իրենց մասնակցութիւնը բերին Հ.Ե.Ը. Անդրանիկ ակումբին արենոյշներն ու սկաուտները, ինչպէս նաեւ Հ.Ե.Ը. Զարեհ Նուպարի սկաուտական խումբը:

Հանդիսութիւնը անցաւ զուարթ մթնոլորտի մը մէջ, համեմուած երգերով, արտասանութիւններով, պարերով և պզտիկ զուարճալի սքեչներով: Խօսք առաւ Եգիպտական խումբի փոխ աւագ խմբապետ Պր. Խորէն Պէգիրճեան: Փակման խօսքը կատարեց մեծր Հ. Սեդրակեան՝ Բ. ատենապետ Հ.Ե.Ը.ի կեդրոնական վարչութեան:

Խարոյկահանդէսի վերջաւորութեան՝ եգիպտացիները փոխանցեցին փոքրիկ յիշատակներ Անդրանիկ-Սեւան ակումբի սկաուտական շարժումին, Զարեհ Նուպար ակումբի սկաուտական խումբին և յիշատակ մըն ալ անոր խմբապետին՝ Պերճ Սեդրակեանին:

Երեքշաբթի, 20 Սեպտ., առաւօտեան խումբը այցելեց Զարեհ Նուպար ակումբը, ուր պատշաճ ընդունելութենէ մը ետք՝ փոքր յիշատակներ տրուեցան Հ.Ե.Ը.ի կողմէ Եգիպտոսի Հ.Մ.Ը.Մ.ի վարչութեան, սկաուտական շարժումին և այս շրջապտոյտին մասնակցողներուն:

Խումբը ապա գնաց նաւահանգիստ՝ ուրկէ «Ալ Կազայէր» նաւով կէսօրուան ժամը 1ին մեկնեցաւ Աղեքսանդրիա:

Չորեքշաբթի 21 Սեպտեմբեր 1966

Երեկոյեան ժամը 5ն էր երբ շոգենաւը հասաւ Աղեքս. քարափը: Ողջագուրուելէ ետք մեզ դիմաւորելու եկող ծնողքներուն հետ, ուրախ ու զուարթ, ինքնաշարժով փոխադրուեցանք մարզարան: Հոն փակեցինք մեր 8րդ արտասահմանեան բանակումը, երգելով հրաժեշտի երգը և երեք ուղղուած հուռաներով խմբ. Կ. Աբուշեանին, որուն տքնաջան աշխատանքներուն պատճառաւ կարելի եղաւ յաջողցնել սոյն բանակումը:

Շնորհակալութիւնք.—

Կուզանք մեր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել նախ Հ.Բ.Ը.Մ. վարչութեան, որ բարեհաճեցաւ ընդունիլ և օժանդակել մեր Լիբանան այցի խնդրանքը, մեր շնորհակալութիւնները նաև Հ.Ե.Ը. կեդր. վարչութեան և Ասպետներու վարչութեան, որ պէտք եղած ձեւակերպութիւնները ձեռք առին մեզ հրաւիրելու համար, նոյնպէս մեր շնորհակալութիւնները Հ.Ե.Ը. սկաուտական խումբի խմբապետներուն և ղեկավարներուն, մանաւանդ Պր. Ա. Վահանեանի և եղբայր Պ. Սեդրակեանի որոնք ջանք չխնայեցին որ մեր ուխտօրեայ այցը պսակուի յաջողութեամբ. հոս պարտք կը զգանք յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնել մեր վարչութեան գանձապահին Պր. Հայկազ Տէտէեանին և պրք. Ե. եւ Ն. Դաւիթեաններուն, որոնք ջանք չխնայեցին մեր երթեւդարձի ժամանակ, դիւրացնելու համար մեր գոյքերուն փոխադրութիւնը, մաքսատան ձեւակերպութիւնները եւ նաւուն վրայ մեր հանգիստի ապահովումը:

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆ
(Յապաւումներով «Ջ»)

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ
ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م." - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique : TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef : SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 11 (155)—ՇԱԲԱԹ 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1966
ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
ملحق رقم ١١ (١٥٠) السبت ٢٦ نوفمبر ١٩٦٦

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾ ՏԱՂԱՆԴԸ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ԲՆԱԳԱՒԱՌԷՆ ՆԵՐՍ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

ՍՊՈՐՏԻ ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ՄԷՋ

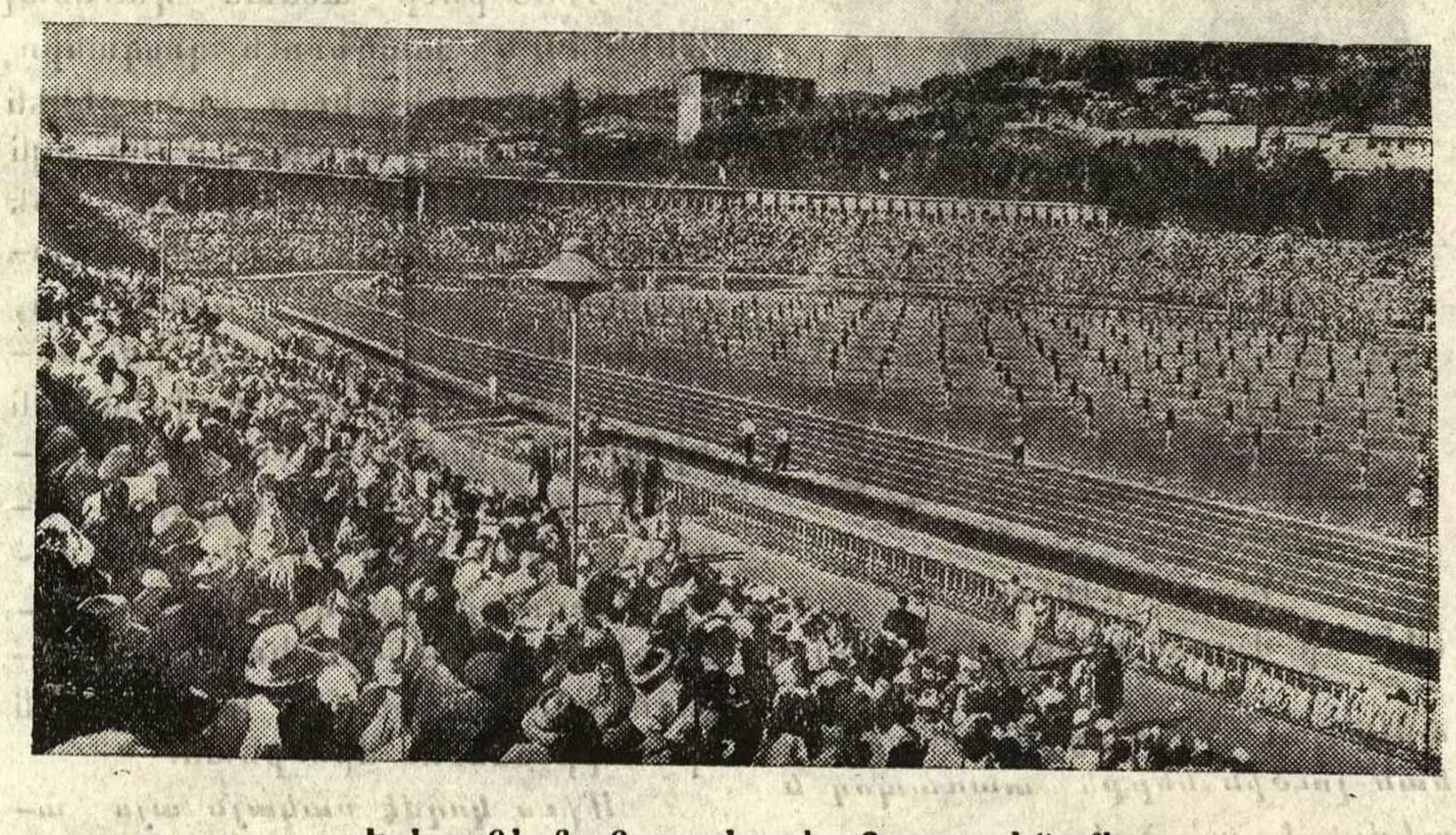

Երեւանի հանրապետական սթատին մէջ

Ամէն տարի, Նոյեմբեր 29ին, Մայր Հայաստանի լուսապայծառ հորիզոնին ներքև շէնշող և ստեղծագործող հա՛յ ժողովուրդը, խանդավառութեան հոծ ալիքներու տակ կը նշէ իր ազատագրման պատմական տարեդարձը։

Ամէն տարի, դարձեալ Նոյեմբեր 29ին, և այս անգամ Արտասահմանի հեռընկալ ափերուն վրայ ազգապահպանման նուիրակա՛ն գործին սատարող կազմակերպութիւններն ու մամուլը, կ'անդրադառնան պատմական այս թուականի բարեդէպ հետևանքներուն, և հրապարակային հանդիսութիւններով թէ հրապարակագրական յօդուածներով, սփիւռքահայ հայրենակարօտ զանգուածները կրկին կը հրաւիրեն հաղորդուելու այդ տարեդարձի խորիմա՛ստ [illegible]։

Անջատուելով Նոյեմբեր 29ի քաղաքական, տնտեսական և ընկերային երեսներէն, ու մեր հանգամանքը յարգելով. «Ջահակիր» Մարզական-Երիտասարդական այս Ամսօրեային մէջ, պիտի խօսինք Նոյեմբեր 29ի բերած ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵԼԵՒԷՋՆԵՐՈՒՆ և Նոյեմբեր 29ի կերտած ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ մասին։

Հայ ժողովուրդը, որ ամբողջ վեց հարիւր տարի կրեց ստրկութեան դաժա՛ն շղթաները, իր արիւնո՛տ արշալոյսը ողջունելէ անմիջապէս ետք, տնտեսական, քաղաքական և ընկերային նո՛ր կեանք մը կերտելու իր անդրդուելի ձըգտումին կողքին՝ ջանաց հաստատուն խարիսխներու վրայ հիմնել սպորտի իր ամրակուռ և բարձրաբերձ շէնքը։

Հայաստանի նոր վարչակարգի դարբինները իրենց ուղեգծին մէջ այն հաստա՛տ համոզումը ունէին՝ թէ ազգի մը ապագան կը պատկանի երիտասարդութեան։ Հետևաբար, պէտք էր երիտասարդութիւնը կոփել և մշակել. անհրաժեշտ էր անոր տալ երկաթեայ բազուկներ, ուղղամիտ ուղեղ և կըրանիթեայ կամք։

Հայաստանի նո՛ր վարչակարգի դարբինները յաջողեցան իրենց այս նպատակակէտին մէջ։

Այսօր, բացայայտ ճշմարտութիւն մըն է այն իրողութիւնը, թէ՝ մինչ աշխարհագրականօրէն և տնտեսականօրէն լայն առաւելութիւններ ունեցող երկիրներ, բըլլան անոնք արևմտեան աշխարհի թէ՝ արևելեան երկրամասի մէջ, ժամանակ առ ժամանակ կ'ունենան լուսնի նմա՛ն վճի՛տ, մրրիկի նման փոթորկո՛տ և գիւղինմա՛ն հանդարտ կեանք մը։ Հայաստան [illegible] է մարզական կայուն և անծայրածիր դաշտի մը, որուն բովանդա՛կ երկայնքին բացուած լուսաւոր ակօսներուն ընդմէջէն կը քալեն հազարաւոր երկսեռ երիտասարդներ, գալիքի հանդէպ ինքնավստա՛հ հայեացքներով։

Այս իրականութիւնը, ինքնին ցոյց կու տայ՝ թէ սպորտը, բառին բովանդա՛կ իմաստով արմատ նետած, ճիւղաւորուած և ուռճացած է մեր Մայր Հայրենիքի ամբո՛ղջ տարածքին վրայ, ինչպէս նաև հիւլէական այս նո՛ր դարաշրջանին անհրաժեշտ բոլոր կարելիութիւնները դիմագրաւող հա՛յ ընտանիքներու պատանի թէ երիտասարդ աղջիկներու և մանչերու սրտերէն ներս։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ 25 ԴԱՐԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՒՆԻ

Հայ ժողովուրդի մշակոյթը, ինչպէս նաև անոր մարզական կեանքը, քսան և հինգ դարերու հարուստ պատմութիւն մը ունին։

Պատմութեան հնագոյն ժամանակաշրջաններուն, երբ Հայաստան ստրկատիրական զօրաւոր պետութիւն էր, ֆիզիքական դաստիարակութեան դրութիւնը Հայոց Աշխարհին մէջ հիմնականօրէն կը հետապնդէր ռազմական պատրաստութեան նպատակներ։

Հետաքրքրական փաստ մը կը հաղորդէ հին հեղինակ՝ Սեքստոս Յուլիոս Աֆրիկանը, որ իր «ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՐՔ» անունը կրող աշխատասիրութեան մէջ, Ողիմպիական խաղերու յաղթական ախոյեաններուն ցուցակագրութեան վրայ հետևեալը կը պարզէ.

Ալպեր Ազարեան
(Սպորտի վաստակաւոր վարպետ)

— Հայաստանի զաւակ Վարազդատ, որ մասնակցած է 385 թուականին տեղի ունեցած 291րդ Ողիմպիական խաղերուն, յաղթական հանդիսացած է յունական դասական հնգամարտին մէջ. վազք, ոստում, սկաւառակի արձակում, նիզակի արձակում եւ ըմբշամարտ։

Աւատապետական դարաշրջանին, երբ Հայաստան կորսնցուց իր պետական ինքնուրոյն կառուցուածքը, հրապարակէն վերցուեցան նաև ֆիզիքական կազմակերպութեան այն ձևերը, զորս նախապէս կը խրախուսէին պետական իշխանութիւնները։ Հայ ազգը պարտադրուած էր անընդհատ պայքար մղել կեղեքիչներու դէմ և հոգ տանիլ իր ֆիզիքական պատրաստութեան։

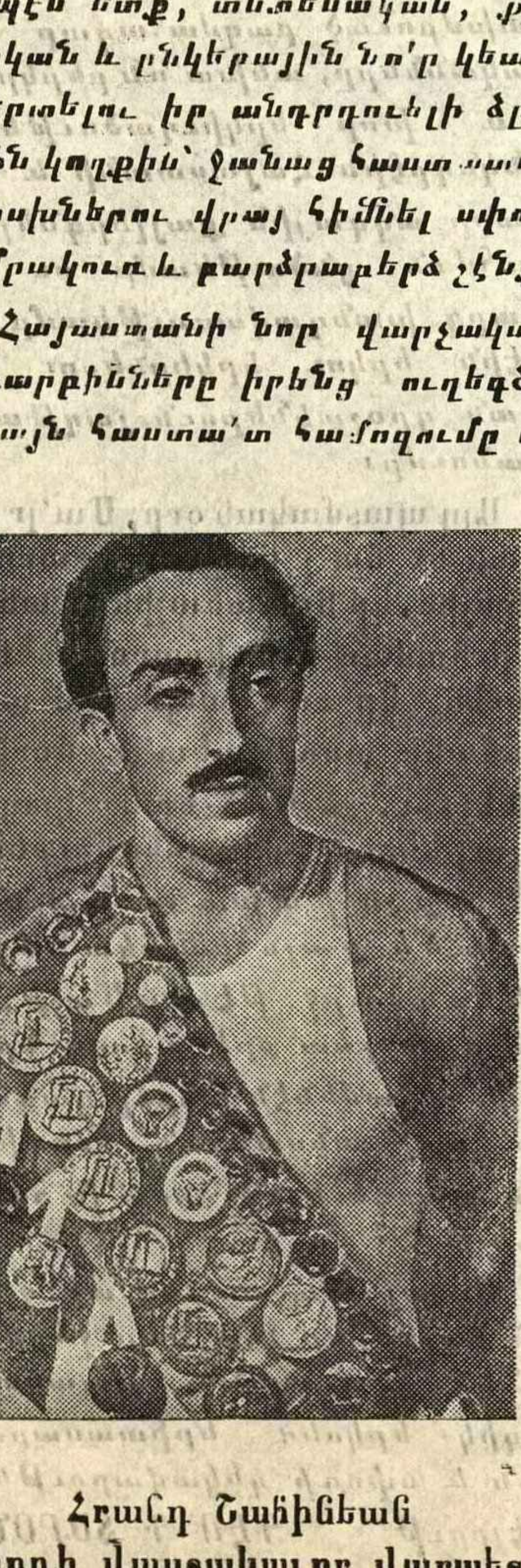

Հրանդ Շահինեան
(Սպորտի վաստակաւոր վարպետ)

(Շար. տես էջ 2)

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ... ԲԱՅՑ ԻՐԱՒ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՏՂԱՆ

Ճափոնական «Ճափան Թայմս» թերթին մէջ օրերս հաղորդագրութիւն մը տպագրուած է սեուլցի 3ամեայ Կիմ Եուն Վոնի արտասովոր տաղանդին մասին։

— Երեք տարեկան երախան, կը հաղորդէ թերթը, տիրապետած է անգլերէնի, գերմաներէնի այնպէս ինչպէս իր մայրենի գործածական լեզուին։ Շատ դիւրութեամբ կը լուծէ բարդ խնդիրներ, կիմ կը գրէ բանաստեղծութիւններ, կը կարդայ թերթեր։

Արտասովոր այդ երախայի ծնողները՝ 33ամեայ ֆիզիկոս Կիմ Սու Սոնը և մայրը սեուլի համալսարանի 33ամեայ դասախօս Եու Մուքսունը կը պատմեն, որ չորս ամսու հասակին մէջ իրենց տղան մէկ անգամէն ունեցած է 19 ակռայ, իսկ երկու օր ետք՝ սկսած է բառեր արտասանել։ Երբ իրենց տղան 6 ամսու եղած է, սկսած է քալել ու յիշել գիրերու և անասուններու անունները։ Մէկ տարի և մէկ ամսու հասակին մէջ սկսած է անգլերէն խօսիլ, իսկ մէկ ամիս ետք՝ նաև գերմաներէն։ Մէկուկէս տարեկանին սկսած է գրել, իսկ երկու տարեկան և չորս ամսու վիճակին մէջ օրագիր պահել։ Այժմ արդէն ան գրած է հազար էջ։

Սեուլ ժամանած հարիւրաւոր արտասահմանեան հիւրեր կ'ուզեն անպայման ըլլալ Կիմի մօտ ու ծանօթանալ անոր հետ։ Միայն Յունիս ամսուան մէկ օրուան ընթացքին 700էն աւելի զբօսաշրջիկներ այցելած են անոր։ Եւ Կիմ իր օրագիրին մէջ գրած է.

«Ամէն օր այստեղ կու գան հիւրեր և այնքան շատ հարցեր կու տան, որ գլուխս կը ցաւի։ Իմ քովս կու գան ամերիկացիներ, անգլիացիներ, ֆրանսացիներ, ճափոնցիներ, գերմանացիներ։ Ես ոչ մէկ բան կ'ուզեմ։ Ես միայն գունաւոր մատիտներ կ'ուզեմ»։

Առայժմ երախան, նոյն ճափոնական թերթի հաղորդումով, կը զարգանայ բնականոն կերպով։

Բայց Կիմի ծնողները կը վախնան, որ այս արագ աճը կրնայ բացասական անդրադարձում ունենալ երախայի զարգացման վրայ։

Քաղեց՝ ԷՄՃԵԱՆ ՕՐՕՐԱ
Կիրովական, 20 Հոկտ. 1966

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԼԻԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ 8ՐԴ ՇԱԲԱԹԸ

ԶԱՄԱԼԷՔ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՍԵՔՔԱ-ՀԱՏԻՏԻ՝ 4ՈՎ 0

Զամալէքի դաշտը ծայրէ ի ծայր լեցուն էր մարզասէր հասարակութեամբ, որ եկած էր քաջալերելու Զամալէքի և Սեքքայի մարզիկները։ Այս մրցումը շատ կարեւոր էր Զամալէքի համար։ Խումբը երբ դաշտ իջաւ յաղթելու նպատակաւ էր և յաջողեցաւ յաղթել։ Այս յաղթութեան կարևորագոյն ազդակներէն մէկն էր մարզիկներու տեւական շարժումը և բարձր հոգիով ու մաքուր խաղարկութիւնը։

Ամբողջ Ա. կիսախաղի տեւողութեան Զամալէք տիրապետած էր դաշտին և մարզիկները չափազանց արագ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին։ 6րդ վայրկեանին Ապտել Մաքսուտ յաջողեցաւ նշանակել Զամալէքի ա. կէտը։ Սեքքայի խաղացողները դեռ սթափած չէին երբ 33րդ վայրկեանին Համատա Իմամ նշանակեց Զամալէքի բ. կէտը գլխու գեղեցիկ հարուածով մը։ Ա. կիսախաղը վերջացաւ 2ով 0՝ ի նպաստ Զամալէքի։ Բ. կիսախաղին Սեքքայի խումբը սկսաւ սթափիլ ու կազմակերպել յարձակողականներ և բաւական լաւ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեց ու սպառնաց Զամալէքի բերդին։ Զամալէք շարունակեց իր արագ խաղարկութիւնը և 5րդ վայրկեանին Օմար էլ Նուր նշանակեց Զամալէքի գ. կէտը, իսկ 20րդ վայրկեանին Համատա Իմամ նշանակեց դ. կէտը, ու մրցումը վերջացաւ 4ով 0։

ԱՀԼԻ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԹԵՐՍԱՆԱՅԻ՝ 1ՈՎ 0

Այս մրցումը երկու խումբերուն համար ալ կարեւոր էր։ Ահլի կ'ուզէր պահել իր առաջնութիւնը, իսկ Թերսանա կ'ուզէր յառաջանալ։ Ահլի սկսաւ իր խաղարկութիւնը ամենայն հասկացողութեամբ և մարզիկները ոեւէ ջանք չխնայեցին յաղթելու համար։ Ահլիի խումբը Ա. կիսախաղի ընթացքին տիրապետած էր դաշտին և Թերսանայի բերդը սպառնալիքի տակ էր ամէն վայրկեան։ Ահլիի մարզիկները այս մրցումի կարեւորութեան գիտակից ըլլալով խմբային մեծ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին՝ օգտագործելով երկու ծայրերը։

Թերսանայի յառաջապահները չկրցան ճեղքել Ահլիի պաշտպանողականը, որուն գլխաւոր հերոսը Ապու Ղետան էր։ Ա. կիսախաղը վերջացաւ՝ 0ով 0։ Բ. կիսախաղին Ահլի նոյն թափով սկսաւ իր խաղարկութիւնը և 8րդ վայրկեանին ձախ ծայրը խաղացող Սայէս անցնելով Թերսանայի մարզիկ Ֆաթհի

(Շար. տես էջ 8)

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾ ՏԱՂԱՆԴԸ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ԲՆԱԳԱՒԱՌԷՆ ՆԵՐՍ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Բնակչութեան սիրած զբաղումը և զուարճութիւնները կը նկատուէին ֆիզիքական զանազան վարժութիւնները և զէնքի տիրապետման մրցումները: Երիտասարդները սիրով ցոյց կու տային իրենց քաջութիւնն ու ճարպիկութիւնը մարզական մրցումներու ընթացքին։ Մարզական այս խաղերը միշտ ալ բազմաթիւ հանդիսականներ կը համախմբէին իրենց շուրջ։ Ամենէն աւելի ժողովրդականութիւն կը վայելէր ազգային ըմբշամարտը՝ «կոխ»ը, որ հին ժամանակներէն յայտնի էր բնակչութեան:

Վլատիմիր Ենգիպարեան
(Սփորի վաստակաւոր վարպետ)

Հայաստանի մէջ, հայ ժողովուրդի ֆիզիքական դաստիարակութեան համար նոր պայմաններ ստեղծուեցան 1920 թուի Նոյեմբեր 29էն ետք յատկապէս։

Մարմնակրթանքի առաջին կեդրոնները կազմակերպուեցան Երեւանի և Էջմիածնի տպարաններուն, Լենինականի երկաթուղային ընկերութեան և Կոտայքի ու Ախտայի շրջաններու քանի մը գիւղերուն մէջ։

1923 թուին, քաղաքամայր Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ հանրապետութեան երկսեռ երիտասարդութեան ԱՌԱՋԻՆ ՍՊԱՐՏԱԿԵԱՏԸ — ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ —, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին Հայաստանի քաղաքներու և շարք մը շրջաններու մարմնամարզիկները, թեթեւ կշիռքի աթլեթները և ֆութպոլիստները։

Այնուհետեւ կազմակերպուեցան «ՏԻՆԱՄՕ», «ՄԵՏԱԼԻՍՏ» և այլ մարզական կամաւոր ընկերութիւններ։

Նախապատերազմեան տարիներու հնգամեակներուն, Հայաստանի կառավարութեան հոգատարութիւնը ապահովեց հայ աշխատաւորներու ֆիզիքական դաստիարակութեան գործին յաջող զարգացումը։

Երեւանի մէջ բացուեցաւ ֆիզիքական մշակոյթի վարժարան մը։ Մարզական կազմակերպութիւններու օժանդակութեամբ, Հայկական Հանրապետութեան ուսման բարձրագոյն հաստատութիւններուն և աշխատանքային հիմնարկութիւններուն մէջ ստեղծուեցան մարմնամարզի օրկանիզմներ և սփորի տարբեր ձեւերու կեդրոններ։

Հայ ականաւոր մարզիչներ դաստիարակեցին և աճեցուցին միջազգային կարգի հա՛յ մարզիկներ։ Փայլուն յաջողութիւններ ձեռք ձգեցին ծանր կշիռքի աթլեթներ և ծանրաբարձութեան գծով աշխարհի ախոյեաններ՝ Սերգէյ Համբարձումեան եւ Ռուբէն Մանուկեան, յայտնի ըմբիշ՝ Սարգիս Վարդանեան և անուանի կռփամարտիկ Անտրէ Պապեան։

Հայաստանի մէջ մարզական շարժումի արագ յառաջխաղացքը և յարաճուն վերելքը պահանջեցին պատրաստութիւնը ֆիզիքական մշակոյթի որակեալ մասնագէտներու։ Այդ նպատակաւ, 1940 թուին, Խաչատուր Աբովեանի անուան հայկական մանկավարժական համալսարանին մէջ ստեղծուեցաւ ֆիզիքական դաստիարակութեան մասնաւոր բաժին։ Նոյն վայրին մէջ, երկրորդ Աշխարհամարտի աւարտումէն անմիջապէս ետք, 1945 թուի Հոկտեմբերին, ստեղծուեցաւ Ֆիզիքական մշակոյթի համալսարան։

1948 թուին, ֆիզիքական մշակոյթի համալսարանը տուաւ իր առաջին շրջանաւարտները։ 1950էն մինչեւ 1960 երկարաձգուող ժամանակաշրջանին, Հայաստանի մէջ պատրաստուեցան ֆիզիքական դաստիարակութեան աւելի քան հինգ հարիւր դասատուներ։ Սփորի տարբեր ձեւերու գծով Հայկական Հանրապետութեան հաւաքական կազմերուն և ազգային խումբերուն մարզիչները հիմնականին մէջ հայկական ֆիզիքական մշակոյթի պետական համալսարանի սաներն են։

Հայաստանի մէջ մարզական շարժումին հիմքը կը կազմեն փոքր միութիւնները։ Անոնց լաւագոյնը կը նկատուի Երեւանի «ՀԱՅ ԵԼԵԿՏՐՕ» գործարանի միութիւնը, որ իր շուրջը համախմբած է աւելի քան հազար բանուորուհիներ, բանուորներ, ծառայողներ և մասնագէտներ։

1956 թուի Յունիսամսուն, Երեւանի մէջ առաջին անգամ ըլլալով տեղի ունեցաւ Համահայաստանեան Սպարտակեատ, որուն ծրագիրին մէջ մտած էին սփորի 22 ձեւերը։ «ՍՊԱՐՏԱԿԵԱՏ»ի եզրափակիչ խաղերուն իրենց մասնակցութիւնը բերին Հայաստանի բոլոր քաղաքներու և շրջաններու հաւաքական կազմերուն 2100 մարզիկ-մարզիկուհիները։

ՓԱՌԱՀԵՂ ՎԵՐԵԼՔ

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն ետք միայն, համայն աշխարհի երիտասարդութիւնը, բառին իսկական առումով կրցաւ զանազանել իր գոյատեւման և իր վերելքին նպաստող ուղիներն ու միջոցները։

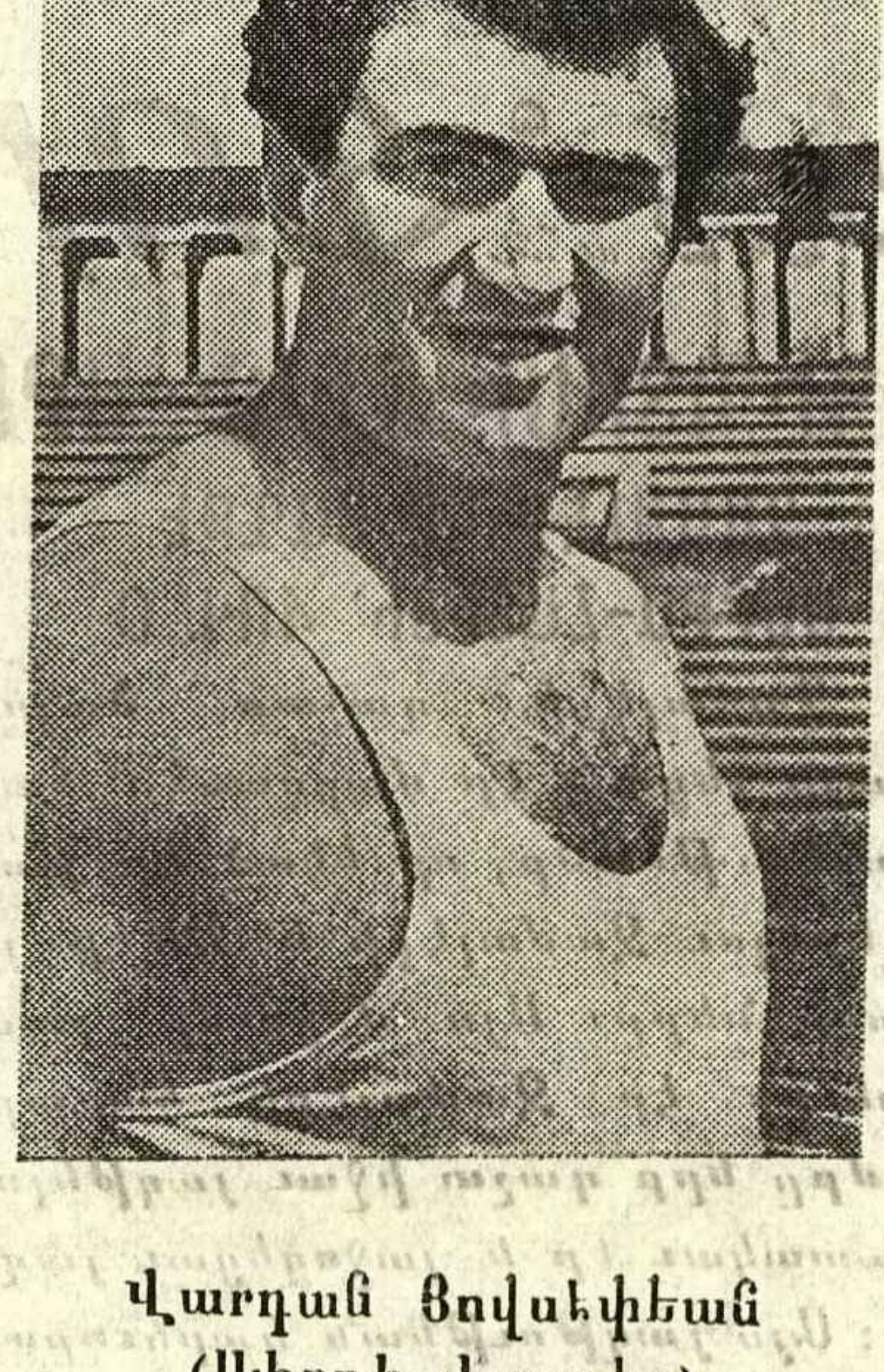

Վարդան Յովսէփեան
(Սփորի վարպետ)

Մինչեւ այդ թուականը միայն զէնք բռնելու կամ մրցակից մը տապալելու մտադրութեամբ իր մկանները զօրացնող երիտասարդը, խաղաղութեան կենարար մթնոլորտին ներքեւ, իր ջանքերը դրաւ նժարին մէջ, կեանքի առօրեայ պատկերներուն վրայ նո՛ր և գեղեցի՛կ երանգ մը եւս՝ «ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵՐԱՆԳԸ» աւելցնելու համար։

Այս նոր երանգը՝ խաղավայրերը թէ՛ ռինկերը պիտի վերածէր ժողովուրդներու անխախտ բարեկամութեան և բարեմրցակցութեան անառիկ օրրաններու։

Պատերազմի հսկայ դաշտերը վերածուեցան ֆութպոլի կանաչ խաղավայրերու, որոնց վրայ երկրագունդի բոլոր ազգերուն ներկայացուցիչները եղբայրաբար իրարու ձեռքերը սեղմեցին և միաժամանակ՝ ուխտ ըրին սատարել համամարդկային գաղափարներու պաշտպանութեան վսեմ գործը։

Մարդկային կեանքի մէջ արձանագրուած այս մարզական յեղաշրջումը առաւել եւս յատկանշուեցաւ ու շեշտուեցաւ ընկերվարութեան իրաւակարգը ընդունած երկիրներուն մէջ։

Հոն, սփորը ժողովուրդինը դարձաւ։ Պետական աջակցութեան և յարատեւ հսկողութեան ներքեւ, պարման-պարմանուհիներ արտակարգ հետաքրքրութիւն մը տածեցին սփորի բոլոր ճիւղերուն հանդէպ և այս իսկ պատճառաւ ալ, յաջողեցան միակ տասնամեակի մը ընթացքին տալ համաշխարհային չափանիշով ախոյեան մարզիկներ։

Սփորի այս երջանիկ գօտիին մէջ կ'իյնայ նաեւ հայութեան Մայր Հայրենիքը՝ վերածնած ու վերածաղկող Հայաստանը։ Ամբողջ 600 տարիներու ընթացքին ստրկութեան լուծին ներքեւ տառապող և Նոյեմբերի պայծա՛ռ առաւօտ մը իր ազատագրման վարդահեղեղ արշալոյսը ողջունող Հայոց Աշխարհին և հայութեան համար, չորս տասնեակ տարիներ բաւ եղան հասնելու՝ ողիմպիական խաղերու կազմակերպումը յղացող Յունաստանին, մարզական արդի ճիւղերը հնարող և պատրաստող՝ Մեծն Բրիտանիոյ և յառաջդիմութեան բոլոր տուեալներով օժտուած Ուրուկուէյին կամ Պրազիլիոյ։

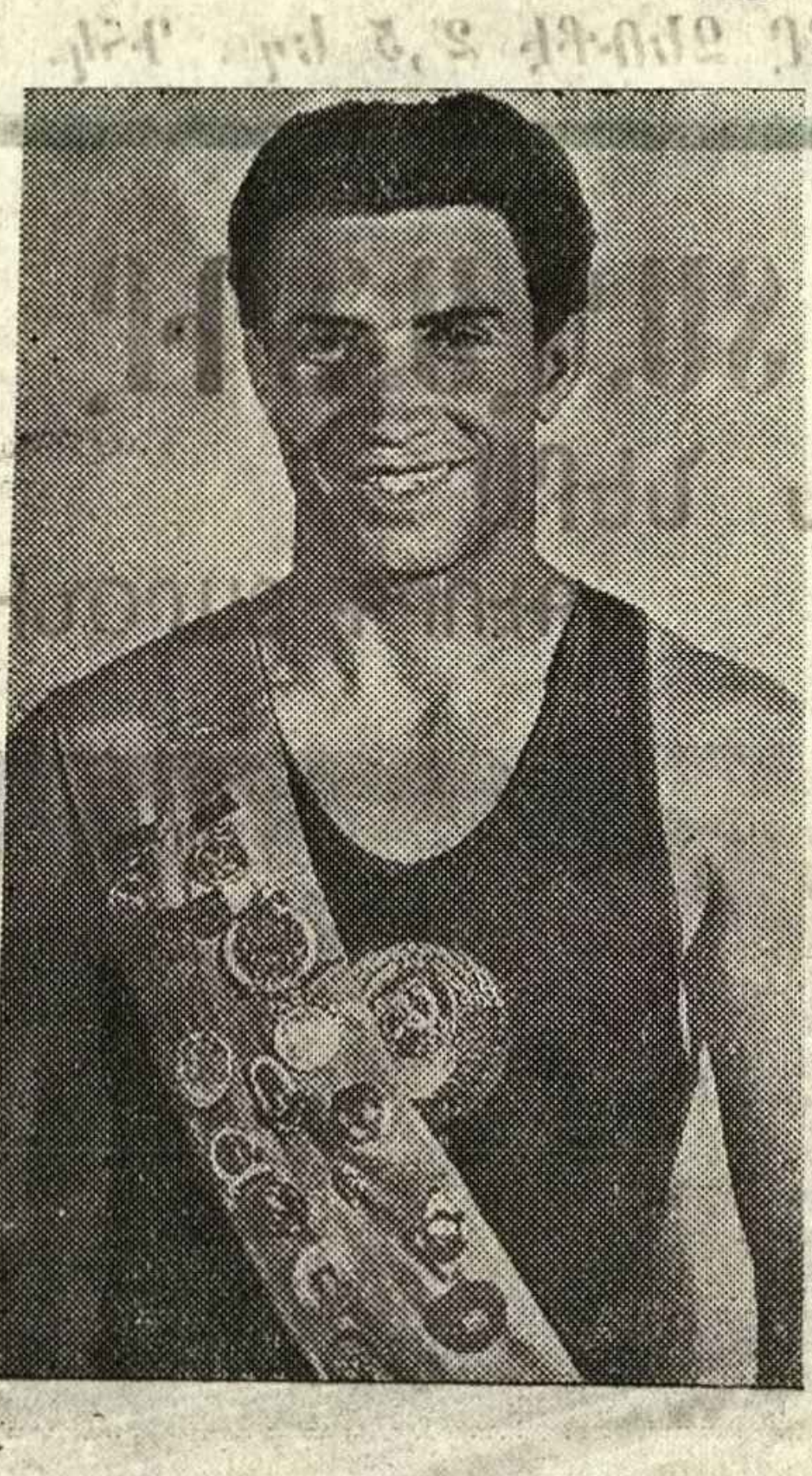

Իկոր Նովիքով
(Սփորի վաստակաւոր վարպետ)

Անվարան կրնանք գրել եւ մանաւանդ մեր հայրենի մարզիկներուն սա վերջին տասնամեակին ընթացքին տարած փառաւոր յաղթանակներէն ետք՝ կրնանք փաստել թէ Հայաստանը, հակառակ իր տարածութեան եւ իր բնակչութեան փոքրաքանակ հանգամանքին, աշխարհի առաջին տասը մարզական յառաջադէմ երկիրներու պատկանելի շարքին կը դասուի։

Իրենց գոյութեան առաջին մէկ օրէն՝ մարզական շարժումի նկատմամբ համակրական դիրք որդեգրած Հայաստանն ու հայ ազգը, ներկայիս իրենց տրամադրութեան տակ ունին սփորի բնագաւառէն ներս փառահեղ վերելք մը կերտելու բոլոր կարելիութիւնները և բոլոր առաւելութիւնները։

Պետական խնամեալ հոգածութիւնը, խաղավայրերու և փորձադաշտերու ցանցը և երիտասարդ երիտասարդուհիներու հսկայ զանգուածները չեն պակսիր։ Այս բոլորին աւելցնենք նաեւ իր սրբազա՛ն արեամբ իսկ իր հայրենի հողը պաշտպանող ժողովուրդի մը գոյատեւելու և իր ազգային գոյները մոլեգնօրէն յաղթական պահելու վճռակամութիւնը։ Ու այդ ժամանակ, գէթ ամփոփ գիծերու մէջ կրնանք պատկերացնել մեր Մայր Հայրենիքի մարզական շարժումին կառուցուածքը և անոր բարգաւաճ վիճակը։

1956 թուի աշնան, երբ Աւստրալիոյ ՄԵԼՊՈՒՐՆ քաղաքին մէջ տեղի կ'ունենային Օլիմպիական համաշխարհային խաղերը, աշխարհի չորս ծագերուն վրայ ցրուած ո՞ր մէկ հայուն սիրտը ցնծութենէն չբաբախեց, ի տես Հայաստանի եօթը մարզիկ զաւակներուն սփորի միջազգային հորիզոնին վրայ հաստատած բացառիկ եւ գերազանց տիրապետութեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ
ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
46ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ
Երեքշաբթի, 29 Նոյեմբեր 1966, երեկոյեան ժամը 9.30ին
ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ - ԽՐԱԽՃԱՆՔ
Կազմակերպութեամբ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
Մասնակցութեամբ
ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻ
ՈՒՂԵՐՁ, ԲԱԺԱԿԱՃԱՌ
Գեղարուեստական ելոյթներ՝ մասնակցութեամբ տեղւոյս
արուեստագէտներուն եւ սիրողներուն
Հրաւիրատոմս ստանալու համար դիմել սրահի քարտուղարութեան՝
ամեն երեկոյ ժամը 8էն 10, կամ հեռաձայնելով թիւ 934908։

1956 թուի աշնան դարձեալ ՄԵԼՊՈՒՐՆի խաղերուն զուգահեռ, ո՞ր մէկ հայուն սիրտը ցնծութենէն կրկնակիօրէն չբաբախեց ի տես՝ այն անհերքելի իրականութեան՝ թէ Հայաստանի եօթը մարզիկ զաւակները՝ Հրանդ Շահինեան, Ալպէր Ազարեան, Վլատիմիր Ենգիպարեան, Վարդան Յովսէփեան, Նիքիթա Սիմոնեան, Իկոր Տէր-Յովհաննէսեան եւ Իկոր Նովիքով Օլիմպիական խաղերու Ոսկեայ մետալներու դասաւորման առաջնութիւնը շնորհեցին իրենց ներկայացուցած Հայրենիքին՝ խորհրդային պետութիւններու միութեան:

Միւս կողմէ սակայն այս անայլա՛յլ ճշմարտութիւնը չոյեց նախանձը միջազգային մարզասէր հասարակութեան և մանաւանդ Հայաստանի ու հայութեան ոխերիմ այլ երդուեալ թշնամիներուն, ինչպէս նաեւ՝ մեր Մայր Հայրենիքի անսահման կարելիութիւններով հարստացած ու դրացի երկիրներուն, որոնց ներկայացուցիչները, արծաթեայ մետալի մ'իսկ շահելու կարողութիւնը չունեցան...։

ՄԵԼՊՈՒՐՆԻ մէջ, հեռաւոր Աւստրալիոյ այդ կենարար հորիզոնին ներքեւ, անգամ մը համար եւս արտացոլացին ու յաղթանակեցին հայուն երկնատուր տաղանդը, հայուն բնատուր ձիրքը և հայուն ուժեղ կամքը։

Ահա թէ ի՛նչ պարգեւեց Նոյեմբեր 29ը, Հայաստանի մարզասէր երկրին երիտասարդութեան:

Ահա թէ ի՛նչպիսի պողպատեայ և անպարտելի ձեւաւորում մը ստացաւ մարզական շարժումը մեր Մայր Հայրենիքին մէջ, որուն վերջնական... փճացումը անիմաստ մտեցումով կը նախատեսէին աշխարհակալ պետութիւնները։

Ու ահաւասիկ թէ ինչպիսի կարեւոր դեր խաղաց սփորին ուժը իր հայրենի հողերուն պաշտպանումով նախանձախնդիր և իր ձեռք ձգած փայլուն յաջողութիւններով հպարտ՝ փոքր բայց ստեղծագործ ազգի մը մօտ։

ՍՓՈՐԸ ԱՆՔԱԿՏԵԼԻ ԿԱՄՈՒՐՋ ՄԸ ԿԱՌՈՒՑԱՆԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅ ՍՓԻՒՌՔԻ ՄԻՋԵՒ

Հայաստանի երկսեռ երիտասարդութեան հանրապետական ութերորդ ՍՊԱՐՏԱԿԵԱՏԻՆ պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ 9 Հոկտեմբեր 1966, Կիրակի օր, քաղաքամայր Երեւանի մէջ։

Հայկական Հանրապետութեան այս ՍՊԱՐՏԱԿԵԱՏԻՆ, ուր Հայաստանի բոլոր քաղաքներուն և գիւղերուն հաւաքական կազմերը կը ջանան իրենց մասնագիտութիւնը կատարելագործել սփորի 42 ճիւղերուն մէջ, կ'ընտրուին հայրենի այն ազգային խումբերը, որոնք հայկական գոյները պիտի պաշտպանեն 1966 թուի աշնան, Մոսկուայի համամիութենական չորրորդ Սպարտակեատին։

Ներկայիս, Հայաստանի Սփորի Գերագոյն Խորհուրդին նախաձեռնութեամբ, Հայկական Հանրապետութեան բովանդա՛կ տարածքին վրայ հիմնած են ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ, ուր տնօրէնութեան պատասխանատու պաշտօններու հրաւիրուած են միջազգային չափանիշով վաստակաւոր մարզիկներ՝ Հրանդ Շահինեան, Ալպէր Ազարեան, Իկոր Նովիքով, Վլատիմիր Ենգիպարեան և Վարդան Յովսէփեան։

Բարեբախտ երեւոյթ մըն է նաեւ այն, որ մեր Մայր Հայրենիքի մարզական յառաջխաղացքին հետ, ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ մը կը մշակուի Հայաստանի մէջ։

Այս ուղղութեամբ խիստ գովելի աշխատանք կը տանին Հայաստանի Սփորի Գերագոյն Խորհուրդի պաշտօնաթերթ՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐՆԻԿ»ը և անոր շուրջ համախմբուած մտաւորական անձնդիր երիտասարդները։

Սփորը միջազգային հորիզոնին վրայ իր տիրապետութիւնը հաստատելէ ետք, Հայաստանի մարզական շարժումը իր եղբայրական ձեռքը երկարեց հայութեան երկրորդ հատուածին՝ Հա՛յ Սփիւռքին։

1959 թուին աշնան, Հայաստանի ֆութպոլի ախոյեան կազմ «ՍՊԱՐՏԱԿ-ԵՐԵՒԱՆ»ը առաջին անգամ ըլլալով պաշտօնական այցի եկաւ Հա՛յ Սփիւռքի բաբախող սրտին և խոկացող մտքին՝ Լիբանանին և Սուրիոյ, Հ.Մ.Մ.ի հրաւէրով և կազմակերպութեամբ։

Այսպէսով, շնորհիւ սփորին, Երեւանի «ՍՊԱՐՏԱԿ»ը և Հ.Մ.Մ. անպարտելի և ուժեղ կամուրջ մը կը կառուցանէին Հայութեան երկու հատուածներուն միջեւ։

Ու 1959 թուին Նոյեմբեր 6ին, Պէյրութի Մարզական Աւանին մէջ հանդիսականները, անոնց բերկրանքով և խոր երկիւղածութեամբ կ'ոգեկոչէին Հայաստանի և Լիբանանի ազգային քայլերգները և անասելի ցնծութեամբ ու արտակարգ խանդավառութեամբ կը դիտէին երկու երկիրներու պետական դրօշակներուն յաղթական ծածանումը։

Այդ պատմական օրը, Մա՛յր Հայաստան եւ նա՛եւ Սփիւռք իրարու կը միանային, կը ձուլուէին եւ անգամ մը համար եւս իրարու անձկանօք կը շաղկապուէին [illegible] Լիբանանի [illegible] հովանիին ներքեւ, Հ.Մ.Մ.-եան կազմակերպութեան նախաձեռնութեամբ։

Մենք անխախտ համոզում գոյացուցած ենք [illegible] թէ մեր Մայր Հայրենիքը օր ըստ օրէ պիտի [illegible] պարգեւելով համա՛ն հայութեան։

Ու այս հաստատումով ալ գրուած՝ Նոյեմբեր 29ի մեր ջերմ ողջոյնները կ'ուղղենք Հայաստանի մարզիկ երկսեռ երիտասարդութեան և սփիւռքի ղեկավարութեան։

Պէյրութ ՓԻՐ Փ ՏԱՐՕՆԻ

01051

Հ.Մ.Մ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԼԵՌՆԱԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆԽՈՆՋ ՋԱՀԱԿԻՐԸ

Հ.Մ.Մ. "ՄԱՍԻՍ"

Լիբանանի մէջ Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան գործունէութեան դաշտը խիստ ընդարձակ է։ Մայրիներու երկրին ամբողջ տարածքին վրայ, Հ.Մ.Մ.եան կարմիր և ճերմակ գոյները, հազարաւոր անդամներու և համակիրներու համար, մարզական, մշակութային թէ հայրենասիրական սրբացած իտէալները խորհրդանշող պայծառ երանգներ են, որոնք յաղթականօրէն կը ծածանին կազմակերպութեան Լիբանանի կեդրոն՝ Պէյրութի արդիական տան, ինչպէս նաև լեռնալիբանանի Հ.Մ.Մ.ի Մասիս ակումբին և Ճիւնիի, Թրիփոլիի ու Զահլէի ակումբներուն վրայ։

«Ջահակիր» երիտասարդական-Մարզական ամսօրեայի ընթերցողներուն կուզանք ներկայացնել, Լեռնալիբանանի մէջ Հ.Մ.Մ.եան կազմակերպութեան ջահակիրը հանդիսացող՝ Հ.Մ.Մ. «Մասիս»ը։

1920ական թուականներուն Սուրիոյ մէջ ծնունդ առած Հայ Մարմնամարզական Միութիւնը 1921ին սկսաւ ճիւղաւորուիլ բոլոր արաբական երկիրներուն և յատկապէս՝ ազատութեան ասպնջական երկիր՝ դալարագեղ Լիբանանի երկնակամարին տակ ու Պէյրութի տեղական վարչութիւնը կը հովանաւորէ լիբանանեան միւս քաղաքներուն մէջ տարուող կազմակերպչական աշխատանքը։ Լեռնալիբանանի Հ.Մ.Մ.եան ներկայացուցիչները անխոնջ աշխատանք կը տանին, կը գործադրեն փլանաւորուած յայտագիր մը և մի քանի տարի ետք. պաշտօնապէս արտօնութիւն կը ստանան Լիբանանի կառավարութենէն և այս շարժումը կ՚անուանեն ՄԱՍԻՍ։

Հ.Մ.Մ ՄԱՍԻՍ ներկայիս ունի ֆութպոլի զօրաւոր կազմ մը. ան անցեալ տարի տիրացաւ Լեռնալիբանանի ախոյեանութեան բաժակին։ Ան ունի նաև պասքէթպոլի, վոլի պոլի և փինկ փոնկի խումբեր՝ բոլորն ալ կազմուած տինամիք ու երիտասարդ մարզիկներէ։

Այս տարի Լեռնալիբանանի ՄԱՍԻՍը խիստ նշանակելի քայլ մը առաւ և շքեղօրէն բարեզարդելով, իր սեփական ակումբը, յաւերժացուց իր գոյութիւնը, յարատեւման՝ հայութեան գոյատեւման պայքարը խորհրդանշող յաւերժահարս ՄԱՍԻՍին։

«Ջահակիր»ի ընթերցողներուն քաջ ծանօթ է անձնաւորութիւնը ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի։ Ընթերցողները պիտի ուրախանան երբ իմանան, թէ անշահախնդիր ու նուիրեալ այս մարզասէր ընկերը, Լեռնալիբանանի Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍի Նախագահն է։

ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի վարչութեան Դիւանի անդամներն են, աշխատունակ ու պատուական Հ.Մ.Մ.ական հետեւեալ ընկերները՝

Վարդեվառ Մարկոսեան՝ Ատենապետ, Խաչիկ Նաճարեան՝ Ատենադպիր, Գէորգ Ճանճանեան՝ գանձապահ և հաշուապահ, Խաչատուր Գոճապապեան՝ վարչական (ֆութպոլ), Նահապետ Ղարիպեան՝ վարչական (արտաքին կապ), Յակոբ Սալիպեան՝ վարչական (պասքէթպոլ և վոլիպոլ), Վահրամ Փարլաքեան՝ վարչական (փինկ-փոնկ և սկաուտական շարժում)։

Իր Լիբանան այցելութեան ուրախ առիթով, ազգային բարերար և մեր վեթերան ընկեր Լեւոն Մկրտիչեան այցելեց Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍի բարեզարդուած ակումբը։ Ընկերային ջերմ մթնոլորտի մը մէջ, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի շրջանի վարչութեան Ատենադպիր ընկեր Գէորգ Տարօնի, նախ ՄԱՍԻՍականներուն ծանօթացուց ամերիկահայ մեր վեթերան ընկերը և ապա՝ ընկեր Լեւոն Մկրտիչեանին ներկայացուց Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍը ու անոր կատարած դերը ընկերային թէ մարզական առողջ դաստիարակութեան ասպարէզէն ներս։

Ընկեր Գէորգ Տարօնի, Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍի Նախագահին և վարչութեան անունով շնորհակալութիւն յայտնեց մեր հիւր ընկերոջ, որ իր այցելութեամբ պատուեց Լեռնալիբանանի մէջ գործող Հ.Մ.Մ.ական մեր անխո՛նջ ընկերները։

Շատ յուզուած իրեն եղած այս ջերմ ընդունելութենէն ընկեր Լեւոն Մկրտիչեան ըսաւ.

«Սիրելի ընկերներ, այնքան յուզուած եմ մեր սիրելի ընկերոջ սրտաբուխ ելոյթէն որ իրապէս խօսելու անկարող եմ։ Ես սրտանց կը գնահատեմ ձեզ և այս ուրախ առիթով 200 տոլար կը նուիրեմ մեր ՄԱՍԻՍին, խոստանալով որ ապագային անպայման, կրկին պիտի այցելեմ ձեզի»։

28 Սեպտ. 1966, Չորեքշաբթի երեկոյեան, ՄԱՍԻՍի վարչութիւնը, ջերմիկ հաւաքոյթի մը հրաւիրած էր իր վեթերան անդամներն ու իր զանազան խումբերուն պատկանող մարզիկները, որուն ընթացքին, խօսեցաւ ընկեր Գէորգ Տարօնի ու ի միջի այլոց ըսաւ.«Մասիսի Նախագահ, ընկեր Սարգիս Սարգիսեանի անունով կոչ կ՚ուղղեմ բոլորիդ, որ սրտանց փարած մնաք ձեր իտէալներուն և լաւագոյնս շարունակէք ձեր սկսած նուիրական գործը», ու ակնարկելով Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍի ակումբին կատարած դերին ըսաւ. «կը տեսնեմ մեծ երազերը և կը մաղթեմ որ մի՛շտ նոյն կորովով աշխատիք որպէսզի Հ.Մ.Մ. ՄԱՍԻՍի ակումբը հազարաւոր հայորդիներու ընկերային ու մարզական գործունէութեան սիրուած ժամադրավայրը մնայ»։

Ջերմ մթնոլորտի մէջ սկսած այս հաւաքոյթը շարունակուեցաւ ճաշկերոյթով մը։

Կը շնորհաւորենք ՄԱՍԻՍի վարչութեան անդամները իրենց տարած արդիւնաւէտ գործունէութեան համար և նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք անոնց, ինչպէս նաև ՄԱՍԻՍի սիրելի անդամներուն և մարզիկներուն։

Պէյրութ ՍԱՄՈՒԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ ՄԸ
ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սուրիացի մը, ծագումով հայ, յեղաշրջեց սպանիական քասթանիէթներուն արհեստը. այժմ սպանական համբաւաւոր արուեստագէտները կը գործածեն Սուրէն Եսայեանի շինածները։

Քասթանիէթ շինելը նորութիւն չէ, սակայն, այս արուեստագէտին Սուրէն Եսայեան կոչուիլը մեր ականջին տարբեր կը հնչէ, որովհետև, ան սուրիահայ պատանի մըն է, ծագումով հայ։ Չորս տարի է որ Սպանիա կը գտնուի և այս կարճ ժամանակը բաւական եղած է որ Սուրէն Եսայեանի քասթանիէթները գործածուին հռչակաւոր արուեստագէտներու կողմէ, ինչպէս Լուչերօ Թենա, Փիլար Լոփէզ, Մարիեմմա և հռչակաւոր Անթոնիօ Կատէզ։

Այս հայուն հետ մեր ծանօթութիւնը կը պարտինք Լուչերօ Թենայի։ Լուչերոյի մէկ մենապարին ընթացքին, նշմարեցինք որ տաղանդաւոր արուեստագիտուհիին քասթանիէթներուն վրայ՝ փորագրուած էր օտար և անծանօթ անուն մը։

Նոր գրութեամբ մը պատրաստուած քասթանիէթները, որոնց ձայնին կատարելութեան ոչ ոք ցարդ կրցած է հասնիլ, պատճառ եղան արուեստագէտին միջազգային համբաւին։

Սուրէն Եսայեան դեռ երիտասարդ է, հազիւ 25 տարեկան։ Զինքը ցիկան պարող պիտի կարծէք քան թէ հայ մը։

Սուրէն իր մասին մեզի խօսեցաւ և ըսաւ.

— Հակառակ Հալէպ ծնած ըլլալուս, ամէն բանէ առաջ ինքզինքս հայ կ՚զգամ, քրիստոնեայ եմ եւ ծնողքս ալ հայեր են։

Սուրէն մանկութեան շրջանէն մեծ սէր ունեցած է սպանական պարին հանդէպ։

— Պարի հանդէպ, շարունակեց ան, միշտ համակրանք ունէի։ Երբ նիւթական միջոց գտայ, պարի դպրոց մը բացի Հալէպի մէջ։ Ամենէն աւելի սիրածս Ֆլամենքօն էր։ Երբեք առիթը չէի փախցներ ներկայ ըլլալու, երբ սպանական խումբեր Հալէպ կ՚այցելէին ու անոնցմէ սորվեցայ սիրել սպանական պարը։

Դամասկոսի մէջ ծանօթացայ Փիլար Լոփէզի. ան շատ համակրեցաւ ինծի և առաջարկեց որ Սպանիա երթամ, ու տուաւ արուեստագիտուհիներու հասցէներ։ Առանց դանդաղելու, քանի մը ղրուշ հաւաքելով, եկայ Սպանիա։

Սկիզբները թէ՛ պար սորվեցայ և թէ չարաչար աշխատեցայ կեանքս շահելու համար, մինչև որ Փիլար Լոփէզ օր մը զիս կանչեց և առաջարկեց իր պարախումբին մաս կազմել։ Հակառակ անոր որ երեք տարի միասին աշխատեցանք, բայց զգացի թէ իմ կոչումս և ասպարէզս քասթանիէթ շինելն էր։ Հալէպի մէջ արդէն գտած էի քասթանիէթ շինելու նոր կերպն ու գաղտնիքը և ծանօթացած էի շատ մը արուեստագէտներու, որոնք հիանալի կը գտնէին անոր քաղցրահնչիւն ձայնը։

ԿԵՐՊԱՍԷ ՔԱՍԹԱՆԻԷԹՆԵՐ

Սուրէն, Փ. Լոփէզի պարախումբը ձգեց, ու լրջօրէն նուիրուեցաւ քասթանիէթի գործին։ Տարիներու ընթացքին քննած էր շատ մը փայտի տեսակներ, ու միշտ աշխատած էր գտնել այնպիսի տեսակ մը, որ կարենար տալ արտակարգ կարգի քաղցր հնչիւն։ Տարիէն աւելի աշխատալէ ետք, Սուրէն այն համոզումը գոյացուց՝ թէ միայն խտացած կերպասը պիտի կարենար տալ իր փափաքած ձայնը։ Այս նիւթը ունի առաւելութիւն մըն ալ, երբեք չի կոտրիր։ Ու գործի սկսաւ։ Իր նոր քասթանիէթները այնպիսի քաղցրութիւն մը ունէին՝ որ ցարդ լսուած չէր։

— Նախ ոչ ոք կ՚ուզէր ինծի հաւատալ, կ՚ըսէ ան։ Առաջարկեցի Լուչերօ Թենային, որ զոյգ մը փորձէ, ան այնքան սքանչացաւ՝ որ իսկոյն վեց զոյգ ապսպրեց։

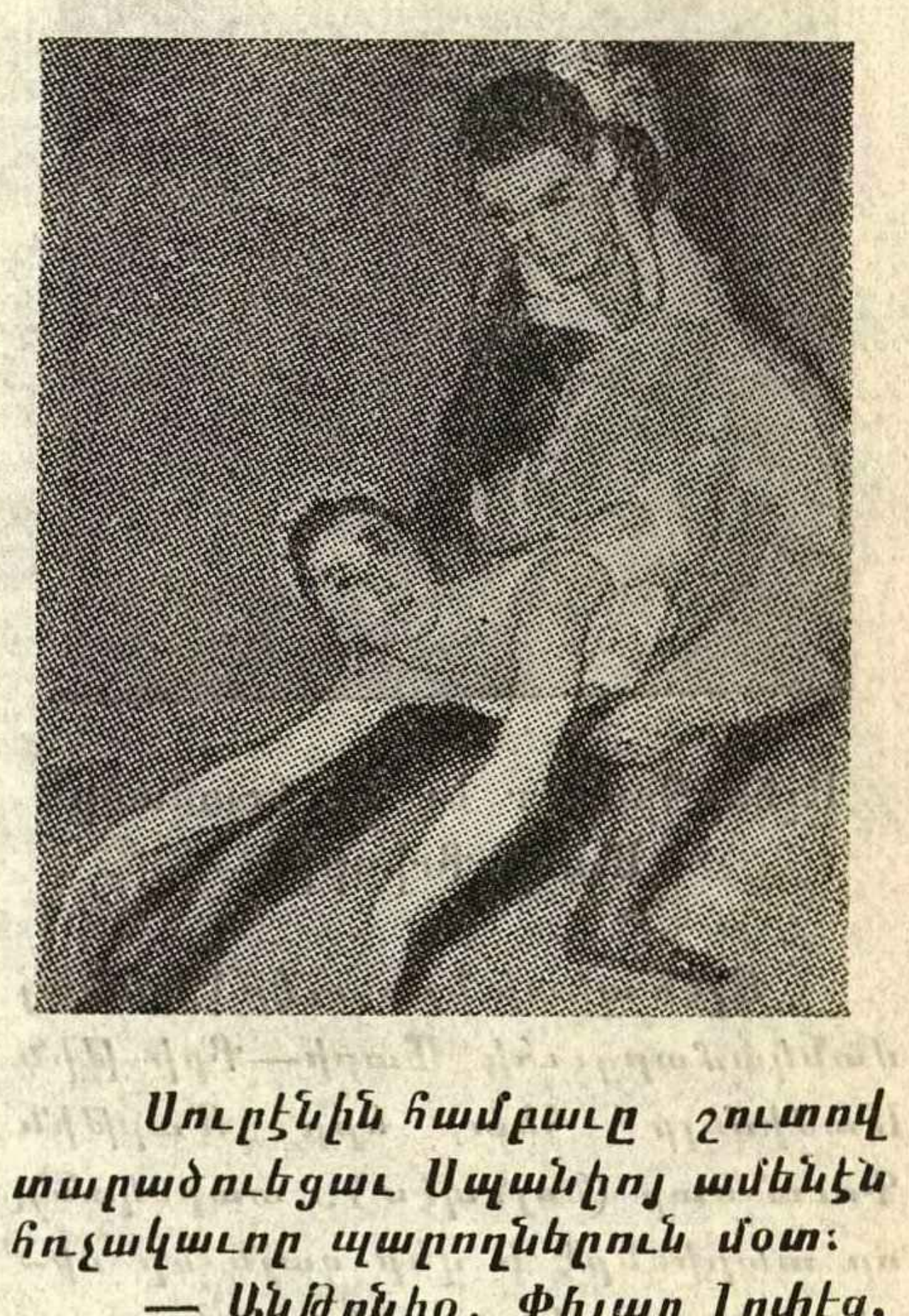

Սուրէնին համբաւը շուտով տարածուեցաւ Սպանիոյ ամենէն հռչակաւոր պարողներուն մօտ։

— Անթոնիօ, Փիլար Լոփէզ, Մարիեմմա, Անթոնիօ Կատէզ և ուրիշ դէմքեր շատ մը զոյգեր ապսպրեցին։

Սուրէն սկսաւ նաև իր շինածները արտածել դէպի Մ. Նահանգներ, Արժանթին, Մեքսիքա, Գանատա, Ֆրանսա, Անգլիա։

— Մինչև քանի՞ ծախած ես զոյգը։

— Երկու հազար փեզեթայի։

— Ի՞նչ կ՚արժեն փայտէ շինուածները։

— Իմ շինածներս 800 փեզեթա կ՚արժեն։

Սուրէնի գործատեղին փոքր և շատ մաքուր սենեակ մը, մեքենայ մը, խարտոցներ և այսքան միայն։

— Ամիսը քանի՞ զոյգ կըրնաս արտադրել։

— Հարիւր զոյգի չափ, եթէ ծախելու յարմար շուկայ ունենամ։

Սուրէն Եսայեան, ոչ միայն քաջ պարող և բացառիկ քասթանիէթ շինող է, այլ նաև շատ զարգացած երիտասարդ մը։ Կը խօսի եօթը լեզուներ, հայերէն, արաբերէն, թուրքերէն, անգլերէն, իտալերէն, սպաներէն եւ ֆրանսերէն։ Ընտրած է Սպանիան իր երկրորդ հայրենիքը։

— Եկայ քանի մը շաբաթուան համար, սակայն մտադրած եմ տեւական Սպանիա մնալ։

Աչք մը նետելով շրջակայ պատերուն, կը տեսնեմ դեռ անծանօթ Սուրէնին իւղանկարը՝ սպանական գլխարկով եւ ցլամարտիկի սպիտակ շապիկով, որ կը յիշեցնէ Փիլար Լոփէզի պարախումբին մէջ գտնուած շրջանը։

ՃԷՅՄ ՓԵՆԱՖԻԷԼ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՈՒԻԼՍԸՆ

Օր մը, նախագահ Ուիլսընին հարցուցին, թէ ո՞րքան ժամանակէն կրնար տասը վայրկեան տեւողութեամբ ճառ մը պատրաստել։

— Երկու շաբաթէն, պատասխանեց ան։

— Իսկ մէկ ժամ տեւողութեամբ ճառի մը համար ո՞րքան ատենի պէտք ունիք, հարցուցին կրկին։

— Մէկ շաբաթ, ըսաւ ան։

— Եւ ճառի՞ մը համար, որ երկու ժամ պիտի տեւէ։

— Պատրաստ եմ, գոչեց ան։

ԲԱԽՏԷՆ ՀԱԼԱԾՈՒԱԾ ԿԻՆԸ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ
ՃԵՔԻ ՔԵՆՆԵՏԻԻ ԴԷՄ

Տալլասի մէջ մարդասպան գնդակի մը զոհ գացող՝ Ամերիկայի նախկին Հանր. Նախագահ Քեննետիի կինը՝ Ճէքի Քեննետի, քիչ մնաց որ մահափորձի մը զոհ երթար, իր կարգին։

Ամերիկացի կին լրագրող Էնն Սիտնի հետեւեալը կը գրէ.

«Այն օրը, երբ Պոսթընի մէջ Սիմֆընի Հոլի ձեղունը փուլ եկաւ, կարծուեցաւ, թէ ռումբի մը հետեւանք էր։ Մինչդեռ խափանարարութիւն մըն էր եղածը եւ ուզած էին սպաննել Ճէքին»։

Պոսթընի Սիմֆընիք Նուագախումբին 85րդ տարեդարձին առթիւ պարահանդէս մը կազմակերպուած էր, որուն բացումը պիտի կատարէր Ճէքի։ Նախկին Նախագահուհիին առաջին պաշտօնական պարահանդէսն էր, որուն ներկայ կ՚ըլլար՝ իր ամուսնոյն եղերական մահէն ետք։ Ճէքի ուզեց հանրութեան ներկայանալ առաջին անգամ, որովհետև Պոսթըն քաղաքը Քեննետիներու ծննդավայրն է։ Մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր Սիմֆընի Հոլի դրան առջև, տեսնելու համար իրենց վշտակոծ Նախագահուհին։

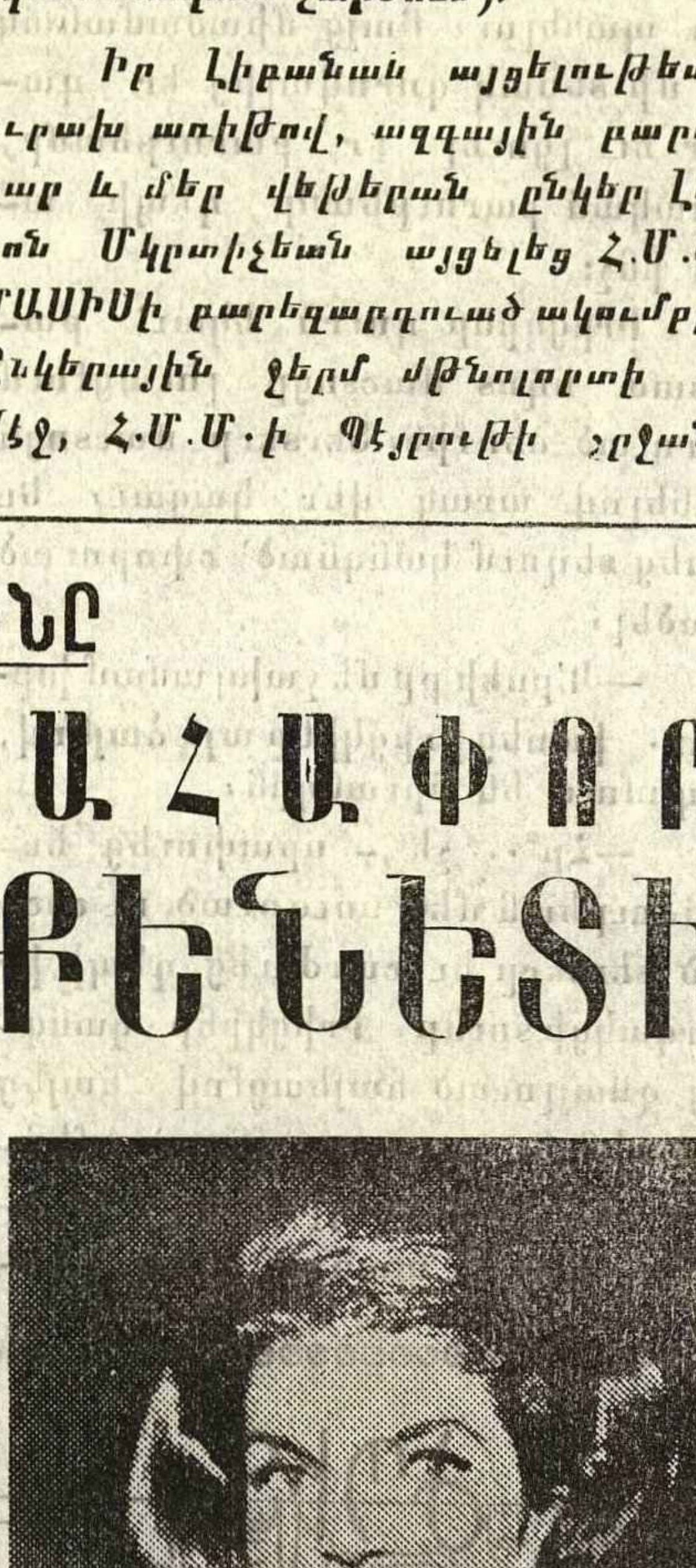

ՃԵՔԻ ՔԵՆԵՏԻ

Երբ Ճէքիի սև Լիմուզին ինքնաշարժը մէկ քիլոմեթր հեռու էր Սիմֆընի Հոլէն, Պոսթնի ոստիկանական քննիչներէն մին ձեռք առաւ հեռաձայնին ընկալուչը, որ կը հնչէր։ Ու երբ վար դրաւ զայն, գունատեցաւ։ Վասնզի անծանօթ ձայն մը ըսած էր հեռաձայնին մէջէն.

— Ճէքին պիտի սպաննեմ Սիմֆընի Հոլի մէջ։

Ոստիկանութիւնը իսկոյն շարժման անցաւ։ Տեղ. ջալ Ջօզէֆ Ռոման և ուրիշ ոստիկաններ փութացին Սիմֆընի Հոլ, ուր աչքէ անցուցին պարասրահը, պատշգամբը և նըրբանցքները։ Կասկածելի բան չկար։

Մինչ այդ, սպաննեալ Նախագահին կրտսեր եղբայրը՝ Էտուըրտ

(Շար. տես էջ 6)

01052

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

★ ԱԼԷՆ ՊԱՐԻԷՐ ★

Երկու Կիներու Միջեւ...

Ալէն Պարիէր, «Գաթինի» հռչակաւոր թարգմանը, հասարակ տրամ մը կ'ապրի։ Ան բաժնուած է երկու կիներու միջեւ։

Ալէն Պարիէր եւ իր նշանածը
Մարի Քրիսթին

Ալէն պիտի նշանուէր 19ամեայ մանկամարդուհի Մարի—Քրիսթին Մամիմէյլի հետ, երբ Մարթին Գուանեար (նոյնպէս 19 տարեկան), որ տարիներէ ի վեր զայն կը սիրէր, Փարիզ եկաւ վերստին գտնելու համար Ալէնը։

Այս հանդիպումը տեղի ունեցաւ վերջերս։ Այդ օրը, Մարի-Քրիսթին Ալէնի կողքին երոյթ պիտի ունենար «Թելէ-Տիման չի» յայտագրին մէջ։ Եւ «Կապոյտ առաւօտները» երգած պահուն իր նշանածին ձեռքը պիտի բռնէր։

Սակայն հանդիսատեսները Մարթինն է, որ տեսան Ալէնի հետ...։ Ի՞նչ պատահած էր։

Այդ օրը, Մարի-Քրիսթին հիւանդացած էր։ Ալէն Պարիէր որոշած էր առանձին երեւնալ պատկերասփիւռ մեքենային առջեւ, երբ յանկարծ երիտասարդուհի մը մտաւ իր օթեակը... Մարթինն էր։

Երբ զայն տեսաւ, Ալէն շատ յուզուեցաւ։

Մարթին այն երիտասարդուհին էր, որուն հանդիպեցաւ Ալէն երեք տարի առաջ Անգլիոյ ծովափին վրայ և սիրեց զայն։

Երկուքը միասին լաւ ժամանակ անցուցին։

Օր մը, սակայն, Մարթին ժամադրութեան չեկաւ։ Ծնողքը որ տեղեկացած էր Ալէն Պարիէրի հետ ունեցած տեսակցութիւնները, արգիլած էր այլեւս անոր հետ դուրս ելլելը։

Ալէն ներքնապէս դժբախտ էր։

Այս վիշտն էր, որ ստիպեց իրեն գրել «Իլ էդէ սի ժոլիյը» երգը։

Ժամանակը սիրոյ վիշտերը կը բուժէ։ Ալէն կարծեց որ Մարթինը զինք մոռցած էր։

Ավինեոնի մէջ Մարի-Քրիսթինի հանդիպեցաւ։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ ամէն տեղ սկսաւ անոր հետ երեւիլ։

Անոր հետ Հռոմ գնաց։ Նոյնիսկ Անգլիայէն եկած մօրը ծանօթացուց զայն։

Կը մնար միայն նշանախօսութեան թուականը ճշդել։

Եւ ահա, Մարթին կը վերեւէր իր կեանքին մէջ։

Ալէն անորոշ կացութեան մը մատնուած է։

Ալէն Պարիէր եւ Մարթին

Ան կը սիրէ Մարի-Քրիսթինը, միւնոյն ատեն սակայն չի կրնար մոռնալ Մարթինը։

Իր երգահանդէսին երկուքն ալ ներկայ էին և ջերմօրէն կը ծափահարէին։

Հանդէսէն ետք երկուքն ալ մեկնեցան և Ալէն առանձին մնաց։

Ան երկուքէն ալ խնդրեց որ իրեն ժամանակ տան մտածելու համար։ Ընտրութեան գլխաւոր դժուարութիւնը այն էր, որ երկուքն ալ ջուրի կաթիլներու նման իրարու կը նմանէին...

Թարգմանեց Ս. ՀԻԼՏԱ

* * *

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐ

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐ ՄԵՐԺՈՒՄ

Չինացի խմբագիր մը, մերժելու համար ինքնակոչ մէկ աշխատակցին գրութիւնը՝ գրած է հետեւեալ նամակը.—

«Պերճափայլ եղբայր արեւի և լուսինի,

«Ահաւասիկ քու ծառան կ'երկրպագէ ոտքերուդ առջեւ։

«Ծնրադիր կ'աղաչեմ Շնորհալիութենէդ, որ արտօնես զիս ապրիլ և խօսիլ։

«Քու պատուական ձեռագիրդ գիջանեցաւ իր օգտատու պարունակութեան լոյսը նետելու վրաս։ Զմայլանքով վերածանեցի զայն։ Յանուն նախահայրերուս ոսկորներուն՝ կը վստահեցնեմ քեզ, թէ երբեք պատիւը չունեցայ հանդիպելու նման հանճարաբանութեան մը, նման հոգեյոյզ ոճի մը, նման վսեմ գաղափարի մը։

«Վախնալով եւ դողալով կը վերադարձնեմ գրութիւնդ։ Եթէ ես հրատարակեմ գանձը, զոր ղրկեցիր ինծի՝ կայսրը պիտի հրամայէ, որ այնուհետեւ ան ըլլայ նախատիպ սքանչելագոյն գրութեան, եւ չըհրատարակուի ոչ մէկ գրութիւն, որ չի կրնար հաւասարիլ անոր կատարելութեան։

«Լաւ գիտնալով գրական իմ համեստ կարողութիւնը, եւ մանաւանդ վստահ ըլլալով, թէ գալիք հազարամեակներու մէջ ոչ ոք կարող պիտի ըլլայ արտադրելու նըման գերազանց գրութիւն, կը ղրկեմ զայն քեզի իմ ամենաքաջ եւ ամենահաւատարիմ ծառաներուս հսկողութեան տակ։

«Տասը հազար անգամ կը պաղատիմ ներողութիւնդ, պերճափայլ եղբայր։

«Գթա՛ ինծի, ես քու ոտքերուդ առջեւ փռուած փոշի մըն եմ,

«Քու ծառայիդ ծառան՝ լ.մ.բ. գիր ՎԱՆԿ ՉԻՆ»։

ԳԵՂԱՄ Մ. ԽԱՆԱՄԻՐԵԱՆ
Թրգմ.

Թիֆլիս, 16 ունիս 1925

ՏԷՐՏԷՐԸ

ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃԵԱՆ

—Լուացքդ պրծա՞ր, իրիցկին:

Գեղջիկ իրիցկինը սապնոտ մատով սզալից ականջին թափած դեղնաւուն մազերը, շտկուեց եւ նայեց հարցնողին։

Տիրացուի կնիկն էր, չոր ու ցամաք, մնոտ երես, կարմիր մազ։ Եկաւ ծամօնը բերնում ծռմռելով ու թեշեկը ոլորելով նստեց երկար գերանին։

Իրիցկինը քրտնախմած հեւում էր։ Կլոր, կարմիր երես, ձուածեղ, սեպ-սպիտակ յօնք ու թարթիչներ, ինքը հաստլիկ, լայն ջաղացքար։

—Մնաց տէրտէրիս շապիկները, ան ալ լուամ՝ կը պրծնիմ։

Եւ իրիցկինը աչքերը պտտեցրեց խայտաճամուկ լուացքաշորերին, որ նախշուն կարկատանների պես փռել էր սրահի քարերին, պայծառ արեւի տակ եւ նայեց այնպես լուրջ, ինչպես նկարիչը, որ երբեմն նկարելը թողնում եւ դիտում է իր կտաւը։

Նա նորից թեքուեց լուացքատաշտի վրայ եւ նրա կուրծքը կախուեց տաշտի մէջ։ Բոպիկ ոտքերի պճեղները ճպճպում էին լուացքաջրի ցեխի մէջ եւ սապոնի սառած փրփուրները թողել կպել էին նրա ճերմակ, բաց սրունքներին։

...–Քա՛, իրիցկին, տէր Մարուքը կ'ըսեն մեռնի կը, ասոր շատ է ծանդրցէ, խօսեց տիրացուի կնիկը՝ ճղրիկ աչքերը թեշեկից չպռկելով։

—Է՛հ, եսի՞մ, նա կը մեռնի, նա կ'ապրի, մրթմրթաց իրիցկինը եւ տրորեց ծխից կսկծող աչքերը։

—Չէ՛, իրիցկին, բան կ'ըսեմ, չի ապրի, տիրացուս կ'ըսէր հոգեվարքի մէջ է, խօսեց տիրացուի կնիկը ցած ձայնով եւ զգոյշ նայեց չորս կողմը։

Իրիցկինը լուռ մնաց։

—Հը՞. գիտես թը տէրտէրս է, յանկարծ ասաց իրիցկինը, եւ ականջները սրելով՝ լուացքը բռնեց մնաց մի վայրկեան։

Տիրացուի կնիկը վեր կացաւ եւ նայեց պատի գլխից։

—Տէրտէրն էկա՛ւ։

Ասաց ու գող կատուի պես ծլկեց իրենց բակը։

—Գուզա՛մ, զուզամ, լսում էր հեռուից տէրտէրի մկող ձայնը, մաշոցս առնեմ՝ կուզամ։

Եկաւ տէրտէրը Տէր Հմայեակը, եւ մտախոհ նստեց դրան աջ կողմը, քարին։ Ու արձանացաւ։ Չոր ու ցամաք երիտասարդ էր ցորնագոյն, չիղոտ երես, ցանցառ մօրուք, մօրուքի թելերը օղակ օղակ։

Նայեց դիմացը մտազբաղ, սեւեռուն աչքերով։ Չերքեզի լայն շուրթը կախ, պոկող, բերանաբաց՝ մտածում էր լուռ։

Վայր բերեց դեղնած, եղոտ գլխարկը, հանեց լայն, կարմիր թաշկինակը ու սկսեց քրտինքը սրբել՝ ինքնագոհ աչքերը լայն ու արագ ճպճպացնելով։

—Տէր Մարուքը կը վախճանուի, խօսեց նա կարծես ինքն իրեն, գետնին նայելով։

—Հը՞ տէրտէր ջա՞ն, կը վախճանուի՞... շտկուեց յանկարծ իրիցկինը եւ տաք ջրում խաշած մատներով տաշտի եզրը բռնած՝ քրտնաթոր երեսը դարձրեց տէրտէրին եւ այրող քունքերը հարցականօրէն վեր քաշելով՝ բերանաբաց նրան նայեց ու աչքերը շլեց։

—Այսօր կը վախճանուի, խօսեց տէրտէրը, էլի կարծես ինքնիրեն։

Իրիցկինը վախով թէ հետաքրքիր՝ նայեց նրան մի քիչ էլ եւ կմկմաց․

—Տէրտէր ջա՞ն, հիմի ի՞նչդ պիտի ըլի, հը՞...

—Ի՞նչը, հարցրեց տէրտէրը մեքենաբար եւ սաստիկ մտազբաղ։

—Տէր Մարուքի ծխերը։

—Ծխերը ինձի մնաց. իզզուն ծխի համար քանիա՞նց պիտի կանչեն։ Կլավան, Պոտոյենց Առուքը, Սեռոբ աղան ըսին՝ նոր տէրտէր չենք բերէ. Քէֆի՛դ ատէ։

Իրիցկինը զորովանքով նայեց տէրտէրին եւ խնդմնդաց։

—Վայ, ի՞նչ լաւ եղաւ, տէրտէր ջան, ոտներո՛ւդ մեռնիմ։

Եւ ուրախ – վրայ ընկաւ լուացքին։ Եւ այնպես եռանդով շփացրուց շապիկը, որ սապոնը թռաւ նրա թշերին, որ հիմի կարմիր ձմերուկի պես արնով լցուել էր։

Յանկարծ կանգ առաւ ու դիմեց տէրտէրին։

—Զախլամամ էնի՞մ, տէրտէր ջան։

—Չէ՛, չեմ ուզէ, վախտը չէ։ Դու Եզոյին ղրկէ քաղաք, թող քեզի համար շապկցու առնէ։ Է՛հ, ես էրթամ, գնա՛ մաշոցս բեր։

—Բերե՛մ, տէրտէր ջան, ու իրիցկինը լուացքաջուրը կաթեցնելով, գլորուող տակառի պես ներս ընկաւ՝ տէրտէրի պատուէրը կատարելու։ Նրա թաց ոտ'երի պճեղները պարզ դպուեցին չոր հողի ու դրան սեմի վրայ։

Երկար երազած ու յանկարծ եկած ուրախութիւնը այնպես էր յուզել ու շշմեցրել տէրտէրին, որ նա ժպտալու իսկ կարողութիւն չունէր։ Ընդհակառակն՝ դառել էր լուրջ, հանդիսաւոր եւ հոգածու՝ երջանկութիւնը ձեռքում այնպես լաւ պահելու։ Բայց միաժամանակ նա մի տեսակ զորովալից էր դառել եւ լցուել էր բարութեամբ, տեսական բարութեամբ դէպի ամէն ինչ։

Իրիցկինը դուրս եկաւ՝ բացած եղոտ մաշոցը լուացքում քրքրուած ձեռքին։ Տէրտէրը մաշոցն առնելով արագ վեր կացաւ։ Եւ սկսեց տեղում կանգնած՝ շփոթուած մտածել։

—Կ'ըսէի թը մէկ զախլամամ խըմէիր․ խօսեց իրիցկինը այն ձայնով, որ դիմում են հիւանդին։

—Հը՞... չէ՛,– սթափուեց երջանկութեան մէջ սուզուած ու շշմած տէրտէրը եւ շարժուեց դէպի իր կարգակցի տունը։ Իրիցկինը կանգնեց զմայլուած հայեացքով նայեց տէրտէրին եւ այդպես մնաց՝ մինչեւ տէրտէրը հասաւ գիւղամիջի աղբիւրը, ուր մի պառաւ կին դողդողալով մօտեցաւ տէրտէրին, աջն առաւ։ Տէրտէրը ծռուեց դէպի բլուրը եւ անհետացաւ մի դէզի ետեւ։

—Աջի՛դ ղուրպան, մրմնջաց իրիցկինը զորովագին եւ մարդ խեղդողի պես կռացաւ իր լուացքի վրայ։

Տէրտէրը մտախոհ հայեացքը գետնին՝ գնում էր մեռնող տէր Մարուքի մօտ։

Լեռնային երկրի մեղմ արեւը իր կենարար եռանդը թափում էր նրա ուսերին, մէջքին, դէմքին, եւ շարժումները թեթեւ օդի մէջ տէրտէրի մէջ այնքան էին վառում կեանքի ծարաւը, որ նա իր արագիլի քիթը երբեմն օդի մէջ սրելով հոտոտում էր ու խմում այդ զով ու թեթեւ օդը ընտիր գինու պես։ «Օխա՜յ» հառաչեց տէրտէրը եւ աչքերը թրջեց՝ զգալով երակների մէջ մի քաղցր առողջութիւն։ Նա գոհ էր, որ ինքը չի մեռնողը, զգաց մի անասելի հաճոյք, որ մարդ ուրիշ ժամանակ լաւ չի զգում։

Մօտենում էր տէր Մարուքենց խրճիթին։

Մի խումբ կիսամերկ երախաներ խրճիթի առաստաղի պատուհանը շրջապատած՝ զգոյշ առաջ կռանալով գողունի ներս էին նայում։ Տէր Հմայեակը նոր էր մօտեցեր խրճիթի շէմքին, որ նրանցից նրա առաջը կտրեց զառամեալ, կորաքամակ տիրամայրը եւ նրա աջը բռնելով կանգնեցրեց ու համբուրեց։

—Ոտներուդ մեռնիմ, ախր տէրտէ՛րս... քիթը վեր քաշելով, լացակումեց պառաւը։ Կարծես տէր Հմայեակը նրա սրտին կեանք էր բերելու։ Բաց թողեց տէրտէրի աջը եւ կարմիր թաշկինակը գօտկից հանելով փակցրեց մի աչքին, յետոյ միւսին եւ օ՜օօֆ, քոռանա՛ր լուսս, օ՜օօֆ... մռմնջաց ու հեծեծեց տէր Հմայեակին, որ արագ անցաւ օդան։ Հանեց դեղնած գլխարկը, տուեց սան սակից վրայ հանգող կարճահասակ հարսին եւ նստեց սաքուին։ Նրան հետեւեցին տիրամայրը, իրիցկինը, որ ծնկերը շփելով՝ ցաւում էր ու տրորում։ Չոքեց մի ծանր լռութիւն։

Անկիւնում, օջախի կողմը, նախշուն վերմակի տակից ցցուել էր հիւանդի դեղին մօրուքը։ Դէմքը խիստ էր ու սրուած։ Վերմակը շարժւում էր արագ հեւոցից։

Մեռնողի տարեց եղբայրը մօտը թէք ընկած՝ կապոյտ թաշկինակով ճանճերն էր քշում նրա դէմքից եւ հոգածու աչքերով նայում հիւանդին։

Հիւանդին այդ առաւօտ հաղորդել էին. բայց տեսեցիք, որ անյոյս էին, դեռ չէին հաշտուել մահուան հետ։

(Շար. տես էջ 7)

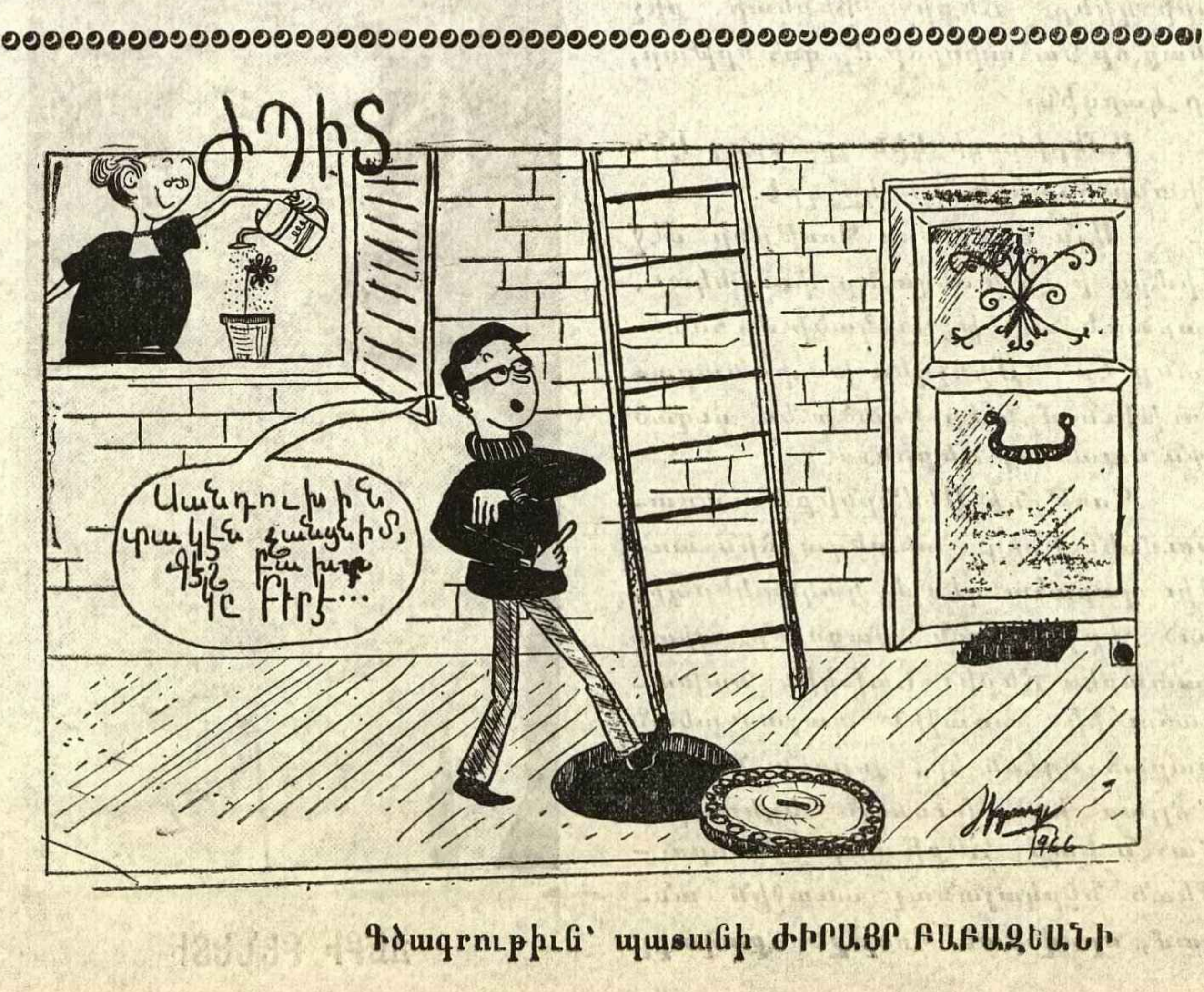

Գծագրութիւն՝ պատանի ԺԻՐԱՅՐ ԲԱԲԱՋԵԱՆԻ

01053

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ

ՍԵԴԻ ԳՈՋՈՒՆԵԱՆ

Երբեք պիտի չմոռնամ 1942ի այդ Կիրակին։ Գահիրէի Սինեմա Ռուայեալի մէջ կը ներկայացուէր Ռուբէն Մամուլեանի «Պլատ Էնտ Սէնտ» ֆիլմը։ Դուրսը մնացած բազմութեան պատճառաւ, փողոցը անանցանելի եղած էր ու ոստիկանութիւնը կը հսկէր կարգապահութեան։ Երբ սրահին մէջ, ճերմակ պաստառին վրայ երեւցաւ Ռուբէն Մամուլեան անունը, բոլոր հայերս սրահը թնդացուցինք բուռն ծափահարութիւններով, ինչպէս սովոր էինք ընել իր ֆիլմերուն ընթացքին։ Շուրջի օտարները երբ կը հարցնէին այս խանդավառութեան պատճառը, «Հայ մըն է» կ'ըսէինք։ Բնաւ չէի մտածեր թէ քանի մը տարիներ յետոյ ես այս հանճարէն ծանօթանալու առիթը պիտի ունենայի Գահիրէի Հիլթըն պանթոկին մէջ։ Իր դէմքը ծանօթ էր ինծի, իր լուսանկարը տեսած ըլլալով, բայց չէի լսած որ ան հասակաւոր ալ էր (181սմ.)։ Երբ հարկաբաժնին դուռը բացաւ, դէմս գտայ ժպիտը դէմքին, հայ ազգի պարծանքը՝ Ռուբէն Մամուլեանը։ Յուզուած էի, որովհետեւ սինեմայի «Գլուխ գործոց»ներու վարպետին հետ դէմ յանդիման կը գտնուէի։ Այնքան պարզ և մտերմական էր, որ կարծես վաղուց կը ճանչնայինք զիրար։ Առաջին անգամն էր որ Եգիպտոս կ'այցելէր և շատ գոհ մնացած էր։ Այցելած էր Լուքսոր, Ասուան, Ապու Սիմպըլ, Ֆայում, Պատրաշէյն, Աղեքսանդրիա, Կիզէի Բուրգերը, Սփինքսը եւլն։ Թէև գործի բերմամբ ան միշտ անգլերէն կը խօսի, բայց ազգականներուն հետ՝ իր մայրենի լեզուով ու այդ իսկ պատճառաւ հայերէնը չէ մոռցած։ Սահուն կը խօսի նաև ռուսերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, իտալերէն, վրացերէն և լատիներէն։

Ծնած է Թիֆլիզի մէջ 1898 Հոկտեմբեր 8ին։ Զաւակը Զաքարիա Մամուլեանի և Վերժինիա Գալաթարեանի։ Պատանեկութիւնը անցուցած է Կովկասի լեռները՝ այգեստանները պտտելով, ձիաւարութեամբ և ջութակ նուագելով։ Իր նախնական կրթութիւնը ստացած է Թիֆլիզ «Լանդովսկի» անհատական դպրոցին մէջ։ Առաջին անգամ թատրոն յաճախած է տասը տարեկանին՝ մօրը ընկերակցութեամբ։ Թատերական առաջին գործերը, որոնք տպաւորած են Մամուլեանը դեռ մանուկ հասակին՝ եղած են Թիֆլիզի հայ թատերական խումբերու կողմէ ներկայացուած Մանուէլեանի, Սունդուկեանի, Շիրվանզատէի և Լեւոն Շանթի գործերը, որոնց մէջ դեր ստանձնած մօրը խաղարկութեանց հետեւած է հմայուած։ Պատանի հասակին կը մեկնի Փարիզ. Լիսէ Մոնթէյնի մէջ իր ուսումը կը շարունակէ, ու կը ստանայ բազմաթիւ մրցանակներ։ Յետոյ կը վերադառնայ Թիֆլիզ, ուր Կիմնազիոնի ճեմարանին մէջ կ'աւարտէ արուեստագիտական դասընթացքը՝ արժանանալով ոսկի մետալի։ Հօրը պնդումով 15 տարեկանին, կը մտնէ Մոսկուայի համալսարանը իրաւաբանութիւն ուսանելու համար։ Ռուբէն օրէնսգիտութենէ աւելի թատրոնի հանդէպ սէր և կոչում զգալով, կը սկսի երեկոները յաճախել Մոսկուայի արուեստագիտական Թատրոնի երրորդ ըսթիւտիոն, ուր ուրիշ համբաւաւոր հայու մը՝ Իվան Վախտանգովի, որ Սթանիսլավսքիի օգնականն էր, հսկողութեան ներքեւ կը մարզուի, և ի յայտ կու գայ որ Մամուլեանի թատերական սէրը ժառանգական է։ Արդարեւ հայրը դրամատան տնօրէն ըլլալով հանդերձ ունեցած է թատերական մեծ ձիրք ու եղած է Թիֆլիզի Թատրոնի սիւներէն մին։ Իսկ մայրը՝ Վերժինիա, հայ բեմի աստղ մըն էր և նախագահուհին Թիֆլիզի հայկական թատրոնին։ Իրաւանաբանութեան դասընթացքը աւարտելէ յետոյ՝ Մամուլեան Թիֆլիզ կը վերադառնայ և իր ծնողքին հաւանութեամբ թատերական խումբ մը կազմելով կը սարքէ ներկայացումներ և թերթերու կ'աշխատակցի թատերական յօդուածներով, հեքեաթներով, թարգմանութիւններով։

Ռուբէն Մամուլեան

Համաշխարհային առաջին պատերազմի ընթացքին, 1917ին, Ռուբէն կը մեկնի Եւրոպա, նախ Հռոմ, ապա Փարիզ և 1920ին իր քրոջ մօտ Լոնտոն, ուր Քինկզ Գոլէճին մէջ կը դասախօսէ և Մագարոֆի ռուսական ընկերութեան համար թատերգութիւններ կը վարէ։

Թատրոնի աշխարհը վերջնականապէս մուտք գործելէ առաջ՝ Մամուլեան փորձած է առեւտուրով ալ զբաղիլ՝ խողովակի վաճառականութիւն ըրած է, բայց ձախողելէ ետք համոզուած է թէ բեմը իր՝ ճակատագրական ասպարէզն է։

Անգլիա հասնելէն վեց ամիսներ ետք, անգլերէնով կը գրէ իր առաջին հեղինակութիւնը՝ «Քննիչը» (կատակերգութիւն մը)։ Իր առաջին ինքնուրոյն բեմադրութիւնը կ'իրագործէ Լոնտոնի մէջ 1922ին՝ երբ 24 տարեկան էր։ Անգլիոյ ամենամեծ թատրոններէն «Սէնթ Ճէյմզ»ի մէջ, անգլերէն կը ներկայացնէ «Դրան Բաղխումը», որ յայտնութիւն մը կ'ըլլայ, ուր Մամուլեան կը ցուցաբերէ նուրբ ճաշակ մը, բոլորովին նոր ոճ մը։ Իր շնորհիւ նոր թեքնիք մը ծնունդ կ'առնէ։ Կը զուգորդէ իրարու լոյսը, ներդաշնակութիւնը, կշռոյթը և դերասաններու հոգեկան վիճակը։ Քննադատներ, անվերապահ գնահատանք կը յայտնեն և Ճօրճ Իսթմէն, դրուատելով իր տաղանդը, համաձայնագրութիւն մը կը կնքէ ու Մամուլեան կը մեկնի Ամերիկա՝ Ռոչեսթըր քաղաքի Իսթմէն Քոտաք Օփերային տնօրէնութիւնը ստանձնելու։ 1923էն մինչեւ 1924 կը վարէ գլխաւոր բեմադրիչի պաշտօնը ու կը ներկայացնէ օփերաներ, օփերէթներ և թատերգութիւններ («Գարմէն», «Ֆաուսթ», «Պորիս Կուտունոֆ», «Բոյր Պէյաթրիս» եւլն։) Մամուլեան կը հիմնէ Իսթմէն թատրոնի դպրոցը։ 1926ին կ'անցնի Նիւ Եորք որպէս տնօրէն Թիէյթըր Կիլտ դպրոցի։ 1927 Հոկտեմբերին Պրոտուէյի մէջ իր առաջին բեմադրութիւնը կ'ըլլայ «Փորկի Էնտ Պէս»ը։ Ամերիկայի մէջ առաջին անգամն էր որ ամբողջութեամբ խափշիկներէ կազմուած թատերախումբ մը բեմ կ'ելլէր։

Այս երաժշտախաղը սեւամորթներու կեանքէն վերցուած նիւթ մըն է, որուն բեմադրութիւնը, Մամուլեանը կը դարձնէ աչքառու դէմք մը մեծն Նիւ Եորքի մէջ։ Նոյն խաղը կը ներկայացնէ նաեւ Լոնտոնի մէջ, ուր անգլիական դժուարահաճ թերթերը միահամուռ կը շեփորեն Մամուլեանի յաղթանակը։ Իր գործերուն մէջ, Մամուլեան կը յայտնաբերէ ինքնատիպ ընդունակութիւն մը, իր նախորդները ստուերի մէջ ձգելով։ Տռամներու խաղարկութեան մէջ, ան նոր ուղղութիւն մը գծած է, դարձած է ժողովրդական, և թատրոններէ կը ստանայ բազմաթիւ առաջարկներ։

Յաջողութիւնները իրարու կը յաջորդեն մինչև 1931, երբ ան իր փառքի գագաթնակէտին կը հասնի, ու Մեթրոփոլիթէնի մէջ կը բեմադրէ անմոռանալի օփերա մը՝ «Բախտին Ձեռքը», ընկերակցութեամբ մեծանուն խմբավար Լէոփոլտ Սթոքովսքիի վարած Ֆիլատելֆիա Սեմֆոնի Նուագախումբին։

(Շար. տես էջ 7)

Տեսարան մը «Օքլահոմա» թատերախաղէն

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՆՈՐ ԱՍՏՂ ՄԸ

★ ՄԱՏՕ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ★

Լիբանանի բարձրացող դերասանական ուժերուն մէջ նկատելի են նաեւ հայ շնորհալի դէմքեր։ Անոնցմէ մէկն է 20ամեայ պարմանուհի Մատօ Կարապետեանը, որ իր ֆիզիքական գրաւչութեան կը միացնէ նաեւ արուեստագէտի շնորհք, զոր ապացուցած է արդէն քանի մը խաղարկութիւններու ընթացքին։

Պէյրութի ԼԻՍԱՆ ՈՒԼ ՀԱԼ թերթը, զետեղած է անոր մեծադիր լուսանկարը հարց-պատասխանով մը, զոր կու տանք։

× Ի՞նչ է ձեր իսկական անունը։

– Մատօ Կարապետեան։ Գատէ Սալամ անունով կը ներկայանամ, որովհետեւ այդ անունը կը գտնեմ արթիսթիք։

× Քանի՞ տարի է կը խաղաք։

– Մօտաւորապէս երեք տարի։

× Ցարդ ի՞նչ դերեր ստանձնեցիք եւ ո՞ւր։

– Առաջին դերս խաղացի «Ֆիզիքոսները» բեմին մէջ, որ ներկայացուեցաւ ամերիկեան համալսարանի Ուէսթ Հոլ սրահին մէջ՝ Պալպէքի փառատօներուն մաս կազմող թատերախումբին կողմէ։

× Ֆիլմերու մէջ խաղացա՞ծ էք։

– Խաղացի «Համրը և Սէրը» ֆիլմին մէջ, որուն լուսանկարումը մօտ շաբաթ մը առաջ վերջացաւ...։

× Ինչպիսի՞ դերեր կը նախընտրէք։

– Տրամաթիք դերերը, բայց իմ ոճով։

× Սինեմա՞ն կը նախընտրէք, թէ թատրոնը։

– Անշուշտ թատրոնը, եթէ բեմադրութեամբ հարուստ է, որովհետեւ թատրոնով աւելի մօտ կը զգամ ինքզինքս հանրութեան։

× Ո՞ր դերասանը ամենէն աւելի կը սիրէք։

– Մոնթկոմէրի Քլիֆթը... Աստուած հոգին ողորմի։

× Այր մարդուն մէջ ի՞նչը կը սիրէք։

– Վեհանձնութիւնը և նկարագիրը։

× Կնո՞ջ մօտ։

– Պատուախնդրութիւնը... զարգացումը։

× Ո՞րն է մարդուն ամենասիրելի բացագանչութիւնը։

– Եա՛ Բապ։

× Ամենատգե՞ղը։

– Երբ կ'ըսէ «ես»։

× Ո՞րն է այն մարդը, որուն պարտական կը զգաս ինքզինքդ։

– Մայրս։

× Սիրոյ կը հաւատա՞ս։

– Այո՛... փառք Աստուծոյ։

Պէյրութ «Յառաջ»

Այլազան իրադարձութիւններէ ետք վերջապէս աւարտեցաւ պատրաստութիւնը «ՀԱՄՐԸ ԵՒ ՍԷՐԸ» ժապաւէնին, որուն գլխաւոր դերակատարներն են ՄԱՏՕ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, ՄՈՒՆԻՐ ՄԱԱՍԱՐԻ եւ ՌԵՄՈՆ ԺՊԱՐԱ։ Մեր նկարին մէջ միացած կը տեսնուին սոյն երեք դերասանները։

ՆՈՐՊԷՐ ԹԻԼՏԵԱՆ

ՖԻԼՄ ՄԸ ՊԻՏԻ ՊԱՏՐԱՍՏԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Նաւային սպայ մը կը կարծուի առաջին ակնարկով, բայց Թիլտեանն է որ իր վերջին հրահանգները կու տայ բարիզեան ստիւտիոյի մը մէջ դարձուցած իր ֆիլմին։ Գրեթէ իր բոլոր ֆիլմերը կը ներկայացուին Եւրոպայի ամէն քաղաքներու մէջ, ինչպէս նաեւ Գանատա, Ափրիկէ եւ նոյնիսկ Ճափոն։

Նորպէր Թիլտեան, փարիզահայ, հեղինակը եւ պատրաստողն է բազմաթիւ ֆիլմերու, եւ նոյն ատեն սենարիսթ է։

Թիլտեան իր ասպարէզին մէջ ծանօթացած է բազմաթիւ հռչակաւոր արուեստագէտներու։ Ան միշտ քաջալերած է սկսնակները եւ կատարած ցուցմունքներ։ Ան կ'ըսէ. «Ես անձնապէս հաճոյքը ունեցայ առաջնորդելու Ժան-Փոլ Պելմոնտոյի առաջին քայլերը. Ան նոր աւարտած էր երաժշտանոցը, երբ վստահեցայ երկու դերեր»։

Երբ հարց կը տրուի իրեն Լիբանանի մասին ֆիլմ մը պատրաստելու իր տրամադրութեան շուրջ, Թիլտեան կը պատասխանէ.

«Մեծ հաճոյքով»։

Թիլտեան կը սիրէ ճամբորդել, մշակուած մարդիկը, նկարչութիւնը, գիրքերը եւ մանաւորաբար, գեղեցիկ կիները։

Թիլտեան երեք շաբաթ մնացած է Պէյրութի մէջ, 10 տարեկանին։ Դեռ կը յիշէ Ալէյի մէջ գեղեցիկ վիլլա մը, ուր կ'երթար անցընելու իր շաբաթավերջերը։

Թիլտեան շատ ծրագիրներ ունի։ Բայց «Փարիզի մէջ ֆիլմ մը պատրաստելէ առաջ, պէտք է գոյացնել նիւթականը, ինչ որ ամենադժուարն է», կ'ըսէ հայ արուեստագէտը։

01054

ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՍԷՐԵՐԸ

Նկարիչները համբաւաւոր եղած են սիրոյ մէջ ունեցած անկայունութեամբ, սակայն անոնցմէ ամենեն նշանաւորներէն ոմանք, իրենց հաւատարմութեամբ հաստատած են որ սիրոյ անկայունութիւնը որեւէ կապ չունի արուեստին հետ: Ընդհակառակը, իրենց պաշտած կիներուն վրայ է որ անոնք գտած են իրենց ներշնչման մշտահոս եւ անսպառ աղբիւրը·

Իտալական Վերածնունդի ամենէն մեծ վարպետներէն մէկը եղաւ Թիցիին· Շքեղ Իտալիոյ հարստութեններէն և գեղեցկութեններէն արբշիռ, այնպէս բուռն դարաշըրջանի մը մէջ, ուր սէրը աժան էր եւ ոճիրը անպատիժ: Թիցիին մեզի տուած է հոյակապ գործեր, նորոք կը պատկերացնեն ոսկեգոյն մորթով կնոջական գիրուկ տիպարներ, ճաճանչագեղ մազերով, զուարթ ու թշեղ փոքրիկ հրեշտակներ եւ կողովներէն յորդող հիւթեղ պտուղներ: Այս բոլոր կենսայորդ ձեռակերտները ծնունդ կ'առնէին քաղցր ու լուակեաց կնոջ մը մօտ, որ թարմագեղ դէմք մը եւ վճիտ նայուածք մը ունէր·

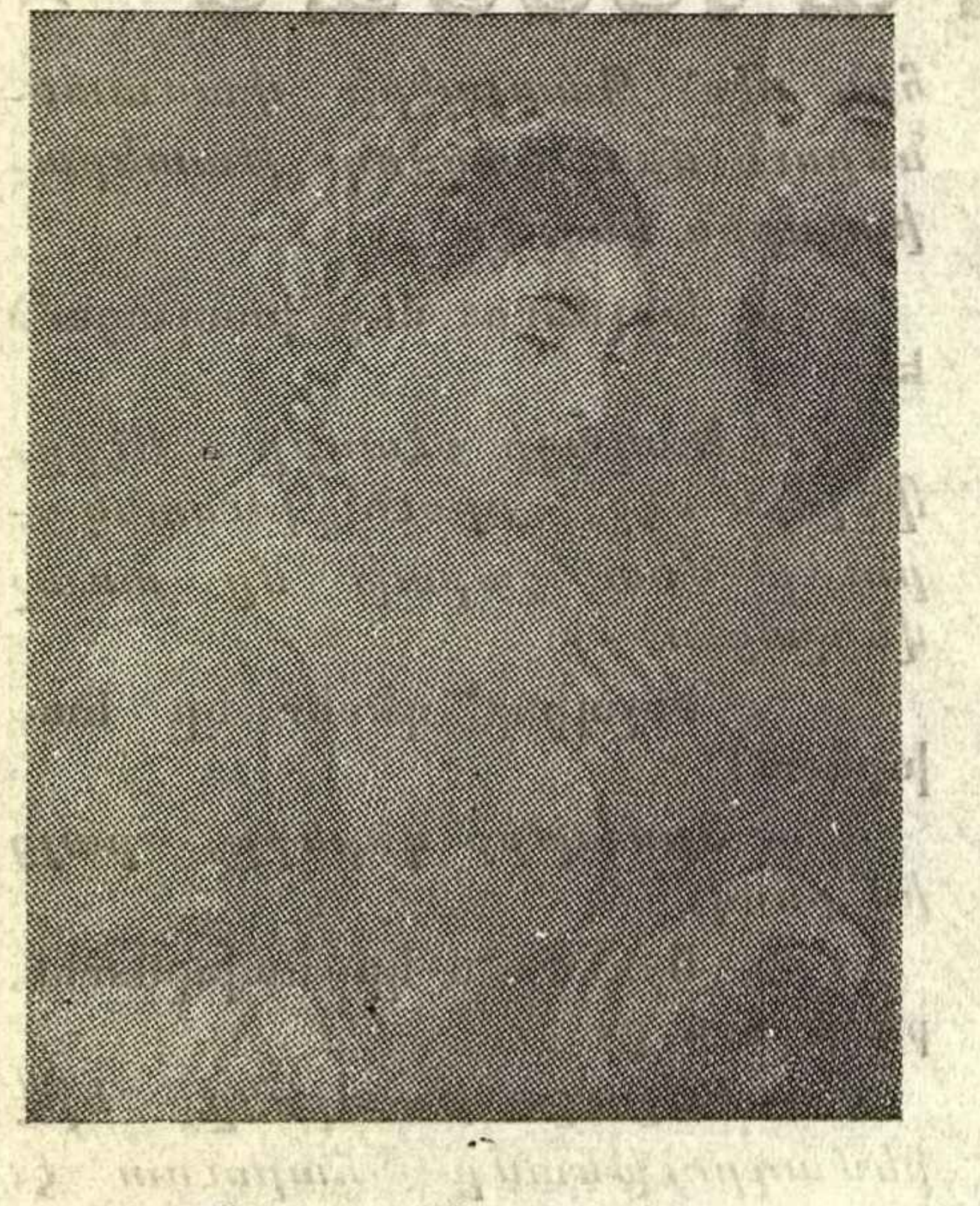
Սեսիլիա եւ Թիցիին
(Գործ՝ Թիցիինի)

Սեսիլիան էր ան, իր հոմանուհին, զոր սիրած էր մոլեգնօրէն· Ան թողուց իր գիւղն ու ընտանիքը հետեւելու համար Թիցիինի դէպի Վենետիկ· Երբ իրենց անդրանիկ զաւակը աշխարհ եկաւ, Թիցիինի սէրը ձեւափոխուեցաւ· Ամուսնացաւ Սեսիլիայի հետ· Ան ուրիշ հոգ չունէր, այլ իր այս նոր կազմած բոյնին բարօրութիւնը: Հրանագեղ պալատական տիկինները, որոնց մերկութիւնը մեզի թողած է իր կտաւներով, տօնախմբութիւններն ու պերճանքները, որոնք անմահացուցին իր վրձինը հրապոյր չունէին այլեւս իրեն համար· Սեսիլիան, զաւակները, տունը, իր խաղաղ երջանկութիւնը եղան նպատակը իր աշխատանքին և մղիչ ուժը իր հանճարին·

Իր կնոջ մահը անմխիթար թողուց զինքը: Տարիներով ողբաց զայն եւ չդադրեցաւ ներշնչուելէ անոր անհետացած դէմքէն· Առաջին նկարը, զոր գծեց անոր մահուընէն վերջ, ինքզինքն ալ նկարած է Սեսիլիային քով, իրենց շուրջը տեղ գրաւած են սէրը, մարդկայինը և բեղմնաւորութիւնը։ Սեսիլիայի ծունկերուն վրայ կայ ապակիէ գունտ մը, որ կը խորհրդանշէ կեանքի դիւրաբեկութիւնը և զոր մեծ զգուշութեամբ բռնած է ան իր ձեռքերուն մէջ·

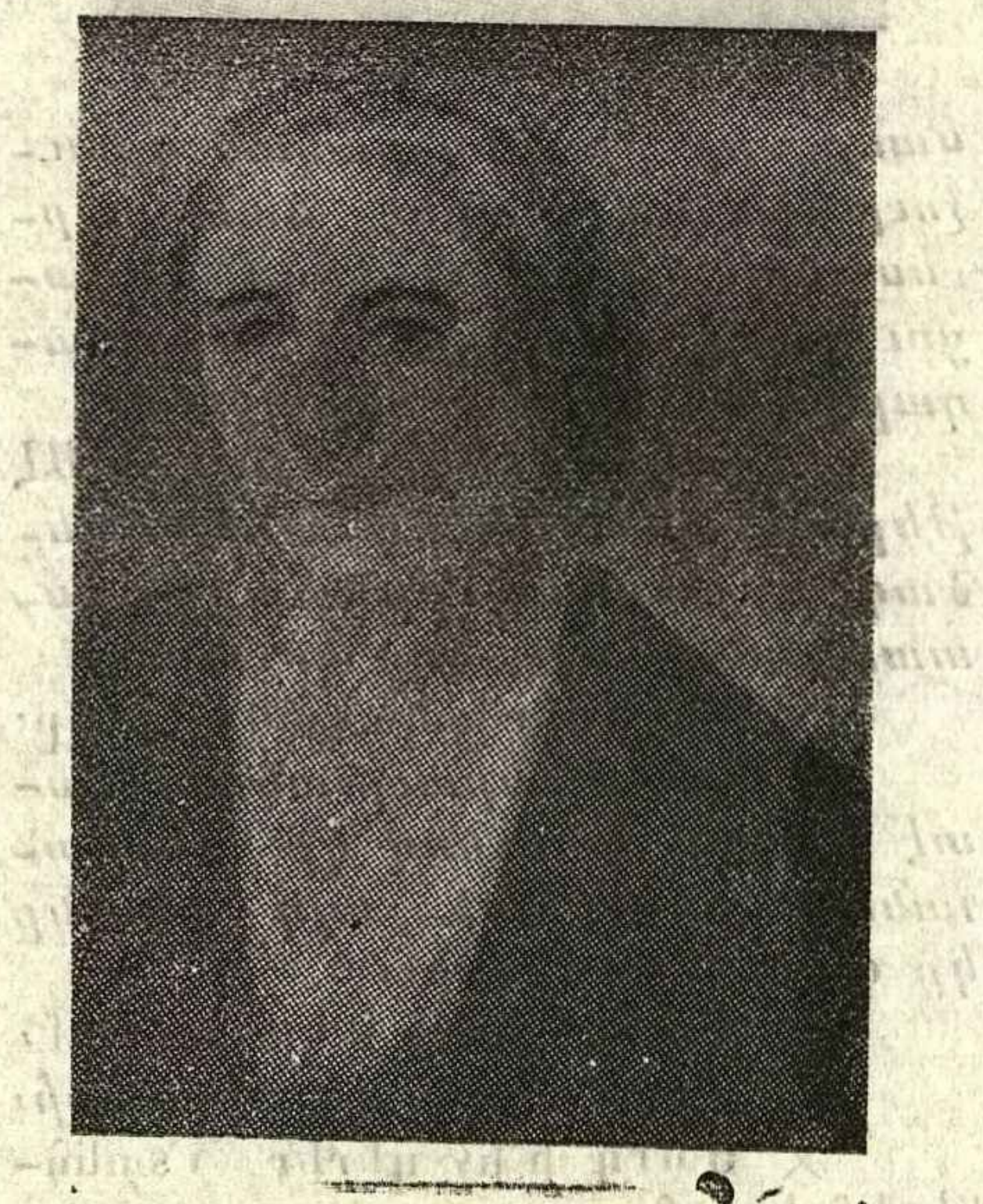
Հենտրիքէ Սթոֆէլս
(Գործ՝ Ռամպրանտի)

ՌԱՄՊՐԱՆՏ որ արդէն համաշխարհային համբաւի տիրացած էր, Ամսթերտամի մէջ գեղեցիկ տուն մը կը բնակէր իր երիտասարդ ու շողշողուն կնոջը՝ Սասքիայի հետ· Սարսքիա ունէր դեռատի աղախին մը Հենտրիքէ Սթոֆէլս անունով·

Զախորդութիւնը և մահը միաժամանակ հարուածեցին ու կործանեցին այս ընտանիքը· Սասքիա մեռաւ· Ռամպրանտ, որ անխորհուրդ շռայլութեամբ ծախսած էր իր ինչքերը՝ առանց դրամի մնաց· Առանձին կ'ապրէր իր Թիթիւս անուն մանչուն հետ· Ահա այն ատեն մէջտեղ ելաւ Հենտրիքէն, որ իր սիրոյ հրաշքովը Ռամպրանտը փրկեց յուսալքումէ·

Իրենց ապրուստը հոգալու համար նկարներու վաճառումով զբաղեցաւ: Գործէն դարձին ալ, երբեմն ամբողջ գիշերներ իբր մօտէլ կը ծառայէր նկարիչին, որուն ներշնչեց իր նկարներուն ամենէն գեղեցիկները· Առանց աչքառու գեղեցկութեան, բայց մեծ հրապոյրով, ծնունդով գիւղացի, սակայն սրտով խորապէս ազնուական Հենտրիքէ եղաւ Ռամպրանտի համար հիանալի ընկերուհի մը, քաջ և արժանաւոր, իսկ Թիթիւսի համար ալ մայրերու ամենէն գորովագութը· Եթէ Ռամպրանտ վերամուսնանար, զաւակը չէր կրնար տիրանալ իր մօրը ժառանգին· Հետեւաբար փրկելու համար շահը Թիթիւսի, որ իր զաւակը չէր, Հենտրիքէ հրաժարեցաւ ամուսնանալէ Ռամպրանտի հետ·

Թիթիւս երբ չափահաս եղաւ, իմանալով անոր այս զոհողութիւնը, չդադրեցաւ ստիպելէ որ ան ամուսնանայ իր հօրը հետ· Երիտասարդին այս արարքը, որով կը մերժէր հարստութիւն մը, պատուելու համար զայն, որ սիրեց զինք իրական զաւակի մը պէս, կը վկայէ թէ ի՛նչ եղաւ Ռամպրանտի և իր զաւկին համար «ազնուասիրտ աղախին»ը·

ՌԻՒՊԷՆՍ մօտաւորապէս յիսուներեք տարեկան էր, երբ ամուսնացաւ Հելէն Ֆուռմանի հետ, որ տասնըվեց տարեկան գիրուկ ու ժպտադէմ մանկամարդուհի մըն էր·

Իր նկարները արդէն տիեզերական խանդավառութիւն մը ստեղծած էին իր անուանը շուրջը: Ան իր տանը մէջ կը հիւրընկալէր աշխարհի մեծերը, իշխաններ ու թագաւորներ· Բազմաթիւ ճամբորդութիւններ ըրած էր· եօթը լեզու կը խօսէր և հրաշալիօրէն կ'ապրէր·

Պարզուկ ու ժպտուն երիտասարդուհիին, այս տարեց մարդը նուիրեց իր դղեակները, իր անսահման հարստութիւնը, իր ադամանդներու հաւաքածոն, թագաւորներու մեծարանքները և ամենէն աւելին՝ անոր նուիրեց իր հանճարը: Ռիւպէնս գտած էր իր մօտէլը·

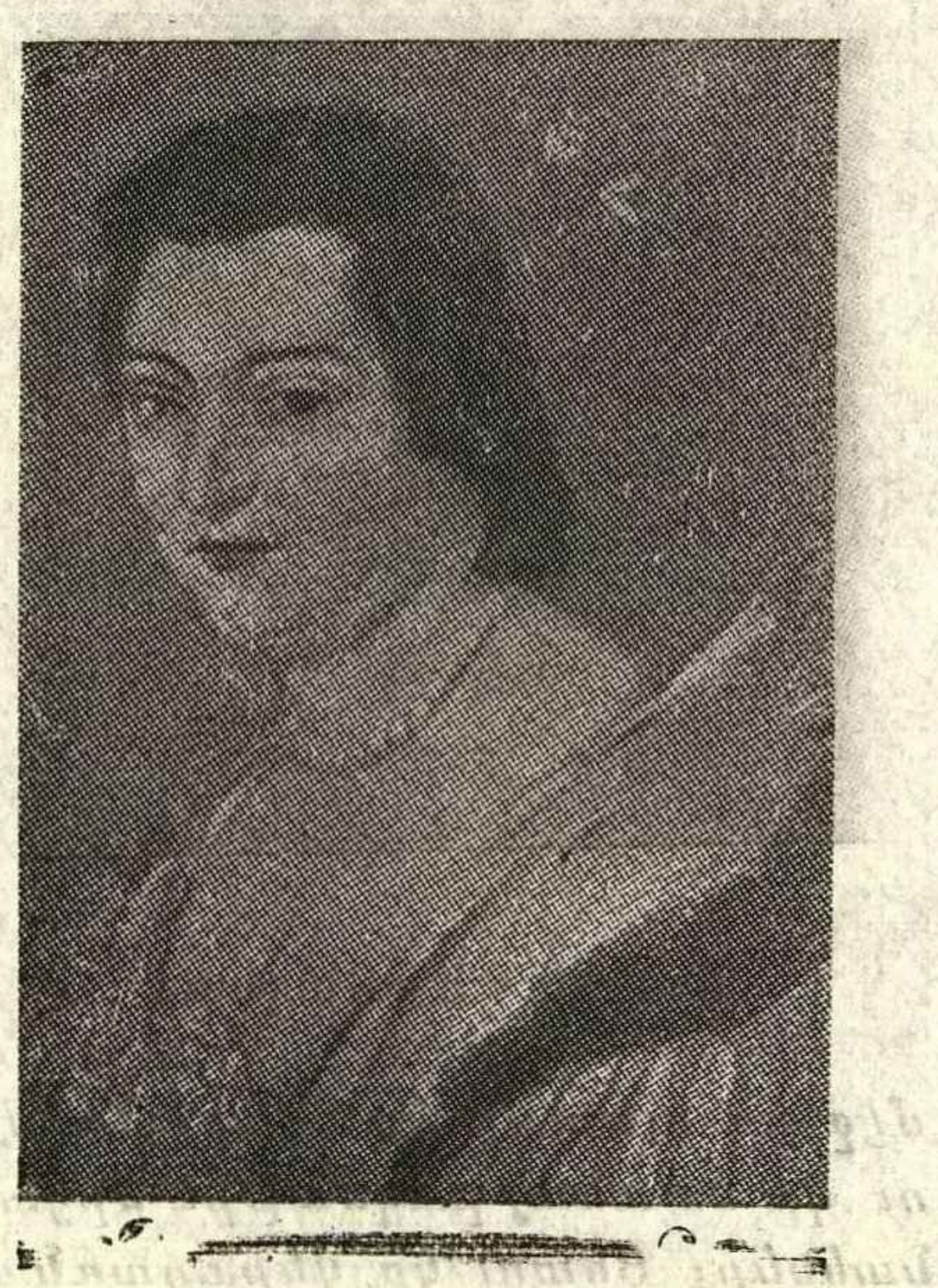
Հելէն Ֆուռման
(Գործ՝ Ռիւպէնսի)

ՏԱՆԹԷ—ԿԱՊՐԻԷԼ ՌՈՍԵԹԹԻ

որ նախառաֆայէլեան անգլիական դպրոցին առաջնորդը եղած է, միակ կնոջ մը դէմքին վրայ գտած է իր բոլոր ներշնչումներուն աղբիւրը·

Էլէոնոռ Սիտալ դերձակուհի էր· Ան ունէր արտասովոր գեղեցկութիւն մը: Իր պղնձագոյն շողշողուն մազերը կը շրջանակէին տխուր հրեշտակային դէմքը· Նուրբ ու հասակաւոր, անօրինակ շնորհ և պարզութիւն մը ունէր· Իր փափկօրէն վեհ շարժուձեւերը հրապուրած էին իր ժամանակի բոլոր նկարիչները·

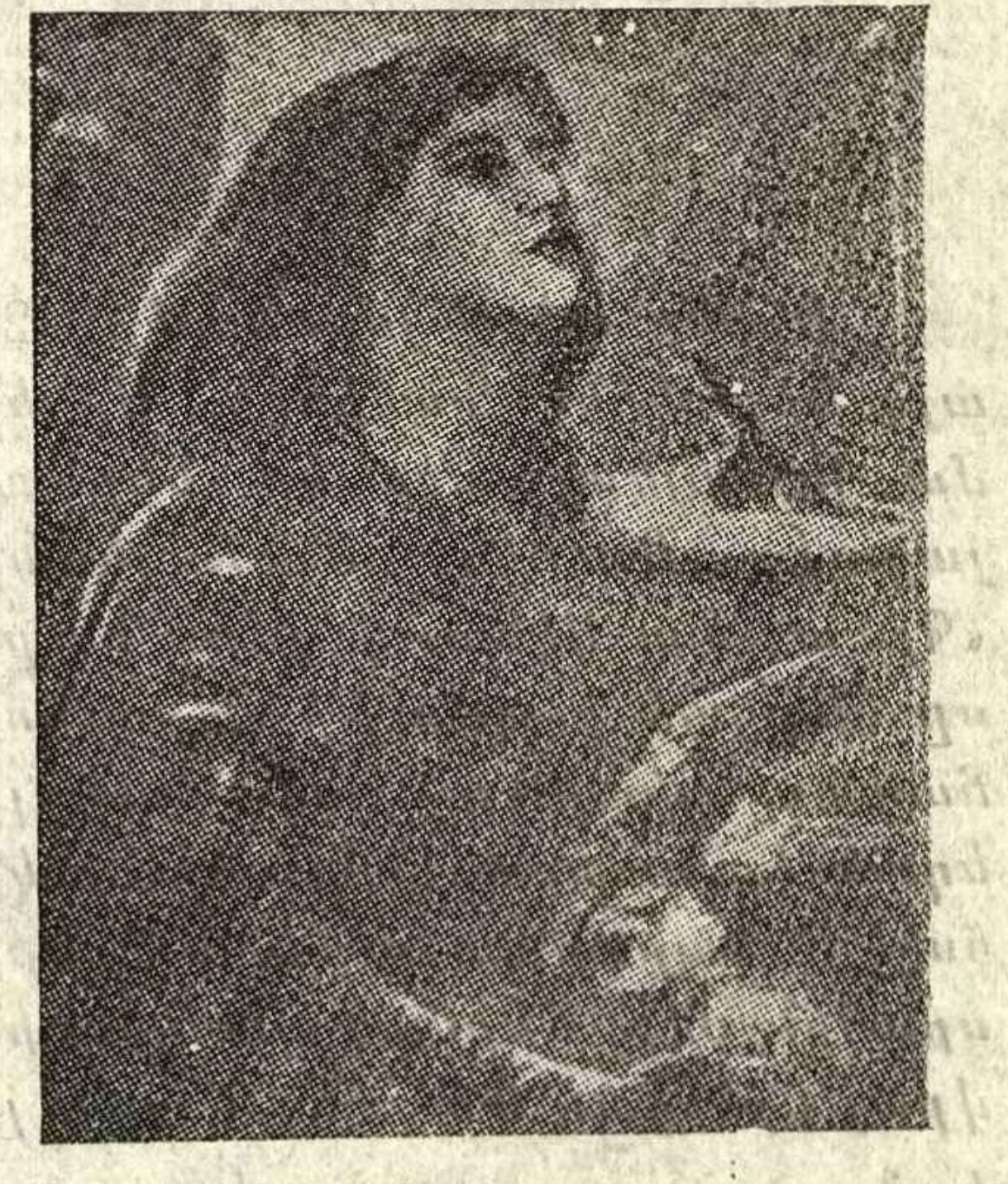
Էլէոնոռ Սիտալ (Beata Beatrix)
Գործ՝ Տանթէ–Կապրիէլ Ռոսեթթիի

Հիւանդութիւնը, որ զայն կը մաշեցնէր, իր ակնարկին անսովոր փայլ մը կուտար և իր մորթին թափանցկութիւն մը, որ զայն աւելի աննիւթական կը դարձնէր·

Ռոսեթթիին համար Էլէոնոռը կինը կը մարմնացնէր· Իր բոլոր նկարներուն մէջ կ'երեւէր անոր գեղեցիկ դէմքը: Բոցափայլ աչքերով, հեշտագրգիռ ու տխրագին բերանով· Այս դէմքը, այս շարժուձեւերը, այս գիծերը, որ ան պատկերացուցած է Պէաթրա—Պէաթրիքսի Երազանքի և Աւետումին մէջ, իր մէջ կը յուզէին խոր ու գաղտնի զգացումը որ ունէր գեղեցկութեան հանդէպ·

(Շար. տես էջ 8)

ՀԱՅ ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ

ՍԵՐԿԷՅ ՇԱՊԱՊԵԱՆ

Սինսինաթի Նուագախումբին Մէջ

Սինսինաթի Սենֆոնիք Նուագախումբը, որ երկու նուագահանդէսներ տուաւ Պոլսոյ մէջ, մեկնեցաւ դէպի Պէյրութ, ուր չորս օր մնալէ ետք անցաւ Պաղեստին եւ կը շարունակէ իր աշխարհի շրջապտոյտը·

Սինսինաթի նուագախումբին մաս կը կազմէ նաեւ հայ ջութակահար մը՝ Սերկէյ Շապապեան, որուն հետ, օգտուելով քոնսէրի դադարի պահէն, ունեցանք տեսակցութիւն մը:

Պ. Ս. Շապապեանի աչքերը ուրախութեամբ փայլեցան երբ լսեց թէ հայեր էինք·

«Աշխարհի որ կողմն ալ երթանք, հայու կը հանդիպինք, ըսաւ ան ու շարունակեց խնդալով· վստահ եմ, երբ Հոնկ Քոնկ երթանք, հոն ալ հայ մը պիտի գտնեմ»·

Մենք ալ մեր կարգին կը փոխադարձէինք իրեն ըսելով, որ ամեն տեղ, ամեն կազմակերպութեան մէջ անպայման հայ մը կը գտնէ, ինչպէս եղաւ այս օրքեսթրին մէջ·

—Այո, կ'ըսէ Շապապեան, ես միակ հայն եմ այս նուագախումբին մէջ, բայց ունիմ բազմաթիւ հայ բարեկամներ տարբեր նուագախումբերու մէջ:

Սերկէյ Շապապեան կը խօսի շատ մաքուր հայերէն մը արեւելեան բարբառով· երբ կը հարցնենք թէ ո՞ւր սորված է, կ'ըսէ·

—Մանկութեանս, հայկական դպրոց եմ կարդացել··

Շապապեան ծնած էր խարքով պարսկահայ ծնողէ, եւ այդ պատճառով Բ· աշխարհամարտէն առաջ, տասը տարեկան հասակին, իր ծնողքին հետ կը ստիպուի գաղթել Պարսկաստան, ուրկէ կ'անցնի Ամերիկա, ուր զարգացուցած էր իր արուեստը եւ եղած է փրոֆեսիոնել ջութակահար:

Սերկէյ Շապապեան Սինսինաթի Նուագախումբին մաս կը կազմէ 4 տարիէ ի վեր, իսկ աւելի առաջ անդամակցած էր Պոսթըն Սեմֆոնիք Նուագախումբին·

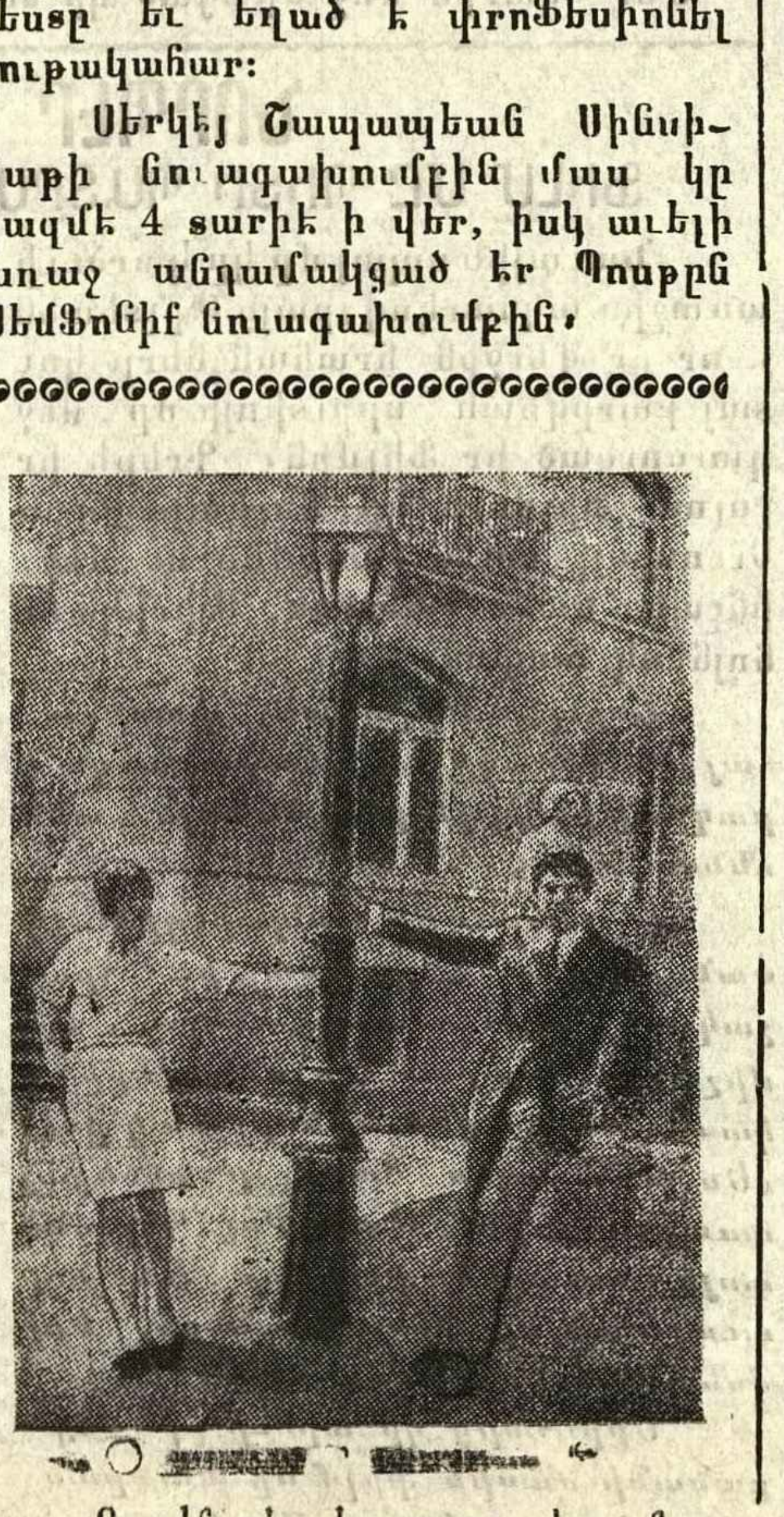
[illegible] եղբայրը կը հայանակի. [illegible] կը հրաժարի երգի [illegible]։

Մեր նկարը — Ժողովրդական սիրուած [illegible] եւ իր քոյրը՝ Տելիգիա·

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՃԵՔԻ ՔԵՆԵՏԻԻ ԴԷՄ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Քենետի, որ Մեսաչուսեցի ծերակուտական է, կը ժամանէր իր մօրը՝ Տիկին Ռոզ Քենետիի հետ: Ոստիկանութեան լուր տրուեցաւ Ճեքիի դէմ մահափորձի մը սպառնալիքը· Էտուըրտ խնդրեց, որ գէթ Ճեքի անգիտանայ իրեն սպառնացող վտանգը: Խնդրանքը ընդունուեցաւ: Երբ Ճեքի ժամանեց, ոստիկանական սեղմ շղթայ մը կազմուեցաւ իր շուրջ՝ ապահովութեան տակ առնելով անոր ներկայութիւնը· Ճեքի ուղղուեցաւ իր սեղանը, որ զետեղուած էր խմբավար Էրիխ Լայնստորֆի քով· Ճեքին հրջապատած էին Մեսաչուսեցի կառավարիչը՝ Վոլփ, իր կինը Տիկին Ռոզ Քենետի և Էտուըրտ Քենետի· Ճեքի հագած էր անցեալ տարի Պըքինկէմ պալատը այցելութեան օրը կրած հագուստը, զոր պատրաստած է Ժան Փաթու· Այդ զգեստը՝ գիշերային երկար «մանթօ» մըն էր վարդագոյն սնդուսէ, որուն տակէն մարմինը կը գրկէր պարահանդէսի բաց կանաչ զգեստ մը՝ ադամանդէ զարդասեղով մը զարդարուն·

Ճեքի ժպտուն էր և զուարթ ու լաւ տրամադրութիւն արտայայտող դէմք մը ունէր·

Նուագախումբը սկսաւ նըւագել իր նախասիրած մէկ եզանակը «Քամրլօ»· Ցետոյ՝ «Եու ար Պիւթիֆուլ» («Գեղեցիկ էք») եղանակ..·

Ցանկարծ, շառաչմամբ խորտակումի մը ձայնը լսուեցաւ· Փոշիի ամպի մը մէջ, առաստաղէն հսկայ կտոր մը ինկաւ՝ Ճեքիէն երկու մեթր հեռու, պարապ սեղանի մը վրայ· Ելքի և մուտքի ճամբաները իսկոյն փակուեցան ոստիկանութեան կողմէ, բայց բան մը չգտնուեցաւ·

Ճեքի՝ անգիտակ դէպքէն, կը ժպտէր անհոգ· Իր մօտէն անձ մը դիտել տուաւ, թէ Սիմֆընի Հոլի շէնքը հաստատուն չէր: Ու Ճեքի խնդալէն մարեցաւ· Ապա, զուարթութեամբ բացումը կատարեց Ֆրենսիս Հէչի հետ՝ նախքան շամփանիայի բաժակաճառ մը արտասանելը՝ Պոսթընի խմբակային նուագախումբին:

Պարահանդէսէն ետք, երբ ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարեց փլած ձեղունի կտորուանքին մէջ, գտաւ կարգ մը նշաններ, որոնք կասկածելի թուեցան, բայց չուզեց հրապարակել զանոնք, անարգել շարունակելու համար իր քննութիւնները:

Բացայայտ է, թէ Տալլասի ողբերգութենէն երեք տարի ետք Քենետի ընտանիքին թշնամիները զինաթափ չեն եղած: Եւ այս մահափորձը առաջինը չէ, որովհետեւ 1963 Նոյեմբերէն սկսեալ Ճեքի և իր զաւակները սպառնական նամակներ ստացած են· Եւ այդ սպառնալիքները բնաւ չեն դադրած: Անցեալ տարի, ամերիկացի լրագրող մը՝ «Տալլասի Վարդերը» անուն հատորին մէջ մասնաւորաբար վեր առաւ հետեւեալ տեսակէտը: Ցիշեալ լրագրողը Ն. Ի. Կան, մաթեմաթիքական ճշգրտութեամբ մը ցոյց տուաւ, որ ոչ մէկ բան կ'ապացուցանէ, թէ Օզվալտ միակ ոճրագործն է առանձինն, այլ, ընդհակառակն, զօրաւոր հաւանականութիւն մը կայ հաստատող, թէ երկրորդ անձ մը եւս կրակած է Հանրապետութեան Նախագահի ինքնաշարժին վրայ: Եթէ ճիշդ համարենք այս գրուածքը, պէտք է ընդունիլ, թէ ոճրագործը ներկայ եղած է Պոսթընի երաժշտական հանդիսութեան օրը, որոշած ըլլալով սպաննել Ճեքին:

Բայց, զօրաւոր հսկողութիւն մը կը կատարուի Ճեքիի վրայ: Էֆ. Պի. Այ-ի ոստիկաններ մօտէն կը հետեւին իր պտոյտներուն և այցելութեանց·

Նիւ Եորքի մէջ, այդ ոստիկանները վայրկեան մը իսկ չեն բաժնուած փոքրիկ Քերըլայնէն: Դաշնակցային երկու ոստիկաններ միայուն կերպով կը հսկեն Ճեքիի բնակարանին վրայ: Երբ Ճեքի դուրս ելլէ՝ քաղաքին մէջ շրջագայելու, անոնք կը հետեւին իրեն քայլ առ քայլ:

— Քենետիի սպանութիւնը չէ գոհացուցած իր թշնամիները, յայտնած է Ժագլինի ընկերուհիներէն մին: Տալլասի մէջ, անոր ընտանիքը, տոհմը ազատական ձախ կուսակցութեան, մշակութային կեդրոնն է որ թիրախը հանդիսացաւ Տալլասի ողբերգութեան: Այդ փորձերը սակայն, միշտ վրիպեցան: Եւ այժմ, այս հրէշները կ'ուզեն իրենց երկրորդ զոհը դարձնել Ճեքին:

Քաղեց՝ Զ. ԱՐՄԷՆ

01055

ՏԷՐՏԷՐԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Հիւանդը խոժոռ նայեց առաստաղին, յետոյ ուզեց մի շարժում անել, բայց թողեց կամ անկարող եղաւ եւ նորից աչքերը փակեց: Տիրամայրը գլուխը երերցնելով մօտեցաւ հիւանդին։

— Տէրտէր ջա՞ն...

Հիւանդը աչքերը լայն բացեց եւ նայեց շուրջը։ Նրա դեղնամոմի դէմքը կաշիի տակ արդէն պարզ գծագրւում էր՝ իբրեւ պարկը գցած գանկ եւ անեղ երեւոյթով էր տալիս նրա հայեացքին։ Երկու ակնախոռոչում հարցական սեւ աչքերը կարծես քներից դուրս նայող անհանգիստ մկներ լինէին։

Տէր Հմայեակը նայեց, նայեց հիւանդի սրուած քթին, այդ քիթը փակագծող երկու հարբւող ակօսներին եւ մտածեց, որ էլ նա վեր կենալիք չունի: Եւ ապահովութեան զգացումից բարձրաձայն հառաչեց։

— Է՜հ, տիրոջ կամքն է, ինչ էնինք:

— Օօ՜օօֆ, աչքս քոռնար, վո՜ւշ, գողունի հառաչեց տիրամայրը եւ թաշկինակը տարաւ աչքերին: Նրան ետեւից չորացած իրիցկինը։

Տէր Հմայեակը երազների հետ էր:

«Սերոբ աղան՝ տարեկան երկու մանէթ, Տիլիպոյենց «նէն՝ իրէք մանէթ...», մտածում էր նա՝ հաշուելով իր նոր ստանալիք եկամուտները: Բայց չէր կարողանում կենտրոնանալ:

Յանկարծ մի պատկեր: Ահա ինքը, Տէր Հմայեակը եկեղեցի է գնում. գլուխը բարձր, հպարտ, առանց մրցակցի։ Ինքը հեռո՛ւ է. միակ քահանան, գիւղի կանայք, աղջիկերք, ծեր ու ջահել՝ նրան են նայում: «Տէր-Հմայեա՜կը» մտածում են ամէնքը, եւ մեծ հեռուութիւն, հմայք կայ այդ բառի մէջ «Տէր Հմայեա՜կը»...: Ահա իր ետեւից կանանց խմբի հետ եկեղեցի է գալիս նաեւ իր իրիցկինը, գլխին կանաչ փուշի, հոգին մախմուր՝ միակ իրիցկինը... Ամէնքը նայում են իրիցկնոջ. իսկ իրիցկինը նայում է իրեն, Տէր Հմայեակին։ «Օտա՞ցդ մեռնիմ, տէրտէ՜ր ջան», մրմնջում է իրիցկինը իւրովի:

Եւ ահա հանդիսաւոր քայլերով ներս է մտնում Տէր-Հմայեակը եկեղեցի, ամէնից գիտուն աչքերը լուրջ, տիրական՝ նայում է իր առջեւ եւ սկսում ժամը: Ի՜նչ երջանկութիւն... Եւ նա խանդաղատանք զգաց դէպի մարդիկ: Մինչեւ անգամ դէպի հիւանդը նա բարի բզգացումով լցուեց։ Յետոյ այդ խանդաղատանքը անցաւ դէպի իրիցկինը եւ այնպէս ախորժով ճմլեց նրա սիրտը, անցաւ մէջքով եւ փոխուեց մի քաղցր սարսուռի, որ տէրտէրը այդ զգացումից ազատուելու համար հառաչեց եւ աչքերը ճպճպացրեց։

Եւ պահանջ զգաց մի բան ուտելու:

Յետոյ նորից նա մտածեց իրիցկնոջ մասին։ Եւ նրան թուաց, թէ իր իրիցկինը զրկուած է, քիչ է զուրզուրուած, եւ ժամանակն է նրան փաղաքշելու, գոհացնելու։

«Խե՜ղճ իրիցկին. չորս հատ բապկցու անեմ, թող հագնի պօլ պօլ», մտածեց նա։

Նա մոռացել էր մեռնողին։ Յանկարծ միայն նկատեց, որ մեռնողը իրեն է նայում: Նրան թուաց, թէ մեռնողը նախանձում է իր առողջութեանը, ծխերին։ Եւ տհաճութիւն զգաց, որ նա իր նախանձով գալիս է թունաւորելու այս երջանիկ օրը։ Նրան թուաց, թէ հիւանդատէրերն էլ նոյն նախանձով են լցուած դէպի ինքը: Եւ ասաց.

— Ինշալլա՜հ, տէրտէրս թեզըմ կը լաւնայ, իրեն ոտքովը ծխերուն նշխարք կը տանի։

— Է՜հ, տէրտէր ջան, ծխերը քեզի կը մնայ, փսփսաց տիրամայրը եւ լուռ լացով բերանը ծռեց, իրիցկինն էլ լցուեց։

— Վո՜ւշ, աս օրն ա՞ պիտի տեսնէինք. վուշ, ասաց ու ծնկերը ծեծեց, չզսպելով իրեն՝ ըսկսեց հեծկլտալ։

— Տէ՛, տէ՛, չոր ու հրամայական ձայնով սաստեց Տէր Հըմայեակը, ձէնդ մի ցկէ, ի՞նչ է եղէ, ի՞նչ կայ լալու։

Նա զայրացաւ այդ լացից եւ ուզում էր աւելի թունդ յանդիմանել իրիցկնոջը։ Նրան համար սաստիկ անախորժ էր այդ լացը եւ անտեղի։

Հիւանդի հոգեվարքը սկսուեց։ Դաժան ժպտի նման մի բան շարժուեց նրա ծռմռուող դէմքի անկիւններում: Հիւանդապահը չոքեց անկողնի մօտ եւ հիւանդի աջը ձեռքին առնելով, ետ արեց նրա մազերը քթի վրայից: Մեռնողը նայեց առաստաղին, ուր մի բան կարծես աչքովն ընկաւ: Բայց դա թւում էր: Նա ցնցուեց, խորը շնչեց եւ մնաց։

Երկու ռոպէաչափ մահը կատարում էր իր կոպիտ, անասնական գործը։ Մեռնողը բացեց բերանը, որսաց օդը եւ երկար պահեց թոքերում, ապա արտաշնչեց։

Յետոյ կարծես մի շարժում էր ուզում անել: Ամէնքը վեր կացան եւ սպասելով նրա շարժման՝ քարացած մնացին նոր դիրքերում:

Հիւանդը հանգել էր արդէն։

Հիւանդապահը նշանակալից հայեացքով գողունի նայեց իրայիններին:

Իրիցկինը օձի կծածի պէս վեր թռաւ ու ճչաց։

Տէր Հմայեակը մի պահ խռովուեց եւ մահը վանելու համար սկսեց անբնական բարձր ձայնով իր աղօթքը:

Մեռելի սառած աչքերը նայում էին մի անլուծելի, ծանր խորհրդով:

★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★

ՊՐԻՋԻԹ ՊԱՐՏՕ Կ'ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒԻ...

ԲԱՅՑ ԿՈՒՆԹԸՐ ՍԱՔՍ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

Ամուսնութեան վրայէն հազիւ քանի մը շաբաթ անցած, կը թուի թէ Տէր եւ Տիկին Կունթըր Սաքսի ընտանեկան կեանքը ճարճատումներ կ'արձանագրէ։

Յիրաւի, կ'ըսուի թէ Պր. Սաքս պիտի ամուսնալուծուի իր կնոջմէն՝ Պրիժիթ Պարտոյէն:

Կունթըր հերքեց լուրը: Բայց ժողովրդական առածը կ'ըսէ. «Առանց կրակի ծուխ չկայ»։ Մանաւանդ, երբ հարցը կը վերաբերի Պարտոյի, որ քանի մը անգամ անցած է նոյն ճամբէն...

ՄԱՆՐԱՎԵՊ

ՄԻ ԱՆԳԱՄ...

Մի մեծահարուստ մարդ դիմեց իր հայրենակից՝ Լայփցիկի ականաւոր վիրաբոյժ Տիրշին, խնդրելով ասել, թէ Փարիզում ո՞ր նշանաւոր վիրաբոյժի մօտ կարող է բուժուել ինքը։

— Փարիզում առաջին վիրաբոյժն է համարւում Տուայէնը։

— Անհրաժե՞շտ է արդեօք որեւէ բարեխօսական՝ նրա մօտ ընկնելու համար:

— Ո՛չ: Դուք պարզապէս կը պատմէք, թէ ինչու համար էք նրա մօտ եկել:

— Յետո՞յ։

— Պարոն Տուայէնը հաւանաբար կը հարցնի ձեզ, թէ որտեղ էք ապրում եւ դուք կը պատասխանէք, թէ Լայփցիկում։

— Յետո՞յ։

— Այնուհետեւ Տուայէնը կ'ասի. «Ինչ տխմար էք, եթէ դուք ապրում էք Լայփցիկում, ապա ինչո՞ւ չէք վիրահատւում Տիրշի մօտ»:

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Շարժապատկերի մայրաքաղաք՝ Հոլիվուտի դռները լայնօրէն կը բացուին Ռուբէն Մամուլեանի առջեւ։ Թէեւ 1928ին Հէլէն Մորկընի մասնակցութեամբ դարձուցած էր «Ափլոզ», իր առաջին ֆիլմը, բայց 1931ին է որ Հոլիվուտի մէջ անընդհատ կը սկսի գործել։ Իր երկրորդ ֆիլմը կ'ըլլայ «Սիթի Սթրիթց», խաղարկութեամբ Սիլվիա Սիտնիյի՝ ուր Մամուլեան առաջին անգամ կ'իրագործէ մարդկային մտածումներն ու զգացումները ձայնականօրէն լսելի դարձնելու, ինչպէս եւ երկու կամ աւելի խողովակներով ձայնագրելու սկզբունքները։ Այս նորութիւնները բաւ եղան, որ սթիւտիոները ձեռքէ ձեռք քաշեն զինքը։ Ֆրետերիք Մարչի խաղարկութեամբ կը բեմադրէ «Տոքթէօր Ճէյքըլ էնտ Միսթըր Հայտ»ը, որ Մամուլեանի փառքը իր զէնիթին կը հասցնէ։ Մորիս Շըվալիէյի եւ Ժանէթ Մագտոնալտի հետ կը պատրաստէ «Լաւ Մի Թունայթ»ը, որուն համար նշանաւոր քննադատներ «Կէցցէ՛ Նոր Լուսինը» կ'աղաղակեն: Ուրիշ յաջող ֆիլմ մըն է «Տը Կոլտըն Պոյ»ը, ուր առաջին անգամ ըլլալով ի յայտ կուգայ Ուիլեամ Հոլտընը։ Ապա Մամուլեան Մարլէն Տիեթրիխի խաղարկութեամբ կը դարձնէ «Սոնկ Օֆ Սոնկս» ֆիլմը։ Կրէթա Կարպօ այս ֆիլմը դիտելէ ետք կ'առաջարկէ որ իր «Քուին Քրիսթինա»յի բեմադրիչը Մամուլեանը ըլլայ։ Անհաւատալի կը թուի այս, բայց Կարպօ ոչ միայն Մամուլեանի ղեկավարութեամբ կը դարձնէ այս ֆիլմը, այլեւ անոր մտերիմ բարեկամուհին կ'ըլլայ, եւ ամուսնութեան զրոյց ալ կը շրջի, բայց չ'իրականանար: Մամուլեան Աննա Սթէնի խաղարկութեամբ կը պատրաստէ Թոլսթոյի «Ռիզըրէքշըն» ֆիլմը, որուն մէջ իր մայրն ալ, Վիրժինիա, դեր մը ստանձնած է։ Իր գլուխ գործոցներէն մին կ'ըլլայ «Պլատ Էնտ Սէնտ» գունաւոր ֆիլմը. յետոյ «Ռինկզ Օն Հըր Ֆինկըրզ», «Սիլք Սթոքինկզ» եւն։

Մամուլեան ոչ միայն գրականութիւն կը դնէ իր ֆիլմերուն մէջ, այլեւ կ'ուսումնասիրէ բոլոր նիւթերը, յամառօրէն կ'աշխատի, կը ճշդէ հագուստները, տեսարանները, գոյները, երաժշտութիւնը:

1937ին Հոլիվուտի մէջ ինքն է որ արտադրած է առաջին ամբողջութեամբ գունաւոր ֆիլմը «Պէքի Շարբ»ը, որ քանի տարիներ ետք 1957ին արժանացաւ Թիւրինի (Իտալիա) գունաւոր ֆիլմերու Միջազգային խորհուրդի մրցանակին՝ որպէս գունաւոր շարժանկարի պատմութեան մէջ վճռական նուաճում մը: Այդ օրերուն բեմերն ու բեմարարները կը լուսաւորուէին ցայտուն փայլով մը, Մամուլեան հոն ներմուծեց ըստուերը։

Մինչ յաղթանակէ յաղթանակ կը վազէ Հոլիվուտի մէջ, ան չի մոռնար իր նախասիրած՝ թատրոնը, եւ «Միւզիքըլ»ներու շրջանը կը յեղաշրջէ իր «Փորկի էնտ Պեսս», «Օքլահոմա» եւ «Գարուսէլ» գործերովը։ «Գարուսէլ»ը երկու խումբ ամբողջ չորս տարի կը խաղան, մէկը Նիւ Եորքի իսկ միւսը Ամերիկայի այլ Նահանգներու մէջ։ 1943ին Նիւ Եորքի «Կիլտ» թատրոնին մէջ կը սկսի բեմադրել «Օքլահոմա» երաժշտական թատրերգութիւնը՝ աննախընթաց եւ բացառիկ յաջողութեամբ, որ 6 տարիներ շարունակ կը ներկայացուի երեք խումբերու կողմէ, մէկը Նիւ Եորքի, իսկ միւս երկուքը Ամերիկայի այլ նահանգներու մէջ, իսկ չորրորդ խումբ մըն ալ Լոնտոնի մէջ երեք տարի եւ ապա Եւրոպա տարիներ շարունակ։ Նիւ Եորքի ներկայացման 5րդ տարեդարձին՝ «Կիլտ» թատրոնը կը սարքէ մեծ հանդիսութիւն մը, որուն ներկայ կ'ըլլայ նախագահ Հէրրի Թրումըն, Զօր. Այզընհաուըր, Պրոտուէյի եւ Հոլիվուտի մեծ աստղեր եւ Օքլահոմա նահանգին կառավարիչը, որուն ձեռքէն Մամուլեան կը ստանայ վկայագիր մը եւ կը դառնայ Օքլահոմա Նահանգին «Պատուաւոր Քաղաքացի»ն։ Մինչեւ 1957 Մամուլեան պահեց սինեմայի «Տնօրէններու Միութեան» նախագահի պաշտօնը։

1961ին Սովետական Միութեան կառավարութեան հրաւէրով կը մասնակցի Մոսկուայի շարժանկարի փառատօնին եւ հոն պատեհութիւն կ'ունենայ հանդիպելու հայկական եւ վրացական ֆիլմերու ներկայացուցիչներուն։

Անհաւասիկ շարժապատկերի անմահ անուն մը՝ Ռուբէն Մամուլեան։

Սկիզբի շրջանին «Կիլտ» թատրոնի տնօրէնը կ'առաջարկէ իրեն Կարմօն անունը որդեգրել, «այս անունը աւելի դիւրըմբռնելի պիտի ըլլայ ժողովուրդին համար» կ'ըսէ ան։ «Եթէ յիշուելու արժանի ըլլամ իսկական անունս ալ շատ դիւրաւ պիտի սորվին» կը պատասխանէ Մամուլեան։ Հարցուցի իր նախասիրած գործերուն մասին, ըսաւ թէ բոլորն ալ կը սիրէր այնպէս ինչպէս պիտի սիրէր իր զաւակները։ Մամուլեան Հոլիվուտի մէջ կը մերժէ կաշկանդուիլ կանոններով եւ աւանդութիւններով եւ համաձայն չէ ժապաւէններու գրաքննութեան։ Այդ իսկ պատճառաւ մէկուկէս տարի աշխատելէ ետք՝ հրաժարեցաւ «Գլէոփաթրա» ֆիլմին բեմադրիչի իր պաշտօնէն, եւ այդ ֆիլմին ձախորդ արդիւնքը ծանօթ է ամէնուն:

Մեր աշխատակիցը կը տեսակցի Ռուբէն Մամուլեանի հետ

1965ին Մամուլեան մուտք գործեց նաեւ գրական ասպարէզ: Նիւ Եորքի «Կրաֆիք» հրատարակչական տունը լոյս ընծայեց անոր առաջին գիրքը՝ «Էպիկէյլ» 15.000 տպաքանակով, որ կարճ ժամանակուան մէջ սպառեցաւ։ Նոյն բախտին արժանացաւ նաեւ երկրորդ տպագրութիւնը։

Մամուլեան ունի գրական ուրիշ մեծ աշխատութիւն մը, որ Համլէթի արդի մեկնաբանութիւնն է: Ան, գրքի բնագիրէն կրճատած է 500 տող եւ 200 հին բառեր փոխարինած է համապատասխան նոր բառերով եւ հինգ արարները վերածած է չորսի, արդիականացուցած եւ աւելի մատչելի դարձուցած է հասարակութեան։ Իր այս աշխատութիւնը տեւած է վեց տարիներ եւ մեծապէս գնահատուած Շեքսփիրեան մասնագէտներէն Ս. Լ. Բաուզիւի կողմէ:

Մեծ վարպետը (1945ին) ամուսնացած է Ազատիա Նիւմընի հետ։ Հիանալի կերպով կը նկարէ, կը հաւաքէ հազուագիւտ ծաղիկներ, կը ծխէ՝ երբեմն սիկառ եւ երբեմն ալ ծխամորճ, ու երբ ժամանակ գտնէ, թերթերու համար ալ կը գրէ թատերական տեսութիւններ, քերթուածներ, պատմուածքներ եւ թատերական վերածումներ։

Եթէ հայ հաւաքականութեան մէջ գործօն դեր քիչ կը ստանձնէ, իր հայ ըլլալը սակայն երբեք չ'ուրանար եւ հպարտ է անով։

Ազգն ալ հպարտ է իր տաղանդաւոր զաւակ՝ Ռուբէն Մամուլեանով։

Գահիրէ *Ս. Գ.*

ՁԱՅՆԱԿԻՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Ա. ԲԱԺՆԻ ԼԻԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

— Ահլիի խումբը կը յաղթէ Թերսանայի՝ 88ով 49 (Ա. կիսախաղ 44ով 26 ի նպաստ Ահլիի):

— Շորթայի խումբը կը յաղթէ Հելիոպոլիսի 65ով 63 (Ա. կիսախաղ 34ով 36 ի նպաստ Հելիոպոլսոյ խումբին):

— Թալաաթ Հարպ կը յաղթէ Ուայ Էմ Սի Էյի 64ով 52 (Ա. կիսախաղ 32ով 24 ի նպաստ Թալաաթ Հարպի)։

— Կէզիրէ կը յաղթէ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի 112ով 65 (Ա. կիսախաղ 35ով 56 ի նպաստ Կէզիրէի)։ Այս մրցումին ես Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի խումբի շարքերը դեռ ամբողջացած չէին և կարգ մը լաւ մարզիկներու բացակայութիւնը զգալի էր. ասիկա կը կրկնուի քանի մը մրցումներէ ի վեր։

Հ.Մ.Ը.Մ.- Նուպարի խաղացած գրեթէ բոլոր վերջին մրցումները անհատական են քան խմբական և պասքէթ պոլը կը կարօտի խմբային խաղարկութեան մը, որ մեծապէս կ'օգնէ մրցումներու նպաստաւոր արդիւնքներուն։ Վերոյիշեալ խումբին գրեթէ բոլոր մարզիկները անհատապէս կը ներկայացնեն մէյ մէկ արժէքներ. բայց այդ արժէքները կը կորսուին անհատական խաղարկութեան առջեւ և կարգ մը մարզիկներ ապաւինած իրենց հասակին և կամ մարմնի զօրութեան կրնան լաւ խաղացողներ ըլլալ եթէ միայն քիչ մը աւելի զարկ տան՝ շուէտական մարզանքներու՝ որպէսզի ձեռք բերեն ճկունութիւն մը, որ անպայման օգտակար պիտի ըլլայ թէ մարզիկին և թէ խումբին։

— Զամալէքի զօրաւոր խումբը դժուարաւ կը յաղթէ Հելիոպոլիսի խումբին 71ով 67 (Ա. կիսախաղ 33ով 30 ի նպաստ Զամալէքի)։

— Հելիոլիտոյի խումբը կը յաղթէ Լուսավառութեան Հաստատութեան 80ով 70 (Ա. կիսախաղ 40ով 43 ի նպաստ Լուսավառութեան Հաստատութեան)։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԼԻԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ՑՐԴ ՇԱԲԱԹԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Պայումիէն և մօտենալով բերդին աջ ոտքով բարձրացուց գնդակը, որ գնաց և տեղաւորուեցաւ Թերսանայի բերդին մէջ։ Նշանակուեցաւ Ահլիի Ա. և յաղթութեան կէտը։

Այս կէտէն ետք Թերսանա իր խաղարկութիւնը փոխեց և կեդրոնացուց Շազլիի և Մուսթաֆայի վրայ, փոխանակ երկու ծայրերուն. մինչ այդ Ահլի շատ կանուխէն անցաւ պաշտպանողականի ու ամբողջ խումբէն միայն Ուսաման էր որ յառաջացեալ գիծին վրայ էր:

Թերսանա ամէն ջանք ըրաւ հաւասարութեան կէտը նշանակելու, բայց չյաջողեցաւ և մրցումը վերջացաւ 1ով 0 ի նպաստ Ահլիի: Այս մրցումին իրաւարարը և 2 օգնականները Յունաստանէն եկած էին։

ԻՍՄԱՅԻԼԻ ՅԱՂԹԵՑ ՕԼԻՄՓԻՔԻ՝

1ՈՎ 0

Երկու խումբերն ալ իրենց կարգին յարձակողականներ կազմակերպեցին առանց որեւէ արդիւնքի և Ա. կիսախաղը վերջացաւ հաւասար՝ 0ով 0։

Բ. կիսախաղին սակայն Իսմայիլի խումբը տիրապետեց դաշտին և 10րդ վայրկեանին Ալի Ապու Կրէշա նշանակեց Իսմայիլիի Ա. և յաղթութեան կէտը։

Օլիմփիքի պաշտպանողական գիծը քայքայուած էր և Իսմայիլիի մարզիկները իրենց ուզածին պէս կը շարժէին մրցորդ խումբի բերդին առջեւ ու մրցումը վերջացաւ 1ով 0՝ ի նպաստ Իսմայիլիի։

ԻԹԹԻՀԱՏ ՍԱՔԱՆՏԱՐԻ ՅԱՂԹԵՑ ՏԱՄԻԵԹԻ՝ 3ՈՎ 0

Աղեքսանդրիոյ մէջ Իթթիհատի խումբը պարտութեան մատնեց Տամիեթի խումբը՝ 3ով 0։

Երկու խումբերն ալ իրենց կարելին ըրին յաղթական դուրս գալու մրցումէն։ Իթթիհատը յաջողեցաւ 3 կէտեր նշանակել, Ա. կէտը Ա. կիսախաղի 11րդ վայրկեանին Ահմէտ Եագուպի կողմէ, իսկ միւս երկու կէտերը նշանակուեցան Բ. կիսախաղի 13րդ վայրկեանին Մոհամէտ Կապէրի կողմէ և 15րդ վայրկեանին դարձեալ Ահմէտ Եագուպի կողմէ. Մրցումը վերջացաւ 3ով 0՝ ի նպաստ Իթթիհատ Սաքանտարիի։

ՍՈՒԷԶ ԷԼ ՌԻԱՏԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՕՐԷՆ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԹԱԵԱՐԱՆԻ՝

2ՈՎ 0

Ութը մրցումներ խաղալէ ետք՝ Սուէզ էլ Ռիատին կ'ապահովէ երկու կէտեր պարտութեան մատնելով Թաեարանի խումբը անակնկալօրէն։

Սուէզ էլ Ռիատի մարզիկները առաջին վայրկեանէն իսկ անցան զօրաւոր յարձակողականի, առիթէն օգտուելով Թաեարանի թոյլ և անհոգ խաղարկութենէն ու Ա. կիսախաղի 32րդ վայրկեանին Ահմէտ Էլիտ նշանակեց Սուէզի Ա. կէտը։ Թաեարանի մարզիկները այս կէտէն ետք անկարելին ըրին հաւասարելու՝ բայց ի զուր։

Բ. կիսախաղին դարձեալ Թաեարան ամէն ջանք ըրաւ նշանակելու համար հաւասարութեան կէտը ու կազմակերպեց յարձակողականներ, բայց անվտանգ. մինչ Սուէզի մարզիկ Օմար Ատհամ 35րդ վայրկեանին յաջողեցաւ Բ. կէտը նշանակել, որ ապահովցուց Սուէզի խումբի յաղթութիւնը։ Մրցումը վերջացաւ 2ով 0՝ ի նպաստ Սուէզի։

ՄԵՀԱԼԼԱ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՄԱՍՐԻԻ՝

1ՈՎ 0

Երկու խումբերն ալ միջակ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին։ Մեհալլայի խումբը մեծաւ մասամբ տիրապետած էր դաշտին և քանի մը յարձակողականներէ ետք 9րդ վայրկեանին Սապէլ Ռէհիմ Խալիլ նշանակեց Ա. և յաղթութեան կէտը՝ գլխու հարուածով։ Բ. կիսախաղին երկուստեք կազմակերպեցին յարձակողականներ, բայց ի զուր։

25րդ վայրկեանին Մասրիի մարզիկ Մոհամէտ Պատաուի գեղեցիկ առիթ մը փախցուց նշանակելու հաւասարութեան կէտը. մրցումը վերջացաւ 1ով 0՝ ի նպաստ Մեհալլայի։

ՎԱՀԷՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

ՄՈՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ԳԼԷՅ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՊԱՀԷ ԻՐ ՏԻՏՂՈՍԸ

Աշխարհի ծանր կշիռքի ախոյեան Մոհամէտ Ալի Գլէյ կը պահէ իր տիտղոսը, յաղթելով իր 7րդ մրցակիցին Գլավելէնտ Ուիլեամզի՝ 3րդ ռաունտին. մրցումը տեւեց մօտ 7 վայրկեան և 9 երկվայրկեան: Մինչ այդ Ուիլեամզ 3 անգամ գետին կ'իյնայ և կ'ելլէ, բայց վերջին հարուածը «նոք աութ» կ'ընէ ու անգամ մը եւս Գլէյ կը մնայ իր բարձրութեանը վրայ, մրցելով 6 անգամ 12 ամսուան մէջ և իրեն պահելով այս տիտղոսը:

Այս մրցումը տեղի ունեցաւ Հաուսթոնի մէջ ի ներկայութեան մօտ 36 հազար հոգիի ու Գլէյի բաժին ինկաւ մօտ քառորդ միլիոն տոլար:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՈՒԵՍԹՀԱՄ ԶՕՐԱՒՈՐ ԽՈՒՄԲԸ ԱՄԷ.ի ՄԷՋ

Զամալէքի մասնաւոր հրաւէրով, Ուեսթհամ պիտի մրցի Զամալէքի հետ Նոյեմբեր 30ին։ Շատ մեծ հաւանականութիւն կայ որ Խորհրդային Միութեան և աշխարհի լաւագոյն բերդապահ Եաշին մաս կազմէ Զամալէքի խումբին:

Ուեսթհամի խումբին մաս կը կազմեն միջազգային խաղացողներ Պոպի Մուր, Հերսթ, Բիթըրզ և Պիրն, որոնք խաղացին Անգլիոյ խումբէն Աշխարհի բաժակի մրցումներուն։

— Արեւմտեան Գերմանիա (Աշխարհի Բ. Ախոյեան) կը յաղթէ Նորվեկիոյ՝ 3ով 0 (Ա. կիսախաղ 2ով 0): Ասիկա Բ. միջազգային յաղթութիւնն է աշխարհի բաժակի մրցաշարքէն ետք. Նախ Թուրքիոյ յաղթեց 2ով 0։

Վ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՄԻՐԷՅ ՄԱԹԻՈՒ

Մականուն — Մաթիու
Անուն — Միրէյ
Ծննդավայր — Ավինեոն
Ծննդեան թուական — 1946, Յուլիս 22
Հասակ — 1.50 մ.
Կշիռք — 41 քկ.
Մազերու գոյն — Շագանակագոյն
Աչքերու գոյն — Մոխրագոյն-կապոյտ
Սիրած գոյնը — Մանիշակագոյն
Նախընտրած խմիչքը — Ջուրը
Նախընտրած դերասանը — Կարի Գուփըր
Նախընտրած դերասանուհին — Մարիլին Մոնրօ.
Խաղ — Վոլի-պոլ
Սիրած երկիրը — Ճափոն
Քաղաքական կարծիք — Զուտ Հաւ
Ղեկ — Ջոլի

→ ՄԻՐԷՅ ՄԱԹԻՈՒ

Միրէյ Մաթիու մեր դարուն երազային Սինտրելլան է, իր կեանքըն ալ՝ փափկահրաշ հեքեաթ մը։

Ան զաւակն է աղքատ բայց պարկեշտ ծնողքի մը, և 13 եղբայրներու ու քոյրերու երէցը:

Իր միակ փափաքը եղած է ժողովուրդի ներկայութեան բեմ բարձրանալ և երգել։ Բայց ծնողած աղքատութեան պատճառաւ երկար ատեն չէ կրցած այդ երազը իրականացնել։

Միրէյ դպրոցին մէջ անյաջող ըլլալուն՝ ծնողքը կը ստիպուի զինք գործի դնել (Նամակի պահարաններու գործարանի մը մէջ)։

Շատ դժուար կեանք մը կ'ունենայ։ Ամէն առաւօտ ժամը 4ին կ'արթննար գործի երթալու համար. կէսօրէ ետք ժամը մէկին կը վերադառնար և պզտիկ քոյրերով ու եղբայրներով կը զբաղէր։ Իսկ գիշերները երգի դասեր կ'առնէր՝ կարենալ իր երազին շունչ տալու համար։

Այս բոլոր դժուարութիւնները կը վերջանային եթէ օր մը ան ամուսնանար իրեն նման քաջ ու պարկեշտ երիտասարդի մը հետ. սակայն այդ ուղղութեամբ չէ մտածած... հապա իր այնքան փայփայած երա՞զը...։

Միրէյ առանց տկարանալու պայքարեցաւ այդ բոլոր դժուարութիւններուն և արգելքներուն դէմ, մինչև որ յաղթեց անոնց։

Այժմ, Միրէյ Մաթիու Ֆրանսայի առաջնակարգ երգչուհիներէն մէկն է. ամբողջ աշխարհը կը խօսի անոր մասին։

Նամակի պահարաններու գործարանի փոքրիկ աշխատաւորուհին այժմ Ֆրանսայի բեմերու զարդն է։ Կ'երգէ անկաշկանդ և խրայատուկ ոճով։

ՀԻԼՏԱ Ս. ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ

ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՍԷՐԵՐԸ

(Շար. Զ. էջէն)

Ան տասը տարի ապրեցաւ Էլէօնորի հետ։ Զայն նկարեց անխոնջ կերպով, մէկ կողմէ ալ արտասանելով անոր ձօնած իր խանդավառ տողերը։ Յետոյ ամուսնացաւ անոր հետ։ Երկու տարի վերջ մեռաւ ան, զինքը կրծող տենդէն սպառած։

Իր կնոջը դագաղին մէջ զետեղեց իր քերթուածներու ձեռագիրները, որմէ ուրիշը չէր կարդացած արդէն: «Այս քերթուածները ես քեզի համար միայն գրած էի։ Անոնք չեն կրնար մնալ հոս, ուր դուն չկաս այլեւս» ըսած էր։

Սերժան Մառսօ նկարիչ մըն էր թէև, բայց ոչ թէ իր հանճարին, այլ իր բացառիկ սիրոյն համար նշանաւոր եղաւ։ 1792ին ուշադրութիւն գրաւեց իր յեղափոխական չափազանց խանդավառութեամբը: «Մէկ միլիոն դաւաճաններու մահը» քուլարկելով հանդերձ, աղջկան մը լուսանկարին առջեւ երբ հառաչներ կ'արձակէր: Որովհետեւ այս ցարդաքարը մարդոց ամենէն փափկանկատն էր: Տասնհինգ տարեկանին, իր ծննդավայրին, Շարթրի մէջ տեսած էր աղջիկ մը, որ պատուհանին առջեւ նստած կ'ասեղնագործէր։ Սիրեց զայն։ Մարի կը կոչուէր ան եւ տասնըչորս տարեկան էր։ Աղքատիկ ընտանիք մը աղջիկն էր։ Մինչ ինք՝ հարուստի զաւակ։ Սորվեցաւ երազելով միայն գոհանալ։

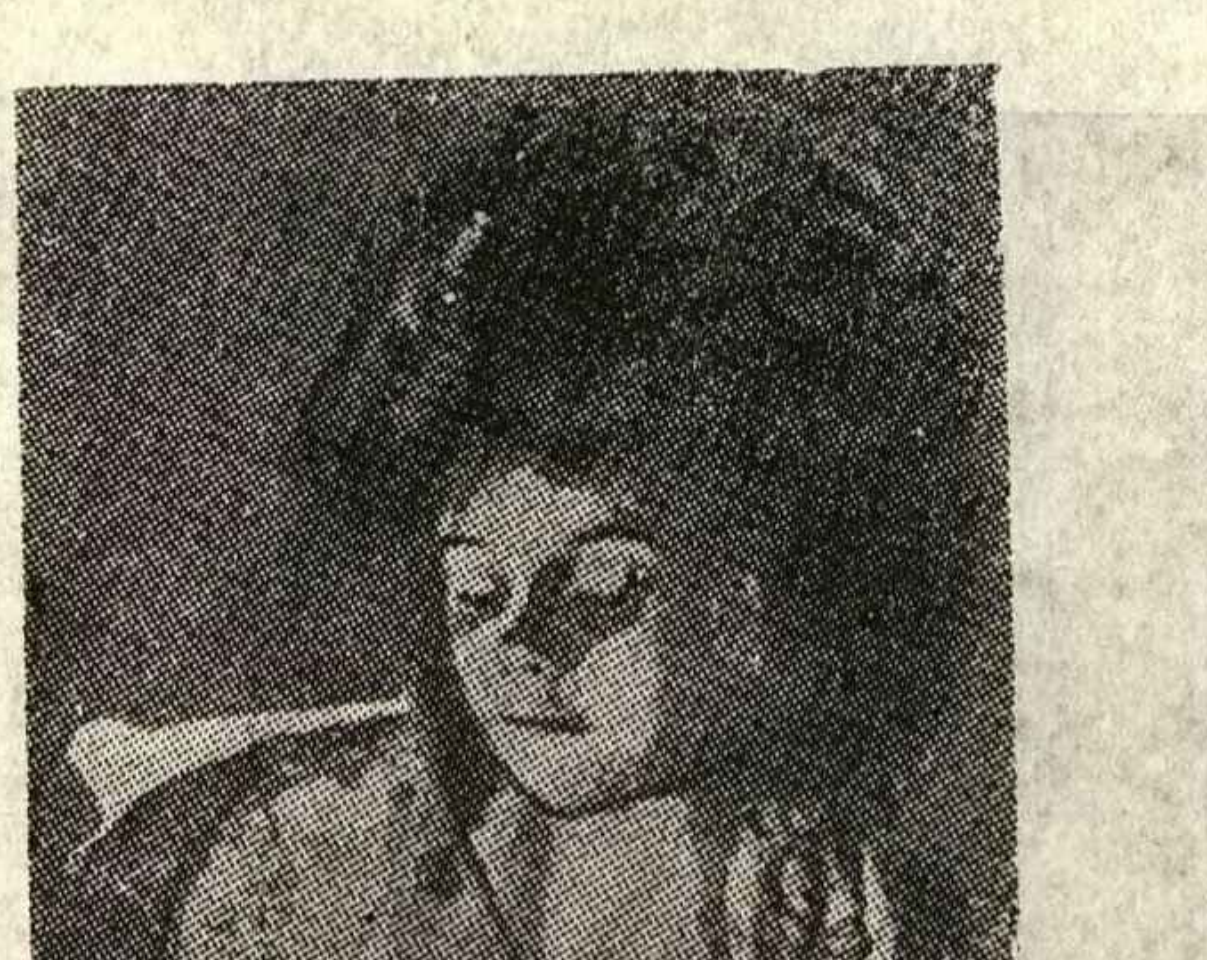

Գոռ՝ Սերժան Մառսոյի

Երբ ինք Փարիզի մէջ գծագրութիւն կ'ուսանէր, իր գեղջկուհիին ծնողքը ամուսնացուցին զայն։ Շարթր վերադարձին յաջողեցաւ Մարիին ամուսնոյն համակրութիւնը գրաւել, այն աստիճան, որ ան փափաքեցաւ որ իր կնոջ գծագրութեան դասեր տայ։

Հրաշալի դասեր... Մարիի ձեռքը կը դողար մատիտին վրայ: Բայց Սերժան, անոր յուզումէն չկարենալ օգտուելու չափ շատ կը սիրէր զայն։

Դասերը տեւեցին տասը տարի, որմէ յետոյ Մարի թողուց ամուսնական յարկը եւ ամուսնալուծում պահանջեց։ Բայց ամուսնալուծման յայտարարութիւնը, իրարէ հեռու մնալու համար՝ Սերժան զայն վանք մը տեղաւորեց եւ [illegible] այս սիրահարները յաջողեցան պաշտօնապէս ամուսնանալ։ Անոնք արդէն քառասուն տարեկան մօտ էին եւ իրենց սէրը տեւած էր մօտաւորապէս քսան տարի։ Ութսուն տարեկանին, անոնք զիրար կը սիրէին առաջին օրերուն նման։ Միայն մահը յաջողեցաւ ընդհատել իրենց երջանկութիւնը։

Ալպէր Պ.ռեաօ, վերջին ժամանակներու մեր լաւագոյն նկարիչներէն մին՝ Համլէ մէջ հանդիպեցաւ անոր, որ իր կինը եղաւ։ Ան աղջիկն էր քանդակագործի մը. ինքն ալ քանդակագործ էր։ Համբաւը, որ երիտասարդներէն ունէր շնորհիւ իր գեղեցկութեան ու տաղանդին,

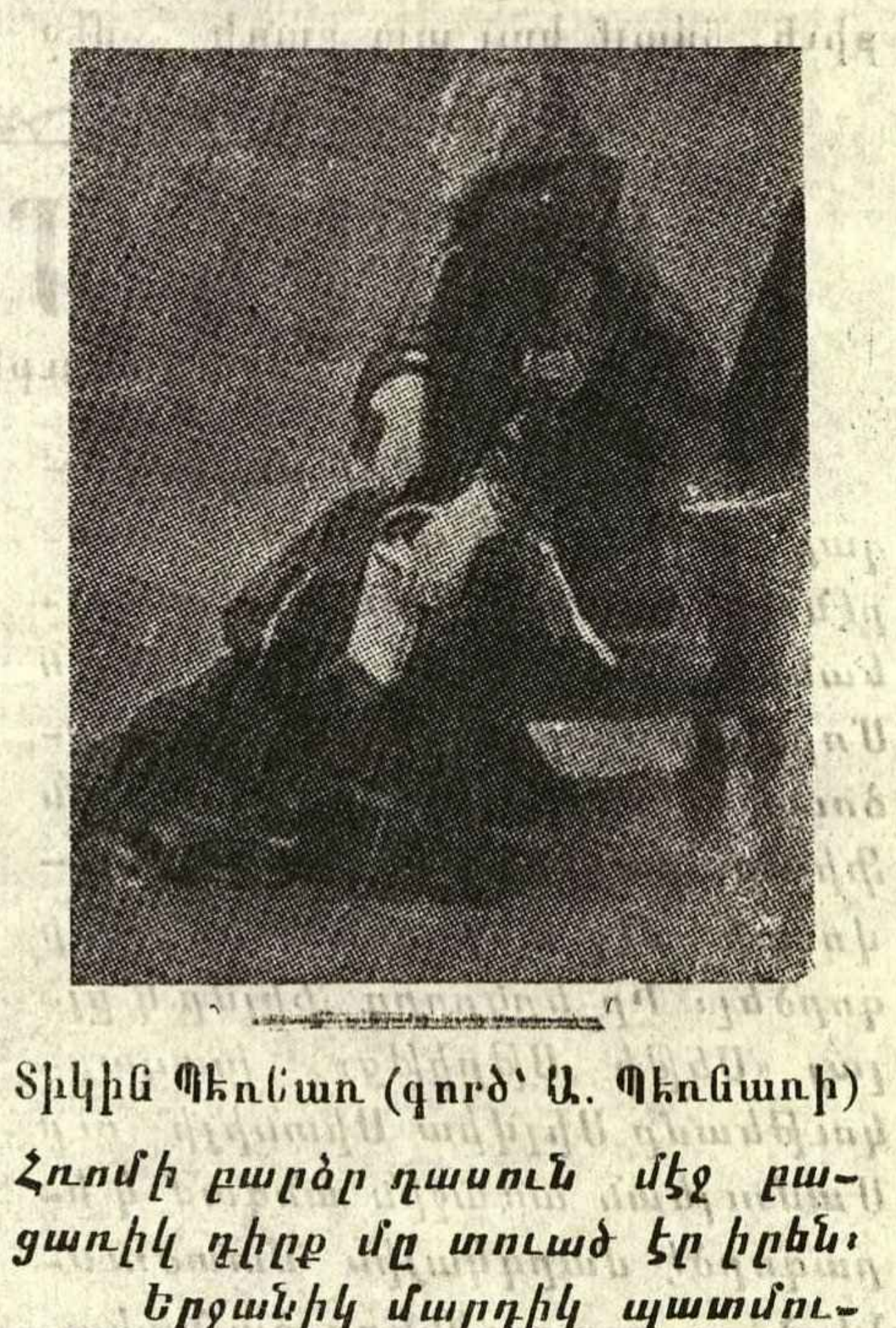

Տէկին Պեռեաօ (գործ՝ Ա. Պեռեաօի)

Համլի բարձր դասուն մէջ բացառիկ դիրք մը տուած էր իրեն։

Երջանիկ մարդիկ պատմութիւն չունին։ Այս խօսքը անգամ մըն ալ կը հաստատենք այս զոյգին օրինակին դէմ, որոնք սիրոյ եւ աշխատութեան ամենազօրաւոր կապերով միացած էին։ Նկարիչ եւ քանդակագործ շարունակեցին միասին աշխատիլ իրենց աշխատանոցներուն մէջ, որոնք հաղորդակից էին իրարու։

Փոխադարձ հասկացողութիւն մը եւ փոխադարձ հիացում մը՝ իրարու հանդէպ։ Ձեռնարկնե՞ր միասին, հանդէ՞ս միասին, ճամբորդութիւ՞ն միասին, տուն դաստիարակութիւնը միասին... օդակաւորում մը հրաշալի օրերու շղթայի մը։

Ալպէր Պեռնարի փառքին մէջ ո՞րն է բաժինը այս կնոջ, որ խելացի, ուշադիր, քաղաքէն եւ ամէն բանի ընդունակ էր։ Ի՞նչպէս որոշել իր բաժինը, քանի որ երեւութապէս առանձին բան մը չէր ըներ, բայց բոլոր զիրենք ճանչցողները միանման խոր հիացումով կը յիշէին մեծ նկարիչին տաղանդը եւ անդադրուն հրապոյրը անոր, որ բառին բովանդակ առումովը եղաւ իր ընկերուհին։

ԱՍՏՂԻԿ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ՉԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր—ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة "ج.ع.م" - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ 12 (160)– ՇԱԲԱԹ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1966
ՀԱՏԸ ԶԵՌՔԷ 2,5 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
ملحق رقم ١٢ (١٦٠) السبت ٣١ ديسمبر ١٩٦٦

Շնորհաւոր նոր տարի

ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒՍԱՒՈՐ ՆՈ՛Ր ԱՅԳԱԲԱՑԻ ՄԸ ՍԵՄԻՆ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ

«ՄԵՌԱ՛Ւ ԹԱԳԱՒՈՐԸ... ԿԵՑՑԷ՛ ԹԱԳԱՒՈՐԸ»։

Այսպէ՛ս կը գոչէին, միապետական ժամանակաշրջաններուն, երբ յաւիտենական քունով ննջէր օրուան վեհապետը, և երբ ժողովուրդին կը հաղորդուէր անոր յաջորդին անունը։

«ՄԵՌԱ՛Ւ 1966ը... ԿԵՑՑԷ՛ 1967ը»։

Նոր Տարուան սեմին կանգնած, այսպէ՛ս կը գոչէ համա՛յն մարդկութիւնը, իւրաքանչիւր Ամանորի այգաբացին, նո՛ր յոյսերու, նո՛ր երազներու և նո՛ր իղձերու իրականացման ջե՛րմ մաղթանքներով զրահուած։

Տարի մը եւս կ'օղակաւորուի դարերու շղթային: Պատմութեան իւրաքանչիւր օղակը յատկանշուած է իր ուրոյն կերպարով, իր սեփական դիմագծով և իր մասնայատուկ տարեգրութեամբ։

Քաղաքական խռովայո՛յզ իրադարձութիւններով բնորոշուած սա մահացող տարին, մարող հրաբուխի մը հետքերով կ'անհետի անվերադարձ, փոթորկած հոգիներու դիմաց ուրուագծելով տակաւին անկերպարան նոր տարուան խոշորագոյն հարցականը, քաղաքականէն մինչեւ մարզականը ու տնտեսականէն մինչեւ ընկերայինը տարածուող բոլոր մարզերու համար հաւասարապէս։

1967...

Անորոշ, անդիմագիծ, աներեւոյթ, անակնկալներով յղի նո՛ր ժամանակաշրջան մը կը թեւակոխենք, ալեկոծ մտածումներով և փոթորկայոյզ հոգիներով։

Բայց, զարմանալիօրէն և տարօրինակօրէն սա՛ նորածին տարուան առաջին օրը որքա՜ն լայնածիր հեռանկարներու և որքա՜ն անսահման ցանկութիւններու տօնախմբութեամբն ու խանդավառութեամբն է որ կ'ողջունուի և կը դիմաւորուի:

Պահ մը, կամայ թէ ակամայ, կը հանդարտին մտքերն ու սրտերը, ժամանակաւոր մոռացումի մէջ կը թաղուին բոլոր մտահոգութիւնները, հիմնովին կը յեղաշրջուին հոգեկան ներաշխարհները, ու բոլոր շրթներու վրայ միենո՛յն յանկերգը կը հոլովուի.

«ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈ՛Ր ՏԱՐԻ...»

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի երջանկաբեր խաղաղութիւնը տիրէ բովանդա՛կ աշխարհին։

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի սե՛րտ եղբայրասիրութեան ջե՛րմ ոգիով համագործակցին մարդաբնակ այս երկրագունդի բոլո՛ր ժողովուրդներն անխտի՛ր, յանուն Արդարութեան, յանուն Հաւասարութեան և յանուն Ազատութեան ամբողջական և վերջնական յաղթանակին։

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի բարօրութեան լուսաւո՛ր օրերուն մէջ ապրի համա՛յն մարդկութիւնը։

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի բարգաւաճ նուաճումներով բարձունքէ բարձունք խոյանայ Արաբական Աշխարհը:

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի փառապանծ յաղթանակներու նո՛ր հորիզոններ և նո՛ր գագաթներ դարբնէ ու կերտէ համա՛յն հայութեան վերածնած և վերածաղկող Մայր Հայրենիքը՝ արեւավա՛ռ Հայաստանը։

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի միասնականութիւնը, համագործակցութիւնը և եղբայրակցութիւնը միշտ անխա՛խտ և անվրդո՛վ մնան բովանդա՛կ Սփիւռքահայութեան մօտ:

Թո՛ղ շնորհաւոր ըլլայ Նոր Տարին, որպէսզի մարզաշխարհն ամբողջ արձանագրէ բեղուն գործունէութեան ոսկեդարեան նո՛ր շրջան մը աննախընթաց։

ՇՆՈՐՀԱՒՈ՛Ր ՆՈՐ ՏԱՐԻ։

Պէյրութ — ***ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ***

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՅ ԱՌԹԻՒ
ՉԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ
ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ ԻՐ ԲՈԼՈՐ
ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ,
ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԵՒ
ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ,
ՄԱՂԹԵԼՈՎ ԱՆՈՆՑ
ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ։

ԵՈՒԶԻՊԻՕ ԵՒ ԻՐ ԽԱՂԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ԱՐԿԱԾԱՀԱՐ

Պենֆիքա Ֆութպոլի խումբի խաղացողներէն՝ Լիւչիանօ, ելեկտրահար եղաւ այս ակումբին բաղնիքին մէջ, այն միջոցին, երբ իր բարեկամի մը հետ լոգանք կ'առնէր, Ֆութպոլի փորձէ մը ետք։ Մահը վայրկեանական եղաւ։

Լիւչիանօ խումբին մէջ կը խաղար որպէս պահեստի, բայց բազմաթիւ անգամներ հրաւիրուած է խաղալու առաջին խումբէն:

Իր ընկերը՝ Մալվա Տա Սիլվա, նոյնպէս տարուած է զօրաւոր հոսանքէ մը, բայց փրկուած։

Դեռ ստոյգ տեղեկութիւններ կը պակսին այս գէշ արկածին մասին։

Կը տեղեկացուի թէ Պենֆիքայի պահեստի խաղացող Լիւչիանոյի ելեկտրահարութեամբ մեռնելէն զատ, ուրիշ խաղացողներ եւս ենթարկուած են աւելի կամ նուազ ուժգնութեամբ հոսանքային ցնցումի։ Ասոնց մէջ կը գտնուին Ճէմ Կրասա եւ Սիմոես, երկուքն ալ միջազգային խաղացողներ եւ անդամ Ա. դասակարգի խումբին, բայց անոնք բոլորն ալ փրկուած են:

Բաղնիքին ջուրը կը տաքնար ելեկտրականութեամբ։ Մասնագէտներ տեղեկագիր մը կը պատրաստեն։ Ոստիկանութիւնն ալ նոյնպէս կը հետաքրքրուի Լիւչիանոյի մահով։

Շնորհիւ Ճէմ Կրասայի պաղարիւնութեան, Պենֆիքայի խաղացողները, դժբախտ Լիւչիանոյի ընկերները, որոնք նոյնպէս ելեկտրահար եղան իրենց ակումբին մէջ, ազատեցան: Արդարեւ, Ճէմ Կրասա, առաջին վայրկեանին իսկ երբ ելեկտրական հոսանքը զգաց, աւազանին եզերքը փակաւ անմիջապէս եւ կրցաւ ջուրէն դուրս ելլել։ Շուտով վազեց ջրա-մարձիչ ելեկտրական մեքենային մօտ եւ հոսանքը կտրեց ճիշդ վայրկեանին, որպէսզի ազատէ ընկերները, որոնք բացի Լիւչիանոյէն վեց հոգի էին, որոնց մէջ՝ Աշխարհի Բաժակի լաւագոյն կոլ նշանակող Եուզիպիոն։ Միայն Լիւչիանօ չկրցաւ դիմադրել հոսանքի ուժգնութեան. Մալվա Տա Սիլվա հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

(Շար. տես էջ 2)

ՍԼԱՔՆԵՐ

Ժամացոյցի սլաքներ, ժամացոյցի սլաքներ,
Քայլում էք դուք աշխարհի, տիեզերքի վրայով,
Ուրախութեան ու վշտին սառնասիրտ ու անտարբեր,
Արեգակին համընթաց՝ անմահութեան զրահով։

Ոչինչ չ'արժէ ձեզ համար կործանումը աշխարհի,
Հազարաւոր աստղերի գահավիժումն անհունում,
Ովկիանների ցամաքում, ոչնչացումն ազգերի,
Այդ բոլորի մասին դուք մինչեւ իսկ չէք իմանում։

Չունէք երազ, մտածում, չունէք ոչ սիրտ, ոչ հոգի,
Ունէք միայն համաչափ քայլեր անվերջ անհասնում,
Ոչ վնասել կարող էք, ոչ էլ օգնել ոչ ոքի,
Չունէք ուժի, զօրութեան կուտակումներ ու վատնում։

Բայց միամիտ մի հաւատ ձեզ հետ կապել է մարդուն,
Հիւսել է ձեր քայլերից նա օր, ամիս ու տարի,
Հաւատացել՝ որ մարդու բախտին հսկում էք արթուն,
Ձգտել է միշտ ձեր ճամբին տօնածառեր զարդարի:

Սակայն բարին միշտ բարի, չարը չար է մնացել,
Այդ բոլորի վրայով քայլել էք դուք անտարբեր,
Ձեզնից անկախ ամէն ինչ եկել է ու գնացել,
Ժամացոյցի սլաքներ, ժամացոյցի սլաքներ...

ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆ

ՈՒԱԼԹ ՏԻԶՆԻ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

20րդ դարու մեծագոյն եւ առաջնակարգ արուեստագէտ-ֆիլմարտադրիչներէն Ուալթ Տիզնի սրտի տագնապի հետեւանքով յանկարծամահ եղաւ Գալիֆորնիոյ Պրպանք քաղաքին մէջ՝ 15 Դեկտ. 1966ին։ Ան 65 տարեկան էր եւ մինչ այդ մօտաւորապէս 600 երկար եւ կարճ մետրաժ ժապաւէններ պատրաստած էր

Ան ստեղծիչն էր «Թոմ Էնտ Ճերի»ի, «Միքի Մաուզ»ի, «Տոնալտաք»ի «Ուուտի Ուտփեքըր»ի եւ զանազան այլ տիպարներու, որոնք տարիներ շարունակ զուարճացուցած եւ դաստիարակած են միլիոնաւոր երախաներ: Ուալթ Տիզնիի յղացումն է նաեւ Գալիֆորնիոյ պարիկներու աշխարհ «Տիզնիլանտ»ը, ուր հազարաւոր փոքրիկներ, նաեւ մեծեր, ամբողջ օրեր կրնան զուարճանալ առանց ձանձրանալու։ Իր տեսակին մէջ միակ է ան, եւ դարձած փոքրիկներու ամենահաճելի ժամադրավայրը:

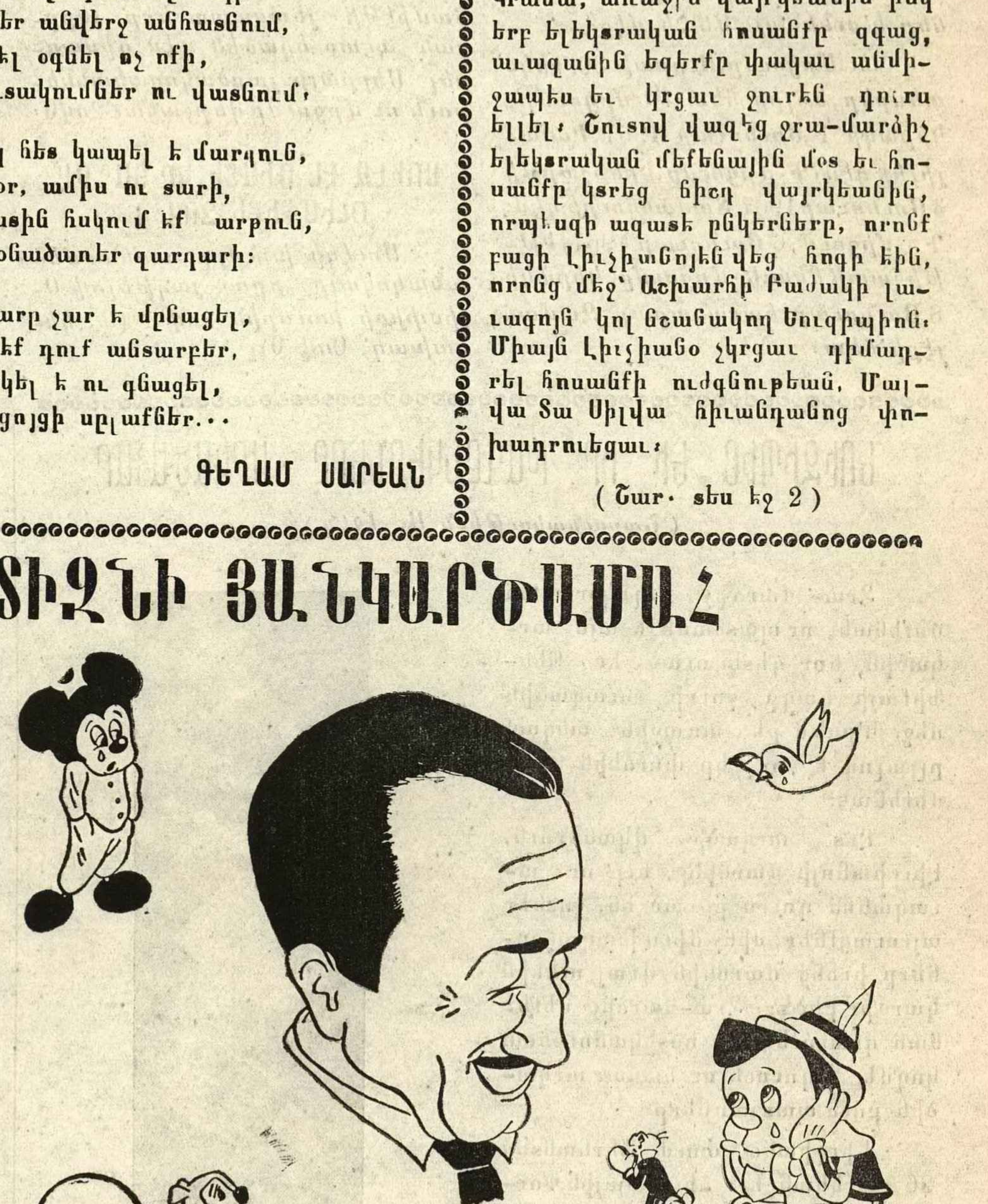

Ուալթ Տիզնիի ստեղծած հերոսներն անգամ կը սգան իրենց հօր յանկարծական մահը։

Գծանկար՝ ՅՈՂԱԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆԻ

01088

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՆԴՐԱՒՏ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԹԵՐՍԱՆԱՅԻ՝ 3ՈՎ 1

Երկու խումբերն ալ Ա. կիսախաղին ունեցան շատ հանդարտ խաղ․կազմակերպեցին յարձակողականներ՝ բայց ապարդիւն։

Այս կիսախաղին Թերսանայի մարզիկներէն Հարպ և Մուսթաֆա Ռիատ կորսնցուցին գեղեցիկ առիթներ։

Բ. կիսախաղին Թերսանա անմիջապէս անցաւ յարձակողականի և 7րդ վայրկեանին Ապուլ Էզզի մէկ երկար փասով Մուսթաֆայի՝ նշանակուեցաւ առաջին և միակ կէտը Թերսանայի։

Այս կէտէն ետք գերմանացիները զգացին որ իրենց մըրցորդ խումբը կրնայ անակնկալներ ընել, ինչպէս Զամալէքը Ուեսթհամի, ուստի անցան հակայարձակողականի և այս կիսախաղին էր որ Անդրախտ գեղեցիկ ցուցադրութիւն մը ըրաւ գերմանական ֆութպոլին ու 24րդ վայրկեանին Պրոնիդ նշանակեց հաւասարութեան կէտը, իսկ Բ. և Գ.ը նշանակեց Գրաւչիգ 30րդ և 38րդ վայրկեաններուն։ Մրցումը վերջացաւ 3ով 1 ի նպաստ Գերմանիոյ Անդրախտ խումբին։

Այս խումբի մարզիկները գերազանց էին Թերսանայի խումբի մարզիկներէն, նախ ֆիզիքականով յետոյ խմբական ու անհատական խաղարկութեամբ։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ԱԽՈՅԵԱՆ ՍԱՐԱԵՒՕ ԽՈՒՄԲԸ ԱՄՀԻ ՄԷՋ

Սարաեւօ խումբը 5 ելոյթներ կ'ունենայ ԱՄՀի մէջ։

Ա. Մրցումը, Ուրբաթ 30 Դեկտեմբեր, Ահլիի հետ։ Բ. մրցումը, Կիրակի 1 Յունուար 1967, Իսմայիլիի դէմ։ Գ. մրցումը, Երեքշաբթի 3 Յունուար 1967, Տամանհուրի դէմ։ Դ. մրցում, 6 Յունուար 1967, Իթթիհատի հետ։ Ե. մրցումը, Կիրակի 8 Յունուար, հաւանաբար Զամալէքի հետ։

ԼԻԿԻ 12ՐԴ ՇԱԲԹՈՒԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԻԹԹԻՀԱՏ ՍԱՔԱՆՏԱՐԻ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԱՀԼԻԻ՝ 2ՈՎ 0

Ահլիի խումբը կը կրէ իր Ա. պարտութիւնը Աղեքսանդրիոյ Իթթիհատէն, որ յաջորդաբար պարտութեան մատնեց Գահիրէի 3 մեծ և զօրաւոր խումբերը (Զամալէք, Թերսանա և Ահլի)։

Իթթիհատի խումբը իր բարձր ոգիով և յաղթելու նպատակով դաշտ իջաւ և մարզիկները առանց բացառութեան ոչ մէկ ջանք խնայեցին և մանաւորաբար երիտասարդ (21 տարեկանէն վար) մարզիկները քաջալերուած իրենց յաղթանակներէն՝ կրցան պարտադրել Ահլիի որ գլուխը ծռէ իրենց առջեւ և վերջապէս յաջողեցան։ Իթթիհատ նշանակեց իր յաղթութեան 2 կէտերը Բ. կիսախաղի 13րդ վայրկեանին Շեհթայի կողմէ, իսկ միւսը՝ 15րդ վայրկեանին Ահմէտ Եազուպի կողմէ։

Այս մրցումէն գոյացաւ 4200 ոսկիի գումար մը, որ մըրցանիշ մըն է Աղեքսանդրիոյ համար։

Իթթիհատի վարչութիւնը առ ի քաջալերանք՝ 20ական ոսկի նուիրեց բոլոր խաղացողներուն։

ՍԵՔՔԱ ՀԱՏԻՏ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՏԱՄԻԷԹԻ՝ 2ՈՎ 0

Միջակ մրցումէ մը ետք Սեքքայի խումբը կրցաւ յաղթել Տամիէթի՝ 2ով 0 (Ա. կիսախաղ՝ 1ով 0)։

Սեքքայի խումբը իրար հասկացողութեամբ կրցաւ նշանակել Ա. կէտը ա. կիսախաղի վերջին վայրկեանին, իսկ Բ. կէտը բ. կիսախաղի 12րդ վայրկեանին և Տամիէթի յետսապահները չկըրցան պէտք եղածին պէս դիմադրել Սեքքայի յարձակողականներուն ու մրցումը վերջացաւ 2ով 0։

ՍՈՒԷԶ ԷԼ ՌԻԱՏԻ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՕԼԻՄՓԻՔԻ՝ 2ՈՎ 1

Սուէզի խումբը ամենամեծ անակնկալը ըրաւ յաղթելով Օլիմփիքի խումբին՝ 2ով 1 (Ա. կիսախաղ՝ 0ով 0)։

Օլիմփիքի խումբի մարզիկները անակնկալի եկան Սուէզի մարզիկներու քաջաբար դիմադրութեան և արագ շարժումներուն առջեւ՝ դաշտին չորս կողմը։ Միայն Ա. կիսախաղը կրցան դիմադրել ու պաշտպանել իրենց բերդը։

Բ. կիսախաղին նոյն աշխոյժ խաղարկութիւնը շարունակեցին ու առաջին իսկ վայրկեանին Օմար Ատամ նշանակեց Ա. կէտը, 17րդ վայրկեանին Մուսթաֆա Սոլիման նշանակեց Բ. կէտը, իսկ Օլիմփիքի մարզիկ Շեթա նշանակեց մրցումին վերջաւորութենէն մօտ մէկ վայրկեան մնացած առաջին և միակ կէտը։

ԶԱՄԱԼԷՔ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ԹԱԵԱՐԱՆԻ՝ 1ՈՎ 0

Զամալէքի խումբը մեծ մասամբ տիրապետած էր դաշտին և շատ մը առիթներ կորսնցուց, որոնց իրականացումը կասեցուց Թաեարանի երիտասարդ բերդապահը Հուշամ։

Զամալէք թէև նշանակեց իր միակ և յաղթութեան կէտը Ա. կիսախաղի 22դ վայրկեանին Էիտ Ապտէլ Մալեքի կողմէ, բայց չտուաւ իրմէ սպասուածը։ Մարզասէր հասարակութիւնը կ'ուզէր տեսնել Զամալէքի խումբի խաղարկութիւնը այնպէս ինչպէս խաղաց Ուեսթհամի դէմ։

Թաեարան ամէն ջանք ի գործ դրաւ նշանակելու հաւասարութեան կէտը, բայց չյաջողեցաւ ու մրցումը վերջացաւ 1ով 0 ի նպաստ Զամալէքի։

ԹԵՐՍԱՆԱ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՄԵՀԱԼԼԱՅԻ՝ 2ՈՎ 1

Ամիջապէս որ մրցումը սկսաւ Մեհալլայի խումբը անցաւ զօրաւոր յարձակողականի մը, որ Թերսանայի մարզիկները անակընկալի բերաւ։ Այս զօրաւոր յարձակողականին Թերսանայի բերդապահը յաջողեցաւ քաջաբար պաշտպանել իր բերդը՝ վստահութիւն ներշնչելով իր խմբակիցներուն։ Թերսանա անցաւ հակայարձակողականի։

Ա. կիսախաղի 11րդ վայրկեանին Շազլի անցուց գնդակը Մուսթաֆա Ռիատի, որ անցնելով Մեհալլայի յետսապահներէն նշանակեց Ա. կէտը։ Բ. կէտը նշանակուեցաւ 33րդ վայրկեանին՝ երբ գնդակը անցաւ Մուսթաֆայէն Շազլիին։ Բ. կիսախաղին Մեհալլա աւելի զօրացուց իր յարձակումները ու 4րդ վայրկեանին Ատել Ահմէտ նշանակեց միակ կէտը ու մրցումը վերջացաւ 2ով 1 ի նպաստ Թերսանայի։

ԻՍՄԱՅԻԼԻ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՄԱՍՐԻԻ՝ 1ՈՎ 0

Իսմայիլի յաջողեցաւ յաղթել Մասրիին։ Այս շրջանին առաջին անգամ ըլլալով Մասրի կը պարտուէր իր դաշտին վրայ։ Մրցումը շատ արագ էր երկուստեք։

Մասրիի խումբը առաջին 15 վայրկեանին քանի մը առիթներ փախցուց ու միշտ յարձակողական կը խաղար, մինչ Իսմայիլիի խումբը մեծաւ մասամբ պաշտպանողական խաղարկութիւն մը ցոյց կուտար։

Ա. կիսախաղի 40րդ վայրկեանին՝ Շեհթայի մէկ գեղեցիկ փասով՝ Ալի Ապու Կրէշա անցաւ Մասրիի յետսապահներէն ու տեղաւորեց գնդակը բերդին մէջ։ Ասիկա Իսմայիլիի միակ և յաղթութեան կէտը եղաւ։

ԵՈՒՋԻՊԻՕ ԵՒ ԻՐ ԽԱՂԸՆԿԵՐՆԵՐԸ ԱՐԿԱԾԱՀԱՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ջրա-մարձիչ ելեկտրական մեքենան, որ պատճառն է այս արկածին, նոր զետեղուած էր Պենֆիքայի գաղջ ջուրի աւազանին մէջ։ Կ'ըսեն թէ առաջին անգամ ըլլալով է որ կը փորձէին այս մեքենան։

Ըստ արկածի վկաներուն, Լիւչիանոյի մարմինը, երբ որ աւազանէն դուրս բերած են, ունէր այրուածքներ, մինչ միւս խաղացողները իրենց մարմնին վրայ ունէին կարմիր բիծեր։ Ջրա-մարձիչ մեքենան գրաւուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ, ճշդորոշելու համար արկածին բուն պատճառները։

Լիւչիանօ Ժօրժ Ֆերնանտես 26 տարեկան էր։ Հիւսիսային Փորթուկալի Օլհաօ քաղաքէն։ Խաղալու սկսած է «Օլհանենս» խումբէն, ուրկէ անցաւ Պենֆիքա։ Ակումբին բժիշկները անմիջապէս օգնութեան փութացին, բայց դժբախտաբար Լիւչիանօ արդէն մեռած էր, երբ զինք աւազանէն դուրս հանեցին։ Մարզիչ Ռիերա եւ Պենֆիքայի միւս վարիչները, շատ ազդուած այս արկածէն, մերժեցին որեւէ յայտարարութիւն կատարել։

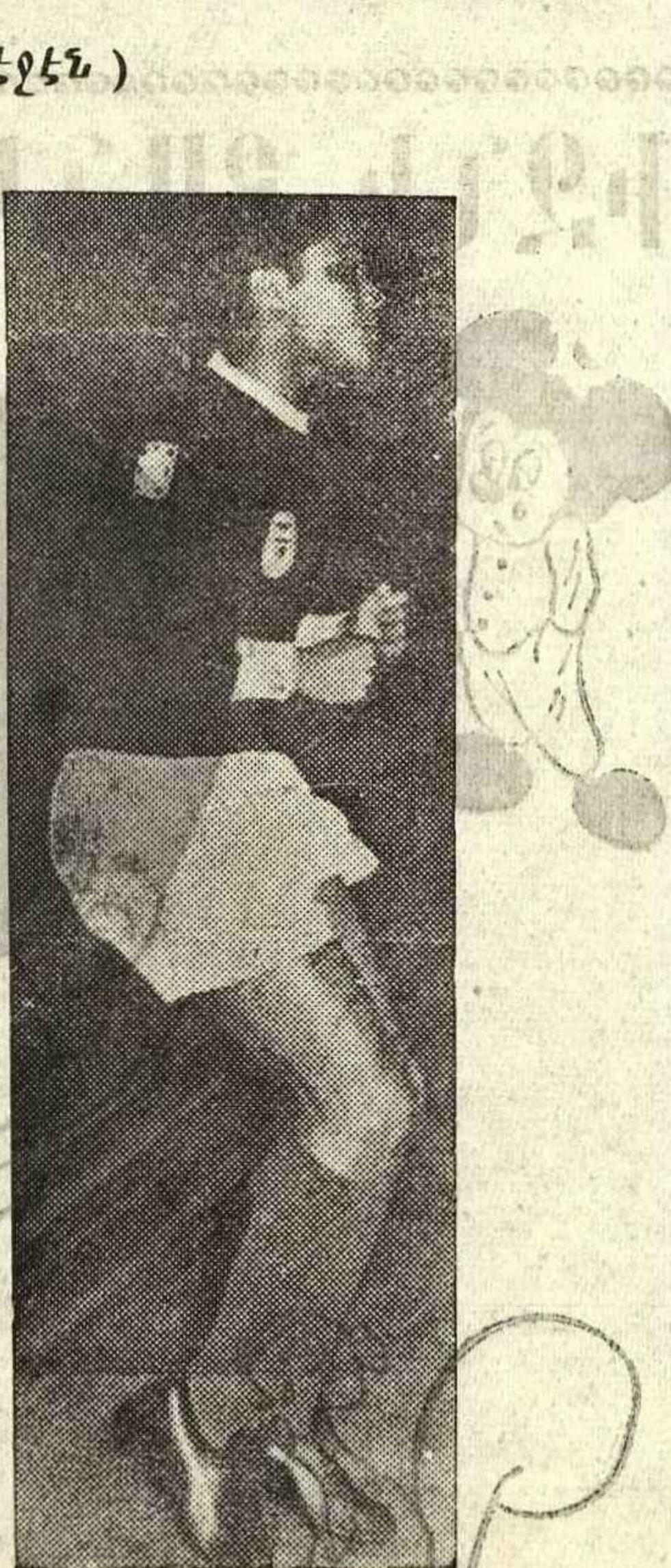

Եուզիպիօ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՀԵԼԻՈԼԻՏՈՅԻ՝ 3-2

Կիրակի, 23 Դեկտեմբեր 1966, Սենթ Փոլի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ ֆութպոլի բարեկամական մրցում մը Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի և Հելիոլիտոյի խումբերուն միջեւ։

Մրցումը սկսաւ ճիշդ ժամը 3ին, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան։

Հ.Մ.Ը.Մ.— Նուպարի Ֆութպոլի Ա. խումբի կազմը

Ա. կիսախաղի առաջին 10 վայրկեաններուն Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի խաղացողները աւելի ընկերական խաղարկութիւն մը ցոյց տուին, սակայն ատկէ ետք մինչեւ Ա. կիսախաղին լրանալը խաղը եղաւ հետաքրքրական երկու խումբերուն կողմէ ալ։

Ա. կիսախաղի 30րդ վայրկեանին Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար արձանագրեց իր Ա. կէտը, որուն յաջորդեց Հելիոլիտոյի հաւասարութեան կէտը։ Սակայն 40 և 43րդ վայրկեաններուն Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի մարզիկները կրցան նշանակել խումբին երկրորդ և երրորդ կէտերը արագ և հետաքրքրական խաղարկութենէ մը ետքը։ Այսպէսով Ա. կիսախաղը վերջացաւ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի՝ 3ով 1։

Բ. կիսախաղը սկսաւ աւելի արագ խաղարկութեամբ մը, որուն ընթացքին երկու խումբերն ալ ջանացին բարձրացնել իրենց կէտերուն թիւը։ Սակայն այդ չիրականացաւ երկու խումբերու յետսապահներուն լաւ խաղարկութեան պատճառաւ։ Բայց 35րդ վայրկեանին արագ և լաւ յարձակողականի մը շնորհիւ՝ Հելիոլիտօ կրցաւ նշանակել իր երկրորդ կէտը, և այսպէսով վերջացաւ մրցումը ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի՝ 3ով 2։

Այստեղ կ'արժէ յիշել Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի ֆութպոլի ընդհանուր պատասխանատու Ծորճ Մարանկոզեանի անունը, որ ոչ մէկ ճիգ կը խնայէ ֆութպոլի խումբին գոյատեւման և յառաջդիմութեան համար։

Մ. Գ.

ՊԱՍՔԵԹ ՊՈԼ

Ա. ԲԱԺԻՆԻ ԼԻԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

— Կէզիրէի զօրաւոր խումբը կը յաղթէ Թաեարանի՝ 71ով 55 (Ա. կիսախաղ՝ 40ով 22 ի նպաստ Կէզիրէի)։

— Թալաաթ Հարպ կը յաղթէ Հելիոպոլսոյ խումբին՝ 68ով 62 (Ա. կիսախաղ 34ով 33 ի նպաստ Թալաաթ Հարպի)։

— Զամալէք կը յաղթէ Հելիոլիտոյի՝ 92ով 82 (Ա. կիսախաղ՝ 42ով 33 ի նպաստ Զամալէքի)։

Մրցումը վերջանալուն 3 վայրկեան մնացած՝ Զամալէք միշտ կը պահէր կէտերու առաւելութիւն (4 կէտ) և Հելիոլիտոյէն Սանատիլի ամէն ջանք ի գործ կը դնէր ինք եւս չորս կէտերը նշանակելու, բայց չյաջողեցաւ։ Մինչ Զամալէքի լաւագոյն մարզիկ Ատէլ Շարաֆ յաջողեցաւ այս 3 վայրկեանին մէջ նշանակել 6 կէտեր ու այսպէսով մրցումը վերջացաւ 92ով 82 ի նպաստ Զամալէքի։

— Ահլի կը յաղթէ Շորթայի խումբին՝ 80ով 57 (Ա. կիսախաղ՝ 31ով 27 ի նպաստ Ահլիի)։ Այսպէսով Ահլի կը գրաւէ Դ. դիրքը, Կէզիրէէն, Զամալէքէն և Հելիոլիտոյէն ետք։

ԿՐՏՍԵՐՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆ, 18 ՏԱՐԵԿԱՆԷՆ ՎԱՐ

Կէզիրէի խումբը կը յաղթէ Ահլիի՝ 68ով 52 (Ա. կիսախաղ՝ 28ով 24 ի նպաստ Կէզիրէի)։

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Կը սպասուի որ Հայաստանի խումբը գայ Պէյրութ, Լիբանանցի ըմբշամարտիկներու հետ մրցումներ ունենալու համար։

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

Բնոմ-Բենհի մէջ, չինացի Լի-Զի-Զին կը ցատկէ 2 մեթր 27, այսինքն՝ աշխարհի ախոյեան սովետ Պրումելէ 1 սանթիմ նուազ։ Բայց, Պրումել հիւանդ ըլլալով, Լի կը նկատուի աշխարհի լաւագոյն ցատկողը։

ՎՈԼԻ-ՊՈԼ

Գերմանիոյ վոլիի օրիորդաց խումբը կը հասնի Գահիրէ յառաջիկայ 3 Յունուար 1967ին, եւ 5 Յունուարին կը մեկնի Թոքիօ, ուր տեղի պիտի ունենան իգական խումբերու աշխարհի ախոյեանութեան մրցումները՝ 11 Յունուարէն մինչեւ 17 Յունուար 1967։ Այս քանի մը օրը որ Գահիրէ պիտի մնան՝ պիտի կատարեն իրենց փորձերը զանազան խումբերու հետ, որպէսզի ԱՄՀի օրիորդաց խումբը կարենայ օգտուիլ այս այցելու խումբէն, ինչպէս նաև հիւր խումբի պատասխանատուն դասախօսութիւններ պիտի տայ ԱՄՀի մարզիչներուն և ազգային խումբին մաս կազմող օրիորդներուն։

Գերմանիոյ խումբի փորձերը շարժանկարի պիտի առնուին թէ արագ թէ սլօ մօշըն՝ որպէսզի ԱՄՀի օրիորդաց խումբը օգտուի առաւել չափով։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

01039

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՄՏԵՐԻՄ ԽՕՍՔ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սիրելի Աղջիկս,

Այսօր կ'անդրադառնամ թէ 22 տարեկան ես։ Ճիշդ տարի մըն է որ ծնողական օրինական իշխանութեան սահմաններէն դուրս կը գտնուիս։ Թէեւ բնաւ կոշտ վերաբերում չունեցար ծնողքիդ հանդէպ, բայց մի քանի անգամ թեթեւ ակնարկութիւններ ըրիր օրինաւոր անկախութեանդ նկատմամբ, ու այդ ուղղութեամբ գործնական քայլեր ալ առիր՝ փափաքած տեղերդ երթալով, փափաքած ատենդ, եւ փափաքած ընկերներովդ, առանց մեզ տեղեակ պահելու նեղութիւնը ստանձնելու։

Քու պահանջած ազատութիւնդ քու իրաւունքդ է, աղջիկս։ Ոչ մէկ կասկած։ Ու մայրդ եւ ես արդէն կ'ակնկալէինք այդ։ Ամէն երիտասարդի ու երիտասարդուհիի կեանքին մէջ կուգայ ժամանակ մը, երբ կարենալու է ազատութեան եւ անկախութեան դրօշակը պարզել։ Ու դուն այդ տարիքին մէջ ես հիմա։

×

Ազատութիւնը 20րդ դարուն մէջ երկու իմաստով կը գործածուի մեր նոր սերունդին կողմէ.–

Առաջինը նախատական դիրք մըն է, խրոխտ կեցուածք մը՝ ամէն տեսակ հեղինակութեան դէմ–կրօնական, ազգային, պետական, ու նոյնիսկ աւանդութեանց դէմ։ Կարծես մասնաւոր ջանք մը կայ կոխկռտելու ամէն սկզբունք եւ արժէք, միայն հեղինակութեանց դէմ ըլլալու սիրոյն։ Ասիկա օրուան փիլիսոփայութիւնն է։

Երկրորդը կը նշանակէ մեր մէջ մշակել ձգտում մը մեր պատասխանատուութիւնները առանձին ստանձնելու, եւ կեանքի դժուարութեանց դէմ առանձինն կուրծք պարզելու, առանց նեղութիւն պատճառելու ուրիշներուն։

Այս երկու ազատութեանց մէջ մեծ տարբերութիւն մը կայ, աղջիկս։ Առաջինը քանդիչ երեւոյթ է, իսկ երկրորդը նկարագիր կը կերտէ, անձնաւորութիւն կը շինէ:

Կը վախնամ թէ դուն եւ ընկերներդ անցեալ տարուան ընթացքին ազատութիւնը ընդգրկեցիք անոր առաջին իմաստով միայն:

×

Եթէ թոյլ տաս, կ'ուզեմ քեզի հետ քննել այս մէկ տարուան ընթացքին քու մէջդ տեսնուած փոփոխութիւնները եւ անոնց անդրադարձը քու եւ քու շրջանակիդ վրայ։

Ըստ իմ քաղած տեղեկութիւններուս, տարուան ընթացքին բաւական ազատ ժամանակ անցուցիր քու երկսեռ բարեկամներուդ հետ։ Քանի մը գիշերներ երբ ուշ տուն եկար, սթէրիօ-քազինոներու մթնոլորտը բերիր տուն, եւ հագուստներուդ վրայէն սիկարէթի հոտը քանի մը օր չանցաւ։ Ասիկա յաճախ չպատահեցաւ, բայց քու քայլերուդ մասին զղջում ալ չնշմարեցի մէջդ։

Քու երիտասարդ երկսեռ բարեկամներուդ հետ որքան մտերիմ յարաբերութեան մէջ էիր ամբողջ տարի մը, չեմ գիտեր։ Չեմ գիտեր թէ խմբովին ինչ վիճակի մէջ էիք, եւ երբ զոյգ զոյգ կ'առանձնանայիք մութ անկիւններ կամ սենեակներ, ձեր մտերմութիւնը ո՞ւր կանգ կ'առնէր։ Բայց կը նշմարեմ թէ աչքերդ առաջուան վառ փայլը չունին, եւ երբ մայրիկդ բարոյական սկզբունքներու հարցեր դնէ մէջտեղ, կը խուսափիս պատասխանելէ, եւ կամ կը ճառես ազատ շարժումներու մէջ վնաս մը չտեսնելուդ մասին։

×

Սիրելի աղջիկս, այսօր կ'ուզեմ ներկայացնել քեզի կարգ մը հարցեր, եւ վերյիշեցնել ուրիշներ, որոնք աղերս ունին քու երջանկութեանդ հետ:

Մէկ տարուան այս քու ազատ շարժումներդ մեծցուցի՞ն քեզ քու աչքիդ առջեւ թէ պզտիկցուցին։ Իբր արդիւնք քու ազատ կենցաղիդ, կանացի ազնիւ զգայնութիւնդ աւելի նրբացա՞ւ, վսեմացա՞ւ թէ քիչ մը գռեհիկ, հասարակ ձեւ մը ստացաւ։ Մարդոց յարգանքը աւելցա՞ւ քեզի հանդէպ, թէ պակսեցաւ։ Արդեօք իբր արդիւնք ազատութիւններուդ՝ մարդիկ աւելի հասարակ կերպով չե՞ն վարուիր քեզի հետ։

Արժանապատուութեան գիտակցութիւնը եւ մենք մեզ յարգելու արդար մղումը մեր ամենէն մեծ հարստութիւններէն մէկն է: Թոյլ չտանք, որ ոչ մենք եւ ոչ ուրիշներ խլեն մեզմէ յարգուելու մեր արդար իրաւունքը։ Երբ մենք մեզ չկարենանք յարգել, եւ ուրիշներու յարգանքը պակսի մեզի հանդէպ, ի՞նչ արժէք կը մնայ մեր մէջ։

Ու ինչ որ կը պակսեցնէ յարգանքը մեր մէջ եւ մեզի հանդէպ, անպատճառ աղտոտ բան մը ունի իր խորքը, որ նուաստացուցիչ է:

×

Վերջերս մի քանի ակնարկութիւններ ըրիր ընկերներուդ սիրոյն մասին՝ քեզի հանդէպ։ Սէրը սքանչելի բան է, բայց կարեւոր է անոր խորքը։ Ի՞նչ է սիրոյ չափը եւ կշիռը:

Յաճախ չի՞ պատահիր որ ֆիզիքական գրաւչութիւն եւ սէր իրարու հետ շփոթելու վտանգին մէջ կը գտնուինք: Շատեր չե՞ն շփոթեր սէր եւ աչքի հրապոյր, ֆիզիքական վայելչութիւն, անոյշ ձայն, բարեձեւ մարմին, եւն.։ Երբ երիտասարդ մը կ'ըսէ թէ կը սիրէ քեզ, արդեօք գիտե՞ս թէ քու մէջդ ինչ բան կը սիրէ— ֆիզիքական յատկանիշնե՞րդ, քեզի հետ ազատ վարուելու պատեհութիւննե՞րը, թէ մէջդ նկարագրի ազնիւ գիծեր եւ քրիստոնէական առաքինութիւններ։

Ոչ միայն սէրը ֆիզիքական հրապոյրէ եւ ժամանցէ շատ աւելի բան մըն է, այլ նաեւ ֆիզիքական ազատ շարժումներ ու ժամանց յաճախ իրական սէրը քայքայող ազդակներ են։

×

Կ'ուզեմ նաեւ զանազանել երկու բառեր — սէր եւ կիրք։ Ասոնք իրարու հետ սերտ կապ ունին, եւ դժուար է գիծ մը գծել այս երկուքին միջեւ։ Բայց ակներեւ է անոնց տարբերութիւնները։

Կիրքը ֆիզիքականի, մսի հաճոյք կը հետապնդէ, իսկ սէրը

(Շար. տես էջ 6)

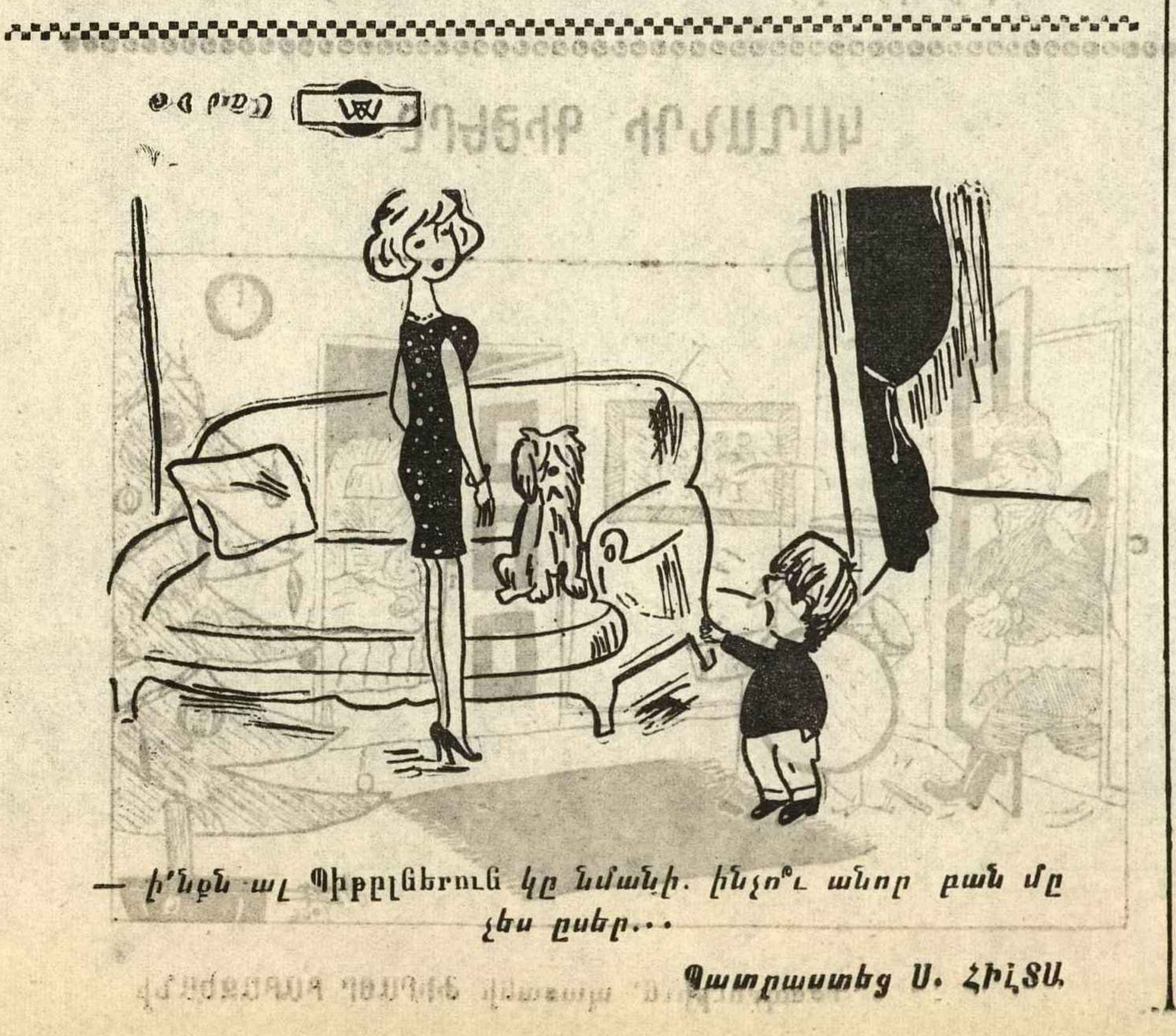

— Ի՞նչ ալ Պիթըլներուն կը նմանի. ինչո՞ւ անոր բան մը չես ըսեր···

Պատրաստեց Ս. ՀԻՆՏ

ԱՆ ՄԱՐԿԱՐԷԹԻ ԺՊԻՏԸ ԲԺԻՇԿԷ ՄԸ ԱՒԵԼԻ Կ'ԱՐԺԷ

Ռազմադաշտին վրայ զինուորներու տրամադրութիւնը միշտ բարձր պահելու համար՝ ամերիկեան կառավարութիւնը յաջորդաբար գեղեցիկ դերասանուհիներ կը ղրկէ հոն։

Ան Մարկարէթ

Հնդկաչինի մէջ պատերազմող 220·000 զինուորներու բարոյականը անխախտ պահելու համար՝ Հոլիվուտ այս անգամ ղրկեց շէկ մազերով գեղուհի Ան Մարկարէթը, որուն անունն ու նկարը բանակի թատրոնի ծանուցումներու գլխաւոր տեղը գրաւած էր։

Սայկոնի մօտ Պիէն Հօայի օդային խարիսխի մէջ, պատերազմի դաշտին անմիջական սահմանակից, ան երգեց ու պարեց 93րդ հիւանդանոցի հիւանդներուն համար։

Ժամանումէն ի վեր ան շրջապատուած է ամբոխով մը եւ ստիպուած հազարաւոր անգամներ ստորագրել իրեն երկարող ինքնագիրներու տետրակներուն մէջ՝ որպէս գրասեղան գործածելով ոմանց կռնակները:

Հիւանդանոցին մէջ բոլոր հիւանդները սրտանց կը մաղթէին որ Ան Մարկարէթը հիւանդապահուհի դառնայ: Այդ շրջանին՝ Ամերիկայի մէջ հաւատացեալներու խմբաւորում մը կը բողոքէր. «Ամերիկայի զինուորներու բարոյականը աւելի կը հարուածուի գեղուհիով մը՝ քան թէ Վիեթգոնկի փամփուշտներով»։

Իրականութիւնը կը ստիպէ խոստովանիլ, որ միայն անոնք են այդպէս մտածողները։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

× — Զօ՛ւփ։

— Պարո՛ն, ի՞նչ կը նշանակէ այս յանդգնութիւնը։

— Մի՛ վշտանաք օրիորդ, ձեզ համբուրեցի այս տզամուճի ճիւղին տակ, որպէսզի Նոր Տարին յաջող տարի մը ըլլայ ինծի համար։

— Շա՛փ։

— Օրիո՛րդ, ի՞նչ կը նշանակէ այս յանդգնութիւնը:

— Այս ապտակը կը նշանակէ պայքար աւելորդապաշտութեան դէմ։

× Տնօրէնը.— *Ընկերնե՛ր, կէս գիշեր է, բարձրացնենք մեր բաժակները եւ միասին մտնենք Նոր Տարուան սեմէն ներս։*

Ստրկամիտը.— *Խնդրեմ, ընկեր տնօրէն, նախ դուք անցէք. մենք դեռ կը սպասենք։*

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ ՄԸ ԾԱԽՈՒԵՑԱՒ 202 ՀԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐԻ

Հոֆման՝ օդանաւային թըղթատարական դրոշմաթուղթերու 70 ալպոմներէ բաղկացեալ շատ թանկարժէք հաւաքածոյի մը սեփականատէրը, ծախեց իր գանձը 202 հազար տոլարի:

Այս դրոշմաթուղթերուն մէկ մասը ծախուեցաւ Լոնտոնի եւ մնացեալն ալ Նիւ Եորքի մէջ։

Հոֆմանի հաւաքածոն կը պարունակէր շատ հազուագիւտ դրոշմաթուղթեր, ինչպէս նաեւ օդանաւային առաջին ռահվիրաներու ինքնագրերը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Սերպիոյ առաջին դրոշմաթուղթի հարիւրամեակի առիթով 1866–1966) Եուկոսլաւիա հրապարակ հանեց հինգ դրոշմաթուղթերէ բաղկացեալ (0·30, 0 50, 0·60, 0·85 եւ 2 տինար) շարք մը եւ 10 տինար արժէքով ալ դրոշմաթուղթի մանրանկար թերթ մը։

0·30 տինարնոց դրոշմաթուղթը բաց կանաչ, շագանակագոյն եւ կարմիր երկու միլիոն տպաքանակ ունեցաւ, 0·50 տինարնոց դրոշմաթուղթը, բաց եւ մուգ շագանակագոյն երկու միլիոն տպաքանակ, 0·60 տինարնոցը մէկուկէս միլիոն, 0·85ը՝ կէս միլիոն, իսկ երկու տինարնոցը 250 հազար, 10 տինարնոց դրոշմաթուղթի թերթիկին համար ալ՝ 100 հազար: Բաց կանաչ եւ մուգ կապոյտ այդ դրոշմաթուղթը, շրջապատուած է դափնիի շագանակագոյն տերեւներու երիզով մը:

ԱԼՊԵԱՆ ԾԱՂԻԿ

Աւստրիական դրոշմաթուղթերու առաջին շարք մը, ընդամէնը վեց դրոշմաթուղթերէ բաղկացեալ, կը ներկայացնէ Ալպեան ծաղիկներ։ Տարւոյս երկրորդ վեցամսեակին հրապարակ հանուեցան այս դրոշմաթուղթերը, 1,50-5 շիլինկնոց այս դրոշմաթուղթերու պատկերները, գեղարուեստական բարձր արժէք կը ներկայացնեն։

1967ի Մայիսին շրջաբերութեան մէջ պիտի դրուի երեք շիլինկնոց դրոշմաթուղթ մըն ալ՝ ամփոփելով Աւստրիոյ մէջ գոթական գեղարուեստին։

Աւստրիոյ մէջ հրապարակուեցաւ նաեւ «Բոյսերու պաշտպանութեան միջազգային 6րդ համաժողովը» յիշատակող դրոշմաթուղթ մը։

«ՄԱՆԿԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ»

Վեւսի միջազգային փառատօնի առթիւ, մասնաւոր դրոշմաթուղթ մը հանուեցաւ հրապարակ:

Երեք շիլինկի արժէքով այս դրոշմաթուղթը կը ներկայացնէ փառատօնին մասնակցող մանուկներ։ Երեք շիլինկի ուրիշ դրոշմաթուղթ մըն ալ հրապարակ ելաւ Հոկտեմբերին եւ սահմանուեցաւ «Մանկանց պաշտպանութեան» հիմնարկին։

Այս դրոշմաթուղթն ալ կը ներկայացնէ մանուկի մը նկարը։

Աւստրիական «Ազգային մատենադարանի» սահմանուած դրոշմաթուղթերու շարք մըն ալ կը հանուի հրապարակ, կը ներկայացնէ «քարտէզներու հաւաքածոյ մը, հարթ փորագրերու, լուսանկարներու, արձանիկներու եւ զանազան [illegible] ձեռագիրներու հաւաքածոյ մը։

ՀՆԱԽՕՍԱԿԱՆ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ

Վերջերս Լեհաստանի Վրոցլավ քաղաքի մէջ բացուեցաւ կարեւոր հնախօսական ցուցահանդէսի սահմանուած դրոշմաթուղթերու անսովոր ցուցահանդէս մը:

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՁՈՒԿԵՐ...

Օգոստոս 28էն Սեպտ. 3 տեղի ունեցած ձկնորսութեան միջազգային պայմանաժողովի առթիւ՝ Ճիպրալթարի մէջ լոյս տեսաւ ձուկերու սահմանուած երեք դրոշմաթուղթերէ բաղկացեալ շարք մը։

Այս դրոշմաթուղթերուն վրայ կը տեսնենք ամէն տեսակ ձուկեր։

Այս դրոշմաթուղթերուն վրայ կ'երեւի նաեւ Եղիսաբեթ թագուհիի նկարը։

ԼԵԶՈՒԻՆ ՈՍԿՈՐ ՉՈՒՆԻ

ՍԵԴԻ ԳՕՋՈՒՆԵԱՆ

Արմանը և Անայիսը պարահանդէսի ընթացքին միասին պարեցին։

Պարեցին իրարու հետ, ամուլի սեղմ, «չիք դու չիք» պարեցին, պարեցին միշտ իրարու հետ, մինչեւ առաւօտեան ժամերը։

Յաջորդ օրը լեզուները գործի լծուեցան։

— Արմանը աղէկ տղայ է։

— Անայիսը աւելի աղէկ աղջիկ է։

— Մեղք է այդ տղուն։

— Աղջկան աւելի մեղք է։

— Այդ աղջիկը տղան գլխէ հանեց։

— Տղան հանած - վառածին մէկն է, առկէ առաջ «կըրլ ֆրենտ» մը ունէր, բայց հետը չամուսնացաւ։

— Աղջիկը յայտնի է որ կը սիրէ տղան։

— Ջիմ խորհիր, կարծես աւելի տղան աչք ունի անոր։

— Աղջկան դէմքը չտեսա՞ր, աչքերը գոց կը պարէր։

— Ըսել է մտքին մէջ ուրիշ մը ունի և Արմանին երեսը չ'ուզեր նայիլ։

— Խեղճ տղան ալ «հաւալամըշ» եղած էր։

— Այս տղան աւելի աղէկ աղջիկ մը կրնայ առնել։

— Սողոմէին աղջիկը չառաւ՝ այդ պաղպաղակին ձեռքը ինկաւ։

Քանի մը շաբաթ վերջ Արմանը մեկնեցաւ Աւստրալիա իսկ Անայիսն ալ՝ Գանատա։

Մինչ այդ՝ լեզուները բանեցան, պախարակեցին, բամբասեցին, դատապարտեցին, ամուսնացուցին, իրարմէ բաժնեցին...

Ինչո՞ւ. որովհետեւ լեզուն ոսկոր չունի։

⁂

— Իմացա՞ր, Յակոբը հիւանդանոց փոխադրեր են։

— Իրա՞ւ կ'ըսես, մե՜ղք, ի՞նչ ունի արդեօք։

— Շատ ծանր է եղեր վիճակը։

— Մե՜ղք, մարդը հինգ հատ ալ զաւակ ունի։

— Ես կնոջը կը մեղքնամ, որ այդ տարիքին այրի պիտի մնայ։

— Յակոբը խելացի մարդ է, «սիգուրթա» ըրած է ինքզինքը։

— «Սիգուրթա»ն ամուսինին տեղը կը բռնէ՞, ամուսինը ամուսին է, «սիգուրթա»ն «սիգուրթա»։

— Ի՞նչ ըսես աղջկան խըռմէքը այս է եղեր, դեռ երիտասարդ է, նորէն կ'ամուսնանայ։

(Ուրիշ կիներ ալ կուգան այցելութեան)

— Իմացայ, որ վիճակը ծանր է, յոյս չկայ...

— Ես ալ իմացայ որ այսօր-վաղուան է։

— Վա՜խ, վա՜խ, վա՜խ, թէ այս գիշեր մեռնի, չըսե՞ս վաղը յուղարկաւորութեան պիտի երթանք։

— Խեր բաց բերանդ։

— Ի՞նչ խեր բանամ, մարդը հիւանդանոց մտեր է կ'ըսես կոր։

Յաջորդ առտու Յակոբ ողջառողջ իր գործատեղին նստած կ'աշխատէր։ Սովորութիւն ունէր տարին մէկ օր հիւանդանոցի մէջ ընդհանուր քննութեան մը ենթարկուելու։ Մինչ այդ, լեզուները բանեցան, Յակոբը մեռցուցին, յուղարկաւորութեան պատրաստուեցան և կինն ալ վերստին ամուսնացուցին։

⁂

Մարիամը առաւօտեան գնումի ելած էր, տեսաւ որ Եփրաքին տղան՝ Կարպիսը, կնոջ մը հետ միւս մայթին վրայ կը քալէր։ Ու հազիւ շուկայ հասած, այս կարեւոր լուրը ուրիշ մարիամներու հաղորդեց։

— Քի՜չ առաջ Եփրաքին տղան Կարպիսը տեսայ՝ էրիկը ձգած կնոջ մը հետ կը քալէր։

— Էրիկը ձգա՞ծ ըսիր, վայ մինչեւ այդ տեղնե՞րը ինկաւ։

— Անկէ առաջ ալ ուրիշ աղջկան մը հետ տեսած եմ սինեման։

— Վախ Եփրաք, դեռ այ տղուն համար չնորքով աղջիկ մը կը փնտռէ, ատանկ մարդուն աղջիկ կը տրուի՞։

— Ո՞վ գիտէ ուր կ'երթային... զիս տեսաւ չտեսնալու եկաւ։

— Չնայեցա՞ր որ տունը մըտան։

— Տունէ մը ելլելնին տեսայ, բայց ուրիշ տուն մտնելնին չտեսայ։

— Այդ ալ տեսնելու էիր, վաղը գնա՛, հոն կեցի՛ր տես թէ ո՞ւր կ'երթան։

— Վաղը տոլմա ունիմ փաթթելիք։

— Տոլման ձգէ, Եփրաքին տղան նայէ դուն, որ հասկնանք և չձգենք որ աղջիկ տան անոր։

— Է հա, ըլլալի՞ք բան է, էրիկը ձգած կնոջ հետ քալելէն ետք, ատոր աղջի՞կ կը տրուի։

Իրականութեան մէջ Կարպիսը փողոցին մէջ հանդիպած էր իրենց երբեմնի դրացուհիին, որուն ամուսինը քանի մը ամսուան համար Եւրոպա ճամբորդած էր, բայց չէին բաժնուած իրարմէ։ Կարպիսը այդ կնոջ հետ միայն քանի մը քայլ առած էր, քաղաքավարական խօսակցութեան մը համար։

Բայց լեզուները բանեցան, ըսին ինչ որ չէին գիտեր, ինչ որ ենթադրեցին, ինչ որ հնարեցին, ու Մարիամը և Մարիամները որոշեցին Եփրաքին տղուն աղջիկ չտալ։

⁂

Աղեքսանդրիոյ մէջ Վարդգէսը հիւրասիրեց Տիկ. Սիրանոյշը, որ խնդրանքի մը համար առաջին անգամ ըլլալով իր գործատեղին գացած էր։ Տիկ. Սիրանոյշ, Վարդգէսի գրասեղանին վրայ նկատեց Գահիրէէն ղրկուած նամակ մը, որ կը կրէր աղջկայ մը ստորագրութիւնը։ Վարդգէսի քանի մը վայրկեանի բացակայութենէն օգտուելով, տիկինը ակնոցը աչքը անցուց և կարդաց, «Վարդուհի»։ Ուրեմն գրութիւնն ալ կարդալ։ Ու կարդաց։

«Սիրելի Վարդգէս,

Ներփակ կը գտնես խոստացածս, որ յուսամ քեզի գոհունակութիւն պիտի պատճառէ։

Վարդուհի»

Տիկին Սիրանոյշ հետաքրքրուեցաւ թէ Վարդուհին, Գահիրէէն այդ պահարանով ի՞նչ կրնար ղրկած ըլլալ Վարդգէսին որ «գոհ» ձգէր Վարդգէսը։

Քանի մը ժամ ետք Տիկ. Սիրանոյշ գործի անցած էր իր դրացուհիին տան մէջ։

— Վարդգէսը շատ Գահիրէ կ'երթայ, ինչո՞ւ։

— Վարդուհին «Սիրելի Վարդգէս» գրած էր։ Ինչո՞ւ «սիրելի» գրել։ Ըսել է Վարդգէսը կը սիրէ։

— Բայց Վարդգէսը Աղեքսանդրիա Մուրճեանին աղջկան աչք ունի...

— Եթէ այդպէս է ինչո՞ւ ուրեմն յաճախ Գահիրէ կ'երթայ։

— Ըսել է երկուքին ալ քիթին կը խնդայ, ամէն քաղաքի մէջ «կըրլ ֆրենտ»...

— Ես ըսել որ խեղճ Վարդուհին 225 քիլոմեթր հեռու սիրտը տուած է Վարդգէսին։

— Ասիկա հասկցնելու է Վարդուհիին, որ այլեւս չսիրէ զայն։

— Ո՛չ. Վարդգէսին դաս մը տալու է։

— Մուրճեանին աղջկան ըսելու է որ Վարդգէսը ուրիշ մը կը սիրէ։ Մեղք է Մուրճեանին աղջիկը, մինչեւ հիմա եօթը տղայ մերժեց անոր համար։

— Ալ գալիքը մերժելու չէ, թէ չէ տունը կը մնայ։

— Եւ պատճառն ալ Վարդգէսը պիտի ըլլայ։

— Մէյ մըն ալ այդ տղուն գործատեղին ոտք կոխելու չեմ։

— Ընդհակառակն, պէտք է ամէն օր մըզմէ մէկը երթայ և նայի որ Վարդուհին ուրիշ նամակներ ալ կը ղրկէ՞ և թէ ի՞նչ կը գրէ։

—Եկուր Մուրճեանին աղջիկը ղրկենք թող ան ալ իր աչքերովը տեսնէ...

— Կեցի՛ր, նայինք ատոր վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ։

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ, խեղճ աղջկան մուխը պիտի մարի։

— Հապա Վարդուհի՞ն։

— Ան ալ ուրիշ զոհ մը պիտի գտնայ։

Տիկ. Սիրանոյշ և իր զինակիցները չկրցան լուծում մը գտնել...

Մինչ Վարդգէս քանի մը շաբաթ յետոյ ամուսնացաւ Պէյրութաբնակ Ալիսին հետ, որ իր նշանածն էր արդէն։ Տիկ. Սիրանոյշ ասոր տեղեակ չէր։ Ալիս, իրենց նշանախօսութեան պատկերը ղրկած էր Վարդգէսին Գահիրէի հասցէովը և Վարդգէսի քոյրը՝ Վարդուհին իր կարգին այդ պատկերը երկտողով մը ուղարկած էր իր եղբօր, որ գործով քանի մը շաբաթէ ի վեր Աղեքսանդրիա փոխադրուած էր։ Մուրճեանին աղջիկը Ալիսին զարմուհին էր և Վարդգէսի գործակիցը ուրիշ գրասենեակի մը մէջ։

Ու լեզուները բանեցան։ 225 քիլոմեթր հեռուէն երկու սիրտեր իրարու կապեցին, որովհետեւ Վարդուհին «Սիրելի Վարդգէս» գրած էր. կարծես «սիրելի» բառը միայն ամուսնական սիրոյ արտայայտութիւն մը եղա՞ծ ըլլար։ Տիկ. Սիրանոյշ Սքոթլանտ Եարտի գաղտնի սպայի մը նման Վարդգէսը ամէն օր հսկողութեան տակ դրած էր...

(Շար. տես էջ 7)

ԱՇԽԱՐՀԻ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Լոնտոնի մէջ ընտրուեցաւ Աշխարհի Գեղեցկութեան Թագուհին, որ հնդկուհի մըն է և կը կոչուի ՌԷՅԹԱ ՖԱՐԻԱ. 23 տարեկան է, հասակը՝ 1.75, կշիռքը 58 քիլոկրամ։ Ընտրութենէն ետք աշխարհի գեղեցկուհին յայտարարեց թէ կը նախընտրէր իր ուսումը շարունակել (բժշկութիւն կ'ուսանի)՝ քան թէ շարժանկարի աստղ ըլլալու մասին մտածել, որովհետեւ Հնդկաստան բժիշկներու պէտք ունի, և ոչ թէ դերակատարներու։ Օր. Ֆարիա բուռն հակառակորդ մըն է մինի-ժիւբին։ Վերեւի նկարին մէջ, «Միս Մոնտ»ը կը շրջապատեն ձախէն աջ՝ Յունաստանի գեղեցկուհին (3րդ) և Յուկոսլաւիոյ՝ (2րդ)։

Հնդիկ գեղուհին իբր պարգեւ ստացաւ եօթանասուն հազար ոսկի։ Ան առաջին անգամն է որ Ասիոյ մէջ կ'ապահովէ այս պատիւը։ Գեղուհին նշանուած է ագարակի տիրոջ մը հետ և մօտերս պիտի ամուսնանայ։

ԳԵՂՈՒՀԻՆԵՐԸ ԳԱՆԳԱՏԵՑԱՆ

Աշխարհի գեղեցկութեան թագուհիի ընտրութեան մրցումին մասնակցող գեղուհիներէն ոմանք, ընդորս Թուրք գեղուհի Ինճի Ասէնա, ազատութեան չգոյութենէն գանգատեցան։

Թուրքիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիքայի, Վենեզուէլայի և Գերմանիոյ գեղուհիները յայտնեցին, որ հակառակ իրենց ենթադրութեան՝ մօտէն չեն կրցած տեսնել Լոնտոնը, միայն քաղաքին փողոցները, պանդոկի սենեակներ, ինքնաշարժի մը պատուհանէն տեսնուողները կրցած են տեսնել։

Տասնըութամեայ շէկ մազերով Թուրք գեղուհին Ինճի ըսաւ.

«Դուրս ելլել, քիչ մը Լոնտոնը տեսնել, փողոցներուն մէջ շրջագայիլ, ժողովուրդին հետ խօսիլ կ'ուզեմ։ Բայց կարծես թէ սարսափելի բան մը ուզեմ, կը մերժեն։ Հիասթափութեան մատնուեցայ»։

Մրցումը կազմակերպող Մէքքա ընկ.եան մէկ բանբերն ալ ըսաւ. «Այս մրցումին համար շատ խիստ յայտագիր մը ըլլալուն, ամէն վայրկեան գիտնալու ենք որ աղջիկները ուր կը գտնուին, այլապէս ամէն բան կը խառնուի»։

ՈՒՂՏԻ ՎՐԱՅ...

Յորդանանի գեղեցկութեան թագուհին Վառիէթէ Քլիւպին հացկերոյթին եկաւ ուղտի վրայ նստած...։

ԱՆՔՈՒՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐ ԱՆՑՈՒՑԱԾ ԵՄ...

Անգամ մը Պոլսոյ խուլ թաղամասերէն մէկուն մէջ ջղուտ մարդ մը, քրտնաթոր, մինչեւ ծունկերը ցեխի մէջ խրելով, աղիւս կը թափէր և քթին տակէն կը մռմռար։

«Դու զով խնդրես, մայր իմ... ը...ը...

Անլաց...ը ...ը..., ուրախ լուրեր

Ընդ աստեղ՝ք ի՞նչ կայ սիրուն

... ամա՜ն, ամա՜ն...»

Աղիւսագործը տող մը այս երգէն, բառ մը անտեղէն կապկըպելով՝ կ'երգէր և կ'աշխատէր։

Եւրոպական սեւ զգեստ հագած պատկառելի մարդ մը ճեմելով կը բարձրանար փողոցէն և լսելով ծանօթ երգի ելեէջները, հովանոցը իջեցուց և չանթահարուածի նման յառաջացաւ դէպի աղիւսագործը։ Ան սկսաւ ոտքերուն տակ առնել առաջին աղիւսը, երկրորդը, երրորդը...

— Խնդրեցա՞ր, մարդ Աստուծոյ, այն ի՞նչ կ'ըսես... գոռաց աղիւսագործը։

— Կը ջարդեմ, անվրդով պատասխանեց անծանօթը։

Աղիւսագործը սեւեռուն հայեացքով չափեց զայն և յանկարծ ճանչցաւ մեծ բանաստեղծը։

— Պարոն Պէշիկթաշլեան, երբեք չէի սպասեր որ դուն հոս գայիր և այսպէս ջարդէիր աղիւսներս, ինչո՞ւ կ'ընես, չէ՞ որ աշխատանք ու քրտինք թափած եմ։

Մեծ բանաստեղծը դադրեցուց աղիւսներ կոտրելը և դարձաւ դէպի արեւախանձ մարդը։

— Ա՜, ծանր կը թուի... աշխատանք ու քրտինք թափեր ես... ես ալ անքուն գիշերներ անցուցած եմ, մինչեւ գրեր եմ այդ երգերը... դուն ի՞նչ իրաւունքով կը ջարդես, մէկը կը ծեփես միւսին...։ Չե՞ս գիտեր, ամօթ չէ, սորվէ՛, այնպէս երգէ՛...

ՍՈՒՐԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԳԻՇԵՐԸ

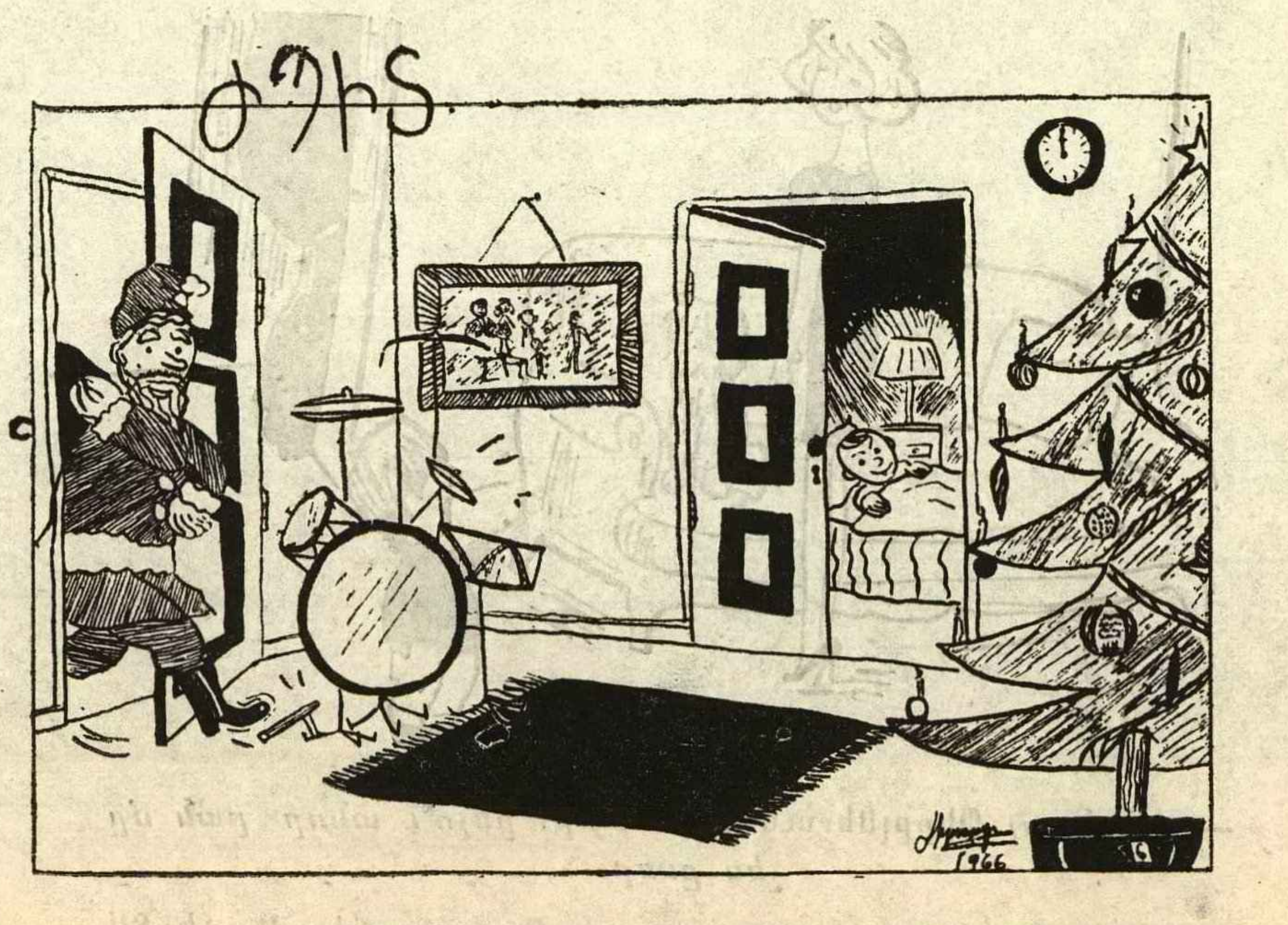

Գծագրութիւն՝ պատանի ԺԻՐԱՅՐ ԲԱՐԱՋԵԱՆԻ

01091

Միջազգային Մարզաշխարհ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ

1966 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂԱՒ ՀԱՅԱԶԳԻ ՄԱՐԶԻԿ ՔՐԻՍԹԻԱՆ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՊԱՍՔԷԹՊՈԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԷՆ ՆԵՐՍ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Եուկոսլաւիոյ մարզական շարժումը յաճախակիօրէն նուաճած է համա՛յն աշխարհի և Եւրոպայի սփորի գագաթները։ Մինչեւ այսօր, աշխարհի մէջ տեղի ունեցած չէ մարզական հանդիպում մը, ուր եուկոսլաւ մարզիկ մը յաջողութիւն արձանագրած չըլլայ։

Տարօրինակ իրողութիւն մը նշմարելի է սակայն, միջազգային այն մրցաշարքերուն, որո՛նց Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբերը իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն առանց ակներեւ յոյսի, ա՛նպայմանօրէն կը յաղթանակեն։ Իսկ ամէնուրեք, ուր յաղթանակելու հաւանականութիւններ ունին, անոնք յաճախ ձախողութեան կ'ենթարկուին։

Ճիշդ այս պատճառաւ ալ, մարզական համաշխարհային շրջանակներուն մէջ գոյացած է ա՛յն համոզումը, թէ Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբերը անակնկալ յաղթանակներու հեղինակներն են։

1966 թուի այս վերջացող տարուան ընթացքին, եուկոսլաւ մարզիկները թէեւ կրեցին կարգ մը պարտութիւններ, սակայն անոնց կազմած հաշուեկշիռը փայլուն է և համոզիչ։

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՅՈՒՍԱԽԱԲՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՑՆԾՈՒԹԻՒՆ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԲՆԱԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ

Եուկոսլաւիոյ ֆութպոլի Ազգային խումբը բարձր հաւանականութիւններ ունեցող մրցակից մըն էր աշխարհի ախոյեանութեան նախապատրաստական մրցաշարքի ընթացքին։ Սակայն, կարճ ժամանակամիջոցի մը տեւողութեան, ան դուրս ձգուեցաւ Ֆրանսայի և Նորվեկիոյ դիմաց իր կրած պարտութիւններուն պատճառաւ։

Ցամենայն դէպս, Եուկոսլաւիոյ «Փարթիզան» ֆութպոլի ախոյեան խումբը, փայլուն յաջողութիւն ձեռք ձգեց Ախոյեաններու բաժակի գծով։ Ան, գեղեցիկ յաղթանակներու շարքէ մը ետք, դասուեցաւ ֆինալի եզրափակիչ հանդիպումին և գործնականապէս հանդիսացաւ Եւրոպայի երկրորդ կազմը, իր ետին ձգելով հռչակաւոր խումբերու ամբողջ շարան մը։

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԲԱՅՑ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔ ՋՐԱԳՆԴԱԿԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

Ջրագնդակի եուկոսլաւ վարպետները անհաւատալի բայց իրական արդիւնք ձեռք ձգեցին աշխարհի ախոյեանութեան գծով։

Նախապէս անոնք յաղթականօրէն մասնակցած էին Եւրոպայի ախոյեանութեան բաժակի խաղերուն։ Պելկրատի «Փարթիզան» խումբը տիրացած էր Եւրոպայի ախոյեանութեան տիտղոսին։

Ասկէց ետք, Եուկոսլաւիոյ Ջրագնդակի Ազգային խումբը կը մեկնէր Իւլթրեխթ, իր մասնակցութիւնը բերելու համար աշխարհի ախոյեանութեան մրցաշարքին։

Հոս, հակառակ բոլոր նախատեսութիւններուն, Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբը պարտուեցաւ ախոյեան Գերմանիոյ Ազգային խումբէն՝ 2–1, խումբ մը որուն յաղթած էր ան ախոյեանութեան նախօրեակին, ոչ միայն մէկ, այլ՝ երկու անգամ և այդ ալ գերմանական գօտիի մէջ։

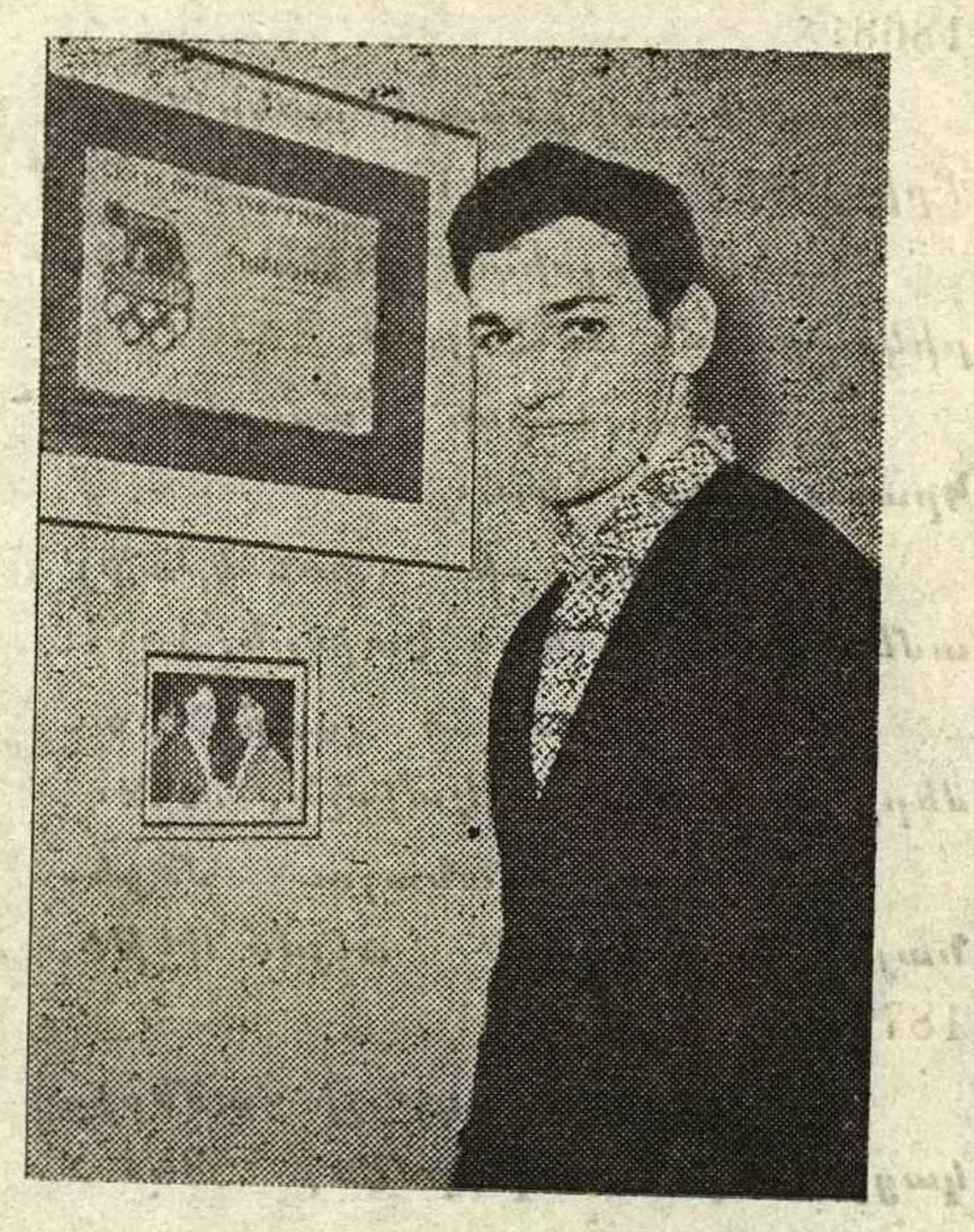

Մարմնամարզի խոստմնալից աստղ՝ Միրոսլաւ Ցիրար

Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբը դասուեցաւ երրորդ։

Այժմ, Եուկոսլաւիոյ ջրագնդակի վարպետները, լրջօրէն կը պատրաստուին աշխարհի ախոյեանութեան յառաջիկայ մրցաշարքին։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՊԱՍՔԷԹՊՈԼԻ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐԸ ԿԸ ՆՈՒԱՃԵՆ ՉԻԼԻՆ

Այս տարուան գարնան, Եուկոսլաւիոյ պասքէթպոլի Ազգային խումբը իր մասնակցութիւնը բերաւ Չիլիի պասքէթպոլի փառատօնին, որ հանդիսացաւ աշխարհի կիսապաշտօնական ախոյեանութեան մրցաշարքը։

Դէպի Չիլի իրենց ճամբուն վրայ Եուկոսլաւ մարզիկները ֆինալի դասուելու յոյսը ունէին միայն։ Արդարեւ, այն խումբը, որ երեք տարի առաջ երկրորդ դիրքը գրաւած էր Ռիօ Տը Ժանեյրոյի աշխարհի ախոյեանութեան մրցաշարքին, բոլորովին տարբեր կազմ մը ունէր ներկայիս։ Անոր մէջ, Եուկոսլաւիոյ պասքէթպոլի հռչակաւոր անուններէն կը յիշուէին միայն երեք հոգի՝ Գորաչ, Ռայքովիչ և Տանիէու։ Միւս աստղերը չկային։

Այնուամենայնիւ, Եուկոսլաւիոյ երիտասարդները իրենք զիրենք գերազանցեցին Չիլիի մէջ ու իրերայաջորդ փայլուն յաղթանակներ տանելով արժանաւորապէս գրաւեցին առաջին տեղերը։

Անոնք երկու առիթներով պարտութեան մատնեցին աշխարհի ախոյեան՝ Պրազիլիոյ Ազգային խումբը, նախ՝ 65–64 և ապա՝ 79–75 արդիւնքով, յետոյ Միացեալ Նահանգներու Ազգային խումբը՝ 69–59 ու պարտուեցան միայն Խորհրդային Միութեան հաւաքական խումբէն՝ 53–49։

Իրենց յաղթանակի վաղորդայնին, Ճերմակեան, Սվեթքովիչ Ռացնայովիչ, Գասին և Սքանսի, ինչպէս նաեւ իրենց միւս խմբակիցները արդէն իսկ հռչակաւոր անուններ էին բովանդա՛կ աշխարհի մէջ։

Եուկոսլաւիոյ պասքէթպոլի այս նոյն Ազգային խումբը, այժմ բո՛լոր թափով կը պատրաստուի աշխարհի ախոյեանութեան պաշտօնական մրցաշարքին, որ 1967 թուի Մայիս ամսուն տեղի պիտի ունենայ Ուրուկուէյի մէջ։

Չիլիի այս կիսապաշտօնական ախոյեանութեան ընթացքին, ո՛չ միայն Եուկոսլաւիոյ և մարզական համաշխարհային շրջանակներուն, այլ՝ հայութեան համար եւս յայտնութիւն մը եղաւ ներկայութիւնը և գերազանց խաղարկութիւնը՝ հայազգի Քրիսթիան Ճերմակեանի, որուն վրայ մեծ յոյսեր դրած է այսօր պասքէթպոլի Եուկոսլաւիոյ Ազգային խումբին պատասխանատու մարզիչը։

Վստահ ենք որ, Եուկոսլաւիոյ հայ մարզիկը յառաջիկային առաւել եւս պիտի փայլի մարզական միջազգային հորիզոնին վրայ, ու անգամ մը համար եւս պիտի վերահաստատէ հայուն ստեղծագո՛րծ տաղանդը մարզական շարժումի բնագաւառէն ներս։

ԱԹԼԷԹԻԶՄԻ ԱՇԽԱՐՀԻ 17 ԱՄԵԱՅ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒՀԻՆ՝ ՎԵՐԱ ՆԻԿՈԼԻՉ ՓԱՅԼՈՒՆ ԱՊԱԳԱՅԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ

1966 տարուան Սեպտեմբեր ամսուն, Եուկոսլաւիոյ աթլեթիզմի Ազգային խումբը, իր 13 անդամներով, մասնակցութիւն բերաւ Եւրոպայի ախոյեանական խաղերուն։

(Շար. տես էջ 6)

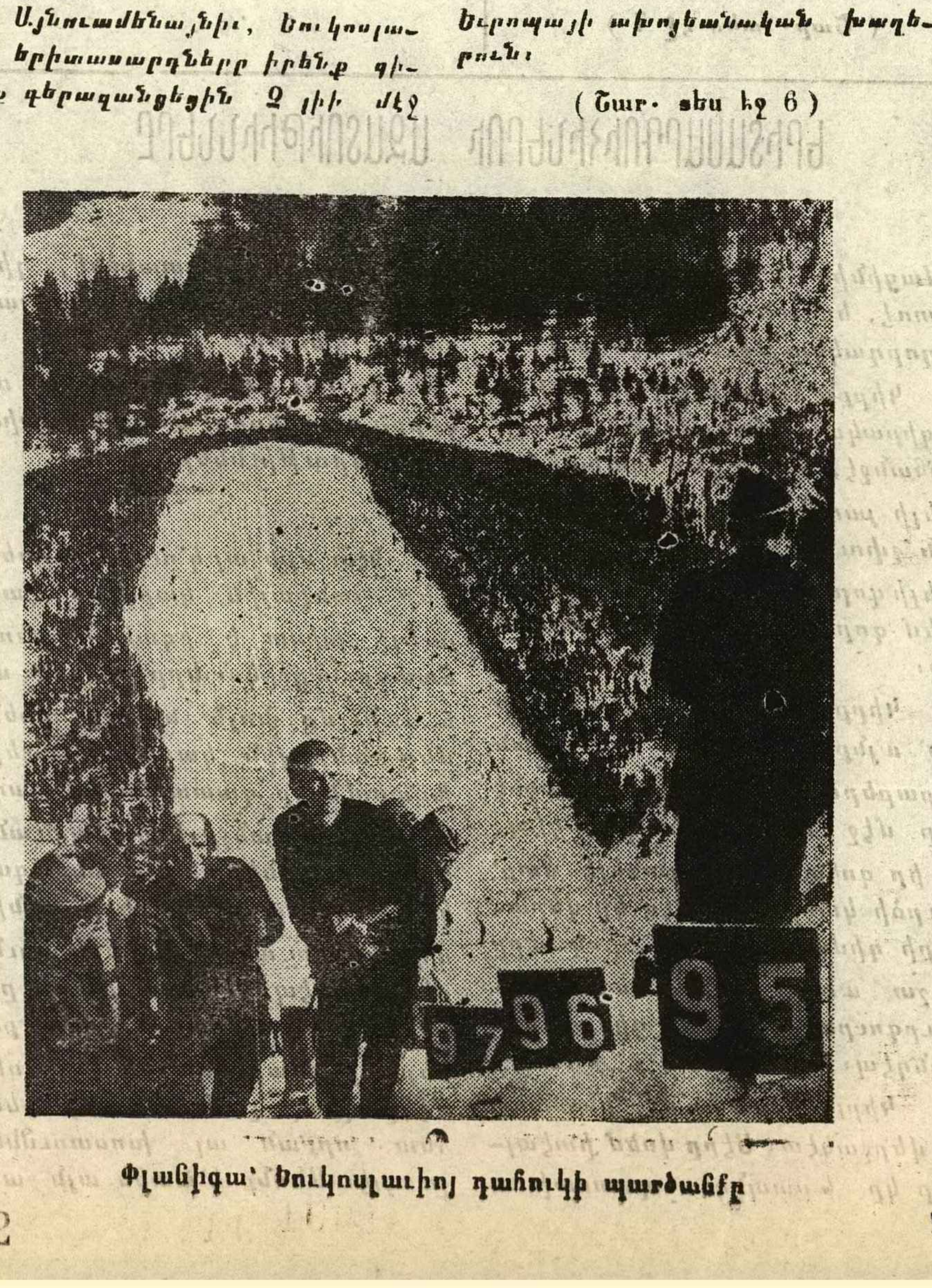

Փլանիցա՝ Եուկոսլաւիոյ դահուկի պարծանքը

ՊԵՐՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Անգամ մը, ռուս նշանաւոր նկարիչ Վ. Գ. Պերովի արուեստանոցը մտաւ հնամաշ հագուստով գեղջկուհի մը և կանգնելով դրան մօտ՝ սկսաւ մեծ ուշադրութեամբ դիտել պատերէն կախուած նկարները։ Կարծես բան մը կը փնտռէր։ Երբ վերջացուց, աղերսական հայեացքով նայեցաւ նկարիչին։ Գեղջկուհին յոգնած էր, վշտադէմ։ Ան մէկ ձեռքով բռնած էր կապոց մը, իսկ միւսով բան մը սեղմած էր։

Պերով խուզարկու հայեացքով կը հետեւէր կնոջ. իրեն այնպէս կը թուէր թէ տեղ մը տեսած էր զայն։ Բայց ո՞ւր։ Եւ յանկարծ ինչպէս նօսրացող մշուշ, նկարիչին երեւակայութեան մէջ վերականգնեցաւ դէպք մը։

Տարիներ առաջ էր. ինք կը նկարէր իր հանրածանօթ «Եռեակ» պատկերը, որ ռուսական նկարչութեան նշանաւոր կտաւներուն հետ այժմ կը գտնուի Մոսկուայի Տրեթեակովեան պատկերասրահին մէջ։

... Խստաշունչ ձմեռ էր։ Մոսկուայի անշուք փողոցներէն մէկուն մէջ, երեք երախաներ անասելի դժուարութեամբ կը քաշէին ջուրով լեցուն հսկայ տակառով բեռնաւորուած սահնակը։ Անոնք յոգնած էին։ Ցուրտ քամին անողոքաբար կը ծեծէր անոնց նիհար ու կապուտցած դէմքերը։ Ի՜նչ լաւ պիտի ըլլար եթէ անոնք նստած ըլլային տաք վառարանի մը մօտ, սիրելի ծնողներու գուրգուրանքով շրջապատուած։ Բայց ի՞նչ ընել, պէտք էր օրուան կերպով դիմագրել կեանքի դառնութիւններուն... ու կը քաշէին սահնակը։ Անոնք ցարական Ռուսաստանի մէջ ապրող հազարաւոր երախաներէն էին, որոնց ծնողները ստիպուած՝ ծառայութեան կը դնէին ոեւէ արհեստաւորի քով։

«Եռեակ» պատկերը գծելու համար՝ Պերով անընդհատ կը շրջագայէր փողոցներուն մէջ. կը մտնէր քաղաքի արհեստանոցները, կ'ուսումնասիրէր երախաներու կեանքը, անոնցմէ կ'ընտրէր համապատասխան տիպարներ՝ իր հերոսները մարմնաւորելու համար։ Երկու կողմերէն քաշող երախաները ան արդէն նկարած էր բնականէն, իսկ մէջտեղի երախային համար, զոր երեւակայութեամբ կը պատկերացնէր, տակաւին մէկը չէր գտած։ Կը փնտռէր։ Եւ ահա օր մը Մոսկուայի փողոցներէն մէկուն մէջ տեսաւ մօրը հետ քալող գիւղացի տղայ մը։ Ցար և նման էր ան իր երեւակայած տիպարին։ Նկարիչը մօտեցաւ անոնց, յայտնեց իր խնդրանքը՝ նկարել տղան։ Նկարչութենէ ոչ մէկ բան հասկցող գեղջկուհին վարանեցաւ, և միայն Պերովի բացատրութիւններէն ետք համոզուեցաւ։ Թերեւս ալ հետաքրքրութենէն մղուած, ո՞վ գիտէ։

Նկարիչը տարաւ զանոնք իր արուեստանոցը և անմիջապէս սկսաւ աշխատիլ։ Քիչ մը հեռուէն մայրը զարմանքով կը դիտէր թէ ի՞նչպէս այդ մարդը վրձինի շարժումներով կտաւին վրայ կը դրոշմէր որդւոյն դիմագծերը։

Պերով վերջացուց աշխատանքը։ Հիւրասիրեց զանոնք, շնորհակալութիւն յայտնեց ու ճամբեց։

... Այժմ նոյն կինը, որ անճանաչելիօրէն փոխուած էր, ծերացած էր. դարձեալ իր արուեստանոցին մէջն էր։ «Ի՞նչ է զայն հոս բերողը», կը մտածէր արուեստագէտը և հարցական նայուածք մը կը նետէր կնոջ։

Նայուածքին իմաստը զգալով, մայրը պատմեց ամբողջ պատահածը։

Քանի մը տարի առաջ ինք Մոսկուա եկած էր. այդ շրջանին էր որ իրարու հանդիպեցան պատահաբար և Պերով նկարեց իր որդին։ Վարպետը դաժան մարդ մը ըլլալով միշտ կը ծեծէր և օրերով անօթի կը ձգէր իր տղան։ Փոքրիկը չդիմանալով հիւանդացած և մեռած էր։ Դժբախտ մայրը թաղած էր իր զաւակը և վերադարձած գիւղ։ Սակայն չկարենալով ապրիլ առանց իր միակ զաւակին, ծախած էր իր ամբողջ ունեցածն և քալելով եկած Մոսկուա՝ նկարիչէն խնդրելու այն պատկերը, ուր իր զաւակը կենդանի էր։

— Տուէք ինծի իմ որդիս, ըսելով կինը Պերովի երկարեց վաճառքէն ստացած դրամը և սկսաւ լալ։

Նկարիչը շատ յուզուած էր և չէր գիտեր ի՞նչ ընէր։ Չէ՞ որ «Եռեակը» իրեն չէր պատկաներ այլեւս։ Արցունքներ հոսեցան նաեւ նկարիչին աչքերէն։

Եղելութեան տեղեկանալով, կինը դուրս ելաւ արուեստանոցէն և գնաց՝ թերեւս կորսնցուցած որդին ցուցահանդէսին մէջ փնտռելու համար...

Վ. ՄԱԹԵՒՈՍԵԱՆ

ՏԵՐՎԻՇԸ ԵՒ ՏՂԱՆ

Մեզմէ շատ դարեր առաջ Հին Արեւելքի մէջ կ'ապրէր իմաստասէր տերվիշ մը։ Ան կը սիրէր զանազան երկիրներ ճամբորդել, հանդիպիլ ու վիճիլ անուանի իմաստուններու հետ։

Եւ ահա օր մըն ալ ան որոշեց այցելել Հայաստանի մայրաքաղաքը։ Երեկոյեան հասաւ Անիի պարիսպներուն մօտ, ներս մտաւ դարպասներէն և մտաւ պանդոկներէն մէկը։

Տերվիշը շատ յոգնած և անօթեցած էր։ Յոգնած և անօթեցած էր նաեւ իշուկը։

Պանդոկի բակին մէջ՝ խումբ մը տղաք կը խաղային։ Մեր ճամբորդը կանչեց անոնցմէ մէկը, որ հազիւ տասը տարեկան կար և պղինձէ դրամ մը տալով պատուիրեց.

— Որդեա՛կ, ա՛ռ այս դրամը և գնա՛ ուտելիք բեր, որպէս զի անօթութիւնս յագեցնեմ, քիչ մըն ալ օշարակ բեր, բան մըն ալ ճարէ իշուկին համար։ Եթէ կրնաս, բեր նաեւ այնպիսի բան մը, որ ես գիշերը զբաղիմ, որովհետեւ անքնութենէ կը տառապիմ։

— Լաւ, պապի՛կ, անմիջապէս կը բերեմ ուզածդ, ըսաւ տղան ու վազեց առանց դրամը առնելու։

Քիչ ետք վերադառնալով հետը բերաւ մեծ ձմերուկ մը և ըսաւ.

— Ահա՛, պապի՛կ, ցանկացածդ։

Օտարականը զարմացած կը նայէր անգամ մը տղուն դէմքին, անգամ մըն ալ՝ ձմերուկին։

— Միայն ձմերո՞ւկ բերիր, որդի՛, հարցուց ծեր իմաստասէրը։

— Այո՛, պապի՛կ։ Միջուկը կ'ուտես, քաղցր հիւթը կը խմես որպէս օշարակ, կանաչ կեղեւները թող անոյշ ըլլան իշուկին, իսկ կուտերը կը ցրուեն քու ձանձրոյթդ երբ անքուն մնաս, ըսաւ տղան ու նորէն թռչկոտելով հեռացաւ։

Տերվիշը մտածմունքի մէջ ինկաւ, եթէ տասնամեայ տղան խելացի է այսքան, ապա որքա՞ն խելացի կ'ըլլան Անիի բազմափորձ ծերունիները...

Եւ ա՛ն որոշեց պարապ տեղը բառավէճի չբռնուիլ անոնց հետ։

Ս. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

01092

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՔԵԱԹ

ՄԱՏԱՆԻԻՆ ՔԱՐԸ

Կար ու չկար, պառաւ կին մը կար։ Ունէր տղայ մը, որուն միշտ խրատ կը տար, որ ոչ ոքի վնաս հասցնէ, անասունները չչարչարէ եւ հաւերը չսպաննէ։

Աղքատ էին. տղան ամէն օր անտառ կ'երթար եւ ցախով փայտ կը բերէր, կը վաճառէին եւ օրուան հացին դրամը կը հանէին։

Օր մը, գիւղի տղաքը կատու մը բռներ կը չարչարէին եւ խեղճ անասունին աղաղակներով կը զուարճանային։ Պառաւին տղան կը մեղքնայ եւ կ'ըսէ.

— Տղա՛ք մեղք է, խեղճը ազատ ձգեցէք։

— Եթէ կը խղճաս, մեզի դրամ տուր, որ ազատ արձակենք։

Տղան այդ օր վաճառած փայտին գինը՝ քսան փարա կուտայ եւ կատուն ազատելով տուն կը տանի։ Այդ օր անօթի կը պառկին։

Յաջորդ օրը, կատուն ալ փայտ կտրելու կը տանի։ Իրիկունը փայտը կը ծախեն քառասուն փարայի։ Քսանը կուտան հացի. իսկ միւս քսանը գրպանը՝ երբ տուն կը վերադառնային, կը տեսնեն որ գիւղի տղաքը պզտիկ շուն մըն են բռներ կը չարչարեն եւ կը զուարճանան։ Տղան աւելցած քսան փարան կուտայ եւ շունը ազատելով տուն կը տանի։

Յաջորդ օրը, շունն ու կատուն տղուն հետ միասին կ'երթան փայտ կտրելու։ Երբ իրիկունը կը ծախեն փայտը, կը տեսնեն, որ վաթսուն փարա անցաւ իրենց ձեռքը։ Տղան քսանով հաց կը գնէ, միւս քսանով ալ շունն ու կատուն կը կերակրէ, իսկ մնացեալ քսանը գրպանը դնելով կը դառնայ տուն։

Ճամբան կը տեսնէ, որ գիւղի տղաքը օձ մը կը չարչարեն. անմիջապէս քսան փարան կուտայ, օձը կ'ազատէ եւ զայն կարմիր պտուկի մը մէջ կը պահէ։

Յաջորդ օրը, պտուկը կը տանի անտառ. օձը մէջէն կը հանէ եւ թող կուտայ, որ ուզած տեղը երթայ. բայց օձը չ'երթար։ Կէսօրին, հացի ատեն, տղան կը նստի պաղ աղբիւրին քով, շունը եւ կատուն ալ միասին հաց կ'ուտեն։ Այդ միջոցին կը տեսնէ օձը եւ անոր ալ պատառ մը հաց կուտայ։ Եւ ահա օձը կը դառնայ գեղեցիկ տղայ եւ կ'սկսի պատմել.

— Ես թագաւորի տղայ եմ. կախարդները զիս գողցան, օձ ըրին։ Զիս այնպէս կախարդած էին, որ երբ մարդ մը իր ձեռքով պատառ մը հաց տար ինծի, դարձեալ մարդ պիտի դառնայի։ Անոր համար էր, որ գիւղ եկած էի։ Դուն զիս ազատեցիր կախարդանքէ։ Ես քեզի որքան ալ աղէկութիւն ընեմ՝ քիչ է։

Թագաւորին տղան կ'երթայ իր հօրը քով եւ գլուխէն անցածը կը պատմէ։

Թագաւորը երկու արաբ կը ղրկէ պառաւին տղուն ետեւէն։ Անոնք կը գտնեն տղան եւ անոր գաղտնօրէն կը սորվեցնեն, որ երբ թագաւորը «ուզէ՛ ինծմէ ինչ որ կը փափաքիս» ըսէ, «քու մատի մատանիդ կ'ուզեմ» պատասխանէ։

— Այդ մատանիին քարը եթէ շրջես, կը շարունակեն արաբները, մենք կը հասնինք եւ ինչ որ ուզես՝ կ'ընենք։

Զմոռնանք ըսելու, որ, գաղտնիքը թագաւորին տղան յայտնած էր արաբներուն։ Տղան վերջապէս կը հասնի թագաւորին մօտ, որ կ'ըսէ.

— Իմ տղաս ազատեր ես. ուզէ՛ ինծմէ ինչ որ կը փափաքիս եւ պիտի տամ քեզի։

— Քու մատի մատանիդ տուր ինծի, կը պատասխանէ տղան։

— Վա՜յ, այս գաղտնիքը քեզի սորվեցնողին վիզը փրթի, բայց քանի որ խոստացայ, կուտամ։

Եւ կուտայ մատանին, պարկ մըն ալ ոսկի կը նուիրէ եւ կը ճամբէ տղան։

Պառաւը կը մտածէ, կը մտածէ, կը դնէ, կը վերցնէ, վերջապէս կ'որոշէ երթալ թագաւորին աղջիկը իր տղուն համար կնութեան ուզել։

Իրապէս ալ թագաւորին կը ներկայանայ եւ կ'ըսէ.

— Եկած եմ Աստուծոյ հրամանով, աղջիկդ տղուս կնութեան ուզելու։

— Կուտամ, կ'ըսէ թագաւորը, բայց դուն կրնա՞ս իմ ուզած օժիտս տալ։

— Կուտամ, կը պատասխանէ պառաւը։

— Այն ատեն, լսէ՛, կ'ըսէ թագաւորը, կ'ուզեմ գանձ մը, ոսկի, իմ պալատիս պէս դղեակ մը, պալատէս մինչեւ տունդ երկու կարգի վրայ տնկուած ծառեր, մէջտեղը՝ մէկ ծայրէն միւսը փռուած գորգ, երկու կողմը դուռնէ դուռ ձիաւոր, եւ ամէն ձի սպիտակ։

Պառաւը կը դառնայ տուն եւ պատահածը կը պատմէ տղուն։ Տղան կը պահանջէ, որ արաբները պատրաստեն թագաւորին բաղձանքները։

Մէկ գիշերուան մէջ ամէն բան կը կատարուի, հարսնիքը կ'ըլլայ եւ թագաւորին աղջիկը կը դառնայ պառաւ կնոջ հարսը։ Երջանիկ կ'ապրին դղեակի մը մէջ։

Հրեայ մը, որ գիտէր այդ մատանիին զօրութիւնը, մատանի ծախելու պատրուակով օր մը կը մտնէ անոնց տունը։ Պառաւը մեռած էր այդ օրերուն եւ փեսան ալ տունը չէր։ Իսկ մատանին դրուած էր դարակին մէջ։ Թագաւորին աղջիկը հրեային մատանիներէն երեքը կ'ընտրէ գնելու համար, մինչ հրեան կը տեսնէ եւ կը ճանչնայ մատանին դարակին մէջ։

— Սիրուն աղջիկ, կ'ըսէ վաճառողը, երեք մատանի ընտրեցիր. թող քեզի ըլլան, փոխարէն ինծի կուտաս սա դարակին մէջ եղած մատանին։

Թագաւորին աղջիկը, որ չէր գիտեր մատանիին արժէքը, կը յօժարի եւ զայն կուտայ հրեային։ Հրեան անմիջապէս կը շրջէ զայն եւ կ'ըսէ.

— Այս դղեակով Եօթն Ծովու կղզին հասնիմ։

Եւ փափաքածը կ'ըլլայ։

Գիշերը, երբ տղան տուն կը դառնայ, կը տեսնէ, որ ոչ տուն կայ, ոչ տեղ, ոչ ալ թագաւորի աղջիկ։ Կը տխրի, կ'իյնայ սար ու ձոր։

Շունն ու կատուն շատ կը ցաւին իրենց բարերարին վրայ եւ խօսք մէկ կ'ընեն, որ փնտռեն ծով ու ցամաքի վրայ եւ գտնեն մատանին ու բերեն։ Կ'երթան, կ'երթան, ծովեր ցամաքներ կ'անցնին եւ կը հասնին Մուկերու թագաւորին աշխարհը։ Երբ կը մօտենան սահմանին, սահմանապահ զօրքեր ու զօրապետներ սարսափով կը փախչին։ Աշխարհի չորս կողմը կ'իմացուի կատուին գալստեան լուրը։ Մուկերու թագաւորը մեծ ժողով մը կ'ընէ, կը հրամայէ, որ բերդերը պաշտպանեն, թնդանօթներ շարեն։ Ապա գիր կը գրէ կրեայ թագաւորին, որ քանի մը հազար զօրք ղրկէ իրենց իբրեւ օգնութիւն, որպէսզի ծովու կողմէն կատուն պաշարուի։ Գիր մըն ալ ոզնի թագաւորին կը գրէ եւ անկէ նիզակաւոր զօրքեր կը խնդրէ։ Պայման ալ կը դնէ, որ եթէ անոնց օգնութեամբ կարենան ազատուիլ կատուին ձեռքէն, մուկերու ազգը տարէ տարի տուրք պիտի վճարէ կրեայ եւ ոզնի թագաւորներուն։

Դեռ թուղթը չստորագրուած, շունը մուկերու թագաւորին պալատին դուռը կը հասնի եւ կ'իմացնէ, թէ իրենց կատուին կողմէ իբրեւ պատգամաւոր եկած է ու կ'աւելցնէ.

(Շար. տես էջ 7)

ԳԻՒՏԵՐ ԵՒ ՀՆԱՐԻՉՆԵՐԸ

— Հեռագիտակի (ճերոսքոփ) հնարիչն է ֆրանսացի Լէոն Ֆուքըլթ, 1852։

— Վերելակի հնարիչն է ամերիկացի Ալիշա Օդիս, 1861։

— Արագ արձակիչ թնդանօթի՝ ամերիկացի Ռիչըրտ Ճանթլինկ, 1861։

— Ուժանակի (տինամիթ) շուէտացի Ալֆրէտ Նոպել, 1862։

— Օդային արգելակներու՝ ամերիկացի Ճորճ Ուէսթինկհաուզ, 1868։

— Գրամեքենայի՝ ամերիկացի Քրիսթոֆըր Շոլզ, 1868։

— Սելիւլոիտի նիւթին՝ ամերիկացի Ճոն Ու. Հայաթ, 1876։

— Հեռաձայնի՝ ամերիկացի Կրահամ Պէլ, 1876։

— Ձայնագրի (ֆոնոկրաֆ)՝ ամերիկացի Թոմաս Էտիսըն, 1877։

— Ելեկտրական լամբի՝ ամերիկացի Թոմաս Էտիսըն, 1879։

— Դրամ ստանալու մեքենայի՝ ամերիկացի Ճէյմս Ռիթի, 1879։

— Ինքնահոս գրիչի՝ ամերիկացի Լուիս Ուաթըրմէն, 1884։

— Լինոթիփի (տողաշար՝ տպագրական)՝ ամերիկացի Օթմար Մարկընթալըր, 1885։

— Նկարելու մեքենայի (քոտաք)՝ ամերիկացի Ճորճ Իսթմէն 1888։

— Քաուչուկէ անիւներու՝ հիւսիսային իրլանտացի Ճոն Կ. Տանլըփ, 1888։

— Նկարելու մեքենայի (գունաւոր)՝ ֆրանսացի Կապրիէլ Լիփման, 1891։

— Սուզանաւի՝ ամերիկացի Ճոն Պ. Հալանտ, 1891։

— Տիզէլ մեքենայի՝ գերմանացի Ռուտոլֆ Տիզէլ, 1892։

— Ելեկտրական մեքենաներու՝ ամերիկացի Նիքոլա Ցեսլա, 1892։

— Շարժապատկերի մեքենայի՝ ամերիկացի Թոմաս Էտիսըն, 1893։

— Զսպանակի՝ ամերիկացի Հայթքամ Կատսըն, 1893։

— Ք. ճառագայթի մեքենայի գերմանացի Ուիլհելմ Գ. Ռէօնթկէն, 1895։

— Ռատիոյի՝ իտալացի Կուլիելմօ Մարքոնի, 1895։

— Օդանաւի՝ ամերիկացի Ուիլպըր Ուարֆլ Ռայթ, 1903։

— Օդազուրկ խողովակի՝ ամերիկացի Լի Տիւորսթ, 1907։

— Էր Քոնտիշընի՝ ամերիկացի Ու. Հ. Քարիր, 1911։

— Կողմնացոյցի՝ ամերիկացի Ալմըր Ա. Սփըրի, 1911։

— Ծովային օդանաւի՝ ամերիկացի Կլէն Հ. Քըրթիս, 1911։

— Հրասայլի (թանք)՝ անգլիացի Սըր Էրնըստ Սուինթըն, 1914։

— Արագ արձակիչ զէնքի՝ ամերիկացի Ճան Մ. Պրաունինկ, 1918։

— Պատկերասփիւռ (թելեվիզոն)՝ անգլիացի Ճան Լ. Պէրտ, 1925։

— Սննդեղէններու արագ կարծրացումի՝ ամերիկացի Քլարընս Պըրտզի, 1925։

— Սինեմասքոփի՝ ֆրանսացի Հարրի Քրիսթիան, 1931։

Քաղեց՝ Ա. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

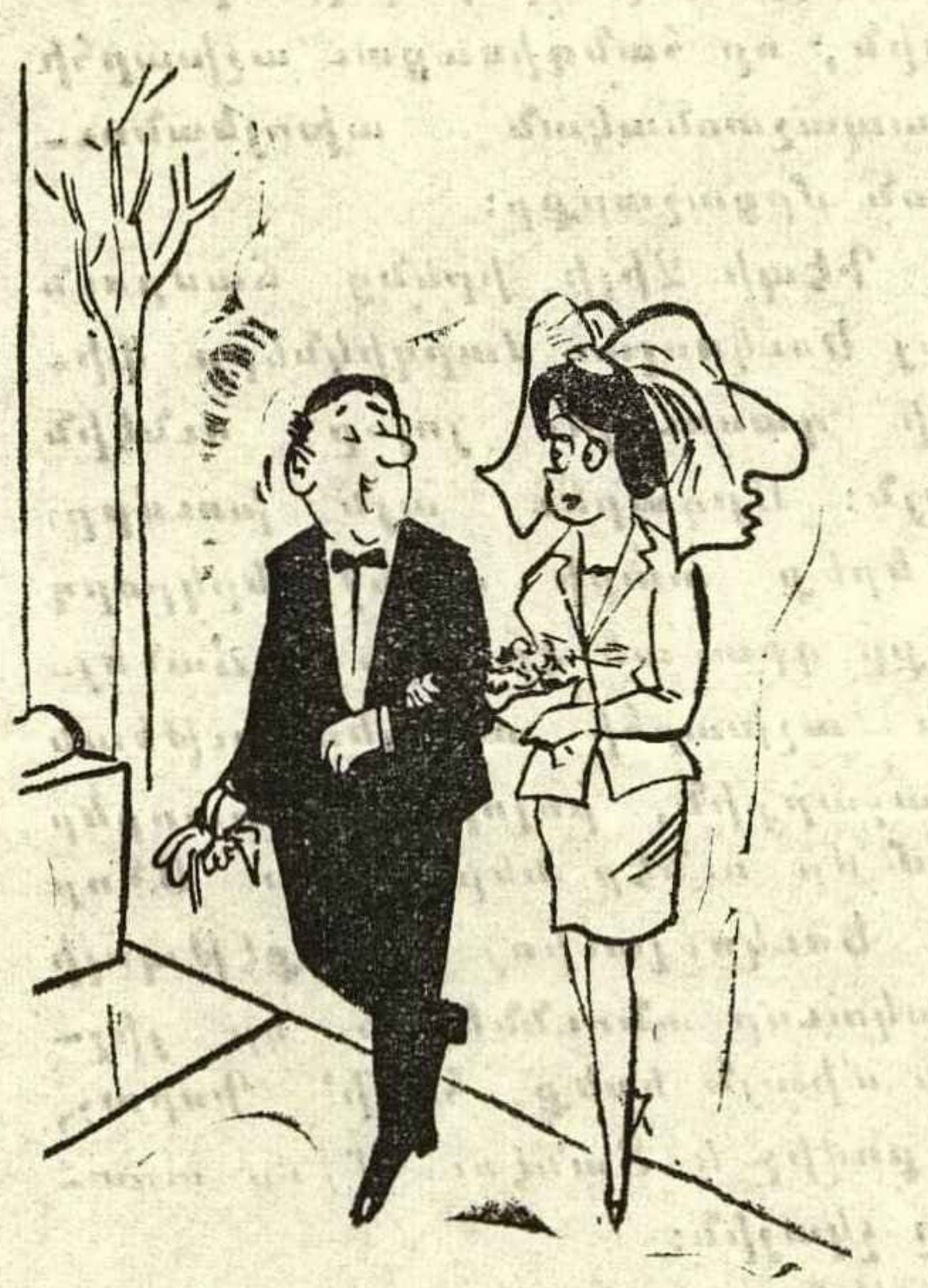

ՊՍԱԿԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ

— Է՜հ, ըսէ՛ տեսնեմ՝ վաղը ի՞նչ համով ճաշ պիտի պատրաստես ինծի…

Պատրաստեց՝ Ս. ՀԻԼՏԱ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ

(Շար. Ե. էջէն)

Եուկոսլաւ մարզասէրներու հայեացքները կեդրոնացած էին Օլկա Ժեքի վրայ, որ չորս տարի առաջ, երկրորդ հանդիսացած էր Պելկրատի մէջ տեղի ունեցած Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցումներուն ընթացքին։

Միեւնոյն ժամանակ, գաղտնաբար յոյսեր կը դրուէին Վերա Նիքոլիչի վրայ, ճեմարանի 17ամեայ ուսանողուհի մը, որ ամիս մը առաջ սքանչելի յաջողութիւն ձեռք ձգած էր, ութը հարիւր մեթր հեռաւորութիւնը վազելով 2.3.3 վայրկեանի ընթացքին։

Արդարեւ, Վերա ոսկեայ շքանշանի տիրացաւ իգական սեռի ամենադժուարին մրցումներուն գծով. ութը հարիւր մեթրը ան վազեց 2.0.8 վայրկեանէն եւ հաստատեց աշխարհի նո՛ր մրցանիշը։

ՎԵՐԱ ՆԻՔՈՎԻՉ եուկոսլաւ առաջին մարզիկուհին է, որ ոսկեայ շքանշանի կը տիրանայ աթլեթիզմի պաշտօնական ախոյեանութեան ընթացքին։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻ ՆՈՐ ԱՍՏՂ ՄԸ

1966 թուի Հոկտեմբեր ամսուն, մարմնամարզի եուկոսլաւիոյ ախոյեան՝ Միրոսլաւ Ցերար, Տորթմուն քաղաքին մէջ տեղի ունեցած համաշխարհային ախոյեանութեան ընթացքին նուաճեց մէկ ոսկեայ եւ մէկ պրոնզեայ շքանշաններ։ Ան չորրորդ տեղը գրաւեց ընդհանուր դասաւորումէն ներս։

Այս տարուան ընթացքին միջազգային երկու կարեւոր իրադարձութիւններ տեղի ունեցան Եուկոսլաւիոյ մէջ, տարուան [illegible] սառոյցի վրայ սահնակի աշխարհի ախոյեանութիւնը՝ Լէուպլանայի մէջ, ու Սեպտեմբեր ամսուն մակոյկավարութեան համաշխարհային ախոյեանութիւնը՝ Պլետի մէջ։

Տարուէ տարի, Եուկոսլաւիա առաւել եւս կը զօրացնէ եւ կը զարգացնէ իր դիրքը սփորթի համաշխարհային [illegible] ներս։

Պէյրութ Գ.Տ.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

դիմացինին ներկայութիւնը կը փնտռէ, եւ անոր հետ հոգեկան հաղորդակցութիւն կ'ակնկալէ։

Կիրքը առաւելագոյն չափով ֆիզիքական մտերմութիւն կը պահանջէ, ամէն օր նախորդէն աւելի յառաջխաղացք՝ ֆիզիքական շփումներու մէջ, իսկ սէրը աւելի գործակցութիւն կ'ենթադրէ վսեմ գործի մը հետապնդումին մէջ։

Կիրքը որքան զօրանայ մեր մէջ՝ այնքան գռեհիկ եւ աժան վերաբերմունք կը յառաջացնէ մեր մէջ դիմացինին հանդէպ, եւ իր գոհացումը գտնելէ ետք՝ քուրձի կտորի մը պէս կը վերաբերի դիմացինին հետ, իսկ սէրը միշտ աւելի գնահատանք եւ գուրգուրանք կը ծնի դիմացինին հանդէպ։

Կիրքը ինքն իր մէջ նպատակ է, վերջակէտ։ Սէրը վսեմ իտէալներ կը հետապնդէ, պատասխանատուութիւն կը ստանձնէ, դիմացինին եւ համայնքին բարձրացումին համար։

Զըլլայ թէ թոյլ տանք որ կիրքը առաջնորդէ մեզ մեր փոխյարաբերութիւններուն մէջ։

×

Կէտ մըն ալ կ'ուզեմ շեշտել։ Մեր հանրային կարծիքը շատ աւելի խիստ է իգական սեռի համար, աղջիկս։ Երբ աղջիկ մը եւ մանչ մը նոյն սխալը ընեն, մեր հանրային կարծիքը աւելի խստօրէն կը դատապարտէ աղջիկը՝ քան մանչը։ Իսկ մանաւանդ երիտասարդները միշտ անարգական, արհամարհոտ դիրք ունին աղջիկներու ազատ վերաբերմունքին հանդէպ։ Վստահ կրնաս ըլլալ թէ շատ հաւանաբար քու ներկայ «բարեկամ»ներէդ ոչ մէկը պիտի չամուսնանայ քեզի հետ, որքան ալ խոստումներ շռայլէ։ Անոնք կ'ատեն այն աղջիկները, որոնք այնքան աժան որս կ'ըլլան իրենց եւ իրենց բարեկամներուն քմահաճոյքին։

Ես անձամբ տասնեակ մը տխուր դէպքեր գիտեմ իմ բարեկամներուս կեանքէն՝ թէ ինչպէս վերջացան իրենց սիրային արկածախնդրութիւնները։ Հաւանաբար դուն ալ Reader's Digestի մէջ ամէն տարի կը կարդաս մի քանի սրտաճմլիկ դէպքեր սիրային յուսախաբութեանց մասին, որոնք կը նկարագրեն ողբերգութիւնը աղջիկ զոհերու եւ անոնց տառապանքներուն՝ օտար մայրանոցներու մէջ, մարդկային ընկերութենէ կղզիացած։ Ազատ անբարոյ կեանքը լեղի իրականութիւն մըն է, աղջի՛կս, եւ միշտ քայքայում կը պարունակէ։

Ընդհակառակն, ամուսնական սէրը երջանիկ, ազնիւ իրողութիւն մըն է կեանքի մէջ։ Երկսեռ աղտոտ կենցաղով չեղծանենք զայն։

Այս մաղթանքներով կը մնամ,

Մ.Ց. ՇՆՈՐՀՕՔԵԱՆ

«ՋԱՆԱՍԷՐ»

01093

ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ

ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ ՈՒՐՍՈՒԼԱ ԷՆՏՐՈՒԶ ՍԱՓՐԻԶ ԴԱՐՁԱՒ

Դերասանուհի Ուրսուլա Էնտրուզ յանկարծ իր ասպարէզը փոխեց և իր քոյրերուն Շարլոթի և Ժիզելի հետ այր մարդոց վարսավիրանոց մը բացաւ, որուն դրան վրայ գրուած է «Միայն այրերու համար»:

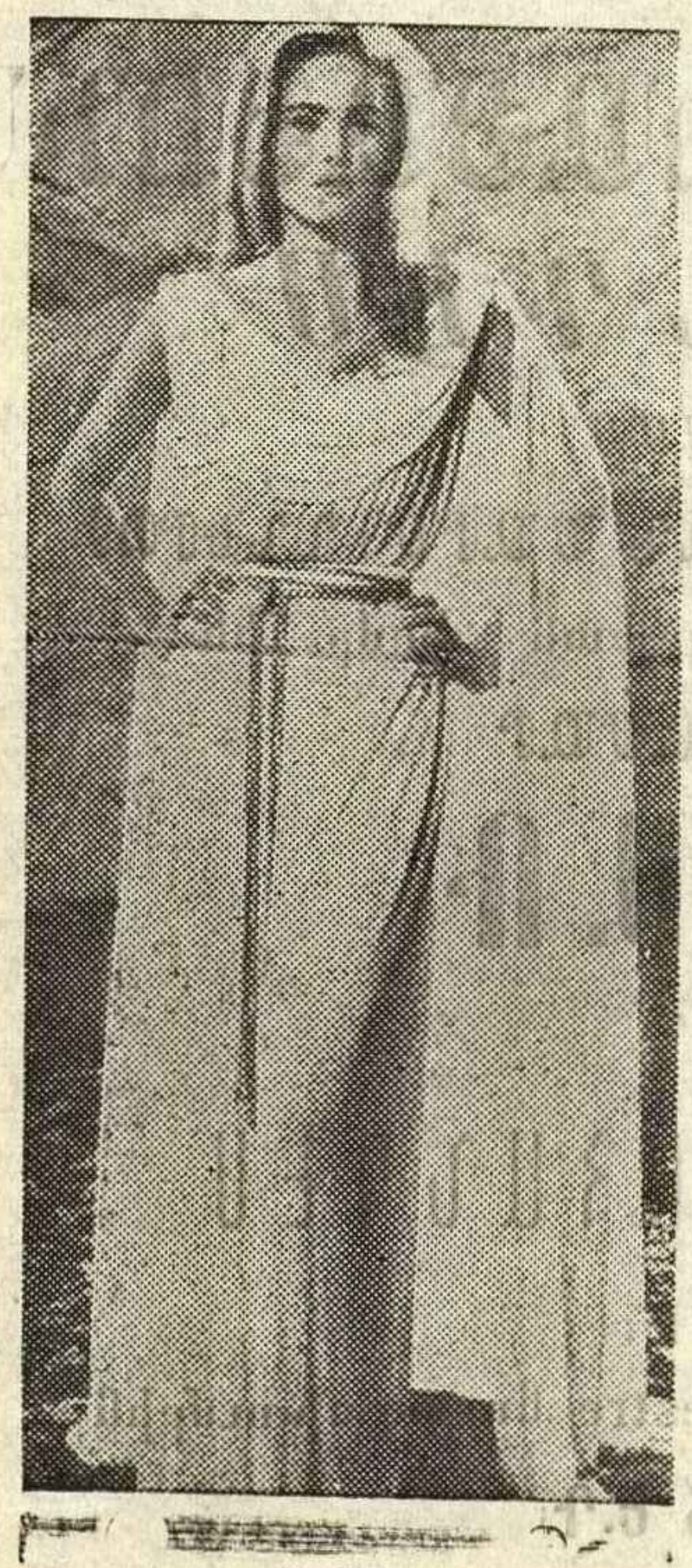

Ուրսուլա Էնտրուզ

Որպէս վարսավիր «Նոցի անանուն ընկերութեան վարչական խորհուրդի նախագահուհին՝ Ուրսուլա որոշած էր առաջին յաճախորդին երեսը ածիլել...: Այդ բախտը վիճակուեցաւ զուիցերիացի երկրաչափի մը...:

ՃԻՆԱ ԼՈԼՈՊՐԻՃԻՏԱՆ ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒԵՑԱՒ

Իտալիոյ դատարանը ապահարզան վաւերացուց նշանաւոր սինեմաստղ Ճինա Լոլոպրիճիտան և իր ամուսնոյն Տոքթ. Միլքօ Սքոֆիքի դէմ: Այսպէսով վերջ կը գտնէր սիրավէպի մը, որ 17 տարի տևեց միայն և իր տեսակին մէջ շատ հազուագիւտ էր: Զոյգ ամուսինները արդէն 1963 թուականէն ի վեր բաժնուած կեանք մը կ'ապրէին: Այնուհետեւ անոնք երևցած էին Վինետիկի շարժանկարի փառատօնին:

Ճինա Լոլոպրիճիտա

Այս միութենէն ծնունդ առած էր մանչ զաւակ մը՝ Միլքօն, որ ներկայիս ութ տարեկան է: Ան պիտի ապրի իր մօր հետ:

Վերջերս երկար խօսուեցաւ նաև Ճինայի և Սէուտական Արաբիոյ Թագաւորի տղուն յարաբերութիւններու մասին:

ՇԱՐԼԻ ՇԱՓԼԻՆ ՄԻՇՏ Կ'ԱՐՏԱԴՐԷ...

Աշխարհահռչակ կատակերգակ դերասան Շարլի Շափլին, դարձեալ նոր ֆիլմ մը արտադրելու մասին ծրագրած է և շուտով կրնայ գործադրութեան անցնիլ: Այս առիթով իրեն խաղակից պիտի ունենայ նաև իր երկու աղջիկները՝ Ժոզէֆին (17 տարեկան) և Վիքթորիա (15 տարեկան):

ՄԱՐԼՈՆ ՊՐԱՆՏՕ ԵՒ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐԸ...

ՀՌՈՄ.— Մարլոն Պրանտօ՝ Էլիզապէթ Թէյլըրի հետ նոր ֆիլմի մը խաղարկութենէն յանկարծ հրաժարեցաւ և բարկացաւ այն նկարիչներէն, որոնք զինք կը հալածէին...:

Այս առթիւ ամերիկացի բեմադրիչ Ռայ Սթարքն ըսաւ թէ դադրեցուցած է «Սեւեռումներ Ոսկեայ Աչքի մը մէջ» ֆիլմի նկարահանման աշխատանքները, որուն բեմադրիչն էր Ճօն Հուսթոն: Հաւանաբար այս գործի վերսկսումը տեղի կ'ունենայ Իտալիայէն դուրս վայրի մը մէջ:

Արդարեւ, վեց օր առաջ պարապ շիշ մը առնելով՝ Պրանտօ հալածեց զոյգ նկարիչներ, երբ զինք լուսանկարեցին իր տան առջեւ մանկիկ մը գրկած պահուն:

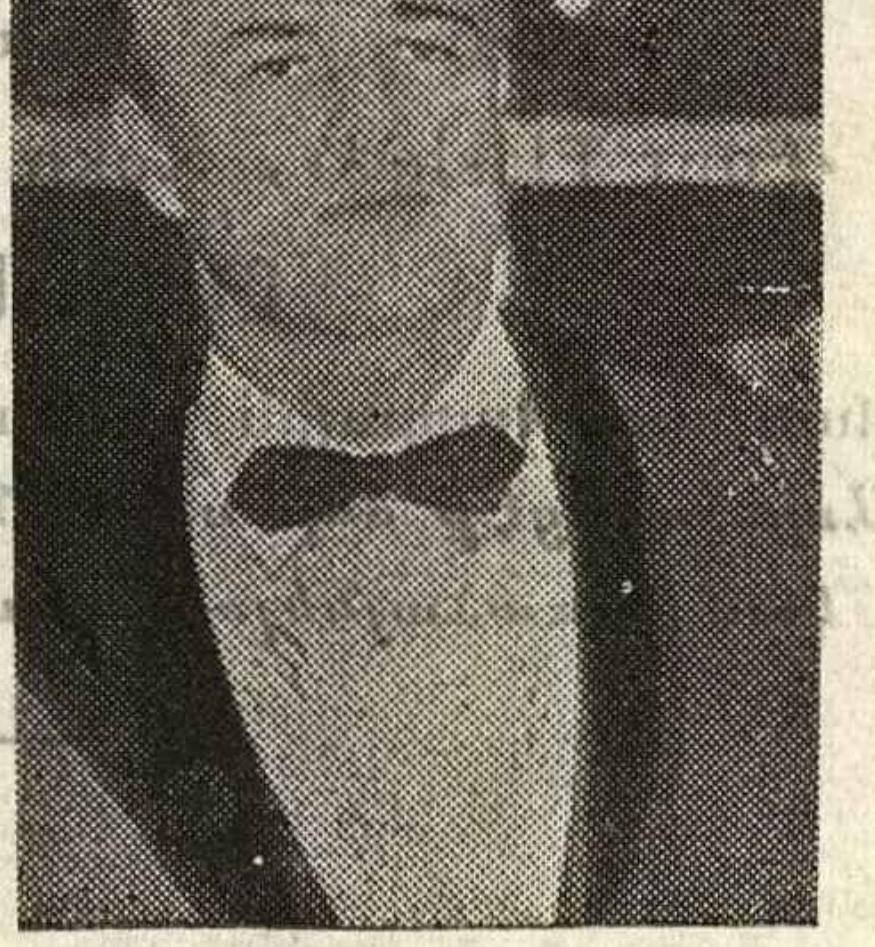

Մարլոն Պրանտօ

Պր. Սթարքն ըսաւ թէ մամուլի լուսանկարիչները սկսած են վնաս պատճառել իտալական շարժանկարի արուեստին և աւելցուց «Մեծ թիւով սինեմաստղեր կը մերժեն աշխատիլ Հռոմի մէջ»:

«ԵՍ ՌԱՍՓՈՒԹԻՆԸ ՍՊԱՆՆԵՑԻ» ՆՈՐ ՖԻԼՄԸ

«Տոքթոր Ժիվագօ»ի մէջ յատկանշական դեր մը ստանձնելէ ետք, Ժերալտին Շափլին այժմ կը պատրաստուի հերոսուհիի դերով հանդէս գալ նոր ֆիլմի մը մէջ, որուն անունն է «Ես Ռասփութինը սպաննեցի»: Գլխաւոր դերով մը հանդէս պիտի գայ նաև Ռոպերթ Հիւսէյնը:

Ժերալտին Շափլին

Անցեալ շաբաթ, Ժերալտին Շափլին Լոնտոնէն՝ Փարիզի օդանաւակայանը ժամանեց և ապա իր ուղեւորութիւնը շարունակեց դէպի Մատրիտ:

ՏԻՐԱԶ ՖՈՏՕ
հ. 295089 ՊԷՅՐՈՒԹ

ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԸ 1966Ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Ամուսնութիւն.—

Ամենակարեւոր ամուսնութիւնը, որ գրաւեց ամբողջ աշխարհին ուշադրութիւնը՝ անտարակոյս Պրճիթ Պարտոյի ամուսնութիւնն էր միլիոնատէր Կունթըր Սաքսի հետ, որ հռչակաւոր էր կիներու հետ ունեցած իր արկածախնդրութիւններով: Այս ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ Յուլիսին: Ասիկա Գ. ամուսնութիւնն էր Պրիճիթի: Ան վերջացուց «Շաբաթ մը Սեպտեմբերի մէջ» իր վերջին ֆիլմը և Ֆրանսայի մէջ լուրերը սկսան շրջիլ, որ անհամաձայնութիւն կայ ամոլին միջև...:

×

Այս տարուան սկիզբները տարաձայնութիւններ ելան որ Ֆրանք Սինադրա (49 տարեկան) սիրահարուած է Միա Ֆարոյին (21 տարեկան), արդեօք պիտի ամուսնանա՞ն իրարու հետ...: Արդեօք Ֆրանք կրկին կ'ամուսնանա՞յ...: Միթէ կ'ամուսնանա՞յ այն անձը, որ կը պաշտէր ազատութիւնը...: Արդեօք Միայի մայրը համաձա՞յն է այս ամուսնութեան...: Վերջապէս այս յարաբերութիւնը վերջացաւ ամուսնութեամբ Լոս Անճելոսի մէջ, ընկերներու և ընտանեկան բարեկամներու ներկայութեան: Արդեօք այս ամուսնութիւնը պիտի յարատեւէ՞...:

×

Սոֆիա Լորէն վերջապէս ամուսնացաւ Գարլօ Փոնթիի հետ՝ քաղաքական պսակով մը, բոլորովին գաղտնի, Ապրիլ 9ի առաւօտեան ժամը 10ին՝ Ֆրանսայի մէջ:

×

6 ամիս չէր անցած Միքի Ռունիի կնոջը փախուստէն, երբ լսուեցաւ անոր վեցերորդ ամուսնութիւնը: Միքի կ'արդարացնէ իր այս ամուսնութիւնը ըսելով. «Իրականութեան մէջ կարող չեմ ապրիլ մինակս»: Ուշադրութիւն կը գրաւէ, որ իր այս 6րդ կինը 156 սմ. հասակ ունի. այսինքն իրմէ 1 սմ. կարճ է, մինչ նախկին 5 կիները իրմէ երկար էին:

×

Ամուսնացաւ Կլին Ֆորտ և իր մեղրալուսինը անցուց Գաննի մէջ՝ երբ տեղի կ'ունենար Գաննի փառատօնը:

×

Ամերիկայի աստղ Եունթըր Գարգրր ամուսնացաւ Ապրիլ ամսուան մէջ:

Մահ.—

Յուլիս 24ին մեռաւ Մոնթկոմըրի Գլիֆթ Նիւ Եորքի մէջ: Ան 17 ֆիլմերու գլխաւոր դերերը ստանձնած էր:

×

Մեռաւ Ուալթ Տիզնի՝ աշխարհահռչակ բեմադրիչը Դեկտ. 15ին 65 տարեկանին՝ մեծ համբաւ ունենալէ ետք, իր կենդանիներու աշխարհը մօտեցնելով մարդոց:

×

Մեռաւ այն անձը, որ բնաւ չէր խնդար և սակայն կը խնդացնէր ժողովուրդը. մեռաւ Պասթըր Քիթըն՝ 69 տարեկանին: Ան հռչակաւոր էր մանաւանդ անխօս ֆիլմերու ժամանակ: Որպէս կատակերգակ ան կը գրաւէ Բ. տեղը՝ Շարլի Շափլինէն ետք:

Քաղեց եւ Թարգմանեց
ՍԱԹՕ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՍԻՐՏԸ 15ԷՆ 20 ՏԱՐԵԿԱՆԻՆ «ԿԸ ԾԵՐԱՆԱՅ»

Սրտի հիւանդութեանց հռչակաւոր մասնագէտ Տոքթ. Ուիլեըմ Տօկ, վերջերս յայտարարած է, թէ տարիներու ընթացքին իր կատարած քննութիւններով յանգած է այն եզրակացութեան՝ թէ մարդոց սիրտը 60 կամ 70 տարեկանին չէ որ կը սկսի ծերանալ, այլ՝ 15էն 20 տարեկանին: Այդ տարիներուն է որ սրտ'րակին մէջ կը յայտնուին անշարժ գնդիկները, որ ցոյց կուտան թէ սիրտը ծերանալ կը սկսի:

Սակայն, քսան տարեկանի ինչպէս նաեւ 40 կամ 50 տարեկանի «ծեր» սիրտը յաջողութեամբ կը նոսկազդէ կարծրացումի ախտանշաններուն, եթէ իր տէրը քիչ մը օգնէ իրեն: Տոքթ. Տոկի համաձայն, լաւագոյն օգնութիւնը կանոնաւոր բայց ոչ յոգնեցուցիչ մարզանքը եւ հոգեկան անդորրութիւնն է:

ՄԱՏԱՆԻԻՆ ՔԱՐԸ

(Շար. Զ. էջէն)

—Երբ կ'ուզէք, որ ամենազօր կատուն ձեր ազգը չջնջէ, քանի մը իշխանազուն լաւ լողորդ մուկեր տուէք, որ մեզ տանին կղզիները եւ հոն մեր ուզած տեղերը ցոյց տան:

Մուկերը կ'ընտրեն երեք փառաւոր իշխան եւ կտրիճ լողորդներ:

—Կը բաւէ, կ'ըսէ շունը:

Մուկերը առջեւէն կը լողան, կատուն ալ կ'ելլէ շունին շալակը. ծովեր կը կտրեն կ'անցնին, մինչեւ որ հասնին Եօթն Ծովու մէջտեղ: Հոն կը տեսնեն մեծ դղեակը: Անմիջապէս ցամաք կ'ելլեն: Կատուն կը հրամայէ մուկերուն, որ ներս մտնեն եւ հրեային մատանին բերեն:

Գիշեր էր: Մուկերը պատը ծակեցին, ներս սպրդեցան, գացին հասան հրեային սենեակը, սակայն ո՛ւր որ նայեցան, չկրցան գտնել մատանին: Մտածեցին որ բերնին մէջ պահած պէտք է ըլլայ զայն: Հրեան կը քնանար եւ քթախոտին տուփը բարձին քով դրած էր: Մուկերէն մէկը կը ցատքէ վեր, պոչը կը թաթխէ քթախոտին մէջ, ապա զայն կը դպցնէ մարդուն քիթին: Մարդը այնպէս կը փռնգտայ, որ մատանին դուրս կը թռչի բերնէն: Մուկերը անմիջապէս կ'առնեն զայն, կատուին կը բերեն եւ նոյն ճամբով կը վերադառնան մուկերու երկիրը: Կատուն հոն քաջ լողորդ մուկերուն ծովակալի աստիճան կուտայ եւ շունին հետ կը հասնին տիրոջը քով: Մատանին կուտան: Խեղճ տղան ուրախութեամբ մատին կ'անցնէ, կը շրջէ քարը եւ իսկոյն դղեակը կուգայ իր տեղը, թագուհին աղջիկն ալ մէջը: Դղեակէն դուրս կ'ելլէ նաեւ հրեան, որ վախէն տեղն ի տեղօք կը մեռնի: Իսկ շունն ու կատուն իրենց տիրոջ հետ երջանիկ կ'ապրին մինչեւ իրենց կեանքին վերջը:

ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

ԵՐԿՈՒ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐ

Այս երկու երիտասարդները կը կրեն ծանօթ մականուններ, որոնք կը պատկանին իրենց համբաւաւոր հայրերուն: Աղջիկը կը կոչուի Ագնաւուր, որովհետեւ օրիս մէկը չէ, բայց եթէ Շառլ Ագնաւուրի աղջիկը Փաթրիշիա, իսկ տղուն սարսափելի մականունն է Ալ Գափոնէ, որովհետեւ ան ալ իսկապէս զաւակն է իր կարգին աշխարհահռչակ հօր մը, պատմութեան եծագոյն կանկսթերին՝ Ալ Գափոնէի: Եւ սակայն, հակառակ ասոր, կը թուի թէ անոնք զիրար կը սիրեն մաքրամաքուր եւ անմեղ սիրով...

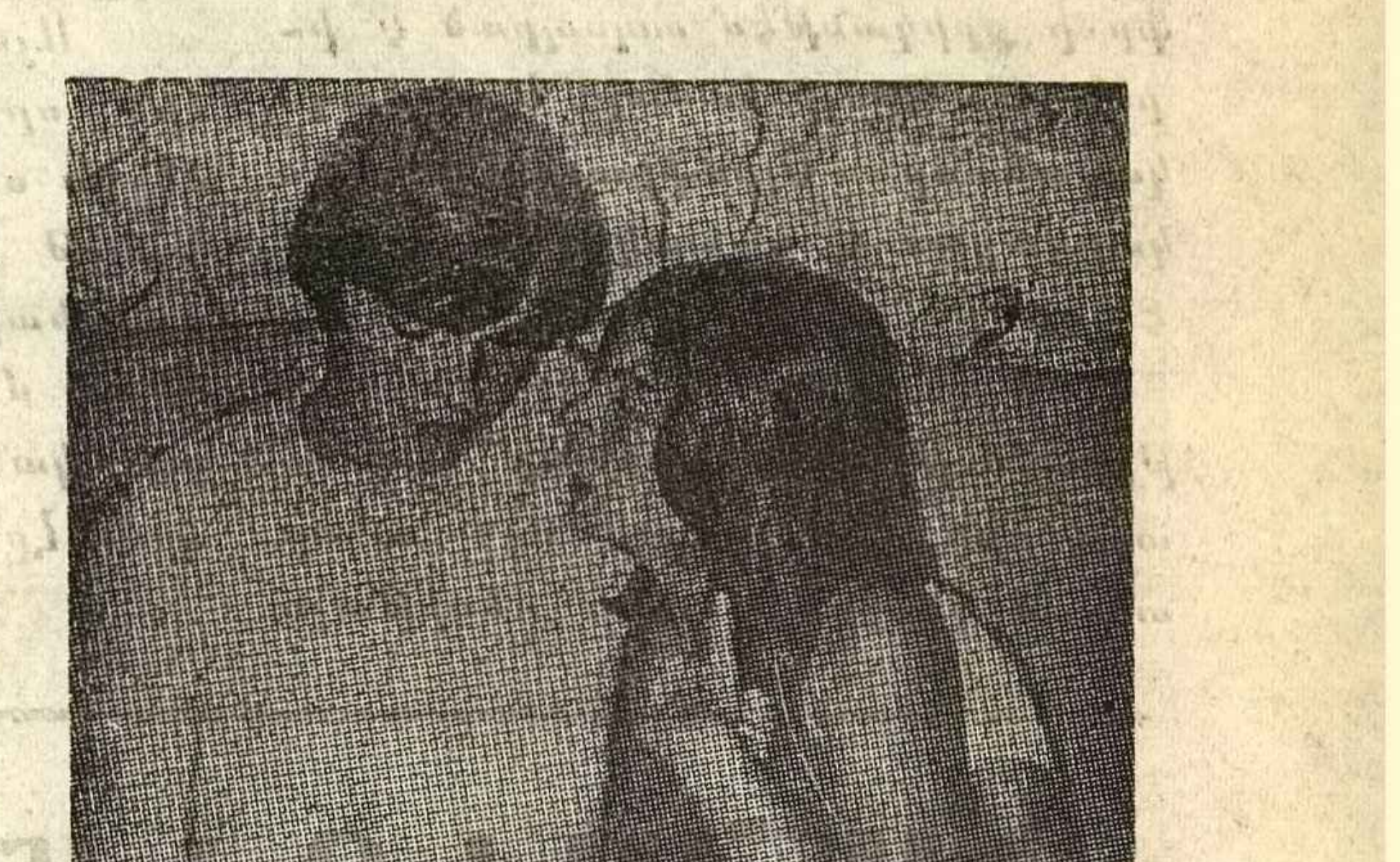

ԼԵԶՈՒՆ ՈՍԿՈՐ ՉՈՒՆԻ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Սրահին մէջ Գէորգ սիկարէթը քրոջը՝ Աստղիկին տուաւ կօշիկին կապը կապելու համար՝ որ քանի մը երկվայրկեան միայն տեւեց: Տիկ. Ցասմիկ պարող զոյգերու մէջէն նշմարեց որ Աստղիկ սիկարէթ մը ունի իր ձեռքին: Դարձաւ քովինին ու...

— Տեսա՞ր, Աստղիկն ալ ծխելու ելեր է:

— Իրա՞ւ կ'ըսես, քանի՞ տարեկան է որ դեռ:

— Հիմակուան նորաձեւութեան կը հետեւի:

—Բայց չեմ վայելեցներ իրեն:

— Իրա՞ւ կ'ըսես, որ կը ծխէ:

— Դուն ալ նայէ և պիտի տեսնես:

Քովի տիկինները այդ ուղղութեամբ գլխեցին ու տեսան, որ սիկարէթը եղբայրը կը ծխէր:

— Տեսա՞ր, մեզի տեսնալուն պէս՝ ալ չծխեց:

— Ըսել է գաղտնիէն կը ծխէ:

— Հայրը մայրն ալ չե՞ն գիտեր:

— Անշուշտ եթէ մեզմէ գաղտնի պահեց, հարկաւ ծնողքէն ալ գաղտնի կը ծխէ:

— Բայց ըսելու ենք ծնողքին որ արգիլէ:

— Մեղք է աղջիկը, ճահելութեան զոհ չերթայ:

Եւ այսպէս, լեզուները բանեցան ու բանեցան, մեռցուցին Ցակոբը, բանբասեցին Էֆրազին տղան, Աղեքսանդրիոյ Վարդգէսը, պարահանդէսի Անայիսը, չծխող Աստղիկը, որովհետեւ, դժբախտաբար, երբ մարդ շատ մը առաւելութիւններու կողքին թերութիւն մը միայն ունենայ, իր բոլոր առաւելութիւնները կ'անտեսուին ու միակ թերութիւնը բամբասանքի առարկայ կը դառնայ... և լեզուները միշտ ալ պիտի բանին, ու բանին... քանի որ ոսկոր չունին:

Գահիրէ Ս. Գ.

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

ԺԱԳ ՊՐԵԼ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Երկու հազար Փարիզցիներ ծափողջոյններու տարափի մը բռնեցին պելժ երգիչ Ժագ Պրելը՝ երբ իր հրաժեշտի ռեսիթալը կու տար Օլիմփիա Թատրոնին մէջ։

Նոյեմբեր 1ին, մինչ Ժագ Պրել կ՚ընդունէր Ֆրանսայի հասարակութեան գնահատութիւնն ու համակրանքը Օլիմփիայի բեմին վրայ, ծրար մը յանձնեցին իրեն։ Ժագ Պրել բացաւ ծրարը, որուն կցուած էր գրութիւն մը, ուր կարդաց.

«Պարոն իմ թերթիս մէջ կարդացի գրութիւն մը, որ կը յայտնէ թէ, մտադիր էք Պրիւքսէլ գալ ու երգել՝ հակառակ «Ֆլաման Ժողովրդական Շարժում»ին ազդարարութեան։ Մեծ ցաւով կ՚իմացնեմ ձեզի, թէ մահուան դատապարտուեցաք «Ֆլաման Առիւծի Գաղտնի Խորհուրդ»ին կողմէ։ Այս գրութեան ընկերացող առարկան գաղափար մը կրնայ տալ ձեզի Պելժիոյ մէջ ձեր ապագայ բնակարանին մասին։ Ստորագրուած՝ «Ֆլաման Առիւծը»։

Այս նամակը Ֆլամաներէն գրուած է, իսկ ծանօթ առարկան՝ խաւաքարտէ դագաղ մըն է։

Արդարեւ, շաբաթներ առաջ պելժ բարեկամներ զգուշացուցած էին Ժագ Պրելը, յայտնելով թէ Ֆլաման ծայրայեղ կազմակերպութիւն մը մահուան դատապարտած է զինքը։ Ժագ Պրել անփութօրէն ցնցեց իր ուսը՝ ի լուր այս խօսքերուն։ Վերոյիշեալ ծրարը ընդունելէ քանի մը օր առաջ, Մատլէն Թաղէն ծաղկավաճառ մը իրեն հաղորդած է որ անծանօթ մը 100 Ֆր.ի քրիզանթեմ ապսպրած է իրեն՝ Մ. Պրելի համար։ Երբ ծաղկավաճառը Օլիմփիայի հասցէն կարդացած է՝ կատակ մը կարծած է եղածը։

Ֆլամաններու Պրելի հանդէպ թշնամութեան պատճառը՝ Օգոստոս 8ին, Օսթէնտի մէջ անոր տուած վերջին կալայի ռեսիթալն է, որուն աւարտին, երգիչը, ի ներկայութեան պելժ 4 նախարարներու և Ֆլաման հանդիսականներու, երգեց հետեւեալ բառերով.— «Կեցցե՛ն Պելժերը և Մ... Ֆլամինկաներու համար»։

Յաջորդ օրն իսկ, «Ֆլաման Ժողովրդական Շարժում»ը, որուն մաս կը կազմեն միլիոնատէր ծայրայեղ մտաւորականներ, զեկոյց մը հրատարակելով կոչ ուղղեց պատկան իշխանութեանց, որպէս զի արգիլուի, ապագայի համար նախատեսուած Պրելի ըրած նախատինքները ի մասին Ֆլամաններուն...։

Այս նոյն ծայրայեղ տարրերն էին, որ 1963 Յուլիս 11ին փորձեցին օդը հանել գերեզմանը Անծանօթ Զինուորին։ Անոնք էին դարձեալ, որ անցեալ տարի Անվերսի մէջ առեւանգեցին Ֆրանսացի ականաւոր անձնաւորութիւն մը՝ կոմս Լըկրէլը։

Քաղեց՝ Զ. ԱՐՄԷՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՆԱԿ

ԹՂԹԱԿՑԻԼ Կ՚ՈՒԶԷՆ

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ՀԱՑԱՐՓԻ.— Բարձր. նխկ. թղթկց. հայ. անգլ. յունարէն. նխսիրթ. գիտ. և դրոշմահաւաքում. փինկ-փոնկ. երաժշտ. Հայկ. և Եւրոպ. (արդի), կիթառ։ Հասցէ՝ Ժերմանօ Փաթրոն փողոց, թիւ 25 Նիկոսիա, Կիպրոս։

ՇԱՏԱԽՑԵԱՆ ՍՈՆԻԱ, 19 տարեկան, բարձրագոյն ուսում. թղթկց. անգլ. և հայերէնով. նախսիրթ. գրակ. երաժշտ., պարարուեստ, ընկ. հարցեր։ Կը խաղայ փինկ-փոնկ, թենիս, լուղորդ է, կ՚երգէ դասկ. և ժողովրդ. երգեր. կը պարէ հայկ. և եւրոպ. պարեր։

Հասցէ՝ 8600 Պլումֆիլտ, յարկը. 3, Մոնթրէալ,(15) Գանատա։

ԱՆՍԸԼԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, 18 տարեկան, երկր. ուսում, թղթկց. անգլ. և հայերէնով, նխսրթ. գրակ., գիտ., արուեստներ։ Մարզիկ և սկաուտ, կ՚երգէ ժող. երգեր, կը նուագէ կիթառ, կը պարէ արդի պարեր։

Հասցէ՝ Խալիլ Էլ Պատաուի փողոց, Էլիաս Թապէթ շէնք, թիւ 33, Պէյրութ. Լիբանան։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԻՋԱՆ
ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՔԱՐԹԵՐ
Գործ՝ Գալուստեան Վարժարանի
աշակերտներու
Հրատարակուած՝
ԾՆՈՂՔ-ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Նախաձեռնութեամբ
դիմեցէք՝
Գալուստեան Վարժարան
Հայկական ակումբները
(Գահիրէ և Հելիոպոլիս)
Reader's Corner (Ժորժ Միքայէլեան)
Photo Alban
Boutique Kismet (Տիկ Շ. Իփէքեան)

«Ճահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
Ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ,
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Ռամլէ, Քան Տր Սեզար
Հեռ. թիւ 21942։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

ԱՄԱՆՈՐԻ
ԵՒ
Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ
ԱՌԹԻՒ
ՀԱՆԴԷՍ - ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԵՒ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ
Շաբաթ, 7 Յունուար 1967, երեկոյեան ժամը 7ին
ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՏՕՆԱԾԱՌ
ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ԽՐԱԽՃԱՆՔ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Առաջնորդութեամբ
«Four Flashes», Koko & Son Orchestre Նուագախումբին
ԸՆԴՀ. ՄՈՒՏՔ 13,5 Ե.Դ.
Կաղանդ Պապային նամակը պարտաւորիչ է փոքրերուն համար
Ապահովեցէք ձեր սեղանները, դիմելով սրահ ամէն երեկոյ ժամը 7–10, կամ հեռաձայնելով թիւ 934908։

* * *

ԿՈՉ
ՍՐԱՀԻՍ ԸՆԿԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱԿԻՐ ԾՆՈՂԱՑ

Բոլոր այն ծնողները, որոնք կը փափաքին որ իրենց զաւակները մաս կազմեն Սրահիս կազմակերպած 7 Յունուար 1967ի Նոր Տարուոյ և Ս. Ծնունդի հանդէսի յայտագրին (երգով, պարով կամ արտասանութիւնով)՝ թող բարեհաճին արձանագրել իրենց զաւակները սրահիս քարտուղարութեան մօտ՝ մինչև Երեքշաբթի 3 Յունուար 1967, երեկոյեան ժամը 7–10, կամ հեռաձայնելով թիւ 934908։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ 1967Ի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ
«ԵՐԵՒԱՆ»
ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՊԱՏԿԵՐՈՎ ՄԸ
Ունենալու համար դիմել Սրահ՝ ամէն երեկոյ։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ՄՐՑԱՆՔԸ

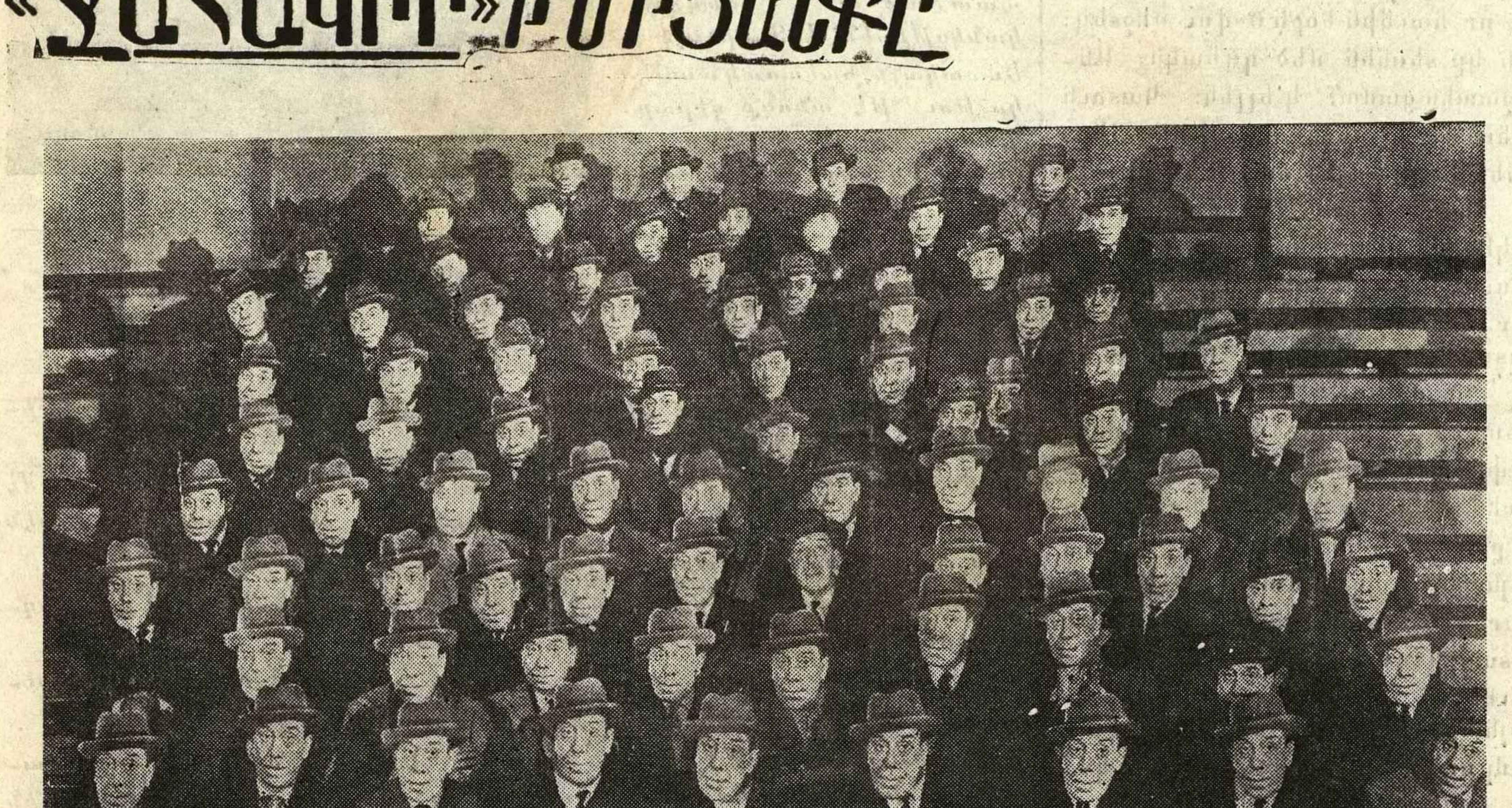

1.— Ո՞վ է ճշմարիտ Ֆրենանտէլը (նկարը վերադարձնել խաչով մը նշան ընելէ ետք)։
2.— Քանի՞ հոգի կայ նկարին մէջ։

Վերոյիշեալ հարցումներուն պատասխանել մինչև 15 Փետրուար 1967։

Ճիշդ պատասխանողներէն երկու հոգի վիճակով պիտի ստանան պարգևներ։

Հասցէ. Concours Tchahakir, Sport et Jounesse
B.P. 2111, Le Caire, R.A.U.

ՄՐՑԱՆՔԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Մեր «Մարզական-Երիտասարդական» բացառիկ թիւ 10ի մրցանքին ճիշդ պատասխանն է՝

1.— Ժապաւէնին անունն է «Կոն ուիտ տը ուինտ»։
2.— Ժապաւէնը գունաւոր է։
3.— Ձախ կողմի դերասանուհին Վիվիան Լէյն է։
4.— Նոյն ժապաւէնին մէջ կային Գլարք Կէյպըլ և Օլիվիա տը Հավիլանտ։

Վերոյիշեալ մրցանքին ճիշդ պատասխանողներուն մէջէն վիճակաւ՝

Պր. Նուպար Քերոբեան—Գահիրէ
Օր. Մարի Մազաքեան—Աղեքսանդրիա

կը շահին մէկական պարգև (ստանալ թերթիս խմբագրութենէն)։

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ ՀԱՍԱՆ
ՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՂԲ. ՑԱՆԵՐՈՒ
Հրատարակած
«ՇԻՐԱԿ»
ԵՐԳԱՐԱՆՆԵՐԸ
Հայաստանեան նորագոյն երգեր և
ձ. խ. բովանդակութեամբ
Հրատարակութիւն՝
ՇԻՐԱԿ Տպարանի — Պէյրութ
ԳԻՆ
Ձայնագրեալ Ե. դ. 200
Ոչ ձայնագրեալ » 20

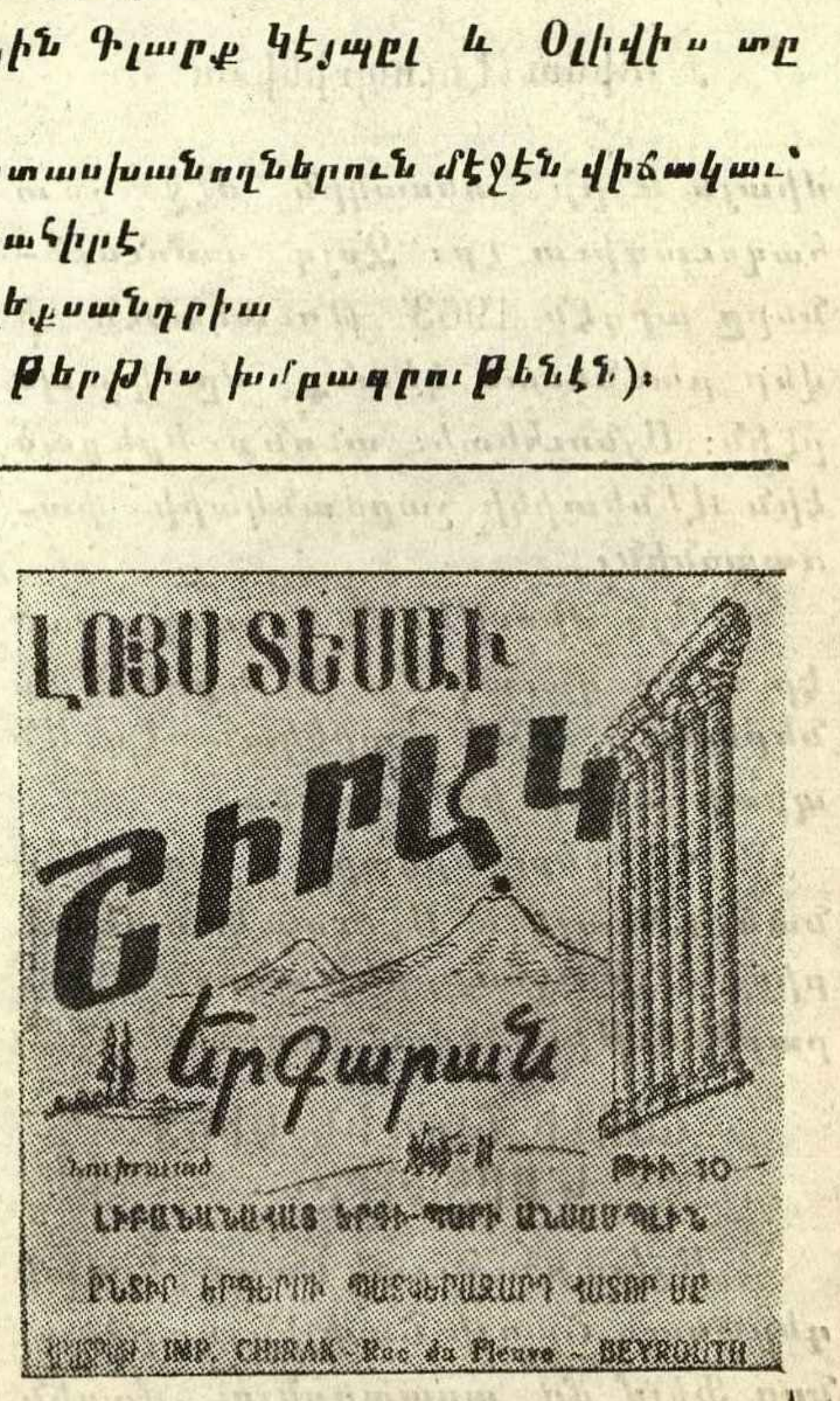
ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՇԻՐԱԿ
երգարան
ԹԻՒ 10
ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԳ-ՊԱՐԻ ԱՆՍԱՄԲԼԻՆ
ԸՆՏԻՐ ԵՐԳԵՐՈՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՏՈՐ ՄԸ
IMP. CHIRAK - Rue du Fleuve - BEYROUTH

Ապսպրանքներու համար դիմել «Ճահակիր»ի խմբագրութեան, թերթիս ցրուիչներուն, նաեւ Հայկական Ընթերցասրահ։ Աղեքսանդրիա եւ Եգիպտոսի միւս քաղաքները ապահովագրեալ թղթատարով կ՚ուղարկուին։ Ապսպրանքները կանխիկ, կարելի է ուղարկել նամակադրոշմ կամ մանտա-փոսթ։

1095

ار شوشة للطباعة